Del A

NORDHORDLAND TINGBOK

nr. 34

1715 - 1719

1715: 1

O Jesu velsigne baade Begyndelsen og Enden!

Anno 1715 d/en 29 Julij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredes Almue, paa Tingstædet Qvame nærværende Ædle Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Hans Sællevold, Jacob Toftinge, Ole Titland, Ole Bæeraas, Knud Fosse, Sæbiørn Fæste, Ole Elsaas, Christian Hopland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten advaret, er først publicerit

1. Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning om Krigsstyren udi Norge for aar 1715: dat/erit Kiøbenhafn d/en 23 Apr/ilis 1715.
2. Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning om Findmarkens beseigling, dat/erit Kiøbenhafn d/en 8 Apri/lis 1715 ./.
3. Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning om forbud paa Alle slags KornVarers udførsel af Danmark og Norge sampt fædeVarers udførsel dat/erit Kiøbenhafn d7en 5te Aprilis 1715 ./.
4. Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning og Befaling om fidimerede copier af Fundatzer, Gavebreve, og Documenter, henhørende til Legata, til Hospitaler fattige, Kirker og Skoeler i Danmark og Norge, udi det Danske Cancellie at indleveres dat/erit Kiøbenhafn d/en 12 Aprilis A/nn/o 1715 ./.
5. Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste anordning om de Svendske fangers Underholdning med Videre, dat/erit Kiøbenhafn d/en 8 Aprilis 1715 ./.
6. Deris Høiædle Velbaarendheds ordre om dagskattens taxation for 1715 at foretages med 4 mand af hver Kirkesogn, for at fornemme Almuens forbedring og forringelse, til moderation eller paaleg til nye taxt, dat/erit Bergen d/en 15 Maij A/nn/o 1715.
7. Major Gabriel Lindes udgivne bøxelseddel til Martinus Samuelsen paa 1/2 løb Smør udi Remme i Allenfit Schibbrede

1715: 1b

beliggende dat/erit Elvon d/en 28 Maj 1715 ./.

D/en 30 dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede,

Hvorda, efterat Skatterne, saavit den tid var at bekomme, blev publicerit.

1. Ole Simonsøn Iisdals udgivne Skiøde til Peder Knuds/øn Landsvig paa 1/2 løb Smør og 18 Kander Malt udi Iisdal, daterit Iisdal d/en 18 Decembr/is 1714.
2. Rasmus Lechnæssis udgivne bøxelbrev til Lars Rasmusøn Myer paa 1/2 løb Smør udi Lechnæs, dat/erit Lechnæs d/en 18 Junij 1715 ./.

Dernest blev foretaget Sagerne, og 1 Kongens: og havde

Christian Hopland med skriftlig Varsel ladet stevne Ole Hopland for ham tillagde utilbørlige ord og meget ærrørige til strafs lidelse efter Loven; item indkaldet Vidner, Elluf Mundal,

Iver Lie, Johannes Caperdal, Ole Nepstad, Lars Sletten, Mons Espeland, Ole Helleland, og Lars Sem de udøste ord at forklare og som Christian Hopland, selv Var laugrettesmand, sad retten udi hands sted i den Sag Ole Simonsøn Iisdal.

Ole Hopland møtte for Retten og vedtog at Være loulig stevnt for denne Sag, og til at anhøre Vidnisbyrdenes forklaringer; item møtte alle Vidnerne og forklarede at være louligen stevnte til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag.

Ole Hopland svarede efterat stevnemaalet var oplæst, at hand samme tid Var drukken noget, og ej kand erindre sig, at have *udførmet (udformet?) enten Citanten eller noget andet menniske, med allerringeste uhøflighed.

Derpaa begierede at de indstevnte Vidner maatte eedelig afhøres: hvorpaa *edeen blev dem alle paa een gang forelæst: og dernest tilspuurt dend indstevnte om hand ved om nogen af disse Vidnisbyrd, efterdi her er mange, ere Citanten paaslegtede ? hvortil hand svarede at Iver Lie er Citantens faderbroder; og som hand blev tilstaaet af Citanten at Være hands faderbroder blev hand ikke af Retten til Edelig forklaring antagen;

Men først fremkaldet Lensmanden Elluf Mundal, som efter edens afleggelse forklarede: at Ole Hopland talte til ham at i aar ere tvende Laugrettesmænd den eene er en bukketyv og den andre har slaget sig bort, men ej Navngav nogen.

Dernest blev fremkaldet Johannes Caperdalen, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, forklarede: sig ej uden alt got at have hørt og ingenlunde hørt noget usømmeligt tale af Ole Hopland til Christian Hopland eller Noget andet menniske.

Dernest blev fremkaldet Ole Nepstad, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, forklarede: at hand vel hørte

1715: 2

tale om en bukketyv, men aldri hørdte hand enten een eller anden at være eller blive nafngivet.

Siden blev fremkaldet Lars Sletten, som efter eedens Afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, forklarede: at hand hørte Iver Lie tillegge Ole Hopland at have skieldet en af Laurettet i aar for een bukketyv og en anden at have slaget sig bort, men ej hørte Ole at tillegge nogen, det, hvorpaa Ole svarede ham, jeg staar ved det, men ej endnu nafngav nogen, dog sagde hand derhoes jeg viste ikke rettere førend *Dommen sagde mig det.

Derefter blev fremkaldet Mogens Espeland, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at have hørt tale om en buk, men ej at den eller den skulle have staalet ham.

Efter ham blev fremkaldet Ole Helleland som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at samme dag gik hand til Herrens Nadere da Citanten formeen disse Ord at Være passerit, men ej at have andet hørt, end de talede i Gaarden om en Buk, men ej nogen at Være ved nafn tillagt den at have staaelet.

Endelig blev fremkaldet Lars Sem, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at hand sad sør i gaarden og hørte dem tale Nor i gaarden om en bukketyv, men ej nogen at Være nafngivet, hvem det skulle Være:

Hvorpaa Ole Hopland blev tilspuurt om hand nogen af disse Laugrettesmænd som nu Retten betiener dermed haver meent ? hvortil hand svarede; ej at have eller kand tillegge nogen af dem det.

Vice Laugmand Weiland reserverede sig sin Ret paa Kongens Veigne til neste Ting samme Sag at lade Videre paastevne, som blev bevilget.

D/en 31 dito blev Retten igien sat sammesteds nærværende forhen specificerede,

Hvorda, er foretaget Taxationen over dette Skibbredes Almue paa den allernaadigste paabudne dagskat for 1715 med *med fire af Hammers-Sogn og Sunds gields Sognemænd Haaver Alver, Baste Erstad, Hans Sellevold, Knud Knudsøn Indre Fosse, item med fire af Sembs Sogn Lars Sem, Anders Caperdal, Ole Elsaas og Ole Levestad; og med fire Mænd af Lindaas gield og Lyre Sogn Jacob Tøfting, Christian Mychisvold, Nils Berfiord, Johannes Berfiord; og fire Mænd af Hammers Hovetsogn Mathis Hougsdal, Børge Grødtvet, Tollef Mundal og Ole Gierviig.

Dernest overleverede S/igneu/r Daniel Rafnsberg et *restatz-register paa een deel skatter som for Almuen blev oplæst, og som ingen derimod giorde nogen indsigelse, efter hands forlangende; ham forseiglet af Retten tilbage leverit.

Mons/ieu/r Rafnsberg tilspuurte tilstædeværende Almue udi Allenfits Skibbrede og nærværende samptlige Laugrettet, om nogen af dem kunde sige om noget Arveløes eller forbrut Odelsgods, item Siette og Tiende penge, for udenrigs førte Midler, Vrag, forlovspenge for afførsel fra Kongens gods var falden

1715: 2b

herudi Allenfits Schibbrede for afvigte Aar 1713 ? hvorpaa de alle eenstemmige svarede nej, at de verken vidste eller kunde sige, noget af forbemelte til deris Majes/te/ts interresse at være falden; om hvilket alt Mons/ieu/r Rafnsberg Rettens attestation var begierende, som hannem og blev meddeelt.

Ligeledes blev svaret efter tilspørgelse om 1714.

Iligemaade tilspuurte titbemelte Mons/ieu/r Rafnsberg Almuen og tilstædeværende Laugrettet om dennem ikke var Vitterligt, at indtet af den allernaadigste paabudne dagskat for 1714 af nogen var betalt ? hvortil de alle svarede ja, at de vel Viste at indtet af samme dagskat for 1714 var erlagt, hvilket hand begierede under Rettens forseigling attesterit, som ikke kand veigres, men hannem blev meddeelt.

Anno 1715 d/en 1 Augusti er holdet Sommer- Skatte og Sage Ting med Lindaas Schibbredes Almue paa Gaarden Lyren, nærværende Ædle Vice-Laugmand Henrik Weilandt, som Constituerit foget Bøidelensmanden Mikkel Oenæs og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Aamund Qvalvaag, Anders Hunven, Nils Niøten, Thommes Solen, Mons Udlyren, Nils Qvalvaag, Ole Schodven, Mons Hundven, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat *Retter var sat og Almuen advaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente, er først publicerit alle de Allernaadigste forordninger og høi-Øvrigheds befalinger som fol/io 1 findes extraherede - dernest.

1. Velædle og Velbyrdige Laugmand Nils Knags udgivne bøxelseddel til Martinus Henriksøn Schreuder paa en halv løb Smør udi Rongvær med underliggende og tilleggende LaxeVaags Brug: dat/erit Bergen d/en 3 Decembr/is 1714 ./.
2. Ditoes udgivne bøxelseddel til Erik Olsøn Møs paa en halv løb udi Rongver med

tilliggende Laxevaags Brug, dat/erit Bergen d/en 30 Januarij 1715 ./.
3. Ædle StiftAmptskriver Seehuusens udgivne bøxelbrev til Hans Goutesen paa 18 merker Smør og 12 Kander Malt udi Gaarden Fannebust, dat/erit Bergen d/en 6 Junij 1715 ./.

D/en 2 dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede,

Hvorda, efterat Skatterne, saavit, dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget Sagerne; og først Kongens: og havde da:

Ole Lyren Ladet stevne Aamund Lyren for ham tillagde nærgaaende og ærrørige Ord, til strafs lidelse efter Loven og Processens Omkostningers erstatning, til Videre derom haver hand indkaldet Lars Lyren, og Amund Lyren til Vedermæle.
Aamund Lyren møtte for Retten og vedtog at Være loulig stevnt for denne Sag: dog fragik hand Sigtelsen, ej at have talt noget utilbørligt til Ole Lyren.
Vidnet Lars Lyren møtte for Retten og vedstod at Være loulig stevnt i denne Sag til at aflegge sit eedelige

1715: 3

vidnisbyrd; hvorpaa hand efter Citantens begiering blev fremkaldet, samme sit Vidnisbyrd eedelig at aflegge, der efter edens afleggelse om sit sandfærdige, saaledes forklarede: at have hørt af Aamund Lyren sige til Ole Lyren, at hand haver staalet een Vet fra Thommes Lyren;
Derpaa blev Ole tilspuurt om hand hafde flere Vidnisbyrd i denne Sag ? dertil hand svarede nej:
Citanten henstillede sit Stevnemaal til Rettens skiønsomhed.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul siger udtrykkelig at vidner ere ej mindre end to persohner overeens stemmende og udi en Ting, og som Citanten ej haver, efter tilspørgelse flere Vidnisbyrd i denne Sag den indstevnte Aamund Lyren, hands tillagde paasagn at overbevise, og den indstevnte Aamund Lyren sigtelsen benegter og fragaar, da Viger Aamund Lyren Sagesløes for Citantens tiltale i denne Sag.

Anders Lyren haver ladet stevne Aamund Lyren fordi hand haver stenget til een gammel buraak for ham, og fordi hand haver bygget i Vejen for hands Kiørsel, for saadant at lide straf: og betale Processens Omkostning.
Aamund Lyren møtte for Retten og vedstod at være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting.

Afsagt.

Som Sagen dependerer af besigtelse Siun og grandskning da henvises den til Aastæden, hvilket naar af Parterne Louligt forlanges, skal videre udi Sagen kiendes hvis lou og Ret medfører ./.

Johannes Olsøn Berge lader stevne Gutorm Tongen fordi hand haver meget ærrørig skieldet ham, til Vidnisbyrd derom Jens Mikkels/øn Eije, og Ole Ingebrigtsøn tienende Mathis Udhojen, og den indstevnte til Vedermæle.
Gutorm i Tongen møtte for Retten og vedstode at være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting og til at anhøre Vidnisbyrdenes forklaringer: Gutorm i Tongen fragik gandske at have tillagt Citanten noget uskikkeligt, det hand og vilde forhaabe sig ej at skulle kunde overbevises;

Citanten begierede dernest at Vidnisbyrdene maatte afhøres og deris edelige forklaringer at aflegge: hvorpaa eden blev dem forelæste, og af retten alvaarligen tilholdet udi saadan vigtig Sag deris sandhed at sige:

Derpaa blev fremkaldet Jens Mikkelsen, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, saaledes forklarede: at have hørt af Gutorm Tongen noget efter Juulen 1715, at Gutorm Tongen skielte Johannes Olsøn paa baaden, som de rodde fra fiske, for een Tyv, og samme Tid var paa baaden med ham Ole Ingebrigtsøn:

Derefter blev fremkaldet det andet Vidne Ole Ingebrigtsøn 24 aar gammel, som efter edens afleggelse forklarede: det selv samme som forrige Vidner:

Derpaa blev den indstevnte tilspuurt, om hand Citanten nogen Tyvs gierning kand overbevise: hvortil hand svarede ja: og at have været alleene og seet Citanten tage et stykke flesk fra Een anden mand ved nafn Thommes Copper; og have allene seet det.

Johannes Olsøn henstillede sin Sag til Rettens paakiendelse, med hvilken hand Var fornøjet.

Da blev af mig og samptlige Laugrettet for Ret dømt og afsagt.

Johannes Olsøn Berge indkalder for Retten Gutorm Tongen for ham Vidnefast tillagde nærgaaende og ærrørige Ord, dem hand ej har kundet Citanten overbevise, omendskiøndt de Utilbørlige imod Citanten var udtalt; thi bør saadanne Citanten

1715: 3b

tillagde uskikkelige Ord, ej komme /: saasom de i sig selv ere blevne ubevislige :/ Citanten Johannes Olsøn Berge eller hands til allerringeste forkleinelse, paa gode Navn og rygte i Nogen Maade, men Være som døde og U-talte af Gutorm Tongen; derforuden bør Gutorm Tongen, efter aftinging for Retten bøde til deris Kongl/ig Majes/te/t 6 rdr og betale Citanten denne Processes forvolte Omkostning med 4 merker, alt at udredes og betales inden 15 dager under Nam efter Loven ./.

Gutorm Tongen stevner Johannes Olsøn Berge fordi hand harder udstenket ham med Søe, kastet ham med steen og truet ham paa Livet, til strafs lidelse efter Loven, til Vidner derom Hans Olsøn Tienende Dankert Dankertsøn paa Fedie og Christian Thommessøn; alt til strafs lidelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte for Retten og forklarede ej at være stevnt for Sagen.

Og som ingen stevnevidner vare tilstæde, som Varselet kunde afhiemble: blev Sagen henviist til Loulig Stevnemaal.

Mons/ieu/r Rafnsberg tilspuurte Almuen og tilstædeværende Laugret udi Lindaas Schibbrede om nogen af dem var vitterligt, om noget Arveløes eller forbrut Odelsgods, item Siette og Tiende penge, for udenrigs førte Midler, Vrag, forlovspenge for afførsel fra Kongens gods var falden her udi Schibbrede for afvigte Aar 1713, eller af hannem oppebaaret ? hvortil de alle eenstemmige svarede Nej, at de hverchen Viste eller kunde sige noget af forbemelte til deris Majes/te/ts interresse at være falden; hvorom Mons/ieu/r Rafnsberg Rettens attestation var begierende, som hannem ikke kunde negtes.

Ligeledes blev svaret om samme post for 1714, efter tilspørgelse.

Item tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg Almuen af Lindaas Schibbrede tillige med Laugrettet, om nogen af dennem kunde sige noget af den allernaadigste paabudne dagskat for 1714 at være til hannem betalt; hvortil de alle svarede nej at indtet til ham deraf var erlagt.

Iligemaade tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg tilstæde værende Almue udi Lindaas Schibbrede og samptlige Laugrettet om ikke efterskrevne Gaarder her i Skibbredet for 1714, har ligget øde og Usaaede, nemblig Førland Smør 21 merker, Lechvold 1 pund 7 1/2 merker, Leervaag 1 pund 12 merker, Kalland Smør 9 merker, Kaardal 21 merker, Veraas 1 p/un/d 18 merker, Øfre Syslach 22 merker, Kaalaas 1 løb 9 merker, Weddefield 1 løb 18 merker, Nere Tvet 2 pund Smør 16 merker, Baachebøe 1 p/un/d 12 merker, Nore og Søre Fieldsbøe 1 løb 1 p/un/d 15 merker og Dragøen 1 pund 12 merker ? hvortil de alle med een Mund svarede, at forermelte Gaarder for 1714 har ligget øde og Usaaede, hvorfore heller ingen Tiende til deris Majes/te/ts er bleven ydet.

Siden indgav Mons/ieu/r Rafnsberg et restants register over eendeel ordinaire og extraordinaire Skatter for 1713 og 1714, som hand forlangede under Rettens forseigling attesterit; hvilket, efterat det blev oplæst og ingen modsigelse derimod giort, ham tilbage under Rettens forseigling blev tilstillet.

Dernest fremkom for Retten S/igneu/r Søren Glad Kongl/ig Majes/te/ts foget over Nordhordlen og tilspuurte Laugrettet og Almuen af Lindaas Skibbrede om nogen af dem var Vitterligt, at hand udi hands betienings tid af Nordhordleens fogederies Søe limitter og Mariner legder, haver oppebaaret nogensinde Kiolepenger eller Munderings-

1715: 4

penger ? hvortil de alle eenstemmige svarede, at de aldrig til ermelte S/igneu/r Glad haver betalt af nogen Mariner Legd ringeste skilling af Munderings eller Kiole penger, ej heller af ham at Være fordret, som deris Bøger paa Mariner Legderne udviiser: hvilket hand under Rettens forseigling var forlangende, det ham ej kunde veigres, saasom det i sig selv sandfærdigt er.

D/en 3 dito blev Retten igien sat, nærværende forhen specificerede,

Hvorda blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne Dagskat for 1715: med fire af Lindaas Prestegields Lyres Sogn, nafnlige Nils Qvalvaag, Ole Spiutøen, Knud Bruvold, Mons Lyren, item af Østrems Sogn Mons Lechvold, Nils Niøten, Lars Sætre, Ole Mathis/øn Rembnor, item af Lindaas Gield, Elling Hellestvet, Gudmund Rosnæs, Ole Schodven, og Mikkel Gaulen, item fire af Mychings Sogn Joen Myching, Nils Schoge, Gulak Grove og Sander Øfre Tvet, og den paa Almuen udi Lindaas Schibbrede meddeelet, Og som intet videre dennesinde paa Tinget var at foretage, blev Retten dennesinde paa dette sted brut og ophævet.

Anno 1715 d/en 5 Augusti er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Gulens Skibbredes Almue paa Tingstædet Halsviig nærværende Ædle Vice-Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Gryten, nu boende paa Flolie, Anfind Hope, Hans Undertun, Hogne Hougsvær, Gietmund Hanneland, Mons Hougsdal, Andfind Viko, og Peder Hendriksbøe med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ærbødighed imod Retten og Ædruelighed var bleven

advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds befalinger som fol/io 1 findes extraherede - dernest blev publicerit

1. Mag/ister Nicolaus Stabels udgifne Bøxelbrev til Rognald Pedersøn paa een halv løbs Leje udi Westeviig dat/erit Evenvigs Præstegaard, d/en 4de Martij 1715.
2. S/igneu/r Seeverin Seehuusens udgifne Bøxelbrev til Knud Rasmus/øn paa 1/2 løb (smør) og 1 Mæle Malt udi Yttre-Mittun, dat/erit Bergen d/en 11 Maj 1715 ./.
3. Ditoes udgivne Bøxelbrev til Ole Nilsøn paa 18 merker Smør og 1/4 p/un/d fiskes Leje udi Strømme, dat/erit Bergen d/en 16 Apr/ilis 1715 ./.
4. Giertrud de Fines udgivne Bøxelbrev til Daniel Persøn paa 19 1/2 merker Smør udi Frøsetter, daterit Horvigen d/en 29 Aprilis 1715 ./.

Dernest blev foretaget Sagerne og havde da.

Mag/ister Nicolaus Stabel ladet stevne Johannes Nere Opdal een Huusmand tilholdende paa Nere Opdal, fordi hand veigrer ham den Rettighed med ardbeide til Præstegaarden, som een huusmand *eller (efter) loven tilkommer at giøre, til Doms lidelse samme at efterkomme og betale ham foruden denne Processis omkostning.

Johannes Nere Opdal møtte for Retten og vedtog at være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting, forklarende at vil giøre, alt hvis (det som) ham efter Loven tilkommer at giøre; og forklarede at have budet Sognepræsten penge for ardbeide, det Citanten gandske benegtede, med paastand saadant maatte sig overbevises, og aldrig at have hørt noget ord derom, og nu er det tvende aar som saadant ardbeide ham er bleven negtet af ermelte Johannes Opdal;

Johannes Opdal forklarede, efter tilspørgelse, ej at have giort no-

1715: 4b

get ardbeide i disse tvende Aar.

Og som Laugrettet forklarer at give een Mand 10 s/killing for en ardbeidsdag, efter tilspørgelse, saa paastod Citanten at den indstevnte maatte tilfindes at betale ham de for disse tvende Aar resterende ardbeids dager og derforuden erstatte denne Processes Omkostning.

Afsagt

Lovens 2den Bogs 12 Capit/ul 7 art/icul tillegger Præsterne, foruden deris offer til de almindelige høitider, af huusmænd og hans qvinder, i stæden for Tiende, een høstedags, ardbeid, og som samme Lovens articul ej er efterkommet af den indstevnte Johannes Nere Opdal, da tilfindes hand at betale Citanten Mag/ister Nicolaus Stabel for disse tvende Aars resterende ardbeidsdage for 1714 og 1715 efter brugelig Lejemaade 10 s/killing for dagen, er for disse tvende aars resterende ardbeidsdage 1 mark 4 s/killing, og derforuden erstatte denne Processis til dato anvente Omkostning med 2 merker 8 s/killing, alt at udredes og betales inden 15 dager under Nam efter Loven.

D/en 6te dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede,

Hvorda efterat Skatterne, saavit denne sinde var at bekomme, vare anammede: blev publicerit

H/er/r Johan Madsøns udgivne bøxelbrev til Lasse Iversøn Fosdal paa 1/2 løb Smør og 1/2 Mæle Malt udi Sandnæs, dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 10 Decembr/is 1714 ./.

Dernest blev foretaget Sagerne og først Kongens og havde da

Lensmanden Ole Hougsdalen ladet stevne Torkel Aslaksøn for begangne Løsagtighed og barneavling med Brite Henriksdatter Berge, Og hende til Vedermæle, Og begge til deris Bøders erleggelse efter Loven.

Torkel Aslaksøn møtte ikke, ej heller Nogen paa hands Veigne:

Stevnevidnerne Anfind Wesetvig og Ole Stembøe forklarede ved eed og opragte fingre at have stevnt ham i Dingen, *Sognefogeden tilhørende med 4re Ugers Varsel og talte med ham selv.

Brite Henriksdatter møtte for Retten og vedtog at Være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting og vedstod at ingen anden end Torkel Aslaksøn Var hendes rette barnefader, derpaa hon allerrede har standet aabenbare skrift og offentlig giort sin bekiendelse bedende nu om lindring paa Bøderne.

Lensmanden paastod Dom til Bødernes afbetaling eller straf efter forordningen.

Afsagt.

Som Brite Henriksdatter selv for Retten tilstaar at have udi Løsagtighed avlet Barn med Torkel Aslaksøn, da tildømmes hon at *at bøde efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 articul 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven - have hon intet at bøde med, da i følge af den allernaadigste forordning af 5 Januarij 1714 tildømmes hon at ardbeide i Bergens Børnehuus indtil hon med 8 s/killing dagen har fyllesgiort sine idømte Bøder: Torkel Aslaksøn vil søges

1715: 5

hvor hand sig nu opholder, sine strafbøder at aflegge.

Jukkum Kling lader stevne Elling Miømjen og Lars Nappen efter forrige tiltale:

Dend indstevnte møtte for Retten og vedtoge at være louligen Varslede for samme Sag; forklarende ej at have kundet faaet vide naar Tinget skulle holdes med Lindaas Schibbredes Almue hvor de skal søge deris bevislighed, thi begierer de nu tid til At kunde faa indkaldet deris beviser at dem forlov er givet til at Kaste med deris Noet;

Giøde Paasche møtte paa Klings veigne og henstillede til Retten om den begierte dilation kunde bevilges, i det øfrige *referede hand sig til Loven og formeente at eenhver maa nyde efter deris fri kast for sin ejendom, og derefter Rettens kiendelse var begierende.

Afsagt.

Elling Miømjen og Lars Nappen bevilges engang til nu for alle at indkalde de beviser de agter at føre til deris formeenende Sags styrke til nestholdende Høste Ting; saafremt ej Dom efter Citantens paastand skal vorde afsagt.

Derefter indgav S/igneu/r Daniel Rafnsberg et restantz register over eendeel ordinaire og extraordinaire Skatter for 1714 hvilke for Retten bleve oplæste, og som ingen indsigelse derimod blev giort, hannem efter forlangende under Rettens forseigling tilbage leverit.

Item tilspuurte S/igneu/r Rafnsberg Almuen og tilstædeværende Laugrettet, om dem ikke er vitterligt at efterskrevne Gaarder udi Guulens Schibbrede for 1714 har ligget øde og Usaaede, nemblig Kidøen Smør 6 merker, Svaberg Smør 12 merker, Korsvold Smør 15 merker, Biørnebotten Smør 12 merker, Lund Smør 1 p/un/d, Øfre-Berge 1 pund 6 merker og Kiellevold Smør 18 merker ? hvortil de alle eenstemige svarede ja, at forermelte Gaardeparter for 1714 har ligget øde og Usaadede, hvorfore ingen Tiende til deris Majes/te/ts

er bleven ydet.

Item tilspuurte hand dem om nogen af dem kunde sige at hand havde oppebaaret nogen dagskat eller formueskat af dem for 1714 hvortil de alle eenstemmige svarede, at de hverken til ham havde betalt nogen ej heller af ham nogen at Være fordret.

Ligeledes tilspuurte hand Almuen og Laugrettet, om nogen af dem Var Vitterligt at noget Arveløes gods eller forbrut odelsgods, Siette og Tiende penge, Vrag forlovspenge for afførsel fra Kongens Gods, var falden herudi Guulens Schibbrede for afvigte Aaringer 1713 og 1714 ? hvortil de alle svarede nej at ingen af dem hverken vidste eller kunde sige Noget af forbemelte til deris Majes/te/ts interresse at være falden.

D/en 7 dito blev Retten igien sat nærværende forhen specificerede,

Hvorda blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1715 udi Guulens Schibbrede, med fire Mænd af Evenvigs Sogn, nafnlige, Elling Knarvig, Mons Haveland, Johannes Børchnæs, og Gietmund Aanneland, item med fire af Sandnæs Sogn, Mons Hougsdalen, Anfind Hope, Hogne Hogsvær og Ole Molland.

Anno 1715 d/en 9 Augustij Er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue paa Tingstædet Ascheland, nærværende Ædle Vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe og edsorne tilforordnede Laugrettesmænd, Rasmus Noranger, Iver Solen, Ole Eriks/øn Miøs, Ole Mikkels/øn Miøs, Ole Daland, Østen *Næse, Villum Grindem, Hans *Hans Toule for Johannes Nødtvedt, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen var advaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, Naadigste anordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 1 findes extraherede.

1715: 5b

Dernest deris Majes/te/ts allernaadigste forordning om Betienterer og Jorddrotterne udi Norge, hvorledes de sig imod Bonden og den gemeene Almue *sig imod Bonden og den geemeene Almue* med oppebørsleene skal forholde til alle exactioners (Eng.: exaction = inndriving, fordring, krav) afskaffelse daterit i Hovetqvarterit i Mechlenborg for Vismar d/en 26 Junij 1715 ./.

D/en 10 dito blev Retten igien sat sammesteds nærværende forhen specificerede, undtagen udi Ædle Vice Laugmand Weilandtz sted, hand(s) fuldmegtig Mons/ieu/r Justzen,

Hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget Sagerne, og først deris Majes/te/ts og havde da

Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe til deris Majes/te/ts interressis beobagt havde ladet stevne Hans Helland og hans Koene Aagete for fortilig sammenleje udi deris egteskab, og barneavling 3 Maaneder fortilig til deris Egtebøders erleggelse.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hans Veigne.
Og som det eene stevnevidne Mons Helland ej møtte som stevnevidnet skulde afhiemble, beroer med Sagen til loulig stevnemaal.

Item haver Lensmanden ladet stevne Henrik Helle og hans Koene Mari for fortilig sammenleje udi deris egteskab og barneavling 6 Uger fortiilig, efterat Copulation er holdet, til deris egtebøders erleggelse:
Dend indstevnte Henrik Helle møtte for Retten og vedtog paa egne og Koenes Veigne at være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting: og vedstod sigtelsen, henstillende videre sin Sag til Rettens paakiendelse.
Mons/ieu/r Justzen henstillede Sagen til Rettens paakiendelse efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 Art/icul.

Afsagt.

Som Henrik Helle selv tilstaar sigtelsen, da tilfindes hand at betale og bøde efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul til deris Majes/te/ts for fortilig sammenleje udi deris egteskab, for sig selv 4 1/2 lod Sølv, og for sin Hustrue 2 1/4 lod Sølv, inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito ladet stevne Rasmus Lie og hans Koene Ingeborg for fortilig sammenleje udi deris egteskab alt til deris egtebøders erleggelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hans veigne, ikke heller det eene Stevnevidne Haaken Helland, som Stevnemaalet skulle afhiemble, thi henvises Sagen til loulig stevnemaal.

Dito Ladet stevne Lars Nore Tiore og Brite hans Koene for fortilig sammenleje udi deris egteskab, alt til deris egtebøders erleggelse efter Loven.
Den indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne.
Og som det eene Stevnevidne Mons Tiore, som Varselet skulle afhiemble ej møtte, henvises Sagen til loulig Stevnemaal.

Dito lader stevne Brite Biørnsdatter for begangne lejermaal og Barneavling udi Løsagtighed, til sine bøders erleggelse og Strafs lidelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte for Retten og vedtog loulig at Være stevnt for denne Sag til dette Ting og sted; tilkiendegivende hendes Barnefader at Være Ole Nilsøn, udi S..gg Sogn ved Stavanger, med hvem hon har avlet denne Søn; og havde intet at erlegge til Kongens Bøder, henstillende sin forseelse til Rettens paakiendelse.
Mons/ieu/r Justsen i rettesatte over hende efter Lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 1 articul, til sine Bøders erleggelse, og i mangel af dens betaling da at straffes efter forordningens tilhold af 5 Januarij 1714.

1715: 6

Afsagt.

Som Brite Biørnsdatter selv for Retten tilstaar at have avlet dette drengebarn udi løsagtighed med Ole Nils/øn fød i Stavanger Lehn og Som Søges, da tilfindes hon at bøde for samme sin begangne løsagtighed og barneavling efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul 12 lod Sølv, skulle hon indtet have at erlegge Bøderne med, da i følge af deris Majest/ets allernaadigste forordnings tilhold af 5 Januarij 1714 tildømmes hon at forsendes til Bergens børnehuus, der sine dømte Bøder, med 8 s/killing dagen, at opardbeide.

Dito Lader stevne Mons Hansøn Bøe fordi hand ej har tilkiende givet Øfrigheden at samme qvindemenniske hoes ham var liggende udi Barselseng, til strafs lidelse efter Loven.
Dend indstevnte møtte for Retten og vedtog Loulig at være stevnt for denne Sag til dette Ting. Dernest blev den indstevnte tilspuurt, om hand har givet nogensinde sin af Gud og Kongen foresatte øfrighed, tilkiende, at dette løsagtige qvindemenniske hoes ham i barselseng var beliggende ? hvortil hand svarede nej:
Mons/ieu/r Justsen begierede tid til høstetinget at udsøge forklarligere beviis i Sagen, efterdi hand paa u-indkaldede Persohner giver skyld, at dette af ham ej er tilkiendegivet.

Afsagt.

Den begierte dilation bevilges til nestholdende Ting Samme Sag forklarligere at faa udspuurt til Rettens nermere opliusning.

(1.) Dernest blev publicerit Nils Olsøns bøxelseddel paa 12 merker Smør og 8 Kander Malt udi Bøe, udgivet af Mad/a/me Catrina de Creqvi S/a/l/ig/ Peder Lems dat/erit Bergen d/en 8 Febr/uarij 1715 ./.
2. Peder Hofmands udgivne bøxelbrev til Ole Olsøn Kaalstad pa 18 merker Smør og 10 Kander Malt udi Yttre Helle, dat/erit Sandvigen d/en 19 Maj 1715.

Derefter lod S/igneu/r Rafnsberg overlevere et restantze Register paa eendeel ordinaire og extraordinaire Skatter udi Radøe Schibbrede, hvilken for Almuen blev lydelig oplæste og saavit modsagt afskreven og resten under forseigling tilstillet ham efter begiering.

Iligemaade tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg Almuen og Laugrettet om nogen af dem var vitterligt at noget arveløes eller forbrut Odels gods, Siette og tiende penge, Vrag, forlovspenge for afførsel fra Kongens gods Var falden her udi Radøe Schibbrede for 1713 og 1714 hvortil de alle eenstemmige svarede nej, at ingen af dem vidste noget af forbemelte at Være falden de aaringer 1713 og 1714 ./.

Item tilspuurte hand Laugrettet og tilstædeværende Almue om nogen af dennem Var vitterligt at noget af den allernaadigste paabudne dagskat for 1714 til hannem var betalt ? hvilket enhver med nej besvarede og de ikke viste ringeste skilling af samme dagskat for 1714 at Være betalt.

Ligeledes tilspuurte hand Almuen og Laugrettet af Radøe Schibbrede om ikke efterskrevne Gaardeparter udi dette Schibbrede for 1714 har ligget øde og Usaaede, nemblig udi Brattougle 2 1/2 p/un/d Smør udi Kaalaas 2 p/un/d 10 1/2 merker Smør og udi Myching 1 pund 3 merker Smør ? hvortil de alle eenstemmige svarede ja, at forermelte gaardeparter for 1714 har været øde og Usaaede, hvorfore heller ingen tiende deraf til deris Majest/et er ydet.

Iligemaade tilspuurte Mons/ieu/r Glad om Almuen udi Radøe Schibbrede, som alt er Marin Legder havde Nogensinde til hannem betalt Kiolepenge eller munderingspenge ? dertil blev svaret at deris Skattebøger det Noksom udviser, at de ej saadant i hans betienings tid hafde udlagt, hvorpaa hand Var tingsvidne begierende, som af Retten blev bevilget.

1715: 6b

Anno 1715 d/en 13 Augustij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Herløe Schibbredes Almue paa Gaarden Frechaus, nærværende Mons/ieu/r Christen Justsen udi Velædle og Velvise Vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandts absence, Bøidelensmanden Rasmus Frommereid, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Gudmund Gielmen, Mogens Bratshoug, Nils Heggøen, Johannes Schintvet, Anders Viig, Mogens Vig, Hendrik Gielmen, Rasmus Houland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente (var advart), er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 1 og 5 findes extraherede.

Dernest blev publicerit

1. Mad/a/me Apolonia SvartzKopfs udgivne bøxelbrev til Knud Jonassøn paa 18 merker Smørs Leje udi Schellanger, daterit Mangers Præstegaard d/en 26 Maj 1715 ./.
2. Erik Stephensøn Aagaatnæssis udgifne bøxelbrev til Nils Johans/øn paa 1 pund fiskes Leje udi Wiig dat/erit Aagaatnæs d/en 13 Apr/ilis 1715 ./.
3. Wenke S/a/l/ig/ Joachim Won der Lippes udgifne bøxelbrev til Mathis Hans/øn paa 4 1/2 skilling udi Follisøen, dat/erit Bergen d/en 10 Aug/ustij 1715 ./.

D/en 14 dito blev Retten igien sat sammesteds nærværende forhen specificerede,

Hvorda blev publicerit Jomfrue Lillienschiolds udgivne Bøxelbrev paa hendes frue Moders Veigne til Knud Olsøn paa 9 merker Smør 6 Kander Malt og 1/4 faar udi Schindtvet i Herløe Schibbrede beliggende dat/erit Herløe-Gaard d/en 20 Febr/uarij 1715 ./.

D/en 15 dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede,

Hvorda blev publicerit Ædle Raadmand Magnus Schiøttes paa S/a/l/ig/ Velbyrdige Amptmand Jonas Lilienschiolds Jomfruers Veigne advarsel for at ingen maatte kiøbe noget af deris arvelig tilfaldne Odelgods efter deris fader, og om nogen saadant skulle have kiøbt, da at lade skade for hiemgield; særdelis blev advaret om Davanger, Øfre Tvet, Øfre-Tielstad, Nedre Tielstad, Harchestad, Eide, Blom, Fosse, Langøen og Rosland ej uden hands minde, som beskikket fuldmegtig at maa selges af dat/erit Bergen d/en 6 Aug/ustij 1715 ./.

Siden efterat Skatterne saavit denne sinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne, og havde da:

Bøidelensmanden Rasmus Frommereid ladet til deris Kongl/ig Majest/ets interressis beobagt stevne Tollef Rafnanger, en egtegift Mand, der haver sin levende Koene, for begangne udi sit egteskab horeri og Barneavling med sin tienistepige Ingeborg Gundersdatter, item ladet indkalde Ingeborg Gundersdatter til Vedermæle, og begge til Strafs lidelse og bøders erleggelse efter Loven.

Tollef Rafnanger møtte for Retten og vedtog at være loulig stevnt for denne Sag til dette Ting;

Ingeborg Gundersdatter møtte ikke ej heller nogen paa hendes Veigne:

Stevnevidnerne, Lensmanden Rasmus Frommereid og Anders Tveten afhiemblede med ed og opragte fingre at have stevnt hende loulig med mere end fiorten dagers Varsel til dette

Ting for denne Sag og talt med hende Selv paa gaarden Rafnanger.
Tollef Rafnanger tilstoed Sigtelsen, nemblig at Være Ingeborg Gundersdatters rette Barnefader.
S/igneu/r Justesøn i rettesatte over ham efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 art/icul og samme Capit/uls 1 articul og end begierede at hende maatte forelegges Laudag til neste

1715: 7

Ting at møde og svare til Sage.

Afsagt.

Som Tollef Rafnanger selv for Retten tilstaar at have udi sit egteskab, da hand haver levende Koene, beganget horeri og barneavling med Ingeborg Gundersdatter, da tilfindes hand at straffes efter lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 articul paa sin yderste formue og derforuden i følge af samme Capitels 1 art/icul at stande aabenbare skrift; og som Ingeborg Gundersdatter ej dennesinde møder for Retten, da forelegges hende laugdag til neste Ting at møde, saafremt ej Dom efter stevnemaalet skal vorde afsagt.

Dito lader stevne Knud Wig og hans Koene Mari Rasmusdatter fordi de haver fordult Salig Aslaks Wigs gods, som ej paa Skifte fremkom eller blev Kiendbert, alt til strafs lidelse efter loven.
Knud Viig møtte paa egne og Hustrues veigne og tilkiendegav at være loulig stevnt for denne Sag: Gandske benegtende Sigtelsen, men en smøræske at Være funden, som siden fremkom og hans Arvinger leveret.
Lensmanden blev af Retten tilspuurt 3de ganger, om hand nogen Vidnisbyrd havde denne sigtelse over den indstevnte at afbevise ? hvortil hand svarede at hand haver mistanke der om, og tiufsmaal derom, men ingen Vidnisbyrd:
Dend indstevnte begierede Tid til høste Tinget Citanten at indkalde for Ubevislig sigtelse og satisfactions erstattelse;

Afsagt.

Den begierte dilation bevilges Knud Vig til Høste Tinget contrastevning at udtage; til Sagens endelige paakiendelse.

Dito ladet stevne Ole Arnesøn fest med Brite Gudmundzdatter, for fortilig sammenleje og egtebøders erleggelse og betaling.
Ingen af de indstevnte møtte for Retten, efter 3de gangers paaraabelse, ej heller nogen paa deris Veigne:
Stevnevidnerne Lensmanden Rasmus Frommereid og Anders Tveten afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt dem med mere end fiorten dages Varsel til dette Ting og sted for denne Sag og talte med Brite Gudmundsdatter paa Gaarden Schiold, hvor hand og er tilholdende.
S/igneu/r Justsøn forlangede Laudags foreleggelse, efterdi de ej dennesinde Møder.

Afsagt.

Ole Arnesøn Schiold og Brite Gudmundsdatter forelegges Laudag til nestholdende Ting her udi Schibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom efter Stevnemaalet skal Vorde afsagt.

Dito lader stevne Ole Halversøn Nore Sæles datter Kari Olsdatter fordi hon med en dreng paa samme stæd, ved Nafn Ole Nilsøn, skal Være kommen i Lejermaal, og været med Barn og haver fød Barnet og ingen ved hvor Barnet er afbleven.

Nils Heggøen møtte paa sin Søsters Veigne; og gandske benegter Sigtelsen, saasom hand derom ej er vidende.
Mons/ieu/r Justsøn begierede tid til eftersøgning i saa

1715: 7b

vigtig Sag, efterdi Lensmanden siger for Retten Kari Olsdatter at have fød et Barn ved forermelte dreng, hvilket er bortkommen men hvor Barnet er afkommen det ved hand ikke, ej heller haver hand Vidnisbyrd i Sagen.

Afsagt.

Den begierte dilation bevilges S/igneu/r Justsøn paa Kongl/ig Majes/te/ts Veigne denne Sags omstendighed videre at eftersøge, som er af saa stor Conseqvence; og Lensmanden tilholdes, Som Sagsmand Sigtelsen til nestholdende Ting Klarligere at afbevise, til rettens paakiendelse.

Dito lader stevne Jens Hesdals Koene Magdeli fordi hon med skielden, slag, og blodhug haver overfaldet Nils Hesdals Koene Marrite, alt til sine Bøders erleggelse; til Vidne derom er indkaldet Ole Hesdal og hans Koene Kari; og de indstevnte deris forklaringer at afhøre.
Jens Hesdal møtte paa sin huustrues Veigne og hustruen hans med og benegtede Sigtelsen, hvilken hon sagde sig aldrig at skulle overbevises.
S/igneu/r Justsen begierede paa Kongens Veigne tid til neste (ting) Sagen paa Kongens Veigne, som Sigt er udi, loulig at indstevne, som blev bevilget.

S/igneu/r Daniel Rafnsberg \har/ ladet stevne Lensmanden Rasmus Frommereid fordi hand af eendeel af Almuen haver oppebaaret eendeel bødepenger af Herløe Schibbredes Almue, for forsømmede Veje ardbeid og dem ej til fogeden efter ordre leverit; som er af Ole, Mons og Mikkel Turøen, Aslak Vig, Mons, Lars Tostensviig, Nils Dale, Ole Brevig, Poul, Nils og Joen Heggøen, Rasmus Alfven, Joen Fløen, Rasmus Bratshoug, Knud Landsvig, Nils Rosland, Lars og Ole Espetvet, Erik Schintvet, Jens Ryeland, Nils Thomes og Arne Schiold, Nils Ole og Johannes Hatten, Nils Hofden, Iver Nordviig, Nils, Gregus, Iver og Knud Nøtenæs, Nils og Johannes Noreselle, Ole Halvers/øn, Unge Nils, Ole Rasmus/øn, og Rasmus Noresælle, Nils og Hans Hendøen, Lars Monsøn, Ole Rasmusøn, Thomes og Enken Hendøen, at tilbage levere med Processens Omkostningers erstatning.
Lensmanden vedstod at være loulig stevnt for denne Sag; og vedtog at have oppebaaret af Ole Turøen 1 mark og Mikkel Turøen 1 mark og af Aslach Viig 2 merker item af Mons og Lars Tostensviig hver 2 merker er 4 merker og af Nils Dale 2 merker, Ole Brevig 2 merker og af Heggøen af de 3 mænd 1 rdr og af Rasmus Alvem 2 merker og Joen Fløen 2 merker og Rasmus Bratshaug 2 merker og Knud Landsvig 2 merker, Nils Rosland 2 merker item Lars og Ole Espetvet 4 merker og Erik Schintvet 1 mark 1 s/killing, men Jens Ryland ej at have ham betalt noget. Nils, Thommes og Arne Schiold 1 rdr, item Nils, Ole og Johannes Hatten 1 rdr, Nils Hofden 2 merker, Iver Nordvig 2 merker; Nils, Gregus, Iver og Knud Nøtenæs 1 rdr 2 merker, item af de 6 paa Nore Selle 2 rdr, men de Sex af Hendøen sagde hand at have oppebaaret men ham at være givet frihed til uden afkortning til oppebærgelse af Høi øfrighed, hvilken hand ej efter paastand kunde fremvise eller havde, hvorpaa Veimesteren er betalt af ham 1 rdr 2 merker

1715: 8

engang og een anden gang 4 rdr, saa Veimesteren nu igien tilkommer hoes ham 0 rdr 5

merker 10 s/killing hvorpaa S/igneu/r Rafnsberg producerede først deris høiædle Velbaarendheds resolution af 30 Junij 1713, item Mons/ieu/r Sibolt Rogens Reigning af 9 Aug/ustij 1715 paa de resterende ardbeidere og deris strafbøder:

Lensmanden svarede sig ej derimod noget contra at have at sige hvorpaa Rafnsberg paastod Dom og Processens vedbørlige erstatning.

Afsagt.

Som Lensmanden Rasmus Frommereid vedstaar ej at have noget imod Citantens opførte Reigning og Søgning at sige, da tildømmes hand at betale Citanten Mons/ieu/r Rafnsberg, de af Almuen oppebaarne, paa Veimesterens Veigne, og endnu ej udleverede 8 rdr 5 merker 10 s/killing med 2 rdr i Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Velbaarne frue Oberstinde Møllerups haver ladet stevne Lars Blok, boende paa Sunde for Uloulig Skoughug udi hendes Øe Fladøen, som Vidnerne Nils Moldeklef og Johannes Saaeg at Være nedhuggen;

Den indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ej heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Anders Tveten og Ole Erstad afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt ham med mere end 14 dagers Varsel og talte med ham selv og indstevnede ham for denne Sag til dette Ting.

Mons/ieu/r Rafnsberg paa fruens Veigne begierede at de indstevnte Vidner maatte edelig afhøres: som for Retten Vare tilstæde og vedtog at Være loulig stevnte til at aflegge deris edlige depositioner i denne Sag:

Hvorpaa Nils Moldeklef aflagde sin Corporlige eed at Vidne sin Sandhed: og forklarede saaledes: at hand hverken haver seet Lars Blok hugge i Fladøen Velbaarne Oberstinde Møllerups tilhørende, ej heller at føre noget hugget Ved der fra, eller ned drage Ved til eller hugne træer af Øen til Søen; men blev nedkaldet at skulle see hvad Veed hugget Var, som var 18 rodbullinger, men ej saaeg hvem der har hugget dem.

Det andet Vidne Johannes Moldeklef efter edens afleggelse forklarede det samme som forrige Vidne.

Mons/ieu/r Rafnsberg paa Citantens Veigne paastod at den indstevnte Lars Blok maatte forelegges laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Lars Blok forelegges Laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen og Søgningen, saafremt ej Dom skal Vorde afsagt.

Lensmanden Rasmus Frommereid haver ladet stevne Ole Ols/øn Frommereid Ole Hansøn Frommereid fordi de negter ham Tinghold til Rettens betienter paa (for?) de ordinaire Tinge.

De indstevnte møtte for Retten og vedtoge at Være louligen stevnte for denne Sag til dette Ting; svarende ej at Kunde udstaa at holde med Ting

1715: 8b

siden det er ikkun nu paa 5te Aar siden de sidst holdte og skulle paa saadan maade udfalde til deris ....?; saasom naar Tinghold tilsiges 10, tolv stæder i Tinglaget, og af lensmanden oppebærges og ej leveres til Tinghold, da vil hand paabyrde de fattige med Tinghold og stikker resten i sin pung og bad øfrigheden raade herpaa Boed, saasom Lensmanden ej kunde giøre nogen indsigelse derimod.

Afsagt.

Som de indstevnte forklarer og afbeviser hvor Urigtigt med Tingenes holdelse iblant dette Skibbredes Almue omgaaes: den fattige Almue til stoer trengsel og Skade; i det eendeel

betynget og andre forskaaenes, da, for at forekomme Videre Ulempe, siden den gandske Almue nu for Retten derover er Klagende, Saa ej allene frikiendes de indstevnte for Citantens tiltale i denne Sag, men end og videre Dømmes at med tinghold saaledes herefterdags forholdes at det tager sin begyndelse efter oppebørsels Mandtallet og saaledes følger Gaard efter Gaard, og løb efter løb, som til hver Ting af Lensmanden og Skydsskafferne bør tilkiendegives, hvorvit Tingholdet avangerer, paa det ingen skal glem/m/es men eenhver Almues Mand med den anden bære lige byrde, og det forsvarlig holde.

Dernest tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg Almuen og tilstædeværende Almue af Herløe Schibbrede om nogen af dem kunde sige om noget Arveløes eller forbrut Odels gods, Siette og Tiende penge, for Uden Rigs førte Midler, Vrag, forlovspenger for afførsel fra Kongens Gods Var falden herudi Herløe Schibbrede de aaringer 1713 og 1714 ? hvortil de alle eenstemmige svarede nej, at ingen af dem kunde sige at noget af forbemelte til deris Majes/te/ts interresse var falden.

Item tilspuurte Mons/ieu/r Rafnsberg Almuen og Laugrettet om nogen af dem Var vidende at noget af den allernaadigste paabudne dagskat Var betalt til ham for 1714 ? hvortil de alle svarede nej *?

Item indleverede Mons/ieu/r Rafnsberg et restantse register paa eendeel ordinaire og extraordinaire Skatter for 1714, hvilke for Almuen bleve oplæste, og saasom ingen indsigelse videre end paategnet staar er bleven giort, blev det fogeden efter forlangende under forseigling tilbage leverit ./.

D/en 16 dito Retten igien sat med forhen specificerede,

Hvorda blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1715 over Herløe Skibbredes Almue med fire Mænd af hvert KirkeSogn, og først af Domkirkesogn, Tomes Hellesøe, Anders søre Hougland, Askild Rafnanger, og Baar Kaallevaag: nok fire af Herløe Sogn Mons *Toskvigen, Ole Landsvig, Rasmus Hougland, Mikkel Næsse item med fire af Bøe Sogn Jonas Toskem, Ole Hatten, Nils Nøtenæs og Rasmus Nore Sælle: item fire af Mælands Sogn nafnlige

1715: 9

Nils Erstad, Magne Aasbøe, Aadne Refskar, og Iver Hopland.

Siden indgav S/igneu/r Søren Glad udi Retten sit spørsmaal til Laugrettet og samptlige Almuen, om nogen af dennem, saa vit Søeleggerne ere, kand sige at have betalt til hannem, udi hands betienings tid kiolepenge eller Munderingspenge ? hvortil de alle eenstem/m/ige svarede, at saavit søeleggerne angaar ingen at have betalt til ham, ej heller af ham fordret det deris Bøger noksom udviser, om hvilket S/igneu/r Glad Var Rettens attestation forlangende, som ham ej kunde negtes.

Dernest blev proponerit for Almuen om Tingstuens reparation som til Sommertinget 1714 blev besigtiget og dends brøstfældighed ansat til 40 rdr, og som Nils Erstad og Anders Tveten erbyder sig at opbygge dend med selv at forskaffe Materialier og ardbeid for 35 rdr, og ingen af Almuen for ringere vilde opbygge og forbedre den, da bleve de beordrede samme publice huus og tingstue at opbygge paa Almuens bekostning.

Anno 1715 d/en 19 Augusti er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredes Almue udi *Bucchen, nærværende Ædle Vice-Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Nipen for Nils Sechingstad, Ole Schoge, Jens Windenæs, Lars Ystvet, Iver Landraa, Anders Niipen, Johannes Sangolt, og Johannes Aagaatnæs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var bleven Sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds ordres og befalinger som fol/io 1 og 5 findes extraherede.
Dernest blev publicerit
1. Mette Rafnsbergs udgifne Bøxelbrev til Ole Nilsøn paa 18 merker fiskis Leje udi Østvet beliggende i Tellevaagen og Sartor Schibbrede dat/erit Bergen d/en 9 Aug/ustij 1715 ./.
2. Abraham Wessels udgifne bøxelbrev til Nils Nilsøn paa 1 pund og 3 merker Smør udi Glesnæs dat/erit Bergen d/en 4 Octob/ris 1714.

D/en 20 dito blev Retten igien sat sammestedz nærværende forhen specificerede:

Hvorda blev publicerit Jens Tøssøens udgivne Skiøde til Iver Olsøn paa 9 merker Smør og 3 Kander Malt udi gaarden Tøssøen dat/erit Bucchen d/en 20 Aug/ustij 1715 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens: og havde da

Lensmanden Nils Bildøen ladet stevne Rasmus Schoges Enke Botele Bastedatter at være til gienmæle og anhøre Dom Over hendis Mands Boes lod, fordi hand, disverre, Nytaarsdag 1715 ved Fielde Kirke Uchristelig haver aftaget sig livet med at skiære sin strube ud.
Ole Monsøn boende paa Schoge, møtte paa Enkens Veigne, og forklarede at hon og heele Almuen disverre veed Sigtelsen at Være alt for sandfærdig og henstillede derfore Sagen til Rettens paakiendelse;
Vice Laugmand Veilandt paastod derefter Dom over hans Boes lod efter Lovens 6te Bogs 6te Cap/ituls 21 art/icul:

Afsagt.

Som disverre Sigtelsen tilstaaes og i sig selv alt for sandt er at Rasmus Schoge paa en Uchristelig Maade sig selv haver ombringet og med en Kniv udskaaret sin strube, da tildømmes hans hovetlod at Være forbrut til deris Majes/te/ts

1715: 9b

Item Ladet stevne Johannes Tøssøen for begangne Lejermaal med Guri Nilsdatter, item Guri Nilsdatter til Vedermæle og begge til deris Bøders erleggelse og strafs lidelse efter Loven:
Begge de indstevnte møtte for Retten og Vedtoge Louligen at være stevnte for denne Sag til dette Ting, og vedstode Sigtelsen, og ej efter tilspørgelse at ville egte hver andre.
Vice Laugmand tilspuurte Johannes Chlausøn om hand Var gift eller Ung Karl ? hvortil hand svarede at have været gift, men ej at vide om hands Koene er levende: men som vitterligt er at hand haver forlat selv villig sin Koene og Børn udi 9 Aar og har tient, da

begierede Vice Laugmand Veilandt tid til at formere et Loudskikket stevnemaal, efterdi Sagen er af en anden Conseqvence, som blev bevilget.

Opsidderne paa Gaarden Algrøen Ole Olsøn, Stephen Thomes/øn og Hans Hansøn, haver ladet stevne Ole, Jacob og Rasmus Aase fordi de haver indloset et fientlig Skib, nemblig Svensk Capert, til deris Gaard, hvorover de af samme Capert er vorden udplyndret, til erstatning for samme dem paaførte, ved deris Ulovlige Losen i Ufreds tider, Ulempe, Skade.
De trende indstevnte møtte for Retten og vedtoge at Være loulig stevnte for denne Sag til dette Ting: og vedtoge at have været nødt til Indlosningen, det de har forklaret udi forhøret:
Citanterne paastod til sammen af disse 3de Mænd 20 rdr, de indstevnte vilde ikke lade sig accordere om noget: hvorfore Citanterne paastod Dom efter Stevnemaalet.

Afsagt.

Efterdi de indstevnte Ole, Jacob og Rasmus Aase haver ved deris Indlosning med det fiendtlige Skib foraarsaget Citanterne den Skade som dem er overkommet med plyndring af samme fiendtlige Skib, hvilken indlosning dem offentlig har Været forbøden, da tildømmes de indstevnte Ole, Jacob og Rasmus Aase at refundere Citanterne Ole, Stephen og Hans Algrøen for den foraarsagede Skade ved samme indlosning til sammen 10 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.

Thommes Schoge haver ladet indkalde Ole Schoge sin Broder at lade sig udløse af dend Gaardepart Schoge hvortil Citanten er nermest odels berettiget.
Ole Schoge møtte for Retten og vedtog Loulig at Være stevnt for denne Sag til dette Ting: og forklarede at naar hand bliver kaldet for samme Sag takke? (tekke?)(tekte?) tidstag? (tidskag?) paa Aastæden, som Loven omtaler, da skal hand og vil hand svare til Sagen;
Citanten henstillede hands paastand under Rettens kiendelse.

Afsagt.

Lovens 5te Bogs 3 Cap/itul 10 articul Vil af Citanten efterleves, hvilket naar skeer, skal Videre udi Sagen kiendes hvis Lov og Ret medfører.

1715: 10

Dernest fremkom for Retten Lars Olsøn Tønneviig formynder for Lars Christians/øn Trellevigs Børn, Gregorius, Christian, Kaare, Sæbiørn og Lars, og lod tilkiendegive at hand ej har kundet faa deris tilfaldne Midler 21 rdr 5 merker 14 s/killing paa Rente udsat, opbydende nu, om nogen samme Midler paa aarlig og Loulig rente vilde andtage ? men som ingen af Almuen dertil vilde beqvemme sig; eller indfant sig som samme for loulig Rente vilde antage, var hand derom et lauskikket Tingsvidne af Retten forlangende, som blev bevilget.

Dernest indleverede S/igneu/r Daniel Rafnsberg et restance register over eendeel resterende Skatter her udi Schibbredet, hvilket for Retten blev oplæst, og som ingen indsigelse derimod er bleven giort, blev det fogeden tilbage leveret under Rettens vedbørlige forseigling, som ham ikke kunde negtes.

Item tilspuurte hand Almuen, om nogen af dem kand sige at noget af dend allernaadigste paabudne dagskat eller formue \skat/ til ham var betalt for 1714 ? hvortil eenhver svarede nej.

Item tilspuurte hand Almuen og Laugrettet om nogen af dem var vitterligt eller kunde sige om noget arveløes gods eller forbrut odels gods, Siette og tiende penge, uden rigs førte Midler, Vrag, forlovspenger for afførsel fra Kongens Gods var falden her udi Sartor Schibbrede for afvigte Aaringer 1713 og 1714 ? hvortil de alle eenstemmige Svarede nej, at ingen hverchen vidste eller kunde sige noget af forbemelte til deris Majestets fo..der.? for samme Aaringer at Være falden.

Item tilspuurte S/igneu/r Søren Glad Laugrettet og Almue af Sartor Schibbrede, om nogen af dem kand sige at hand udi hands betienings tid ved Nordhordleehns fogederie af dette Skibbrede som er Søelimiter og Mariner, haver oppebaaret munderings eller Kiolepenge ? hvortil de alle svarede, at hand hverken har fordret dem ej heller haver de til ham betalt dem som deris egne Bøger udViser, hvilket svar hand under Rettens forseigling Var forlangende, som ham ej kunde negtes.

Dernest blev foretaget taxationen med Sartor Schibbredes Almue over den allernaadigste paabudne dagskat for 1715 med fire Mænd af hver KirkeSogn først med fire af Sunds Sogn, Ole *Bacche, Nils Nipen, Mikkel Golten og Ole, item med fire af Fields Sogn, Nils Biørøen, Ole Algrøen, Iver Landraa, og Jens Vindenæs.

Anno 1715 d/en 22 Augusti er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredes Almue paa Gaarden Hope, Nærværende Ædle Vice-Laugmand og Constituerit foget Henrik Weiland, Bøidelensmanden Lars Dyngeland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Rasmus Hornæs, Ole Houge, Lars Houkeland, Arne Totland, Poul Aase, Ole Raa, Vincents Tistad og Mikkel Grimstad,

Hvorda efterat Almuen Var adVaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 1 og 5 findes extraherede.

Dernest blev publicerit

1. Giertrud Andersdatters udgifne Skiøde til Velædle og Velbyrdige Assessor Wilhelm Hansen paa en part udi Schage i Schiolds Schibbre/de

1715: 10b

beliggende, skyldende Aarlig 18 merker Smør 1/8 huud, daterit Steene Gaard d/aterit 15 Aprilis 1715 ./.
2. Oluf Cosmusøn Baarnemands udgifne Bøxelbrev til Henrik Olsøn paa 1 Spand Smør udi Gaarden Biørgie, dat/erit Bergen d/en 24 Aprilis 1715 ./.
3. Ditoes udgifne Bøxelbrev til Ole Rasmusøn paa 1 pund Smør 1/6 t/ønne Malt og 1/3 faar udi Mittun, dat/erit Bergen d/en 29 Aprilis 1715 ./.
4. Ditoes udgifne Bøxelbrev til Mons Assersøn paa 1/2 løb Smør udi Gaarden Hornæs, dat/erit Bergen d/en 30 Aprilis 1715 ./.
5. Alida S/a/l/ig/ Herman Gaardmands udgifne Bøxelbrev til Elling Monsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Gaarden Rødland, daterit Mielde d/en 3 Januarij A/nn/o 1715 ./.
6. Guri Andersdatters tillige med Nils Larsøn Sems udgifne Bøxelbrev til Erik Pedersøn paa 1 pund 3 merker Smør, 9 Kander Malt og 1/6 huud udi Houge dat/erit Bergen d/en 8 Maj 1714.

D/en 22 dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede.

Da blev publicerit Mag/ister Ole Storms udgivne Pante-Obligation til S/igneu/r Warner Ros og hands Søster Ane Ros paa Capital 2000 rdr hvorfore er pandtsat Aarestads og Møllendals Gaarder og jorder, med alle sine pertinentier (Pertinent = som hører til saken) og tilhørende, lige efter det ham gifne Skiødes lydelse dat/erit Bergen d/en 11 Junij 1701 ./. og findes Ordlydende indført udi Schiøde-Protocollen under fol/io 62.

Dernest blev publicerit de høje herrer for Financerne deris ordre om udredningspengenes betaling for 1713 og 1714 daterit RenteCammeret d/en 20 Julij 1715 ./.

D/en 23 dito blev Retten igien sat sammesteds nærværende forhen specificerede undtagen Ædle Vice-Laugmand Weilandt, i hvis sted hans beskikket fuldmegtig S/igneu/r Christen Justsen:

Hvorda blev foretaget Sagerne efterat paa Skatterne, saavit var at bekomme, blev betalte: og havde da

Bøidelensmanden Lars Dyngeland til deris Majes/te/ts interressis beobagt ladet stevne Jacob Mikkels/øn Gimmeland 18 aar gammel, for begangne Lejermaal med Harmeke Harmensdatter, Og hende til Vedermæle, sampt begge til deris Bøders erleggelse efter Loven eller strafs lidelse efter forordningen.

Begge de indstevnte møtte for Retten og vedtoge at være loulig stevnte for denne Sag til dette Ting: og vedstoede Sigtelsen, nemblig hand at være hendes rette barnefader og hon ved ham og ingen anden at Være besvangret.

S/igneu/r Justsøn i rettesatte over dem efter lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul, eller i mangel af bødernes afbetaling at straffes efter forordningen af 5 Januarij 1714.

Afsagt.

Som de indstevnte selv tilstaar Sigtelsen, da tilfindes Jacob Mikkels/øn og Harmeke Harmensdatter, at bøde, for begangne med hin anden Lejermaal efter Lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul hand for sig 24 lod Sølv og hon for sig 12 lod *lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven; og

1715: 11

begge stande aabenbare skrift; skulle de intet have at bøde med eller og sine Bøder ej fuldkommelig afbetale, da tildømmes hand til Sogns Kaabberverk sine resterende Bøder med 8 s/killing om dagen, at opardbeide, og hon at forsendes til Bergens børnehuus sine idømte Bøder med 8 s/killing om dagen at opardbeide, alt efter deris Maj/estets allernaadigste forordnings tilhold af 5 Januarij 1714.

Nils Askeland Lader stevne S/igneu/r Knud Gieldmeiden med skriftlig Kald og Varsel at betale ham paa Hougs Kirkes veigne resterende Tiende af hands Gaard Aanneland, dat/erit Ascheland d/en 13 Junij 1715.

S/igneu/r Knud Gieldmeiden møtte ikke, ej heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Ole Raae og Joen Grimen tvende boesatte mænd her udi Skibbredet, afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt S/igneu/r Knud Gieldmeiden d/en 17 Julij udi Bergen for denne Sag til dette Ting og talte med ham selv.

Citanten begierede den indstevnte maatte forelegges Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

S/igneu/r Knud Gieldmeiden forelegges *Lauvdag til nestholdende Ting her udi Schibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom, efter hvis (det som) indgivet er, skall Vorde afsagt.

S/igneu/r Daniel Rafnsberg haver ladet stevne Nils Hans/øn der er dømt for øvede huug og slag (på?) .....? Ratles Søn at bøde 9 rdlr, til fornyelses Dom, paa det Bøderne ved execution kand Vorde ind drevne.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller paa hands Veigne, nogen.

Stevnevidnerne afhiemblede med ed og opragte fingre, nemblig Joen Grimen og Stephen Mittun, at have stevnt ham med loulig Varsel udi Kiste Møllens huus og talte med ham selv fem dager i dag.

Afsagt.

Som stevnemaalet ej er louligt, saa vil det igien paa Loulig maade udstædes med den Varsel Loven omtaler, saafremt nogen rettergang imod den ind stevnte skal tillades.

Ædle Stiftamptskriver Seeverin Seehuusen tillige med Velbyrdige frue Else Lilienschiold og Hans Risbrigt, haver ladet stevne eendeel Vidner Nils Nedre Dyngeland, Mons Nils/øn Grimen, og Ole Larsøn Øfre Totland, edlig at forklare hvorledes de har befunden og seet Sælle, Øfre og Nedre Fyllingens deris underliggende Skougers tilstand saa vit den derudi giorte hugster betreffer, item *Rognele og Ole Smed paa Damsgaard til edlig forklaring om Øfre Fyllingens opsidderis Mons og Rasmusis idelig stokke og timmer førsel og Mons og Rasmus Øfre Fyllingen til Vedermæle, alt til et louskikket TingsVidnes erholdelse, og skriftlig kald og Varselseddels udstædelse, af dat/o Bergen d/en 1 Aug/usti 1715 ./.

Alle de indstevnte møtte for Retten og vedtoge at Være louligen stevnte baade Vidnerne til at aflegge deris eedelige depositioner, saa og Mons og Rasmus Øfre Fyllingen at Være *stevt til Veddermæle.

Citantens fuldmegtig S/igneu/r Crommetie paa hands Veigne møtte begierede at de indkaldede Vidner, som nu ere tilstæde, maatte efter Stevnemaalets Indhold, aflegge deris edelige

1715: 11b

depositioner, hvorpaa Eden blev dem alle forelæst, og de af Retten tilholdet deris sandhed at forklare, efter Stevnemaalets Indhold;

Hvorpaa blev fremkaldet først Nils Nedre Dyngeland, som efter edens afleggelse for Retten om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at da hand tillige med Mons Olsøn Grimen og Ole Lars/øn Øfre Totland blev hentet til at besee Sæle og Nedre Fyllingen, med Øfre Fyllingens marker, som skeede d/en 27 Junij 1715 fant hand tillige med foranførte Mænd skougene at Være meget ruinerede; nemlig udi Sælle mark Vare og bleve fundne udi Nordre Skougen 8tte nye hugne stuer og udi østre Skougen fire; Udi Nedre Fyllingens Mark, vare 32 Træer fuldkomne store hugne; eendeel af Stuerne Vare overgrafne med Mosse og Lyng; herforuden fantes Mange Andre Stuer, som siuntes at Være mere end Aar g/am/l/e/ som og Vare overgrafne: Udi Øfre Fyllinge skougen fantes hugne nj træer, hvilke ikke hafde været meget stoere Træer; og udi dette tal, som vi haver fundet af Nye hugne stuer, er end ikke reignet de til Hops og Aarestads bruer hugne træers Stuer: men hvem samme træer haver hugget viste hand ikke.

Dernest blev fremkaldet Mons Nils/øn Grimen, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede eenstemmig som forrige Vidne.
Efter ham blev fremkaldet Ole Larsøn Øfre Totland som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede eenstemmig med begge forrige Vidner.
Mons/ieu/r Crommetie forlangede dernest at *Rognald og Ole Smed maatte tilholdes deris edelig forklaring efter Stevnemaalet at aflegge;
Hvorpaa Rognald, boende paa Damsgaards Grund, blev fremkaldet for Retten, der efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd i denne Sag, forklarede: at have seet i Vinter og Vaar 1715, at opsidderne paa Øfre Fyllingen Mons og Rasmus, Mons trende ganger og Rasmus en gang at have kiørt *fierre læs ned paa Damsgaards Grund, hvilket ham siuntes at Være Spær, saasom hand ikke gik hen at besee det;
Dernest blev fremkaldet Ole Smed, som efter edens afleggelse forklarede, at have seet i Vinter at Mons Øfre Fyllingen har nederkiørt paa Damsgaards grund og i DamsGaards fiære 2 læs runde furre stokker, og Rasmus har hand seet een gang at have kiørt inden for Damsgaards Gierde 1 læs smaa spær: hand har og seet begge paa Vejen imellem Damsgaard og Fyllingen 1 læs eller to af furreknær og bielker og et læs paa Damsgaards bøe af Knæ, men hvem samme har hugget eller kiørt, det Vidste hand intet, og videre hafde hand ej seet.
Mons/ieu/r Crommetie paa samtlige Citanternis Veigne begierede dette under Rettens Vedbørlige forseigling, til Tingsvidnes erholdelse, beskreven som blev bevilget.

1715: 12

Dernest blev publicerit Sygni Olsdatters tillige med Tollef Hopes udgifne bøxelseddel til Anders Ellufsøn Biørgo paa 13 1/2 merker S/mør 6 Kander Malt, og 1/8 huud, dat/erit Hope d/en 23 Aug/usti 1715 ./.

Derefter blev Laugrettet og Almuen udi Schiolds Schibbrede tilspuurt om nogen af dem kunde sige at noget forbrut Odelsgods, Arveløst gods, Siette og tiende penge, Uden Rigs førte Midler, Vrag, forlovspenge for afførsel fra Kongens Gods for afvigte Aaringer 1713 og 1714 vare faldne, ? hvortil de svarede nej, at ingen af dennem hverken viste eller kunde sige noget af forbemelte til deris Majest/et, afvigte Aaringer at Være falden - ej heller, efter tilspørgelse Af ham, var noget af den allernaadigste paabudne dagskat eller formue skat for 1714 til ham betalt.

Dernest blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat udi Schiolds Schibbrede, med fire af Birchelands Sogns Almues Mænd, Nils Dyngeland, Mons Grimen, Jukkum Schaale og Mons Fyllingen og tvende af Phanæ Sogn Johannes Bircheland og Johannes Giellestad ./.

Anno 1715 d/en 29 Augusti er efter Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals høi respective Resolution paa S/igneu/r Von Vidas begier, holdet extraordinarie Ting paa Gaarden Hope udi Schiolds Schibbrede beliggende, nærværende Bøidelensmanden Lars Dyngeland, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Rasmus Hornæs, Ole Houge, Arne Totland, Vincents Tittelstad, Poul Aase, Ole Raae, Ole Hope for Lars Houkeland, Mikkel Hope for Mikkel Grimstad,
Til hvilken Tid, sted og dag S/igneu/r Jacob Von Vida med skriftlig kald og Varsel haver

ladet stevne Velædle og Velbyrdige H/er/r Camer Raad af dato Bergen d/en 18 Junij 1715 ./. som blev læst; og som stevningens paaskrivelse ej er saaledes indrettet, som loven omtaler, i det de hverken nafngiver, tid, sted, saa kand Retten ikke ansee denne paaskrift gyldig til Stevnemaals afhiembling, men henviser Sagen til Loulig Stevnemaal ./. efterdi dend indstevnte ej møder og ej Stevnevidner ere tilstæde, som Varselet kand afhiemble.

Anno 1715 d/en 2 Septembris er holdet Aastæds-Ret igien, paa Nobis Kroug angaaende den Sag imellem H/er/r Cammer Raad Schreuder, Toldinspecteur Rafnsdorf og Byens Kemner, nærværende til forretnings fuldbyrdelse, Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Herman Morits, Rasmus Hornæs, Ole Houge, Lars Houkeland, Ole Hope, Arne Nedre Totland, Paal Aase, og Vincents Tittelstad, efter seenist gifne afskedigelse af 15 Maj 1715 ./.
Mons/ieu/r Bierig møtte paa Kemnerens veigne og gav tilkiende, at som H/er/r Toldinspecteurs formand Henrik Korts haver tilegnet sig et stykke af Byens mark, som ham nu ikke tilhører eller nogen \tid/ skal have været under hands ejendom eller havende Værge, hvorom, nemblig at hand det sig har tilegnet hand producerede Henrik Kortsis egenhendige forfattede bøxelseddel til Mikkel *Buchof (seinare nemnd Bucher), som samme stykke mark har bebygget og til sin Valke Mølle endnu bruger, saa haver hand ikke eragtet

1715: 12b

fornøden videre Vidnisbyrder at føre, mens formeener at Henrik Kortz eller hands eftermand H/er/r Toldinspecteur Rafnsdorf som ejendommen sig Vil tilvinde, i følge af Lovens 5te Bogs 5 Cap/itul 5 art/icul først *buurde producere hvad adkomst hand kand have til samme stykke mark, saavelsom Vandet i fieldet, og derpaa tilspuurte H/er/r Toldinspecteur som for Retten var tilstæde om hand videre end forhen af hannem er producerit, eller anden adkomst haver udi Retten at producere ?
H/er/r Toldinspecteur svarede, at hand haver allerrede i Retten producerit, 1. Henrik Korts ham gifne Skiøde, til hvis indhold hand sig refererer, dernest een Oberhofretts Dom, hvorudi Salig Børge Juuls bøxelseddel til Bergen Byes Skoemagere findes anført, hvorpaa bemelte Skiøde sig til eendeel grunder, hvorved hand formeener, foruden *ab det plads Calfarie eller Nobis Kroug, har fult ej allene Vandløbet med demmingen paa fieldet, og hvis Videre demme Kunde over 70 aar, at allerrede er ført bevis paa hands side saa tilstrekkelig, at bemelte demming Vandløb og Udmark fra fields til fiære med ald tilhørende herlighed, hannem som ejer til bemelte Nobis-Kroug alleene tilhører, og falder det ham meget forunderligt, at Mons/ieu/r Bierig paa Byens Kemners Veigne, vil tilholde sig nogen deel udi bemelte ejendom og herlighed helst efterdi de af ham førte Vidner ej noget har udsagt, hand udi hands søgende, bifaldelig; meget mindre end noget skriftlig, som i ringeste kand kaldes tilstrekkelig, har bevist, eller beviiser at det af ham søgende, byen tilhører; det copie Skrift, som er een Concept til een bøxelseddel af forrige ejer Henrik Korts Conciperit, hvorved hand har agtet at bortbøxle til Mikkel Bucher, handskemager i Bergen, Vandløbet, og endel af samme Ejendom, paa de Conditioner, som bemelte skrift ommelder, beviser og at Henrik Korts har holdet sig for ejermand til Vandet, saavelsom udmarken og eftersom S/igneu/r Bierig ved seeniste Rettens Kiendelse har været paalagt til denne nu holdende Ret, at producere hvis adkomster og bevislighed, hand til hands Søgende paa Byens Veigne kand have, og hand nu ej noget vidermelt har producerit, saa i følge af samme kiendelse, saavelsom den giorte besigtelse paa udmarken af Dommeren og Laugrettet sampt hvis af hannem S/igneu/r Bierig saavelsom Rafnsdorf er vorden i rette lagt og paastod en endelig

Dom i Sagen; ellers paa H/er/r Cam/m/eraad Hans Schreuders Veigne, efter hands begier, producerede hand et Copie Skrift af ..eric.et? 1507 nest for exa.....? .....? Crucis udgifuet, som velbemelte H/er/r Cam/m/er-Raad er begierende i denne Act at maatte Vorde inddraget og derefter, saavelsom efter hands ved seeniste Ret giorte paastand, saavit dette og ham kand Vedkomme, efter anledning af Contracitationen maatte Vorde paadømt.
Bierig derimod sva-

1715: 13

rede, at som Toldinspecteur ikke har ærklæret sig videre at have, saa dog i henseende at de adkomster som Byen kand have, ved den seeniste Ulykkelig Ildebrand Bergen Bye overgik, ere opbrente og saaledes forkomne, og derfore ikke noget i saa maader dennesinde kand producere, ikke dismindre finder hand dog af den af H/er/r Toldinspecteur paaberaabte Børge Juuls udgifne bøxelseddel, at H/er/r Told-inspecteur, saavelsom hands formand prætenderer og har prætenderit det, efter hans formeening, som dem ikke tilkom, thi bøxelseddelen siger udtrykkelig, at Velbyrdige Børge Juul, tilbøxler de ind bemelte Skoemagere een plads af Lundgaards Mark og ejendeel, inden for Lundgaards udhugne Markesteene, naar nu Markesteenene, som allerrede af Retten Er efterseet, confereris mod det omtvistede mark som Mikkel *Buccher haver sin Mølle paastaaende og det Vand, som er langt oven for liggende, hvorudi prætenderis retten til demmingen, saa er Sag baade stædet, saavelsom Vandet uden for samme udhugne Markesteene, samme Bøxelseddel tillader ikke heller videre Vand, end som paa samme Plads løbende er, hvilket alt Oberste Visborgs til Skoemagerne udgifne Skiøde ydermeere Confirmerer med dette Tilleg, at de udi Schiødet bemelte kiøbere ikke skal eje videre end indgierdet og indhegnet er, nu findes Nobis-Krougs ejendeele efter hands formeening inden gierdet og Markesteenerne, og videre kand Nobis Kroug, efter den paaraabte Bøxelseddel og Visborgs skiøde ikke tilkomme, særdelis, saasom formanden Henrik Korts ikke har kiøbt mere fra Skoemagerne end dennem er tilbøxlet og tilsolt, begierede derfore at retten vilde tage udi Consideration stædet, som Skoemagerne er soldt, at det ikke er nogen Jordebrug som staar for sin aarlig Skat og Landskyld, men at det ikkun er et plads ved Bøxelseddel og Skiøde adskildt fra Lungaards ejendeel, item at det skal være et indhegnet plads inden gierde og markesteene ligesom nu dette steds Nobis Krougs ejendeele sig befinder: hand paastoed derfore, at som H/er/r Toldinspecteur eller hands formand ikke med Loulig adKomst har bevist eller skal kunde bevise at hand eller Nobis Kroug *ej er* (ejer?) eller tilligger uden for Gierdet eller *Markeesteenerne, at da bemelte stykke Mark, saavelsom Vandet i fieldet bliver Byen, som det og i lang tid har underligget, tildømt, særdelis efterdi Vidnisbyrdene til deels har kundet forklare, at de vel Viste at Nobis Kroug ejede (ejer?) inden for Gierdet og Markesteenerne, men ikke at det ejede noget uden fore; og til end ydermeere bevis angaaende Vanløbet, som Nobis Krogs ejere H/er/r Toldinspecteur formeener sig berettiget udi, da producerede hand et til Byetinget d/en 13 Julij 1711 indstevnte og d/en 21 Sept/embris sluttede og erhvervede Tingsvidne, til hvis pag/ina 11 13 17 og 19 derudi indført \findis/ refererede, med formeening, at dersom Nobis Krogs ejere hafde rettighed at demme andet Vand, end det som løber paa Nobis Krogs indhegnede Grund og plads, da haver Skoemagerne, som det baade til Leje og eje haver haft, ikke Været forobligerit at betale 1 rdr aarlig til Byen

1715: 13b

eller Manufactuur-huuset for Vandløbet at demme, i det øfrige paastod hand for aarsage Proces tilstrekkelig erstatning af H/er/r Toldinspecteur Ranfsdorff; dend af H/er/r Cammer-

Raad Schreuder i denne Sag indtrengte Proces angaaende, da formeener hand endnu som før, at samme af denne forventende Act bør udelades, saasom Byens Kemner ikkun haver en dispute med Nobis Kroigs ejere H/er/r Toldinspecteur, angaaende Nobis Krogs ejendeele og ikke med H/er/r *Cam/m/errad Schreuder angaaende Lundgaards ejendeele sig bemenget.

Toldinspecteur Rafnsdorf, forinden hand noget til S/igneu/r Bierigs anførte og paastaaende kand svare, var begierende og paastoed at Retten vilde paalegge Mons/ieu/r Bierig, som paa Byens Kemners Veigne er hovet Citant i Sagen, det hand maa erklære sig om hand noget videre til sin Sags bestyrkelse haver i rettelegge eller paastaa, hvilket er Conform med den i Sagen seeniste ergangne Kiendelse paa det ej udi Sagen lengere ophold skal skee ?

Bierig svarede at hand formeente at hand saavel ved den protocollation, saavelsom ved den eragtning hand derudi haver, haver ærklæret sig saa meget hand Kunde, naar Mons/ieu/r Rafnsdorf, som ejendommen sig vil tilvinde har producerit hvad hand Kand have.

Rafnsdorf derimod forlangede Rettens Kiendelse hvorved Mons/ieu/r Bierig som siger at hand, nemblig Rafnsdorff vil tilvinde sig noget til Nobis Krogs ejendom, der dog det er mere end noksom beviist af S/igneu/r Bierigs for Sagen udstædde Stevnemaal, at hand fra Rafnsdorf vil paa Byens Veigne tilvinde sig den ejendom byen aldri tilkommer, vorder paalagt fuldkommen at ærklære sig om hand noget skriftlig til bevis paa hans Søgende haver at i rettelegge, hvorefter da Rafnsdorf til hands anførte skal fuldkommen svare: som Retten Mons/ieu/r Bierig paalagde positive at ærlære sig.

Hvorpaa Mons/ieu/r Bierig svarede at hand sig ikke anderledes kunde ærlære end at *handnem (hannem) endnu til denne tid ej andet til opliusning om sagen, end hvad som af hannem producerit er, er tilstillet: hvilket hand formeente paa Byens side var nok, særdelis, saasom adkomsterne til Byens ejendeel, som forbemelt, ved den Ulykkelig Ildebrand i Bergen vare opbrente.

Imod S/igneu/r Bierigs forhen giorte forklaring og paastand maa Rafnsdorff først giøre denne indsigelse, at, i hvorvel Mons/ieu/r Bierig vil hentyde den af Salig Børge Juul til Skoemagerne d/en 28 Martij 1643 udstædde bøxelseddel saaledes at dem ikkun er bøxlet, en plads af Lundgaards Mark og ejendeele uden for Lundgaards udhugne Markesteene, og at bemelte Plads, saaledes til bemelte Skoemagere derefter er Solt, derved hand Vil udfinde at fordi, Skoemagerne, efter en OberhofRets Dom, har til Henrik Kortz maatte afstaae samme plads med dets tilhørende, at derfor Henrik Kortz

1715: 14

eller Rafnsdorf som Korts har *holt (solt) det til ej mere *kald (kand) tilhøre end bemelte Bøxelseddel ommelder, men S/igneu/r Bierig forglemmer, at Henrik Korts paa hans Kieriste Jomfrue Blanseflor Schots Veigne, er Alleene Odelsejer og berettiget ej alleene til Nobis Kroug, saaledes som det til Schoemagerne er bøxlet og solt, men og til Lundgaard, hvoruden forbemelte Nobis Kroug forhen har sorterit, og naar Retten behager at eftersee Børge Juuls Bøxelbrev, da haver de solt ... . en plads af Lundgaards mark, saa det grangivelig kand fornemmes, at de har Været ejere til det øfrige, som nu omtvistes, i særdelished, efterdi bemelte Lundgaards ejere har tilladet Skoemagerne at demme paa fieldet, hvilken Dam, som nu paa fieldet findes af bemelte Schomagere er Vorden opsat og over 70 aar *upaanket til Nobis Krogs barke mølles brug, haver fuldt, saa at Mons/ieu/r Bierigs formeenende i dette tilfælde Vel falder af sig selv; thi det er den største part af Laugrettet saavelsom mange andre gotfolk bekiendt, at det Vand, som nu løber over Nobis Krougs Mark, har tilforne løbet ned ved Aarestads leed; og af Skoemagerne siden de dette plads bekom til bøxel, er vorden ledet uden modsigelse af Byen, som det nu løber, hvoraf det da U-imodsigelig følger at Lundgaardens ejere tilhører fra fields til fiære og Henrik Korts, som rette Odels ejere til

bemelte Lundgaard og Nobis Kroug, da og tilhører fra fields til fiære, saaledis som hand det til Rafnsdorf haver solt. Mons/ieu/r Bierig udelader og af sin forklaring angaaende bøxelseddelen, at Børge Juul haver tillat Skoemagerne Nobis Kroug Plads og Vand, og dertil beqvemmeligen at demme lade og til gavns føre, fordi hand seer at disse ord udi bøxelseddelen er ham beviis nok til at felde ald hands paastand; dersom ellers Mons/ieu/r Bierig skulle Ville benegte at Henrik Korts paa hands Kieristes Veigne ikke er Rette Odels berettiget til Lundgaard og Nobis-Kroug, sampt Aarestad og andet meere, eller og Retten holder det for nødigt, da erbyder Rafnsdorf sig det derom af frue Ane Juul udstædde gavebrev med paafølgende Kongl/ig allernaadigste Confirmation i retten at producere, naar paaæskes, som formedelst det nu er j Byen, ej kand skee; Vidnisbyrdene angaaende, som hand vil hentyde sig til fordeel, vil jeg ej Videre tale om, end jeg hensetter dem til Rettens overVejelse; det af ham nemblig Bierig i retten producerede Byetingsvidne, hvorudi hand alligerer til sin fordeel, nemblig pag/ina 11 og 13, som er Henrik Holtermands Vidne, hvilken er een af de Skoemagere, som Henrik Korts i lang tid har ført Proces med, angaaende bemelte Nobis Kroig, som saaledes kand ansees som Henrik Kortsis Contrapart, hvilket Vidne pag/ina 11 skal bestaae derudi, eftersom Mons/ieu/r i Tingsvidnet har Signerit, at hand *Hortermand har aarlig betalt til Jacob Von Vida paa Manufactuur-huusets Veigne 1 rdr; hvilken betaling Holtermand siger at de andre Skomagere som Vare participerit med ham i Barkemøllens huus, var interresserit. Og

1715: 14b

pag/ina 13 har hand paa Nils Bagge Procurators som da Var byens Kemners fuldmegtig hands Spørsmaal, nemblig om Holtermand ikke er vitterligt og udi frisk ihukommelse at hand tillige med hands medparticipanter udi Nobis Krogs mølle brug, formedelst de udi Nogle Aar havde forsømt at erlegge den ommelte Rixdaler til Byen, har maat betale udi Straf til Byen eller Manufactuur-huuset 10 rdr; dertil Holtermand har svaret ja: dog at det er efter Magistratens Slutning: pag/ina 17 og 19: er Henrik Barner Skoemagers Vidnisbyrd hvilken Henrik Barner tillige med Holtermand, som melt har ført Proces med Henrik Korts om Nobis Kroug, hands forklaring gaar ligeledes derud paa at hand har betalt til Manufactuurhuuset 1 rdr, men hand siger at det er skeed omtrent i 24 Aars tid, og Henrik Holtermand siger pag/ina 11 at det er skeed i een 30 aars tid, saa at disse Vidnisbyrd ikke kommer over eens; hellers forklarer begge disse Vidner at naar nogen af participanterne i Møllebruget fradøde betalte den som kom i bruget igien dend ommelte 1 rdr. I samme Byetings Vidne findes og anført een af Skoemagerne *naflig Peder Stuuds Vidnisbyrd, som tager sin begyndelse pag/ina 23 hvilken Peder Stuud har giort een megen anden forklaring nemblig bekræfter det som Rafnsdorf forhen har ladet anføre at Vandet som nu løber over Nobis Krougs mark har af gam/m/el tid haft sit rette løb ner ved Flødens (Fløens?) eller Aarestads leed paa Calfarie plads og grund og været brugt til en Korn mølle brug, og at samme, siden det til Skomagerne blev bøxlet, er ledet af Skoemagerne saaledes som det nu løber, derforuden og at *hands (hand?), som den tid Var 66 aar g/amme/l og samme Tid hafde Været Mester udi Skoemager amptet over 35 aars tid, foruden at hands fader for ham, som døde en gammel mand og hafde været interresserit udi barkemølle bruget, ej Vidste af nogen Rixdaler, til Børnehuuset for Vandløbet og demmingen paa fieldet er vorden betalt, ej heller hafde hand hørt det sige førend den tid der var reiist tvistighed derom, med mere andet til opliusning i byetingsacten fra pag/ina 23 til 36 anført: end ydermere maa *Ranfnsdorf tilkiendegive noget som Mons/ieu/r Bierig, har ligesom forglemt og dog i bemelte byetingsact findes anført, et af S/igneu/r Nils Bagge samme tid for Byetinget i rettelagde skrift, nemblig een Memorial af Manufactuur-directeuren S/igneu/r Von Vida med hands egen haand skreven og

underskreven: af dat/o 23 Nov/embris 1696 til samptlige høj respective inspectores over Manufactuur-huuset, derudi Manufactuur-directeuren tilkiendegiver, at hand udi een

1715: 15

Grundeboeg af A/nn/o 79 finder at Skoemagerne har *være pligtige at betale grundeleje til Manufactuur-huuset af Calfarie Dam 1 rdr, hvilken Rixdaler hand siger i mange Aar ikke er betalt og derfore begier Assistence til samme betalings erlangelse, men som paa samme original memorial, ej findes nogen Resolution saa erfares deraf at hverken Byen, Manufactuurhusets Patroner haver haft nogen Ret eller føje til at giøre ham assistence udi det forlangende; thi ellers, saasom det skulle tilhøre de fattige, havde vel alt fornøden anstalt bleven giort; forbemelte byetingsvidne begierede Rafnsdorf, udi denne act, til Sagens opliusning extractviis at Vorde indført, og dog formodes udi alt af Retten at vorde efterseet: af alt foranførte vil Rafnsdorf formode at Retten lettelig udfinder at Byens Kemner ligesom med magt uden aarsag søger at paaføre Rafnsdorf proces, hvorfore hand Vil formode at bemelte Kemner Vorder tildømt ej alleene at erstatte den ved Processen paagaaende og forvolte Omkostning, men og tillige at Vorde muliterit med noget anseeligt til de fattige. Angaaende Mons/ieu/r Bierigs paastand imod H/er/r Camer-Raad Schreuder refererede hand sig til det for Sagen udstedde Contrastevnemaal, derefter H/er/r Camer-Raad Schreuder paastaar ej alleene hvis (det som) af ham og paa hands Veigne er protocollerit men og det som er Vorden i rettelagt, i acten vorder inddraget; saavelsom og at efter hands giorte paastand Vorder Dømt. Rafnsdorf begierede end at lade indføre det hand formeente at omend skoemagerne, som ikkun Vare Leilendinger, havde Vedtaget at betale til Manufactuur-huuset 1 rdr uden ejernes Villie, vidskab eller tilladelse det da dog ikke kunde nu komme ham som rette ejer og berettiget til Nobis Kroug, dessens udmark demming og Vandløb fra fields til fiære, til nogen hinder eller hand derefter Være forpligtet bemelte Rixdaler fremdeeles at erlegge; S/igneu/r Bierig har ellers foredraget at Nobis Kroug ikke er lagt udi Nogen Skat og derfore ikke kunde ansees anderledes end at ligge under Byen, eller i det mindste at fieldet og dets udmark etc: ikke kunde dertil høre, hvorimod Rafnsdorf forklarede at det skal befindes i Matriculen at det er lagt for 1 rdr udi engeslette Skat aarlig og at opsidderne derpaa maa svare consumption og andet til landet og ikke til Byen; saavelsom og at det sorterer under landets Jurisdiction, i den henseende og denne Ret føris af Landets øfrighed, hvorfore hand paastaar at Nobis Kroug med alt tilhørende, saavel demmingen paa fieldet og Vandløbet med ald anden herlighed fra fields til fiere hannem, efter det af Mænderne besigtige hagefields gierde og hands skiødes formeld vorder tildømt.
Bierig imod Toldinspecteurs forrige propositioner

1715: 15b

svarede, at Børge Juuls Bøxelseddel ikkun taler om een plads af Lundgaard ejendeele, hvilken siden er soldt og igien kom/m/en til Henrik Korts, saa her er ikke nogen dispute om det nu Lundgaarden underligger, mens det som Nobis Krog kand tilhøre, hvilket ikke er videre end som forbemelt inden for Markesteene og indgierdet er - saa, omendskiønt hand kand have glemt at Korts er Odels ejer til Lundgaarden, saa erindrer hand dog at Korts ikke har ejet mere *en Nobis Kroug og detz underliggende, som hand til Toldinspecteur haver Solt hvilket efter hands formeening ikke er, eller kand Være meere end Korts af Skoemagerne haver kiøbt, nemblig saavit indhegnet er, den i rettelagde Oberhofrettes Dom bevilger ikke Henrik Korts eller H/er/r Toldinspecteur Videre end det samme som Korts hafde kiøbt og ikke engang taler om Nobis Krougs ejendeele hvorvit de strekker sig; Vidnisbyrdene

angaaende udi det erhverVede byetingsvidne, da fordi Holtermand kand have haft een proces imod Henrik Korts, kand Vel bemelte Holtermands *Vidsnisbyrd uden, at ansee ham som Avindsmand, blive anseet; Henrik Varner det andet Vidne formeener hand det samme om, endskiønt bemelte *Barner ikke har været med udi Processen med Holtermand interresserit. Peder Studs Vidnisbyrds, som H/er/r Toldinspecteur holder for det gyldigste, efterdi det siunis at falde ham noget til fordeel, saa skulle hand formode at samme Vidnisbyrd ikke kunde ansees, efterdi bemelte Peder Stud ikke som loven byder, haver oplæst sit skriftlige Vidnisbyrd selv for Retten, tilstaaet det selv at have underskrevet og det endelig med eed bekræftet. Hvad Jacob Von Vidas Skrift angaar, som i samme Byetingsvidne er inddraget, da formeener hand at samme mere skader end hielper H/er/r Toldindspecteur, efterdi at deraf kand fornemmes mere at Calfarie ligger under byen end at det skal tilhøre Nobis Kroug; endelig at H/er/r Toldinspecteur foregiver at de forbemelte Vidnisbyrder ere ej overeensstemmende, hvilket bemelte H/er/r Toldinspecteur formeen deraf, at samme Vidner forklarer eller giør forskiel paa Tiden, i hvad tider den 1 rd til Manufactuur-huuset er betalt, nemblig at den Eene siger i 30 og den anden i 24 Aar, da kommer det ikke andet af end den eene har været lengere tid mester end den anden; derforuden gielder det ikke paa tiden men paa pengene at de ere betalte og til hvad ende; imod H/er/r Toldinspecteurs seeniste proposition, da svarede hand, at Nobis Kroug eller den Plads som Børge Juul bortbøxlede til Skoemagerne, og Salig Bortvig til Skomagerne Solte, dend tid hand blev bøxlet eller soldt, ej stod i nogen skat, eller for an-

1715: 16

den Kongl/ig Rettighed, som ikke med matriculen skal kunde gotgiøres, men at den, som forbemelt haver været et plads ud/en anden herlighed, end inden for markesteenerne og gierdet kand Være.

Og som parterne ej mere dennesinde hafde at lade udføre, blev Sagen til Doms optagen til d/en 7 Sept/embris 1715.

Dernest indleverede S/igneu/r Rafnsberg et restants register paa eendeel ordinaire og extraordinaire Skatter, hvilke for Retten bleve oplæste og som ingen imodsigelse derimod blev giort, ham under Rettens forseigling tilstillet.

D/en 7 Septembris 1715 er holdet Ret igien paa Nobis Kroug med samme Laugrettesmænd;

Hvorda førend Dom gik H/er/r Toldinspecteur Rafnsdorf for at gotgiøre at Henrik Korts paa handz Kieristes Veigne er odelsberettiget til Nobis Kroug med mere som tilforne har fult Lundgaarden producerede hand een underrettesdom sluttet d/en 12 febr/uarij 1701 udi hvilken fra pag/ina 8 til 13 findes anført fru Ane Juuls gavebrev med deris Kongl/ig Majes/te/ts derpaa udgivne Confirmation af hvilket odelsretten at tilhøre bemelte Korts og hands kieriste erfares; derforuden maa erfares af samme Doms final i acten pag/ina 48 saavit signerit er at Nobis Krougs mark og Jord med alle sine dependentier inden og udengierds er tildømt Jomfru Blansefloer, nu værende Henrik Kortsis kieriste til odel og ejendom, i det øfrige refererede sig til hvis (det som) forhen er paastaaet og forlangede Dom.

Mons/ieu/r Bierig refererede sig til sit forrige med dette tilleg at Nobis Krogs ejere aldri skal kunde bevise enten til ejendom eller i hefd at have brugt de omtvistede Marker uden for

Nobis Krogis gierde og de nedsatte markesteene, som ej heller med nogen adkomst er eller skal bevislig giøres, særdeles med den udi underrettens dommens acter indførte Velbyrdige Frue S/a/l/ig/ Ane Juuls til Henrik Korsis kieriste Blanceflor Skots udgifne gavebrev, at enten af dennem Velbyrdige frue Ane Juul eller Mons/ieu/r Henrik Kortsis kieriste noget i saa maader som forbemelt haver eijet eller haft til brugs, ville derfore her igientage hans forrige paastand, og forvente Dommeren og Rettens retsindige kiendelse: hvorefter vi forføjede os til fieldz for at enda engang, saasom vi tilforne og har Været der, at eftersee om skiel og skifte; og finder da paa øverste field en Varde, som peger lige til et skel og derunden for findes et g/amme/l/t/ gierde alt neder til Landgrofbakken:

Og som Parterne nu ej havde videre at indgive.

Da blev af os samptlige for Ret Dømt og afsagt.

Denne Sag reiser sig af een tvistighed som Bergen Byes Kemner Mons/ieu/r Nils Sandersøn haver ladet formere imod Ædle H/er/r Toldinspecteur Poul Rafnsdorf, ejere for Nobis Krog tilforne Henrik Kortz tilhørende, angaaende det Vanløb, som løber ned ved Calfarie *Bacchen og Nobis Kroug, sampt demmingen paa fieldet, hvilket hand formeen Byen at tilkomme og til den ende indkaldet eendeel Vidner til at giøre forklaring om skiel og skifte imellem Byens og Nobis Krogs ejendeele til endelig Doms erlangelse og indkaldet H/er/r Camer-Raad Schreuder ejere for Lundgaarden og

1715: 16b

Mag/ister Ole Storm ejer til Aarestad at møde samme Tid om de noget herimod kand have at sige eller prætendere; hvilket har anlediget H/er/r Camer-Raad Schreuder ejere for Lundgaarden og H/er/r Toldinspecteur Poul Rafnsdorf ejere for Nobis Kroug, der og holder sig for ejer til samme omtvistede Vandløb og Mark sampt demming paa fieldet efter hands skiødes formeld *:/ med Contra stevning at indkalde Kemneren Nils Sanders/øn at producere hvad skriftlig adkomst, hand paa Bergens Byes Veigne kand have, hvorefter hand paa Byens Veigne kand tilegne sig Nogen Ret, i Lundgaards eller Calfarie, som nu kaldes Nobis Kroug, dessen mark, Calfarie demming og Vandløb og at lide Dom efter foregaaende Loulige procedens for ulovlig og ubillig dem paaført Proces; item indkaldet eendeel Vidner til at giøre forklaring om hvad dem kand Være bevust om skiel og skifte imellem Byens sampt Lundgaardens, Calfarie eller Nobis Krogs tilhørende mark, sampt at forklare om ikke Vandløbet og demmingen paa fieldet, som løber igiennem Calfarie Eng, stedse og alltid har tilhørt og fult Calfarie eller Nobis Kroug og været brugt til den barkemølle, som Skoemagerne der haver haft, og om de nogen tid har hørt Byen paa samme demming og Vand har giort nogen prætention, førend nu Handskemageren Mikkel *Buccher har ubillig indtrengt sig i samme hands tilhørende odels ejendom. Og som de af Mons/ieu/r Bierig paa Bergens Byes Kemners Veigne indkaldede Vidner Lensmanden Lars Dyngeland 76 aar og Ole Raa forklarer ej at have andet hørt end at Nobis Kroug og Calfarie elv og demming paa fieldet alltid har tilhørt Lundgaarden og Nobis Krougs ejere, og at de opsatte Steener ej andet betyder end at gierdet ej lengere maatte udføres for den alfare Vejs skyld; item forklares af Contra Citanternes Vidner først Jukkum Hartvigsøn at have hørt at Calfarie Vandløb og demming paa fieldet alltid har tilhørt Lundgaards ejere til hvem og Skomagerne som brugte Barkemøllen, har svaret afgift og aldrig tilforne enten selv eller af andre hørt at Byens Kemnere eller nogen har giort prætention derpaa. Dernest Jacob i Fløen at fra hand var tolv aar gammel har hand ej andet fornummet eller hørt end at jo Calfarie Vand tilhører Nobis-Kroug og har fult Barkemøllen og alle tider været bøxlet af Lundgaards ejere og naar Nogen af Skoemagerne døde har deris efterkommere strax maat bøxlet af Lundgaards ejere og at Lundgaarden var ejende baade paa østre og Vestre side af den alfarie Vej og de nedsatte

steene hvilke Vidner eensteemmige forklarer det Calfarie elv og demming er tilhørende Nobis Kroug, foruden det at af Salig Børge Juuls bøxle contract udgivet d/en 28 Martij 1643 til Skoemagerne noksom forvisses at Calfarie *Vad (Vand) og demming tilhører Nobis Kroug og at skoemagernes

1715: 17

ledige parter i Nobis Krogs Vand og brug, naar ledig blev, maatte bøxles af suuchssoren (Suksessor = etterfølger) med 8 rdr og 1 par skoe til tieneren og saaledes tilhørt Lundgaards ejere over 70 aar; Og at hovet Citanten Kemneren Mons/ieu/r Nils Sandersøn paa Byens Vejgne ej ringeste bevis fremlegges samme Byen at tilkomme, ej heller har forrige Ejer Mons/ieu/r Henrik Korts, paa hands tvende Memorialer til Bergens Byes Magistrat af 17 Nov/embris 1710 og 20 Apr/ilis 1711 kundet erlange noget Categorisk svar af dem om Bergens Byes adkomster til Samme Søgning; {dog har} \uden/ Mons/ieu/r Bierig har producerit et erhvervet Tingsvidne udi Bergen aar 1711 hvormed hand *temkte (tenkte) at vilde bevise, fordi Skoemagerne til Børnehuuset har betalt i nogle aar 1 rdr, derfore skulle samme Vandløb være Bergens Bye tilhørende; men naar mand efterseer Peder Stuuds forklaring i samme Tingsvidne, findes rette opliuslighed deraf at Vandet og demmingen tilhører og har tilhørt Lundgaards ejere, af hvem de og har bøxlet Vandet; og kand det ikke være ejendoms bevis for hovet-Citanten, at Skoemagerne, som Leilendinger, har vildet give noget til Manufactuur huuset, naar nu ingen fundamental bevis, imod saa klare Vidnisbyrder, som for denne Ret er ført, kand fremlegges. Kemneren formeener og sin Sag der med at bestyrke at Skoemagerne af Salig Visborg ikkun skal være soldte indengierds og ej udengierds og saaledes vildet referere at ejendommen uden for gierdet Byen tilkom; men naar dette eftertenkes at Visborg var ejer for Lundgaard, Aarestad og Nobis Krog og Calfaries tilhørende mark, saa kunde hand selge af sin herlighed hvilket hand vilde, lit eller meget, og om hand ikke hafde solt udengierds, saa følgede det derfore ikke paa at Byen ejede det som Lundgaardz ejere vilde have sig selv forbeholden og paa samme maade har det staaet Henrik Korts frit for, af hvem Skoemagerne har maat ladet sig udløse, som rette odelsbaarne paa sin hustrues Veigne /: der og Lundgaard, Nobis Krog Calfarie og Aarestad har Været ejende :/ at selge af samme sin ejendom, saaledes som hand selv har vildet til de kiøbende. Og som da kemnerens fuldmegtig Mons/ieu/r Christen Bierig, efter tvende gifne kiendelser af retten i følge af Lovens 5 Bogs 5 Cap/itul 5 art/icul er tilholdet sine beviisligheder at fremlegge hvorved hand tenker det søgende at Vinde, og ej andre haver end hvad indgivet er, da kand retten ej andet udfinde, end forbli-

1715: 17b

ve ved de reene Vidnisbyrders forklaringer der siger at Vandet og demmingen tilhører Calfarie eller Nobis Kroug og foruden dette nu alt over 70 aar har været i Nobis Kroug ejeres hefd efter Bøxle Contractens udviis, og derfore i følge af Lovens 5 Bogs 5 Capit/ul 1 og 3 articul tildømmer ædle H/er/r Toldinspecteur Poul Rafnsdorf ejendommen til Calfarie eller Nobis Krogs Vandløb og demming paa fieldet, item gresning til det gamle gierde som gaar i fra Landgrofbakken til Skarret og fra Skarret til øverste Varde paa fieldet, saasom samme gierde af os holdes for et hagegierde og skifte imellem Byens, Lungaards sampt Nobis Krogs mark; Norden for gierdet at tilhøre Byen; men som Byens qvæg til denne tid tillige med Lundgaards, Calfarie og Nobis Krogs har gaaet horn mod horn, saa maa ved samme skifte ej herefter opsettes noget gierde; men herefter som tilforne at gaa horn mod horn. Og som Velbyrdige H/er/r Camer Raad Schreuder ej specialiter udi sit stevnemaal har paastevnt om

Syndnæs, saa kand derpaa ikke endelig kiendes, førend derpaa explicite bliver stevnt. Processens Omkostninger betaler Nils Sanders/øn med 10 rdr.

Anno 1715 d/en 16 Septembris er holdet besigtelses Ret paa den Gaard Sørtoft, efter ejerens Mad/a/me Salig Jonas Heltis forlangende, med Sex af fogeden dertil opnæfnte Mænd; Elling Vorland, Thore Kausland, Lars Ystvet, Anders Nipen, Ole Schoge, og Johannes Sangolt,

Til hvilken tid hon hafde ladet Varsle sin Leilending Anders Larsøn Sørtoft opsidder paa samme Gaard besigtelsen at bivaane, saasom hans gaardeparters huuser skal Være meget brøstfeldige; til een Loulig og forsvarlig Aabod at paalegge: og blev da først besigtiget

1. Borrestuen, som fattedes tvende svilder, 5 stokker i Klæven, 5 spær, 3de oplenninger, 3 tylter bord, 2de torveller á 8 alen, 8tte Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen; ardbeidsløn dertil 1 rdr 2 merker; saa heele Aaboden paa det huus er 4 rdr 1 mark 3 s/killing.
2. Buen af Timmer opsat, nogenledes forsvarlig; men fattedes bordtag paa østre leden og skottet fordervet paa Søre siden; item fattedes buen bordtag paa Vestre siden og behøves dertil 5 tylt bord á 1 mark 8 s/killing tylten er 1 rdr 1 mark 8 s/killing skottet vil Kaaste 3 merker, nok 1 torveld 8 s/killing; item bruutrog 1 mark; Næver 8 Vaager á 14 s/killing Vaagen 1 rdr 1 mark. Ardbeidsløn dertil 1 rdr 2 merker; er da heele Aaboden paa dette huus 4 rdr 3 merker.
3. Floren, hvilken fattedes bordtag paa 3de sider, og troug, hvortil behøves 9 tylter bord á 1 mark 8 s/killing tylten er 2 rdr 1 mark 8 s/killing; 11 oplenninger á 4 s/killing stykket er 2 merker 12 s/killing; Sper 6 s/killing 10 Vaager Næver á 14 s/killing stykket eller Vaagen er 1 rdr 2 merker 12 s/killing ardbeidsløn 1 rdr 2 merker saa dette huuses Aaboed er 5 rdr 3 merker 6 s/killing.
4. Laden: fattedes 20 spær á 2 s/killing st/ykket - 2 merker 8 s/killing; stafleje og bete á 8 Alne 1 mark 8 s/killing tvende torveller á 13 alner er 1 mark 10 s/killing 4re tylter Bord til bordtag 1 rdr. Næver til taget 6 Vaager á 14 s/killing Vaagen (er) 5 merker 2 s/killing nok to tylter til troug af bord 3 merker ardbeidsløn 1 rdr 2 merker, saa dette huuses aaboed er 4 rdr 3 merker 12 s/killing.

1715: 18

5. Søeboden gandske ruinerit og vil af nye opbygges og Kaaste over alt 3 rdr.

Saa heele gaardepartens Aabod, paa Anders Larsøn Sørtoftes huusers brøstfeldighed er 16 rdr 1 mark 15 s/killing.

Og blev saa denne forretning samme dag til ende bragt.

Dernest specificeris Omkostningerne paa denne forretning: Sorenskriverens Reise paa hans egen bekostning til Aastæden med 3de Karle 3 1/2 Miil, á 8 s/killing miilen er 5 merker 4 s/killing dagens fortæring 4 merker dagens forretning 3 rdr og reisen hiem igien 5 merker 4 s/killing, forretningens beskrivelse 2 merker forseiglet papiir 1 mark 8 s/killing forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing; Mændene for deris Umage 1 rdr; Lensmanden for at tilsige og bivaane 1 mark 8 s/killing til sammen 7 rdr 2 merker 12 s/killing. Thi tilfindes Anders Larsøn foruden den paalagde Aabod 16 rdr 1 mark 15 s/killing at betale denne omkostning med 7 rdr 2 merker 12 s/killing til sammen 23 rdr 4 merker 11 s/killing inden Paaske 1716.

Anno 1715 d/en 25 Septembris er holdet extraordinaire Ret paa Gaarden Hope, efter deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmand Undals Resolution paa S/igneu/r Von Vidaes skriftlige begier udi den Sag imellem ham som Citant, og H/er/r Cam/m/er Raad Schreuder paa den anden side, nærværende Bøidelensmanden Lars Dyngeland, og edsorne tilforordnede Laugrettesmænd Jacob Hornæs, Ole Houge, Arne Totland, Vincents Tittelstad, Ole Raae, Mikkel Grimstad, Paul Aase, Lars Houcheland,

Hvorda møtte S/igneu/r Jacob Hersleff, paa Citantens S/igneu/r Jacob Von Vidaes Veigne og producerede Citantens skriftlige Stevnemaal af dat/o 18 Junij 1715 som blev læst:

H/er/r Camer-Raad Schreuder møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne:

Lensmanden Lars Dyngeland og Ole Raae afhiemblede med ed og opragte fingre at have stevnt ham loulig for denne Sag til dette Ting, dag og sted med i mandags 14 dagers Varsel, saa ham til i dag er given 17 dagers Varsel og talt med ham selv paa hands gaard Milde,

Dernest producerede S/igneu/r Jacob Herslef den ham af S/igneu/r Von Vida gifne fuldmagt, samme Sag at paatale, dat/erit Bergen d/en 28 Aug/ustij 1715 hvorefter Comparenten sig fremstillede og for saa vit H/er/r Camer-Raads paaskrift paa Stevnemaalet belanger, svarede dette, at det er Jacob von Vida ubevust, at H/er/r Camer-Raad, skulle blive negtet sine papirer at bekom/m/e, naar hand derom giør anmodning, saa at den forfald, som hand derover sig vil formeene at have, formeener Jacob Von Vida ej at Være saa loulig, som Lovens 1ste Bogs 10 Cap/itul 1 art/icul udkræver, og til ydermere og for at bevise det H/er/r Camer-Raad ej bliver negtet sine papirer, producerede hand bemelte Von Vidaes begiering derom til S/igneu/r Hans Ruus, af 17 Sept/embris nest afvigt, med H/er/r Byefogedens derpaa teignede Svar. Dernest producerede Comparenten paa S/igneu/r Von Vidais Veigne bemelte Von Vidais til H/er/r Cam/m/er-Raad Schreuder, indgivende general Reigning af 31 Decembr/is 1714 \ L/itra A. / tillige med hosfølgende qvitteringer og afbevisligheder, saasom først be-

1715: 18b

melte H/er/r Cam/m/er-Raad Schreuders udgifne anvisnings seigl til S/igneu/r Hans Mathisen paa 100 Rdr af 26 Sept/embris 1699, *3. (Litra B) H/er/r Cammer-Raad Schreuders til Jacob Von Vidais overleverede Reigning af 27 Octob/ris 1699 paa 83 Rdr 3 merker 13 s/killing, hvorpaa hand da ved Consumptions igiengivelse af Von Vida er betalt for de aaringer 99 til 8 Apr/lis 1700 = 46 Rdr Lit/ra C: nok Lit/ra D. H/er/r Camer Raad Schreuders qvittering til S/igneu/r Von Vida paa 1000 rdr af 8 Oct/obris 1701 Lit/ra E. H/er/r Camer-Raad Schreuders Qvittering af 7 Nov/embris 1703 for 500 rdr. Lit/ra F. Nok bemelte Schreuders qvittering til bemelte Von Vida paa 200 Rdr af dat/o in Martio 1706. Lit/ra G: S/igneu/r Von Vidais til H/er/r Camer-Raad Schreuder tilstillede debet og credits Reigning af dat/o 1 Sept/embris 1710 med bemelte H/er/r Cammer-Raad Schreuders egenhendige paateignelse, efter hvilken Reigning Von Vida hoes H/er/r Cam/m/er Raad tilkommer den summa 937 rdr 3 merker. Lit/ra H: H/er/r Cammer Raad Schreuders Missive til bemelte Von Vida af dat/o 26 Nov/embris 1713 hvor H/er/r Cammer-Raad belover med Citanten afreigning at vilde giøre Lit/ra I: Gienpart af Procurator Nils Bagges, som fuldmegtig paa H/er/r Cammer-Raads veigne, udtagne stevnemaal for Byetinget af 19 Januarij nest afvigte, hvoraf er at see det H/er/r Camer-Raad, bemelte Von Vida til byetinget, at indfrie og betale hands udgivne Obligation af 4 Nov/embris 1695, paa Capit/al 1453 Rdr 3 merker 8 s/killing hafde indciterit; Til slutning indgav hand endnu H/er/r Cammer Raads missive af 22 Decembr/is 1713, hvorudi hand tilstaar S/igneu/r Von Vidais Reigninger at have bekommet, og da belover sin Contra Reigning med forderligst at

overgive; thi paastod Comparenten derfore paa Citantens Veigne at H/er/r Camer-Raad Schreuder, der ej nu har ladet svare til Sagen, bliver af Dommeren forelagt til hvad tid Retten det kunde udfinde at møde eller lade møde og da tillige med at indgive hvis (det som) hand nu imod stevnemaalet og de fremlagde afbevisligheder kunde have sig til befrielse, paa det med Sagen engang for alle kunde gribe til endskab.

Afsagt.

H/er/r Cammer-Raad Hans Schreuder haver til nestholdende høste Ting her udi Schibredet, at afbevise, det hand ej, hoes høi øfrighed, efter ansøgning, til sin Sags besvarelse, kand udfaa, hvad bevisligheder hand behøver, der under forseigling er beroende efter hands foregivende; eller og Sagen directe at tilsvare, saafremt ej endelig Dom skal afsiges; om dette ej Vorder efterlevet, efter de allerrede indgivne bevisligheder og Documenter.

1715: 19

Anno 1715 d/en 6 Novembris er holdet Høste- Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredes Almue paa gaarden Søreide, nærværende Ædle Vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Lars Dyngeland og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Rasmus Hornæs, Ole Houge, Arne Totland, Vincents Tittelstad, Mikkel Grimstad, Poul Aase, Ole Raae og Lars Houkeland, med mere Ting søgende Almue,

Hvorda, efterat Retten er Vorden sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten er Vorden advaret, og Tinget sat, er først publicerit

(1.) Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning om formueskatten af dat/o 5 Nov/embris 1714.

2. Mag/ister Ole Storms udgivne Pante Obligation til MaDame Karen de Bescher paa Capital 1000 Rdr, hvorpaa er betalt 500 Rdr, for hvilken Capital er pantsat Aarestad og Møllendals Jorder, af dato Bergen d/en 11 Junij 1710 ./.

3. Lector Bornemands udgifne bøxelseddel til Lars Mikkels/øn Myrdal paa 1/2 løb og 1/4 t/ønne Malt udi Myrdal, dat/erit Bergen 23 Julij 1715 ./.

4. Velbyrdige H/er/r Cam/m/er Raad Hans Schreuders udgivne tilladelse til Ane Johansdatter paa et stykke eng ved Calfare, dat/erit Berg/en 19 Octobr/is 1715 ./.

5. Georg Friderich Von Krogs udgivne Bøxelbrev til Lars Nilsøn Schiold paa 2 1/2 løb Smør og 1 t/ønne Malt udi Nordaas dat/erit Bergen d/en 3 Janu(?) (Ordet retta oppå eit anna) 1714.

D/en 7 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte Laugrettesmænd, hvorda er bleven publicerit

Paal Aasis, Salamon Øvre Birchelands Lasse Smøraasis og Nils Larsøns Skiøde til Ole Johansøn Smøraas paa 12 merker Smør udi Smøraas dat/erit Smøraas 1 Octobr/is 1715.

Item Valqvard Risbrechs udgivne bøxelseddel til Lars Nilsøn paa den halve deel udi Nygaard, dat/erit Grafdal d/en 17 Martij 1714.

S/igneu/r Von Vida lader stevne Velbyrdige H/er/r Cammer Raad Schreuder efter forrige tiltale:

Hermand Strangesøn møtte paa H/er/r Cam/m/er-Raad Schreuders Veigne og begierede Copie af de i rettelagde Documenter og tid til at besvare Sagen, saasom hand endnu ikke har kundet faa sine bevisligheder samlet.

S/igneu/r Hersleff paa Citantens Veigne møtte og producerede Rettens seeniste givne kiendelse: i det øvrige protesterede Comparenten imod den af H/er/r Cammer Raad Schreuder begierte opsettelse, i henseende til Citanten med de af H/er/r Camer Raad Citanten tilskrevne Missive, som udi Retten er fremlagt, fuldkommen bevislig giør, det H/er/r Camer Raad tilstaar ligelydende gienpart af den i rettelagde Reigning at have faaet, saa den opsettelse som nu af H/er/r Cammer Raad forlanges, allene, efter Citantens formeening hensigter til Prolongation, hvorfore hand refererede sig til hvis (det som) i rettelagt er, og Var endelig Dom begierende.

Afsagt.

Den begierte Copie af de i rettelagde Documenter af Citanten, bevilges H/er/r Cammer Raad Schreuder, til sin Sag uden videre indvending til d/en 10 Januarij 1716 at tilsvare, og fremkomme med alle sine havende bevisligheder thi ellers uden videre opsettelse, Dømmes efter de i rettelagde bevisligheder.

Dernest blev publicerit Daardi Larsdatters udgivne Skiøde til Salamon Halvorsøn paa 1 p/un/d 3 merker Smør 12 Kander Malt og 1/4 huud, dat/erit Søreide d/en 7 Novembr/is 1715 ./.

1715: 19b

Dernest blev publicerit Villum Totland og Paul Valles udgifne skiøde *paa til Elias Riple, nemblig Villum Totland selger 10 4/5 merker S/mør 1/20 \huud/ og Poul Valle 5 2/5 merker Smør 1/40 huud, dat/erit Søreide d/en 7 Novembris 1715.

D/en 8 dito blev Retten igien sat sammested med foranførte Laugrettesmænd: hvorda Sagerne bleve foretagne og først Kongens:

Hvorda Ædle Vice Laugmand Veilandt til Justitiens befordring haver ladet stevne tvende halvsøskende Ole Olsøn og Brite Olsdatter for begangne imod Guds og Kongens Lov horeri og barneavling med hin anden til vedbørlig strafs lidelse efter loven, og deris efterladenskabs forbrydelse til Kongen om de nogen haver.

Ole Olsøn møtte for Retten og vedtog Stevnemaalet, og vedstod at være fader til det barn hon gaar med, og var hand nu 16 aar gammel:

Qvindemennisket Brite Olsdatter var ved tinget, men hende paakom Svaghed ved barnefødsel; thi blev hende beskikket ordentlige Midler ved qvindemennisker, som hende i hendes Barns nød kunde betiene.

H/er/r Vice Laugmand begierede at Sagen maatte udsettes til qvindemennisket var forløst og saa sterk bleven at mand for Retten hende igien tillige med ham til videre examen kunde fremføre lade som Retten consenterede: imidlertid indkom tidende at hon var kommen i barselseng med et dødfød drengebarn.

S/igneu/r Hans Risbrech tillige med Velbyrdige frue Else Lilienschiold og S/igneu/r Seeverin Seehuusen lader med skriftlig kald og Varsel indkalde Mons og Rasmus Øfre Fyllingen *samp *Hands Nedre-Fyllingen og Nils Sæle for ulovlig skoughug dat/erit Bergen d/en 25 Octobr/is 1715 ./.

Mons og Rasmus møtte begge for Retten og vedtoge at være louligen stevnte for denne Sag til dette Ting; og forklarede Mons Fyllingen ej at have hugget utilbørligt i nogen af deris skouge; det ham ej heller skulle overbevises.

Mons/ieu/r Risbrech møtte paa Citanternis Veigne og tilspurte Mons Fyllingen om hand kunde negte det at hand selv jo hafde antruffet ham med en timmerstok; hvortil hand svarede nej, at hand ej negter det, thi samme stok haver (han) brugt til sine gaardshuusers forbedring til bordtag som endnu er at see. Hvad det angaar at hand skal have kiørt stokker af sin skou til Søen det negter hand ikke, thi hand vedstaar at have kiørt 3 stokker hugne i hands egen lejede skou til Søen.

Rasmus negter ej nogensinde at have kiørt noget timmer fra skougen;

Mons/ieu/r Risbrech formeener at eftersom dem overbevises med det erhvervede Tingsvidne, som hand i Retten producerer at de maa være de som haver ruinerit hands og de andre Citanternis Skouge, saa bør de og være dem som derfore bør repondere og straffes, og endnu vilde hand videre til neste Ting efterforske om hand ej klarere Vidnisbyrd til neste Ting kunde erlange om deris uskikkelige og utilladelig hugster.

Afsagt.

Citanten Mons/ieu/r Hans Risbrech gives tid til neste Ting flere Vidnisbyrder om denne Sags beskaffendhed at føre til endelig Doms erlangelse.

1715: 20

Nils Ascheland stevner Knud Gieldmeiden efter forrige tiltale.

Knud Gieldmeiden møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ej heller nogen paa hands veigne

Stevnevidnerne Ole Raa og Lars Dyngeland afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt ham med i løverdags 14 dager for denne sag til dette ting og sted og talte med ham selv:

Ole Houge indgav Nils Aschelands skriftlige indleg af 5 Novembris 1715 som blev læst.

Afsagt.

S/igneu/r Knud Gieldmeiden der befindes loulig stevnt og efter loudags foreleggelse ej møder eller lader svare til Sagen, tilfindes at betale Citanten Nils Ascheland de ham paa \Hous/ Kirkens veigne resterende tiende med 3 rdr 12 s/killing, og 5 merker udi Processens omkostning til dato anvent, inden fembten dager under adfærd ved Nam efter Loven.

Morten Olsøn Schougeide lader stevne Samson Nilsøn til at indfrie og betale ham efter hands til Citanten udgivne Revers af dat/o Bergen d/en 13 April 1715 penge 15 rdr og erstatte ham derforuden Processens Omkostning.

Den indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne som stevnemaalet vilde imodtage.

Stevnevidnerne Ole Raa og Lars Dyngeland. Og som Stevnevidnerne ej møtte som Varselet skulle afhiemble Var Mons/ieu/r Justesøn tid til nyt stevnemaal begierende som Retten consenterede.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1716 Retten skulle betiene nemblig 5 gamle som tilforne haver betient Retten; Mikkel Øfre Tittelstad, Poul Byenæs, Mons Fyllingen, Mons Houkeland, Tore Nere-Bratland, og trende Unge, som først for Laugmanden efter loven haver at aflegge deris Laugretteseed Tore Lone, Rasmus Nedre Dyngeland, og Torgier Birkeland.

Anno 1715 d/en 9 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Sartor Schibbredes Almue paa Gaarden Bildøen nærværende Ædle Vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Veilandt, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Johannes Aagotnæs, Johannes Sangolt, Anders Nipen, Jens Vindenæs, Lars Ystvet, Ole Hans/øn Schoge, Iver Landraa, og Nils Sechingstad med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen var advaret til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten, og Retten i Kongens høje Navn sat, er først vorden publicerit deris Kongl/ig Majestæts allernaadigste forordning af 3 Nov/embris 1714 om formueskatten som fol/io 19 findes extraherit.

D/en 11 dito blev Retten igien sat sammesteds,

Hvorda, efterat Skatterne vare oppebaarne saavit var dennesinde at bekomme, er foretaget med Sagerne og først Kongens Sager, saa mange indstevnte Vare.

1715: 20b

Bøidelensmanden Nils Bildøen haver, till deris Majes/te/ts interressis beobagt ladet indkalde Johannes Tøssøen en gift mand der haver sin levende Koene, for begangne udi sit Egteskab horeri og Barneavling med en tøes Guri Nilsdatter og hende til Vedermæle, sampt begge til strafs lidelse og bøders erleggelse efter loven.

Johannes Tøssøen møtte og vedstoed loulig at Være stevnt for denne Sag til dette Ting vedstoed at være rette barnefader til det pigebarn som Guri Nilsdatter haver fød; og hon vedstod at hand og ingen anden var hendes barns Rette fader.

Vice Laugmand Veiland i rette satte over ham efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 art/icul og over hende efter Lovens 6 Bogs 13 Capitels 1 art/icul og i mangell af Bødernes betaling at tildømmes til Børnehuuset i Bergen, efterdi det er paa begge sider deris første forseelse.

Afsagt.

Som de indstevnte tilstaar Sigtelsen, da tilfindes Johannes Clausen Tøssøen, for sit første begangne Horeri og barneavling udi sit egteskab da hand haver levende Koene, med Guri Nilsdatter, at straffes yderlig paa sin formue, og hon at bøde efter Lovens 6 Bogs 13 Cap/itul 1 art/icul 12 lod (sølv), og begge at stande aabenbare skrift. Bøderne vil erlegges inden 15 dager under Nam efter loven, og i mangel af dessens betaling, tildømmes Guri Nilsdatter til Bergens Børnehuus i anledning af deris Majes/te/ts allernaadigste forordnings tilhold af 5 Januarij 1714, der sine idømte bøder med 8 s/killing om dagen at opardbeide.

Mikkel Kousland lader stevne sin Stiffader Ole Kousland for at lade sig udløse af hands odel Kousland efter skiftebrevets formeld og med tage penger for Godset efter Vurderingen.

Ole Kousland møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.

Og som stevnevidnerne ej møtte som Varselet skulle afhiemble, blev Sagen henvist til Loulig stevnemaal.

Dernest blev laugrettesmænd opnæfnt, som tilstundende Aar 1716 retten skulle betiene 6

gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed; Ole og Aamund Børnæs, Elling Vorland, Peder Laakøen, Ole Eide, og Stephen Aagaatnæs, og tvende Unge som først efter loven for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettes eed, nafnlige Nils Nils/øn Sechingstad, Vincentz Hambre.

1715: 21

Anno 1715 d/en 12 Novembris er holdet Høste- Skatte og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Frechau, nærværende Ædle Vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Veilandt, Bøidelensmanden Anders Tveten og eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd Gudmund Gielmen, Nils Heggøen, Mons Bratshoug, Johannes *Schurtet, Anders Viig, Mons Viig, Rasmus Houland og Hendrik Gielmen med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten er vorden sat i deris Majes/te/ts høje Navn, og Almuen advaret til fredelighed og ædruelighed, sampt ærbødighed imod Retten, er først publicerit den Kongl/ig allernaadigste forordning om Krigstyrer og dagskatten, som fol/io 19 findes extraherit.
Dernest blev publicerit Høi ædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Resolution paa Allenfits og Herløe Schibbredis Memorial, angaaende den forprang (Norsk Hist. Leksikon: Forprang = ulovlig oppkjøp eller salg av varer som etter loven skulle falbys i byene - på bestemte steder og til bestemte tider) paa Næver skeer af Bergen Byes Borgere dat/erit d/en 24 Aug/ustij 1715 ./.

Item Jomfru Zidsele Kistine Lilienschiolds tillige med hendes fru Moder Zidsele Kaasis udgifne Skiøde til Joen Heggøen paa en Gaard udi Herløe Schibbrede beliggende kaldes Kaarsbøe skyldende Aarlig 1/2 løb Smør og 1/4 t/ønne Korn, med bøxel hvorfore er givet penge fembti Rdlr, samme Skiøde fantes dat/erit Berg/en d/en 4 Maj 1715 ./.

Item Lars Miltzous udgivne bøxelbrev til Ole Olsøn paa 4 s/killing udi Fløysand dat/erit Bergen d/en 17 Apr/ilis 1715.

D/en 13 dito er Retten igien sat med foranførte,

Hvorda er vorden publicerit Joen Floen, Ole Landsviigs og Nils Qvames udgivne bøxelseddel til Lars Olsøn paa 1 pund 4 4/5 merker Smør udi Landsvig dat/erit Frechau d/en 13 Novembr/is 1715.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at betale, vare anammede, blev foretaget Sagerne og først Kongens.

Og havde da den Constituerede Bøidelensmanden Anders Tveten ladet indkalde efter Rasmus Frommereids ord, forrige lensmand, Kari Olsdatter efter forrige tiltale: Nils Heggøen lader med Contrastevning stevne paa sin Søsters Kari Olsdatters veigne Rasmus Frommereid for hende utilbørlige og ubevislige sampt ugrundede tilleg, samme enten at bevise det aldrig skal skee kunde, eller lide Dom for Ulovlig og ubeviselig sigtelse: og som hand var een af dette aars Laugrettesmænd betiente Retten udi hands sted Ole Haatoft.

Anders Tveten den Constituerede Lensmand sagde sig, efter tilspørgelse ej anden aarsag at have til dette stevnemaal end forrige Lensmands Rasmus Frommereids mundtlige og skriftlige ham *ham tilsente opliusning og hverken viste af vidner i Sagen ej heller kunde hand dem lade indkalde, som hand aldrig afviste.
Rasmus Frommereid møtte og svarede sig ej at være stevnt loulig for denne Sag.
Stevnevidnerne Rasmus Hougland og Stephen Berland Afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt Rasmus Frommereid med mere end fiorten dages Varsel til dette Ting og for denne Sag og talte med hands Koene paa hans gaard Frommereid:
Lensmanden Rasmus Frommereid efter tilspørgelse tilstod endnu

1715: 21b

som forrige Rettes dag ej at have vidnisbyrd om denne Sag og forstaar at det maa være intet om.
Vice Laugmand Veilandt tilspurte Rasmus Frommereid, efter hvis ordre hand havde udstevnt denne Sag ? hvortil hand svarede efter j.g...?
Nils Heggøen iretteSatte derefter over Lensmanden, at efterdi hand saa ubevislig som Ugrundig haver tillagt hans Søster saa grov og ubevislig Sag, at hand da, nemblig Rasmus Frommereid *matte efter Lovens 6te Bogs 21 Cap/itul 2 art/icul lide som en løgnere, og som Rasmus Houland Var stevnevidne i denne Sag saa betiente Retten i hands sted Baste Siurdal.
Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.
Sagen reiser sig af en Ubeviislig tillagt sigtelse af forrige Lensmand Rasmus Frommereid formerit /: uden hands tilgiendegivelse til \sin/ foresatte øvrighed eller dends ordre :/ imod et Uskyldigt Qvindemenniske ved Navn Kari Olsdatter, den hand haver tillagt, efter Acternis udviis at have været frugtsommelig, født barn og barnet at være bortkommen som ingen afved; hvilket gandske af dend indstevntis broder Nils Heggøen er bleven benegtet og af Rasmus Frommereid gandske Ubeviist for Retten, thi hand selv haver tilstaaet tvende ganger for Retten, ej allerringeste beviis derom at have. Da kand Retten ej saadandt lade gaa ustraffet efterdi den indstevntes Broder Nils Heggøen med Contrastevning haver paastaaet satisfaction af Retten over ham; men kiendes for Ret at Rasmus Frommereid for Retten bør fuldkommelig ærklære Nils Heggøen paa hands Søsters Kari Olsdatters veigne for saadan hende ubevislig tillagt sigtelse; hvilke ugrundede og ubeviislige af Rasmus Frommereid udtalte Ord, foruden dette, ej bør komme Kari Olsdatter til allerringeste forkleinelse, men være som døde og u-talte og Rasmus Frommereid derforuden at bøde til Kongen 10 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.

Den Constituerede Lensmand Anders Tveten haver ladet stevne Nils Goustad for resterende Tiende udi 4re Aar \3de dele/ á 14 s/killing aaret er 1 rdr 5 merker og tvende Tiender derforuden á 14 s/killing aaret 1 mark 12 s/killing, til sammen 2 rdr 12 s/killing, til betaling og Processens Omkostnings erstatning.
Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Mikkel Hestenæs og Anders Hestenæs afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt ham loulig til dette Ting og for denne Sag med

1715: 22

nu i Mandags Var 14 dager og talte med ham selv.
Citanten begierede Laudags foreleggelse over den indstevnte til neste Ting.
Afsagt.

Nils Goustad forelegges Laudag til nestholdende Ting her udi Schibbredet at møde og svare til Sagen saafremt ej Dom, efter Stevnemaalets udviis, skal vorde afsagt.

Friderich Varnich lader stevne Anbiørn Fløgsand der haver fundet en Kiste at forklare sin Sandhed hvorledes hand fant Kisten, og om hand ikke har fundet den med videre som ham er berettet.

Anbiørn Fløgsand møtte for Retten og vedstod loulig at være stevnt for denne Sag: og forklarede at hand og Anders Tveteraas fant Kisten imellem Holme og Hiertaas, 2de miile fra Byen 1 1/3 (eller kanskje: fra Byen, 1/3) i fiorden fra faste land, og var udi Kisten ej andet end steen og Sand, hvilken da de kom til hende stod dend over ende; da de nu vilde tage kisten ind, var den for tung, hvorpaa de giorde et toug eller fæst om hende og vilde roe hende til lands med, hvilket toug var ungefær 2 favner langt; da de kom til lands med den, fantes hengslesiden udhugget, hvor i roungen var udfalden en hvaben steen og sand, og fantes i kisten ej andet end en bog uden Indbinding; da tilspuurte de hin anden hvor de skulle giøre af Kisten, hvorpaa hand tillige med den anden blev eenig at samme fundne Kiste skulle blive staaende hoes Anbiørn indtil de kunde faa opspuurt ejermanden; og gik saa til Lensmanden og gav ham det tilkiende, hvilken og tog kisten til sig og førte den (til) Byen efterat hand hafde opspuurt ejermanden til den udi Bergen; og Var kisten i laaes baade de fant den, førte den til lands leverte Lensmanden den og blev ført til Byen.

Og som ej flere Sager denne sinde vare indstevnte til paakiendelse for Retten angivne blev foretaget At opnefne Laugrettesmænd som tilstundende Aar skulle betiene Retten for *1715 (1716) nemblig Sex gamle som tilforne haver betient Retten og aflagt deris Laugretteseed; Anders Ramnanger, Jacob Fuscanger, Lars Tostensviig, Ole Søre Sæle, Mons Pedersøn Viig, Nils Dale, og tvende Unge som ej tilforne haver aflagt deris Laugtingseed, Nils Erstad, og Ole *Oden: og blev saa Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1715 d/en 15 Novembris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med *med Allenfits Schibbredes Almue paa Tingstædet Qvame, nærværende Ædle Vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weiland, Bøidelensmand Elluf Mundal, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd,

1715: 22b

Hans Bærraas udi den afdøde Hans Sellevolds sted, Ole Bæraas, Jacob Toftinge, Knud Fosse, Ole Titland, Sæbiørn Fæste, Ole Elsaas og Christian Hopland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Tinget var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed imod Retten advaret er først publicerit

(1.) Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning

(2.) Og Stiftbefalingsmandens Resolution paa Almuen af Herløe og Allenfits Schibbredis andragende angaaende den Ulovlige forprang paa Næver af Bergens Byes indvaanere, som fol/io 21 findes extraherit.

3. H/er/r Christopher Garmands udgivne bøxelseddel til Mogens Nils/øn Bøegevold paa 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne og 1/2 Mæle Malt udi Store Oxe, dat/erit Ous d/en 9 Octobr/is 1715.

4. Biscoppen Mag/ister Nils Smeds udgivne bøxelbrev til Mikkel Bastes/øn paa 1/2 løb

Smør og 1/2 t/ønne Malt udi gaarden Qvame, hvorfore er betalt bøxel 10 Rdr, dat/erit 14 Martij 1715 ./.

5. Mons/ieu/r Larsens udgivne Bøxelseddel paa Mons/ieu/r Henrik Frimands veigne paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Søre Mongstad dat/erit Søre-Mongstad d/en 12 Novembr/is 1715.

D/en 16 Novembris er Retten igien sat nærværende forhen specificerede,

Hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at erlange, vare betalte, blev foretaget at opnefne Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1716 Retten skulle betiene, efterdi ingen Sager vare indstevnte, og blev da opnefnt 6 gamle som tilforne haver betient Retten, Mogens Titland, Gulak Berfiord, Christians Øvre Mychisvold, Nils Oxe, Iver Lie, Christians Lie, og tvende Unge, som først haver at aflegge deris Laugretteseed for Laugmanden, Mikkel Yttre Fosse, Ole Lechnæs, og blev saa Retten dennesinde her ophævet.

Anno 1715 d/en 18 Novembris er holdet Høste- Skatte og Sage-Ting med Radøe Schibbredes Almue \paa Tingstædet Ascheland/ Nærværende udi Ædle Vice Laugmand Weilandts sted, Mons/ieu/r Christen Justes/øn Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Rasmus Noranger, Ole Eriks/øn Miøs, Iver Solem, Ole Mikkels/øn Miøs, Ysten Næsse, Ole Dahland, Johannes Nodtvet, Willum *Grimdem med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten var advaret, er først publicerit, den Kongl/ig Allernaadigste forordning om formueskatten som fol/io 19 findes extraherit.

Dernest blev publicerit Mag/ister Hans Withs udgivne bøxelbrev til Iver Olsøn paa en part i Qvame skyldende 1 pund Smør og 16 Kander Malt hvorfore er betalt bøxel 3 rdr, daterit Manger Præstegaard d/en 9de Novembr/is 1715 ./.

1715: 23

Dernest lod Mons/ieu/r Henrik Kobroe tilkiendegive for Retten at hand vilde, \ d/en / Ting lyste Gaard Qvisten, som er hands Odel, og var soldt af hands S/a/l/ig/ Værfader Velbyrdige Amptmand Lilienschiold udi hands Kieristes Umyndige Aar, igien løse af Johannes Qvidsten og hands formands Arvinger, og nu lod advare dem, at komme til sig, uden Videre Proces, og imodtage deris udlagde Penger.

D/en 19 dito er Retten igien sat med forhen specificerede,

Hvorda, efterat Skatterne vare anammede, saavit dennesinde Var at betale; blev foretaget med Sagerne og først Kongens: og havde da

Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe ladet stevne Hans Helland og Hans Koene for fortilig sammenleje udi deris egteskab.

Hans Helland møtte paa egne og Koenis Veigne og vedtog stevnemaalet at være ham loulig forkyndt forklarede at have holt bryllup hellig 3 Kongers dag 1714 og hands Koene kom i Barselseng ved pinsetider, dog var barnet ej fuldkommen, men af sær Svaghed hans qvinde paakom er det skeed;

Vice Laugmand Weilandt henstillede Sagen til Rettens kiendelse.

Afsagt.

Efter Acternis udvis og natuerlig Resongs (Resong = fornuft, grunn, rimelighet, mening) kand saadant skee i Egtestanden, thi frikiendes Hans Helland for Citantens tiltale i denne Sag.

Dito ladet stevne Rasmus Lie og hands koene Ingeborgs for samme Sag som forrige.

Dend indstevntes Koene Ingeborg møtte paa Mandens og egne Veigne og tilstod Stevnemaalet at Være dem loulig forkyndt: og efter forklaring var barnet ikkun fød 36 uger efter brylluppet, thi blev de i deris Sag frikiendte.

Joen Udsylte, Gregus Udsylte, Nils Udsylte, Erik Indsylte, Ole Rasmusøn Insylte haver ladet stevne opsidderne paa Gaarden Riisnæs Gudmund Nilsøn, Torgier Olsøn fordi de bemegtiger sig een halv sildevaag som Citanterne formeener sig at til komme:

De indstevnte møtte for Retten og vedtoge Louligen at Være stevnte for denne Sag til dette Ting: og formeente at efterdi Vaagen ligger paa deris Bøe, saa bør den dem at tilkomme: og derpaa indgav deris skriftlige Indleg uden dag og datum: som blev læst.

Afsagt.

Som denne Sag dependerer af Sigtelse siun og grandskning, hvor til begge parter holder sig berettiget, da henviises Sagen til Aastæden, hvilket naar af Parterne Loumæssig bliver begiert og holdet, skal videre, efter foregaaende Siun og grandskning, kiendis udi Sagen, hvis Lou og Ret medfører.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1716 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed; nafnlige Lars Kartvet, Ole Ulfvatten, Knud Qvidsten, Anders Dale, Mikkel Mikkelsøn Bøe, og Johannes Houland, og tvende Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris LaugRetteseed Knud Boge, og Gregorius Udsylte: og blev da Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1715 d/en 20 Novembris er holdet Høste- Skatte og {og} Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue paa Gaarden Indlyren, nær-

1715: 23b

værende Ædle Vice-Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Mikkel Oenæs og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Aamund Qvalvaag, Anders Hundven, Nils Niøten, Thommes Solem, Mons Udlyren, Nils Qvalvaag, Ole Schodven, Mons Hundven med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Tinget var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten advaret, er først publicerit Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning om Krigsstyren for 1714, som fol/io 19 findis extraherit.

Dernest blev publicerit Velædle Seeverin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Mikkel

Mikkelsøn paa 1 pund 3 merker Smør og 1 1/2 Mæle Malt udi Gaarden *Fomeebust (Fonnebust), dat/erit Bergen d/en 10 Aprilis 1714.

D/en 21 dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede,

Hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde bleve betalte, vare anammede; blev foretaget at publicere:

Søren Lauritzes paa Velædle Laugmand Frimands veigne udgivne bøxelbrev til Anders Sæbiørnsen paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Kaalaas, dat/erit Bergen d/en 26 Aprilis 1715 ./.

Og som ingen Sager enten af Kongens eller andres vare indstevnte til paakiendelse; blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1716 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamle, som tilforne haver betient Retten og aflagt deris Laugretteseed: Jacob Førland, Mons Østrem, Evind Oxnæs, Lars Sætre, Erik Sætre og Mogens Lechvold; sampt tvende Unge som først efter Lovens bydende for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettes eed, Christians Hope og Mikkel Knareviig; og blev saa Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1715 d/en 22 Novembris er holdet Høste- Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Tingstædet Halsviig nærværende Ædle Vice-Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden *Mikkel Oenæs* (Ole Hougsdal er lensmann i Gulen sk.r.) og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Floli, Hans Undertuun, Mons Hougsdal, Hougne Hougsvær, Anfind Hope, Anfind Viig, Peder Hendriksbøe, og Gietmund Aanneland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Tinget var sat, og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først publicerit deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning om formue-Skatten af dat/o 3 Novembr/is 1714.

(1.) Dernest Velbaarne Obriste Tuxens tillige med Auctions-Directeuren S/igneu/r G...hs udgivne skiøde til Ædle Stiftamptskriver Seeverin Seehuusen paa Hope skyldende 1/2 løb og 1 faar, med bøxel item Aadeqvam 1/2 løb Smør 1 qvarter Malt og 1 faar, og Herchestad i Syndfiord 1/2 løb Smør dat/erit Bergen d/en 7 Aug/ustij 1715 ./.

2. Seeverin Seehusens udgivne bøxelbrev til Knud Jonsøn paa 1/2 løb S/mør og 1/2 faar udi *Stvenbøe (Stevnebø i Gulen) daterit Bergen d/en 31 Maj 1715 ./.

D/en 23 dito er Retten igien sat med forhen Specificerede,

Hvorda efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne: og først Kongens, og havde da

1715: 24

Bøidelensmanden Ole Hougsdalen, ladet stevne Anders Opdal fordi hand haver slagen Hermand \Nordal/ og trød paa hands Koene, sampt tillagt hende usømmelige og ilde anstaaende Gierninger, som Knud Nordal og Anne Nordal skal bevislig giøre, hvilke og

tillige ere stevnte deris eedelige forklaringer i denne Sag at giøre, dernest paastaar Citanten Dom over Anders Opdal efter Loven,

Anders Opdal møtte for Retten og vedtog stevnemaalet at være sig louglig forkyndt: benegtede at have slaget ham, men vel \vedstod/ at have skieldet hands koene, dog saaledes at vidnerne kunde det forklare.

Knud Nordal vidnet møtte og vedstod at være tillige med sin Koene loulig stevnt til at aflegge deris edelige Depositioner i denne Sag: hvorpaa Citanten Hermand Store Nordal begierede at hands indkaldede Vidne maatte tilholdes sin eedlig forklaring om denne Sag at giøre; hvilket Retten tilholte ham med alvorlig advarsel sin Salighed at præca.ere? og sin sandhed at forklare, oplæste derefter eden for ham og den ham betydede: hvorefter hand blev tilholdet atter sin sandhed at forklare og for Retten derom aflegge sin eed: hvilket hand og giorde: og efter Edens afleggelse forklarede: at have hørt Anders Opdal sige til Hermand *Strore Nordal, efterat Hermand Nordal spuurde ham om hand nemblig Anders Opdal, viste noget Uærligt om sig, eller om hand nemblig Hermand Nordal ikke var saa ærlig som hand, nemblig Anders Opdal; da svarede Anders Nej: da skulle du først ligge den troldom fra dig som du er kundbar for, hvorpaa Hermand meget forbandede ham: om slagsmaal har hand ej andet seet, end da Hermand raabte paa attestanten som da var i sin Stue, gik hand ud og saaeg i det samme Anders Opdal holde Hermand Nordal med sin Venstre haand i brøstet og kastede Hermand bort over en helle imod Marken; hvilket Anders Opdal, nærværende ej fragik saa at være passerit -

Derpaa blev Anders Opdal tilspuurt om hand kunde bevise Hermand Nordal eller hands koene noget utilbørligt ? hvorpaa hand sagde sig ej at kunde dennesinde nafngive nogen Vidnisbyrd.

Vice Laugmand Weilandt i rette satte over ham efter lovens 6te Bogs 21 Capit/ul 6 art/icul item 7 Cap/i/t/ul/ 8 art/icul.

Da blev af os samptlige for Ret dømt eller afsagt.

Hermand *Strore-Nordal tillige med hands Hustrue, slagen og ilde beskylt af Anders Opdal, som Acterne videre udviser /: og dog af ham Ubeviist ald saadan Utilbørlig dem tillagt beskyldning, der ej heller derom efter tilspørgelse kand navngive Vidner, som saadan hands Ugrundede, uskikkelige og ubeføje paasagn og tilleg de beskyldte kand overbeviise :/ paastaar tilbørlig satisfaction, baade for nærgaaende Ord og Jordskuf; da saasom Anders Opdals Ugrundede beskyldning over Hermand Nordal og hands Koene er bleven Ubeviist, bør saadanne af hand udøste, ugrundede {og} Ubeviislige og ueftertenkelige Ord, mod Hermand Nordal og hands Koene, ej komme deris ærlige og gode Navn og rygte til allerringeste forkleinelse, men være som døde og utalte; derforuden tilholdes Anders Opdal for retten offentlig at afbede sin forseelse og betale de beskyldte Hermand Nordal og hands Koene denne Processis Omkostning med 1 rdr inden fembten dager under Nam efter Loven.

1715: 24b

Velærværdige Magister Erik A Møinichen lader stevne Carsten Scherjehafn til at betale ham grundeleje af hands ejende Grund Scherjehafn efter indgivne Reigning og betale ham denne Processis Omkostning skadesløes.

Den indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ej heller nogen paa hands veigne.

Stevnevidnerne Peder Hendriksbøe og Hans Undertuun, afhiemblede med eed og opragte fingre for Retten at have stevnt ham for hands boepæl med i gaar fiorten dages Varsel og talte med hands koene, for denne Sag til dette Ting.

Erik Valeur paa Citantens veigne paastod Laudag over den indstevnte til første Ting.

Afsagt.

Carsten Scherjehafn forelegges Laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal vorde afsagt.

Ligeledes tilspuurte Kongl/ig Majes/te/ts foget S/igneu/r Søren Glad Almuen udi Guulens Schibbrede, om de andet kand sige, end hand udi hands betienings tid ved fogederiet udi Nordhordleen, af Søelimitterne eller Søeleggerne, ej haver oppebaaret nogensinde munderingspenger ? hvortil de alle svarede at saalenge hand haver været deris foresatte foget, er Af ham hverken bleven krævet eller oppebaaret munderingspenger af nogen Søeleg eller Mariner legd; hvilket hand under Rettens forseigling Attesterit var forlangende, som ham ej kunde negtes.

(1.) Dernest blev publicerit Gundele Torgiersdatters, tillige med Torgier Bottens, Ole Norlands og Aamund Rasmusøn Duesunds udgivne Skiøde til Anders Johansøn paa 33 7/8 merker Smør 22 1/2 Kande Malt udi Holsøen, dat/erit Halsviig d/en 23 Novembr/is 1715.

2. Hans Peter Wentjers udgivne bøxelbrev til Johannes Aamunds/øn paa To pund og 17 merker Smør udi Rambierg, dat/erit Berg/en d/en 22 Novembris 1715 ./.

Siden fremkom Mons/ieu/r Justesøn og paa forrige Constituerede foget S/igneu/r Daniel Ransbiergs veigne tilspuurte Laugrettet og tilstædeværende Almue om det ikke dennem noksom var bekiendt og vitterligt at Kiste Monsdatter som *Aar er falden i Lejemaal med Ole Simonsøn Nedre Ostguulen ej noget til sine Bøders afbetaling haver haft at betale med ? hvortil de alle eenstemmige svarede, at hon slet intet er eller haver været ejende; hvilket hand under Rettens forseigling var begierende til et Tingsvidnes erholdelse, som blev bevilget.

Sluttelig blev opnefnet Laugrettesmænd som tilstundende aar 1716 Retten skulle betiene nemblig 6 gamle som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed, nafnlige Jørgen Nordguulen, Ole Tveten, Peder Næsse, Hans Ostguulen, Lars Øfre Opdal, Ole Rambiør og tvende Unge som først for Laugmanden efter loven haver \at/ aflegge deris Laugretteseed, Lars Nappen og Ole Nilsøn Eide, og blev saa tinget dennesinde paa dette sted ophævet.

1715: 25

Anno 1715 d/en 26 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Eide, nærværende Ædle Vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Iver Esem, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Iver Echnæs, Lars Aschevig, Ole Vadsil, Magne Aschevig, Lars Eide, Lares Eichnæs, Anders Totland, og Børge Biørsvig med meere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten i deris Majes/te/ts høje Navn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først publicerit deris Majes/te/ts allernaadigste forordning om formueskatten eller dagskatten for 1714 som fol/io 19 findes extraherit.

Dernest blev publicerit Trude Niters udgivne bøxelbrev til Børge Olsøn paa 1/2 løb Smør udi Biørsvig dat/erit Kielviig i Westfinmarken d/en 24 Augusti 1715 ./.

D/en 27 dito er Retten igien sat med forhen specificerede,

Hvorda blev publicerit Johannes Fyllingsnæssis udgivne skiøde til Ole Eriksøn Fyllingsnæs paa 1/2 løb Smør og 12 Kander Malt udi Gaarden Fyllingsnæs dat/erit Eide Tingsted d/en 26 Novembr/is 1715 ./.

Item Nils Echangers udgivne bøxelbrev til Ole Haldorsøn paa 18 merker Smør og 9 Kander Malt udi Røe daterit Eide Tingsted d/en 26 Novembris 1715 ./.

Nok Helje Nilsøn Vadsils udgivne bøxelbrev til Siur Hansøn paa 18 merker Smør og 18 Kander Malt udi Gaarden Wadsil daterit Eide Tingstæd d/en 26 Novembr/is 1715 ./.

Dernest blev foretaget Sagerne, og havde da

Ingeborg Eide ladet stevne Magne Aschevig, der udi een Gaard Indre Eide er med interressent, og tilholder sig heele partens huuser og ej vil deele huus med hende for hendes ejende part.

Magne Ascheviig, møtte for Retten og vedtog stevnemaalet, og som hand var een af dette aars Laugrettesmænd sad retten udi hands sted Ole Fyllingsnæs. Magne svarede at hand ej har faaet flere huus end den part tilkommer og har tilforne tilkommet og været kiøbt med.

Anders Eide paa Citantindens veigne sagde sig gandske at være brøstfeldig i huuser.

Afsagt.

Som denne Sag dependerer af paaskadigelse paa biugning og huuser, som parterne ej om kand foreenis og henhører til besigtelse Siun og grandskning, da henvises Sagen til Aastæden, hvorhen naar parterne begierer Aastedsret, skal udi sagen kiendis hvis lov og Ret medfører.

Magne Aschevig, der holder sig til rette odelsbaaren til endeel udi Gaarden Indre Eide, som Ingeborg Eide nu haver i eje, lader stevne Ingeborg Eide til at lade sig deraf udløse.

Anders Eide møtte paa den indstevntis veigne og vedtog at hon var loulig stevnt for denne Sag; og svarede at Magne Aschevig bør bevise sin Odel førend hand kand søge nogen Odel.

Afsagt.

Magne Ascheviig der holder sig for Odelsbaaren til eendeel udi Indre Eide, *faas efter lovens 5 Bogs 3 Capit/ul 10 articul indkalde Ingeborg Eide paa Aastæden for hun at møde paa Aastæ/den

1715: 25b

første Tisdag efter paaske for Sorenskriveren og 8tte Uvillige Mænd, som parterne ej ere beslegtede og der føre sine odel vidner da skal udi Sagen kiendes hvis lou og ret medfører.

Johannes Hannestvet haver ladet stevne Iver Esem, til at levere sig tilbage 3de par skruer, den indstevnte laant og betale denne Processis Omkostning.

Lensmanden Iver Esem møtte og vedtog Varselet, forklarede derhoes at Skruerne var ham af Citanten ærlig laant, men blev af Ole Birkeland hentet i Citantens Navn; thi siunes hand, at Citanten bør ved Eed forklare det hand ej haver givet Ole Birkeland Lov til at afhente disse

ham laante skruer; hvilket Retten fant bifaldelig.

Siden blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1716 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamle som tilforne haver aflagt deris Laugrettes eed, Anders Biørgo Ole Indre Eissnæs, Anders Yttre Eissnæs, Lars Øvre Echanger, Mons Øvre Echanger, Lars Nere Echanger, og tvende Unge som først for Laugmanden, efter loven haver at aflegge deris Laugretteseed, Mikkel Nere Echanger, og Aamund Echanger-Lie og blev saa retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1715 d/en 28de Novembris, er holdet Høste, Skatte og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Hoshofde nærværende Ædle Vice-Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Johannes Hannestvet og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Peder Ladstad, Lars Hougstvet, Ole Grimstad, Johannes Lone, Johannes Langeland Stephen Lone, Rasmus Galtland for Nils Hole, Johannes Holme med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed Ædruelighed og ærbødighed imod Retten var advaret, er først publicerit deris Majes/te/ts allernaadigste forordning om formue og dagskatten for 1714 dat/erit 3 Nov/embris 1715 ./.

(1.) Dernest blev publicerit Mag/ister Jens Bergendals udgivne bøxelseddel til Johannes Olsøn paa 1 pund Smør og 1 qvarter Malt udi Birkeland dat/erit Bergen d/en 22 Aug/usti 1715 ./.
2. Henrik Henriksøn Urdals udgivne bøxelbrev til Lars Olsøn paa 18 merker Smør og 2 1/2 mæle Malt udi den Gaard Søre Mielstad datert Bergen d/en 8 Octobr/is 1715 ./.
3. Blev anvist og publicerit En bøxelseddel af Mad/a/me Catharina de Creqvi til Johannes Laursen paa 16 merker S/mør 5 1/3 K/anne M/alt udgivet udi Søre Myching: dat/erit Berg/en d/en 21 Decembr/is 1715, men siden datum met for hastig var skrevet, blev den S/igneu/r Weilandt Levert.

D/en 29 dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede,

Hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at erlange vare betalte, blev foretaget med Sagernis paakiendelse.

Lars Valter i Bergen haver ladet stevne Ole Birkeland for en deel timmer 6 tylter Bolverk hvorom var accorderit *tiglten (tylten) til 2 merker 4 s/killing, som hand har lovet at vilde giøre leverantzo til Citanten for og derfore paa haanden anammet 2 dlr, hvilket Timmer bemelte Laurits Walter siden formedelst leverantzens udeblivelse maatte kiøbe 1 mark 4 s/killing tylten dyrere, til betalings erlangelse og Processens Omkostnings erstatning.

1715: 26

Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Nils Hannestvet og Iver Vestre Kleppe afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt Ole Birkeland med i dag 15 dages Varsel for hands boepæl for denne

Sag til dette Ting og talte med ham selv.
Monsieur Justzen paa Citantens Veigne begierede at efterdi dend indstevnte ej møder ej loulig given Varsel, ham da maatte forelegges Laudag til nestholdende Ting at møde.

Afsagt.

Ole Birkeland forelegges Laudag til nestholdende Ting her i Schibbredet at møde og svare til Sagen, saa fremt ej Dom skal vorde afsagt efter hvis (det som) indgivet vorder.

Dito haver ladet stevne Ole Haavarsøn Mielstad for 4 rdr hand bemelte Citant paa noget flad Timmers levering efter Accord resterer.
Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne afhiemblede at have stevnt ham paa Rachnæs hvor hands boepæl ej er; dog forklarede de derhoes at hand paa samme stæd sagde sig at vilde antage Varselet:
Mons/ieu/r Justesen begierede at efterdi den indstevnte ej møder, ham da maatte forelegges laudag til nestholdende Ting at møde og svare til Sagen som blev consenterit.

Lensmanden Iver Esem lader indkalde Johannes Hannestvet, Ole Hannestvets Enke Ved Eed at forklare at de ej haver givet Ole Birkeland forlov til at afhente de ham af dem laante 3de par skruer og Ole Birkeland til Veddermæle om hand kand negte at hand jo i deris Nafn samme skruer haver *haver afhentet, som sagdis at være efter deris ordre.
Johannes Hannestvet møtte og vedstod Varselet; og paa Ole Hannestvets enkes Veigne møtte Ingebrigt Kleppe og Nils Hannestvet;
Ole Birkeland møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Nils Hanestvet og Iver Kleppe afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt ham loulig for denne Sag til dette Ting og talt med ham selv.
Lensmanden Johannes Hannestvet aflagde sin eed det hand ej haver givet Ole Birkeland forlov eller tilladelse til at afhente hoes Iver Esem de Iver Esem 3de par laante skruer.
Nils Hannestvet og Ingebrigt Kleppe afhiemblede paa Enkens Veigne, det hon ej haver givet ham forlov at afhente fra Iver Esem de ham laante 3de par skruer.
Vice Laugmand *Weilandst begierede tid til at paatale Sagen paa Kongens Veigne, efterdi herudi dependeres Kongens Sigt.

Johannes Langeland lader stevne Siur Fielschaar efter forrige tiltale, sampt Knud Fogsdal til Vedermæle, og som Johannes Langeland var dette aars Laugrettesmand, sad Retten i hands sted Jacob Herland.
Siur Fielschaal havde indstevnt Vidtne

1715: 26b

Mons Helland, Ole Kalleklef og Lars Hougstvet til at forklare om dem ikke er vitterligt at Knud Fogstad har soldt Siur Fielschaal denne Ved.
Vidnerne møtte for Retten og vedstode at være loulig stevnte til at aflegge deris eedelige depositioner i denne Sag \og de andre vilde tage til gienmæle i Sagen/, hvorpaa blev fremkaldet først Lars Hougstvet, udi hvis sted sad Retten Ole Birkeland; som efter eedens afleggelse forklarede ej at have hørt at Knud *Fogstad haver soldt Siur Fielschaal denne veed.
Dernest blev fremkaldet Mons Hellands som efter edens afleggelse forklarede: sig herom intet at være vidende.
Derefter blev fremkaldet Ole Kalleklef, som efter edens afleggelse forklarede ej at have hørt

at Siur Fielschaal er soldt denne omtvistede Veed af Knud *Fogstad.
Johannes Langeland henstillede sin Sag til Rettens paakiendelse.
Vice Laugmand Veiland reserverede sig sin tiltale til Siur Fieldschaar efterdi Laugens Sigt herunder Verserer.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Johannes Langeland indkalder for Retten Siur Andersøn Fieldschaal fordi hand haver bemegtiget sig tvende favner Ved Citanten soldt af Knud *Fogstad. Derimod haver vel Siur Fielschaal foregivet at hand haver haft tilladelse dertil af Knud *Fogstad, hvilket Knud *Fogstad ej alleene benegter, men end og af Siur Fieldschaars indkaldede Vidner er bleven ubevist; thi kiendes for Ret at Siur Fielschaal bør betale Citanten ej allene disse tvende favner ved med 1 rdr, men end og dobbelt saa meget som veden var værd 2 rdr til sammen 3 rdr, derforuden tilfindis Siur Fieldschaal og at betale Johannes Langeland denne Processis Omkostning med 1 rdr, til sammen 4 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; Og reserveris efter forlangende Velædle Vice-Laugmand Weilandt fuldkommen tiltale udi Sagen paa Kongl/ig Majes/te/ts Bøders veigne.

Fuse Siursøn haver ladet stevne Johannes Langeland fordi hand haver tillagt ham at have taget fra sig 2de favner \Ved/ som forrige Sag ommelder, uden forlov.
Johannes Langeland møtte for Retten og vedstod stevnemaalet; og forklarede at have ved Kirken tilspuurt Fuse Siursen hvor det kom til at hand har bort taget de tvende favner Ved ved Hellands Var liggende og ham solt af Knud *Fogstad: og kunde Fuse Siurs/øn ej negte at have bortført Veden, men hand formeente ej at det skal befindes at have Været tvende favner: dertil Johannes Langeland sagde at hand haver kiøbt og betalt ham for 2 favner Ved, som Fuse tilstod at have afført tillige med sin fader.
Johannes Langeland henstillede Sagen til Rettens paakiendelse.

1715: 27

Da blev for Ret dømt og afsagt af os samptlige:

Fuse Siursøn forløster sig med at indstevne Johannes Langeland, fordi Johannes Langeland haver tillagt ham at have borttaget tvende favner ved, ham nemblig Johannes Langeland soldt og tilkiøbt af Knud Fogsdal; hvilket Johannes Langeland ej benegter, ej heller kand Fuse Siursen fragaa at hand jo samme Ved haver bortført om endskiønt hand derhoes siger at det ej haver Været tvende favner; men som Johannes Langeland baade har kiøbt og betalt dem for tvende favner saa har jo Fuse Siursen giort ilde derudi at hand haver bemegtiget sig en andens ejendom og frikiendes saa Johannes Langeland for Citantens tiltale i denne Sag.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1716 Retten skulle betiene nemblig 6 gamle som tilforne haver aflagt deris Laugrettiseed, nafnlige Mons Grimstad, Ole Svennem, Johannes Nordaas, Ole Geitrem, Joen Bysem, og Arne Rosland, item tvende Unge som først for Laugmanden haver efter loven at aflegge deris laugrettesed Ole Olsøn Hatland og Lars Olsøn Hatland.

Og blev saa Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1715 d/en 30 Novembris er holdet Høste- Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Tingstædet Reistad, nærværende Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget, Velædle

Vice Laugmand Weilandt, Bøidelensmanden Johannes Øfste Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Lars Houge, Nils Weset, Siur Littun, Johannes Houge, Ole Wæfle, Ole Houge, Siur Rivenæs og Baste Reistad med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente var advaret, er først Tinglyst deris Majes/te/ts allernaadigste forordning om formue Skatten eller saakaldet dagskatten for Aar 1714 datert 3 Nov/embris 1714 ./.

(1.) Dernest H/er/r Claus Schavenii udgivne bøxelseddel til Magne Rasmus/øn paa 1/2 løb Smør og 1 1/2 Mæle Malt udi Schaar, dat/erit Hougs Præstegaard d/en 7 Martij 1715.
2. Apollonia SvartzKopfs udgivne bøxelseddel til Ole Rasmusøn paa 1/2 løb Smørs leje udi Rønhofde dat/erit Wallestrand d/en 12 Septembr/is 1715 ./.

D/en 2 Decembris er Retten igien sat sammesteds;

Hvorda blev publicerit Ole Andersøns udgivne bøxelbrev til Ole Larsøn paa 1/2 løb Smør og 18 Kander Malt udi Gaarden Søre Kleppe, men som blev befunden at samme bøxlemand heder Lars Olsøn og bøxelseddelen foruden dette ej var indrettet efter loven, som siger expresse at udi bøxelseddelen skal naar gives summen af bøxelen, thi blev den udi Rettens giemme og forvaring indtil dend bøxlende kand faa *at (af?) den bøxelraadige ejer loulig indrettet bøxelseddel, samme sin præsenterende Var dat/erit Hol: d/en 12 Aug/ustij 1715 ./.

1715: 27b

Dernest blev Sagerne foretagne: og havde da:

Mons/ieu/r Christen Bierig stevnt Lorents Petersen efter forrige tiltale paa Demoiselle Giermands Veigne.
Lorens Petersøn møtte \og/ efter tilspørgelse svarede sig hertil at være varslet: og henstillede sin Sag under Rettens kiendelse.
Mons/ieu/r Bierig paa Citantens veigne møtte og refererede sig til det irettelagde Tingsvidne, saavelsom hans forrige paastand med formodning at Lorents Petersøn efter de alligerede Lovens articler vorder anseet, saavelsom tilfunden at erstatte Citantinden denne forvolte Processis Omkostninger, som til denne tid haver kaastet 20 rdr, hvorom hand var Dom begierende.

Da blev af de 7 Laugrettesmænd undtagen Baste Reistad og Dommeren,
hvilke ej derudi vare enige saaledis Dømt:

Citanten ædle Sevverin Seehuusen paa sin myndtlings Demoiselle Ana Catharina Hiermands veigne indkalder Lorentz Petersen for ubeqvemme og nærgaaende mod hands myndling Demoiselle Hiermands udtalte ord, til strafs lidelse efter Loven og offentlig ærklæring \sampt Processens Omkostning/ Derimod Lorentz Peters/øn formeen sig ej noget utilbørligt at have talt, men allene paa en ham af Demoisellen tillagt beskyldning med omstendighed og visse vilkaar at have svaret, som det ene Vidne Adriane Marie Bildt forklarer; saa dog har Retten befundet saadan hands ubetenksomme Svar og hastige fremfuusenhed ej gandske uskyldig, men Kiender for Ret at Lorents Petersøn offentlig bør ærklære Demoiselle Ana Catharina Gierdmands for Retten; foruden det at handz mod hende udøste ubetenksomhed ej bør at komme hendes ærlige og gode Nafn og Rygte til allerringeste forkleinelse, men være som døde og Utalte; og paa det Lorents Petersøn herefter kand lære

eftertenkeligere at tale, da tilfindes hand nu og at bøde til Bergens børnehuus 3de lod Sølv og betale denne Processis Omkostning med 6 dlr under Nam efter Loven inden fembten dager.

Lensmanden Johannes Øfste Mielde stevner med skriftlig Varsel opsidderne paa Gaarden Øfste Mielde og Mitmielde til at holde haagierdet vedlige imellem begge Gaarder dat/erit Øfste Mielde d/en 15 Novembr/is 1715.

Nils Mit Mielde møtte paa sine granders Veigne og paa Øfste Mieldes opsidderes Veigne Johannes Mons og Knud Olsøn og vedtoge alle at være lougligen stevnte for Sagen; Og alle sagde sig for Retten at de vilde eenhver sig og sin anpart forsvarlig g/iøre

Lensmanden paastod at de indkaldede under vis straf maatte forelegges at gierde inden den tid loven foresiger eller derfore straffes.

Afsagt.

Eftersom de indstevnte opsiddere paa Gaarden Øfste Mielde og Mit Mielde, Nils Fabiansøn, Jacob og Johannes Joensøn

1715: 28

Ole Olsøn, Mons Nils/øn Knud Olsøn, Johannes Johannes Johansøn selvvillig vil rette for sig i at op bygge det forfaldne, imellem begge Gaarder Øfste Mielde og Mit Mielde, haagierde, da forelegges dem saadant inden 3 Maj 1716, saadandt deris tilsagn, en hver eftersom de haver Jord til, at fuldbyrde; skulle nogen sit tilsagde løfte ej efterkomme inden forelagde tid, da skal de andre lods ejere have magt til at leje folk til gierdespartens opførelse udi den udeblivendes stæd og paa den udeblivendes egen bekostning. Processens Omkostning ophæves paa begge sider.

Lorents Petersøn fremstillede sig derefter for Retten og tilbød sin ærklæring til Demoiselle Hiermands:

Bierig proponerede, at saavit ærklæringen angaar er hand nok tilfreds at Lorents Petersøn den offentlig her for Retten efter hands tilbud giør: men for saa vit det øfrige af Dommens indhold angaar resonerer hand sig efter Conference med Principalen at paatale.

Derpaa ærklærede Lorents Peters/øn sig, at ham intet om Demoiselle Hiermand andet ved end alt hvad ærligt og skikkeligt er.

H/er/r Claus Schavenius stevner Elling Hartvet efter forrige tiltale.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedtog at være loulig stevnt i denne Sag. Dend indstevnte begierede at Baste Hartvet hands andet indkaldede Vidne, som nu er tilstæde for Retten og vedstaar at have loulig Varsel til at aflegge sin edelige deposition i Sagen:

Hvorpaa Baste Hartvet fremstod for Retten og efter edens afleggelse forklarede: at have seet denne omtvistede qvige, da den af Elling Hartvets Koene *blej lejet igiennem hands Gaard om Vaaren, at være meget truten og tyk under halsen.

Nils Mitmielde paa Citantens Veigne møtte og paastod, at efterdi Citanten haver leverit den indstevnte et forsvarligt best til foster, den hand ej selv haver efter accord opfostret, men bortsat det til een anden, saa bør hand som hovetmand betale ham og søge siden sin Mand igien.

Den indstevnte derimod replicerede at ham aldri skal overbevises at have lovet Citanten andensteds foer til samme best, end paa det sted det haver været.

Afsagt.

Saasom den indstevnte Elling Hartvet med Vidnisbyrd haver beviist det Citantens, sig paa foster betroede qvige med stor hævelse under sin hals har været behæftet, hvoraf den siden er

bortdød, da kand Retten ej andet udfinde, efterdi bestet med Svaghed har været behæftet, end frikiende Elling Hartvet for Citantens tiltale i denne Sag.

Siden blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1716 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamle som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed Ole Eide, Stephen Eide, Hans Rønhofde, Børge Rønhofde, Haldor Vikno og Knud Vikno og tvende Unge, som først efter Loven for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed efter loven, Elling Houge, og Mons Søre Ascheland; og blev saa Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1715 d/en 3 Decembris er holdet Høste Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre Arne, nærværende Velædle Vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik

1715: 28b

Weilandt, Bøidelensmanden Børge Selvig og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Lars Melkeraaen, Rasmus Hitland, Mons Hiorteland, Jens Horvigen, Johannes Tveten, Mikkel Garnæs, Mons Helland, Nils Helle med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Tinget udi deris Majes/te/ts Høje Navn Var sat, er først bleven publicerit
(1.) Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning angaaende formue skatten for 1714 af dato Kiøbenhafn d/en 3 Nov/embris 1714.
2. Capitels taxten paa landskyld og leding *kors af 20 Nov/embris 1715.
3. Ole Gabrielsens udgivne obligation til Henrik Nitter paa 12 Rdr 3 merker dat/erit Berg/en d/en 7 Januarij 1715.
4. Giert Gieldmeidens Odels løsnings ret til Eisvaag daterit Bergen d/en 1 Aug/ustij 1715.
5. Biscoppen Mag/ister Nils Smeds udgivne bøxelbrev til Anders Rasmusøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt (gard ikkje nemnd) dat/erit Bergens Bispegaard d/en 9 Novembris 1715.
6. H/er/r Johan Madsons udgivne bøxelbrev til Baste Olsøn paa 18 merker Smør 1/4 huud og 1/4 faar udi Yttre Arne, dat/erit Lindaas Prestegaard d/en 26 Novembris 1715 ./.

D/en 4de Decembris er Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede,

Hvorda, efterat skatterne saavit dennesinde var at erlange vare betalte blev foretaget med Sagerne: og hafde da

S/igneu/r Jens Lem ladet stevne Rasmus og Bent Melinge at betale sig resterende Kirketiende, efter hands forpagtningsbrev for 1714 og betale ham denne Processis Omkostning.
Bent møtte ikke, som dog efter Stevnevidnernis Stephen Flactvet og *Angeltvets forklaring var loulig stevnt til dette ting og for denne Sag og talte med hands kone;
Rasmus møtte for Retten og vedstod Stevnemaalet: og forklarede ej førend i dag at have betalt Kirkens tiende;
Citantens fuldmegtig paastod, at efterdi den indstevnte ej førend stevnemaalet er udgaaet haver betalt sin tiende men forvoldet Citanten for hands forsømmelse Omkostning saa *henstod (paa-?) hands dessens restitution og forlangede Videre at Bent som ej møder

maatte forelegges laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Efterdi Rasmus Mælinge selv ved sin senferdigh/e/d har forvoldet Citanten omkostning i Sagen da tilfinder Retten Rasmus Mælinge, som ej førend i dag haver betalt forledens Aars tiende, Citanten pligtig, at betale Citanten Jens Lem denne Processis Omkostning med 2 merker danske inden 15 dager under Nam efter loven. Bent Melinge der ej møder forelegges laudag til nestholdende Ting her i skibbredet at møde og svare til Sagen saafremt ej Dom skal Vorde afsagt.

Jon Monsøn lader stevne Børge Houkedal med skriftlig Varsel af dat/o Bergen d/en 19 Nov/embris 1715.

Børge Houkedal møtte og vedtog stevnemaalet, at efterdi *Børge Houchedal* har stevnt ham for Byetinget i Bergen, saa kand hand intet svare i denne

1715: 29

Sag førend Dom for Byetinget gangen er.

Afsagt,

Efterdi Sagen allerrede tilforne for Byetinget er giort anhengig i Bergen, hvor den er indstevnt til endelig Dom, Da kand denne Ret ej modtage hvad til Doms andensteds er stevnt, {f}uden Sagen bliver hiemvist.

Dito ladet stevne Mons *Terknæs for nærgaaende ord med skriftlig Varsel af dat/o Bergen d/en 16 Nov/embris.

Mons *Terhnæs møtte ikke.

Stevnevidnerne Stephen Flactvet og Ole Angeltvet afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt ham for denne Sag til dette Ting med i dag 16 dages Varsel og talte med ham selv.

Det ene Vidne Mikkel Nilsøn lod indgive sit skriftlige Vidnisbyrd i Sagen der i Bergens Bye er tienende hos Doctor Voldelberg af dat/o Berg/en d/en 2 Decembr/is 1715.

Det andet Vidne Joen Peders/øn holdende til udi Joen Monsøns huus i Bergen, og gift der møtte og frivillig vilde aflegge sit Vidne her, hvilken efter tilraadelse af Retten om sin sandhed at forklare; aflagde sin eed for Retten om sit sandferdige Vidne at aflegge efter edens forelæselse og forklarede: at hand nu i løverdags var \fiorten dager/, hørte at Mons *Terknæs udi Joen Monsøns Huus i Bergen skieldede Joen Monsøn for en bedragerske Skielm.

Afsagt.

Saasom Mikkel Nilsøn ej er tilstæde, der haver indsent sit skriftlige Vidnisbyrds, samme for Rette at op læse da vil hand, som den der er uden for Ting laget, til nestholdende Ting enten godvillig formaaes samme for Retten at oplæse, eller og Citanten her indkalde ham for sit Rette Værneting og der Rebje hands Vidnisbyrd til Sagens Videre paakiendelse, efter indlevering for Retten.

Jacob Hingst lader stevne med skriftlig Varsel Rasmus Knuds/øn for endeel nærgaaende ord af dat/o Sandvigen d/en 29 Julij 1715.

Afsagt.

Efterdi ingen Citant møder eller fuldmegtig for Sagen, da henvises Sagen til loulig stevnemaal.

Baste Dyvigen haver ladet stevne Erik og Iver *Aaalmaas for ham pligtige penger for noget timmer; nemblig hoes Erik 2 rdr 1 mark og hoes Iver 4 merker 10 s/killing og erstatte ham denne Processis Omkostning.

Jens Horvigen møtte paa Eriks Veigne og vedstod Sigtelsen, ligeledes møtte Hans Houchaas paa Ivers Veigne og vedstod Sigtelsen.

Citanten paastod at efterdi de indstevnte ej negter gielden, som hidindtil ej er betalt, da paastaar hands betaling og Processens Omkostning erstatning.

Afsagt.

Efterdi de indstevnte Iver og Erik Aalmaas ej benegter Sigtelsen, og Søgningen, der endnu er ubetalt, da tilfindes Erik Almaas at betale Citanten Baste Dyviigen de ham søgende 2 rdr 1 mark med 1 mark 12 s/killing udi Processens Omkostning og Iver Aalmaas efter tilstaaelse at betale ham 4 merker 10 s/killing med 1 mark 12 s/killing udi Processens Omkostning, alt at udredes og betales

1715: 29b

inden fembten dager under Nam efter Loven.

Anders Møller udi *Eisdvaagen haver ladet stevne Asbiørn *Eicchaas fordi hand haver frataget ham tvende geder ham solt af Mad/a/me Ane Mikkels og hende tilhørende, som Vidnerne Jon tienistedreng hoes Ane Mikkels og Anders Monsøn boende i Sandvigen skal kunde forklare, alt til erstatning og strafs lidelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne,

Stevnevidnerne Stephen Flactvet og Ole Angeltvet afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt ham med i dag 16 dages Varsel for denne Sag til dette Ting og talte med ham selv.

Det ene Vidne Anders Monsøn forklarede at have været ovenværende og hørt dette Kiøb være sluttet mellem Citanten og hand.

Afsagt.

Den indstevnte Asbiørn Eicchaas forelegges laudag til nestholdende Ting at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal Vorde afsagt.

Nils Mit Mielde, Johannes *Johannes Olsnæs, Mons Brudvig paa samptlige Cautionisternis Veigne for Hougs Sage Omkostning, lader stevne endeel af Hougs Præstegields Almue, der for Commission og Ret haver vedstaaet at have til at klage over deris da Værende SognePræst, til at *Contebuere (Kontribuere = skyte sammen, gi bidrag) til procesens drift proportionaliter som alle andre hver 3 merker; *navlige Daniel Vaxdal, Mikkel Boge, Mikkel Songstad, Mikkel Songstad, Nils Songstad, og Haldor Songstad, ej allene samme at betale men endog at erstatte denne Procesis Omkostning.

Mikkel Boge møtte for sig og Daniel Vaxdal og vedstod stevnemaalet, begge Mikkel Songstaderne møtte og vedtoge stevnemaalet. Haldor Songstad møtte ogsaa og vedtog stevnemaalet. Nils Songstad møtte ikke, som dog efter stevnevidnernis Nils Yttre Arne og Johannes Olsnæssis edelige forklaring var loulig stevnt for denne Sag til dette Ting: og svarede alle de indstevnte at ville svare ligesom de andre.

Afsagt.

De indstevnte gives dilation til neste Ting *af (at) afClarere de paagaaende Omkostninger mindelig, hvis ikke da skal efter paastand gaaes loulig dom til betaling og Processens Omkostningers erstatning.

Siden blev opnefnt laugrettesmænd som tilstundende Aar 1716 Retten skulle betiene nemblig 6 gamle: Erik Aalmaas, Mons *Blinden, Stephen Qvame, Ole Sandvigen, Knud *Berge, og Ole Yttre Taqvam; og tvende Unge som først efter loven for laugmanden haver at aflegge deris Laugrettesæd - Nils Haugland, og Jens Indre Taqvam og blev saa Retten dennesinde paa dette sted ophævet ./.

1715
- -
1716

1716: 30

Anno 1716 d/en 10 Januarij er holdet extra-Ting paa Gaarden Hope med Schiolds Almue, efter Høiædle \og/ Velbaarne Stiftbefalingsmand Undals respective Resolution paa S/igneu/r Peter Badschers udi Ædle Vice Laugmand Weilant(s) absence, derom indgivne memorial dat/erit Berg/en d/en 5 Decembr/is 1715 nærværende nu Ædle vice *Laugmad og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Lars Dyngeland og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Mikkel Øfre Tittelstad, Paul Byenæs, Tore Nedre Bratland, Mons Houkeland, Mons Fyllingen, Ole Hope, Paul Aase og Rasmus Nedre Dyngeland,

Til hvilken dag og stæd Ædle Vice Laugmand Weilandt ved Lensmanden og Mænd havde ladet stevne Ole Olsøn og Brite Olsdatter tvende halvsødskende der haver haft en fader, men hver hver sin Moder, for begangne imod Guds og Kongens lov, horeri og Barneavling, til strafs lidelse efter Loven og deris Midlers forbrydelse.

Begge de indstevnte møtte for Retten og vedstode Sigtelsen, nemblig hand at være hendes rette og avlede Barns fader og hon ej at afved anden fader til sit Barn end ham; efter tilspørgelse forklarede hon ej at vide hvor gammel hon var; efter tilspørgelse svarede de begge at dersom \de/ havede haft forstand og Kundskab om Gud og kient eller eftertenkt og vist hvad saadan synd var, hafde den vel ej af dem bleven bedrevet. Og efter videre tilspørgelse svarede de begge at førend de ere faldne i denne synd haver hverken deris forældre eller andre underviist dem i deris Saligheds Sag, ej heller viste nogen af dem efter tilspørgelse af Retten at giøre forskiel paa Gud fader, Søn og Hellig Aand, omendskiønt de tvende gange efterat de ere blevne *hefte de* (heftede?), ere derom blevne underviste, ej heller har nogen af dem søgt herrens *Nadere; forklarede hellers at de et heelt aar udi deris forældres huus og med deris *samtykke \videnskab/, søgt seng sammen; saasom forældrene ej hafde mer at ligge dem paa.

Ædle Vice Laugmand Veiland paa Kongens Veigne i rettesatte over dem efter Lovens pag/ina 972 den 14 articul at miste deris Liv og Midlerne at være forbrut til Kongen; hvad sig angaar forældrene da vilde fogeden have sig sin paatale reserverit til dem; og var nu over delinqventerne endelig Dom begierende.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Som de indstevnte Ole Olsøn og Brite Olsdatter sødskende til faderen, vedstaar for Retten at have avlet Barn sammen, hvilket er stridende imod Guds

1716: 30b

og Kongens Lov, da kand denne Ret ej andet end følge Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 14 art/icul og efter deris egen tilstaaelse om denne deris syndige Gierning fradømmer dem begge livet og at miste deris Hoveder med Sværd, sampt deris Midler at være forbrut til Kongen: men som samme Delinqventer ere baade Unge og gandske vankundige i deris Saligheds Sag, saa at de ikke ved at giøre forskiel paa Gud fader, Søn og Hellig Aand, da remitteris dette, for samvittigheds skyld, til videre deris Majes/te/ts egen allernaadigste dispensation.

S/igneu/r Jacob von Vida indkalder Velædle H/er/r Cammer-Raad Schreuder efter forrige tiltale og Rettens afskeedigelse og producerede seeniste ergangne afsigt for H/er/r Cam/m/er Raad Schreuder forkyndt.

Mons/ieu/r Peter Badscher møtte paa H/er/r Cammer Raad Schreuders Veigne og efter hands begier og demonstrerede at de 1911 rdr 64 s/killing sampt 363 rdr til sammen 2274 rdr 64 s/killing, som Mons/ieu/r von Wida udi hands Reigning af 2 Sept/embris 1710, hvilken i Retten skal være fremlagt, foregiver sig af H/er/r Cammer Raad at være efterlat, for saa vit H/er/r Cammer Raads halve andeel angaar, tilstaar velbemelte H/er/r Camer Raad ikke von Vida, men paastaar at hand saadant nøjagtig bør bevise; saa paastaar hand og at Mons/ieu/r von Wida bør specificere ved hvad dag og datum og Aar sam/m/e summa udi den af ham Mikkel Normand og H/er/r Cammer Raad Schreuder forseiglede Bog er indført, helst efterdi samme bog, som for dette og andet mere udi Von da Vidis Reigning bør være en rettesnor, i denne Sag, ikke er udi H/er/r Cam/m/er Raad men vel udi Mikkel Nordmands \Boer/ eller hands creditorers hænder, og naar saadant efterkommet er af Mons/ieu/r von Vida vil H/er/r Cammer-Raad formere hans Contra Reigning paa Capital og Renter og videre til Sagen, saa vit skee kand, svare.

Mons/ieu/r Hersleff begierede Copie af Mons/ieu/r Badschers foregivende for at berette Mons/ieu/r von Vida, i det øfrige paastaar hand at H/er/r Cammer Raad Schreuder efter forrige kiendelse bliver paalagt, til hvad tid retten finnes at fremføre sine bevisligheder.

1716: 31

Afsagt.

Den begierte copie bevilges Mons/ieu/r Herslef paa Von Vides Veigne, Sagen til først holdende Vaarting videre at demonstrere.

Morten Olsøn Schougeide stevner Samson Nilsøn Tvet efter forrige rettens kiendelse til at indfrie sin til Citanten udgivne Revers paa 15 Rdr og betale ham denne Processis Omkostning.

Samson Nilsøn møtte for Retten og vedtog Stevnemaalet og kravet.

Mons/ieu/r Badscher paa Citantens Veigne paastod Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Efterdi Samson Nilsøn tilstaar Citantens Sigtelse da tilfindes hand at betale Morten Olsøn de ham søgende 15 rdr med 1 rdr i Processens Omkostning Inden 15 dager under Nam efter Loven.

Anno 1716 d/en 21 Januarij er holdet Aastæds og besigtelses Ret paa den Gaard Nyhammer

udi Guulens Schibbrede beliggende efter Proustens Velærværdige Mag/ister Nicolai Stabels begier, med Sex af Kongl/ig Majes/te/ts Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt dertil opnæfnte Mand, Jørgen Nord Guulen, Ole Tveten, Peder Næsse, Peder Hendriksbøe, Balser Hantvet og Lars Øfre-Opdal, tillige med Lensmanden Ole Hougsdalen paa Kongens Veigne;

Til hvilken dag og Velærværdige Mag/ister Nicolaus Stabel hafde til sin af deris Majes/te/ts allernaadigste forundte Gaard Nyhammers Conservation Varslet loulig sin Leilending Mikkel Monsøn, samme steds Vaanhaftig, at svare sig efter fore gaaende besigtelse Siun og grandskning forsvarlig Aaboed paa Gaardens tilhørende huusers brøstfeldighed og forkommelse;

Mikkel Monsøn tilstod Loulig at være Varslet til denne besigtelse: hvorpaa deris Vel ærværdighed begierede at forretningen maatte foretages og blev da først besigtiget

(1.) Laden hvilken fattedes 1/2 tylt Spær for 12 s/killing, item 4re tylter bord á 1 mark 8 s/killing tylten til troug 1 rdr; item til Bordtag 6 tylter á 1 mark 8 s/killing tylten (er) 1 rdr 3 merker, nok tvende samdreijler paa Søre siden, 8 s/killing, nok 16 Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen (er) 2 rdr, ardbeidsløn dertil 3 rdr 2 merker.

2. Een nedfaldet Stue med Klæve hoes, sampt skykke og udskot, gandske nedfalden 10 alen lang med Naaver af Timmer, hvortil behøvedes trende tylter Timmer á 10 alen og tylten for 1 rdr 4 merker er 5 rdr, nok 20 Spær á 2 s/killing stykket (er) 2 merker 8 s/killing 4re tylter troug á 1 mark 8 s/killing tylten (er) 1 rdr, 5 tylter bord til gulv á 1 mark 8 s/killing tylten (er) 1 rdr 1 mark 8 s/killing, til bordtag paa alle sider 7 tylter á 1 mark 8 s/killing tylten (er) 1 rdr 4 merker 8 s/killing, Til grund, samdreijler og *till aaser* (tillåser), sampt ardbeidsløn dertil 8 rdr, Næver til \taget/ 30 Vaager á 12 s/killing Vaagen (er) 3 rdr 4 merker 8 s/killing.

3. Floren 9 alen bred og 11 alen lang gandske nedfalden, hvortil behøves 4 1/2 t/ylter Bord á 10 merker tylten (er) 7 rdr 3 merker, 20 Spær á 3 s/killing stykket (er) 3 merker 12 s/killing femb tylter bord til troug á 1 mark 8 s/killing tylten er 1 rdr 1 mark 8 s/killing, 16 oplenninger á 2 s/killing stykket (er) 2 merker, til bordtag 8 tylter bord á 1 mark 8 s/killing tylten (er) 2 rdr, fire torveller 2 merker, fiorten

1716: 31b

Krografter (= torvhaldskroker) 14 s/killing, Næver 36 Vaager á 12 s/killing Vaagen (er) 4 rdr 3 merker, fire tillaaser á 4 s/killing stykket (er) 1 mark til terl fire træ 1 rdr 2 merker, til baaser 2 tylter Bord á 1 mark 8 s/killing tylten (er) 3 merker, trende beter á 10 alen og 8 s/killing alen (er) 1 mark 8 s/killing, til opstander til baasene og tvende beter at hefte langs efter 1 mark, ardbeidsløn dertil for tvende Mænd udi 16 dager á 1 mark 4 s/killing dagen (er) 3 rdr 2 merker bliver da hele Gaardens huusers Aaboed 51 rdr 1 mark 14 s/killing og blev saa denne dag denne forretning til ende bragt,

Dernest specificeris efter deris Majes/te/ts allernaadigste forordnings tilhold omkostningerne Sorenskriverens forretnings omkostning med dagen 3 rdr Reisens omkostning uden skyds 1 rdr 2 merker Lensmanden for Mændene at tilsige 2 merker Mændene for deris Umage hver 1 mark er 1 rdr, og som samme allernaadigste forordning mentionerer at foruden aaboden os skal kiendes hvem omkostningerne skal betale, da saasom Mikkel Monsøn er befunden skyldig udi denne besigtelse, da tilfindes hand at betale til Jordejeren Mag/ister Nicolaus Stabel denne paalagde aabod 51 rdr 1 mark 14 s/killing inden Michaeli 1718, saafremt hand gaardens huuse ej inden den tid opbygger, og derforuden denne besigtelses omkostning foruden beskrivelsen med 5 rdr 4 merker til sammen 56 rdr 5 merker 14 s/killing.

Anno 1716 d/en 28 Februarij er holdet Vaar, restants og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Søreide, nærværende Ædle Vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Lars Dyngeland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Tore Bratland, Mons Houkeland, Mons Fyllingen, Tore Lone, Rasmus Nere Dyngeland, Torgier Kirke Birkeland, Paul Bynæs, og Mikkel *Tistad, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat, er først publicerit

(1.) Deris Majes/te/ts allernaadigste forordning af 2 Nov/embris 1715 om højeste Ret.

2. Deris Majes/te/ts allernaadigste forordning om frihed paa fede Vares udførsel for Bergen og Trundhiem, dog ej til fiendtlige stæder, daterit Hovetqvarterit for Straalesund d/en 23 Nov/embris 1715.

3. H/er/r Jacob Vidings udgivne panteobligation til Velædle og Velbyrdige Wilhelm Hansen paa 112 Rdr, hvorfore er pantsat hands ejende deel udi efterskrevne Gaarder Samdal Smør 3 løber 1 huud, ardbeidspenge 1 rdr 3 merker, Haaland Smør 1 løb ardbeidspenge 4 merker 8 s/killing Øfstebøe Smør 1 1/2 løb ardbeidspenge 4 merker 8 s/killing Lund Smør 1 løb 12 merker og 1 huud ardbeidspenge 4 merker 8 s/killing dat/erit Liuse Clostret d/en 30 Decembris 1715.

4. Lector Bornemands udgivne fornyelses bøxelseddel til Ole Ivers/øn Høverstuun paa en halv løb Smør og 1/2 faar dat/erit Bergen d/en 26 Februarij 1716.

5. Lars Houkeland og Ole Monsøns udgivne bøxelseddel til Johannes Siurs/øn paa 22 1/2 merker Smør 7 1/2 Kande Malt og 3/24 huud udi Houge, daterit Houge d/en 14 Febr/uarij 1716.

6. Johannes Houchelands udgivne Skiøde til Ole Olsøn Schiold paa 21 merker Smør og 12 Kander Malt udi Houcheland, daterit Søreide d/en 28 Februarij 1716.

Dernest blev foretaget med Sagerne og som ingen Kongens Sager vare indstevnte, blev efterfølgende foretaget, og hafde da

1716: 32

Brite Siursdatter ladet stevne Lars Scheje til at betale hende resterende tieniste løn og laante penger til sammen 3 rdr 4 merker 8 s/killing, og betale hende denne Processis Omkostning.

Lars Scheje møtte for Retten og vedstod at være loulig stevnt for denne Sag; og forklarede at hand hende har betalt 4 merker 8 s/killing; som hon tilstod; men den Rixdaler hon siger sig ham at have laant ham, benegtede hand gandske ej heller kunde hon ham det overbevise, og formeente hand derforuden ej at burde betale hende fuld løn, efterdi hon udi hands tieniste laaeg 3 uger syg og ej giorde ham nogen tieniste.

Afsagt.

Om endskiøndt Lars Scheje giør invending at handz tieniste pige Brite Siursdatter ej bør have fuldkommen løn fordi hon haver ligget 3 Ugers syg, udi hands tieniste, saa (kan?) Retten dog ej billige hands indsigelse, men tilfinder ham at betale hende \Brite Siursdatter/ de paa Løn og Klæder endnu \for hendes tieniste/ resterende 2 rdr med 1 mark 12 s/killing udi Processens anvente Omkostninger inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito lader stevne Hans og Lars Scheje fordi de har ilde slaget hende, til strafs lidelse efter loven.

Begge de indstevnte møtte for Retten og vedtoge at være loulig stevnte for denne Sag, og benegtede Sigtelsen.
Citantinden forklarede at have derom Vidner Hans Schoge, og Ole Mittun, hvilke Vidner ej hafde noget at sige thi blev Sagen ophævet.

Dernest blev foretaget at igiennemløbe Dagskattens taxation for at igiennemsee om nogen endnu kunde være forhøjt taxerit eller og endeel for ringe med efterfølgende Mænd og dette aars Laugrettismænd, og det for det ubetalte Aar 1714 ./.

Siden tilspuurte Velædle Vice Laugmand Weilandt den tilstædeværende Almue 1. Om noget forbrut Odelsgods, item Arveløs gods og Midler sampt 6te og 10de penge, saa og forløvspenge paa Kongens eget gods, hands Kongl/ig Majes/te/t i foromrørte Skibbrede forbigangne Aar 1715, var hiemfalden ? hvortil den samptlige værende Almue svarede, at hands Majes/te/t ikke ringeste deel deraf var tilfalden. 2. Om noget Strand Vrag allerførstbemelte Kongl/ig Majes/te/t efter Loven tilhørende, paa forbemelte Skibbredes Udgrunde og forstrende samme Aar var inddreven ? hvorpaa de alle ærklærede sig, at de ikke til noget Vrag nestleden Aar hafde fornummet. 3. Om fløtningsfolket, som hafde giort fordringskab for Rettens Betiente herfra til neste Ting ikke alltid hafde derfore efter skatteforordningen erlanget deris rigtige Betaling ? derimod alle Vedkommende, som skydsen Aar 1715 hafde befordret ikke det ringeste kunde modsige, men tilstod at dennem derfor var giort fuldkommen fornøjelse; hvilket Velbemelte H/er/r Laugmand under Rettens forseigling var begierende at Maatte blive Communicerit, som blev bevilget.

Ellers begierede Ædle Laugmand Weilandt at Laugrettet vilde erindre sig og ihukomme til at bære Vidne, naar forlanges skulle at dette indfaldende Stormvæir af *af en Vest Nordvest, var aarsage til at hand tillige med Sorenskriveren, ej var god for at komme dennesinde til Sartor Schibbredis Tingsted, hvortil de svarede at de seer nok og ved vist at det Umueligt er imod Guds haarde Veir at fremkomme, det de alle tider

1716: 32b

vel vidende med god samvittighed skal og kand bevidne,
Og Var tiden paa Dagen nu Klokken 11: og som ingen andre tingsvidner dennesinde blev begieret, blev tinget paa dette sted dennesinde ophævet.

Anno 1716 d/en 2 Martij er holdet Vaar, restants og Sage Ting paa Gaarden Frechau med *med Herløe Schibbredis Almue nærværende Ædle Vice-Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weiland, den beskikkede Lensmand Anders Tveten og Eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Ramnanger, Jacob Lille Fuscanger, Mons Wiig, Lars Tostensviig, Ole Søre Sæle, Nils Dale, Ole Oden, Nils Erstad med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først publicerit de allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds ordres som fol/io 31 findes extraherede.
Dernest blev publicerit
(1.) Mad/a/me Elisa Catharina Wolptmands udgivne Skiøde, med hendes Lauværges

S/igneu/r Knud Gieldmeidens samtykke, til S/igneu/r Jørgen Christensøn paa Kleppestø, skyldende aarlig 2 p/un/d Smør, med paastaaende huuser og Søeboder, sampt befindende derpaa Qvæg, daterit Bergen d/en 31 Julij 1713.

2. Velædle Laugmand Nils Knags udgivne Bøxelseddel til Anders Mikkelsøn paa 18 merker Smør og 6 merker fisk udi Store Fuscanger, dat/erit Hops-gaard d/en 26 Febr/uarij 1716 ./.

D/en 3 dito er Retten igien sat med forhen specificerede Laugrettesmænd,

Hvorda Bøidelensmanden Anders Tveten havde til deris Kongl/ig Majes/te/ts interressis beobagt ladet indkalde Andea Iversdatter Strudshafn, der haver forseet sig i Lejermaal, først til sine bøders erleggelse efter Loven, eller strafs lidelse efter forordningen, dernest at tilkiendegive sin Barnefader.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hendes Veigne efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne møtte ikke som Varselet skulle afhiemble hvorfore Sagen til Loulig stevnemaal henvises.

Dito ladet stevne Ole Arnesøn Schiold der fortilig haver for deris sluttede Egteskab avlet Barn med sin Koene, Brite Gudmundsdatter til sine egteskabs Bøders erleggelse.

Stevnevidnerne Lensmanden Anders Tveten og Stephen Berland, forklarede edelig at have stevnt dem med mere end 14 dages Varsel.

Ædle vice Laugmand Weilandt begierede Dom efter Loven.

Afsagt.

Efterdi Ole Arnesøn Schiold d/en 15 Aug/ustij 1715 er stevnt for denne Sag og nu siden igien efter Laudags foreleggelse ej møder eller lader svare til Sagen, da tilfindes hand at bøde for sig selv, efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul for fortilig sammeleje med sin hustrue Brite Gudmundsdatter, 4 1/2 lod *lod (sølv) og for sin hustrue Brite Gudmundsdatter 2 1/4 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven.

Skafferen af Allenfits Schibbrede Nils Hilleland lader stevne Peder Harkestad for forsømte fri fløtning, den hand for ham haver giort paa 2de Mile fra Alvestrømmen til Kil-

1716: 33

strømmen med Krigs Commissarius Reesen, der udi deris Kongl/ig Majes/te/ts ærende paa Completering haver reist, til samme ham som uvedkommende at betale og erstatte Processens Omkostning skadesløs.

Ole Willumsøn Oden svarede paa Peder *Hanchestads veigner vedtog stevningen og foregav fordi hand var boende paa en eensom Gaard og ej kunde komme frem for Uvæir saa burde hand derfor være befriet.

Citanten formeente at Kongens ærende ved saadan forsømmelse og undskyldning ej kunde validere, thi paa saadan maade skulle og kunde altid deris Majes/te/ts forretninger blive forsømt, tilmed refererede hand sig til høiøfrighedens derom giorte anordning, at naar de reisende ej for een eller saadan anført aarsage ej kunde bekomme fri skyds, skulle de nermeste omkring boende, paa de Udeblivendes Veigne imod betaling fløtte, paa det deris Majes/te/ts tieniste altid ubehindret kunde expederis.

Afsagt.

Efterdi Peder Harkestad ej kand fragaa at være tilsagt til samme fri fløtning, deris Majes/te/ts tieniste angaaende ved udskrivningen, da kand Retten ej ansee hands ved Ole Oden giorte indsigelse, men tildømmer ham at betale Nils Helleland den for ham giorte fløtning paa 2 Mile med 1 mark danske, og 1 mark 12 s/killing udi Processens Omkostning, alt at udredis og betales inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito lader stevne Hans Alvem, Nils og Mikkel Jacobs/øn Alvem, Rasmus Nore-Sæle, Lars, Knud, Unge Johannes, Poul, Christian Rasmusøn, Nils og Christian Jacobs/øn for samme Aarsage skyld og samme fløtnings betaling, efterdi samme Citant udi deris sted haver forskaffet fløtning og betalt folkene for tvende Mile fra Alvestrømmen til Kilstrømmen hver 1 mark, til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Ingen af de indstevnte møtte for Retten ej heller nogen paa deris Veigne.

Lensmanden Anders Tveten og Stephen Berland afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt dem loulig til dette Ting og for denne Sag med mere end 14 dagers Varsel;

Citanten begierede de indstevnte maatte forelegges Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Hans, Nils og Mikkel Jacobs/øn Alvem, Rasmus Nore Sæle, Lars, Knud, Unge Johannes, Poul, Christian Rasmusøn, Nils, Christian Jacobsøn Sten (Stien?), forelegges Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen, saa fremt ej endelig Dom skal vorde afsagt efter Citantens paastand.

1716: 33b

Jørgen Christensøn lader stevne Ole Kleppestøe for resterende 22 rdr 3 merker af hands paaboende Gaarde *Kleppe til betalings erlangelse og Processens Omkostnings erstatning.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hans veigne.

Stevnevidnet det eene møtte ikkun, ej det andet, som varselet kunde afhiemble, thi henvises Sagen til loulig stevnemaal.

Dernest blev taxationen paa den allernaadigste paabudne dagskat for 1714 foretaget og med nærværende Laugret igiennemløbet forrige taxation og om taxerit ./.

Endelig blev Almuen udi Herløe Schibbrede af Velædle vice Laugmand Weiland og Constituerit foget over Nodhordlen og Woss fogederi tilspuurte om forrige Poster som *for (fol/io?) 32 findis Anført; hvortil svarede at hvad den første post sig var angaaende, er ikke i dette Aar noget passerit; den anden post viste den tilstædeværende Almue intet af, uanseet at fogeden for Retten forklarede tvende tønder Tiære skulle være funden, den eene af Mons og Jacob Rongøens Sønner, den anden af Nils Holme, ført til H/er/r General Told forvalter i Bergen, hvorfore hand betalte ham og en der førte Baaden ind med ham 2 merker - til den 3die post svarede de alle at være fornøjet meer og ikke mindre, hvorom fogeden under Rettens forseigling begierede et tingsvidne, som blev bevilget.

Sluttelig blev oplæst restancen paa ordinaire og extraordinaire Skatter, undtagen Odel og Rostieniste Skatten, som paa fogedens eget ansvar beroer, og som ingen indsigelse imod det oplæste er vorden giort, blev den fogeden forseiglet tilbage leverit.

Anno 1716 d/en 4 Martij er holdet Vaar, restants og Skatteting med Allenfits-Schibbredis Almue paa Ting stædet Qvame, nærværende Velædle Vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Elluf Mundal og edsorne tilforordnede Laugrettesmænd Mons Titland, Christian Lie, Iver Lie, Nils Oxe, Gulak Berfiord, Christian Øfre-Mychisvold, Ole Lechnæs, og Mikkel Yttre Fosse, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Tinget var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, blev først opnefnt alle de allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds ordres, som fol/io 31 findes extraherede.
(1.) Dernest Mons Mikkelsøns udgivne bøxelbrev til Morten Mortensøn paa 1 pund 6 3/7 merker Smør 15 3/7 Kander Maltes Landskyld udi Yttre Fosse, daterit Hordvigen d/en 19 Februarij 1716.
2. Ædle Severin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Knud Hansøn paa 1/2 løb S/mør og 1/2 t/ønne Malt udi Fiscesetter dat/erit Bergen d/en 2 Martij 1716.

Dernest blev foretaget med Sagerne og først kongens og hafde da.

Bøidelensmanden Elluf Mundal, til deris Kongl/ig Majes/te/ts interressis beobagt ladet indkalde Kari Olsdatter Odderaas for begangne Lejermaal, til sine Bøders erleggelse

1716: 34

og at *naufgive (nafn-) hvem hendes Barnefader er;
Dend indstevntes fader møtte for Retten og vedstod Stevningen at være loulig stevnt, og hendes Barnefader at være Knud Ellingsøn Qvame udcommenderit Soldat, ved hvem hon har avlet en datter, og hand meente at de skulle egtet hin anden, men ingen trolovelse at være skeed, langt mindre \egteskab/
Laugmanden paastod Dom efter forordningen om Efter Loven ej Bøder kand erlanges.
Afsagt.
Som den indstevntes fader tilstaar Sigtelsen, at hands datter jo ved den udCommenderede Soldat Knud Ellingsøn er bleven besvangret og uden Egteskab eller trolovelse fød barn, da tildømmes ermelte Kari Olsdatter for samme sit begangne Lejermaal at bøde til Kongen efter lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul 12 lod Sølv og stande aabenbare skrift, Bøderne vil inden fembten dager erlegges under Nam efter loven; og i fald misbetaling skulle skee, da i følge af *af den allernaadigste udgangne forordning af 5 Januarij 1714 tildømmes hon til Bergens Spindehuus sine idømte Bøder med 8 s/killing om dagen at opardbeide.

Anders Poulsøn Er bleven stevnt af Lars Eriksøn, fordi ermelte Anders Poulsøn har draget efter sit haar, til Vidnisbyrd derom havde hand ladet indkalde Anders Sem og Erik Watne, thi formente hand samme Anders Poulsøn bør straffes efter Loven og betale ham denne Processis omkostning, efterdi hand formeen samme sin Sag at skulle kunde bevise.
Anders Poulsøn møtte for Retten og vedstod stevningen, sigende sig først af Citanten at være haar refvet; hvilket Citanten benegtede.
Vidnisbyrdene Anders Sem og Erik Vatne møtte for Retten og vedstode at være loulig stevnte i denne Sag: men som Mand efter forordningen ej maa saadanne Sager andtage uden Stiftbefalingsmandens Videnskab; og Vidnerne derforuden dog uden eed examinerede intet tilstrekkeligt i denne Sag kunde Vidne, saa blev denne Sag ophævet.

Derefter tilspuurte Ædle Vice Laugmand og foget Almuen 1. Om hands Majes/te/ts udi forbemelte Skibbrede noget forbrut Odels gods, eller arveløs gods og ejendeele, sampt 6te og 10 penge, saa og forlovs penge forbigangne Aar 1715 var tilfalden paa Kongens eget Gods ? hvortil Almuen eenstemmende svarede nej. 2. Om noget Strandvrag ibidem var seet og der indreven; derpaa de samptlige replicerede at de ikke til noget Vrag hafde fornummet. 3. Om ikke Skydsen var vedkommende, som Rettens Betiente forrige Aar hafde fløttet, rigtig betalt ? derpaa alle ærklærede sig at de derfor havde faaet fuldkommen Betaling mindste med meste skilling; hvilket fogeden hermed efter begiering Communiceris under Rettens forseigling.

Siden blev restantzen paa de Kongl/ig Allernaadigste paabudne Skatter saa vel ordinaire som extraordinaire for Retten lydeligen oplæst, hvorimod ingen indsigelse er bleven giort; thi blev det hannem efter begiering tilbageleverit under Rettens forseigling.

1716: 34b

Anno 1716 d/en 5 Martij er holdet Vaar, *restatz og Skatte sampt Sage-Ting med Radøe Schibbredis Almue paa Tingstædet Ascheland, nærværende Ædle Vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Lars Kartvet, Anders Dale, Knud Qvidsten, Ole Ulfvatten, Johannes Hougland, Nils Solem for Mikkel Bøe, Knud Boge, Gregus Udsylte, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds Befalinger som fol/io 31 findes udi Schiolds Skibbredis Almues Tingstæd extraherede.

Dernest Mad/a/me Catharina de Creqvi S/a/l/ig/ Peder Lems udgivne Bøxelbevilling til S/igneu/r Peder Jonsøn paa Gaarden Bøes Grund S/a/l/ig/ Jens Lems partes besiddelse, dat/erit Bergen d/en 23 Martij 1715 ./.

Og som intet Tinghold for Rettens Betiente til fornødentlig Underholdning var tillavet, blev Sagerne foretaget, paa det mand kunde komme til ved nermeste Gastgiæver at bekomme nødvendig Underholdning.

Mad/a/me Appolone S/a/l/ig/ H/er/r Otte Edvardsen havde ladet stevne Erik Qvalem Kirkeværger for Bøe Sogn at betale hende for resterende Brød og Vinpenger af Bøe Kirke udi hendes Naadsens Aar 6 rdr 2 merker og erstatte hende denne Processis Omkostning skadesløes.

Johannes Hougland møtte paa dend indstevntis Veigne og vedstod Stevningen, og svarede at intet hende skulle til kort komme af de søgende 6 rdr 2 merker, men det hende redelig skulle blive betalt.

Mons/ieu/r Justesen paa Enkens veigne paastaar Dom til betaling efterdi ingen indsigelse imod kand giøris, sampt Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Efterdi Erik Qvalem ej kand eller ved sin fuldmegtig Johannes Hougland, lader giøre nogen indsigelse imod Søgningens rigtighed, da tilfindes hand at betale Citantinden Mad/a/me Apollone Edvarsens de hende af ham paa Bøe Kirkes veigne pligtige 6 rdr 2 merker med 2 merker udi Processens anvendte Omkostning inden 15 dager under Nam efter loven.

Dito lader stevne Johannes Birkeland for hende pligtige 6 rdr 2 merker for Vin og brødpenger af Mangers Sogn, og erstatte denne Processis Omkostning.

Knud Boge møtte paa dend indstevntis Veigne og vedtog stevningen at være ham loulig forkyndt, og svarede paa dend indstevntis Veigne at vilde forderligst betale det Søgende.

Mons/ieu/r Justesen forlangede paa Citantindens Veigne Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Efterdi Johannes Birkeland ved Knud Boge sin fuldmegtig ej negter Søgningen, da tilfindes hand at betale Citantinden Mad/a/me Appollone Svartskop de ham Søgende 6 rdr 2 merker med 2 merker udi Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Dito lader stevne Joen Solem og Lars Houkeland for resterende Vin og brødpenger af Sæbøe Kirke 5 rdr 2 merker til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Joen Solem møtte paa egne

1716: 35

og indstevntis veigne ej negtede Varselen og søgningen, men lovede det søgende inden kort tid at betale.

Mons/ieu/r Justesen paastod Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Som ingen indsigelse imod Citantindens Mad/a/me Appollonie SvartsKopf, søgning og sigtelse af Joen Solem paa egne og medbroders veigne giort, da tildømmes Joen Solem og Lars Houkeland at betale Citantinden de dem søgende 5 rdr 2 merker med 2 merker udi Processens til dato anvente Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Efterat vi udi BrudKnappen for betaling hafde erlanget nødtørftig spise blev de Kongl/ig Allernaadigste Skatter, saavit var at bekomme annammede, og derefter, fremkom

Mons/ieu/r Diderik Hønneken beskikket gastgiæber udi BrudKnappen og beklagede sig det eendeel af Almuen indtrengte sig udi hands næring med Tobaks, salt og andre Vares soll til Almuen, som ham alleene efter hands frihed, som gastgiæbere tilkommer at selge, hvorfore hand af retten var begierende, at saadan hand gastgiæber frihed, hvorfore hand faar aarlig svare Consumption, maatte *at (af) Øfrigheden soutineris (Sutinere = underholde, livberge seg), og vedkommende tilholdes at entholde sig fra at indtrenge sig udi hands næring under Straf, som deraf bør leve, som af Retten og blev giort og her indført findes, med dette alvorlige tilhold at enhver præcaverer (Prekavere = ta sine forholdsregler, passe seg) sig for at selv paaføre sig ulempe for Ulovlig adfærd og omgang.

Derefter blev restantzen for de ordinaire og extraordinaire skatter undtagen odel og Rostieniste lydeligen oplæst for Almuen og som ingen indsigelse derimod blev giort blev den fogeden under forseigling tilbage leverit.

Siden blev Almuen tilspuurt om hans Kongl/ig Majes/te/t udi forbemelte Schibbredes destrict

noget forbrut Odelsgods, eller Arveløs-gods og Ejendeele, sampt 6 og 10 penge, saa og forlovspenge Aar 1715 paa allerførstbemelte Kongl/ig Majes/te/ts eget gods var tilfalden ? hvortil alle nærværende svarede nej: 2. Om de til noget Strandvrag hafde fornummet ? blev iligemaade svaret: nej ! 3. Om ikke Skydsen var fløtnings folket forbigangne Aar rigtig efter Skatteforordningen betalt ? derpaa blev replicerit, at dennem derfor var giort fornøjelse over og ikke under:

At saaledis for Retten offentlig er passerit communiceris hermed fogeden Edle Henrik Weilandt efter begiering under Rettens forseigling.

Anno 1716 d/en 6 Martij er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue paa gaarden Indlyren, nærværende Velædle Vice-Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Mikkel Oenæs, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Lechvold, Evind Oxnæs, Jacob Førland, Mikkel Knarviig, Mons Austrem, Hans Risa for Christians Hope, Erik Sætre og Lars Sætre med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 31 findes extraherede.

Derefter blev Sagerne foretagne, efterat Skatterne som vare anammede for saa vit dennesinde var at betale, og som ingen Kongens Sager vare indstevnte, fremstillede

1716: 35b

sig for Retten

Monsieur Johan Joachim Kling, som sagde sig af Mons/ieu/r Peder Badscher paa Mons/ieu/r Løxtørs veigne udi Christiania at være stefnt for Procurator salarium og nu erbød sig udi Retten til giensvar, men som Retten vel saae at det var Umuelig for Citantens fuldmegtig imod Guds haarde Veir som nu i tvende dager haver, for Citantens fuldmegtig at fremkure blev med Sagen udsat til lovlig stevnemaal.

Erik Waløer fuldmegtig for Kirketiendens forpagter S/igneu/r Jens Lem lader stevne Lars Indlyren for resterende tvende aars kirketiende af Lyrens Kirke aarlig 1 mark 4 s/killing er 2 mark 8 s/killing og erstatte denne Processens Omkostning skadesløes.

Dend indstevnte møtte for Retten og vedstod Sigtelsen og forklarede at have betalt ham til Præsten.

Erik Valøer paastoed at efterdi Tienden ej betalt er til forpagteren at hand da maa tildømmes at betale det søgende og erstatte Processens Omkostning.

Afsagt.

Efterdi Lars Indlyren tilstaar ej at have betalt Citanten S/igneu/r Jens Lem de ham paa Lyre Kirkes Veigne pligtige tvende aars Korntiende Á 1 mark 4 s/killing aaret til sammen 2 merker 8 s/killing, men foregiver at have betalt dend til Præsten, da kand saadan hands indsigelse ej validere imod de høje herres forpagtningsbrev til Kirketiendens forpagter, men Lars Indlyren tildømmes at betale Citanten S/igneu/r Jens Lem de ham søgende 2 merker 8 s/killing med 2 merker udi Processens til dato anvente Omkostning inden 15 dager under

Nam efter loven; hvorimod Lars Indlyren gives fuld regres til Præsten sine udleverede penger paa louligste maader, som hand best ved og kand at igiensøge.

Ligeledes tilspuurte Velædle Vice-Laugmand Weilandt Almuen af Lindaas Schibbrede, om deris Majes/te/t noget forbrut Odels gods, eller arveløs-gods og ejendeele, sampt 6te og 10de penge, saa og forlovspenge forbigangne Aar for 1715 var tilfalden paa Kongens eget gods ? hvortil de svarede: at deris Majes/te/ts ej noget i saa maader forleden Aar er tilfalden: Angaaende Strandvrag, da var dennem i Aar ikke noget forekommet. Med skydsfærens betaling tilstod de sig at være fornøjet hvilket fogeden under Rettens forseigling communiceris efter begiering beskreven.

Siden blev restancen paa de ordinaire og extraordinaire Skatter lydeligen for Almuen oplæst og som ingen indsigelse derimod er bleven giort, er fogeden den under forseigling Meddeelt, for saa vit ej odel og Rostienisteskatten sig angaar;

Anno 1716 d/en 12 Martij er holdet almindeligt Vaar- restants og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Eide, nærværende Ædle Vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, udi Bøidelensmandens Sted Johannes Hannestvet, og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Biørgo Ole Eisnæs, Anders Yttre-Eisnæs, Lars Øfre-Echanger, Lars Nedre Echanger, Mons Øfre Echanger, Mikkel Nere-Echanger og Aamund *Lie (Eikangerli),

Hvorda, efterat Retten er Vorden sat, er først oplæst alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 31 findis extraherede.
(1.) Dernest Agnete S/a/l/ig/ Mag/ister Samuel Schreuders udgivne Skiøde til Iver Bertelsøn Hope paa den halve deel udi Gaarden Hope, dat/erit Bergen d/en 5 Februarij 1716

1716: 36

for hvilken gaard hand, efter Skiødets udviis haver betalt et hundrede Rixdaler.
(2.) Ditoes udgivne Skiøde til Jacob Andersøn Hope paa 1/4 *paart udi gaarden Hope hvorfore er betalt 50 rdlr, daterit Bergen d/en 5 Febr/uarij 1716.
3. Nils Andersøn Fotlands udgivne Skiøde til Helge Nilsøn Wadsil paa 18 merker Smør og 15 Kander Malt udi Wadsil, hvorfore er betalt 38 rdlr, dat/erit Eide d/en 20 Decembr/is 1715 ./.

Og som ingen Sager entens Kongens eller andres Vare indstevnte blev, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, foretaget med Laugrettet at taxere den allernaadigste paabudne dagskat for 1714, som hid indtil har været ubetalt og Uindkrævet.

D/en 13 dito Retten igien sat sammesteds,

Hvorda Almuen udi samme Skibbrede blev foreholdt de førrige specificerede qvæstioner; angaaende arveløs gods, samt 6 og 10 penge, saaog forlovspenge paa Kongens beholdne Gods, item om Strandvrag, og flytnings betaling fra ting til andet for Rettens betiente; hvorpaa deris giensvar fult i lige selv samme terminis med nej og Ja, som i tingsvidnet fra nest foregaaende Skibbrede findes beskreven, hvilket og velbemelte H/er/r vice laugmand

Henrik Weilandt forlangede attesteris under Rettens forseigling.

Sluttelig blev restantzen for Echanger Schibbredis Almue oplæst og som ingen indsigelse derimod er bleven giort er det fogeden Ædle vice Laugmand Weilandt under Rettens forseigling tilbage leverit, dog at odelskattens berreigning paa hands eget ansvar er beroende.

Anno 1716 d/en 13 Martij er holdet Vaar, restantz og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Hoshofde, nærværende Velædle Vice-Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Johannes Hannestvet og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Arne Rosland, Joen Bysem, Mons Grimstad, Ole Svennem, Johannes Noeraas, Ole Geiterem, Ole Hatland, Lars Hatland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente er advaret, er først publicerit deris Majes/te/ts allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 31 findis extraherede.

(1.) Dernest Marrite Nilsdatter Miøs tillige med hendes Lauværge Magne Aschevigen, Ole Miøs og Siur Galtland formyndere for S/a/l/ig/ *Aamund (Gudmund iflg. Hosanger-boka) Miøsis børn udgivne bøxelbrev til Lars Miøs paa 18 merker Smør og 12 Kander Malt udi Miøs hvorfore er betalt paa de Umyndiges Veigne penge 6 rdlr, dat/erit Hoshofde d/en 13 Martj 1716.

2. Ole Jonsøn Fieldschaalnesses udgivne Bøxelbrev til Magne Olsøn paa 1/2 løb Smør og 1 Mæle Malt udi Nore Myching, daterit Hoshofde d/en 13 Martij 1716.

3. Gibbus Fities tillige med Ole Hoshofdes paa Brite Baarsdatters veigne udgivne Schiøde til Magne Langeland paa 18 merker Smør og 6 Kander Malt udi Langeland dat/erit Hoshofde d/en 13 Martij 1716 ./.

Efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, blev foretaget, efterdi ingen Sager enten Kongens eller andres vare indstevnte, med taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1714 med Laugrettet, for at fornemme om nogen Ubillighed kunde remederis, som før, formedelst utilkiendegivelse kunde være indløben.

1716: 36b

Derefter blev restantzen paa de ordinaire Skatter og extraordinar-[ie] oplæst og som ingen indsigelse derimod er bleven giort, blev den fogeden med reservation til odel og Rostienisten, under Rettens forseigling tilbage leverit.

Paa forbemelte 3de spørsmaal, blev ligeledes erholdt følgende Giensvar, 1. At hands Majes/te/t ikke noget forbrut Odels gods eller arveløes-Gods og Ejendeele, sampt 6 og 10 penge \saa og forlovspenge/ i dette Skibbredes district, forbigangne Aar var tilfalden paa allerførst bemelte Kongl/ig Majes/te/t eget beholden Gods. 2. At de ikke til noget Strandvrag forbemelte Aar havde fornummet. 3. At vedkommende var giort fuldkommen satisfaction og betaling for at skydse Rettens Betientere fra dette til neste Tingsted, hvilket, efterdi det offentlig for Retten er vorden passerit under Rettens Seigl er vorden vereficerit.

Anno 1716 d/en 14 Martij er holdet Vaar- restantz- Skatte og Sage-Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Tingstædet Reistad, nærværende Ædle Vice-Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Eide, Hans Rønhofde, Haldor Wikno, Anders Hafre for Knud Vikno, Stephen Eide, Børge Rønhofde, Mons Ascheland, og Elling Houge med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten er bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten advaret, er først Tinglyst alle de allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 31 findes extraherede - dernest.

(1.) Elling Eriksøn Houges udgivne bøxelbrev til Elluf Johansøn paa 2 p/un/d 2 merker Smør og 18 Kander Malt udi Søre Røvem, dat/erit Reistad d/en 14 Martij 1716.

2. Anders Magnesøn Nore-Røvems udgivne Skiøde paa 6 merker Smør udi Nore-Røvem til Helge Andersøn dat/erit Reistad d/en 22 Nov/embris 1715 ./.

3. Lod Velædle og Velbyrdige Assessor Wilhelm Hanssen tilbyde sine Leilendinger paa Gaarden Røscheland deris paaboende Gaard Røscheland til kiøbs, naar de vil give ham hvad en anden ham allerrede bødet haver nemblig 250 rdr, hvis ej da selger hand samme gaard til den som ham kiøbe vil, og saafremt de samme Gaard vil kiøbe maa de inden Paadske 1716 indfinde sig hoes ham med denne summa imod skiødetz antagelse.

Opsidderne paa Gaarden Nore-Wefle; Ole Olsøn, Arne Olsøn, Nils Lars/øn fremstillede sig for Retten og tilspuurte den tilstædeværende Almue og Laugrettet udi Mielde Schibbrede om dem ikke er vitterligt at deris paaboende Gaard Nore Wefle, skyldende aarlig 2 løber Smør, dendz velbebyggede Huuser S/anc/t Thommes Nat 1715 af en Ulykkelig Vaade-Ild, undtagen floer og Lade, tillige med andre deris fattige Ejendeele af Boedskab, madvarer og Klæder er bleven disverre for dem udi aske lagt og de selv nær indbrente ? hvortil Almuen og Laugrettet svarede, at dem nok er vitterligt og udi sig selv sandfærdigt deris andragende, ja intet for dem, eller af dem at være bierget \uden flor og lade/ men de udi stoer fattigdom være geraadne, hvilket de med god samvittighed vel vidende, for Gud og ald Øfrighed vil og kand bevidne; dette de forermelte opsiddere paa Gaarden Nore *Røvem (Vevle) under Rettens forseigling begierede beskreven, som af Retten blev bevilget.

Derefter blev restantzen paa de ordinaire og extraordinaire Skatter for 1715, lydeligen oplæst for Almuen og som ingen indsigelser imod oplæsningen er bleven giort, blev den fogeden efter begier

1716: 37

under Rettens forseigling til exeCution tilbageleverit, dog med reservation til odelskatten og Rostienisten i fald nogen sig ej hidindtil fuldkommen, haver tilkiendegivet.

Sluttelig blev Almuen og tilstædeværende Laugret tilspuurt, om Hans Kongl/ig Majes/te/t noget forbrut Odels gods, 6te og 10 penge, arveløs gods eller forlovspenge paa Kongens beholdne Gods afvigte Aar 1715 var tilfalden, hvortil de svarede nej ej heller hafde de efter tilspørgelse seet noget Strandvrag der at være indkommen, og for Skydsen efter videre tilspørgelse havde de alltid bekommet deris rigtige Betaling.

Og som ingen Sager enten Kongens eller andres til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet og Tinget endet.

Anno 1716 d/en 16 Martij er holdet Vaar, restantz og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Tingstædet Yttre Arne, nærværende Velædle vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Børge Selvig og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Magne Arne for Erik Aalmaas, Stephen Qvame, Mons Blindem, Ole Sandvigen, Knud Berge, Ole Yttre-Taqvam, Jens Indre Taqvam, Nils Hougland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Majes/te/ts høje Navn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds befalinger som fol/io 31 findes extraherede.
(1.) Dernest Giert Gielmeidens udgivne Bøxelbrev til Johannes Simensøn Dale paa 5 1/2 skilling udi Jordal, dat/erit Bergen d/en 4 Nov/embris 1715 ./.
2. Alida de Creqvi dit la Rochies udgivne bøxelbrev til Johannes Monsøn paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Jabne, dat/erit Mielde d/en 13 Martij 1716.
3. Siri Rasmusdatter Garnæs tillige med hendes Lauværge Johannes Tuenæs, Samuel Thommesøn Schulstad, Nils Seim, formyndere for de Umyndige, deris udgivne Bøxelbrev til Ole Siursøn paa 32 2/5 merker Smør 9/20 huud og 5 2/5 Kande Malt udi Garnæs, saa hand nu er brugende med de 3 3/5 merker Smør 3/5 Kande Malt og 1/20 huud hand selv er ejende 1/2 løb Smør 6 Kander Malt og 1/2 huud udi Garnæs, dat/erit Arne d/en 16 Martij 1716.

Derefter blev Sagerne foretagne og først Kongens og hafde da

Joen Monsøn efter forrige tiltale indkaldet Mogens *Terknes efter forrige tiltale og til at anhøre *Mikkels Nilsøn det ene Vidnes edelige forklaring til Sagens endelig uddrag og paakiendelse.
Mons Terknæs møtte for Retten og vedtog loulig stevnt at være i denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdets forklaring i denne Sag.
Vidnet Mikkel Nilsøn møtte for Retten og vilde frivillig aflegge sit Vidne i denne Sag:, hvorpaa eeden ham blev forelæst og hand tilholdet sit sandfærdige Vidne i denne Sag at aflegge: hvilken efter Edens afleggelse forklarede at have hørt Mons Terknæs skielde Joen Monsøn for en bedragerske Tyv og skielm.
Mons Terknæs blev tilspuurt om hand Citanten noget skelms eller Tyvs stykke kunde overbevise ? hvortil hand har svaret nej \d/og formeente hand at naar hand sin haand haver ud givet sin haand paa (til?) betaling til en deel penge som ej blev betalt saa skulle det saa passere.
Erik Waleur indgav paa Citantens veigne hans skriftlige paastand dat/erit Bergen d/en 14 Martj 1716 som blev læst.
Dend indstevnte begierede Sagen maatte opsettes til neste Ting; og som hand blev tilspuurt af hvad aarsage og for hvad resong; hafde hand intet at sige, thi paastod Citantens fuldmegtig, som foruden det, protesterede imod opsettelsen, endelig Dom i Sagen.

1716: 37b

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Efterdi de indstevnte Vidner eenstemmige forklarer Mons Terknæssis ubevislige og ugrundede Joen Monsøn tillagde beskyldning og nærgaaende udtalte framfusende ord, i det Mons Terknæs Joen Monsøn det haver tillagt, som ham nemblig Joen Monsøn aldri kand overbevises; da, som saadanne framfusende Ord udi sig selv ere blevne ubeviste, saa bør saadanne U-betenksomme af Mons Terknes mod Joen Monsøn udtalte Ord ej komme ham eller hands ærlige og gode Nafn og rygte til allerringeste forkleinelse, men være som døde og udtalte, og derforuden tilfindes Mons Terknæs at bøde for sin U-eftertenksomme framfusendhed imod Jon Monsøn udtalt, til Bergens børnehuus 3de lod Sølv og betale denne Processis omkostning med 1dlr 3 merker inden 15 dager under Nam efter Loven.

MMS Bumerke MKS Bumerke Bumerke Bumerke Bumerke Bumerke

Lensmanden Børge Selvig lader stevne Joen Halvorsøn fordi hand ilde har slaget Erik Baarsøns Koene, til vidne derom Aamund tienende Christopher Rebslager, og Ole Christophersøn, alt til sine bøders erleggelse og strafs lidelse efter loven.

Joen Halvors/øn møtte ikke, ej heller nogen paa hands veigne; omendskiønt hand lovlig er stevnt:

Stevnevidnerne Stephen Danielsen Flactvet og Joen Børkeland afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt ham loulig med \mere end/ 15 dages Varsel fra nu i Løverdags var til dette Ting og for denne Sag og talte med ham selv.

Det ene Vidne Ole Christophersøn møtte ikke, ej heller nogen paa hands veigne, omendskiønt samme stevnevidner forklarede at hand var loulig stevnt; det andet vidne møtte ej heller, og ikke var det heller stevnt,

Citanten tilkiendegav sig Voldelig udi sit eget huus at være paa sin koenes Veigne overfaldet; og derfore begierede at dend indstevnte maatte forelegges Laudag til neste Ting at møde tillige med Vidnerne.

Afsagt.

Vidnerne Aamund tienende Christopher Rebslager og Ole Christophersøn vil til neste Ting indstevnis loulig igien deris eedelige forklaring at aflegge i denne Sag, til hvilken tid Joen Halversøn vil indkaldes til Vedermæle, hvorda videre udi Sagen skal foretages hvis Lou og Ret medfører.

Joen Halversøn lader stevne Erik Baarsøns qvinde Ingeborg Larsdatter for ham tillagde utilbørlige ord, til Vidner derom Brite Monsdatter Enke og boende i Sandvigen, og Marte Andersdatter tienende i Sandvigen, til strafs lidelse efter Loven.

Erik Baarsøn møtte paa Koenens Veigne og tilstod stevnemaalet hende loulig at være forkyndt men benegtede Sigtelsen.

Vidnerne møtte ikke ej heller nogen paa deris Veigne.

Siden fremkom Ingeborg Larsdatter og tilstod at have skielt ham for en lærretz tyv hvorpaa Ingeborg Larsdatter blev tilspuurt om hon kunde overbevise Citanten noget Tyveri ? hvortil hon svarede nej, at hon hafde ingen menneskelig Vidner ej heller kunde hon have dem fordi det Var Nat.

Mons/ieu/r Justesen begierede dilation til at udvirke Stevning i Sagen til Kongl/ig Majes/te/ts Bøders Observantse, som blev bevilget.

1716: 38

Dito lader stevne Børge Brynnildsøn og Thrine Buchholt til deris egteskabs bøders erleggelse efter loven for fortilig sammenleje udi deris egteskab.
Ingen af de indstevnte møtte for Retten ej heller nogen paa deris Veigne.
Stevnevidnerne Stephen Flactvet og Joen Birkeland afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt de indstevnte med i løverdags Var 14 dages Varsel, dog til i dag for denne Sag og til dette Ting og talte med Thrine Koenen selv udi hendes logemente og huus i Store-Sandvigen:
Mons/ieu/r Justesen begierede, at efterdi de indstevnte ej møtte, de da maatte forelegges laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen.

Afsagt.

Børge Brynnildsøn og Thrine Buchholt forelegges laudag til nestholdende Ting at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal afsiges efter stevnemaalet.

Dito lader stevne Jens Rasmusøn og Rangele Olsdatter for samme Sag.
Ingen af de indstevnte møtte ej heller nogen paa deris veigne.
Stevnevidnerne afhiemblede som før ermelt og at de hafde talt med pigen Marte i huuset.
Efter forige paastand af Mons/ieu/r Justesen forelagt laudag til neste Ting at møde.

Dito lader stevne Boel Brynnildsdatter for begangne horeri med Jacob Rasmusøn til sine bøders erleggelse efter loven;
Sam/m/e stevnevidner afhiemblede som førermelt dog ej at have stevnt ham; og forelagt laudag til neste Ting, som forrige.

D/en 17 dito blev Retten igien sat med forhen specificerede:

Hvorda blev tinglyst.
(1.) Rangele S/a/l/ig/ Hans Pedersøns udgivne pantobligation til S/igneu/r Johan Reuser paa 180 rdr, hvorfore er pantsat hendes iboende huus udi Store Sandvigen med underliggende Grund og reberbane dat/erit Bergen d/en 13de Januarij 1716.
(2.) Dernest blev publicerit et *udlog (udtag?) under Rettens Middels haand og Seigl af Skiftet, sluttet, efter S/a/l/ig/ Hans Pedersøn d/en 10 Apr/ilis 1714, hvor S/igneu/r Johan Reuser er for Capital 100 dlr blevet udlagt udi den S/a/l/ig/ Mands iboende huus dat/erit af Skifteforvalteren Hordvigen d/en10de Januarij 1716.
3. Rangele S/a/l/ig/ Hans Pedersøns udgivne Pante-obligation til S/igneu/r Rasmus Rasmusøn Boes paa 130 rdr, hvorfore er pantsat hendes iboende huus udi Store-Sandvigen, sampt andre hendes ejende Midler dat/erit Bergen d/en 20 Januarij 1716.

Nils Mit Mielde tillige med Fabians Kirke Brudvig og Johannes Olsnæs paa egne og medCautionisters Veigne lader stevne Mons Weaa, Anders Weaa, Einer Dale og Anders Dale, Halsten Dale, og Anders Dale, Haldor Dale, Knud Nilsøn Dale, og Knud Persøn Dale, Aamund Helle, Nils Andersøn Helle, Lars Schreen, Mogens og Thommes Sætterdal, Peder Boge, Mons Larsøn Vaxdal og Ørians Waxdal, Johans Olsøn Boge og Mikkel Langhelle, Johannes Langhelle, Erik Stavnæs, Anders Hane, Samuel *Solfarlien, Thommes Trengereid, Nils Trengereid, Brite Risnæs, til at betale den Contingent de udi Hougs Sag pligtige Vare ved omkostningen hvorfore Citanterne haver stillet Caution, til deris skadesløse betaling og proportional uddeeling.
Ingen af de indstefnte møtte, undtagen Mons Sætterdal, hvilken ej disputerede betalingen, saavit paa ham kunde komme:

Stevnevidnerne vare selv Sagsøgere thi blev Sagen til lovlig stevnemaal henvist.

Derefter blev foretaget med Laugrettet at taxere den allernaa-

1716: 38b

digste paabudne dagskat for 1714, hvilken paa Tinget offentlig blev til endebragt med Laugrettet.

Ligeledes blev og paa Spørsmaal tilstaaet af Almuen udi Arne Schibbrede, som d/en 17 Martij 1716 paa det berammede Tingsted Yttre-Arne vare forsamlede: 1. At hands Majes/te/t ej noget forbrut Odels Gods, Arveløse ejendele og Midler, ikke heller 6 og 10 parten af Arvs udførsel, mindre forlovspenge for Arv afførsel paa Kongens eget beholden Gods forbigangne Aar 1715 var tilfalden. 2. At Strandvrag ej var indkommen i dette Skibbredes district, 3. At de for Skydsen hafde faaet rigtig Betaling; hvilket efter begiering under Rettens Seigl er vorden udstæd.

Endelig blev restantzen paa de ordinaire og extraordinaire Skatter for Almuen oplæst og som ingen indsigelse derimod er bleven giort, blev den fogeden under Rettens forseigling til executions inddrivelse tilbage leverit.

Anno 1716 d/en 30 Aprilis er holdet extraordinari Ret paa Gaarden Schiold, udi Schiolds Schibbrede udi den Sag imellem S/igneu/r von Wida og H/er/r Cammer-Raad Hans Schreuder, nærværende Laugrettesmænd Mikkel Tistad, Poul Bynæs, Tore Bratland, Mons Houkeland, Mons Fyllingen, Torgier Birckeland, Tore Lone, Rasmus Dyngeland,

Hvorda Citantens S/igneu/r Von Vidas fuldmegtig Mons/ieu/r Jacob Hersleff møtte og tilkiendegav at have indkaldet Velædle H/er/r Cammer Raad Hans Schreuder efter forrige tiltale.

Mons/ieu/r Hermand Strangesøn møtte paa H/er/r Cammer Raad Schreuders Veigne *møtte og svarede, at i hvorvel hand ikke denne gang med loulig fiorten dages Varsel var indkaldet, saa dog for at respectere Retten vilde hand saa vit hvad Varselet angik tage til gienmæle;

Mons/ieu/r Herslef paa S/igneu/r Von Widas Veigne møtte og imod hvis Mons/ieu/r Badscher paa H/er/r Cam/m/er-Raad Schreuders Veigne seeniste gang, da denne Sag paa afvigte Aars Høste Ting, var foretaget, lod proponere, indgav bemelte Von der Vides skriftlige Paastand udi Sagen af dat/o Bergen d/en 30 Apr/ilis 1716, tillige med de der udi tvende paaberaabte documenter.

Herman Strangesen foregav at efterdi H/er/r Cammer Raad Schreuders fuldmegtig S/igneu/r Peter Badscher i dag er occuperit ved en Commission som holdes i Bergen og her nu for samme aarsage ikke kand svare, da skulle hand paa H/er/r Cammer Raad Schreuders veigne begiere Copie af Citantens udgivende og dilation til Sommertinget, videre Sagen at besvare.

Mons/ieu/r Hersleff paa Von der Widas veigne her imod og i følge af Lovens første Bogs 4de Cap/itul 24 Art/iculs tilhold, protesterede imod den af H/er/r Cammer-Raad Schreuder nu atter begierte opsettelse i Sagen, helst efterdi Velbemelte H/er/r Cammer Raad Schreuder, efter Citantens formeening har haft mere end tid nok at indkomme med de af bevisligheder, som hand imod Citantens Reigning kunde have haft og seer Citanten ej andet, end saadan opsettelse alleene hensigter, til at paaføre Citanten store og vedløftige bekostninger; hvorfore Comparenten

til dend ende, efter hands i dag indgivne skriftlige paastand og formeening, saa og efterdi det for Sagen udtagne Stevnemaal og fremlagde Documenter og afbevisligheder, vil forvente og endelig Dom udi Hovetsagen, saavelsom Processens forvoldte Omkostninger.

Afsagt.

Som {Camer Raads} fuldmegtig Mons/ieu/r Badscher er udi loulig forfald ved anden Rettes forhandling i dag, og ej derfore i dag til Sagen udførlig kand svare, da bevilges H/er/r Camer Raad Schreuder copie af de af Citanten i rettelagde Documenter til nestholdende Sommer Ting, hvor da og Mons/ieu/r Von Vida for afbevise de 2274 rdr 64 s/killing \Anpart/ sig af H/er/r Cammer Raad Schreuder at være eftergivet, alt til Sagens Opliusning og paakiendelse.

Anno 1716 d/en 13 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Eide, nærværende udi Stiftbefalingsmandens sted, hands befuldmegtig S/igneu/r Jens Wonsen, Og Vælædle Vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, bøidelensmanden Iver Esem og tilstædeværende og forordnede edsorne Laugrett, Anders Biørge, Anders Eisnæs, Ole Eisnæs, Lars Nere Echanger, Lars Øfre Echanger, Mons Øfre Echanger, Mikkel Nere Echanger, og Aamund Lie med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og sømmelighed imod retten og dends betiente er advaret, blev først leverit

(1.) Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste udgangne forordning om de ordinaire Skatter af 15 Januarij 1716.

2. Patenten om Høieste Ret udi Dannemark, for aar 1716, daterit Raadstuen for Kiøbenhafn Slot 1715 ./.

3. Forordningen om fiskevegten udi Bergen, dat/erit Huusum d/en 27 Apr/ilis 1716 ./.

4. Cammer-Collegii patent om Consumptionens forpagtning for de aaringer 1717, 1718 og 1719 dat/erit 29 Febr/uarij 1716 ./.

5. Vice statholders formaning og ordres til Stiftamptmændene, Biscopper og Amptmænd, sampt Civile og Geistlige betiente at ingen skal honorere den Svendske General Carl Gustafs Mørners befalinger om de over Almuen, paabudne Contributioner, dat/erit Bragnæs d/en 4 Apr/ilis 1716.

6. Stiftbefalingsmandens ordres til fogeden om at completere vacantserne (Vakant = ledig, ubesatt) i den anden reservs sted, dat/erit Berg/en d/en 6 Junij 1716.

7. Ditoes befaling efter Slots lovens ordres at under Slots loven udi disse trouble tider skal skee alle intrader i Norge, saa og udi samme tilhold, at Skatternes flittig indrives, daterit Bergen d/en 6 Julij 1716.

8. Erik á Møinichens panteforskrivelse til Mad/a/me Adelus Montagne paa 150 rdr, hvorfor er pantsat Præstens tiendes anpart af Hammers Gield og andre hands ejendeele dat/erit Bergen d/en 14 Nov/embris 1715.

9. H/er/r Casper Rømmers udgivne bøxelbrev til Anders Iversøn paa en firedepart af 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne Malt og 1 Mæle Korn (Gard ikkje nemnd) dat/erit Bergen d/en 14 Aprilis 1714.

10. Wilhelm Hansens udgivne bøxelbrev til Simon Ellufsøn paa 1/2 Spand Smør 1/4 Mæle Malt udi Øfre Helleland, dat/erit Bergen d/en 13 Aprilis 1712 ./.

1716: 39b

11. Wilhelm Hansens udgivne bøxelbrev til Anders Johans/øn paa 1 pund og 3 merker Smør udi Nedre Helland, dat/erit Steenegaard d/en 25 Martij 1709.
12. Ditoes udgivne bøxelbrev til Knud Knuds/øn paa 12 merker Smør udi Gaarden Nyegaard, dat/erit Steenegaard d/en 18 Octob/ris 1715 ./.
13. Rudolphi Burrenæi udgivne bøxelseddel til Simon Ivers/øn Almelie paa 1/2 spand Smør og 1 1/2 Vaag Næver udi gaarden Almelie, daterit Bergen d/en 24 Sept/embris 1707.

Dernest lod S/igneu/r Jens Woensen udi Stiftbefalingsmand Undals absence beskikket fuldmegtig tilspørge efterskrevne fire Mænd, de tvende af Haasanger Schibbrede Og Haasanger Kirkesogn og \af/ samme Skibbrede end tvende af Moe Sogn, hvilke under eed bleve tilholdte edelig at forklare om udi samme Kirkesogner ingen Huusmænd Strandsiddere, Bøndersønner Pebersvenne, ledige Karle eller andre deslige *ect: (etc:?) findes som efter forordningen enten 2dlr eller 48 s/killing kand betale; hvilke *fornd bleve tilholdte deris sandhed at sige, thi hvis anderledis siden skulle befindes, skulle de ej alleene svare for hver mand de fordølgede, det som efter allernaadigste forordning udredis burte, men end ogsaa Søges og tiltales som de der haver giort en falsk eed;
Mændene af Haasanger Sogn bleve disse opnefnte Lars Askeviig og Nils Asgaard hvilke Eedelig forklarede at hoes dem og i deris Sogn ej findis nogen {f}af foranførte personer, hvorpaa de for Retten aflagde deris eed:
Ole Aatterstad og Johannes Strømme af Moe sogn, som efter tilspørgelse af Mons/ieu/r Monsen forklarede edelig at ingen af foranførte personer som nogen skat give kunde til Kongen udi Moe sogn findes.

Og som ingen Sager enten af Kongens eller andres vare indstevnte til paakiendelse, ej heller tiden vilde tilstæde at tage restantzerne for de tvende terminer beskrevne, blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1716 d/en 15 Julij er holdet almindeligt Sommer, Skatte og Sageting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Hoshofde, nærværende udi Stiftbefalingsmandens sted S/igneu/r Jens Woensen, Ædle H/er/r Vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Johannes Hannistvet og eedsorne og tilforordnede Laugrettismænd Joen Bysem, Arne Røsland, Ole Svennem Mons Grimstad, Johannes Heldal udi den afdøde Ole Geiterems sted, Ole Gatland Lars Hatland, og Johannes Noraas med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var bleven sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds ordres og Befalinger som paa samme fol/io findes extraherede dernest
1. Erik á Møinikens udgivne bøxelbrev paa 27 merker Smør og 12 kander Malt udi Blecheli til Nils Larsøn dat/erit Hammers Præstegaard d/en 10 Januarij 1716.
2. H/er/r Casper Rømmers udgivne bøxelbrev til Peder Nilsøn paa 1/2 løb S/mør og 1/2 t/ønne Malt udi Øfstuus dat/erit d/en 23 Januarij 1716.
3. Rector á Møinikens udgivne bøxelbrev til Mikkel Aschildsen Litland paa *paa 27

merker Smør 22 1/2 Kande Malt udi Sandalen dat/erit 8 Januarij 1716.
4. Elisa Catharina Wolptmands udgivne bøxelbrev til Joen Tørresen paa 1 p/un/d 3 merker S/mør udi Westre Kleppe dat/erit Bergen d/en 3 Apr/ilis 1716.

1716: 40

5. Hans Henrik Urdals udgivne bøxelbrev til Ole Jacobs/øn paa 18 merker Smør og 1/2 faar (Gard ikkje nemnd) dat/erit 18 Apr/ilis 1716.
6. Elisa Catharina Wolptmands udgivne Bøxelseddel til Knud Magnesøn for 5 s/killing udi Østre Kleppe, dat/erit 19 Martij 1716.
7. Mad/a/me Maria Macodies udgivne Bøxelbrev til Søfren Knudsøn paa hands faders halve jordepart udi Fitie som skylder 18 merker S/mør og 9 kander Malt dat/erit Berg/en d/en 28 Januarij 1716.
8. Johannes Hannestvet og Ole Brørvigs udgivne bøxelbrev til Matis Olsøn paa 18 merker Smør udi Brørvig dat/erit Hoshofde d/en 15 Julij 1716.
9. Aamund Hustrulie tillige med Ole *Testads udgivne Skiøde til Joen Hustrulie paa 14 2/5 merker Smør 4 4/5 kande Malt udi Hustrulie daterit Hoshofde d/en 15 Julij 1716.
10. Aamund Hustrulies og Anders Tepstads Mageskiftebreve paa 1/5 part udi Tepstad og 1/5 part udi Hustruli, saa at Aamund Hustrulie faar for 1/5 part udi Tepstad, 1/5 part udi Hustrulie Og Anders Tepstad for 1/5 part udi Hustrulie 1/5 part udi Tepstad datert Hoshofde d/en 15 Julij 1716.
11. Rector á Møinichens udgivne Bøxelbrev til Lars Hansen paa 2 p/un/d Smør udi Blechelie dat/erit Hammers Præstegaard d/en 13 Julij 1716 ./.

D/en 16 dito blev Retten igien sat sammesteds,

Hvorda først blev Tinglyst
(1.) H/er/r Christen Urhdals Kieristes Ane Gaardmand, tillige med Børge Nepstads, Ole Lechnæsis og Elluf Mitgaard og Ole Nepstads udgivne Skiøde til Ole Brørvig paa 9 merker Smør til sammen udi forbemelte Brørviig, samme dat/erit d/en 15 Julij 1716.
2. Lars Olsøn Hougstvets udgivne Skiøde til hans *Søn Lars Olsøn Hougstvet (Svigerson) paa 1 pund 1 1/2 mark Smør og 5 kander Malt udi Hougstvet, dat/erit Hoshofde d/en 15 Julij 1716.

Dernest proponerede Mons/ieu/r Wonsen forrige qvæstioner fol/io 39 indført paa Echanger Tingsted, til efterskrevne Mænd af Hammers Sogn, Lars Sandalen og Nils Rachnæs, sampt af Haasanger Sogn Nils Hole og Ole Grimstad om her udi Schibbredet findes nogle huusmænd, som efter forordningen kunde skatte 2 dlr eller 3 merker, eller strandsiddere Pebbersvenne, Ledige karle eller andre dislige som efter forordningen kunde skatte 2 dlr eller 3 merker ? hvortil de svarede eedelig for Retten; af Haasanger Sogn at ingen af saadanne findes i deris Sogn. Det samme forklarede de tvende mænd af Hammers Sogn eedelig, \at/ af slige ingen udi deris Sogn, fandtis.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens: og havde da

Bøidelensmanden Johannes Hannestvet til deris Kongl/ig Majes/te/ts interressis beobagt ladet stevne Mathis Endresøn Stornæs for fortilig sammenleje med sin nu havende kone Giertrud Askildsdatter Litland til sine Egte-bøders erleggelse efter loven.
Dend indstevnte møtte paa egne og hustrues veigne og vedstod stevnemaalet sig at Være

loulig forkyndt; og forklarede at have værit Soldat og kunde ikke negte at jo hands hustru var kommen i barselseng *for (før) Michaeli forleden Aar og ej fuldbyrdet noget bryllup før Juulen derefter dog var de tilforne fæst førend hon i barselseng var kommen.

Laugmand Weilandt paastod Dom over dem efter Loven.

Afsagt.

Som Mathis Endresøn Stornæs for Retten tilstaar ej at have med sin nu havende huustrues Giertrud Askildsdatter

1716: 40b

fuldbyrdet Egteskab førend 14 Uger efter at hon Var kommen i Barselseng, da kand retten ej andet end følge Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul og i følge af den tildømmer Mathis Endresøn at bøde sine egteskabs Bøder for sig selv fire og et halvt lod Sølv og for sin huustrue to en fierde deel lod Sølv inden fembten dager Under Nam efter Loven.

Og som ingen flere Sager endten af Kongens eller andre vare indstevnte og tiden ej tillod at udstædde restantzer eller tingsvidner siden klokken var over 11 om natten og samme nat til andet Tingstæd maatte reises, blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1716 d/en 17 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue paa Tingstædet Qvame nærværende udi Stiftbefalingsmandens Sted, hands beskikkede fuldmegtig S/igneu/r Jens Wonsen, Velædle Vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Elluf Mundal og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Titland, Christian Lie, Iver Lie, Nils Oxe, Gulak Berfiord, Christians Mychisvold, Ole Lechnæs, Mikkel Fosse med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først Tinglyst alle de allernaadigste Kongelige forordninger og Høiøfrigheds Befalinger som fol/io 39 findes extraherede: dernest.

1. H/er/r Johan Madsøns udgivne Bøxelbrev til Jacob Jacobs/øn Tøftinge paa 18 merker Smør 1 Mæle Malt og 1 1/2 mæle korn udi Tøftinge, dat/erit Lindaas d/en 10 Januarij 1716.
2. Henningia Smidts udgivne bøxelbrev til Otte Hansøn paa 5 Skilling udi Houchaas, dat/erit Bergen d/en 16 Apr/ilis 1716 ./.
3. Lars Haannisdal og Askild Hougsdals udgivne bøxelbrev til Knud Olsøn paa 20 merker Smør og 1 Mæle Malt, nok 10 merker S/mør og 1 Mæle Malt udi Levestad dat/erit Hordvig d/en 6 Julij 1716.
4. Hans Hvids udgivne bøxelbrev til samme Knud Olsøn paa 2/3 parter udi Levestad dat/erit Damsgaard d/en 12 Octob/ris 1715.
5. Henrik Frimands udgivne bøxelbrev til Stephen Jacobs/øn Elsaas paa 26 merker Smør 1/3 part faar, 1/3 part udi 1 t/ønne korn (I garden Søre Leivestad), dat/erit Berg/en d/en 5 Maj 1716 ./.
6. Thomas Christensøns udgivne bøxelseddel til Johannes Joens/øn paa 1/2 løb udi Siurset dat/erit Berg/en d/en 23 Febr/uarij 1707.
7. Johan Frimands udgivne bøxelbrev til Anders Olsøn paa 1/2 l/øb S/mør 1/2 huud udi Sem, dat/erit LiuseClostret d/en 2 Martij 1704.
8. Lars Willumsøns udgivne bøxelbrev til Peder Magnes/øn paa 1 p/un/d Smør 1/2 tønde

og 1 1/2 Kande korn udi Nedre Qvame, dat/erit d/en 6 Maj 1716.
9. Hans Jørgensøns udgivne bøxelbrev til Brynnild Simensøn paa 18 merker Smør 12 kander Malt og 1/4 faar udi Sellevold, dat/erit Bergen d/en 18 Martij 1710.
10. H/er/r Anders Gaardmands udgivne bøxelbrev til Lars Tveten paa 2 p/un/d 6 merker S/mør 1 1/2 M/æle M/alt udi Tveten dat/erit d/en 12 Julij (eller Junij) 1664. Nok samme mand en anden given d/en 4 Aprilis 1704 paa ligesaame/ge/t.
11. H/er/r Anders Gaardmands udgivne bøxelbrev til Ole Nilsøn Tvet paa 22 1/2 merker S/mør og Ni Kander Malt af 26 Nov/embris 1695.
12. Ditoes udgivne bøxelbrev til Villum Nilsøn Tveten paa 1/2 løb 9 merker Smør 1 1/2 Mæle Malt (I garden Nere Tveiten) dat/erit Hammer d/en 26 Nov/mebris 1695.

1716: 41

13. Christen Henriksøn Urdals udgivne bøxelbrev til Knud Andersøn paa 18 merker Smør og 18 Kander Malt udi Walle, dat/erit Lille Hammer d/en 4 Junij 1701.
14. Johannes Refskars udgivne bøxelseddel til Hans Mathisøn paa 1 pund Smør og 1 Mæle Malt udi Haaland dat/erit Hordviig d/en 3 Martij 1716.
15. Ingeborg Ellingsdatters udgivne bøxelbrev til Christian Hanssen Nere-Hopland paa 18 merker Smør og 15 Kander Malt udi Hopland dat/erit Hordviig d/en 3 Martij 1716 ./.
16. H/er/r Christen Urdals udgivne bøxelseddel til Knud Walle paa 18 [merker] Smør og 18 Kander Malt udi Walle, dat/erit Lille Hammer d/en 4 Julij 1701.
17. Giertrud de Fines udgivne bøxelseddel til Ole Pedersøn paa 1/2 løb Smør og Sex kander Malt udi Titland dat/erit d/en 12 Januarij 1700.
18. Ole Klevedals tillige med Ole Haaversøns og Hans *Bærrassis (Berås) udgivne Skiøde til Christian Hopland paa 1 pund 6 merker Smør og 25 kander Malt tilsammen af det hand bruger og bortbøxler, dat/erit Qvame Tingsted d/en 17 Julij 1716 ./.
19. Rasmus Lechnæssis udgivne Skiøde til sin Søn Ole Rasmusøn paa 1 løb og 6 merker Smør udi Lechnæs, dat/erit Qvame Tingsted d/en 17 Julij 1716.
*12. Margrete de Finis udgivne bøxelbrev til Nils Nils/øn paa 9 skilling udi Berfiord, dat/erit d/en 4 April 1699.
*13. Poul Fossis udgivne Skiøde paa egne og medsødskendes Veigne til Hans Fosse paa 23 1/3 merker Smør 15 7/12 Kande Malt udi Søre Fosse, saa *hands (Hans) Fosse nu er ejende med det hand selv arvet haver 1 pund 4 merker Smør 18 2/3 Kande Malt datert Qvame Tingsted d/en 17 Julij 1716 ./.

D/en 18 dito Retten igien sat sammesteds med foranførte,

Hvorda blev tinglyst.

Lars Fossis og Mons Fossis paa Synneve Oxes Veigne udgivne Skiøde til Knud Søre Fosse paa 6 merker Smør og 4re Kander Malt udi Søre Fosse dat/erit Qvame Tingsted d/en 17 Julij 1716.

H/er/r Christopher Gaardmands udgivne bøxelbrev til Ole Olsøn paa 1/3 part udi Øfre Totland dat/erit Ous d/en 15 Aprilis 1703.

Doctor Nils Randulfs udgivne bøxelbrev til Ole Jonsøn paa 18 merker Smør udi Sætre, og Kisten Salig Lars Sørensens udgivne bøxelbrev til samme paa 9 Kander Malt begge datert

d/en 28 Januarij 1705.

Hvornest blev foretaget med Sagerne og havde da,

Bøidelensmanden Elluf Mundal efter ordre af Ædle vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt ladet indstevne Knud Ellufsøn Mitgaard for begangne Lejermaal med sin hustrues Gundvor Nilsdatters Søsterdatter Brite Ellingsdatter Qvidsteen item indkaldet Brite Ellingsdatter Qvidsteen til gienmæle og ligeledes for Sagen, begge til strafs lidelse efter loven.

Knud Ellufsøn møtte for Retten og vedstod stevnemaalet sig loulig at Være forkyndt.

Brite Ellingsdatter møtte ikke, ej heller nogen paa hendes veigne; dog kom i det samme hendes Broder Mons Tiore og paa hendis veigne svarede {og}at hand vedtog stevnemaalet;

Knud Ellufsøn tilstod for Retten at hand ej kand fragaa at hand jo disverre haver fortørnet Gud derudi at hand haver besvangret Brite Ellingsdatter, og er fader til det barn hon gaar frugtsommelig med;

Det samme tilstod og Brite Ellingsdatters Broder paa hendes veigne at Knud Ellufsøn hende besvangret haver og eij nogen anden, og hon kunde ikke selv nu møde fordi hon allerrede havde faaet barsel ondt.

Gundvor

1716: 41b

Nilsdatter Knud Ellufsøns Koene framstillede sig for Retten og begierede indstendelig at Øfrigheden vilde ikke tage hendis mand fra sig, saasom hon af hiertet haver tilgivet ham sin forseelse og ingenlunde vil skilles fra ham, om hende det kunde, tilstædes.

H/er/r Laugmand Weilandt begierede at Sagen saa lenge maatte *indsettes (udsettes?) at hand kunde ved nyt stevnemaal indhendte Brite Ellufsdatters Qvidsteens egen tilstaaelse;

Da som de tvende Laugrettismænd udi Aar Ole Lechnæs og Mikkel Fosse vare parterne beslegtet sad Retten dennesinde udi deris sted Ole Endresøn Watne og Børge Ryland.

Afsagt.

Dend begierte dilation bevilgis Laugmand Weilandt, til pigen Brite *Ellingsdatter bliver frisk, at indkalde hende til egen tilstaaelse, alt til endelig kiendelse og paakiendelse i Sagen.

Halver Næsse haver ladet stevne Nils Næsse fordi hand haver indgierdet et stykke af Udmarken uden hands forspørsel og tilladelse, hvilket Citanten formeener sig fornermet med efterdi udmarken i sig selv er for snever, samme stykke igien at udgierde og betale ham denne Processens omkostning, item indkaldet ham til at giøre gierde forsvarlig at hands bøe ej skal opædes:

Nils Næsse møtte og vedtog at stevnemaalet var ham forkyndt til tinget for denne Sag.

Afsagt.

Som denne Sag dependerer af besigtelse Siun og grandskning, da henvises den til aastæden, hvilken Ret naar parterne forlanger paa stæden, skal derudi videre kiendes hvis lou og Ret medfører.

Ligeledes havede Nils Næsse ladet stevne Halvor Næsse fordi hand driver sit qvæg paa hands udeslette og fordi ham forhindres Buegang.

Halvor Næsse tilstod stevnemaalet.

Givet samme Sigtelse.

Siden blev publicerit Mons Larsøns Øfre-Selviigs og Anders Jordals udgivne Skiøde til Joen Johansøn Aase paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Aase dat/erit 7 Febr/uarij 1697.

Johan Frimands udgivne bøxelbrev til Lars Olsøn paa 18 merker Smør og 1/4 huud udi Sem, dat/erit Bergen d/en 2 Apr/ilis 1698.

Kari Fischesætters tillige med Rynnild Næsses og Ane Ichelands tillige med Nils Næssis udgivne Skiøde til Mons Espeland paa 8 1/4 merker S/mør 5 1/2 kande Malt udi Gaarden Espeland, dat/erit Qvame d/en 18 Julij 1716.

Halvor Stephensøn Nesses og Hans Rylands udgivne Skiøde til Mogens Rasmusøn Hopland paa 12 merker Smør og 8 Kander Malt udi Hopland dat/erit Qvame Tingsted d/en 18 Julij 1716.

Og som ingen flere Sager enten af Kongens eller andre vare indstevnte, blev Continuerit med Skattebøgernis underskriving og Skattens annammelse til Klokken et om natten, og gavis saa ej videre leilighed med Tingsvidner at udstæde og odelsmantallet at forfærdige, saasom da nødvendig for os behøvedes hvile, og Retten dennesinde paa dette sted dermed ophævet.

Samme Proposition, som blev giort for de tvende forrige Schibbreder angaaende huusmænd, Pebersvenne, Ledige Karle og deslige, som skatte kunde efter forordningen blev og tilholt Rasmus Lechnæs og Børge Grødtvet af Hammers Sogn at giøre eedelig, om nogen udi deris Sogn kunde findes, som skatte burde af saadanne; hvorom de eedelig forklarede at af disse ingen udi deris Sogn findis; samme forklaring giorde Hans Bærraas og Jacob Tøftinge af Lindaas Gield at ingen af saadanne, undtagen Dirik Hønneken, den priviligerede Gastgiæber, udi deris Sogn og dette Schibbrede findes; samme forklaring giorde Ole Hilland og Elluf Øfre Tveten af Sunds Sogn, at ingen af saadanne Persohner findis udi Sunds Sogn undtagen den priviligerede Gastgiæber udi Alvestrømmen.

1716: 42

Anno 1716 d/en 20 Julij er holdet almindeligt Sommer, Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue paa Gaarden Udlyren, nærværende udi Stiftbefalingsmandens absence hands beskikkede fuldmegtig Tiener S/igneu/r Jens Woensen, Velædle vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Mikkel Oenæs og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mons Lechvold, Evvind Oxnæs Christian Hope, Mikkel Knarvig, Mons Austrem, Jacob Førland, Erik Sætre og Lars Sætre;

Hvorda, efterat Tinget udi deris Majestets høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds Befalinger som fol/io 39 findes extraherede: dernest blev publicerit.

1. Velædle Laugmand Weilandts udgivne Skiøde til Nils Bogne paa et halvt pund Smør og 15 Kander Malt udi Sundsbøe med bøxel, dat/erit Hoeps gaard d/en 28 Febr/uarij 1701 ./.
2. Kirsten Salig Leutenant Reusis udgivne Skiøde til Jørgen Christensøn Morsin paa den Gaard Aaraas skyldende aarlig 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne Malt og 1/2 Vaag fisk dat/erit

Bergen d/en 6 Julij 1716.

3. Her Johan Madsons udgivne Bøxelbrev til Mikkel Jacobs/øn Synnevaag paa 21 merker Smør og 21 Kander Malt udi Hopland dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 16 Aprilis 1716 ./.

4. Ditoes udgivne bøxelbrev til Iver Olsøn paa 18 merker Smør 1/4 Vaag fisk og 1/2 Mæle Malt udi Nordre Niøten dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 1 Febr/uarij 1715 ./.

5. Ditoes udgivne Bøxelbrev til Gietmund Mikkelsøn paa 1 pund S/mør og 1/2 t/ønne Malt udi Gaarden Hopland, daterit Lindaas Præstegaard d/en 3 Febr/uarij 1716 ./.

6. Ditoes udgivne bøxelbrev til Lars Jacobs/øn paa 1/2 pund Smør og 1/2 Vaag fisk udi Borilde, dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 9 Januarij 1712 ./.

7. Ditoes udgivne bøxelbrev til Nils Nilsøn paa 1/2 t/ønne Korn og 12 skilling i penge udi Udlyren, dat/erit Lindaas d/en 15 Julij 1716 ./.

8. Kirsten Salig Leutenant Reusis udgivne bøxelbrev til Peder Joensøn paa 1/2 løb Smør buegilt udi Aaraas, daterit Qvalvaag d/en 2 Martij 1711 ./.

9. H/er/r Johan Madsons udgivne bøxelbrev til Thommes Nilsøn paa 1/2 Vaag fisk og 1 Mæle Korn dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 23 Decembr/is 1715.

10. Seeverin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Tollef Botelsøn paa 1 p/u/nd Smør 1/3 huud og 8tte Kander Malt udi Wiig dat/erit Bergen d/en 12 Decembr/is 1712 ./.

11. Wilhelm Hanssens udgivne bøxelbrev til Ole Monsøn paa 1/2 løb Smør og 16 Kander Malt udi Berge, dat/erit Steenegaard d/en 12 Apr/ilis 1714.

12. *Giertud de Fines udgivne bøxelbrev til Jacob Rasmusøn paa 1 p/un/d Smør udi Kielen, dat/erit Horrvig d/en 13 Apr/ilis 1716.

13. H/er/r Johan Madsøns udgivne bøxelbrev til Ole Andersøn paa 1/2 løb Smør og 3 Mæler Malt udi Træland dat/erit 8 Febr/uarij 1716.

14. Ditoes udgivne bøxelbrev til Mons Hemmingsøn paa 18 merker S/mør og 1 Mæle Malt udi Møching, dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 16 Aprilis 1716 ./.

15. H/er/r Johan Madsons udgivne bøxelbrev til Gudmund Olsøn paa 20 Kander Malt og 10 s/killing udi penger udi Udlyren dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 3 Februarij A/nn/o 1713.

1716: 42b

D/en 21 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda blev publicerit.

Seeverin Seehuusens udgivne bøxelseddel til Jacob Amundsøn paa 1 p/un/d S/mør og 16 Kander Malt udi Houchaas, dat/erit Bergen d/en 25 Apr/ilis 1716.

Alida S/a/l/ig/ Hermand Gaardmands udgivne bøxelbrev til Fuse Monsøn paa 18 merker Smør og 1/2 t/ønne Malt dat/erit Mielde d/en 25 Febr/uarij 1716.

Dernest blev Sagerne foretagne og havde da.

Mons/ieu/r Jacob Hersleff ladet indkalde for Retten Mons/ieu/r Johan Joachim Kling til at indfrie sit til Citanten udgivne beviis paa 8 rdr og betale ham derforuden denne Processis Omkostning alt med skriftlig kald og Varsel af dat/o Bergen d/en 8 Julij 1716.

Johan Joachim Kling møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ej heller nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne Mogens Oenæs og Ole *Holdne møtte og afhiemblede edelig for Retten det de i Gaar 3 Uger siden haver loulig stevnt Johan Jukkum Kling udi hands huus for denne Sag

og til dette ting og talte med hands Koene.
Mons/ieu/r *Beccher paa Citantens Veigne producerede Johan Jukkum Klings til Citanten udgivne beviis og paastaar at den indstevnte maatte forelegges Laudag til nestholdende Ting at møde og Svare til Sagen.

Afsagt.

Johan Jukkum Kling forelegges Laudag til nestholdende ting at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom efter i rette lagde Documenter, skal Vorde afsagt.

Peter Badscher paa Mons/ieu/r Søren Løchstørs veigne stevner Johan Jukkum Kling til at lide Dom efter overleverede Reigning at betale 50 Rdr 1 mark 12 s/killing, som for Procurator salario og giorde forskud udi hands til Højeste Ret og den Kongl/ig Oberhofret hafte Sag, sampt at erstatte ham Processens Omkostning.
Den indstevnte møtte ikke ej heller Nogen paa hands Veigne;
Stevnevidnerne udi forrige Sag afhiemblede ligeledes denne Sag som forrige.
Mons/ieu/r Becher producerede Citantens Reigning af dat/o 6 Junij 1715 og dernest paastod Lauvdags foreleggelse til førstholdende Ting; hvorda blev givet forrige Kiendelse.

H/er/r Johan Madson haver ladet stevne med skriftlig Varsel Johan Jukkum Kling af dat/o Lindaas d/en 3 Julij 1716.
Stevnevidnerne Ole Qvalvaagen og Jacob Qvalvaagen afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt ham Laulig med i gaar fiorten dages Varsel til dette Ting og for denne Sag og talte med hands Koene.
Aamund Lyren indgav paa Citantens Veigne een Oberhofrettes Dom afsagt d/en 23 Apr/ilis 1714. Nok en Laugtings Dom, afsagt d/en 1 Julij 1713. Item en Underrettes Dom afsagt d/en 20 Julij 1712. Derefter sit indleg af 20 Julij 1716.

Afsagt.

Johan Jukkum Kling forelegges Laudag til nestholdende Ting herudi Schibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej endelig Dom skal afsiges.

H/er/r Christen Krog stevnede Wendel Larsøn Sæverøen for at betale sig dend lovede 1 rdr for tvende Ligpræddikener, holdet over hans Broder og Broder Barn og erstatte ham denne Processis Omkostning.
Wendel Larsøn møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne

1716: 43

Peder Træland og Mikkel Oenæs afhiemblede med eed og opragte fingre for Retten at have stevnt ham med mere end fiorten dages Varsel for denne Sag og talte med dem Selv Mand og Koene udi deris eget huus.
Aamund Lyren paa Citantens Veigne paastoed Laudags foreleggelse;

Afsagt.

Wendel Sæverrøen forelegges Laudag til nestholdende Ting her udi Schibbredet at møde og svare til Sagen saafremt ej Dom efter Citantens stevnemaal skal Vorde afsagt.

Mad/a/me Giertrud de Fine haver ladet stevne Willem Dyrnæs for resterende 7 rdr 5 merker, til betalings erholdelse og Processens Omkostnings erstatning.
Paa den indstevntes Veigne møtte hans Hustrue Siri Svensdatter, vedtagende Varselen og Sigtelsen bekræftende rigtig at Være.

Erik Waleur paa Citantindens Veigne paastoed Dom til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Som Villum Dyrnæs ved sin Hustrue Siri Svensdatter lader tilstaae Sigtelsen, da tilfindes hand at betale Citantinden Mad/a/me Giertrud de Fine de hende pligtige 7 rdr 5 merker inden 15 dager under Nam efter Loven, sampt erstatte denne Processis Omkostning derforuden med 2 merker 8 s/killing; alt efter lovens adfærd:

Dito Lader stevne Opsidderne paa Gaarden Rembnor at betale hende deris resterende Landskyld og 3dietager, nemblig Ole Matisen for 7 rdr 2 merker Erik Joensøn for 3 rdr, Peder for 8 rdr 1 mark 2 s/killing Halver 5 rdr, Nils 2 rdr 5 merker 12 s/killing Ole Jacobs/øn 1 rdr 5 merker til betaling og Processens Omkostnings erstatning.

De indstevnte møtte ikke, ej heller Stevnevidnerne, thi blev Sagen henvist til loulig stevnemaal.

Lensmanden Mikkel Oenæs haver ladet stevne Marrite Olsdatter Kielen for fortilig sammenleje med sin afdøde Mand Knud Gutorms/øn Kielen, til deris *egebøders (egte-) erleggelse efter Loven:

Men som forklaredes at der ikkun manqverede 4 Uger fra deris egteskabs fuldbyrdelse, da Viger parterne Sagesløes i denne Sag.

Ole fisketolder lader stevne Bendix Lofaas for Citanten pligtige 3 rdr 8 s/killing, til betalings erlangelse og Processens Omkostningers erstatning.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hans Veigne.

Stevnevidnerne Hans Saltnæs og Henning Saltnæs afhiemblede med Eed og opragte fingre at have stevnt Bendix Løfaas med i gaard fiorten dages Varsel til dette ting og for denne Sag, og talte med ham selv.

Lensmanden paa Citantens Veigne begierede Laudags foreleggelse for dend indstevnte til neste Ting.

Afsagt.

Bendix Lofaas forelegges laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom skal vorde efter Stevnemaalet afsagt.

Samme proposition, som for forrige Schibbreder er giort, angaaende Ledige Karle, pebersvenne, Huusmænd etc: og deslige, blev giort for dette Schibbrede og af Lyre Sogns tvende Mænd Ole Lyren og Anders Lyren; eedelig blev forklaret at af saadanne persohner ingen i deris Sogn findes, som skatte efter forordningen bør; samme forklaring giorde de tvende Mænd af Østrems Sogn Christian Kaland og Søren Fondnæs at ingen af saadanne i dette Sogn findes undtagen Anders Gutormsøn Stoccsundshol-

1716: 43b

men, som giver aarlig afgift til Jorddrotten 4 merker og holder 2de kiør og 2 Smaler men tigger mestendeels høet til avlingen; og Jacob Scharholmen som og kand have tvende kiør, som mestendeels haver sit ophold af at bede eller søge andre folk om høe Og foder til sit qvæg og giver aarlig til leilendingerne 4 merker og den priviligerede Gastgiæber udi Kilstrømmen Jukkum Kling, som forordningen befriier. Aad (Ad?) Lindaas Sogn forklarede disse tvende Mænd Mikkel Siurset og Hemming Saltnæs eedelig: at ingen af saadanne udi deris Sogn findes: Af Myching Sogn forklarede Ole Nataas og Nils Schoge eedelig: at ingen

af saadanne udi deris Sogn findes.

Derefter blev publicerit H/er/r Johan Madsons udgivne bøxelseddel til Lasse Hans/øn paa 1/2 løb Smør og 1 Mæle Malt udi Tvet, dat/erit Lindaas d/en 12 Maj 1712.

Severin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Erik Larsøn paa 18 merker Smør og 1/4 t/ønne M/alt udi Tvibernæs dat/erit Bergen 4 Febr/uarij 1715 ./.

D/en 22 dito Retten igien sat med foranførte, hvorda saasnart resten af Skatterne, saavit dennesinde Var at betale, var anammet;
Videre tilloedes ej tiden dennesinde siden Klokken var alt over 5 om aftenen, Vejret ondt, og lang reise, thi kunde ej videre med Tingsvidners forseigling og restantzernis indstedelse (udstedelse?), men Retten nødvendig for Reisens skyld maatte dennesinde her ophæves.

Anno 1716 d/en 23 Julij er holdet almindeligt Sommer, Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Tingstædet Halsviig, nærværende udi Stiftbefalingsmandens fra værelse hands beskikkede fuldmegtige tiener Jens Wonsen, Velædle *Laugmad og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jørgen Norgulen, Ole Rambiør, Peder Næsse, Ole Tvet, Lars Nappen, Ole Eide, Hans Øfre Ostgulen, Lars Øfre-Opdal, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Majes/te/ts høje Navn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgangne forordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 39 findis extraherede.

Dernest blev publicerit:
1. Erik á Møinichens udgivne bøxelseddel til Ole Endresøn Glavær paa 1/2 Vaag fisk udi Glavær dat/erit Bergen d/en 5 Apr/ilis 1714 ./.
2. Nils Knags udgivne bøxelbrev til Ole Ottesøn Børknæs paa 1 p/un/d 3 merker Smør udi Birknæs, dat/erit Bergen d/en 30 Januarij 1716 ./.
3. Lars Nagels udgivne bøxelbrev til Gunner Hansøn paa 1 p/un/d 8 merker S/mør udi Sætenæs dat/erit Bergen d/en 14 Maj 1716 ./.
4. Giertrud de Fines udgivne bøxelbrev til Gietmund Olsøn paa 18 merker S/mør udi Sande, dat/erit Hordvigen d/en 5 Januarij 1716 ./.
5. H/er/r Johan Madsons udgivne bøxelbrev til Ole Iversøn paa 2 1/2 pund udi Torsvig, dat/erit Lindaas d/en 26 Apr/ilis 1716 ./.
6. Giertrud de Fines udgivne bøxelbrev til Ole Rasmusøn paa 1 p/un/d Smør udi Lille-Slire, dat/erit Hordvigen d/en 12 Martij 1716.
7. Seeverin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Mikkel Jørgens/øn paa 1/2 løb Smør og 1/2 Mæle Malt udi Haveland, dat/erit Berg/en d/en 2 Martj 1711 ./.
8. Mag/ister Nicolaus Stabels udgivne bøxelseddel til Anders Giertsøn paa 2 p/un/d Smør udi Lille-Nordal, dat/erit Evenvig d/en 30 Decembr/is 1715 ./.
9. Christopher Andersøns udgivne bøxelseddel til Josep Lie paa 1 p/un/d 3 merker Smør og 9 merker fisk udi Lie, dat/erit Hendriksbøe d/en 12 Maj 1713 ./.
10. Mag/ister Nicolaus Stabels udgivne bøxelbrev til Jacob Hansøn Dale paa 1 pund Smør udi Lille-Nordal, dat/erit Evenvig d/en 19 Januarij 1716 ./.

11. Mag/ister Nicolaus Stabels udgivne bøxelbrev til Endre Hansen paa 1/2 løb Smør udi Wirkesdal, dat/erit Evenviig d/en 20 Januarij 1716.
12. Ditoes udgivne bøxelseddel til Anders Simonsøn paa 2 p/un/d udi Glosvigen dat/erit Evenvigs prestegaard d/en 15 Nov/embris 1713.
13. Giertrud de Fines udgivne bøxelseddel til Hans Hansøn paa 1 p/un/d 4 1/2 merker Smør udi Dale, dat/erit Hordvigen d/en 18 Maj 1716.
14. Severin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Ole Ellingsøn paa 1 pund 3 merker Smør udi Slengesoel, dat/erit Bergen d/en 7 Janauarij 1711 ./.
15. Lucas Steens udgivne bøxelbrev til Ole Christophersøn paa 1 pund udi Slire, dat/erit Bergen d/en 10 Febr/uarij 1716.
16. Giertrud de Fines udgivne bøxelbrev til Ole Rasmusøn paa 1 pund og 9 merker Smør udi Dale, dat/erit Hordvigen d/en 11 Martij 1706 ./.
17. Ditoes udgivne bøxelbrev til Hans Jonsøn paa 1 p/un/d 5 1/2 merker Smør udi Dale, dat/erit Haarvig d/en 12 Aprilis 1706.
18. Mag/ister Nicolaus Stabels udgivne bøxelseddel til Hans Olsøn paa 18 merker udi Wirkisdal, dat/erit Evenvig d/en 17 Maj 1716 ./.
19. Daniel Rafnsbergs udgivne bøxelbrev til Ole Olsøn paa 1/2 løb S/mør og 1/2 t/ønne Malt, udi Bersviig, dat/erit Berg/en d/en 28 Maj 1716 ./.
20. Giertrud de Fines udgivne bøxelbrev til Ole Jacobsøn paa 1 p/un/d Smør udi Bransdalen, dat/erit Horvigen d/en 18 Maj 1716.
21. Seeverin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Mikkel Jonsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 Mæle Malt udi Haveland, dat/erit Bergen d/en 4 Apr/ilis 1716 ./.
22. Mag/ister Nicolaus Stabels udgivne bøxelbrev til Ole Nilsøn paa gandske Flolie bruug, dat/erit Evenviig d/en 25 Feb/ruarij 1715.
23. Gregorius Aannelands sampt Mons Sandes udgivne Skiøde til Joen Rasmusøn Aanneland paa 9 merker Smør dat/erit Horvigen d/en 3 Febr/uarij 1716.

D/en 24 dito blev Retten igien sat sammesteds, hvorda først er bleven publicerit

Lucas Steens udgivne bøxelseddel til Otte Bergesøn paa 2 pund Smør udi Nedre Opdal, dat/erit Bergen d/en 10 Martij 1716.

Rognald Aadneqvams udgivne Skiøde til Anders Johansøn Holsøen paa 2 1/8 merker S/mør og 1 1/2 Kande Malt udi Holsøen, dat/erit Halsviig d/en 24 Julij 1716 ./.

D/en 25 dito Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda efterat Retten igien Var sat, og skatterne saavit var at bekomme, vare anammede; blev proponerit forrige qvæstioner angaaende de personer som skatte kunde efter forordningen enten 2 rdr eller 3 merker; for disse tvende Mænd Hans Dale og Elling Miømjen; hvilke edelig forklarede at udi deris Sogn Evenvigs Sogn ej andre findes end Christopher Grimholmen, som skatte kand 3 merker, som en huusmand; og de tvende Mænd af Sandnæs Sogn Anders Rambiørg og Bertel Totland forklarede eedelig at udi deris Sogn findes (ingen?) uden de som efter forordningen kunde komme Leilendingen til hielp.

Bøidelensmanden Ole Hougsdalen haver ladet stevne Jens Rasmusøn Børknæs for begangne Lejermaal og barneavling med Brite Nilsdatter Nordal, og Brite Nilsdatter Nordal til

Veddermæle, og begge til deris Bøders erleggelse efter loven.
Jens Rasmusen møtte og vedtog Stevnemaalet, og Sigtelsen;
Johannes Norgulen møtte paa Brite Nilsdatters veigne, som nu er hendes Hosbund og vedstod Sagen og Sigtelsen paa hendes veigne, at hon haver ved Jens Rasmusen avlet et pigebarn.
Vice Laugmand Weiland i rettesatte at de indstevnte maatte tilfindes efter Loven at bøde, eller efter forordningen at straffes.

Afsagt.

Som sigtelsen ej benegtes af Jens Rasmusen og Johannes

1716: 44b

Norgulen paa Brite Nilsdatters veigne, da tilfindes de at bøde efter deris Majes/te/ts allernaadigste Norske lovs 6 Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul at bøde for begangne Lejermaal og barneavling, nemblig Jens Rasmusen 24 lod Sølv og Brite Nilsdatter 12 lod Sølv inden [15 dager] under Nam efter loven; skulle de begge intet have at bøde med, da i følge af den allernaadigste forordning; tildøm/m/es Jens Rasmusøn til Aardals Kaabberverk, sine idømte bøder med 8 s/killing dagen at opardbeide, og Brite Nilsdatter til Bergens Spindehuus ligeledes sine idømte Bøder med 8 s/killing dagen at opardbeide.

Iligemaade er Ingebrigt Olsøn tienende paa Nappen, stevnt for begangne Lejermaal med Anne Joensdatter, og Anne Joensdatter til Veddermæle, begge til strafs lidelse efter loven.
Ingebrigt Olsøn møtte selv og vedstod sigtelsen, og Joen Kløftvet Ane Joensdatters fader møtte paa hendes veigne og Vedstod Sagen og Sigtelsen dog forklarede Ingebrigt Olsøn og Jon Kløftvet paa Ane Joensdatters Veigne at begge disse skulle egte hin anden.
Laugmand Weiland begierede dem maatte forelegges en vis tid til Sam/m/e at fuldbyrde.

Afsagt.

Ingebrigt Olsøn og Ane Joensdatter forelegges tid til Michaeli 1716 deris egteskab at fuldbyrde, eller i det ringeste med trolovelse af Præsten at begynde, thi ellers bliver de søgte for fulde bøder.

Mathis Nappen haver ladet stevne Hans Tunsberg fordi hand uden deris Videnskab og tilladelse opriver de rødder som paa Nappen land findes til deris brendeved, og bortslaar paa Nappens lands udmark hvad høe der Af dem til deris besters nøtte kunde samles.
Hans Tunsberg møtte for Retten og vedtog stevnemaalet; vedstaaende at have optaget nogle løse Rødder, til 3de børrer; og havde forleden Aar slaget til Sex raahøi børie høe.
Citanterne henstillede Sagen til Rettens kiendelse og forlangede nu ikkun sin Omkostning betalt og tilhold at hand herefterdags maatte entholde sig fra saadan videre adfærd.
*Laugmad Weilandt reserverede sig sin tiltale til Hans Tunsberg paa Kongens Veigne.

Afsagt.

Som Citanten Mathis Nappen ej forlanger selv andet af den indstevnte Hans Tunsberg end sin paa Sagen anvente Omkostning, og at Hans Tunsberg af Retten maatte tilholdes herefter sig Paa samme deris jord at entholde, da tilfindes Hans Tunsberg at betale Citanten Mathis Nappen for denne anvente Omkostning paa Sagen 2 merker 8 s/killing inden fembten dager under Nam efter loven; med alvorlig advarsel af Retten at entholde sig fra videre saadan adfærd under lovens haarde straf dog reserveris udi Sagen Velædle Laugmand Weilandt paa Kongl/ig Maj/estets Veigne hands videre tiltale udi Sagen.

Lars Biørnsøn Norguulen er stevnt for fortilig sammenleje med sin huustrue Ingeborg Pedersdatter men som Sex á 7 uger ikkun tiden var, saa frikiendes de for denne Søgning.

1716: 45

Og som ingen flere Sager dennesinde til paakiendelse vare indstevnte, og tiden for Reisens skyld ej tillod videre at forette, efterdi klokken alt var over 6 om aftenen, blev Retten dennesinde paa dette stæd ophævet.

Anno 1716 d/en 28 Julij er holdet almindeligt Sommer- Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue paa Tingstædet Ascheland, nærværende udi Stiftbefalingsmandens sted hands befuldmegtig Tiener S/igneu/r Jens Wonsen Velædle Vice-Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Lars Kartvet, Anders Dale, Ole Ulfvatten, Knud Qvisten Johannes Hougland, Mikkel Bøe, Knud Boge, Gregus Udsylte, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Majes/te/ts Høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først advaret almuen til attention og publicerit de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinge(r), som fol/io 39 findes extraherede - dernest blev publicerit.

(1.) Henrik Koebroes udgivne Skiøde til Johannes Qvidsten paa heele Gaarden Qvidsteen dat/erit Bergen d/en 23 Junij 1716.

2. Birgitta Ortevigs udgivne Bøxelseddel til Mons Gulaksøn Feste paa 1/2 løb Smør og 2 1/2 Mæle Malt udi Fieldsende, dat/erit Bergen d/en 6 Junij 1716 ./.

D/en 29 dito blev retten igien sat sammesteds med foranførte,

Hvorda er publicerit.

1. Magdalena S/a/l/ig/ Biscop Smidts udgivne bøxelbrev til Niclas Thommesøn paa sin faders Jordepart i Soltvet, skyldende aarlig 21 merker Smør og 1 qvarter Malt dat/erit Berg/en d/en 8 Aprilis 1716 ./.
2. Severin Seehusens udgivne bøxelbrev til Rasmus Knudsøn paa 9 merker Smør og 9 Kander Malt udi Insylte, dat/erit Bergen d/en 16 Apr/ilis 1716 ./.
3. Lars Pedersøns udgivne bøxelbrev til Christian Halvorsøn paa 18 merker Smør og Sex kander Malt udi Søre Morchen dat/erit Oen d/en 23 Maj 1716 ./.
4. Major Storms udgivne bøxelbrev til Christen Knudsøn paa 9 merker Smør 10 1/4 Kande Malt udi Nere-Tvet, dat/erit Fridrichstad d/en 1 Januarij 1716 ./.
5. Peder Olsøn Boges og Mons Pedersøn Landsviigs udgivne Skiøde til Knud Peders/øn Boge paa 9 merker Smør og Sex kander Malt udi Boge, dat/erit Ascheland d/en 28 Julij 1716 ./.

Dernest blev proponerit samme qvæstioner for disse efterskrevne Mænd af Sæbøe Sogn Nils Sæbøe og Anders Ascheland, item af Mangers Sogn Mogns Nodtvet, Iver Solen, af Bøe Sogn Ole Miøs, og Knud Soltvet, angaaende pebersvenne, Huusmænd, ledige Karle etc og saadanne deslige, som efter forordningen skatte kunde og burde 2 rdr eller 3 merker! hvorom de tvende af Sæbøe Sogn edelig forklarede, at af saadanne udi deris Sogn ingen findes.

Samme forklaring giorde de tvende Opnefnte Mænd af Mangers Sogn, at ingen af saadanne Persohner udi deris Sogn findes. Af Bøe Sogn forklarede de dertil opnefnte Mænd ligeledes eedelig at ingen af saadanne persohner udi deris Sogn findis.

Henrik Schreuder udi Bergen lader stevne Mikkel Bøe for sig pligtige 5 merker og for Johannes Nilsøn Hougland, for hvem ermelte Mikkel Bøe haver sagt sig god for 2 merker 8 s/killing, til sammen 7 merker 8 s/killing, at betale ham og denne Processens Omkostning, saasom det dependerer af forstrakte Vares til Bøndernis avls fortsettelse.
Dend indstevnte møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Nils Sæbøe og Hans Wettaas møtte og edelig forklarede at have givet ham med 4re Uges Varsel, og talte med hands Koene;
Erik Waleur begierede paa Citantens Veigne laudags foreleggelse til neste Ting.

Afsagt.

Mikkel Bøe forelegges Laudag til nestholdende ting at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom, efter Stevnemaalet, skal vorde afsagt.

1716: 45b

Dito lader stevne Mons Noranger der for Ole Pedersøn Noranger sig for 1 mark 8 s/killing haver sagt god, at betale søgningen og denne Processis Omkostning.
Dend indstevnte møtte ikke ej heller Nogen paa hans veigne.
Afhiemblet som før af forrige og samme afsigt given.

Dito haver ladet stevne Nils Helland for 2 merker 8 s/killing, Knud Rasmusen Helland for 2 merker 8 s/killing, Mons Helland tillige med hands Svaager Mikkel Helland for 1 rdr 4 s/killing Hans Rasmusen Helland for 1 rdr 1 mark 8 s/killing Knud Jensen Helland for 2 merker 8 s/killing, til betaling og Processens Omkostnings erstatning.
Ingen af de indstevnte møtte ej heller nogen paa deris Veigne.
Stevnevidnerne afhiemblede som før dog at have talt med dem selv; Giort forrige paastand og given forrige kiendelse.

Videre Sager vare ej dennesinde til paakiendelse indstevnte: og som klokken da alt var over 9 om aftenen før Tinget blev expederit og samme Nat maatte reises til andet Tingsted, derfra 2 Mile beliggende, kunde ej videre foretages, og blev saa Retten paa dette sted ophevet.

Anno 1716 d/en 30 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Frechau, nærværende udi Stiftbefalingsmand Undals fraværelse hans beskikkede fuldmegtig tiener S/igneu/r Jens Woensen, Velædle Vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Anders Tveten, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Dale, Anders Rambnanger, Jacob Lille Fuscanger, Ole Søre Sæle, Ole Oden, Nils Erstad, Mons Wig, Lars Tostensviig med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten Var bleven sat, og Almuen til fredelighed og ædruelighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgangne forordninger, og

Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 39 findes extraherede - dernest blev publicerit.
(1.) Høi ædle og Velbaarne Axen Rosenchrantz udgivne brev paa Odelsretten for efterskrevne Gaarder, Nøtenæs, Sæle og Sørtoft, sampt Schratholmens Laxevaag, hvorfore er betalt 65 rdr, dat/erit Rosendal d/en 20 Martij 1697.
2. H/er/r Anders Gaardmands udgivne bøxelbrev til Knud Bastes/øn paa 2 p/un/d Smør og 16 Kander Malt udi Mælandt, dat/erit Hammer d/en 7 Febr/uarij 1698.
3. Sidsele Kaas S/a/l/ig/ Jonas Lilienschiolds udgivne bøxelbrev til Magne Rasmusøn paa den plads Stekket kaldet dat/erit 6 Apr/ilis 1716.
4. C: Witters udgivne bøxelbrev til Christen Monsøn Schare paa 18 merker Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Sunde, dat/erit d/en 1 Decembr/is 1715 ./.
5. Christen Nilsøns udgivne bøxelbrev til Anders Andersøn paa 18 merker Smør og 1/2 Vaag fisk udi Davanger, dat/erit Bergen d/en 25 Octob/ris 1698.
6. Zander Helts udgivne bøxelbrev til Ole Rasmusøn paa 4 s/killing udi Norsæle, dat/erit Bergen d/en 14 Aprilis 1698.
7. Ove Jensøns udgivne bøxelseddel til Anders Andersøn paa 7 skilling jord udi Dale dat/erit Bergen d/en 28 Martj 1674 ./.
8. Nils Knags udgivne bøxelseddel til Ole Peders/øn paa 1/2 løb Smør udi Fosse, dat/erit Hoep d/en 23 Decembr/is 1698.
9. Nils Knags udgivne bøxelseddel til Aschild Olsøn Haaland paa 1/2 løb Smør og 1/2 huud udi Fosse, dat/erit Bergen d/en 18 Martij 1716 ./.
10. Velædle vice-Laugmand Weilandt(s) udgivne Constitution til Anders Anders/øn Tveten paa at Være Lensmand udi Herløe Schibbrede, dat/erit Frechau d/en 30 Julij 1716 ./.
11. Ane Gaardmands udgivne bøxelseddel til Mons Stephensøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Waalle, dat/erit Lille Hammer d/en 11 Julij 1716 ./.
12. Ditoes udgivne bøxelseddel til Mikkel Anders/øn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Waalle, dat/erit Lille Hammer d/en 11 Julij 1716 ./.

1716: 46

D/en 31 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev publicert

Else Hofmands udgivne bøxelseddel til Ole Hansen paa 18 merker Smør og 1 1/2 qvarter Malt udi Gribsgaard, dat/erit Bergen d/en 9 Julij 1716.

Boel Gaardmands udgivne bøxelbrev til Børge Nilsøn paa 1 p/un/d Smør og 16 kander Malt udi Myrtvet, dat/erit Bergen d/en 10 Maj 1706.

Christopher Gaardmands udgivne bøxelbrev til Anders Halstensøn paa 1 løb Smør og 3 qvarter Korn udi Hestenæs, dat/erit Ous d/en 3 Julij 1716.

Hermand Gaardmands udgivne bøxelbrev til Mikkel Arnes/øn paa 1/4 part udi Hestenæs, dat/erit Bergen d/en 16 Nov/embris 1686 ./.

Samuel Schreuders udgivne bøxelbrev til Mons Gregoriussen paa 1/3 part udi Bredvig, dat/erit Bergen d/en 25 Apr/ilis 1696.

Casper Riks udgivne bøxelbrev til Jacob Freriksøn paa 1 1/2 skilling udi Turøen, dat/erit Bergen d/en 5 Junij 1716.

Madam/m/e Elisa Catharina Wolptmands lader med skriftlig stevnemaal indkalde Jørgen Christensøn af dat/o 16 Julij 1716 som blev læst;

Paa den indstevntes Veigne møtte hans hustrue Mette Christensdatter, og indgav Skiøde paa den Solte Gaard Kleppestøe:

Bagge paa Citantindens veigne møtte og først producerede S/a/l/ig/ Daniel Wolptmands bøxelseddel, udgiven til Ole Jensøn d/en 16 Januarij 1688 paa den Gaard som Mad/a/me Wolptmand nu til Jørgen Christensøn afhendet haver; og endnu en bøxelseddel dat/erit 11 Febr/uarij 1687 og publicerit d/en 20 Octob/ris samme Aar, samme Gaard og Jord Vedkommende; endelig fremlagde hand S/a/l/ig/ Cancellie Raad og Amptmand Lillienschiolds bøxelseddel paa 18 merker 1 1/2 Kande Maltes leje udi Øfre-Kleppe, udgiven til Ole Jensøn d/en 13 Maj 1692, paa hvilken findes teignet Velbemelte Salig Amptmand Lillienschiolds bevilling af 9 Julij 1694, at Ole Jensøn maatte rødde den af hannem røddede plads, hvorom nu tvistes, naar Opsidderne paa Øfre Kleppe, derved ikke kunde finde sig fornermet, og saasom Citantinden siden den tid er bleven ejer til bemelte Øfre Kleppe, saa har hon dismindre kundet disputere rødderen Ole Jensøn den Ret og frihed til Rødningspladsen som loven ham bevilger, ikke heller har hon soldt mere til Jørgen Christens/øn end hvis Jordbrug og herlighed Kleppestøe egentlig Vedkom/m/er, og hvorfore, saasom Rødningspladsen har sorterit under Øfre-Kleppe over 20 aar, hvilket den indstevnte ikke anderledes skal kunde bevise, Citantinden dismere har fundet Aarsag, eendeel at forsvare sin egen ejendom og eendeel at maintinere (Eng.: Maintain = bl.a.: holde, opprettholde, hevde, holde i hevd, fastholde, forsvare) Leilendingen, hvis frihed og Ret, hon skulle mene Jørgen Christens/øn hannem imod loven haver betagen, saasom hand ikke skal kunde bevise sig huusvild i følge af lovens 3 Bog 13 Capit/ul 1 art/icul ikke heller har hand, nogensinde præsenterit Leilendingen, om hand nogen tid havde Været huusvild, de Vilkaar hand pligtig Var; men efterdi Jørgen Christensøn ikke selv Comparerer men ved sin hustrue lader producere sit skiøde, saa tilspuurte Comparenten bemelte Jørgen Christensøns kieriste paa Citantindens Veigne, om hon negter at have imod Ole Jensøns Villie ladet nedbryde hands huuse paa bemelte Rødningsplads ? hvortil hon indtet directe svarede; og derpaa begierede Mons/ieu/r Bagge at Vidnisbyrdene som udi Sagen vare indkaldede maatte forholdes at giøre deris forklaring edelig: hvilke efter trende gangers paaraabelse ej Møtte.

Bagge derpaa begierede, at efterdi de indstevnte Vidner efter Kaldsmændenes edlige forklaring paa Seddelen loulig ere kaldede og Sagen som indisputeris om, er af den Natur og beskaffenhed at den gaar ud paa Wold eller Herverk, Aasteds trette og den procedeur der bruges bør Uvedkommende, saa paastod hand at Vidnisbyrdene

1716: 46b

maatte forelegges at møde og aflegge deris edelige forklaring om Sigtelsen af Lovens 1ste Bogs 4 Cap/itul 7 art/icul og efterdi Jørgen Christensøn, der har faaet loulig kald og Varsel ikke lader svare for sig directe til Sagen, saa i fald hand end herefter som tilforne skulle disputere Leilendingen, Ole Jensøn Gaarden Kleppestøes besiddelse og brug, reserverer Citantinden hands prætentioner derom ved endelig Dom at paastaae.

Afsagt.

Som udi Stevnemaalet mentioneris baade om ejendoms dispute saa og huusers nedbrydelse, hvorom ej kand kiendis førend paa Aastæden da henvises Sagen derhen; hvilket naar af parterne forlanges og loulig begieris, skal udi Sagen kiendes hvis lou og Ret medfører hvor da og Vidnisbyrd kand føris til Sagens endelig opliusning.

Jørgen Christensøn lader stevne Ole Jensøn Kleppestøe for sig pligtige 43 rdr 2 merker 8 s/killing foruden 3de kiør, hest og 5 t/ønner Korn, alt til betaling og Processens Omkostnings erstatning.
Nils Bagge paa dend indstevntis Veigne møtte og paastod at Lensmanden burde fremvise fuldmagt eller øfrighedens Constitution at procedere denne Sag for Jørgen Christensøn som er en Borger i Byen.
Anders Tveten Lensmanden havde ingen derom skriftlig fuldmagt at fremvise fra Jørgen Christensøn eller øfrighed given;
Thi blev Sagen henvist til (neste ting?) og ham paalagt samme at forskaffe.

D/en 1 Augusti blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev publicerit

Magdalena Smidt(s) udgivne bøxelseddel til Nils Goustads *Søn Simon Jonsøn Gaustad paa 18 merker Smør 6 Kander Malt og 1/4 faar, dat/erit Bergens Bispegaard d/en 2 Maj 1716 ./.

Bøidelensmanden Anders Tveten haver ladet indstevne Jan Hetleviig til strafs lidelse efter loven, fordi hand et qvindemenniske udi sit huus haver haft, som der udi Barselseng hoes ham er kommen hvilket alt Øfrigheden er bleven utilkiendegivet, samme Barn skal og have været et Uegte Barn, hvilket hans Søn Johannes Jansen for egte barn udi Bergen haver ladet døbe; samme qvindemenniske er og fra ham draget; og kongens Bøder saaledis forspildis, thi stevnis Jan Hetlevig til strafs lidelse efter loven og hans Søn *Johan Jans/øn ligeledis til strafs lidelse;
Jan Hetlevig møtte og vedstod Sigtelsen, ligeledis hans Søn Johannes; tilstod Sigtelsen at Qvindemennisket hos ham udi hands huus haver ligget i Barselseng, hvilket alt den Verslige Øfrighed af ham er utilkiendegivet, samme qvindemenniske forklarer Jan Hetleviig at have hedet Ingeborg; men hans Søn *Johan Jans/øn siger at hon skulle have hedet Kari.
Hvorimod fogeden Weilandt forklarede at saavit ham er bleven tilkiendegivet, skulle barnet til Præsten være af *Johan Hetlevig tilkiendegivet at være egtebarn; og for det samme døbt; de forklarede og eenstemmige nu at samme qvindemenniske var et letferdigt qvindfolk, hvilket hand siden af præsterne har ærfarit, og skal hendes barns fader have Været en Soldat ved nafn Knud, dog var samme qvindemenniske, fra ham dagen tilforne, førend Præsterne ham indkaldede, fra draget, og var hon fra ham med et Levende pigebarn bortreist: hand forklarede og at hon tilkiendegav for ham, da hon udi hands huus kom, at hon var egtegift, og hafde een Mand i Kongens tieniste

1716: 47

med hvem hon havde avlet et barn tilforn og dette sagde hon nu var det andet hon ved ham hafde avlet. Men ingen af dem viste hvor sam/m/e qvindemenniske nu sig opholder.
Fogeden begierede at Sagen til høste Tinget maatte nedsettes, da hand videre vilde lade, baade hoes præsterne og andre, Sagen angaaende, inqvirere (Inkvirere = etterforske, undersøke, lede forhør, utspørre); hvilket Retten concenterede.

Benjamen Nævermand haver ladet stevne Lars Grinden (Grindem?), boende nu paa Hendøen at betale sig resterende 1 rdr; med Processens Omkostning.
Henrik Hielmen møtte paa dend indstevntis Veigne at hand gandske benegter denne sigtelse, foregivende samme at have betalt.
Citanten paastod at dend indstevnte derpaa maatte aflegge sin eed, at hand denne 1 rdr ej skyldig er, eller den med Varer eller andet betalt haver.

Afsagt.

Lars Hennøen forlegges til nestholdende høsteting personlig at møde og Sigtelsen sig ved ed at fralegge; eller og Citanten Benjamen Nævermand bliver tillat bekræftelses eed udi Sagen om Søgningens vished at giøre, alt til videre Sagens paakiendelse.

Dernest blev proponerit samme qvæstioner angaaende strandsiddere, pebersvenne, huusmænd, Ledige karle etc som efter forordningen kunde skatte, enten 4 rdr, 2 rdr, eller 3 mark, for disse tvænde Mænd af Domkirke Sogn Jan *Hetlevis og Johan Jansøn Hetlevig, som paa forrige Skibbreder og tilholder af Retten deris Sandhed derom edelig at sige: hvorom de edelig forklarede at udi deris Sogn ingen af slige persohner findes.

Nok blev indkaldet de Mænd af Herløe Sogn Nils Heggøen og Nils Sæle, og af Mælands Sogn Mons Frechau og Magne Fosse: hvorom de edelig forklarede at udi deris Sogn ingen af saadanne findes.

Derefter blev publicerit Iver Olsøn Oens udgivne Skiøde til Johannes Olsøn Rogn paa 6 merker fisk udi Rogn dat/erit Frechau d/en 1 Aug/ustij 1716.

Johannes Olsøn Rogns udgivne Skiøde til Iver Olsøn Oen paa 6 merker fisk udi Rogn dat/erit Frechau d/en 1 Aug/ustij 1716 ./.

Siden blev paaraabt om flere vare tilstæde, som i rette havde Sager indstevnt, og nu vilde gaa i Rette, men som ingen indfandt sig blev Tinget dennesinde ophævet.

Anno 1716 d/en 3 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Sartor Schibbredis Almue udi Buchen, nærværende udi Stiftbefalingsmand Undals fraværelse, hands beskikkede fuldmegtig Tiener S/igneu/r Jens Wonsen, Velædle Vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Elling Worland, Ole Børnæs, Stephen Aagotnæs, Wincents Hambre, Lars Yttvet for Ole Eide, Grim Midtvet for Peder Laakøen, Nils Nipen for Nils Sechingstad, Aamund Børnæs, tillige med Bøidelensmanden Nils Bildøen,

Hvorda, efterat Retten var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høi øfrigheds befalinger, som fol/io 39 findis extraherede - dernest blev publicerit.

H/er/r Otte Warbiergs udgivne bøxelseddel til Iver Mikkelsøn paa 2 p/un/d fisk udi Nore Fielde, dat/erit Sunds Præstegaard d/en 16 Aprilis 1716 ./.

Zidsele Christiansdatters udgivne bøxelbrev til Nils Johansøn paa 1/2 Vog 6 merker fisk udi Langøen dat/erit Bergen d/en 20 Januarij 1716 ./.

Magdalena S/a/l/ig/ Smidts udgivne bøxelseddel til Ole Knudsøn paa 18 merker fisk udi Fiereide dat/erit Bergens Bispegaard d/en 29 Febr/uarij 1716 ./.

Knud Baches udgivne Gavebrev til Wincents Hambre paa halveparten udi en brurekrage af Sølv, Vurderit 20 rdr, dat/erit Buchen d/en 3 Aug/ustij 1716.

Ditoes udgivne gavebrev til Lars Ols/øn Dale paa den anden halvepart, dat/erit Buchen d/en 3 Aug/ustij 1716.

1716: 47b

D/en 4 Augusti blev Retten igien sat sammesteds undtagen Peder Laachøen Nils Sechingstad, som i dag selv møtte af Laugrettesmændene, og Erik Aagotnæs udi den afdøde Ole Eides sted.
Dernest blev publicerit.

Ole Christophersøn Kouslands tillige med Nils Mikkelsøn Sangolts og Salamon Christophersøn Søre-Fondes udgivne Skiøde til Mikkel Jensøn Kousland, paa 15 merker Smør og 15 merker fisk udi Gaarden Kousland med underliggende og tilliggende Laxevaag, dat/erit Buchen d/en 4 Aug/ustij 1716 ./.

Derefter blev samme qvæstioner formerede for disse tvende Mænd af Sunds Sogn Grim Midtvet og Nils Nipen angaaende om her udi Schibbredet kunde findis eller fantes Strandsiddere, ledige Karle, Pebersvenne, huusmænd etc, om hvilke forordningen mentioner, der kunde betale udi Skat 4 rdr, 2 rdr eller 1/2 rdr, og tilholdte samme deris forklaring eedelig at aflegge for Tinget ? hvilken de og giorde at ingen af saadanne persohner udi deris Sogn fantes som skatte kunde, ej heller nogen som nogen saadan Næring brugte undtagen Abraham Wessel en Borger i Bergen og den priviligerede Gastgiæber, hvilke den allernaadigste udgangne forordning for saadan Udgift, selv excipere:
Samme proposition blev og giort for de tvende Mænd af Fields Sogn, Lars Trengereid og Nils Søre Biørøen; hvilke derom eedelig forklarede: at af saadanne personer ingen findis udi deris Sogn undtagen Thommes Olsøn, een ledig Karl, holdende til paa Bildøen, der lever af at Opkiøbe en baad fisk at selge i Byen, og den priviligerede gastgievers folk af Kongshafn:

D/en 5 dito blev Retten igien Sat sammesteds med foranførte, hvorda blev publicerit

Zidsele Rues (Rües) udgivne bøxelseddel til Nils Simens/øn paa 1/2 Vaag fiskes Leje udi Hagenæs dat/erit Bergen d/en 9 Novembr/is 1715 ./.

Magdalena S/a/l/ig/ Mag/ister Nils Smeds udgivne bøxelbrev til Ole Tostensøn paa 1 qvarter Torsk udi Telnæs, dat/erit Bergen d/en 6 Maj 1716.

Zidsele Christiansdatter Rues udgivne bøxelbrev til Halver Mikkelsøn paa 1/2 p/un/d Smør og 6 merker fisk udi Søre Echerhofde dat/erit Bergen d/en 2den Martij 1715 ./.

Peder Endresøn Hambres og Kari Nilsdatters udgivne gavebrev til hin anden, at hvo hin anden overlever skal nyde forud hin andens halve hovetlod, dat/erit Buchen d/en 4 Aug/ustij 1716 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og hafde da

Marrite Geitanger ladet stevne sin landbonde Halvor Andersøn Geitanger at betale sig resterende Landskyld for et aar af aaret 3 merker og erstatte sig denne Processis Omkostning.

Halver møtte og vedtog Stevnemaalet sig loulig at Være forkyndt, ligeledes vedstaaende Sigtelsen; men hand forklarede at ham resterer for *tilbagivelse af Bøxel for den part af Geitanger hand blev tildømt for sin Lauret *af (at) afvige: thi blev ham tilspuurt om hand ikke var betalt bøxelen igien ? hvortil hand svarede at det paa ham ej mere er betalt end 1 rdr 3 merker, da hand dog derfore skal have udgivet 4 rdr: hvilket Citantinden her negtede og paastod sin betaling efter Landskyldtaxten og hands egen tilstaaelse af gielden og denne Processis Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Som Halver Geitanger ej kand fragaa at hand jo Citantinden Marrite Getanger er pligtig et aars Landskyld 1/2 Rdr, men allene foregiver, at ville decortere (Dekortere = gjøre fradrag, gi avslag) det udi en anden resterende Bøxels tilbagegivelse, hvilket Citantinden siger sig gandske om at være uafvidende, da kand Retten ej andet end tilfinde Halvor Getanger at betale Citantinden de ham søgende og af ham selv tilstaaende 1/2 Rdr med 2 merker i Processens forvolte Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven: Skulle Halvor Getanger sam/m/e sig om Bøxelens Søgnings tilbagegivelse hoes Citantinden nogen *Rat (Ret?) at have, da

1716: 48

vil hon derom med a parte stevnemaal søges, saasom nu ingen Contrastevning i Sagen er tagen, langt mindre paastaaet at tages, hvorda derom skal kiendis hvis lou og Ret medfører.

Anders Toften haver ladet stevne sin stevsøn Thommes Nilsøn for Voldsom adfærd imod ham udi hands eget huus, hvor ermelte hands Stiffsøn Thommes Nilsøn haver med en stoer steen banket og slaget paa hands Stue døer, og da hand ikke kunde faa dørren sønder til stuen rev hand dørren med handemagt saa laaset og hagen drev ud, til strafs lidelse efter loven, og da hand ermelte Thommes Nilsøn Var indkommen, slog hand Citanten ned imod gulvet, trev dernest til hands fiskesnøre og vilde borttage, hvilket Citanten ikke ...ste vilde, og som hand derudi holdt fast, trekte Thommes Nilsøn ham igiennem dørren derefter og ud paa marken, til Vidne der om Ole Pedersøn Nortofte.

Thommes Nilsøn møtte og vedtog loulig at være stevnt i Sagen, vedstoed Sigtelsen, undtagen at hand ej havde Kast ham imod Gulvet i stuen; og var aarsagen dertil at hands Stiffader Citanten ej ville levere ham fiskesnøret, hvilket foraarsagede ham til denne iver.

Retten tilspuurte Thommes Nilsøn om hand ikke Viste at Citanten var hands Stiffader og hand var ham ald ære, som fader, skyldig ? hvortil hand svarede; at saasom hands fader ej vil ære ham, saa var hand ej pligtig at ære ham igien.

Citanten paastod straf, efter loven, over sin *Sønds formastelige adfærd.

Dernest blev Vidnet Ole Pedersøn Nortoft tilspuurt om hand var stevnt til at aflegge sit Vidnisbyrd i denne Sag; hvortil hand svarede ja. Ligeledis tilstod Thommes Nilsøn at Være stevnt til at anhøre dets forklaring: hvorpaa Vidnet blev tilholdet sin edelig deposition for Retten at aflegge, efterat Eeden først var bleven ham forelæst, om hand haver seet Thommes Nilsøn at have slaget Citanten hands fader imod gulvet udi hands stiffaders egen stuen; hvortil hand svarede, at hand ikke har seet, eller var i stuen da dette som hand spørges om skall være ham uafvidende passerit; og derom slet intet er vidende.

Og som Citanten ej forlangede at føre andre Vidner udi Sagen, ej heller havde Thommes Nilsøn Videre til sin befrielse efter Spørsmaal af Retten at sige eller indføre lade.

Afsagt.

Som dend indstevnte Thommes Nilsøn ej benegter sin formastelige gierning, øvet paa sin Stiffaders Anders Toftens Huusdør med huuses opbrydelse og laases sønderbrydelse sampt

indbrydelse udi hands stue, og Citanten Anders Toften derom paastaar satisfaction over sin Stiffsøn af Retten efter Loven, da kand Retten ej fravige Lovens 6te Bogs 14 Capitels 4 art/icul og i følge af den tildømmer Thommes Nilsøn at bøde for Herverk 3de 40 Lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven og conform med samme bogs og Capitels første Erstatte derforuden den forvoldte skade med indbrydelse efter 2de Uvillige dannemænds sigelse og betale denne processis Omkostning derforuden med 1/2 rdr, alt at udredis og efterkommes inden 15 dager under Nam efter Loven men som ej ham kand overbevises at have slaget sin Stiffader saa kand ham ej heller nogen straf af Mangel paa bevis derfore imputeris (Eng.: Impute = tilregne, regne, tillegge, beskylde).

Kaare Wixøen haver ladet stevne Nils Hammersland fordi hand har skieldet ham for en skielm, samme enten at afbevise eller blive den samme hand ham for haver skieldet, og betale der-

1716: 48b

foruden denne Processis Omkostning. Til vidner udi Sagen havde Citanten ladet indkalde Asser Kausland og Wincents Sangolt item indkaldet Nils Hammersland til Vidnisbyrdenis forklaringer at anhøre.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne efter paaraabelse.

Stevnevidnerne Thommes Schoge og Ole Kousland afhiemblede edelig for Retten at have stevnt ham med nu i løverdags 3 Ugers Varsel til dette Ting og for denne Sag og talte med hands Kone for hands boepæl.

Citanten begierede de indstevnte Vidner nu maatte edelig afhøres: hvorpaa blev fremkaldet først Asser Kousland, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd saaledes forklarede: at da hand tillige med det andet Vidne og flere Mænd Være forsamlede paa Glæsnæsholmen udi Toskefiskeri i S/igneu/r Wessels Borrestue, hvor de kand faa til kiøbs Øle og drikke Vare og Noget lidet havde drukket, hørde hand at Nils Hammersland skieldede Kaare Wixøen uden given aarsag for en skielm, men om der var passerit dem noget imellem tilforne ved hand ikke om ikke heller hørte hand Kaare at tiltale Nils Hammersla\n/d igien.

Det andet Vidne Wincents Sangolt blev dernest indkaldet som medens det andet eller første Vidne aflagde sin forklaring var udvist, hvilket nu for Retten blev tilholdet sin edelig forklaring at giøre, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede eenstemmig som forrige Vidne.

Afsagt.

Nils Hammersland forelegges laudag til nestholdende ting at møde og svare til Sagen, sampt ærklære sig imod de allerrede førte Vidnisbyrd, alt til endelig paakiendelse i Sagen.

Anno 1716 d/en 6 Augusti er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Søreide, nærværende udi Stiftbefalingsmand Undals loulige forfald hands tilskikkede fuldmegtig tiener S/igneu/r Jens Wonsen, Velædle og Velbyrdige Wice-Laugmand og foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Lars Dyngeland og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mikkel Tittelstad, Tore Bratland, Poul Bynæs, Iver Birkeland for Mogens Houkeland, Mons Fyllingen, Rasmus Nedre Dyngeland, Tore Lone og Torgier Birkeland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi deris Majes/te/ts høje Navn var sat, og Almuen til fredelighed og

ædruelighed advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgangne forordninger og Høiøfrigheds befalinger som fol/io 39, findes extraherede. Dernest blev publicerit.

Nicolai Christian de Bærenfelts udgivne pante obligation til S/igneu/r Poul Raunsdorf paa 500 rdr, hvorfore er pandtsat Nobis Kroug dat/erit Bergen d/en 8 Aprilis 1716 ./.

Lars Friderichsøn(s) udgivne Skiøde til Friderich Larsøn paa 1/2 løb Smør og 1/4 huud udi Schage, dat/erit Schage d/en 17 Febr/uarij 1716.

Jacob Widings udgivne bøxelbrev til Lars Olsøn paa 1/2 løb Smør udi Samdal, dat/erit Liuse-Clostret d/en 22 Maj 1716.

Lector Bornemands udgivne bøxelbrev til Lars Johansøn Klungervold paa 1/2 løb Smør og 1/2 faar udi Hoverstuun, dat/erit Berg/en d/en 22 Apr/ilis 1716.

Rector á Møinichens udgivne bøxelseddel til Lars Hansen paa 12 Kander Malt udi Hoverstuun, dat/erit Bergen d/en 4 Apr/ilis 1716.

1716: 49

Johan Garmands udgivne Bøxelseddel til Nils *Jørgesøn Giellestad paa 1/2 løb Smør 1/4 t/ønne Malt og 1/8 huud udi Birkeland dat/erit Bergen d/en 22 Maj 1716 ./.

D/en 7 dito er Retten igien sat sammestedz med forhen specificerede, hvorda blev publicerit.

Johannes Poulsen Abbeltuns udgivne bøxelbrev til Nils Johansøn paa 18 merker Smør udi Sætre, dat/erit Søreide d/en 7 Aug/ustij 1716 ./.

Zidsele Nilsdatters udgivne Skiøde til Lars Halversøn paa 18 merker Smør og 1/4 t/ønne Maltis landskyld udi Flesland, dat/erit Søreide d/en 7 Aug/ustij 1716 ./.

Mag/ister Nils Smeds udgivne bøxelbrev til Ole Jacobs/øn paa 1/2 løb S/mør 1/2 huud og 1/2 qvarter Malt udi Kirke Birkeland, dat/erit Phanøe Prestegaard d/en 11 Apr/lis 1691 ./.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Torgier Larsøn paa 1 løb S/mør 1 huud og 2 Mæler Malt (Gard ikkje nemnd) dat/erit Bergen d/en 5 Januarij 1707 ./.

Poul Raunsdorffs udgivne Skiøde til Velædle Nicolas de Berenfelts og hands frue paa det nederste Calfarie med mere som ordlydende udi Skiøde-Protocollen findis indført under fol/io 77 samme er daterit Bergen d/en 8 Aprilis 1716 ./.

Hans Schreuders udgivne bøxelbrev til Hans Thommes/øn paa 9 1/2 merker Smør udi Jellestad, dat/erit Bergen d/en 9 Martij 1709.

Brite (Berte) Christina Schreuders udgivne bøxelbrev til Hans Christophersøn paa 3 skilling udi Giellestad, dat/erit Bergen d/en 19 Decembr/is 1705.

H/er/r Cammer-Raad Schreuder lader med contrastevning daterit Mielde d/en 9 Maj 1716 indkaldet S/igneu/r Won Vida til endelig liqvidation, hvilken blev læst.

Jacob von Wida møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne.

Mons/ieu/r Badscher paa H/er/r Cammer Raad Schreuders Veigne møtte og producerede H/er/r Camer Raad Schreuders contra-Reigning, hvorefter Jacob von der Wida til hannem skal blive skyldig dend summa 3703 rdr 20 s/killing; og til H/er/r Cammer Raad Schreuders Krafs rigtigheds udviis, da refererede comparenten sig til Mons/ieu/r von der Vidas Reigning og hands derudi giorte tilstaaelse om de tvende Obligationers summa, bogskylden angaaende og den deraf efterstaaende interresse, da producerede hand iligemaade een af H/er/r Cammer Raad Schreuder Jacob von der Wide og Mikkel Normand indrettet igiennemdraget og forseiglet, sampt underskrevet Bog forseet fremmen og bag med det da dertil forordnede stemplet papiir; bekreftende de 180 rdr og de deraf resterende Renter og Omkostninger.

Da indgav comparenten een derom, imellem parterne ergangne byetingsdom. Jacob von der Wide er ellers bleven skyldig til Bærent Uldrik efter hands revers 30 rdr, hvorom Cammer Raad Schreuders Reigning udtrykkeligere Melder, men som bemelte Bærent Uldrik ved døden er afgaaen og H/er/r Cammer Raad Schreuder var en Creditor for en temmelig Capital udi hands stervboed, saa er den stervboe da tilkom\m/ende udestaaende Gield *Gield beløbende sig til 204 rdr 1 mark udlagt H/er/r Cammer Raad Schreuder til betaling og derom producerede Skiftebrevet in originali, sluttet efter bemelte Bærent Uldrik, for at vise at bemelte 30 rdr udi samme udestaaende Gield er indbereignet og H/er/r Cammer Raad Schreuder tilkom\m/ende; og refererede sig til bemelte Skiftebrev, pag/ina 32, 34 og 40: angaaende Jacob von der Wides ingivne skriftlige forset og handz foregivende om at en temmelig Capital skal være ham af H/er/r Cammer Raad Schreuder eftergiven, nemblig først 1911 rdr 64 s/killing, dernest 363 rdr, da refererede comparenten sig til den fremlagde Bog fol/io 12; hvorudi Jacob von der Wida med egen haand tilstaar at H/er/r Cammer Raad Schreuder og Mikkel Normand har betalt for ham, efter hands eds ædle Assig-

1716: 49b

nationer, som hannem imod hands haands underskrivelse i Sagen, in originali ere bleven extraderede{;} bemelte 1911 rdr 64 s/killing; det sees og af hands Reigning udi bemelte Bog fol/io 61 at hand tilstaar at blive skyldig de 3976 rdr 39 s/killing hvilke hand udi forbemelte pag/ina 12 balancerer med bemelte 1911 rdr 64 s/killing saa at hands forevinding som hand herimod vil bruge er aldeelis urigtig; i særdelished, efterdi hand ikke efter Rettens forhen ergangne kiendelse, kand bevise hands foregivende, thi omend Mikkel Normand skal have efterlat ham hans deel eller halve andeel af bemelte 1911 rdr 64 s/killing, og Magistraten paa Nordmands egen tilstaaelse, skal have grundet deris af Von der Vide i denne Ret producerede Doms slutning; da er det ikke nogen Obligation for H/er/r Cammer Raad Schreuder, i Consideration, at Nordmand kunde dispensere over sit som hand vilde og H/er/r Cammer Raad Schreuder haver ingen deel haft udi den proces, hvorom Raadstue Dommens final melder, men er hannem aldeelis Uvedkommende; den *Klotseddel, som Mons/ieu/r Von der Wide i denne Ret har producerit, for dermed, om ikke at bevise, saa dog at besmykke hands foregivende; da undrer H/er/r Cammer Raad Schreuder sig meget over, hvorledis Mons/ieu/r Von Wida bør bruge sig saadant til nøtte udi en rettergang, allerhelst, efterdi samme *klatseddel, som bagen paa af Mons/ieu/r von der Vida med mange *ciplier (Ripple = bølgeform på sandbunn i elv. Her: bølgestreker?) er Maculerit, ikke i ringeste maader giver nogen betydning, hverken til credit eller debit, enten paa von Vidas eller andens Nafn, eller specificerer nogen aar og datum; thi om H/er/r Cammer Raad Schreuder kunde have skrevet *nogte (noget) *Cipler paa den eene side og siden efter, destineret (Destinere = bl.a.

bestemme) den som en ubrugelig ting {destinerit den} til et særdelis brug og von Vida den kunde have over kommet, saa kunde og buurde Mons/ieu/r von Wida ikke ved hands explication (Eksplikasjon = forklaring) og egen haands underskrivelse applicere (Applisere = tilpasse, anvende) den til denne Sag, eller noget bevis derudi: saa at denne post falder vel af sig selv; dernest de 363 rdr, da *referede hand sig iligemaade til bemelte Bogs fol/io 11; hvormed bevises at von Vida bliver skyldig til H/er/r Cammer Raad Schreuder og Mikkel Normand 363 rdr; men at samme summa, skal efter hands foregivende, være ham efterlat, tilstaar H/er/r Cammer Raad Schreuder ham ingenlunde; saa skal ej heller bemelte von der Vide kunde bevise hands sigende herudinden; Og for at vise Retten og overbevise Mons/ieu/r von Vida at hand er pligtig at svare Renter af Bogskylden ligesom efter Obligationen, da *referede comparenten sig til bemelte Bogs fol/io 60, hvor Won Vida med egen haands underskrivelse tilstaar at svare Renter 5 pro Centum aarlig; Saavel af de udi Cammer Raad Schreuders Reigning specialiter anførte 1700 rdr, saavelsom den øfrige bogskyld, thi efter bemelte fol/io 60, hvor Cammer Raad Schreuder og Mikkel Normand af Von der Vida tilstaaes Renter af den der balancerit 3545 rdr 81 s/killing; da

1716: 50

befindes det at bemelte 1700 rdr der udi er indbereignet eller den Reigning indbereignet; thi paa betalingen har vel Von Vida anført at have leverit 80 st/ykker Røt og guult Klæde, for den summa 1920 rdr og 60 stykker guult Baj (Norsk Hist. Leksikon: Bai el. boi = tykt, grovt og løstvevd ullstoff i lerretsbinding, loddent på ene siden og glatt på den andre) for 1080 rdr, men som 80 st/ykker \Klæde/ og 36 st/ykker Baj blev dennem strax efter af Obriste Hein, efter General Commissariatets ordre fratagen til betaling paa hvis (det som) von Wida var skyldig til hands Majes/te/t, har von Vida i steden derfor under hands haands udi bogen fol/io 62 tilstaaet dem bemelte 1700 rdr og ligesom hand var pligtig efter forhen alligerede Bog med formeld at svare Renter af Capitalen førend klædet blev leverit, saa er hand og pligtig at svare Renter siden den tid Klædet dennem blev frataget og hand selv gielden bandt; i det øvrige henstillede comparenten Sagen til Rettens Dom og kiendelse, og i særdelished at von der Vida bør betale Capital, Renter, *samp processens Omkostning, som tilstrekkelig kand ansees.

Afsagt.

Sagen udsettes til førstholdende ting her i Schibbredet holdet, at von Vida end engang kand indkaldes sin demonstration imod H/er/r Cammer Raad Schreuders anførte at giøre, hvor ham og imidlertid kand meddelis Copie af det indførte og i rettelagde, til Sagens nermere og endeligere opliusning om hand det forlanger, imidlertid vil og forrige afsigt efterleves.

D/en 8 dito Retten igien sat sammesteds med foranførte, undtagen Ole Øfre Totland sad for Rasmus Nedre Dyngeland, og Ole Raae for Torgier Birkeland, hvorda blev publicerit.

H/er/r Søren de Finis udgivne Skiøde til Wincents Salamons/øn paa 13 merker Smør og 9 Kander Malt udi Noreide, dat/erit Phanøe præstegaard d/en 4 Junij 1716.

Dito har udgivet et skiøde til Johannes Monsøn paa 13 1/2 merker S/mør og 9 Kander Malt udi Nordeide, som samme tid blev publicerit af dat/o Phanøe Præstegaard d/en 4 Junij 1716.

Nils Smeds udgivne bøxelbrev til Anders Madhop paa *paa 1 løb 6 merker S/mør dat/erit Bergen d/en 4 Junij 1716 ./.

Peder Hofmands udgivne bøxelbrev til Nils Christophersøn paa halveparten udi Myhr, dat/erit Berg/en d/en 14 Apr/ilis 170? (Siste talet vanskeleg å tyda - muligens 3).

Daardi Larsdatter(s) Skiøde udgivet til sin Søn Salamon Halvorsøn og hands Huustrue og Børn paa 1 pund 3 merker Smør 12 Kander Malt og 1/4 huud, dat/erit Søreide d/en 7 Aug/ustij 1716.

Dernest blev Sagerne foretagne, og havde da.

Bøidelensmanden Lars Dyngeland ladet stevne Baar Lund efter udsteed Bøiderykte til at anhøre Barbro Haakensdatter Hatlestads og Astridt Larsdatters forklaringer om hvad Baar Lunds Koene for dem kand have aabenbaret om samme sin Mands adfærd og omgang med hende, alt til et Tingsvidnes erholdelse.

Baar Lund møtte for Retten og Vedstod at være loulig stevnt til at anhøre disse Vidners forklaringer: Begge Vidnerne vedstode og at Være stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrder og forklaringer i denne Sag.

Barbro Haakensdatter blev derpaa fremkaldet for Retten og tilhold sin Sandhed at aflegge ved sit eedelige Vidnisbyrd; hvorpaa hon for Retten aflagde sin Corporlige ed, efter eden for dem begge var oplæst, og det andet vidne var udvist medens Barbro Haakensdatter Vidnede, om sit sandferdige Vidne og forklarede: at da hon kom til Baar Lunds Koene paa Gaarden Lunds hiembærende med sig et stak som hende af Baars pige var laant, spuurte hon hvor Baars Koene Marrite Jansdatter levede; da sagde hon hvorledes skal jeg leve, de haver ikke bedre givet mig, jeg haver faaet en Kage med

1716: 50b

søde krydder paa og peber udi hvoraf jeg har faaet ondt, lever jeg saa skalt det nok spørgis, døer jeg saa er jeg forgivet og levede hon fra ondsdagen som attestantinden var hoes hende og til fredagen da dødde hon, men hvem dend tid Var hoes hende ved hon ikke.

Dernest blev fremkaldet det andet Vidne Astri Larsdatter, som tilforne var udvist medens det første vidne aflagde sin forklaring; hvilket efter edens afleggelse forklarede: at som h/on kom drivendes om morgenen med Smalerne og var kommen ner ved huuserne af Baars part, møtte hende Baars Søn, sigendes, min Moder haver faaet meget ondt, hvorpaa attestantinden saasnart hon faarene havde uddrevet og var kommen til gaarden igien, gaar hon udi Baars ildhuus først og derfra udi stuen, hvor Baars Koene laaeg heftig Siug udi sengen, som sagde til hende Hils din Madmoder fra mig og sig hende mange tusinde gode netter Vi findis aldrig mere paa denne Jord; Gud Velsigne hende og alle de Jeg haver omgaaes med,! men Gud naade dem for mig; dog blev ingen hvem det Var, *nanvgivet.

Mons Olsøn Lund som og udi samme Sag Var stevnt til at Vidne fremstod og for Retten og efter eedens afleggelse forklarede: at hand herom indtet er vidende, saasom hand ej var hoes hende eller i deris huus; ej heller blev hand hentet til hende i hendes huus.

Vice Laugmand Weilandt begierede tid til at faa stevnt Mons Olsøns Koene til første Ting: som blev bevilget.

Henrik Bruus haver ladet stevne Mette Myren, fordi hon har skieldet ham for tyv og tillagt ham at have staalet 70 rdr 3de Guldringer og 1 par Klede, 5 sølfskeder, enten samme at bevise eller lide straf derfore efter Loven; til Vidne derom haver hand ladet indkalde Giertrud Skare, Lars Schares Koene, Nils Schares Kone Ane, og Nils Myrens datter Ane Nilsdatter, at samme grove beskyldning ham af Mette Myren er tillagt, til at vidne.

Mette Myren møtte ikke ej heller nogen paa deris Veigne; ikke heller Vidnerne.
Stevnevidnerne Ole Raa og Salamon Grimstad afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt dem lovlig til dette ting baade Mette Myren for Sagen og Vidnerne til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag undtagen Salamon som forklarede ej at have været med oppe udi Gaarden.
Sagen henvises til Loulig stevnemaal.

Videre blev fremkaldet her for Retten fire Mænd af Phanøe Gield hvoriblant een var af Domkirkesogn, navnlige Tollef Hope, Johannes Birkeland, Goute Flesland, og Halvor Biørndal, hvilke blev tilholdte deris edelige forklaringer at Giøre om herudi Schibbredet og Sognerne findis ledige karle, pebersvenne, strandsiddere og Huusmænd etc som efter den allernaadigste udgangne Skatte forordning kunde skatte aarlig enten 4 rdr, 2 rdr eller 1/2 rdr; alt under vedbørlig Strafs lidelse om anderledis skulle, i sin tid befindes end af dem forklaret er: hvorom de aflagde deris eed at af saadanne Personer ingen hoes dem findes undtagen huusmænd som tigger; saa og Benoni Echof, som bor paa Damsgaards grund og lever af ølsal.

Opsidderne paa Gaarden Flesland som er af Jordskyld To løber, navnlige Lars Goutesøn, Lars Halvorsøn, Ole Larsøn, Goute Lars/øn og Enken Guri Christophersdatter, fremkomme for Retten og tilspuurte tilstæde Værende Almue og Laugrettet, om dem ikke er vitterligt og udi frisk minde, at deris Gaardeparters Lader med sin fulde Grøde af høe og Korn og tvende Huus derforuden, blev af en Ulykkelig Ilds Vaade 5 Uger for Juul 1715 udi Aske Lagd ? hvortil Almuen og tilstædeVærende Laugrett svarede at hvad af Opsidderne proponerit er, sig udi alle Maader sandferdig forholder, det de Vel Vidende for Gud og ald Øfrighed kunde og Vilde bevidne dette

1716: 51

hvad for Retten passerit er, begierede Opsidderne paa Gaarden Flesland, til Tingvidnes erholdelse under Rettens haand og Seigl beskreven.

Anno 1716 d/en 10 Augusti er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Reistad, nærværende udi Stiftbefalingsmand Velbaarne Undals absence hands befuldmegtig tiener Mons/ieu/r Jens Woensen, Velædle vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Johannes Øfste Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Ascheland, Ole Eide, Haldor Wichno, Knud Vikno, Stephen Eide, Børge Rønhofde, Hans Rønhofde, Mons Ascheland og Elling Houge med mere Tingsøgende Almue;

Hvorda efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed og ædruelighed advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds anordninger og Befalinger, som fol/io 39 findes extraherede - dernest blev publicerit.

Elisa Catharina S/a/l/ig/ Wolptmands udgivne bøxelbrev til Aschild Olsøn paa 7 1/2 skilling udi Loftaas hvorfore er betalt bøxel efter persohnens sigelse, efter tilspørgelse af Retten 10 rdr, dat/erit Berg/en d/en 17 Aprilis 1716 ./.

Mad/a/me Maria Macodies udgivne bøxelbrev [til] Simon Siursøn paa 18 merker S/mør og Nie Kander Malt udi Niaastad, dat/erit Berg/en d/en 23 Jun/ij 1716.

H/er/r Claus Schavenii udgivne bøxelbrev til Rasmus Magnesøn paa 1/2 løb udi Hougsberg dat/erit Hougs Præstegaard d/en 5 Febr/uarij 1716 ./.

Anders Bastesøn Røisetters udgivne bøxelbrev til Aschild Daltvet paa 1/2 løb Smør og 12 Kander Malt udi Daltvet, dat/erit Røsetter d/en 4 Februarij 1716.

Stephen Simens/øn Ravnangers udgivne bøxelseddel til Erik Eriksøn Kaalaas, paa 22 1/2 merker Smør udi Daltvet, dat/erit Rafnanger d/en 21 Martj 1716 ./.

Cathrina de Creqvi S/a/l/ig/ Peder Lems udgivne Bøxelbrev til Ole Olsøn paa 1/2 løb 18 merker Smør og 1/2 faar udi Watle, dat/erit Bergen d/en 27 Decembr/is 1706 ./.

Ole Monsøn Birkelands udgivne Skiøde til Elluf Johansøn paa 18 2/3 merker Smør og 1 1/2 Kande Malt udi Søre-Røvem, dat/erit Reistad d/en 10 Augusti 1716 ./.

Elisa Catharina Wolptmands udgivne Bøxelbrev til Baste Johans/øn Tuenæs paa 7 1/2 merker udi Schierping, dat/erit Bergen d/en 27 Apr/ilis 1716 ./.

H/er/r Claus Schavenii udgivne bøxelseddel til Fabian Nilsøn paa 1/2 løb Smør og 12 Kander Malt udi Schistad, dat/erit Hougs Præstegaard d/en 23 Aprilis 1716 ./.

D/en 11 dito Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev publicerit

Peder Nilsøn Hannesdals udgivne Skiøde til sin Søn Jacob Peders/øn paa 12 merker Smør udi Wefle, dat/erit Reistad d/en 10 Aug/usti 1716 ./.

Baste Røskelands udgivne Skiøde til Magne Mons/øn paa 14 merker S/mør og 1/2 t/ønne Malt udi Houge, dat/erit Reistad d/en 10 Aug/usti 1716 ./.

Siden blev samme propositioner angaaende ledige Karle, pebersvenne, Huusmænd etc: som efter forordningen skatte kunde enten 4 rdr, 2 rdr eller 1/2 rdr giort for disse fire Mænd af Gierstad og Hougs Sogn Magne Houge, Jacob Wefle, Nils Mit Mielde og Mons Vikne ? hvilke til samme qvæstioner svarede eedelig for Retten at ingen af saadanne persohner findis i deris Sogn undtagen Een, som armod driver til at tigge.

Og som ingen Sager enten af Kongens eller andres til paakiendelse Vare indstevnte, blev Retten dennesinde paa dette Sted ophævet.

Anno 1716 d/en 12 Aug/usti er holdet almindeligt Sommer skatte og Sage-Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre Arne, nærværende udi Stiftbefalingsmand Undals absence hands befuldmegtig Tiener Jens Woensen, Velædle Vice Laugmand Weilandt

1716: 51b

Bøidelensmanden Børge Selviig og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Erik Aalmaas, Stephen Qvame, Tørris Aarne for Mons Blindem, Ole Taqvam, Knud Berge, Ole Sandvigen, Jens Taqvam Nils Hougland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Tinget var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgivne forordninger og Høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 39 findis extraherede: dernest publicerit.

Jens Hiermands udgivne Pante-Obligation til Mad/a/me Smidts paa 76 Rdr, hvorfore er pantsat hands iboende huus udi Store Sandvigen, saavit andre ej er nermere prioriterede dat/erit Bergen d/en 18 Julij 1716 ./.

Rangele S/a/l/ig/ Hans Pedersøns udgivne termin og pante obligation til S/igneu/r Peder Ranfsberg paa 93 1/2 rdr; dat/erit Store Sandviigen d/en 24 Martij 1716, hvorfore er pantsat hendes iboende huus udi Store Sandvigen, med mere.

Magdalena S/a/l/ig/ Smidts udgivne Bøxelbrev til Ole Torbiørns/øn paa en fierding lax udi Dale, dat/erit Bergen d/en 10 Junij 1716 ./.

Maria Macodis udgivne bøxelbrev til Jens Daniels/øn paa halvdeelen udi Mikkel Indre Boges brug, dat/erit Bergen d/en 21 Apr/ilis 1716 ./.

Jacob Widings udgivne bøxelbrev til Ole Thommes/øn paa 1/2 løb S/mør og 1/2 faar (Gard ikkje nemnd) dat/erit d/en 31 Decembr/is 1715 ./.

Siden blev forrige qvæstioner for disse efterskrevne Mænd af Brudvig, Hougs og Aasene Sogn, nafnlige Anders Hane, Nils Jabne, Anders Songstad, Haldor Songstad, Jens Ullesetter, Johannes Jordal, giort om nogen ledige Karle, Pebersvenne, Huusmænd etc udi deris Sogne findes, som efter forordningen skatte kunde enten 4 rdr, 2 rdr eller 1/2 rdr ? hvortil de svarede: at ingen udi deris Sogne findes af saadanne, undtagen Lars Grøtaaen, som aarlig kand skatte 1/2 rdr, dog forklarede de af Aasene at de ingen forklaring om Sandvigen kunde giøre, hvilket alt Eedelig af dem blev afsagt for Retten.

Severiin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Mons Halstens/øn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Blindem dat/erit Bergen d/en 9 Octob/ris 1715 ./.

Marrite Knudsdatter Herlands tillige med hendis Lauværge Ole Hoelis udgivne Skiøde til Mons Olsøn Herland paa 1 p/un/d 3 merker Smør udi Herland, dat/erit Herland d/en 6 Octob/ris 1708.

Iver Teilands udgivne Skiøde til Stephen Jens/øn Toft paa 9 merker Smør udi Hylche, dat/erit Yttre Arne d/en 12 Aug/usti 1716.

Iver Teilands udgivne Skiøde til Gregorius Mons/øn Toft paa 9 merker Smør udi *Hylhe (Hylche) dat/erit Yttre-Arne d/en 12 Aug/usti 1716.

Anders Teilands udgivne Skiøde til Gregorius Toft paa 1 pund Smør og 8 Kander Malt udi Toft, dat/erit Yttre Arne d/en 12 Aug/usti 1716.

Abel Murks udgivne Bøxelbrev til Lars Nilsøn paa 18 merker Smør og 1/4 t/ønne Malt udi Aasem, dat/erit Bergen d/en 23 Febr/uarij 1715 ./.

D/en 13 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev publicerit.

Rangele S/a/l/ig/ Hans Pedersøns udgivne forskrivelse til Mad/a/me Elisa Catharina Wolptmand paa 200 rdr, hvorpaa er betalt 50 rdr med Renter, dat/erit Bergen d/en 28 Decembr/is 1714.

Jens Hiermands tillige med Rangele Hiermands udgivne pante forskrivelse til Johan Heming paa 98 rdr, hvorfore er pantsat deris iboende huus udi Store Sandvigen og deris ejende Jordegods paa Sundmør, dat/erit Store Sandvigen d/en 29 Aprilis 1716.

Jens Hiermand tillige med Rangele Hiermands udgivne pante forskrivelse til S/igneu/r Gunder Bærentsen Fester paa 111 rdr, hvorfore er pandtsat deris iboende huus med Reberbane, Grund og dengen, dat/erit Sandvigen d/en 28 Aprilis 1716.

Høiædle Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals Høirespective Resolution paa Rangele S/a/l/ig/ Hans Pedersøns andragende, af 17 Feb/ruar 1716 dat/erit d/en 24 Febr/uarij 1716 hvorudi hende er beskikket frihed til Gastgiæversæde der sammesteds.

Hans Jørgens/øns udgivne bøxelbrev til Ole Olsøn paa 1/2 løb Smør og 12 Kander Malt udi Søre Toppe, dat/erit Bergen d/en 15 Febr/uarij 1716 ./.

1716: 52

Ole Monsøn Indre Taqvams udgivne panteforskrivelse til Jens Mikkelsen Taqvam paa 21 rdr, hvorfore er pandtsat hands brugende og beboende part udi Indre Taqvam, skyldende aarlig 1 p/un/d Smør 1/3 faar, dat/erit Yttre Arne d/en 13 Aug/usti 1716.

Baste Garnæsses og Johannes Tvetens udgivne Skiøde til Anders Johansøn Tuenæs paa 1 p/un/d 1 mark Smør udi Tuenæs, dat/erit Yttre Arne d/en 13 Aug/usti 1716.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens, og hafde da

Bøidelensmanden Børge Selvig, til deris Majes/te/ts interressis beobagt ladet stevne Hans Hansøn Houchaas og Siur Sogni holdende til paa Selvig for øvede Slagsmaal alt til deris Bøders erleggelse efter loven, til Vidne Hans Olsøn Houkaas og Johannes Mons/øn Euchaas (Eichaas); hvilket blev remitterit til Stiftamptmanden(s) Resolution, om den skal foretages.

Joen Halvorsøn lader stevne Ingeborg Larsdatter efter forrige tiltale: hendes Mand Erik Baarsøn møtte paa hendes veigne undskyldende hands huustrues ufostandighed og hastighed; Citanten henstillede sin Sag udi Rettens skiøn og retsindige paakiendelse og Var Dom begierende.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Som Ingeborg Larsdatter for Retten haver tilstaaet det hon haver skieldet Joen Halvorsøn for Tyv, og samme af hende ej ham kand overbeviises, da kand Retten ej andet end følge Lovens

6 Bogs 21 Capit/ul 6 art/icul og i følge af den tildømme hende at blive det hon ham for haver skieldet; og bør det tillagde ej komme herefter Joen Halvorsøn eller hands erlige Navn og rygte til allerringeste forkleinelse, men være som døde og utalte, efterdi de ham selv ere blevne ubeviste.

Her er 8 bumerke innteikna

Stephen Danielsøn Flactvet haver ladet stevne Lars Monsøn Nore Melcheraae fordi hand haver truet ham med blodige fingre fordi hand har efterlevet sin øfrigheds ordre med at advare Børsemendene til at være færdig nat og dag naar noget paakom, og er samme Lars Monsøn selv børsemand; til Vidne derom Johannes Sætre og en Koene udi Byen.
Dend indstevnte møtte for Retten og vedstod stevnemaalet og sigtelsen;
Citanten henstillede sin Sag udi rettens hender; dog vil hand ikke søge hands Ulempe men selv recommenderer ham til det beste, dog paastod sin betaling for Processens Omkostning.

Afsagt.

Siden Citanten selv intercederer (Intercedere = gå imellom, skride inn, megle) for Lars Monsøns Ufærd og strafskyldighed, men allene andre til excempel herved vil vise at hands ærende efter øfrigheds ordre bør med ærbødighed imod tages og hand som frembærer dem ej med Uhøflighed at bør begeignis (Tysk: begegnen = møte), da tilholder Retten Lars Monsøn her for Retten at giøre Skafferen Stephen Danielsen offentlig afbed, med alvaarlig advarsel derhoes at endtholde sig fra saadan og anden usømmelighed, saafremt hand ej vil vente sig lovens haarde straf, derforuden tilfindes hand at betale Citanten denne anvendte Omkostning med 2 merker danske inden 15 dager under Nam efter loven.

Lensmanden lader stevne Børge Brynnelsen og Thrine Buchholdt efter forrige tiltale.
Ingen af de indstevnte møtte ej heller nogen paa deris Veigne;
Stevnevidnerne Stephen Flactvet og Erik Jordal, afhiemblede med Eed og opragte fingre at have stevnt dem loulig til dette Ting sted og dag og for denne Sag;
Lensmanden paastod Dom over dem efter Loven, efterdi de ingen indsigelse giør efter laudags foreleggelse.

1716: 52b

Afsagt.

Børge Brynnelsen og Thrine Buchhold, der først ere loulig stevnte, og efter laudags foreleggelse ej møder, eller lader svare til Sagen, tilfindis, efter stevnemaalets paastand, for fortilig sammenleje, at bøde til sammen 3 rdr 2 merker 4 s/killing i følge af lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul inden 15 dager under Nam efter loven.

Dito lader stevne Boel Brynnelsdatter og Jacob Rasmusøn; som efter examination ej haver været hiemme, thi kand indtet imod ham foretages førend hand loulig bliver stevnt.

Mikkel Monsøn Songstad haver ladet stevne Mikkel Olsøn Songstad fordi hand har slaaet høe udi hands Skoug og Mark.
Mikkel Olsøn møtte og vedstod at samme teig ham var tilbydt og Citanten igien slaaer udi hands Skoug.

Afsagt.

Som denne Sag dependerer af besigtelse Siun og grandskning, da henvises Sagen til Aastæden.

Og som ingen flere indfandt sig efter paaraabelse der Sager hafde indstevnt eller vilde gaa i Rette, blev Retten dennesinde her paa dette sted ophævet.

Anno 1716 d/en 2 Septembr/is er efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals høi-respective Resolution paa Velædle Vice Laugmand Weilandt indgivne Memorial af 18 Aug/usti 1716 holdet extraordinaire Ret udi Buchen til et forhørs erhvervelse over Ole Baches og Ole Algrøens formastelse paa Sommertinget, med et fremmet Laugret af Schiolds Schibbrede, hvorda var nærværende Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undal, Velædle Vice Laugmand Weilandt, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, som før ermeldt af Schiolds Schibbr/ede Mikkel Tistad, Tore Bratland, Mons Houkeland, Tore Lone, Torgier Birkeland, Mons Fyllingen, Poul Byenæs, Halvor Hornæs, og udi Lensmandens sted Ole Raae;

Hvorda Velædle Vice Laugmand Weilandt til et forhør havde indstevnt Ole Bache, og Ole Algrøen til at anhøre samptlige Almuens af Sartor Skibbredis edelige depositioner, angaaende deris Uskikkelige comportement (Eng.: comportment = oppførsel, framferd) imod Stiftbefalingsmandens fuldmegtig tiener S/igneu/r Jens Wonsen og fogeden Weilandt.

Og er da Ole Bache indstevnt først, til at anhøre det da Værende Laugrets Erik Aagaatnæs, Elling Worlands, Aanund Børnæs, Peder Laakøen, Stephen Aagotnæs, Nils Sechingstad, Ole Børnæs, og Wincentz Hambres edelige forklaringer om hands adfærd; og Ole Algrøen til at anhøre samptlige Almues mend af Sartor Schibbredis forklaringer om hands stempling; sampt blev og Var indkaldet de tvende Vidner Ole Knuds/øn Fiereide, og Mons Gregoriussøn Glesnæs, der vare beordrede at føre Ole Bache til Byen, edelig at forklare hvem og hvo de Vare, som med magt fratoge dem Ole Bache af Baaden.

Ole Bache og Ole Algrøen møtte for Retten og vedtoge at være louligen stevnte til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer, saa og for sagen; Alle \tilstædeværende/ svarede at være stevnte til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag undtagen Bielcherøens opsiddere, men vilde dog selvillige Vidne hvad dem om denne sag er vidende. De tvende Mænd som Vare i Baaden forklarede og at være louligen stevnte til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag: Hvorpaa eeden blev for dem samptlige oplæst; og enhver tilholdet sin Sandhed at Vidne,

Og blev først fremkaldet Erik Aagotnæs, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnesbyrd forklarede om Ole Baches adfærd, saaledes: at da Ole Bache blev paaraabt at betale sine Skatter og efter den allernaadigste

1716: 53

udgangne forordning producere sit skiøde og bøxelseddel, fremkom hand med begge deele, og da Stiftbefalingsmandens fuldmegtig S/igneu/r Jens Woensen siger ham at samme Bøxelseddel ej var tinglyst, siger Ole Bache til ham igien, hand er og skal være tinglyst, hvorpaa S/igneu/r Wonsen siger hand er ikke, og meste Laugrettet den at see den ej var tinglyst som samme og \ej/ var; hvorpaa S/igneu/r Woensen med ald sagtmodighed bad ham vige bort til i Morgen saasom hand var drukken og komme saa igien og betale sin Skat; men hand blev ved at trette paa samme Bøxelseddel Var og skal være tinglyst, hvorpaa *Laugmad Weilandt beordrede 2de Mænd som skulle føre Ole Bache af Tingstuen, fra hvem da de

Vilde føre ham paa dørren, hand sled sig fra og kom til tingbordet, lagde sig over bordet ved fogeden, som ham sagtmodelig tilholdte at holde sig skikkelig ved Retten, hvorpaa Ole Bache slog i Bordet, og sagde, til fogeden, meener du jeg er bange for dig \fordi du er fut/ du *tor (tør) vel Være reddere for mig end jeg for dig, hvor stor *fit (fut?) du er; hvilken forklaring for ham blev oplæst og tilstaaet sandfærdig at Være: siden begierede laugmanden at de skulle nu, siden hand ikke tilforne med gode har vildet udgaa, føre ham ud og til festningen; efterat da Ole Bache var ud ført, indkom Ole Algrøen gaaende gulvet op og ned ad murrende med sig selv og omsider udbrast med disse ord til Almuen og laugrettet, kom Kare, hvad sidder i her efter skal han føres fra os, kom lad os tage ham med magt til bagers; og hertil Var ham ingen ej heller den anden nogen anledning given. Men hvem Ole Bache af Baaden med magt optog, haver hand ikke seet; eller hørt.

Dernest blev fremkaldet Elling Worland, som efter edens afleggelse forklarede: det selv samme som Erik Aagotnæs undtagen dette, at hand ej kand erindre at have hørt de ord tale Af Ole Bache, til S/igneu/r Woensen, blegner du for mig, saa blegner jeg ikke for dig; og ej heller kand hand erindre sig andre ord af Ole Algrøen være talt, end nere i stuen; ønskede hand at fogeden var saa red i sine Boxer som hand i sine skor; dog tilstod hand, at ingen anledning i ringeste Maader den Af Øfrigheden dertil var given: ej heller har hand seet nogen tage Ole Bache af Baaden; men have hørt at Ole Landraa og Mikkel Bache skulle have \været/ de mænd som med magt optoge Ole Bache af Baaden: Mikkel nærværende svarede at have været nødt til af andre at have taget sin haand med udi Ole Bache. Ole Landraa nærværende svarede sig at have været med at tage Ole Bache af Baaden, men ej udi Baaden eller stuen.

Derefter blev fremkaldet Aamund Børnæs, som efter edens afleggelse forklarede: det samme som Erik Aagaatnæs, undtagen ej have hørt noget tale til Wonsen end disse ord, blegner du for mig, saa blegner jeg ikke for dig; ej heller disse ord, til fogeden, meener du jeg er redde for dig fordi du er fut, etc: men af Ole Algrøens ord kand hand sig ikke noget erindre: ej heller har hand seet nogen tage hand af Baaden, nemblig Ole Bache, af Baaden, men hørt at det skulle have været Mikkel Bache og Ole Landraa:

Siden blev fremkaldet Peder Laachøen, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: det selv samme om Ole Bache som Erik Aagotnæs undtagen ej at have hørt disse ord til fogeden talt, meener du jeg er bange for dig fordi du er fut, du tør vel være reddere for mig end jeg for dig, hvor stor fut du er; men af Ole Algrøens Ord kand hand sig ingen erindre, undtagen at hand ønskede fogeden at Være som Vaad i sine Boxer, som hand i sine skor. Ej heller har hand seet hvem der toeg Ole Bache af Baaden med Magt: men vel hørt at det skulle have været Mikkel Bache og Ole Landraa.

Stephen Aagotnæs blev dernest framkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: det selv samme som Erik Aagaatnæs undtagen de ord

1716: 53b

til Stiftbefalingsmandens fuldmegtig, blegner du for mig, saa blegner jeg ej for dig; ej heller haver hand hørt disse ord til fogeden talt, mener du jeg er bange for du er fut, du tør vel være reddere for mig end jeg for dig; og af Ole Algrøens ord, sagde hand sig indtet at have hørt; som foruden dette er og svag *at (af) tunghørelse ej heller ved hand eller haver hørt hvem samme Mænd Var, som Ole Bache af Baaden tog førend nu.

Nils Sechingstad fremstod dernest, og efter edens afleggelse forklarede: det selv samme som Erik Agaatnæs, *mej (men) ej at have hørt de ord tale til fogeden; som forhen ere specificerede. Men af Ole Algrøens ord kand hand sig ej noget erindre, undtagen ord om fogeden i stuen talt. Ej heller haver hand seet hvem som med magt optog Ole Bache af

Baaden, men hørt sige det at Være Mikkel Bache og Ole Landraa.
Ole Børnæs fremkom dernest og edelig forklarede: ligesom Erik Aagaatnæs, om Ole Bache; men ej at have hørt de ord af Ole Algrøen skal Være talt; til stempling og opmuntring til Almuen at tage Ole Bache tilbagers, ej heller seet eller hørt hvem Ole Bache af Baaden skal have taget førend nu.
Vincentz Hamre blev derefter paaraabt, som efter edens afleggelse forklarede: som forrige Vidne om Ole Bache undtagen de ord talet til fogeden hvorom er spuurt, dem haver hand ej hørt; ej heller erindrer hand sig hvad ord Ole Algrøen i Tingstuen talte; ikke heller haver hand seet hvem som Ole Bache af Baaden tog med magt, men har hørt at det skulle have Vært Mikkel Bache.
Sluttelig blev disse allerrede førte Vidner under sam/m/e ed af deris Høiædle Velbaarendhed, om hands befuldmegtig tiener eller Laugmand Weilandt, ringeste anledning Ole Bache og \Ole/ Algrøen til saadan usømmelighed givet haver, endten i ord, eller andet ? hvortil de eenstemmige svarede at Øvrigheden dem med ald finlighed og godhed saavelsom alle andre begeignet (Tysk: begegnen = møtt) haver, og fra sig ej allerringeste anledning til {..?..} \øvede/ Usømmeligheder eller hastigheder af dem.
Derefter blev fremkaldet Ole Knudsøn Fiereide, som var tilsat at føre Ole Bache til festningen; fra hvem de ham af Baaden tog, til at Vidne hvem samme Mænd Være, som Ole Bache af Baaden tog: hvilken edelig forklarede ej at have seet hvem som tog ham op, saasom hand da øste baaden; men Ole Landraa og Mikkel Bache, saae hand Være dem som nermeste udi stien stod, saa og at folk havde fatt udi Boxene paa Ole Bache; men ej hvem det Var: men Ole Bache vilde selv forblive i Baaden, som med magt blev optaget, dog ej af hvem.
Mons Gregoriussen Glesnæs, som var den anden lejede Rorskar i Baaden fremstod der nest, som edelig forklarede: at Mikkel Bache Var den som tog Ole Bache i skuldrene og trek ham af Baaden; og ej kand eller haver seet nogen anden have fat paa ham ej heller haver hand hørt hvem der opmuntrede dem til denne gierning.
Derefter blev paaraabt Opsidderne af Bielcherøen Ingebrigt, Rasmus, Stephen; som bleve edelig tilholdte at giøre deris forklaringer om Samme foranførte specificerede qvæstioner, om Ole Baches, Ole Algrøens forhold, og Ole Bachis tilbage tagelse hvilke en hver for sig edelig forklarede intet om denne Sag at være vidende, saasom de ej ved Tinget den tid Vare.
Ingen af Lerøens opsiddere møtte.
Af Børnæs møtte ej nogen uden Ole og Aamund, som forhen deris edlige forklaring aflagt haver.
Af Sæle møtte allene Axer, som efter edens afleggelse svarede: sig indtet herom at være vidende i nogen Maader; ej heller var hands Grander dend tid ved Tinget; thi kand de indtet derom være Vidende.
Af Hommelsund møtte Aamund, som efter edens afleggelse forklarede sig herom indtet at Være vidende, saasom hand fra Tinget lenge tilforne var afreist.
Det samme forklarede Kaare og Erik

1716: 54

Wixøen sig indtet derom at være Vidende, saasom de alt tilforne fra tinget var bortreist:
Derefter blev fremkaldet Mons Varøen som efter edens afleggelse forklarede sig indtet derom at være vidende, saasom hand alt fra tinget var bortreist. Nils Warrøen forklarede eedelig ej derom noget at Være vidende, saasom de alt fra tinget Var affaren;
Lars Tønnevig og Johannes Tønnevig fremstod dernest, og efter edens afleggelse forklarede Lars edelig sig derom indtet at Være vidende. Johannes forklarede edelig sig ej her at have været medens dette skeede.

Vincents Trællevig fremstod dernest og edelig forklarede: sig herom indtet at være vidende, saasom hand lenge tilforne alt fra tinget var bortreist.
Mons Toft, Thomes, Ole, Anders og Jacob Nilsøn Toft møtte; og efter edens afleggelse forklarede først Mons, sig ej her at have Været, ligeledes de andre af Toft. Jacob Nilsøn forklarede ellers edelig: at have hørt Mikkel Bache være den som skal have optaget Ole Bache af Baaden; og ej hørt om de ord til S/igneu/r Wonsen og Vice Laugmand Weilandt skal Være talt, ikke heller enten oppe eller nere hørt noget af Ole Algrøen;
Derefter fremkom Ingebrigt Nordtoft, som efter edens afleggelse forklarede: sig ej derom at være vidende: uden at have hørt at Ole Algrøen og Mikkel Bache skal have været dem som haver optaget Ole Bache af Baaden;
Nils og Mikkel, sampt Nils Steensland forklarede eedelig efter hin anden; først Nils Tørresøn sig indtet derom at være vidende: Nils Johans/øn forklarede eedelig sig indtet derom at være vidende. Mikkel forklarede edelig derefter, ej om dette at være vidende:
Peder Hambre forklarede edelig derefter ej andet derom at være vidende end hand selv med eendeel andre var nere paa Bryggen for at tage Ole Bache af Baaden, men ej saa hvem som hafde henderne i ham, saasom mengden Var forstoer.
Anders Bache blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse forklarede: at have hørt af Ole Algrøen udi Tingstuen sige de skulle lade Ole Bache blive og ikke føre ham bort: men ej at være vidende hvem samme Mænd vare som Ole Bache optog af Baaden, saasom hand vare udi ting{...?...}stuen og ej ude paa Marken.
Mikkel Bache fremstod dernest og efter edens afleggelse forklarede: at da Ole Algrøen var nedkommen af Tingstuen og nere i stuedøren sagde hand, det er skam at lade Ole Bache føre til Byen; hvilket Ole Lerøen og Nils Nipen confirmerede; af hvis opmuntring hand dissverre nemblig attestanten tillige med sin Grande Mikkel Knudsøn, Mons Eide, Jens Fielde, Hans Algrøen, Ole Landraa, og flere dette fuldførte.
Mikkel Knudsøn Bache fremstod dernest og edelig forklarede: Om Ole Bache saavit Stiftamptmandens fuldmegtig tiener angaar som forrige Vidner, men ej de ord der siges at være talt til Vice Laugmand Weilandt og ej At have hørt anden opmuntre til denne gierning uden Nils Nipen, hvis raad hand disverre med de andre fuldførte, som hands grande forklaret haver:
Axer Kousland og Mikkel Kousland fremstod dernest og forklarede Axer edelig: ej derom at være noget Vidende: det samme forklarede og Mikkel Kousland edelig. Ole Kousland forklarede eedelig derefter; at have hørt nere paa Gaarden af Ole Algrøen sige til Almuen, det er ikke ret eller kand gaa an at de skal bort føre Ole Bache til festningen; men hvem Ole Bache af Baaden optog ved hand ikke, saasom hand ej var der tilstæde; men raaben og skrigen af Almuen hørte hand nok.
Ole Andersøn Glesnæs fremstod derefter og edelig forklarede: det hand herom indtet er vidende uden den dispute om Bøxelseddelen.
Peder Halversøn Øfre Golten forklarede edelig: sig derom ej noget at Være vidende, saasom hand laaeg i floren og sov.
Haldor Selstøe fremstod derefter og efter edens afleggelse forklarede: sig ej andet at være Vidende end om Bøxelseddelens dispute, af det andet har hand ej noget hørt, saasom hand laaeg og sov.

1716: 54b

Ingebrigt Ystvet blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse forklarede: ej om noget at have været vidende saasom hand sad nere i Stuen udi fredelighed.
Grim Mittvet fremstod og edelig forklarede: sig ej at have Været lenger udi tingstuen end

der om bøxelseddelen disputeredis; siden gik hand ud, hvad da i Tingstuen, nedenfor og paa bryggen passerit er, ved hand ej af, saasom hand Var paa den søndre side af Holmen ved nøstet, og da hand kom tilbagers igien kom de førende med Ole Bache, som da allerrede var optaget af Baaden.

Grim Tæle forklarede edelig: sig om samme ej mere være vidende end \da/ hand kom fra Vestre side af Holmen til huuset gaaende, kom de dragende eller slæbende med Ole Bache af Baaden.

Anders Nipen forklarede eedelig: at hvad oppe passerit er viste hand ej om saasom hand ej var der den tid, men nere hørte hand Ole Algrøen opmuntre Almuen til at tage Ole Bache tilbagers af Baaden, og var *attenstanten med paa bryggen; men ej havde hænder i ham.

Torgier Spilde forklarede edelig: at Ole Algrøen og Nils Nipen sagde nere, det er synd at de skal føre manden saa bort, men ej ved hvem ham af baaden optog. Styrk Spilde forklarede edelig: om bøxelseddelen som forrige Vidnisbyrder; og ej videre derom at være vidende.

Asbiørn Eide forklarede edelig, sig derom indtet at være Vidende, saasom hand var i Phane fiorden med sin nodt;

Nils Hammersland forklarede eedelig: sig derom ej at være vidende noget, uden Ole Algrøen ønskede fogedens Boxer saa vaade som hands skoe, sigende derhoes, jeg ved nok hvad Jeg siger, jeg er ej drukken.

Nils Mikkelsøn Lille Sangolt forklarede edelig: sig ej andet at være vidende end at have seet dem komme fra Baaden med Ole Algrøen paa øverste houg;

Thommes Schage forklarede edelig: ej andet derom at være vidende end have hørt at Ole Landraa og Mikkel Bache skulle være dem som opførte Ole Bache imod hands egen Villie af Baaden.

Lars Trengereid forklarede eedelig: sig herom indtet at være Vidende.

Ole Kallestad fremstod der nest og forklarede eedelig: ej derom at have Været vidende, saasom hand laag borte paa Næsset og snøgte en pibe tobak.

Lars Syltøen forklarede edelig: ej derom at være noget vidende, saasom hand laag vest paa holmen og talte med en Mand og hørte saa raabet og skriget af dem. Nils Hans/øn Syltøen forklarede: ej andet At have hørt end Ole Algrøens ønske over fogedens Boxer; og ej været med i nogen tumult eller ved hvem dertil *hofmand var, saasom hand udi stuen blev og Var siddende. Mikkel Syltøen forklarede: sig herom ej noget at være vidende.

Hans Hansøn Hitzøen forklarede edelig: sig om alt dette ej at Være vidende: Nils Hitzøen forklarede edelig, sig ej herom noget at Være vidende, saasom hand laaeg og sov oppe i floren paa Hougen og ej opvognede førend de allerrede havde Ole Bache af Baaden Optaget.

Hans Olsøn Laachøen forklarede eedelig: sig herom ej noget at være Vidende: Nils Laachøen forklarede eedelig sig herom ej noget at Være Vidende, saasom hand var siddende paa Vestre siden af huusene. Nils Rasmus/øn *Lachøen udsagde edelig: ej andet at Være vidende end om Ole Algrøens ønske over fogedens boxer.

Per Christophersøn Næsse udsagde edelig: sig ej om dette noget at *vær vidende uden at hand kom gaaende udi tingstuen med samme Ole Bache blev der udaf ført, og ej hørt eller fornemmet videre, saasom hand strax ned gik at faa sig Mad. Mikkel Jansøn Næsse forklarede eedelig, det hand om dette indtet er vidende. Erik Næsse forklarede edelig: det hand herom indtet er vidende, saasom hand var høist paa Bakken, uden hand hørte Almuens Skriig, men ej er Vidende hvem det Var af dem som tilskyndte den anden til at optage Ole Bakke.

Gunder Aase forklarede edelig:

sig herom ej noget at Være vidende saasom hand med en deel andre sad oppaa hougen og saaeg hvor de kom gaaendes med Ole Bache op efter Bryggen.

Chlemmet Aase forklarede som forrige.

Rasmus Jacobs/øn forklarede som forrige.

Peder Schoge udsagde eedelig sig herom ej noget at Være vidende, saasom hand laaeg og sov og lenge efter dette end skal være overstaaet. Ole Schoge; forklarede sig ej andet at have erfaret, end Ole Algrøen gik og knurrede for sig selv udi Tingstuen af hvem hand ej noget tydeligt kunde erfare hvad hand talte;

Ole Møvig udtalte edelig: det hand herom ej nogen forklaring kunde giøre, saasom hand medens dette stod paa og var overstaaen, Var og blev siddende i Ildhuuset.

Ingebrigt Tvet udtalte efterfølgende edelig: ej herom noget at kunde udsige, saasom *haand baade før og efter den tid laaeg og sov.

Mons Ulfvesetter forklarede edelig herom ej andet at være vidende end at have fult Lensmanden ned til *Baad med Ole Bache og op igien og ej andet der om er vidende.

Nils Langøen forklarede eedelig: det hand herom ej noget er vidende, saasom hand stod oppe paa Bakken og skottede sig selv ej heller kunde hand kiendelig see enten Ole Bache eller andre op komme, saasom det Var mørkt.

Ole Schaaleviig forklarede edelig: det samme som første Vidnisbyrd om Ole Bache: men om Ole Algrøen er hand indtet vidende saasom hand af Stuen tilforne var gaaen og til nederste stue hvorinden hand forblev, medens og efter at tumulten havde stillet sig.

Iver Sechingstad forklarede eedelig: det hand herom ej noget er vidende, saasom hand laaeg og sov for og efter denne tumult baade begyndtes og endtes.

Hans Olsøn Algrøen om hvem tilforne er vidnet kand nu ej tilstedes noget ...? (skrive oppå eit anna ord) imod andris edelige over ham giorte forklaring. Iver Algrøen forklarede at have været med den anden Almue paa bryggen at optage Ole Bache; Hans Hansøn Algrøen forklarede eedelig: det hand ej om dette er vidende, saasom hand var hoes tingholderne og fik Mad; Nils Algrøen forklarede: det hand ej andet herom er vidende end hand hørte raabet af folket. Stephen Algrøen forklarede som forrige af aarsage hand sad og fik Mad.

Jens Dyrøen udtalte eedelig: sig indtet herom at Være vidende, saasom hand laaeg og sov udi den lille stue nere.

Ole Eide forklarede edelig sig herom ej noget at være vidende, saasom hand laaeg og sov. Knud Eide forklarede sig ej at have hørt noget andet end vraal af Ole Bache da de førte ham ner igiennem trappen.

Mons Kaartvet forklarede edelig, at hand var siddende paa hougen og hørte paa deris skraal og Vraal, men blev siddende baade før og derefter paa samme steed; andet Ved hand ikke derfore at sige: Peder Kaartvet forklarede, som forrige,

Mikkel Angeltvet forklarede edelig: det hand her om ej noget kunde sige, saasom hand Var og blev siddende nere i stuen. Willum Angeltvet forklarede edelig ej herom mere at være vidende end Ole Bache sagde jeg kand gaa ner og sette mig i Baaden, hvilket hand hørde oppe i floren hvor hand laag og havde sovet, da hand op vognede.

Iver Landraa forklarede: det hand herom ej noget er vidende, saasom hand en time førend dette skal Være passerit, var gaaen til Sengs og sov lenge før og til Solen var runden, thi kunde hand indtet herom være Vidende. Lars Landraa udsagde det hand var nere paa bryggen med, og oppe hørde hand den dispute imellem Ole Bache og Mons/ieu/r Wonsen om bøxelseddelen hvilken nemblig Wonsen ham med ald sagtmodighed begeigneede, men ej videre ord enten af ham eller Ole Algrøen: og det hørde hand og sige at Ole Landraa var den som var med een af de andre at optage Ole Bache af Baaden; Rasmus Olsøn Landraa forklarede

1716: 55b

eedelig: ej andet at have fornummet end Almuen var nere og optog Ole Bache med Magt af Baaden, men hvem de vare viste hand ikke, saasom det Var mørkt og hand ej Vel kunde skille dem. Nils Landraa forklarede sig herom ej noget at være Vidende saasom hand laaeg og sov.

Villum Vindenæs forklarede edelig ej at kunde om noget vide, saasom hand paa hougen var liggende bag ved floren. Ole Vindenæs forklarede det samme.

Johannes Aagotnæs forklarede eedelig sig herom ej noget at Være vidende, saasom hand sad nere i stuen og *skiettede sig selv; Mikkel Aagotnæs udsagde edelig, at have hørt af Ole Lerøen og Nils Nipen sige \at/ det Var synd at Ole Bache skulle føris af deris seldskab:

Christen Knapschoug forklarede edelig: om Ole Bache som første Vidne saavit Mons/ieu/r Wonsen angik; og mestendeelen Laugmanden vedkommende uden dette at hand siger sig ikkun at erindre det Ole Bache sagde til Laugmanden, Banges du ej for mig saa banges jeg ej for dig; videre vidste hand ej af, saasom hand da var nedgaaen i stuen hvor hand forblev og ej udkom førend lenge efter at tumulten var stillet. Lars Knapschoug forklarede edelig ej noget derom at Være Vidende;

Halver Getanger forklarede edelig: at have hørt af Ole Landraa sige; jeg har været med at {føre} \tage/ Ole Bache paa Land; og ej videre ved hand af.

Anfind Kaabbeltvet forklarede edelig: at da hand tillige med lensmanden hafde forskaffet Ole Bache i Baaden, og hand gik derfra og op til huusene møder Mikkel Bakke og de andre af Bache ham sigendes hand skal ikke fare, hand skal blive tilbagers, derpaa begyndte Maalet at voxe paa dem, og da hand siden gik op og Var kommen i stuen møtte hand Ole Landraa, som sagde til ham, vi har været nere og optage Ole Bache af Baaden. Jacob Kaabbeltvet forklarede edelig: det hand var og blev siddende paa hougen synden for huusene indtil ald denne tumult var til ende bragt.

Gulak Ebbisviig forklarede eedelig: det hand derom indtet er vidende, saasom hand laag og sov, men blev opvakt af deris raaben; og ej videre derom vidende.

Halvor Larsøn Søre Echerhofde forklarede som forrige Vidner:

Og som ej flere Mænd af de indstevnte dennesinde møtte blev Retten til i morgen opsat.

D/en 3 dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede og udi deris nærværelse.

Hvorda fremstillede sig Ole Lerøen tilstaaende at hand ej andet er af ham sagt, end dette, det er under at et menniske, eller Mand af dette Skibbrede til festningen skalt bortføris, og vi skal høre det, forklarede derhoes at heele Almuen saadant skulle have talt.

Derefter tilspuurte Velbaarne Her Stiftbefalingsmand Undal, efterat Statholderens ordre grundet paa Kongl/ig Befaling om Straf for dem som oprøer og stempling giør, af Sorenskriveren nu blev læst, om ikke sam/m/e ordre for dem tilforne var publicerit; hvortil de alle svarede, det sam/m/e ordre dem forkyndt er tilforne paa offentlig ting.

Siden blev Lensmanden tilholdet sin edelige deposition om forrige qvæstioner angaaende Ole Bache, Ole Algrøens adfærd paa Tinget; sampt fleris: hvorpaa hand eedelig forklarede: ej før udi Tingstuen at være kommen førend hand af Vice Laugmand Weilandt blev opraabt til at udtage Ole Bache, af Tingstuen, som ej for Retten vilde give gehør: og som hand skulle udføre ham, sled hand sig fra Lensmanden til bordet og lod sin haand tungt falde i bordet, videre kand hand ikke derom erindre, derefter fultførte hand dend ham givne ordre at levere Ole Bache

1716: 56

i Baaden, som og skeede: videre har hand ikke hørt, saasom hand, saa snart Ole Bache var leverit [i] Baaden, gik hand op i stuen, og der blev siddende, imidlertid skedde tumulten uden for, og fik \da/ vide at Ole Bache af Almuen var taget af Baaden; og som hand derom spuurte hvem samme gierningsmænd Vare, svarede Almuen ham vi haver giort det alle sammen; hvorpaa hand siger til dem, saa haver i giort ilde.

Ole Bache og Ole Algrøen bleve tilspuurte om de noget imod disse Vidner havde at sige, eller anderledis kunde bevise, at over dem ej rettelig Vidnet er ? Ole Bache svarede at hand kand sig indtet erindre for sin drukkenskabs skyld, hvad den tid passerede, ej heller kand hand anderledes afbevise end forklaret er; Ole Algrøen *exendserede sig med samme.

Nils Nipen, Ole Lerøen og Ole Algrøen bleve igien tilspuurte om de anderledis kand afbevise om deris udtalte ord, end over *den (dem?) Vidnet er: hvortil de svarede Nej:

Ole Lerøen, Ole Algrøen og Nils Nipen, bleve tillige med Mikkel Bache, Ole Landraa og Mikkel Knudsøn, som af deris Velbaarendhed ere anseeede for hovetmænd i denne Sag, tilspuurte, om de for deris persohners tilstædeblivelse, indtil Stadholderens Naadigste Resolution herpaa kunde indhentis, stille Caution ? thi ellers skulle de till festningen blive indførte; hvortil vice Laugmand Weilandt skulle beordres: hvortil de svarede at deris ejende Gaarder som de paaboer, som til ingen er pantsat, vilde de fremstille til deris Caution for deris tilstædeblivelse; hvilket og blev imod taget; hvorpaa høi ædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undal forlangede dette forhør forderligst at blive beskreven meddelt, som skal efterkom/m/es.

Anno 1716 d/en 25 Sept/embris er holdet Aasteds Ret paa Gaarden Kleppestøe udi den Sag imellem Mad/a/me Wolptmandts og S/igneu/r Jørgen Christensen, nærværende til Rettens betiening af fogeden dertil opnefnte Mænd Jacob Lille Fuscanger, Ole Haatoft, Anders Ramnanger, Baste Siurdal, Iver Hopland, Nils Erstad, tillige med lensmanden Anders Tveten,

Hvorda Mons/ieu/r Badscher paa S/igneu/r Jørgen Christensens veigne producerede skriftlig stevnemaal af dat/o Berg/en d/en 1 Sept/embris 1716 som blev læst;

Paa S/igneu/r Jørgen Christensens veigne møtte S/igneu/r Badscher og efterdi Mad/a/me Wolptmand som selv til et almindeligt Ting har reist denne Sag, hvorfra den hid til Aastæden ved kiendelse er hensat ikke møder, thi begierede Comparenten at Sagen des formedelst maatte udsettes til saadan tid, at mand kand give hende saadan Varsel igien som fordres.

Afsagt.

Efterdi dennesinde hverken møder complet Laugret, eller Mad/a/me Wolptmand den Varsel er given, som Loven omtaler, da udsettes med Sagen til d/en 28 Octob/ris 1716 at Mad/a/me Wolptmand Loulig kand indstevnes, til hvilken tid og et complet Laugret vil forskaffes alt til Sagens Loulige drift og dends videre paakiendelse.

Anno 1716 d/en 28 Sept/embris er efter høi ædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Andræ Undals Høi-respective Resolution paa S/igneu/r Jens *Hermands andragende af 11 Sept/embris 1716 holdet extraordinaire Ting udi Store-Sandvigen i Jens Hiermands huus, med efterskrefne Mænd af fogeden Veilandt til Rettens betiening opnefnt, Lensmanden Børge Selvig og edsorne Laugrettesmænd, Jørgen Jordal, Lars Aastvet, Stephen Qvame, Jens Ulsetter, Mons Blindem, Lars Angeltvet, Gregorius Souraas, Hans Selviig,

Hvorda S/igneu/r Jens Hiermand havde ladet stevne Rasmus Ingebrigtsøn og Jacob paa

Vibesti pladset og Mikkels Eli,

1716: 56b

og Christopher Olsøn, Ingeborg \Andersdatter/ paa Sanden, Margrete Hansdatter Nagels Enke, Rasmus Knudsøn, Ane Gundersdatter, og Bol Gregersdatter fordi de ham med ølsals forprang, imod Stiftbefalingsmandens beskikkelse, og foranstaltning fornermet haver, til strafs lidelse for opsedsighed imod høi øfrigheds befalinger.

Ingen af de indstefnte møtte ej heller nogen paa deris Veigne.

Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsøn og Anders Monsøn boende i Store Sandvigen, afhiemblede edelig at have stevnt dem med i fredags nu Var 3 Uger, til denne dag, Ting og sted for denne Sag og talte med Rasmus Ingebrigtsens Koene, med Jacobs Koene, med Christopher Olsøns Kone og ham selv med, Ingeborg selv, med Margrete Hansdatter selv, med Rasmus Knudsøns Koene, med Ane Gundersdatters børn og hende selv, og med Boel Gregersdatter.

Jens Hiermand producerede først Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Resolution om samme tings holdelse, siden Stiftbefalingsmandens Resolution af 24 Febr/uarij 1716 paa hendis Memorial af 17 Febr/uarij 1716 om Gastgiæber frihed, og dernest paastaar Laudags foreleggelse for de indstevnte.

Afsagt.

De indstevnte forelegges laudag til nestholdende Ting her udi Skibbredit at møde og svare til Sagen, saa fremt ej Dom, efter hvad indgivet Vorder skal blive afsagt.

Anno 1716 d/en 22 Octobris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Søreide, nærværende Velædle vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Lars Dyngeland, og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mikkel Tistad, Tore Bratland, Mons Houkeland, Tore Lone, Rasmus Nedre Dyngeland, Torgier Birkeland, Ole Raae for Mons Fyllingen, Poul Bynæs, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed, og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først publicerit

(1.) Deris Majes/te/ts allernaadigste forordning af dat/o 11 Aug/usti 1716 angaaende Krigsstyren i Norge.

2. Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals ordre om samme forsvarlig at taxere og taxten paa fogederiet dat/erit Berg/en d/en 29 Sept/embris 1716 ./.

3. Deris Majes/te/ts allernaadigste forordning om Vrag dat/erit Kiøbenhafn d/en 21 Martj 1705.

4. Ole Nilsøn Houge tillige med hands huustrue Brite Jacobsdatters udgivne Skiøde til Jacob Olsøn paa 1/2 løb Smør og 1 Mæle Malt udi Houge, dat/erit Horvigen d/en 16 Aug/usti 1716.

5. Mad/a/me *Ael (Adel iflg. Fanaboka) S/a/l/ig/ Ludvig Middelstrops udgivne panteforskrivelse til Mad/a/me Adelus Bredal paa 50 rdr, hvorfore hende er pantsat hendes ejende Gaard Søreide med paastaaende huuser og qvæg, dat/erit Bergen d/en 18 Maj 1716 ./.

6. Hans Hvids udgivne bøxelseddel til Rasmus Sivertsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Espeland, dat/erit Damsgaard d/en 20 Martj 1716 ./.

7. Joachim Kaaes udgivne bøxelbrev til Erik Pedersøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne

Malt udi Borge, dat/erit Bergen d/en 16 Maj 1716 ./.
8. Ditoes udgivne bøxelbrev til Nils Ascheland paa 1/2 løb S/mør og 1/2 t/ønne Malt udi Borge, dat/erit Bergen d/en 8 Aug/usti 1716 ./.

1716: 57

9. Mag/ister Joachim Kaaes udgivne bøxelbrev til Ole Endresøn paa 1/2 løb Smør udi Borge dat/erit Bergen d/en 20 Octobr/is 1716 ./.
10. S/igneu/r Johan Garmands udgivne bøxelseddel til Samuel Rasmusøn paa 1 1/2 løb Smør udi Fiøsanger paa 3de aars tid, dat/erit Bergen d/en 1 Octobris 1716 ./.
11. Mag/ister Oluf Cosmusøn Bornemands udgivne bøxelseddel til Hans Magnesøn paa 1/2 løb Smør 1/2 huud og 1/2 qvarter Malt udi Søre-Jellestad dat/erit Bergen d/en 20 Aug/usti 1716 ./.
12. Dernest blev publicerit Philipe Velgenhauers udgivne Skiøde til S/igneu/r Jonas Wilsmand paa halveparten udi Stampe Møllen paa Aarestad paa Møllendals Elv bestaaende med alle sine dependentier dat/erit Bergen d/en 14 Julij 1716 ./.

Siden fremkom for Retten Poul Schiold paa sin hustrues Brite Larsdatters veigne, Ole Olsøn Hope paa egne veigne, Tollef Larsøn Yttre Hope, paa sin hustrues Malene Olsdatters veigne og foranførte paa Brite Olsdatters Børns veigne, og tilspuurte Almuen og tilstæde Værende Laugret, om dem ikke er vitterlig at de ere Lars Olsøns Schiolds rette og sande arvinger, som for Ungefær otte aar siden her fra Bergen til Amsterdam er bortreist og der nu siges at være død; hvortil Laugrettet og samptlige Almue svarede; at dem vel er vidende at Poul Schiolds Koene Brite Larsdatter, er Lars Olsøn Schiolds rette Moder, Ole Olsøn Hope *hendes (hans) rette Broder, Tollef Larsøn Yttre Hopes Hustru Malene Olsdatter, Lars Olsøns rette søster, og Brite Olsdatter som nu er død, og haver efterlat sig 5 børn, tvende Sønner og 3de døttre, at være Lars Olsøns halvsøster; Hvilket Poul Schiold, Ole Hope, og Malene Olsdatter paa egne og deris afdøde halvsøsters Børn, begierede af Retten tingsvidne om, hvilket Laugrettet og almuen, som sagde sig derom vel at være vidende, gierne vil de udferdige; og som samme af dem under Rettens forseigling var beskreven begieret, kunde det ikke, som det af alle var sandferdig bevidnet, negtes, men consenterit at udstædes.

D/en 23 dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede, undtagen den ene Laugrettesmand Mons Fyllingen da selv møtte og besad Retten, hvorda videre blev continuerit først med at oppebærge deris Majestets allernaadigste Skatter.

D/en 24 dito blev Retten igien sat sammestads med forhen specificerede, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare annammede, blev foretaget med Sagerne og havde

Bøidelensmanden Lars Dyngeland ladet end indstevne et Vidne Mons Lunds Koene Aagete Monsdatter til at giøre sin edelig forklaring om, hvad Baar Lunds Koene, førend hon bortdøde, over sin Mand Baar Lunds, adfærd imod hende, haver klaget. Item indkaldet Baar Lund til Vedermæle, samme Vidnisbyrds forklaring at anhøre;
Baar Lund møtte og vedstod at være loulig stevnt til at anhøre Vidnisbyrdets forklaring;
Vidnet tilstod og at Være loulig stevnt til [at] aflegge sit Vidnisbyrd i denne Sag; hvilken efter edens afleggelse forklarede: at da hon ved folket fik vide at Baar Lunds Koene, som da laae hissig siug begierede at faa et drik øel hos hende til at leske sig paa, gik hon nemblig attestantinden der hen med drikke, ej hørende det ringeste Klagemaal af Baar Lunds Koene

over nogen i hendis Svaghed,

1716: 57b

eller tillegge nogen Aarsagen eller skyld dertil.
Baar Lund, efter tilspørgelse, sagde sig om alt dette at være ej ringeste vidende.

H/er/r Cammer Raad Schreuder lader stevne S/igneu/r Jacob von Vida efter forrige tiltale, angaaende den Sag reist af S/igneu/r Von Vida imod H/er/r Cammer Raad Schreuder.
Badscher møtte paa H/er/r Cammer Raad Schreuders veigne og producerede Rettens Kiendelse af 7 Augusti sistleden med Kaldsvidnernis underskrift og edelige attest: om at samme er forkyndt d/en 5 Octobr/is nu afvigt;
S/igneu/r Jacob von Vida møtte ikke, ej heller nogen paa hands veigne efter 3de gangers paaraabelse.
Badscher refererede sig til hvis (det som) paa H/er/r Cammer Raad Schreuders veigne er indgivet og paastod endelig Dom i Sagen.

Afsagt.

Som denne Sag dependerer af vidløftige Reigninger, da henvises den først til Uvillige mænds liqvidation udi parternis nærværelse, hvorefter videre udi Sagen skal kiendis hvis Lou og Ret medfører.

Henrik Bruus møller udi Alføen lader med skriftlig kald og Varselseddel indstevne Mette Myren for ham tillagde meget nærgaaende Ord om tyveries tilleg, først til at anhøre Ane Nilsdatter i Myren, Ane i Helleren, Ane i Schar og Giertrud i Schare deris edelige depositoner derom, derefter at lide Dom efter loven til strafs lidelse og Processens Omkostnings ehrstatning ;
Mette i Myren møtte og vedstod at være loulig stevnt for denne Sag og ligeledes til at anhøre disse indkaldede Vidnisbyrders forklaringer.
Vidnerne Ane Nilsdatter Myren, Ane i Helleren, Ane i Schare, og Giertrud i Schare møtte og tilstode at være louligen stevnte til at aflegge deris edelige depositoner i denne Sag.
Mette i Myren fragik efter tilspørgelse, ej at have tillagt Citanten Henrik Bruus allerringeste usømmelighed: hvorpaa Citanten begierede at Vidnisbyrdene maatte edelig afhøris; for hvilke eden blev lydelig oplæst, og de tilhold deris edelige forklaringe retferdelig at giøre:
Hvorpaa blev først fremkaldet Ane Nilsdatter hvilken, efterat de andre 3de vare udviste, og hon hafde aflagt sin corporlige eed, om sit sandferdige Vidnisbyrd, forklarede: at hon aldrig af Mette Myren har hørt nogen beskyldning paa tyveri at have tillagt Citanten Henrik Bruus men vel af omfarende kierringer.
Dernest blev indkaldet Ane Helleren, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: ligesom forrige Vidne:
Siden blev indkaldet Ane i Schare, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: som forrige Vidne:
Siden blev indkaldet Giertrud Schare, som efter edens afleggelse om sit sandfærdig Vidnisbyrd forklarede; som forrige.
Citanten begierede opsettelse til neste ting.

Afsagt.

Den begierte dilation bevilges Citanten Henrik Bruus

1716: 58

til nestholdende Ting, sin Sag videre at fuldføre alt til endelig paakiendelse i Sagen.

Dernest blev restantzen forfattet baade paa dagskatten for 1714 og den ordinaire Skat 1716, sampt dagskat for 1715, hvilket for Almuen blev lydelig oplæst, og som ingen indsigelse af tilstædeværende er giort, og af Almuen de fleste ej vare tilstæde, at mand Kunde confrontere Bøgerne, blev den med fogedens oppebørsel Mandtal confererit og rigtig befunden og derefter forlangende forseiglet, hvad *sid (sig) Legdepengene vare angaaende og dagskatten for 1716, da blev derpaa paa dette Ting, af denne Almue ej ringeste skilling betalt denne sinde.

Siden blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1716 Retten skulde betiene, nemblig femb gamble som tilforne deris Laugrettesed haver aflagt; Mikkel Mittun Halvor Biørndal, Paal Øfstebøe, Lars Buntvet, og Nils Houge, og trende Unge, som først hoes LaugManden efter Loven haver at aflegge deris Laugrettesed og derpaa bevis, navnlige Joen Grimen, Ole Lone, og Johannes Gimmeland; hvorefter de til Rettens betiening skal vorde antagelige.

Derefter blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1716 med efterskrevne Mænd, af Hougs gield, Mons Houkeland, Tore Lone, Tosten Lone og Johannes Tongeland, af Domkirke Sogn, var tilnefnt efterskrevne Anders Drotningsvig, Nils Støelen, som comparerede, de andre to Joen Schaalevignæsset og Rasmus Olsviig vare paa Tinget og ingenlunde vilde være med i Taxationen, eller agte den befaling dem dertil af deris foresatte øvrighed dertil var givet, i følge af Høi ædle og Velbaarne Stiftbefalingsmandens ordre, af Birkelands Sogn Tore Bratland, Ole Totland, Torgier? (skrive oppå eit anna ord) Birkeland, og Poul Byenæs; af Phanøe Sogn, Mikkel Tistad, Albert Tistad, men Joen Børkeland og Nils Tistad vilde ikke adlyde den ordre, men drage, orderen uagtet, hiem.

Og som ingen flere efter trende gangers paaraabelse sig indfant der Sager hafde indstevnt eller vilde gaa i Rette, blev Retten dennesinde paa dette stæd ophævet.

Anno 1716 d/en 26 Octobris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Sartor Schibbredis Almue udi Buchen, nærværende Velædle Vice-Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Erik Aagaatnæs, Aamund Børnæs Peder Laachøen, Nils Sechingstad, Wincentz Hambre, Stephen Aagaatnæs, Ole Børnæs og Elling Worland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste Kongl/ig forordninger, og høiøfrighed Befalinger, som fol/io 56 findes extraherede.
Dernest blev publicerit

Rector Erik á Møinichens udgivne Bøxelseddel til Wincents Hambre paa 11 1/2 merker Smør udi Gaarden Hambre, dat/erit Bergen d/en 22 Octobr/is 1716.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Peder Endresøn paa 11 1/2 merker Smør udi Gaarden Hambre, dat/erit Bergen d/en 22 Octobr/is 1716 ./.

Siden fremkom Mikkel Ingebrigtsøn *Øftveit, anvisende en bøxelseddel af dat/o 1703 d/en 6 Decembr/is, paa 1704 Aars papir, givende tilkiende at hand endnu paa samme Bøxelseddel havde bøxlet mere 1716, som hand nu begierede at ting lyses, men formedelst forseelserne blev bøxelseddelen i Retten beroende og fogeden til paatale overleverit ./.

1716: 58b

D/en 27 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda blev publicerit.

Mag/ister Oluf *Cafmusøn (Cosmusøn) Bornemands udgivne bøxelseddel til Ole Nilsøn paa 1/6 part udi Knapschoug dat/erit Bergen d/en 14 Sept/embris 1716 ./.

Dernest blev publicerit Willum og Jens Windenessis udgivne Bøxelbrev til Mons Olsøn Angeltvet paa 18 merker fisk udi Angeltvet, dat/erit Buchen d/en 27 Octobr/is 1716.

Derefter blev Sagerne foretagne og havde da

Monsieur Drodschøn Visiterer i Buchen ladet indkalde Capitain Daimis Doug nu liggende i *Buch (Buchen) for Raal med skriftlig Kald og Varsel; som for ham blev explicerit (Eksplisere = forklare), hvortil Capitainen svarede at have talt med dem paa Toldboden til kiendegivende dem efter spørsmaal til ham, det hand hid var ankommen som siunlig er, der havde af storm i Søen maat kappe sin Master for at salvere (Salvere = berge, bringe i sikkerhet) skibet, hid, for at forsiune sit skib med nye Master, som og nu allerrede skeed er: og som Mons/ieu/r Droschøn formenede Skipperen burde forskaffe ham bevis fra toldboden at af den Mast, som Skipperen har indsat i sit skib, var betalt told, end videre, og hvor hand kom/m/e til at bryde sin mast uden at tilkiendegive det; hvortil Capitainen svarede det hand vel foraarsaget var at bryde eller optage noget af sin {Mast}Last for at faa indsat sin Mast; Mons/ieu/r Droschøn producered dernest sin ham givne instruction under Rente Camerets hænder.

Afsagt.

Som Mons/ieu/r Droschøn ej for denne Ret enten forklarer eller bevislig giør det Capitain Daimis Doug /: som hid i Buchen Med sit Skib er indkommen og nødvendig har maat indløbe, af aarsage at hand har maat Kappe sin Mast af stor storm for at Redde sit skib :/ allerringeste toldsvig eller andre insolantier (Insolent = uforskammet) har begaaet hvorved denne Mand nu for nogen Ret har nødvendig maat indrages, enten til strafs lidelse eller anden forhindring, da som skipperen forklarer, sig sin ankomst i Bergen at have til kiendegivet og af hvad aarsage, da understaar Retten sig ej at betynge ham med det som *had (hand) hverken finder lov eller forordninger for; skulle Mons/ieu/r Droschøn ellers antreffe ham med noget imod toldrullen stridende eller andre høipriseligste forordninger, Da søge ham videre derfore som ske louligst kand.

Lensmanden efter ordre af fogeden Weilandt havde indkaldet for Retten Brite Kallestad hoes hvem Brite Monsdatter, som hoes samme Brite Kallestad havde tient, og udi Kallestad Vand er funden død, til at forklare naar Brite Monsdatter fra hende er gangen, hvad tid paa dagen og i hvad ærende og ungefær hvor lenge det kunde være siden; hvortil hon efter tilspørgelse svarede, at samme hendes pige, som medens

1716: 59

hon i hendes Brød Var skikkede sig meget Christelig og vel og hende nu alt tient hende 3 aar, for ungefær i Maanet for Michaeli om Morgenen tilig opstod og spuurte sin Madmoder hvad hon skulle giøre, hvilken hende befalede noget huusarbeid, hvorpaa ermelte pige hende og Naboerne Ole Monsøn, og Ole Chlemmesøn, sampt deris huustruer, og tyende uafvidende, er udgangen, og som de fornam at pigen var noget lenge borte, aabenbarede de det for Naboerne og søgte efter hende, dernest for Præsten H/er/r Otte, at hand om samme menniske vilde lyse af Prædikestoelene om nogen hende kunde blive var; eller vide hvor hon var afbleven; men som hon en føje tid derefter, Ungefær fiorten dager udi Kallestad vand er bleven funden ved en huuskoene Kari Nilsdatter Sangolseide, som til gaarden Kallestad skulle gaa, blev det Lensmanden tilkiendegivet, som samme menniske ved tvende Koener Brite og Marte Kallestad, sampt opsidderne af Mændene paa gaarden Kallestad, er samme døde qvindemenniske befunden at have været med Barn, og som mand om Barnefaderen inqvirerede (Inkvirere = etterforske i en rettssak, undersøke, utspørre inngående) tilstod Lars Monsøn Brite Kallestads Søn sig at have været fader til hvad frugt hon har baaret, som og samme qvindemenniske havde lovet egteskab og gierne vilde have hende til sin hustrue; og som mand videre efter tilspørgelse fornemmer at pigen saadant for alle skal have holdet gedult, der og ej tilforne har viist sig anderledis end et Christeligt menniske burde giøre og ej været med nogen Urolighed behæftet, ej heller af siunsmendene og sam/m/e qvinder er befunden at være slagen, falden eller noget stedselle saar paa legemet, har det maat udsettes til nermere inqvisition.

Siden blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1716 med fire Mænd af Sunds Sogn, Johannes Sangolt, Anders Bache, Jacob Tøssøen, Ole Børnæs; og af Fields Sogn Mons Foldnæs, Peder Laachøen, Nils Foldnæs Nils Biørøen.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1716 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamble som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed, Nils og Arne Schoge, Jacob Tøssøen, Nils Biørøen, Mons og Nils Foldnæs, og tvende Unge, som først for Laugmanden efter loven haver at aflegge deris Laugretteseed, Mikkel Nipen og Niels Kaartvet.

Sluttelig blev restantsen forfattet, baade paa dagskat for 1715 og 1714 og ordinaire skat 1716, hvilket for Almuen blev lydelig oplæst og som ingen indsigelse af tilstædeværende er giort, og af Almuen de fleste ej Vare tilstæde, at mand kunde confrontere bøgerne blev den med fogedens oppebørsels Mandtal for saa vit confererit og rigtig befunden og efter fogedens forlangede af Mig og samptlige Laugrettet forseiglet.

Og som ingen indfant sig flere end indført er, der Sager til paakiendelse havde indstevnt, blev Retten denne sinde paa dette sted ophævet.

1716: 59b

Anno 1716 d/en 28 Octobris er holdet Aastæds-Ret paa den Gaard Kleppestøe efter forrige Kiendelse af 25 September, med efterskrevne af Velædle vice Laugmand og Constituerit

foget S/igneu/r Henrik Weilandt dertil opnefnte Mænd Ole Haatoft, Jacob Lille Fuscanger, Lars Tostensviig, Nils Erstad, Iver Hopland, Mons Wiig, Anders Ramnanger, Baste Siurdal, sampt Lensmanden Anders Tveten;

Hvorda Mons/ieu/r Badscher paa Citantens S/igneu/r Jørgen Christens/øn/s veigne producerede hands skriftlige Stevnemaal, beediget af underteigne Bergens Byes stevnelæsere, hvorved fornemmes og sees at Mad/a/me Wolptmand haver faaet loulig 4re Ugers Varsel:

Mad/a/me Wolptmand møtte ikke ej heller nogen paa hendis Veigne, Og som Hovetcitanten Mad/a/me Wolptmand formedelst denne reiste Sag vil paastaa endeel af Kleppestøes tilhørende, hvilket hon kalder en rydnings plads og foregiver at sortere under Øfre-Kleppe, saa producerede Mons/ieu/r Badscher bemelte Mad/a/me Wolptmands til Contra-Citanten udgivne Skiøde, hvoraf sees at hon haver soldt gaarden Kleppestøe med alt hvis (det som) der tilligger og tilligget haver, saavelsom og hans Kongl/ig Majestets Skiøde til S/a/l/ig/ Daniel Wolptmand; at nu den saakaldet Rydnings plads baade nu ligger, saa og tilforne af alders tid har ligget under Kleppestøe, kand baade øjensiunlig sees, saaog med Vidnisbyrd som føris skal bevises at Daniel Wolptmand har for lang tid siden og saa snart hand blev ejere til Kleppestøe ved sine folk og tienere, begyndt at lade oprydde bemelte plads, end og i den tid da Salig Lilienschiold ejede Øfre Kleppe og Kleppestøe derfra var separerit, thi dersom bemelte Plads skulle sorterit under Øfre Kleppe hafde vel ikke Salig Amptmand Lilienschiold stiltiende seet paa at salig Daniel Wolptmand skulle tilegnet sig den under Kleppestøe; til nermere opliusning derom, begierede Comparenten at de indstevnte Vidner som har boet paa Kleppestøe for mere en 20 eller 30 Aar siden maatte aflegge deris forklaring;

Hvorpaa Iver Strudshaun fremstod og forklarede; at Thomas Gieringen, som tvende Aar for Attestanten boede paa Kleppestøe, som dog var S/a/l/ig/ Daniel Wolptmands tieniste Mand og tiente ham paa Gaarden Kleppestøe for aarlig Løn, der og selv var een med, tillige med andre dertil af Salig Daniel Wolptmand lejede Bønder at opsette gierdet som nu omkring Gaarden Kleppestø og den om tvistede plads er, og kom attestanten efter ham og forpagtede Kleppestøe af Salig Daniel Wolptmand som den nu forefindes og indgierdet er paa salig Daniel Wolptmands egen bekostning; hvorudi sig

1716: 60

den hands tid, ingen forandring med indgierden er skeed, men rydning inden gierds med Ager, som salig Daniel Wolptmand selv i den tid hand tienede der, ved Egen Omkostning lod oprydde og kaldis samme Ager rotager, fordi den iblant Mange rødder og træstuer var opryddet og havde Salig Daniel Wolptmand dertil lejet 3de Nordfiord Bønder, som nu alt er omtrent 5 (35) á 36 aar siden; Og da Gaarden Kleppestøe med Rydning af Salig Daniel Wolptmands egen Omkostning blev forbedret, blev det gamle gierde nedrevet og rydningen med nyt gierde til Gaarden Kleppestøe indsinglet, som melt er, og var en anden Ager, førend deponenten til Gaarden Kleppestøe kom, opryddet, som neden for huusene vest ved Aalderdalen er liggende, og har samme annecterede og under et gierde sorterede med Kleppestøe plads, fra første tid til denne tid, været brugt af Kleppestøes forpagtere; og er samme ryddeplads ryddet af Kleppestøes egen udmark; men hvem huusene haver ladet opsette ved hand ikke, men det huus som stod op i Skaret, havde Daniel Wolptmand ladet opsette, hvorpaa hand aflagde sin corporlige Eed at hand ej rettere og sandere ved end hand nu har forklaret havt:

Thomes Gieringen forklarede det samme som forrige Vidne og end dette til at alle huuse af Daniel Wolptmand selv er opbygget; og derpaa aflagde sin ed det hand ej rettere og sandere ved end af ham forklaret herom er;

Hvorpaa Vidnisbyrdene giorde anvisning paa forbedringen af Salig Daniel Wolptmand giort, og befantes rotageren at ligge Nord med Vandet nest ved Gierdet, som var den yderste eller Norste ende af Bøen eller indmarken, og den ager i Olderdalen liggende var noget igienlagt og lit forbedret, og foruden det nye ager til toe Kander sæd: af det gamle gierde før rødningen er skeed, som loven enhver tilholder og befaller under straf at giøre, kand sees mod vest hvor ret den sig strekker;

Ole Kleppestøe møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne; og som en af Laugrettet ved Nafn Nils Erstad var en af stevnevidnerne, sad Retten dennesinde udi hands sted Anders Dale;

Stevnevidnerne Nils Erstad og Lensmanden Anders Tveten afhiemblede med eed og opragte fingre at have givet ham hertil 6 Ugers Varsel og forkyndt Varselen for ham selv udi hands bopæl:

Dernest proponerede bemelte Badscher at Mad/a/me Wolptmand ikke haver nogen føje til at beskylde Contra Citanten, som hon udi hendes stevning giort haver, og at indtrenge Ole Kleppestøe som en leilending, og tage ham i forsvar under et skin at hand er en leilending til Kleppestøe i følge af den fremlagde saa kaldet Bøxelseddel; thi dersom Ole Jensøn havde Været en leilending efter Bøxelseddelens udviis, saa var det jo en let Sag for ham med hands Landskylds bøger, hvilke hand er stevnt til at producere, saadant at bevise; men at samme Bøxelseddel ikkun paa de tider pro forma er udgiven, og at hand baade i Mad/a/me Wolptmands

1716: 60b

saa og Jørgen Christensens tid været en forpagter, sees først deraf, at de otte kiør som Jørgen Christensen tillige med Gaarden Kleppestøe tilkiøbte sig af Mad/a/me Wolptmand var tillige med Gaarden Kleppestøe hannem forpagtet; thi Mad/a/me Wolptmand har jo d/en 20 Apr/ilis udi indeværende Aar da Jørgen Christensøn havde ophævet forpagtningen, imellem sig og Ole Jensøn, givet Jørgen Christensøn en Assignation at Ole Jensøn skulle til hannem levere bemelte 8tte Kiør og en hest, som tilhører Gaarden Kleppestøe, hvorom Comparenten producerede bemelte Mad/a/me Wolptmands beviis: dernest har baade Mad/a/me Wolptmand saa og Jørgen Christensøn siden hand blev ejer til Gaarden aarligen betalt Consumption folke og familie skat, den første til Michael Storm og den sidste til Peder Jensøn Smidt; hvorom comparenten fremlagde Consumptions forpagternis trende qvitteringer; thi dersom Ole Jensøn havde været en leilending havde ejeren ikke haft fornøden at betale Consumption folke eller familie skat; endelig producerede Comparenten 2de skatte bøger den ene af den Constituerit foget Daniel Ranfsberg, den anden af H/er/r Vice Laugmand Weilandt, for dermed at bevise at Jørgen Christensøn som ejere og ikke Ole Jens/øn som Leilending har betalt leilendingskat og andre smaa udredseler, som en leilending ellers tilkommer at betale, saa at Mad/a/me Wolptmands paastand efter saadan beskaffenhed, er ligesaa Ugrundet i det eene som i det andet, og at hon ej har haft nogen føje til enten den grove beskyldning hon imod Contra Citanten har formerit, eller til at vilde tilvinde sig noget, det som hon engang tilforne har solt sig selv fra, hvorfore Comparenten paastod, om ikke Jørgen Christensøn bør nyde og beholde den omtvistede Plads, saasom den i saa mange Aar, og snart af Alders tid, har fult Gaarden Kleppestøe og Mad/a/me Wolptmand udi hendis udgivne skiøde sig den ej har reservert. Dernest om ikke Ole Jensøn bør fravige pladsen, sampt om ikke Mad/a/me Wolptmand bør refundere Jørgen Christensøn de store Omkostninger, som hon hannem formedelst denne hendes Ubillige begierte proces haver paaført og vare derom i alt Dom begierende.

Afsagt.

Siden retten med de nu allerrede berammede Høstetinge er occuperit, at Sagen ej saa forderlig kand expederis, som Retten det gierne ønskede, formedelst saadant loulig forfald, da udsettes med Sagen til d/en 14 Decembr/is hujus anni (dette år), at Mad/a/me Wolptmands

1716: 61

end engang tillige med Ole Jensøn kand indkaldes til at indgive alt hvad de, imod det for Retten indgivne og de for denne Rett allerrede afhørte Vidner, agter til deris forsvar at have, alt til endelig Dom udi Sagen saafremt videre udeblivelse skulde skee.

Del B

Nordhordland Tingbok nr. 34, 1715-1719.

(1716: 61)

Anno 1716 d/en 29 Octobr/is er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage ting med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Frechau, nærværende Velædle vice-Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Anders Tveten og eedsorne tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Dale, Anders Ramnanger, Jacob Lille Fuscanger, Ole Søre-Sæle, Ole Oden, Nils Erstad, Mons Wiig, Lars Tostensviig med mere Tingsøgende Almue

Hvorda, efterat Tinget var sat, og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten advaret, er først publicerit de allernaadigste udgangne forordninger og høi øfrigheds Befalinger som fol/io 56 findes extraherede.

Dernest blev publicerit Mons/ieu/r Seehuusens udgivne bøxelbrev til Markie Kortzdatter paa 1 løb udi Hiertaas dat/erit Berg/en d/en 26 Februarij 1709.

Stiftskriveren Hans Hvits udgivne bøxelbrev paa 1/2 løb og 6 merker Smør udi Miøtvet, dat/erit Damsgaard d/en 14 Octobr/is 1716 ./.

Mons/ieu/r Henrik Koebroe lod dernest Tinglyse sin odelsrett og pengemangel til hvad Jordegods hans Verfader Velbyrdige Amptmand Lilienschiold udi dette Skibbrede kand have bortsolt, som tilforne Aar 1706 paa høstetingene er tinglyst.

Mons Nilsøn Udhelles udgivne Bøxelbrev paa Knud Christensøn Børns veigne, til Magne Jonsøn paa 6 3/4 merker Smør, 4 1/2 merker fisk 3 kander Malt og 1/8 huud udi Toschøen, dat/erit Horvigen d/en 1 Aprilis 1716 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og havde da

Mons/ieu/r Badscher paa S/igneu/r Jørgen Christensens veigne ladet stevne Ole Kleppestøe til at lide Dom, fordi hand uden hands Villie, Videnschab og tilladelse, Mikkels dag om aftenen, paa Kleppestøe Mark, har borttaget og bortrannet tvende Kiør da de gik paa Marken, til at vidne derom stevnis og fru Brunechs tienistedreng og tienistepige, alt til det giorte

forbuds loulige forfølgning.
Ingen af de indstevnte møtte;
Stevnevidnerne Anders Dale og Halver Holme *Holme afhiemblede med Eed og opragte fingre for Retten at have stevnt Ole Kleppestøe for denne Sag til dette Ting, med nu i Mandags Var 14 dages Varsel og talte med hands Koene; ligeledes stevnet de tvende Vidnisbyrd Aarne Olsøn og Kari Eriksdatter til Vidne i denne Sag, og talte med pigen.
Mons/ieu/r Badscher paa Citantens Veigne møtte og gav tilkiende at hand til neste Rettis dag skulle producere Stiftbefalingsmandens tilladelse denne sag at agere for Citanten og for resten paastod laudags foreleggelse for den indstevnte til nestholdende Ting.

Afsagt.

Ole Kleppestøe forelegges laudag til nestholdende Ting her i Schibbredet at møde og svare til Sagen; til samme tid forelegges Vidnisbyrdene at comparere deris sandhed at forklare i Samme Sag.

D/en 30 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda blev tinglyst.

Rector á Møinichens udgivne Bøxelbrev til Nils Aamundsøn paa 1/2 løb Smør og 12 Kander Malt udi Grasdal, dat/erit Bergen d/en 7 Octobris 1716.

1716: 61b

Dernest blev publicerit Nils MoldeKlefvs udgivne bøxelbrev til Ole Moldeklev paa 18 merker Smør 6 Kander Malt og 1/4 faar udi MoldeKlef, dat/erit Bergen d/en 25 Sept/embris 1716 ./.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Mikkel Nilsøn paa 1/2 løb Smør 1 Mæle M/alt og 1/2 faar udi Moldeklef dat/erit Frechau d/en 30 Octobr/is 1716 ./.

D/en 31 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev foretaget med Sagerne; og hafde da

Madame S/a/l/ig/ Mag/ister Anders Bruns har ladet stevne Anders Rambnanger for hende pligtige tiende udi 5 Aar aarlig 1/4 Korn og 1 t/ønne øster til sammen 2 rdr 8 s/killing; Jacob Christophersøn sammesteds for 5 aars tiende aarlig 1/4 Korn og 1 t/ønne oster, 2 rdr, Adskild Monsøn sammesteds for 5 1/2 Aar 1/4 Korn og 1 t/ønne oster aarlig tilsammen 2 rdr 2 merker 12 s/killing, Tollef Knudsøn Nore Ramnanger 5 1/2 Aar 1/4 Korn og 1 t/ønne oster aarlig til sammen 2 rdr 2 merker 12 s/killing, Stephen Simonsøn for 5 1/2 Aar, á 1/4 Korn og 1 t/ønne oster aarlig 2 rdr 2 merker 12 s/killing, Tveten Lars Olsøn rester for 1 1/2 Aar á 1/4 Korn og 1 t/ønne oster aarlig er 3 merker 12 s/killing; Lars Christophersøn rester for 1 1/2 Aar a 7 Kander korn og 1 t/ønne oster aarlig, tilsammen 2 merker 13 s/killing til betaling og Processens Omkostnings erstatning.
Anders Ramnanger møtte og tilstod Stevnemaalet sig loulig at Være forkyndt, og som hand var en af dette aars laugrettesmænd sad Retten i hands sted Magne Aasbøe;
Jacob Christophersøn møtte og tilstod stevnemaalets loulige forkyndelse;
Askild Monsøn møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne; ej heller Tollef Knudsøn og Stephen Simonsøn;
Stevnevidnerne Knud Mæland og Stephen Bærland; forklarede at de ej haver stevnt disse 3de Med loulig 14 dages Varsel.

Lars Christophersøn møtte og vedtog stevnemaalet: resten vare ej loulig stevnte.
Anders Rambnanger svarede, at hand ingen qvittering for dette søgende haver; men meener at hand hende ej saameget skulle være pligtig;
Jacob Christophersøn svarede at hand ej afved meere at være hende pligtig end to aars tiende og to Aars oster, men hafde for det søgende ingen qvittering at fremvise;
Lars Christophersøn svarede at hand hende ej kand benegte Søgningen som er 2 merker 13 s/killing.
Erik Waleur paa Citantindens veigne paastoed at efterdi de indstevnte ej kand fremvise nogen qvittering for det søgende; ej heller gandske kand fragaa Søgningen; saa paastoed hand endelig Dom i Sagen til betaling og Processens Omkostnings erstatning;

Afsagt.

Som Lars Christophersøn ej fragaar Søgningens vished da tilfindes hand at betale til Citantinden Mad/a/me Bruns de hende søgende 2 merker 13 s/killing med 2 merker i Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter loven; og som Anders Ramnanger og Jacob Christophersøn ej kand fremvise

1716: 62

nogen qvittering for det søgende, da tilfindes de at betale hende hendes efter hendes S/a/l/ig/ Mands opførte Bogs udviis, nemblig Anders 2 rdr 8 s/killing og Jacob Christophersøn 2 rdr med hver sin 1 mark 8 s/killing udi Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter loven ./.

Ole Hesdal stevner Nils Hesdal fordi hand har slaget og fordervet en Koe for ham, til betaling og Processens Omkostnings erstatning.
Nils Hesdal møtte og tilstod sig for denne Sag loulig at være stevnt; tilstaaende at have jaget koen og fik hon lit skade paa siden hen, og slog hende lit med en buske; formenende koen at være lige god nu;
Citanten forklarede at tvende Vidner Lensmanden Anders Tveten og Ole Røsetter skulle bevise at koen af ham har faaet Skade: hvorpaa Nils Hesdal forklarede at dersom Citanten siunis misholden med samme faldne koe, da vil hand tage hende til sig og give Citanten en anden forsvarlig derfor, saa god som Citantens var førend den fik skade:

Afsagt.

Som Nils Hesdal giørlig vil rette for sig og erbyder sig at tage Citantens Koe til sig, som af ham skal have faaet lit skade; og skaffe ham en forsvarlig koe igien, saaledis som Citantens var, førend den fik skade; saa kand Retten ej over Nils Hesdal felde noget loumaal, men tilfinder ham, hans giorde tilsagn udi de tvende dannemænds Lensmanden Anders Tveten og *Anders Røsetters nærværelse, at efterkomme med saa forsvarlig koe Citanten Ole Hesdal at levere, igien, som Citantens var førend den fik skade; hvorimod Nils Hesdal Ole Hesdals koe igien bør bekomme; hvilket alt forderligst \inden fiorten dager/ af Nils Hesdal vil efterkommes, saa fremt \ h/an/d / ej til de fattige skal udgive 1 rdr; Processens Omkostninger ophæves paa begge sider.

Siden blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1717 Retten skulle betiene nemblig 5 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugrettesed, Jacob Olsøn Rogn, Mikkel Næsse, Lars Harchestad, Paul Herlevær, Halvor Hollme, og 3de Unge, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed efter loven, Elling Echeland, Anders Hestenæs, og Hans Alvøen.

Derefter blev foretaget i følge af den allernaadigste udgangne forordning taxationen over den allernaadigste paabudne Dagskat for 1716 med efterskrefne Mænd af Domkirkesogn Jaen Hetleviig, unge Lars Tveten Johannes Kaallevaag og Einer Daavanger, af Herløe Sogn Iver Midsiø, Povel Herløver, Peder Landsviig og Ole Landsviig af Mælands Sogn, Magne Aasebøe, Iver Hopland, Johannes Refskaar Halsten Dale, paa høste Tinget, holdet med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Frechau d/en 30 Octobr/is 1716 og allerunderdanigst taxerit og forseiglet.

1716: 62b

Sluttelig blev restantsen paa dagskatten for 1714 og 1715 sampt paa ordinaire Skat 1716 forfattet og lydelig for Almuen oplæst, og som ingen indsigelse af tilstædeværende er giortis og af Almuen de fleste ej Vare tilstæde, at mand kunde confrontere Bøgerne, blev den med fogedens oppebørsels Mandtal for saa vit confererit og rigtig befunden og efter fogedens forlangende af mig og samptlige Laugrettet forseiglet.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse, efter paaraabelse, vare indstevnte blev Retten dennesinde ophævet paa dette sted.

Anno 1716 d/en 2 Novembris er holdet Høste- Skatte og Sageting med Radøe Schibbredis Almue paa Tingstædet Ascheland, nærværende Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe Velædle vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Lars Kartvet, Anders Dale, Knud Qvidsten, Ole Ulfvatten, Mikkel Bøe, Johannes Hougland, Knud Boge, Gregorius Sylte med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten advaret, er først publicerit de allernaadigste udgangne forordninger og høiøfrighed befalinger, som fol/io 56 findes extraherede.

Ligeledes loed Mons/ieu/r Kobroe her publicere sin paa sin kieristes veigne odelsret og pengemangel paa hvad Gods hands Salige Værfader Velbyrdige Amptmand Lilienschiold kand have solt.

Derefter blev publicerit Oberste Tuchsens paa Major Storms veigne udgivne bøxelbrev til Ole Nilsøn paa 1 pund Smør og 20 Kander Malt udi Helleland, dat/erit Bergen d/en 24 Martij 1716 ./.

D/en 3 dito retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev publicerit

Mad/a/me Smidts udgivne bøxelbrev til Ole Mons/øn paa 15 merker Smør og Nie kander Malt udi Soltvet, dat/erit Bergens Bispegaard d/en 5 Junij 1716 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og havde da

Rasmus Grindem ladet stevne Villum Andersøn Grindem, fordi hands qveg har opædet hands

Ager, til betaling og erstatning for Skaden og denne Processis Omkostnings erstatning; *om (men) som ingen forseiglingspenge blev mig leverit foretog jeg ej heller Sagen;

Willum Grindem har ladet stevne Rasmus Grindem fordi hand har ladet udtale ubeqvemme og nærgaaende ord imod hands huustrue;
Rasmus Grindem møtte og vedtog at være stevnt for denne Sag, men gandske fragik sigtelsen.
Willum Grindem fragik ej derom at have allerringeste Vidnisbyrd; men selv haver hørt det af Ras-

1716: 63

mus Grindem.
Rasmus Grindem paastod befrielsis Dom efterdi Sigtelsen ej ham kand overbevises.

Afsagt.

Lovens første Bogs 11? Capit/ul 1 art/icul siger udtrykkelig at hvo en anden sigte Vil for nogen gierning eller ord, hand skal det selv bevise med loufast Vidnisbyrd; og som Sigtelsen Rasmus Grindem ej kand overbevises, som af ham selv og negtis, da viger Rasmus Grindem sagesløes for Villum Grindems tiltale i denne Sag.

Rasmus Grindem haver ladet stevne Villum Andersøn Grindem til erstatning paa den skade ermelte Willum Grindems qveg udi hands ager giort haver og denne processis Omkostnings erstatning.
Willum Grindem møtte og tilstoed loulig at være stevnt for denne Sag; dog tilkiendegivende at første skaden var giort igiennem Rasmuses eget gierde og hands eget qveg var det første som samme gierde brød; anden gangen kom hands tillige med andres qveg igiennem Citantens gierde, Otte dager efter S/anc/te Hans dag; 3de gang kom samme qvæg end igiennem Citantens gierde og da fik hand den skade hand derover lidt haver, hvilket alt hand med Joen Grindem og Ingeborg Grindems vidnisbyrder skulle bevise. Willum Grindem forklarede end videre at fierde gangen tog de hands eget qvæg udi hands egen ager og giorde skade.
Rasmus Grindem blev tilspuurt om hand vilde tage til gienmæle at anhøre disse vidnisbyrdernis forklaringer, som nu ere nærværende og selvvillige vil vidne, hvortil hand svarede ja:
Hvorpaa Joen Grindem blev fremkaldet og efter edens afleggelse forklarede: at Rasmuses gierdsgaard er selv aarsage her udi, saasom qvæget altid dertil søgt, fordi det var laveste gierde, og har \hand seet/ qvæget i dette Aar seet dem 3de Ganger komme der igiennem og fierde gangen brød det derigiennem om natten som hand ej har seet førend de maatte opstaae om Natten og jage det indbrudne qvæg ud af Bøen og Ageren; og giorde qvæget Rasmusis Ager og eng skade, hvoriblant Rasmuses eget Qvæg var, og den første gang gierdet blev brut var det af Rasmuses eget qvæg;
Ingeborg Grindem det andet Vidne fremstoed dernest og edelig forklarede: at have seet engang Rasmuses qvæg tillige med de andre Granders {at have} seet komme igiennem Rasmuses gierde og hands egen hustrue selv haver jaget det udigien; og ej have seet qvæget nogensinde komme igiennem andres gierde; dog giorde qvæget ej dengang syndelig skade, saasom det var tilig paa aaret og nye Syftesogs aften (2/7).
Rasmus blev tilspuurt om hand kand bevise at noget qvæg igiennem Willummis gierde er indbrut ? hvortil hand svarede at hand skulle bevise med Knud Myching at Willummis qvige

3de ganger haver ned?brut (ind-) hands eget gierde; men alt dette skeede efter at hon først hafde faaet Vane igiennem Citantens gierde.

Afsagt.

Som af acterne fornemmes at den Skade, som

1716: 63b

Rasmus Grindems Ager og Eng er tilføjet er skeed først af hands eget qvæg og igiennem hands eget gierde hvorved den indstevntis tillige med Naboernis qvæg siden har faaet Vane at indbryde igiennem Citanten Rasmus Grindems \eget/ gierde; da, i følge af Loven 3de Bogs 12 Cap/itul 17 og 20 art/icul dømmes for Ret, at efterdi qvæget efter Vidnisbyrdenis forklaringer igiennem Rasmus Grindems eget gierde er indbrut, hand selv og haver at takke sig for samme ham tilføjede Skade, og saaledis frikiendis Willum Grindem for Citantens tiltale i denne Sag.

Mons Soltvet haver ladet stevne Ane Soltvet, for ubeføjede ord imod Citanten og hands huustrue udtalt, til strafs lidelse efter loven og Processens omkostnings erstatning; til Vidne derom Thommes og Ole Soltvet.

Dend indstevnte møtte ikke men paa hendis Veigne hendis Mand, Magne Johansøn tilstaaende hands koene \at/ have begaaet en forseelse imod ham; hvorpaa Magne Johansøn afbad forseelsen for Retten og lovede At erstatte Processens anvente Omkostning, hvorpaa for Retten blev givet haandrekning; hvilket forlig Retten stadfæstede.

Kisti OlsVold haver ladet [stevne] Siri OlsVold fordi hon tillegger hende ubeføjede Ting, nemblig at hon skal ligge i uskikkelig lefnet med hendis Mand Knud Olsøn, til Vidne derom Elluf Olsvold, Knud Olsøn, Mari, Anne og Brite Olsvold; til strafs lidelse efter loven og denne Processis Omkostnings erstatning.

Siri Olsvold møtte og tilstod at være loulig stevnt for denne Sag; benegtede Sigtelsen;

Citantinden paastod at Vidnisbyrdene maatte edelig afhøris.

Vidnisbyrdene Elluf Olsvold, Knud Olsøn Mari og Brite Olsvold møtte og tilstode loulig at være stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrder i denne Sag.

Elluf Olsvold fremstod dernest og efter edens afleggelse forklarede, det hand herom ej noget er vidende, men ofte hørt synden og banden af dem indbyrdes men ej kand erindre sig ordene.

Knud Olsøn forklarede dernest edelig sig herom ej noget at have hørt;

Mari Olsvold forklarede edelig som forrige Vidnisbyrder;

Brite Olsvold forklarede edelig som forrige og ej andet at have hørt end at Siri Olsvold engang sagde til Kisti Olsvold, du er den samme som du plejer at Være.

Citanten paastod den indstevnte maatte paalegges Eed sig Sagen at fralegge.

Afsagt.

Som sigtelsen ej Siri Olsdatter kand overbevises der af hende selv benegtis, saa viger Siri Olsdatter Sagesløes hiem for denne Sag.

1716: 64

Anders Miøs haver ladet stevne Hans Lille Tvet til at betale sig resterende \3de Aars/ Løn og Klæder for hands sin Broder Hans Lilletvet giorte tieniste udi hands Brød, sampt til at betale ham denne processens Omkostning, summen som hand fordrer er 6 rdr 3 merker hvorpaa er

betalt 1 kalv for 1 rdr 1 Sou og Lam 3 merker, 2 p/un/d Korn 1 mark 8 s/killing, 2 merker Uld 12 s/killing, saa ham endnu rester 4 rdr 3 merker 12 s/killing.
Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Mikkel Qvalem og Arne Goulen møtte ikke; thi henvises Sagen til loulig stevnemaal.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1717 Retten skulle betiene nemblig Sex gamble som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed, Jens Houkeland, Johannes Qvame, Hans Olsvold, Ole Morchen, Mons Helle, Nils Knudsøn Indhelle, og tvende Unge, som først for Laugmanden, efter Loven, haver at aflegge deris Laugretteseed, Mikkel Dale, og Nils Kolstad, hvorefter de til Rettens betiening skal vorde antagne.

Siden blev taxationen over denne allernaadigste paabudne dagskat for 1716 foretaget med efterskrevne Mænd af Sæbøe Sogn, Joen Wettaas, Nils Sæbøe, Gunder Tolleshou, Elluf Olsvold; af Mangers Sogn Erik Kaalaas, Johannes Manger, Johannes Nødtvet, Ole Dahland; af Bøe Sogn Mikkel Bøe, Mons Soltvet, Ole Strømme og Villum Grindem; og paa offentlig Ting saasnart den var fuldbyrdet, af samptlige tillige med fogeden og mig, forseiglet.

Dernest blev restantzen forfattet baade paa dagskatten for 1715 og 1714 og ordinaire Skat - 1716, hvilket for Almuen blev lydelig oplæst, og som ingen indsigelse af tilstædeværende er giort, og af Almuen de fleeste ej vare tilstæde, at mand kunde confrontere Bøgerne, blev den med fogedens oppebørsel Mandtal, for saa vit confererit og rigtig befunden og efter fogedens forlangende af mig med samptlige Laugrettet forseiglet.

Anno 1716 d/en 4de Novembris er holdet Høste- Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue paa Gaarden Lyren nærværende Velædle og Velbyrdige Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Mikkel Oenæs og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mons Lechvold, Evind Oxnæs, Christians Hope, Mikkel Knarvig, Mons Østrem, Jacob Førland, Lars Sætre, Erik Sætre med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends [betiente] var bleven advaret, er først publicerit de allernaadigste udgangne forordninger og høiøfrigheds Befalinger som fol/io 56 findes extraherede.

Dernest blev publicerit Mons/ieu/r Henrik Koebroes odelsløsningsRet til hvad Gods hands Salige *Verfæder Velbyrdige Amptmand Lillienschiold udi hands kieristes Umyndige Aar kand have bortsolt.

1716: 64b

Johan Madsons udgivne bøxelbrev til Mons Nilsøn paa 1/2 pund Smør og 1 Mæle Malt udi Monsløb, dat/erit Lindaas d/en 27 Nov/embris 1711.

Lars Nagels udgivne bøxelbrev til Ole Ingebrigtsøn paa 9 merker Smør og 1/8 t/ønne Malt udi Førland, dat/erit Bergen d/en 1 Aug/usti 1716.

Nils Knags udgivne Bøxelbrev til Knud Joensøn paa 1/2 pund Smør og 4 Kander Malt og 1/2

p/un/d fisk udi Østrem, dat/erit Bergen d/en 4 Apr/ilis 1716.

D/en 5te dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede - siden blev publicerit.

Jonas Russis udgivne bøxelbrev til Nils Johansøn paa 18 merker Smør udi Lervaag, dat/erit Bergen d/en 3 Januarij 1716 ./.

D/en 6 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda med Sagerne blev foretaget; og havde da

H/er/r Johan Madson ladet stevne Mons/ieu/r Johan Joachim Kling efter forrige tiltale;
Joachim Kling møtte og vedtog stevnemaalet:
Mons/ieu/r Badscher paa Citantens veigne møtte og paastoed Dom til execution paa de ergangne Domme.
Mons/ieu/r Joachim Kling formenede at ingen Procurator paa landet burde Retten betiene uden høiøfrigheds tilladelse.
Badscher svarede at Mons/ieu/r Klings proposition formeenis ikke kand tages i saadan consideration at hand kand ansees som een enfoldig Bundemand hvorom loven baade taler og intenderer, ellers som H/er/r Johan Madson der er sagsøger, og er en geistlig Mand, der ikke med loven vil søge noget Ting, thi refererede hand sig til H/er/r Johan Madsons skriftlige indgivende under hands *hand og paastod Dom.
Mons/ieu/r Kling forklarede at saasom H/er/r Johan Madson tilforne har stevnt ham for Lyre ting, da Mons/ieu/r Peter Badscher selv *præsderede Retten og selv staaet i Rette baade her og i Brudknappen, saa formeenede hand at samme endnu var ham anstaaelig.

Afsagt.

Velærværdige H/er/r Johan Madsøn lader indkalde Mons/ieu/r Johan Joachim Kling at efterleve den Høikongl/ig OberHofrettes Dom af 23 Apr/ilis 1714 \tillige med de andre Domme/; hvorimod Mons/ieu/r Joachim Kling ingen anden indsigelse giør, end hand formeen herpaa landet, ingen edsoren Procurator, uden høiøfrigheds tilladelse maa bruges; da, som lovens 1ste Bogs 9 Capit/ul 15 art/icul uden nogen limitation (Limitasjon = begrensning, innskrenkning) eller exception explicite siger at ingen Procurator paa Bøiden uden Øfrigheds tilladelse maa anammes, saa vilde Mons/ieu/r Badscher til neste ting, samme høiøfrigheds tilladelige Resolution forskaffe, denne Sag at tractere, hvorda videre skal kiendis hvis loven medfører; Til samme tid Jukkum Kling udførlig vilde besvare Sagen uden videre indvending ./.

Mons/ieu/r *Soren Lochstoer* (Søren Løchstøer) lader stevne Mons/ieu/r Joachim Kling efter forrige tiltale.
Johan Joachim Kling møtte og vedstod Varselen; svarende, at saa om hand er en tydsk mand der liden forstand haver paa lou og Ret, saa beder h/an/d at Dommeren vilde unde ham dilation til neste Rettis dag at ansøge høiøfrighed om en Procurator sin sag loulig at udføre og faa specification paa hvad Mons/ieu/r Løechstør hos ham fordrer;
Badscher proponerede, at omendskiønt hand til første ting formedelst contrarie Vind blev hindret at kom/m/e saa har dog sagen været fore nu tvende ganger, og som

1716: 65

i denne Sag ej behøves nogen stor Vidløftighed eller ophold allerhelst, efterdi her produceris

Løchstørs Reigning, den Mons/ieu/r Kling uden vidløftighed og nogen fuldmegtig kand besvare, thi protesterede comparenten imod den opsettelse, som Mons/ieu/r Kling begierer, som ikke anderledis efter formeening ansees end ophold og udflugt er, og at Mons/ieu/r Kling maatte blive paalagt directe at svare til Sagen nu her for Retten, saasom her ej bliver holdet ting førend et andet aar og der giøris omkostninger paa fløtning og videre hid til steden.

Mons/ieu/r Kling *referede sig til sit forrige.

Badscher refererede sig til lovens 1ste Bogs 5 Capit/ul 8 art/icul.

Afsagt.

Mons/ieu/r Johan Joachim Kling bevilges til neste Ting engang for alle at forskaffe sig en fuldmegtig sin Sag at tilsvare eller den selv at udføre, saafremt ej endelig Dom efter de allerrede indgivne beviser skal vorde afsagt, imidlertid skal og den forlangende copie af Mons/ieu/r Løchstørs mod ham formerit \Regning/, Mons/ieu/r Kling meddelis.

S/igneu/r Jacob Herløf stevner Johan Jukkum Kling efter forrige tiltale.

Mons/ieu/r Kling møtte og tilstod Varselen; forklarede sig herpaa at have betalt noget det hand nu hands egen haand skulle kunde bevise:

Badscher producerede imod opsettelsen.

Afsagt.

Saasom her anvises en rigtig søgning, hvorimod ingen qvittering anvises at derpaa noget er betalt, da tilfindes Mons/ieu/r Johan Jukkum Kling at indfrie sin til Citanten Jacob Herslef udgivne bevis med 8 rdr og 2 rdr udi Processens Omkostning inden fembten dager under Nam efter loven; skulle Mons/ieu/r Johan Jukkum Kling anden Reigning imod Mons/ieu/r Herlef have; da søge sig det paa louligste Maade skee kand.

Ole Lyren haver ladet stevne Joen Indlyren fordi hands Koene Ingeborg haver tillagt ham at have sin Naboes stour taget, til strafs lidelse efter loven; til Vidne derom Nils Lyren og hans koene, Ingeborg;

Ingen af de indstevnte møtte ej heller nogen paa deris Veigne ej heller Vidnisbyrdene;

Stevnevidnerne Jacob Qvalvaag og Ole Qvalvaag afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt Joen Indlyren og Ingeborg for denne Sag og talte med hands koene Ingeborg, sampt indkaldet Vidnerne Nils og hans koene Ingeborg til at vidne i denne Sag.

Afsagt.

De indstevnte forelegges laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen, sampt forelegges Vidnisbyrdene Nils og hands koene Ingeborg under 20 lod sølvs bøder til neste Ting at møde og svare til sagen.

Dernest blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat eller Krigsstyer for 1716 med efterskrefne Mænd, af Lyre-Sogn, Mons Hundven, Ole Lyren, Stephen Bruvold, Mikkel Grimstad, af Austrims Sogn Nils Niøten, Ole Austrem, Lars Hopland, Mons Bache, af Lindaas Sogn Hans Rise, Jacob Kieldgaflen, Rasmus Holmaas og

1716: 65b

Mons *Wage, af Myching Sogn, Ole Nataas, Ole Schoge, Zander Tvet, Ole Øfre Tvet.

Siden blev opnefnt laugrettesmænd som tilstundende Aar 1717 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamble som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed, Jacob Kielen, Jon Lillaas, Mons Fondnæs, Jacob Monstad, Elling Hellistvet, Halsten Løfaas, og tvende Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettiseed, Jacob Kielgaflen, og *Mon Wærraas.

Siden blev restantzen paa Mons/ieu/r Ranfsbergs søgning oplæst og forseiglet.

Sluttelig blev restantsen paa de ordinaire og extraordinaire Skatter for 1715, 1714 og 1716 oplæst og forseiglet.

Anno 1716 d/en 9 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Guulen Schibbredis Almue paa Tingstædet Halsviig, nærværende Velædle og Velbyrdige Vice-Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Ole Hougsdal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Jørgen Nordgulen, Peder Næsse, Ole Tveten, Lars Nappen, Ole Eide, Siur Halsviig for Ole Rambiørn, Hans Øfre-Ostgulen, Lars Øfre-Opdal, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste udgangne forordninger og høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 56 findis extraherede.

(1.) Mons/ieu/r Henrik *Kobroer lod dernest Paa sin Kieristes og egne Veigne ting lyse sin Odelsløsningsret til alt gods som Af hands salige *Værfæder Velædle og Velbyrdige Amptmand á Lilienschiold kand være solt;
2. Endre Sellevaags udgivne Skiøde til Iver Torsøn Nordgulen paa 12 merker Smør udi Nordgulen, dat/erit Hordvigen d/en 1 Aug/usti 1716.
3. Nils Knags udgivne skiøde til Anders Torsøn paa 1 p/un/d 16 1/2 merker Smør udi Byrknæs, dat/erit Bergen d/en 30 Januarij 1716.

D/en 10 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte: hvorda blev publicerit.

Endre Hougen og Jacob Houges udgivne Skiøde til Povel Peders/øn Nordgulen paa 1 pund Smør udi Gaarden Nordgulen, dat/erit Hordvigen d/en 1 Aug/usti 1716.

Giert Gieldmeidens udgivne bøxelbrev til Aamund Baarsen paa *paa 1 pund 3 merker Smør udi *Housgdal, dat/erit Bergen d/en 22 Octobr/is 1716 ./.

Anders Kochsøen og Mikkel Joensøn Havelands udgivne Skiøde til Mons Hansøn Tveten paa 27 merker Smør udi Tveten dat/erit Horvigen d/en 1 Aug/usti 1716.

Rasmus Joensøn Børknæs og Johannes Børknæssis Skiøde til Johannes Iversøn paa 27 merker Smør udi Nordgulen, dat/erit Horvigen d/en 1 Aug/usti 1716.

Jens Østguulen, Lars Opdal, Joen Ostgulen, og Philippus Rutles udgivne skiøde til Peder Iversøn Nordgulen paa 42 merker Smør udi Nordgulen dat/erit Dale d/en 18 Sept/embris 1716 ./.

Kari Wadsøen og Aagete Strømmes udgivne skiøde til Henrik Tveten paa 6 merker Smør udi Tveten, dat/erit Halsvig d/en 10 Nov/embris 1716.

1716: 66

Mag/ister Nicolaus Stabels udgivne bøxelbrev til Peder Pedersøn paa 1/2 løb 8 merker Smør udi Galten, dat/erit Evenvigs Præstegaard d/en 8 Junij 1716.

Arnold de Fines udgivne bøxelbrev til Thommes Olsøn paa 1/2 løb Smør udi Berge, dat/erit Bergen d/en 19 Sept/embris 1716 ./.

Og som Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare annammede, blev foretaget med Sagerne, og hafde da

Mag/ister Nicolaus Stabel haver ladet stevne Johannes Fonden og Peder Undalen, for uloulig hugster i Fondens Skoug, til strafs lidelse efter loven;
Begge de indstevnte møtte og tilstod Stevnemaalet sig loulig at være forkyndt.
Johannes Fonden forklarede at have i tvende Aar hugget saameget som kand Være til 2 merker danske; hvorfore er kiøbt 2de Vaager Næver paa hands huus;
Peder Undal svarede at have hugget i Fondens Mark hos Johannes Fonden, men for betaling til leilendingen, som Johannes tilstod.
Mag/ister Stabel paastod, efterdi Leilendingen Johannes Fonden negter, det hand ej har imod loven hugget eller hugge ladet, da Sagen maatte til Aastæden henvises.

Afsagt.

Efterdi her ej kand afbevises louformelig nogen utilbørlig hugster, ofver Johannes Fonden, som bedre øjensiunlig paa Aastæden kand sees og eftergranskes, da følges Citantens paastand og henvises Sagen til Aastæden, hvorhen naar begieres, skal Videre kiendis om dends skafald og ulouformelighed, som loven og forordningerne omtaler.

Derefter blev taxationen for 1717 over den allernaadigste paabudne dagskat forfattet med fire mænd af Evenvigs Sogn Tore Eide, Ole Nilsøn Steine, Siur Børknæs, Mons Tveten; og af Sandnæs Sogn Anfind Hope, Rasmus Egemoe, Iver Vaagsetter, og Mons Molland.

Siden blef opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1717 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamble, som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed, Elling Miømjen, Hans Miømjen, Jacob Miømjen, Joen Øfre-Ostgulen Jens Nere Ostgulen, Nils Kieldbiu: og tvende unge, som først for laugmanden haver at aflegge deris laugretteseed efter loven, Henrik Tveten, Ole Olsøn Store-Slire.

Sluttelig blev restantsen paa de ordinaire og extraordinare skatter for 1716 og 14 lydeligen for Almuen oplæst og som ingen indsigelse af Almuen derimod er giort, er dend fogeden under Rettens forseigling tilbage leverit.

Anno 1716 d/en 13 Novembris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Allenfits-Skibbredis Almue paa Tingstædet Qvame, nærværende Velædle og Velbyrdige Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Mons Titland, Christian Lie, Iver Lie, Nils Oxe, Christians Øfre-Mychisvold, Gulak Berfiord, Ole Lechnæs, og Mikkel Fosse, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten i deris Majes/te/ts høje Navn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed

1716: 66b

og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først tinglyst alle de allernaadigste udgivne forordninger og høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 56 findis extraherede.

(1.) Dernest lod Mons/ieu/r Henrik Kobroe tinglyse sin, paa sin kieristes veigne, Odelsret og *tinglysingsret til hvad gods kand af hands Salige Værfader Velædlig Velbyrdige Amptmand Lilienschiold bortsolt, eller pantsat, udi hendes Umyndige Aar.

2. Oberstinde Møllerups udgivne bøxelbrev til Nils Johansøn paa 1 løb Smør udi Fladøen, Haaøen sig selv forbeholden, daterit Fladøen d/en 16 Aug/usti 1716 ./.

D/en 14 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev publicerit,

Velædle og Velbyrdige Severin Sehusens udgivne bøxelseddel til Iver Johansøn paa 18 merker Smør og 9 kander Malt udi Sætre dat/erit Bergen d/en 3 Aug/usti 1716 ./.

Ole Haaversøn Isdals udgivne bøxelbrev til Haaver Olsøn paa 18 merker Smør og Nie kander Malt udi Iisdal, dat/erit Iisdal d/en 15 Aug/usti 1716.

Dernest blev Sagerne foretagne og hafde da

Lensmanden Elluf Mundal ladet indstevne Knud Ellufsøn Mitgaard og Brite Ellingsdatter Qvidsteen efter forrige tiltale.

Begge de indstevnte møtte ustokket og ublokkit for Retten, tilstod: at være louligen stevnt for denne Sag:

Brite Ellingsdatter Qvidsteen forklarede efter tilspørgelse ej at have anden Barnefader til den Søn hon fød haver, som udi smukke qvindemenniskers nærværelse og overværelse blev dødt fød, end ermelte Knud Ellufsøn Mitgaard;

Knud Ellufsøn tilstod endnu som tilforn at være samme Barns fader;

Velædle vice laugmand Weiland paastod dom efter lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 13 art/icul og som Mikkel Fosse og Ole Lechnæs parterne vare anrørende, sad udi deris sted, Ole Watne og Børge Ryland;

Da blev [af] os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Knud Ellufsøn Mitgaard, der disverre udi sit egteskab /: medens hand haver sin levende huustrue Gundvor Nilsdatter :/ haver forseet sig med ermelte sin hustrues Søsterdatter Brite Ellingsdatter Qvidsteen udi Barne avling, er tillige med ermelte Brite Ellingsdatter indstevnt til strafs lidelse efter loven for samme deris begangne forseelse, som af dem for Retten er tilstaaet, saaledis at ermelte Knud Ellufsøn er rette fader til det Barn Brite Ellingsdatter født haver, og hon ej af anden Barnefader at vide end hand; saa indfinder sig og for Retten Knud Ellufsøns Hustrue Gundvor Nilsdatter, begierende at hendes Mand ej Maatte hende fratages, men blive hos hende, hvem hon af hiertet hafde tilgivet denne forseelse og endnu som tilforne begierede at leve og døe med ham; og giøris over de indstevnte paastand og Dom

1716: 67

efter lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 13 art/icul da, naar Retten anseer Sagens sammenheng, saa kand og denne gierning ej henreignes nermere end til andet og 3de led, og derfore i følge af samme lovens Bogs 6te Bog 13 Capit/ul 13 art/icul, kiendes og dømmes for Ret, at Knud Ellufsøn Mitgaard og Brite Ellingsdatter Qvidsten, for samme deris begangne forseelse, bør bøde efter deris yderste formue, og ermelte Knud Ellufsøn Mitgaard at begive sig til Aurdals Kaabberverk i Sogn udi 2de aar til ardbeid og Brite Ellingsdatter at vige det Kirkesogn, hon sig udi forseet haver i tvende aar; og begge først at stande aabenbare skrift i Hammers hovetKirke, udi hvilket Sogn Synden beganget er; Hvad sig ellers Gundvor Nilsdatters begiering angaar om at tilstæde hendis Mand at blive hoes hende, da er det en Ting Retten ej understaar sig at dispensere udi; saasom ingen har magt at forandre eller ophæve loven uden Kongen allene, men derom vil allerunderdanigst søgis particulair deris Majes/te/ts egen allernaadigste dispensation.

Her er innteikna 8 bumerke.

Dirik Hønneken gastgiæber udi Brudknappen havde ladet stevne Gulak Fæste og hands koene, Ole Fæste, Sæbiørn og Abel Feste fordi de udi langsommelig tid haver med hunden jaget og forjaget hans qvæg, hvilke ere advarede fra saadan utilbørlig hidsen at entholde sig, saafremt de ej vilde svare ham for samme Skade; da som de den 5 Septembris haver udi uføre jaget een af hands beste *malkekiør, som er befunden død udi en liden aal eller elv, hvorudi dend Var nedfalden, formedelst Koen tillige med andre af deris hunde blev forjaget, saa indkaldes de her til samme at erstatte og svare denne \Skade og/ Processis omkostning; sampt havde hand indkaldet de Vidner, Anders Askeland, og Mikkel Askeland, som samme haver seet ligge, til at giøre deris forklaring om Sagen.
Alle de indstevnte møtte og tilstode louligen at være stevnte for denne Sag; hvilke og nærværende svarede det de ej haver ved deris folk, eller selv, nogensinde forjaget eller usømmelig jaget hands qvæg, eller denne Koe; det dem Aldrig skal kunde overbevises.
Dirik Hønneken tilspuurte Gulak og hands koene Marrite om de kunde ved deris eed fragaa, det de ikke ved deris Børn, med *troffer (Tro/trøe = hesjestang), det er lange stenger, den dag denne omtvistede koe blev borte, haver jaget dend ? hvortil de svarede nej: og paastoed at dette maatte dem overbevises; og svarede end, at hon, nemblig Marrite Fæste, det hon gierne vilde aflegge sin ed paa at hverken hon selv eller med sine folk, samme koe haver denne dag jaget: hvorpaa hon aflagde sin eed, det hon ej hverken selv, eller ved sine folk denne \dag/ haver jaget Hønnechens qvæg

1716: 67b

da denne koe er bleven borte.
Thi bliver disse Sagesløes.

Dirik Hønnechen *hav (havde) ladet stevne Lars Olsøn Hopland, for hvem hand haver til Mag/ister Nicolaus Stabel, caverit, for en Skade hand Mag/ister Stabels Baad havde tilføjet, hvorfore ermelte Lars Olsøn Hopland havde lovet at betale 8 merker - sampt at betale denne Processis Omkostning;
Lars Hopland møtte ikke, mend Erik Watne paa hands Veigne, som forklarede, at naar hands udgivne haand ham extraderis (Ekstradere = utlevere, avlevere), skal hand pengene

betale;
Hønneken paastoed laudags foreleggelse til neste ting for den indstevnte til hvilken tid, hand og vil producere Lars Hoplands udgivne haand paa pengene.

Afsagt.

Lars Hopland forelegges til nestholdende ting at møde og tilsvare til Sagen udførlig, saa fremt ej imidlertid mindelig betaling er skeed, til hvilken tid, saafremt betalingen ej er efterkommet, Mons/ieu/r Hønneken vilde producere Lars Hoplands udgivne haand til endelig paakiendelse i Sagen.

Dernest blev taxationen over den allernaadigste paabudne Krigsstyer for 1716 med efterskrevne Mænd af Sunds Sogn Haaver Aalver, Knud Fosse, Erik Qvame, og Baste Erstad, af Lyre Sogn Nils Berfiord, Jacob Tøftinge, af Sems Sogn Siur Icheland, Børge Ryland, Ole Elsaas, Knud Walle, af Ham/m/ers Sogn Nils Aase, Ole Giervig, Johannes Øfstegaard, og Anders Nepstad.

Siden blev laugrettesmænd opnefnt som tilstundende Aar 1717 Retten skulde betiene; nemblig Sex gamle, som tilforne haver aflagt deris laugretteseed, Jacob Elsaas, Ole Elsaas, Ole Helland, Anders Kaperdalen, Siur Icheland og Ole Endresøn Watne, og tvende Unge som først for laugmanden efter loven haver at aflegge deris laugretteseed Knud Walle og Nils Walle.

Sluttelig blev restantzen baade paa de ordinaire og extraordinaire Skatter for 1715 - 1716 og dagskat for 1714 lydelig for Almuen oplæst, og som ingen indsigelse derimod er giort, er den fogeden efter begiering forseiglet tilbage leverit.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde paa dette Sted af os ophævet, sampt tinget endet.

Anno 1716 d/en 16 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Gaarden og Tingstedet Eide, nærværende Welædle og Velbyrdige Laugmand og foget Henrik Veilandt, Bøidelensmanden Iver Esem og eedsorne og tilforordnede laugrettesmænd, Anders Biørge, Ole Eidsnæs, Lars Øfr Echanger, Mikkel Nere Echanger, Anders Eidsnæs, Lars Nere Echanger Mons Øfr Echanger, Aamund Lie, med mere

1716: 68

Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgangne forordninger og høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 56 findis extraherede sampt Kobroes odelsløsnings Ret.

Lars Nilsøn Echangers udgivne Skiøde til Mikkel Hansøn Nere Echanger, sampt hands hustrue *Ingen (Inger/Ingun/Inga) Eriksdatter paa 12 merker Smør og 8tte Kander Malt udi Nere-Echanger, dat/erit Eidsnæs d/en 9 Sept/embris 1716.

Severin Sehuusens udgivne bøxelbrev til Nils Joensøn paa 1 pund Smør og 16 Kander Malt udi Elvig dat/erit Bergen d/en 23 Octob/ris 1716.

Askild Rasmusøn Hougsdals udgivne Skiøde til Ole Rasmusøn Fyllingen paa 18 merker Smør 7 1/2 kander Malt og 1/8 faar udi Fyllingen, sampt 18 merker Smør og 15 kander Malt udi Icheland, dat/erit Eide Tingsted d/en 16 Novembris 1716.

D/en 17 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda blev foretaget med Sagerne, og hafde da

Lars Qvame ladet stevne Ingeborg Eje, fordi hon haver bortaget fra ham en enkelt ostrebaad Veed, som hand haver hugget i sin egen tilbøxlede Skoug, Qvame tilliggende; samme ej allene efter loven at erstatte ham, men og derfore straffes efter loven, sampt betale denne processis Omkostning.

Lars Eide møtte paa den indstevntis Veigne og tilstoed stevnemaalet sig loulig at være forkyndt; svarede at veden skal være hugget i hendis egen mark og paa den Maade har hand dend antasted.

Afsagt.

Saasom begge parter holder sig til ejere for dette omtvistede Markeskeel, da i følge af den allernaadigste udgangne Norske lovs 1ste Bogs 16 Capit/ul 1 art/icul henvises Sagen til Aastæden; imidlertid, bliver den arresterede Veed liggende til Sagens endelig uddrag.

Siden blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 af Hammers Sogn Magne Sandviig, Ole Kalsaas, Ole Olsøn Echanger, Mons Heggertvet, af Haasanger Sogn, Ole Esem, Lars Echnæs, Lars Schaar Stephen Yttre-Eide, af Moe Sogn, Johannes Nodtvet, Lars Nere-Helland, Knud Farristvet, Johannes Nummedal, af Sandnes Sogn, Mons Nore Qvinge og Anders Søre Qvinge, af Mychings Sogn Aamund Asgaard, og Simon Ascheland;

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1717 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamle, som tilforne haver aflagt deris laugrettiseed, Ole Fyllingsnæs, Nils Hielmaas, Ole Kalsaas, Ole Høiland, Erik Svindal, og Aamund Aasgard, og tvende Unge som først for laugmanden haver at aflegge deris laugretteseed, Magne Fyllingsnæs og Elling Lie.

Sluttelig blev restantsen paa de ordinaire og extraordinaire skatter for 1715 og 1716, sampt dagskat for 1715 og 1716 og dagskat for 1714 lydelig for Almuen oplæst, tillige med odelskattens restantse, og som ingen indsigelse derimod er bleven giort, blev den fogeden tilbage forseiglet leverit.

Anno 1716 d/en 19 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Horshofde, nærværende Velædle vice Laugmand

1716: 68b

og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Johannes Hannestvet og

edsorne og tilforordnede laugrettesmænd Joen Bysem, Arne Røsland, Ole Miøs udi Ole Svennems sted, Mons Grimstad, Johannes Heldal udi Ole Geiterims sted, Johannes Nordaas, Lars Hatland og Ole Hatland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds Befalinger som fol/io 56 findes extraherede.

Mons/ieu/r Henrik Kobroe lod dernest publicere sin odels løsnings Ret til hvad gods hans salige Værfader Velædle og Velbyrdige Amptmand Lilienschiold kand have soldt;

H/er/r Nils Weinviks udgivne bøxelbrev til Knud Siursøn paa 18 merker S/mør udi *Exendal (Yksendal), dat/erit Wangs Præstegaard d/en 6 Julij 1716.

H/er/r Søren de Finis udgivne bøxelbrev til Haldor Bertelsøn paa 1/2 løb Smør udi Egefitten, dat/erit Bergen d/en 26 Sept/embris 1716.

Ole Hoshofdes udgivne Skiøde til Johannes Olsøn paa 1 pund 3 merker S/mør og 12 kander Malt udi Hoshofde, dat/erit Hoshofde d/en 19 Nov/embris 1716.

Montagne de Lilienschiolds udgivne bøxelbrev til Nils Olsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Geterim dat/erit Berg/en d/en 6 Oct/obris 1716.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Johannes Knuds/øn paa 1/4 løb Smør og 1/4 t/ønne Malt udi *udi Geiterim, dat/erit Bergen d/en 6 Nov/embris 1716.

Ane Olsdatters udgivne bøxelbrev til Lars Brynnels/øn paa 10 1/2 merker S/mør og 3 kander Malt udi Rachnæs, dat/erit Berg/en d/en 26 Sept/embris 1716.

Aamund Hustrulies udgivne bøxelbrev til Johannes Iversøn paa 18 merker S/mør og 18 K/ander Malt udi Tepstad, dat/erit Hoshofde d/en 19 Nov/embris 1716.

Nils Elvigs udgivne bøxelbrev til Ole Olsøn paa 18 merker Smør udi Elviig dat/erit Hoshofde d/en 19 Nov/embris 1716.

Dernest blev taxationen paa den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 foretaget med efterskrefne Mænd, af Hammers Sogn Ole Mielstad, Anders Tepstad, Ole Tirevold og Nils Raknæs, af Haasanger Sogn, Johannes Heldal, Nils Hole, Magne Kleppe, Nils Kleveland, af Stamnæs Sogn Anders Toskedal, Nils Elviig, Ole Mellisdal og Johannes Hesjedal, af de tilsagde vilde ej Ole Tirevold møde, omendskiøndt hand paa tinget var Nærværende.

Den 20 dito blev Retten igien sat, med foranførte sammesteds, hvorda blev opnefnt laurettesmænd som tilstundende Aar 1717 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamle, som tilforne haver aflagt deris laugretteseed, Adskild Heldal, Ole Hoshofde, Anders Hoshofde, Siur Adskildsøn Fieldschaal, Johannes Raknæs; og tvende Unge som først for laugmanden haver at aflegge deris laugrettiseed, Haldor Bysem og Johannes Søre-Bysem.

Siden blev Sagerne foretagne og havde da

Ole Haldorsøn Moestrøm formynder for Siur Hindenæssis Børn og Siur Hindenæs hafde ladet stevne Hans Eide for dem pligtige 6 rdr 1 mark 4 s/killing og en stak, til at betale halvedelen til hver efter skiftets slutning og erstatte denne Processis Omkostning,

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hands veigne.

Stevnevidnerne Lensmanden Johannes Hannestvet og Hans Bernæs afhiemlede med eed og opragte fingre at have stevnt Hans Eide med mere end fiorten dagers Varsel for denne Sag og talte med ham selv.

Citanterne paastod laudags foreleggelse for den indstevnte til neste Ting.

1716: 69

Afsagt.

Hans Eide forelegges laudag til nestholdende Ting her i Skibbredet holdet, at møde og svare til Sagen, saa fremt ej Dom efter Citanternis paastand skal Vorde afsagt.

Iver Hagenæs haver ladet stevne Lars Hatland, at erstatte ham paa sine Myndlingers Elluf Bastesøn Fities Veigne, for hvem Lars Hatlands formand, hvis Enke Lars Hatland nu haver til egte, haver været formynder, 3 rdr og erstatte denne Processis Omkostning derforuden skadesløes.

Lars Hatland møtte og tilstoed at være loulig stevnt for denne Sag; svarende at hand ej afved dette, saasom skiftet var holdet førend hand fik sin formands Enke.

Iver Hakenæs svarede derimod at Lars Hatland havde paa skiftet lovet at betale ham, som nu er sat til formynder, til samme Midler, hvilket hand med efterskrefne Vidner Ole Kalleklef og Magne Kalleklef skal kunde bevise.

Lars Hatland svarede efter tilspørgelse, at omendskiønt hand ej var stevnt til at anhøre disse Vidnisbyrders forklaringer, saa vilde hand dog selvillig tage til gienmæle i denne Sag.

Ole Kalleklef fremstod dernest og efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at da hand tillige med Iver Hakenæs og Magne Kalleklef paa samme ærende var kommen udi Lars Hatlands huus og tilspuurte ham om disse 3de Rdr, svarede Lars Hatland bekymre dig ikke herom mere, og anden gang de gik til Lars Hatland igien om samme ærende, svarede hand det hand ej alleene kand betale dette, saasom det var en ting som burde af felles boe være udtaget.

Magne Kalleklef fremstod dernest, og efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: som forrige vidne eenstemmig og var hand tillige med forrige Vidne begge ganger udi Lars Hatlands huus.

Lars Hatland fragik ikke at jo hands formand var formynder førend Iver Hakenes og Iver Hakenæs ej samme 3 rdr var leverit.

Afsagt.

Lars Hatland haver til neste ting at forskaffe original skiftebrev, til Rettens nermere opliusning.

Sluttelig blev restantzen saavel paa de ordinaire skatter for 1714 og 1716, som paa dagskatten for 1714 og odelskatten, lydelig for Almuen oplæst, og som ingen indsigelse derimod er bleven giort, blev den fogeden under forseigling tilbage leverit.

Anno 1716 d/en 23 Novembris er holdet Almindeligt Høste- skatte og Sage-Ting med Mielde

Schibbredis Almue paa Gaarden Reistad, nærværende Velædle vice-Laugmand og Constituerit S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde og edsorne og tilforordnede laugrettesmænd Ole Eide, Haldor Wikne, Mons Askeland, Knud Vikne, Hans Rønhofde, Børge Rønhofde, Stephen Eide, og Elling Houge med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten er vorden sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente Advaret, er først publicerit de allernaadigste forordninger som fol/io 56 findis extraherede.

Slotslovens naadigste foranstaltning angaaende Kiød, Smør Meel og høeskat at contribueris til festningerne Odster, saa at hver fuld Gaard skal give 1 p/un/d Smør, 4re pund got røget kiød, 1/2 t/ønne hafremeel, sampt et skippund høe, eller i steden for 1 rdr i penger; hvilket deris Majes/te/t allerunderdanigst er bleven forestillet at det kunde decourteris udi Almuens skatter eller *eller den paabudne Krigsstyer; hvorom ventes deris Maje/ste/ts allernaadigste svar samme om dat/erit Aggerhuus Slot d/en 2 Nov/embris 1716 ./.

1716: 69b

Velædle vice Laugmand Veilands udgivne bøxelseddel, af Stiftbefalingsmand Undal approberit til Johannes Nilsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Ascheland, deris Kongl/ig Maje/ste/ts beholdne Gods, hvorfore er betalt udi Bøxel foruden støflehud 7 rdr 3 merker, daterit Berg/en d/en 21 Aug/usti 1716 ./.

D/en 24de dito blev Retten igien sat med foranførte; hvorda blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 med efterskrefne Mænd af Hammers Sogn Ole Reistad, Baste Monsøn Reistad, Ole Eide, Steffen Eide, af Gierstad Sogn Baste Oudestad, Ole Birkeland, Simon Gierstad, Knud Solberg, af Mielde Sogn Nils Mit Mielde og Johannes Johansøn Øfste Mielde, af Brudvig Sogn Anders Stokke, og Gutorm Hundhammer.

Siden blev opnefnt laugrettesmænd som tilstundende Aar 1717 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamble; Gunder Elvig, Baste Røskeland, Lars Halland, Magne og Anders Borge, Nils Mit Mielde og tvende Unge som først, efter loven for Laugmanden haver at aflegge deris laugrettiseed, Knud Qvidsteen og Gutorm Hundhammer.

Sluttelig, siden ingen Sager vare indstevnte til paakiendelse blev Restantzen saavel paa ordinaire som extraordinaire Skatter for 1715, 1716 og dagskat for 1714, sampt odelskatten for 1716 lydelig for Almuen oplæst, og som ingen indsigelse derimod er bleven giort, blev den fogeden efter begiering forseiglet Af Retten tilbage leverit.

Anno 1716 d/en 25 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre-Arne, nærværende Velædle Vice-Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Hinrik Weilandt, Bøidelensmanden Børge Selviig og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Erik Aalmaas, Stephen Qvame, Ole Sandviig, Knud Berge, Johannes Tveten i Jens Taqvams sted, Ole Yttre-Taqvam, Magne Arne for Mons Blindem, Nils Hougland, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Tinget var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er forkyndt de allernaadigste forordninger og høiØfrigheds ordres som fol/io 56 og fol/io 69 findes extraherede;

Dernest Mons/ieu/r Henrik Kobroers paa hans kieristis Veigne odels løsnings Ret og pengemangel til hvad Gods her udi Schibbredet af hands Salig Værfader Velædle og Velbyrdige Amptmand Lilienschiold kand Være bortsolt.

Rector Erik á Møinichens udgivne bøxelbrev til Erik Samuelsøn paa 12 merker Smør og 1 Vaag Næver udi Schulestad, daterit Bergen d/en 5te Nov/embris 1716 ./.

Siri Rasmusdatter Garnæs tillige med hendis lauværge Johannes Tuenæssis ja og samtykke, sampt Rasmus Siursøn Espeland og Lars Siursøn Espelands udgivne Skiøde til Ole Siursøn paa 25 1/5 merker Smør 7 1/20 huud og 4 3/4 (eller 3/5) kande Malt udi Garnæs, daterit Yttre-Arne d/en 25 Nov/embris 1716.

1716: 70

Jørgen Bærentsøns udgivne Pante-forskrivelse til Giert Henrik Mester paa Elleve Rixdaler, hvorfore er pantsat hands iboende huus, dat/erit Bergen d/en 6 Januarij 1716.

D/en 26 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda, efterat skatterne saavit denne sinde var at bekomme vare *advarede, blev foretaget med Sagerne; og hafde da

S/igneu/r Jens Hiermand og hands hustrue Rangele lader stevne Rasmus Ingebrigtsøn, Jacob paa Wibuschis Plads, Mikkels Eli; Christopher Olsøn, Ingeborg Andersdatter, Margrete Hansdatter Rasmus Knudsøn, Ane Gundersdatter og Boel Grejersdatter efter forrige tiltale.
Gregus Lie møtte paa de indstevntis Veigne og indgav deris skriftlige forset af 28 Sept/embris 1716.

Afsagt.

Den begierte copie af hvad som af S/igneu/r Jens Giermand *elle hands huustrue Rangele kand være i denne Sag indgivet, bevilges de indstevnte til nestholdende ting her udi Schibbredet, da de og tilholdes deris endelig demonstration til deris formeenende forsvar at indgive alt til Sagens endelige paakiendelse.

S/igneu/r Mikkel Busch lader stevne Jens Hiermand med hands hustrue Ra\n/gele S/a/l/ig/ Hans Pedersøns at lide Dom til betaling for skyldig Værende 55 rdr 1 mark 6 s/killing med Processens Omkostningers erstatning.
Jens Hiermand og hands hustrue Rangele møtte ikke, ej heller nogen paa deris Veigne: ikke heller nogen Citant i Sagen, da henvises Sagen til nyt Stevnemaal.

S/igneu/r Hans Helles haver ladet stevne Jens Hiermand og hands hustrue Rangele at lide Dom til betaling for skyldig Værende 19 rdr 5 merker 4 s/killing med Processens omkostningers erstatning; af sam/m/e beskaffendhed som forrige og samme afsagt.

Johannes Ingebrigtsøn haver ladet stevne Kari Uhren for ham pligtige 3 rdr, sampt erstatte denne Processens Omkostning.

Tore Nilsøn møtte paa den indstevntis Veigne som samme Koene haver til egte, tilkiendegivende at hon ej Var loulig stevnt: hvilket Lensmanden og forklarede saa at Være;
Thi henvises Sagen til loulig stevnemaal.

Stephen Toft haver ladet stevne Greguus Tuft fordi hand har tillagt sig Uloulige gierninger, hvilket Vidnisbyrdene Gregus Lie og Stephen Eichaas skulle forklarlig giøre, til strafs lidelse efter loven for samme sig tillagde beskyldning, sampt at erstatte denne Processis Omkostning.
Gregorius Tuft møtte og tilstod sig at være given loulig Varsel for denne Sag.
Det eene Vidne Gregorius Li møtte og forklarede at være stevnt til Vidne i denne Sag.
Gregorius Tuft forklarede efter tilspørgelse at være loulig stevnt til at aflegge Vidnisbyrds forklaring;
Gregorius Toft svarede at hand ej haver andet talt end efter Chlemmet Hylches Koenis sigelse til ham, at ermelte Stephen Toft skulle have taget en fremmet smale, som var kommen iblant hands qvæg og ført \samme/ til Byen med een af sine andre og soldt; hvorefter hand haver spuurt sin egen koene som gik til Naboen Stephen og spuurte derefter; hvorpaa hand nu er stevnt, da hand dog aldrig har tillagt dem

1716: 70b

noget, men allene som Naboe sagt dem til advarsel hvad om dem siges; hvilket Citanten forklarede saa at være.
Gregorius Toft forklarede nu at have udi denne Sag stevnt Chlemmet Hylches koene Kari, som sam/m/e sig haver relaterit, til at forklare om hon samme kand fragaa, og saafremt hon det imod forhaabning skulle vilde giøre vilde hand det hende overbevise med hendes egen Mand Chlemmet Hylke og Anne Mikkelsdatter Setterstøel.
Kari *Hulhe (Hylche) møtte og vedstod at være loulig stevnt for denne Sag; dog fragik hon Sagen.
Gregorius Toft begierede at det indstevnte Vidne Ane Mikkelsdatter maatte tilholdes sin sandhed at Vidne, som dertil at være loulig stevnt efter tilspørgelse forklarede: at Kari *Hylhe (Hylche) sagde at der var kommen en smale iblant hendes smaler, som hon først lejede til Aalmaas, for at fornemme om den deris paa den Gaard tilhørte, og lod hon samme smale derefter sig, som siden var kommen iblant Tufte Smalerne, og at Kari *Hulke sagde at samme smale var siden af Stephen *Hylke (Toft) tillige med een af hands egne ført til Byen og solt; hvortil Gregorius Tuft svarede, som den tid var nærværende, det er under at mit folk ej derom skal være vidende, da svarede Kari din koene og din Søn, nemblig til Gregorius sigende, ved nok derom, men du, nemblig Gregorius er uskyldig,
Og som det andet Vidne Chlemmet Hylche ligger siug; blev af Retten opnefnt tvende Mænd Gregorius og Iver Almaas i fald manden ej skulle blive frisk, at forføje sig til ham og afhente hands edelige forklaring om denne Sag og sam/m/e igien her for Retten begge edelig aflegge; men i fald manden, nemblig Chlemmet Hylke skulle selv blive frisk, da forelegges hand her persohnlig at møde og samme at aflegge til Sagens endeligere opliusning og paakiendelse.

Dernest blev publicerit Mons Larsøn Selvigs udgivne skiøde til Mons Nilsøn Hiorteland paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Hiorteland, dat/erit Arne Tingsted d/en 26 Nov/embris 1716 ./.

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1717 Retten skulle betiene,

nemblig 6 gamle, Mons Helle, Aamund Helle, Ole Fosmark, Lars Angeltvet, Gregorius Souraas Jens Ullesetter, og tvende Unge, som først for Laugmanden efter loven haver at aflegge deris ed Halsten Rødland og Ole Seim.

Siden blev foretaget Taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1716 med efterskrefne Mænd, af Brudvig Sogn Mons Veaa, Nils Jabne, Mons Sedal, Peder Boge; og Hougs Sogn Johannes Romsloe, Johannes Olsøn Tuenæs, Mons Seim, Ole Hougland; af Aasene Sogn Lars Aastvet Lars Angeltvet, Nils Brurraas, Anders Yttre-Horvig.

Sluttelig blev restantzen saavel paa de ordinaire skatter som extraordinaire for 1715 og 1716, sampt dagskatten for 1714 og odelskatten for 1716 forfattet og lydelig for Almuen oplæst og som ingen indsigelse derimod er vorden giort

1716: 71

blev den fogeden under Rettens forseigling tilbageleverit efter forlangende;

Og til slutning blev publicerit, Nils, Mons, Hans, Ane Hambre, Brite Marrite, Kiste Rødland, Barbro, Mons Tveten, Henrik Haaland, Rasmus Øfsthuus, Marrite, Kari, Søren Gimmeland, og Nils Nils/øns skiøde til Ole Eriksøn Aadnetvet paa 18 merker Smør og Ni kander Malt udi Gaarden Aadnetvet, dat/erit Arne d/en 26 Nov/embris 1716.

Anno 1716 d/en 14 Decembris er holdet Aasteds Ret paa dend Gaard Kleppestøe, nærværende dertil opnefnte Laugrettesmænd, Ole Haatoft, Jacob Lille Fuscanger, Lars Tostensviig, Niels Erstad, Iver Hopland, Mons Wiig Anders Ramnanger, Baste Siurdal;

Hvorda S/igneu/r Jørgen Christens/øn havde Varslet Mad/a/me Wolptmand og Ole Jensøn efter forrige tiltale.

Ikke møtte Mad/a/me Wolptmand dennesinde endnu, som dog efter paaskriften af Bergens Raadstue tienere sees at være Varslet;

Ole Kleppestøe møtte og tilstod stevnemaalet: og tilstoed at have forpagtet det af S/igneu/r Jørgen Christensøn udi tvende Aar; og tilstod at den Rydningseddel var givet om Øfre Kleppe og ej om Kleppestøe; og tilstod at Salig Daniel Wolptmand selv havde ladet indhegne Kleppestøes bøe.

Mette Jørgen Christensøns paastod Dom og Processens omkostnings erstatning.

Ifølge af den allernaadigste forordning specificeris Omkostningerne, Mændene for deris Umage og Lensmanden for 3de dage 5 rdr; stevnevidnerne for deris Umage 1 rdr; Sorenskriverens Reises omkostning 1 rdr 12 s/killing, for hands Umage paa Aastæden 6 rdr, forseiglet papir 4 merker 8 s/killing, forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing dommens beskrivelse 4 merker forstevning I Bergen 2 rdr og Citanten for hans bekostning 4 rdr 1 mark 8 s/killing til sammen 20 rdr.

Da blev af os samptlige for Ret Dømt og afsagt.

Mad/a/me Wolptmands Elisa Catherina har aar 1713 d/en 13 Julij med hendis lauværges S/igneu/r Knud Gieldmeidens samtykke bortsoldt sin da ejende Gaard Kleppestøe udi Herløe Schibbrede beliggende af Jordskyld 2 p/un/d Smør til Velfornemme Borger og Handelsmand udi Bergen S/igneu/r Jørgen Christensøn, hands huustrue Mette Jacobsdatter og deris Børn og arvinger, med de paa samme gaard Kleppestøe, staaende huuse og hoesliggende Søeboder, sampt hende, nemblig Mad/a/me Wolptmand tilhørende qvæg og ald

underliggende herlighed, første og 3die Bøxel, lotter og lunder, fra fields til fiere, sampt aldt hvad der nu tilligger og af alders tid tilligget haver, være sig af hvad nafn det have kunde, indtet undertagendis i nogen Maade, etc med videre samme Skiøde indeholder, at Mad/a/me Wolptmand forpligter sig at gaa imellem Sagen og alle dem, som noget herpaa kunde have at tale og være S/igneu/r Jørgen Christensøns rette Hiemmelsmand og samme tid overleverit S/igneu/r Jørgen Christensøn Salig og Høiloflig Ihukommelse Kong Christian dend fembtis allernaadigste, salig Johan Wolptmand Mad/a/me Wolptmands salig Mands fader, meddeelte Confirmation paa Salig Hans Lilienschiolds Skiøde paa

1716: 71b

samme gaard Kleppestøe, af dato Kiøbenhafn d/en 21 Decembr/is 1678, hvilken Gaard Kleppestøe med ald underliggende og Tilliggende herlighed S/igneu/r Jørgen Christensøn i fredelighed har haft i Possession, efter sit skiødis formeld, deraf taget indteigterne, svaret Consumption og andre allernaadigste skatter indtil d/en 16 Julij 1716, da Mad/a/me Wolptmand ubeføjet og imod sit eget udgivne skiøde formeres Kiøberen S/igneu/r Jørgen Christensøn en ubillig Proces at et stykke af Kleppestøes udmark oprøddet /: af Salig Daniel Wolptmand, Mad/a/me Wolptmands salig Mands fader, paa den salig Mands egen bekostning, conform med lovens 3 Bogs 15 Capit/ul :/ Bøe og Ager og under samme Kleppestøes Bøe-gierde indsinglet for fem (35) a 36 Aar siden og alltid under Gaarden Kleppestøe og af dens forpagtere brugt, ej under samme Kleppestøes Kiøb skulle være meent, men sig, nemblig Mad/a/me Wolptmand tilhørende, tvert imod hendes eget udgivne Skiøde, hvorudi Mad/a/me Wolptmand uden exception, limitation eller reservation til noget, har soldt til S/igneu/r Jørgen Christensøn Gaarden Kleppestøe med alt hvad der nu tilligger og af alders tid tilligget haver etc, med videre skiødet indeholder; End haver Mad/a/me Wolptmand optenkt dette at samme forbedring af den nu paa Gaarden værende forpagter Ole Jensøn skal være giort, hvilket hon med en paaskrift af salig Lilienschiold, dat/erit Hop d/en 9 Julij 1694, paa S/igneu/r Johan Torsøns, paa Velbyrdige Lilienschiolds veigne, Ole Jensøn meddelte bøxelbrev paa 18 merker Smør og 1 1/2 kande Malt udi Gaarden Øfre-Kleppe, den Ole Jensøn endnu bruger, og er et Canonskud fra Gaarden Kleppestøe nest bag om fieldet liggende, hvilken Gaard Øfre Kleppe har fælles udmark med Kleppestøe, har vildet bevise: men paaskriften udviser klarlig, det Ole Kleppestøe desforuden selv har tilstaaet, at den permission er hensigtende til Øfre-Kleppestøe, af Ole Jensøn bøxlede Brug, thi den melder, saafremt det ej kand falde medsidderne udi Øfre-Kleppe til indtrengsel og Skade, og saaledis denne Kleppestøes ejendom og forbedring gandske uvedkom/m/ende, saasom denne Kleppestøes forbedring af salig Wolptmand selv bekostet, er indheignet af Kleppestøes egen udmark, og huusene der af salig Wolptmand opført for at skaffe jorden disbedre jiødning. Thi af saadan Mad/a/me Wolptmands mod kiøberen S/igneu/r Jørgen Christensøn ubeføjede formerede Proces og Rettergang, er kiøberen S/igneu/r Jørgen Christensøn bleven nødtvungen til denne Rettergang og efter Rettens kiendelse af 31 Julij 1716 Sagen mod Mad/a/me Wolptmand og Ole Jensøn til Aastæden paa gaarden Kleppestøe, ladet indstevne, med paastand

1716: 72

at Mad/a/me Wolptmand, til ham, udgivne, uden limitation reservation eller exception, skiøde, bør dømmes ved Magt, saa at Gaarden Kleppestøe, med ald dends tilliggende, kiøberen S/igneu/r Jørgen Christensøn, bliver, tillige med leverantze af 8te Kiør og en hest, af Mad/a/me Wolptmand tildømt, og Ole Jensøn forpagter at vige gaarden Kleppestøe, saasom

hand baade til Mad/a/me Wolptmand og Jørgen Christensøn har svaret forpagtning og de for Ole Jensøn og hands koene Consumption, og kiøberen selv til fogederne har svaret skatterne, og Ole Jensøn aldrig skal kunde bevise eller fremvise enten skatte eller Landskylds Bøger for Kleppestøe, som Acterne Vidløftigere udviser.

Da, efter Sagens forefundne beskaffendhed kiendis og døm/m/is for Ret af os /: efterdi øjensiunlig er at see, det samme forbedring af Kleppestøes egen udmark, er skeed, under et gierde indsinglet, af S/a/l/ig/ Wolptmand og ingen anden bekostet, uden 1/2 t/ønne sæd af Ole Jensøn op brut ager, hvorimod ligesaamegit anden af salig Wolptmand opryddet ager, af *af Ole Jensøn er igien lagt; af Mad/a/me Wolptmand ej anderledis end det rørne skiøde ommelder afbevist :/ det Gaarden Kleppestøe med underliggende og tilliggende forbedring af Ager og Eng, huus og hiem, saavit indheignet og forbedret er, som og der under i 5 a 36 aar har været brugt og indhegnet, foruden fellis af gammel tid med Øfre Kleppe udmark, bør tilhøre Kiøberen S/igneu/r Jørgen Christensøn, efter selgeren Mad/a/me Elisa Catharina Wolptmands reene og puure, til ham udgivne skiødes formeld, saa at Mad/a/me Wolptmand ej ringeste udi samme Kleppestøes Gaard og forbedring er eller kand være ejende, saasom det kiøberen uden exception limitation eller reservation er soldt, ligesom det nu forefindes og af alders tid fult haver; derforuden bør Mad/a/me Wolptmand forskaffe Jørgen Christensøn fuld leverantse efter hendis Beviis af 8tte Kiør og 1 hest, eller i mangel deraf at betale hver koe som resterer med 3 rdr og 3 rdr for hest; Hvad sig den anden dispute om at Ole Jensøn bør fravige Gaarden \er angaaende/ da henvises den Post til hiemtinget, hvorhen naar den bliver loulig stevnt, skal kiendis hvis lou og Ret medfører. Denne Processis Omkostning betaler Mad/a/me Wolptmand i følge af den allernaadigste udgangne forordning af 24 Febr/uarij 1708 til S/igneu/r Jørgen Christens/øn med 20 rdr.

1716

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

1717

Anno 1717 d/en 29 Januarij, er efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Andreæ Undals skriftlige Befaling, holdet extraordinaire Ting paa Gaarden Hennøe, nærværende udi Velbaarne Herris fraværelse, hands beskikkede fuldmegtig tiener S/igneu/r Jens Woensen, Bøidelensmanden Anders Tvet og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Dale, Nils Erstad, Ole Søre Sæle, Jacob Lille Fuscanger, Anders Ramnanger, Lars Tostensvig, Ole Oden, Mons Viig, med flere af Radøe, Lindaas og Herløe Schibbredes til-

1717: 72b

sagde Almue, for at holde en inqvisition over det ved Hennøe Land forulykkede Skib; baade om dends ulykkelige hendelse og hvad af samme Skibsvrag og Varer kand Være bierget; fogeden har ej dennesinde kundet møde formedelst tilslagende Svaghed;

Hvorda blev foretaget først examen over Skibetz forulykkelse og det af de Mænd, som først Skibsvraget vare blevne Var, Hans Henne, Nils Henne Ole Henne, Thommes Henne, Lars Hennøe, alle boende paa den Gaard Hennøe hvor dette Skib er forulykket: for hvem Eden blev oplæst og dem tilhold deris Sandhed at udsige uden dølgsmaal, saafremt de ikke vilde vente sig haard Straf, om anderledis dem skulle kunde \den Tid/ overbevises end de nu for Retten forklarer:

Hvorefter blev først fremkaldet Nils Hennøe, som efter edens afleggelse forklarede at Søndags Morgenen d/en 6 Decembris 1716 fornam hand at dette Skib var forulykket, som hand nedgik at tilsee sin Baad, da hand fornam at en stor tønde laaeg ved Hans Hennes Søebod, hvor hand gik hen, og fornam at det var talget/øn/d/e/; da sagde hand med sig selv, uden tvifl haver skib ragt ulykke i nat, og Var Vinden den tid Vest norvest usigelig stormende Veir, saa ingen var god for at udkomme førend Middag var over, da de med største livs fare maatte søge sundet igien og takke Gud som biærgede dem; og havde samme Vind Continuerit fra løverdagen for søndagen d/en 6 Decembr/is og continuerit til d/en 7 ejus dem: (same år) Torsdagen og fredagen og en deel af Løverdagen var Vinden med storm, sydost sydvest og indtil nordvest med usigelig storm, saa at aldrig saadan søebur kand være at ihukomme. Om Mandag Morgenen havde Væiret lagt sig noget, da de udføre med at bierge, hvorda de fornam sønderknuset Vrag og intet heelt, og fornam ingen levende menniskers, men allene en død Mand lagt i en Vel tildikket (Dikte/dikke = gjøre tett, tette) og beget (beksmurt) kiste, hvilken kiste var staaende paa et stykke af Vraget: efter tilspørgelse svarede hand ej at have seet torsdagen, fredagen, og løverdagen før dette Skib efter hands meening blev forulykket, seet noget skib uden for Vollen, eller ved dag eller nat hørt skut eller seet teign til noget Skib, langt mindre om søndagen raab eller skrig af folk. Om Mandagen som hand tillige med Hansis Søn Johannes, sampt Ole Strøm/m/e *Gudmud Strømme og Nils Strømme af Radøe Schibbrede; heele samme dag biergede endeel, Talg, Vox, hamp og line \Var uveiret nogenledis regierligt/ og flød hampen og Linen den dag som af dem blev bierget: hvilket tillige med hvad Efter den tid blev bierget, er bragt her paa steden i S/igneu/r Nævermands huus, hvad Vox og talg angik; hamp og lin maatte ligge paa marken; hand forklarede ellers at om mandagen da de biergede var Vinden sydost aflandig Vind, Tisdagen derefter østlig, dog ej sterkere end mand kunde roe baade til og fra Bergen, og første mand de gav det tilkiende var stiftbefalingsmanden, hvilket skeede om fredagen d/en 11 Decembr/is om aftenen og er herfra til Bergen 5 Miile: Mons/ieu/r Woensen tilspuurte deponenten hvorfore hand ikke tilforne gav stiftbefalingsmanden eller anden øfrighed det tilkiende, som nermere Var; hvortil hand svarede, at hand tillige med de andre vilde bierge medens Vinden stod paa land, og siden efter at hand, nemblig Vinden, blev aflandig vilde de først bierge førend det dref til hafs igien; og producerede Mons/ieu/r Wonsen hands ham af Stiftbefalingsmanden givne ordre af 11 Decembris 1716 for at tilkiendegive at ald forunden omtalt af hans herre

1717: 73

er bleven giort. Efter tilspørgelse svarede attestanten at fra hands boepæl Hennøe til Lensmanden er 3 Mile Veis.

Dernest blev fremkaldet Ole Strømme, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at hand var tillige med *hand (hands) Grander, efter gammel sædvane, udrod til Hennøe at fiske d/en 30 Novembris 1716, og blev paa Hennøe Land liggendis til torsdagen som var d/en 3 Decembris nest efter, da hand hafde tenkt at roe hiem, men maatte formedelst uvæir, \som om aftenen sig tilslog/ blive paa Hennøe liggende, og var vinden den dag sydost; indtil aftenen, da den blev sterkere; om fredagen blev vinden sterkere med *syost, da det var umuelig at løbe fiorden, om fredags aftenen sprang Vinden til Sydvest, om Løverdagen blev Vinden Vesten og til Nordvest \om natten til Søndags/ meget haart og sterk Væir, saa at Søen slog over store holmer, og i medens de laaeg her de dage fornam de indtet skib uden for landet, ej heller, skyden af Skib, om natten, eller raab eller folk, hvorved de kunde tenke eller fornemme, at noget Skib var i fare; om søndagen om morgenen, som Nils Hennøe gik til siøs, raabte hand paa drengene, da klædde deponenten sig og tillige med andre

gik hen at see hvad paa færde Var; da fornam de, udi en Vig, Nord paa Hennøe Land, en talge tønde var, og nogen sleden hamp Ved Landet, sampt tomme matter, hvilket for Søens Brusen Var umuelig den tid for dem at bierge; dog forsøgte hand og de andre at komme ud, og som de drog igiennem sundet, blive de Var en hampebundt kom rekende, dend de førte indt til Lands og belagde, men Søen tog den bort igien; saa de aldrig blev den Var igien; siden forsøgte de atter igien at bierge, men maatte for Uveir takke Gud de kom til bagers og biergede livet. Mandags Morgenen droge de ud igien, da Veiret hafde lagt sig, for at bierge, da saae de ikke igien 1/3 part af hvad som tilforne laaeg der; hvor hand tillige med de andre biergede endeel talg, Vox, hamp og Liin; og svarede deponenten at de ej kunde give nogen det tilkiende førend de sendte folk til Bergen, og hvis de før hafde reiste fra landet og til Bergen, hafde alting været borte af Vraget og hvad bierget er, saasom vinden blev om Mandagen \østen/ sydost, og om tisdagen sydost, og samme aften igien Vesten: og var med ham i Compagnie, Nils Strømme og Gudmu/n/d Strømme.

Dernest blev indkaldet Gudmu/n/d Strømme, som efter edens afleggelse forklarede: enstemmig som forrige:

Derefter blev indkaldet Nils Strømme; som efter edens \afleggelse/ forklarede enstemmig som forrige Vidne, og bleve deponenten tillige med hands Grander Ole Strømme og Gudmund Strømme tilspuurte, om de ikke fornam nogen levende folk ved Vraget, ? hvortil de svarede nej: men \vel at/ have seet en tildikket Ligkiste med et liig udi, som iblant andet af Vraget blev ført paa Land.

Siden blev indkaldet Johannes Hansøn, som efter Edens afleggelse *forlorede: enstemmig som Nils Hennøe.

Dernest blev fremkaldet Hans Hennøe, Ole Henne, Lars Hennøe og Thommes Hennøe, som alle, efter edens afleggelse forklarede: ej at have været hiemme den tid Skibet blev for-

1717: 73b

ulykked og kom ej fra Bergen førend om mandags aftenen d/en 7 Decembr/is da de dog havde draget til Bergen d/en 2 Decembr/is, hvor de maatte ligge til om manddagen for stormende Vejr; og kand saa indtet om Skibets forulykkelse sige: men siden de hiemkom, gave de sig i Compagnie med Strøms mændene og Nils Hennøe at bierge hvad der kunde.

Derefter blev indkaldet Magne Houland som efter Edens forklarelse aflagde sit Vidnisbyrd saaledis: som Ole Strømme forklaret haver.

Siden blev indkaldet Rasmus Houland, som efter edens afleggelse om sin Sandheds forklaring udsagde: som forrige Vidne:

Efter ham blev indkaldet Mons Helle; som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, forklarede som forrige:

Knud Monsøn fremkom dernest og edlig forklarede: som forrige:

Johannes Monsøn forklarede dernest edelig: som forrige undtagen dette at hand tvende dager førend forrige Vidne, var alt udkommen til Hennøe fiskevær:

Gudmund Vaagenæs forklarede edelig og enstemmig som forrige:

Derefter blev indkaldet \igien/ Opsidderne paa Hennøe, og Johannes Hansen og Ole Strømme, Nils Strømme og Gudmund Strømme, som alle vare i et selskab at bierge, og bleve tilspuurte først om de ikke kunde forklare under forrige \Eed/ hvor ungefær dette Skib har brut ? hvortil de svarede nej: dernest under samme Ed hvor meget de har bierget, ? hvortil de svarede at de det ej ret kand erindre, men alt hvad der er bierget er her leverit i huuset paa holmen i Monsiuer Nevermands Huus, førend Mons/ieu/r Woensen ankom her til steden Hennøe, dog saavit de kunde erindre var det 11 matter Vaad liin, af hamp Syv busker, af Talg løs talg 26 t/ønner, nok tvende fustagier (Fustasje = tønne, fat) heele af Talg, af Vox 23

Vaager; og under samme ed forklarede ej at have ladet bortkomme, dem Vidende, til en skillings Værdi, eller leverit deraf eller soldt, til en eller anden det allerringeste af det biergede Gods, eller endnu have noget deraf i behold; foruden dette har de bierget et g/amme/l/t/ mærsegl, som tillige med det andet her er leverit, tillige med tvende smaa lapper eller traver af et stykke *sielg (seigl), item 1 søkiste{n} som samme tid er leverit.

Magne og Rasmus Hougland svarede efter tilspørgelse ej at kunde sige hvor Skibet maa Være først stødt. Siden gav de tilkiende hvormeget de hafde bierget, som er 2 t/ønner talg af smaat synderknuset talg, og 1 busk Vaad hamp; hvorom de alleene har Værit; siden har de bierget tillige med Mons Austrem, Erik Jacobs/øn Austrem, Ole Mons/øn Austrem, Christian Johansøn Austrem, Mikkel Hansøn Austrem, Hans Aamundsøn Lerøen, Mons Monsøn Lerøen; 2de busker Vaad hamp; videre hafde de ej bierget: hvorpaa de 7 aflagde deris ed; hellers forklarede Rasmus og Magne Hougland at have utilkiendegivet endnu Jernbolter til 1 pund Jern.

Mons Helle, Knud, Johannes Helle og Gudmund Wogenæs forklarede under forrige Eed ej at kunde Vide hvor Skibet har stødt; hellers gav de til kiende at have bierget og leverit hver 5 t/ønner smaa stykker talg; 3 Vaager Vox, 2de Matter Vaad Liin; 4re busker hamp; og gav tilkiende nu at have bierget en Kiste som de sagde at skulle \have/ Været aaben og hidindtil har Været utilkiendegivet for alle: foruden dette gav de tilkiende at have funden en stok med sex smaa bolter udi, som og hidindtil har været util-

1717: 74

kiendegivet.

Siden fremkom Gudmund Gielmen, Henrik Gielmen, Mikkel Gielmen, Ole Sæle, Johannes Sæle, Erik Qvalem, Rasmus Qvalem, Arne Qvalem, Simon Waagenes, Arne Waagenæs, Mikkel Qvalem, Ole Waagenæs og efter edens afleggelse forklarede om deris biergning edelig: at have bierget Sex busker hamp af *dend (dem?) til sammen, af Lin femb Matter og endeel stumper af toug værk, 2de smaa stykker Seigl lapper; noksom siden Juledagene er bierget 1 fokke vant afhugget ved Masten, 1 fokke seigl sønder, og andet smaat toug værk af stenge Vant, som ved passerseddel fra Mons/ieu/r Garmand er indbragt til toldboden og endeel blokker; og endeel løs hamp som og er angiven. Erik Qvalem havde foruden dette bierget 1 bunt Vaad hamp tillige med Jens Ryland 5te dag Juul som og Var angivet til Mons/ieu/r Gaarmand;

Mons Reigstad (Rekstad i Radøy sk.r.) med hands interressentere, Mons Rasmus/øn Reistad, Joen Nilsøn Sylte, Erik Sylte, Anders Sylte, Gregus Sylte, Knud Willanger, Gudmund Risnæs, Torgier Risnæs, Knud Waagenes, Knud Olsøn Waagenæs, Joen Waagenæs, Ole Waagenæs, Jens Helle, Henrik Helle, og Ole Helle; forklarede edelig at have bierget med foranførte Mænd 1 bunt hamp og 12 Matter Liin; som de og enhver for sig eenstemmig forklarede og foruden 1 her med talg og lit Jern;

Siden fremkom Gudmund Sætre med sine biergningsmænd Knud Rasmus/øn Helland, Knud Jensøn Helland, Ole Jacobs/øn Sætre, Ole Olsøn Dahland, Hans Rasmus/øn Helland, Jacob Olsøn Dahland Knud Siurs/øn Daland, og edlig forklarede om deris biergning: nemblig 1/2 busk hamp og 5 Matter Liin, som \de/ tilforne har tilkiendegivet, og nu leverede de 1 par sølv bogespender, som de sagde sig paa et brædt at have fundet iblant hampen liggende, og ej videre at have fundet af noget slag, hvorpaa enhver for sig aflagde deris Corporlige Eed, dog sagde de sig at have lit jern og smaa toug stumper, og fundet en t/ønne med lit *kiære (tjære) udi; som S/igneu/r Christopher Gaarmand er leverit.

Siden fremkom Mons/ieu/r Christopher Gaarmand og edelig forklarede at have bierget 2 busker hamp, og femb matter Liin ved hands folk, og siden store mastestangen paa fiorden,

som og her til lands af hands folk er opført, men noget skamfilet, skiverne haver hand taget i sin giemme paa det der ej skulle blive bortstaalne.
Ole Hopland, Mons \ Hans/øn / Østrem, Peder Hopland, Mikkel Hopland, Lars Hopland, Gietmund Hopland ej tilstæde for Svagheds skyld, Anders Austrim, Jacob Austrim, som alle vare udi en biergning; forklarede edelig først Ole Hopland at have bierget Sex matter Liin, som blev leverit til en persohn i Bergen her paa steden, som lovede at svare til deris skade \de/ derfore kunde lide, s/om og gav dem til sammen derfor 9 merker; hvilke Sex matter Liin samme Persohn tog med sig paa sin Baad og bortførte; og har hand ej dette for nogen førend nu tilkiendegivet; Persohnen sagde hand ellers at kiende naar hand seer dend igien; og videre har hand ej bierget; Mons Hansøn Østrem af samme laug, forklarede som forrige Ole Hopland; Peder Hopland af samme laug forklarede Edelig som forrige: Mikkel Hopland forklarede dernest edelig, som forrige: undtagen dette at hand ej Var med at levere det i baaden; Lars Hopland, Anders Østrim og Jacob Østrem forklarede som forrige: Mons/ieu/r Woensen tilspuurte dem, hvad tid de paa dagen leverte forbemelte Persohn samme Sex bunter liin ? hvortil de svarede, at det var om aftenen og imod solens nedgang førend Mons/ieu/r Woensen var udkom/m/en;

1717: 74b

og var de ald bortreist førend Mons/ieu/r Woensen var kommen; iligemaade tilspuurte hand dem om de har givet Lensmanden, fogeden, eller Mons/ieu/r Christopher Gaardmand, eller nogen anden øfrighed det til kiende ? hvortil de svarede nej; og viste de ikke bedre end hand, som angav sig for at have orde \til/ at have indseende med Vraget, skulle holde dem hinderløes; dog forklarede de siden, at hand bad dem sige, at hand hafde været med dem at opsogne det, og tenkte saa derefter at være *fixerede, thi begierede de af ham Godset igien, men det kunde ikke blive dem følgagtigt.
Rasmus Noranger fremstod derefter og edlig forklarede, ej at have bierget mere end lit smaa Ved, saa meget hand kunde kaage engang Mad med;
Ole Johans/øn Noranger fremstod derefter og edlig forklarede som forrige:
Halvor Siursøn Brudknappen forklarede dernest edelig, at have tillige med Friderich Busch, og tvende Sundfiordmænd, bierget 3 Matter Liin, 10 merker Vox, af talg 1 Vaag 1 p/un/d 3 favner Vantetoug; hvilket udi Brudknappen blev leverit; og fik hand samme reise 7 jernbolter; anden reisen fiik hand 2de Busker hamp som til Mons/ieu/r Woensen, med endeel stubbet toug blev leverit, sampt 1 lidet stykke Vox, som Mons/ieu/r Busch beholdte, sampt biergede hand nogle Jernbolter, som de utilkiendegivet bortførte, sampt fant hand en qvindfolks tofle af Ryslæder;
Mons/ieu/r Hønnechen var og tilstæde der af Mons/ieu/r Woensen blev tilspuurt om hand dette gods udi Brudknappen blev leverit, ? hvorpaa hand svarede; at Frederik Busch har leverit ham 2 busker liin; og 1 stykke Vox 10 merker og 1 p/un/d 8 merker talg, nogle Spigere, og 2 a 3 blokker, og 3de favner Vantetoug; det 3de bunt liin leverede Frederich Busch de biergere af Sundfiord som med ham Var, hvorpaa Mons/ieu/r Hønnechen aflagde sin ed;
Nils Rosnæs forklarede edelig om sin biergning det samme som Halvor om sin anden Reise.
Ole Miøs, Rasmus Noranger, Magne Noranger, Jacob Miøs, Rasmus Miøs, Anders Miøs, forklarede edelig en efter en anden ej at have bierget mere end saa meget smaat talg de engang kunde smørre deris støfler med.
Aamund Miøs og Nils Miøs forklarede edelig ej at have fundet mere end en hat fuld af talg.
Johannes Houland, Nils Houland, Ole Hougland, forklarede edelig ej at have fundet andet end noget smaat jern; og saameget hamp de engang kunde stikke i en kipe.

Nils Norebøe, Mikkel Norebøe; forklarede edelig, at have bierget 1 bunt liin, hvilken er angiven og leverit til Mons/ieu/r Alter og 1 skibsraa med 3 a 4 stropper paa, og 5 spigere siden;
Mikkel Bøe og Nils Olsøn Bøe forklarede edelig, ej at have bierget andet end nogle spigere.
Johannes Dahland, Magne Daland, og Mons Sætre, som vare medbergere med Gudmund Sætre, forklarede edelig som Gudmund Sætre.
Jon Rasmusøn Lørvig og Hans Lie, forklarede edelig ej at have bierget mere end en færingskut med hamp; som angivet er, og 1 bolt paa 3 merker, samt en Vaat med talg og 1 spøtet hue;
Knud Manger forklarede edelig ej at have fundet mere end Imod 3 merker vaad hamp.
Mons Qvalem, Johans Qvalem, og Ole Qvalem forklarede edelig ej videre at have bierget end saa meget smaa hamp et fiskesnøre kunde giøris af.

1717: 75

Johans og Nils Qvalem afhiemblede edelig, ej at have bierget andet end saa meget Ved de kunde kaage med;
Ligeledis forklarede Anders, Nils og Erik Helle edelig.
Ligeledis Anders og Knud Helles forklaring.
Nils Sylte og Joen Udsylte forklarede edelig ej at have faaet eller bierget mere *en (end) to Spigere og saa meget smaat talg s/om udi en Vaat kunde gaae.
Nils Nøtenæs og Knud Nøtenæs afhiemblede edelig ej at have bierget andet end en fingRing som blev ført til Bergen, sampt har de bierget 6 Spigere og ej mere.
Mons/ieu/r Christopher Gaarmand som før hafde Vidnet om sin biergning, nærværende gav tilkiende at have paa H/er/r General Toldforvalters Veigne reist paa sin egen bekostning fra hands Gaard Marøen her til Hennøe, for paa General Tolforvalterens Veigne, at observere efter den fuldmagt ham Var given, hvad Gods kunde blive bierget for Toldens erleggelsis skyld, sampt videre, thi vilde hand forhaabe hands Reisis Omkostning ham vorder af Varene erstattet, foruden hands biergeRet for det angivne Gods hand ved sine folk har opfisket og angivet.

Anno 1717 d/en 6 Februarij er holdet extraordinaire Ret paa Møllendal udi S/igneu/r Herman Morrits huus, udi den Sag imellem S/igneu/r Jacob von Wida og Velædle og Velbyrdige Cammer Raad Hans Schreuder, nærværende Laugrettesmænd Hermand Morrits, Nils Dyngeland, Poul Schiold, Mons Grimen, Joen Grimen, Poul Aase Lars Aase og Mikkel Mittun;
Hvorda Mons/ieu/r Bierig paa H/er/r Cammer Raad Schreuders Veigne producerede skriftlig stevnemaal af dat/o Bergen d/en 22 Januarij 1717 som blev læst.
Paa Mons/ieu/r von Vidas Veigne møtte hans Broder S/igneu/r Hans von Wida og indgav S/igneu/r von Vidas skriftlige indleg af dat/o Bergen d/en 6 Febr/uarij 1717 som blev læst, og derpaa indgav Reigningen af S/igneu/r Badscher underskreven.
Mons/ieu/r Bierig indgav paa H/er/r Cammer Raad Schreuders veigne den i Stevnemaalet ommelte Laugtingsdom, og protesterede imod den af von Wida begierte opsettelse og paastod Dom efter hvis (det som) forhen i rette lagt er.

Afsagt.

Paa det S/igneu/r Jacob von Wida ej skal have aarsage at klage sig overilet med Retten, efterdi hand foregiver endnu ej at kunde \til/ denne tid have forskaffet sig sine behøvende

bevisligheder, da bevilges ham dilation til nestholdende Vaarting her udi Schiolds Schibbrede, samme at forskaffe og til Rettens opliuslighed indgive, saafremt Retten ej da foraarsages med Sagen endelig at fortfare.

Anno 1717 d/en 1 Martij er holdet Vaar- restantz og Sage-Ting med Arne Schibb/redis Almue paa Gaarden Tuenæs, nærværende udi Velædle Laugmand Weilands Loulige forfald S/igneu/r Hans Risbrech Bøidelensmanden Børge Selvig og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Aamund Helle, Mons Helle, Ole Fosmark, Gregorius Seuraas, Lars Angeltvet, Jens Ulsetter, Johannes Tuenæstvet, udi Halsten Rødlands sted, Ole Seim, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit.

(1.) Den allernaadigste udgifne skatteforordning for Aar 1717 af dat/o Kiøbenhafn d/en 7 Januarij 1717.

2. Det allernaadigste udgivne Paabud af Jordegods, sampt Grund skat af Kiøbstæderne over alt udi Danmark og Norge til Friderichshalds Byes Opkomst, dat/erit Kiøbenhafn d/en 28 Decembr/is 1716 ./.

1717: 75b

3. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste udgivne Placat angaaende forrige General Krigs-Commissarie von Platens Midler og effecter behørig at angive, dat/erit Kiøbenhafn d/en 11 Januarij 1717.

4. Deris Kongl/ig Maj/este/t nu Salig og Høiloflig Ihukommelse Kong Christian den fembtis allernaadigste forbud paa Misbrug som ved aldskillige Varers ind og udførsel paa ulovlige steder Nordenfields i Norge til Kongl/ig Maj/este/ts Toldrettigheds besvigelse skal begaaes af dato Kiøbenhafn d/en 8 Aug/usti 1691: og Stiftbefalingsmandens ordre samme angaaende dat/erit Berg/en d/en 13 Febr/uarij 1717.

5. Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens ordre angaaende skatternis inddrivelse og restantsernis udferdigelse af dato Berg/en d/en 19 Januarij 1717.

6. Ditoes ordre samme angaaende dog at restantserne specificerlig skulle udtages af dat/o Berg/en d/en 19 Januarij 1717 ./.

7. Mag/ister Erik á Møinichens udgivne panteforskrivelse til Velædle og Velbyrdige Assessor Wilhelm Hanssen paa 1100 rdr, hvorfore er pantsat Naadsens Aaret af Hammers og Bergens Skoelis indkomster, sampt efterskrevne Gods udi Lille Slire 1/2 løb Smør Wadsvig 2 p/un/d S/mør og 1/2 Vaag fisk, Kiellingvold smør 1 løb, Glavær fisk 1 Vaag og hands arvelig tilfaldne andeel udi Frouningen og Laumand Aasen i Sogn dat/erit Berg/en d/en 11 Januarij 1710 ./.

8. Alida de Rochies udgivne skiøde til Lensmanden Johannes Øfste-Mielde paa den Gaard Waxdal udi Nordhordleehns fogederi og Arne Schibb/rede beliggende, skyldende aarlig 2 løber Smør To huuder og en fiering Lax, dat/erit Mielde Gaard d/en 20 Februarij 1717 ./.

9. Johannes Øfste Mieldis udgivne skiøde til Nils Andersøn Helle paa bøxelraadigheden til de 18 merker Smør 12 Kander Malt og 1/4 huud ham udi Gaarden Helle soldt d/en 19 Febr/uarij 1712, daterit Øfste Mielde d/en 23 Januarij 1717 ./.

10. Mag/ister Ole Storms udgivne bøxelbrev til Johannes Iversøn paa 1 pund Smør og 1 Mæle Malt udi Gaarden Tuenæs, hvorfore er betalt Bøxel 9 rdr, dat/erit Berg/en d/en 23

Januarij 1717 ./.
11. Stiftamtskriver Seeverin Seehuusens udgivne Bøxelbrev til Jan Olsøn paa 2 p/un/d Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Westelien, dat/erit Bergen d/en 5 Febr/uarij 1717 ./.
12. Ditoes udgivne bøxelbrev til Johannes Johansøn paa 1/2 løb S/mør og 1/2 t/ønne Malt udi Rolland, dat/erit Berg/en d/en 24 Febr/uarij 1717 ./.
13. Brite Olsdatter og Johannes Olsnæssis udstedde bøxelseddel til Lars Olsøn paa 27 merker S/mør og 9 Kander Malt udi Yttre-Brudvig, daterit Tuenæs d/en 1 Martij 1717.

D/en 2 Martij er Retten igien sat med foranførte specificerede sammestedz; undtagen Johannes Tuenæs sad i Johannes Tuenestvetens sted;

Hvorda Stephen Tuft hafde ladet stevne Gregorius Tuft efter forrige tiltale, sampt Vidnet Chlemmet *Hulkie: som nu er frisk og ej Møder.
Stephen Tuft paastod, at efterdi Vidnet Chlemmet Hylke er efter hans foregivende loulig stevnt, dog da det blev examinerit var Manden Stephen Tuft selv et stevnevidne; thi henvises Sagen til Loulig stevnemaal.

Lensmanden Børge Selvig til deris Maje/ste/ts intraders observation haver ladet stevne Mons Olsnæs for ilde medhandling mod Johannes Olsøn Olsnæs udi hands egen stue baade med beskyldning som uloulig var, og dernest angreb Mons Olsnæs ham i hans haar og drog ham nemblig Johannes Olsøn Olsnæs efter haaret over Johannes Olsen Olsnæs egen benk og udi Johannes Olsnæssis egen

1717: 76

stue; alt til strafs lidelse efter loven.
Mons Olsnæs møtte og tilstod stevnemaalet sig loulig at være forkyndt; og fragik sigtelsen saasom hand sagde sig at have været drukken og ej kand erindre saadant af sig mod hands grande Johannes Olsøn Olsnæs at være begaaet.
Johannes Olsøn Olsnæs sagde sig herom at have gode Vidner, nemblig Johannes Johansøn Olsnæs og Johannes Johansøn Olsnæssis datter Ingeborg; som holder til begge udi en stue;
Mons Olsnæs tilstod efter tilspørgelse og at være loulig stevnt til at anhøre disse Vidnisbyrders forklaringer;
Vidnisbyrdene møtte begge: som tilstode louligen at være stevnte til at vidne deris sandhed i denne Sag; hvorpaa Eden blev dem forelest og de begge tilholdte deris sandhed at vidne, med alvorlig formaning derhoes at de intet skulle dølge, ej heller af hvad noget, som ej var passerit udsige.
Og blev saa Ingeborg udvist medens faderen Johannes Johansøn Olsnæs vidnede, hvilken efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd saaledis forklarede: at hans nemblig deponentens Søn var udi Mons Olsnæssis stue, hvor og Mons Olsnæs samme tid Var inde, da gik Mons Olsnæs ud af sin stue følgende deponentens Søn ud, til hvem deponentens Søn Johannes Johansøn sagde, kom med mig udi min faders stue, som Mogens og giorde; og som Mons Olsnæs var indkommen der, bad, attestantens grande, Johannes Olsøn Olsnæs, du haver fellis stue med deponenten, Mons Olsnæs komme og sidde sig ner, som Mogens og giorde og satte sig hos hans stue grande Johannes Olsøn Olsnæs, saa gik Mons derefter ud, og sagde deponenten til ham, vilt du ikke sette dig ned og drikke engang med mig, hvortil Mogens svarede ham, jo jeg vil komme igien; og da hand nemblig Mogens kom igien satte hand sig hos deponenten, hvorda Mogens og deponentens grande Johannes komme i snak om 1 skilling; da reiste Johannes op og gik frem paa Gulvet, spørgende hannem hvorledis hand

farer ad i aften, da tog Mogens deponentens grande Johannes i haaret og trekket ham efter haaret mod gulvet; mens Mogens sagde deponenten at været have den tid drukken:
Siden blev indkaldet deponentens datter Ingeborg, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: eenstemmig som forrige Vidne; undtagen dette hon tillagde, at Mogens sagde til Johannes Olsøn Olsnæs, du haver bedraget mig for 1 skilling som en hund;
Johannes Olsøn Olsnæs paastod ej anden straf over ham end afbed nu for Retten og denne Processis Omkostning.
Mons/ieu/r Risbrech paa fogedens Veigne reserverede sig sin tiltale paa Kongl/ig bøders Veigne.

Afsagt.

Som Johannes Olsøn Olsnæs ej paastaar anden straf, saavit sig angaar, over Mogens Olsnæs *en (end) et afbed nu for Retten og denne foraarsagede Processis Omkostning; da kand Retten ej andet end billige Citantens paastand, og tildømmer Mons Olsnæs her for Retten at afbede sin begangne forseelse mod Johannes Olsøn Olsnæs og derforuden betale ham denne Processis forvolte Omkostning med 2 merker 8 s/killing inden 15 dager under Nam; dog bliver Velædle Laugmand Weilandt paa

1717: 76b

Kongens Veigne reserverit sin tiltale paa Kongens Sigt, som ved denne samme Sag henger, uveigerlig.

Peter Henriksøn Fasmer lader stevne Rangele Jonsdatter til at betale ham 16 rdr og denne forvoldte Processis Omkostning.
Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendis Veigne, som dog efter stevnemaalets paaskrift fantis loulig at være stevnt;
Erik Waleur paa Citantens Veigne udgav hans speciale Reigning og paastod laudags foreleggelse for den indstevnte.

Afsagt.

Rangele Jansdatter forelegges laudag til nestholdende Ting at møde og svare til Sagen og sigtelsen, saafremt ej Dom efter hvis (det som) allerrede indgivet er skal Vorde afsagt.

Johannes Tuenæstvet fremstod dernest for Retten og tilspuurte Postmanden paa Tuenæs Ole Larsøn Tuenæs hoes hvem hands Søn Gregus Johansøn haver tient til at bære Posten, hvorlenge ermelte hans Søn Gregorius Johansøn har været udi hands nemblig Ole Larsøn Tuenæssis tieniste til denne tid at bære Posten; hvortil Ole Larsøn Tuenæs svarede at Gregorius Johansøn haver tient hos ham til at bære Posten udi 10 samfelde Aar nu til Paaske 1717. Det samme bevidnede Nils Tuenæs, og det begge edelig for Retten; hvilket Johannes Tuenæstvet under Rettens forseigling beskreven var forlangende, som af Retten blev bevilget.

S/igneu/r Hans Risbrigt, paa Velædle Laugmand og foget Henrik Weilandts veigne, og udi hands Louglige forfald tilspuurte tilstædeværende Almue, 1. Om noget forbrut Odelsgods, item arveløs gods, og Midler, sampt 6te og 10de Penge, saaog forløvs Penge \paa/ kongens eget Gods hans Kongl/ig Maj/este/ts i foromrørte Skibbrede forbigangne Aar 1716, var tilfalden ? hvortil samptlige Almue svarede at hands Maj/este/t ikke ringiste deel deraf var tilfalden. 2. Om noget strandvrag allerhøistbemelte deris Kongl/ig Maj/estet efter Loven tilhørende, paa forbemelte Skibbredes udgrunde og forstrande samme Aar var inddreven ? hvorpaa de alle erklærede sig at de ikke til noget Vrag nestleden Aar hafde fornummet. 3.

Om fløtningsfolket, som haver giort fordringskab for Rettens betiente herfra til neste Tingsteder ikke altid hafde derfor efter skatteforordningen erlanget deris rigtige Betaling ? dertil alle vedkommende, som skydsen Aar 1716 hafde befordret ikke det mindste kunde modsige men tilstoed at dennem derfor er skeed rigtig betaling hvilket Velbemelte S/igneu/r Risbrech under Rettens forseigling var forlangende; som ej kunde modsiges.

Siden blev restantzen saavel paa ordinaire skat for 1716, som extraordinaire skat for 1714 og 1716, sampt Legdepengene for Almuen lydelig oplæst, og som ingen indsigelse derimod er giort, er den S/igneu/r Hans Risbrigt, paa Velædle Laugmand Weilandts veigne, som skatterne for ham oppebar, forseiglet af retten til execution leverit, hvis summa var 670 rdr 3 merker 4 s/killing.

Og som ingen flere til paakiendelse hafde Sager indstevnt, blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1717 d/en 4 Martij er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Reistad, nærværende udi Velædle Laugmand og foget S/igneu/r Henrik Veilands loulige forfald S/igneu/r Hans Risbrigt, Bøidelensmanden Johannes Øfste Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Baste Røskeland Gunder Elvig, Magne Borge, Siur Littun for Anders Borge, Lars

1717: 77

Halland, Knud Qvidsteen, Gutorm Hundhammer, Johannes Johans/øn Øfste Mielde for Niels Mitmielde, med mere tingsøgende Almue

Hvorda, efterat Retten blev sat, er først publicerit, efterat Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten var advaret, alle de Kongelige allernaadigste forordninger, anordninger og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 75 findis extraherede.

Jens Hiermands udgivne Skiøde til Anders Nore-Ascheland paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Sundland, og 18 merker Smør udi Kirke Brudvig dat/erit Store-Sandvigen d/en 12 Nov/embris 1716 ./.

Gregorius Monsøn Toft, Johannes Euchaas, og Ole Monsøns udgifne Skiøde til Anders Røsetter paa 1/2 løb Smør og 12 Kander Malt udi Daltvet, dat/erit Røsetter d/en 16 Aprilis 1716.

Herman Henriks paa Velb/yrdige frue Justina Maria Macodies veigne, udgifne bøxelbrev til Jens Larsøn Skydsskaffer paa 18 merker Smør og 12 Kander Malt udi Antun, dat/erit Bergen d/en 15 Decembr/is 1716.

Casten Bagges udgivne bøxelseddel til Johannes Monsøn Gierstad paa 3 1/2 s/killing og 1 1/2 merker Smør udi Gaarden Gierstad, dat/erit Bergen d/en 22 Febr/uarij 1717.

Stiftamptskriver Severin Seehuusens udgivne Bøxelbrev til Siur Johansøn paa 1 p/un/d Smør og 1 Mæle Malt udi Wefletvet dat/erit Bergen d/en 15 Decembr/is 1716.

Mag/ister Erik á Møinichens udgivne panteforskrivelse til Velædle og Velbyrdige Assessor Wilhelm Hanssen paa 1100 rdr, hvorfore er pantsat Naadsens Aaret af Hammers og Bergens Skoelis indkomster, sampt efterskrefne Gods udi Lille Slire 1/2 løb, Wadsvig 2 p/un/d Smør og 1 Vaag fisk, Kiellingvold 1 løb Smør, Glavær 1 Vaag fisk, sampt tilfaldne andeel udi Frouningen og Laugmands aasen i Sogn; dat/erit Berg/en d/en 11 Januarij 1710.

D/en 5te dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte undtagen Anders Borge og Niels Mit Mielde, som i dag selv Retten sad; da, som ingen Sager vare til paakiendelse efter paaraabelse indstevnte; blev foranførte 3de qvæstioner for dette Skibbrede giort, som og for Arne Schibbredis Almue giort er, hvorda er bleven svaret til en hver post saaledis: at forleden Aar 1716 indtet forbrut odelsgods eller arveløs gods, sampt 6te og tiende penge, eller forløvspenge paa Kongens eget gods Var falden; ej heller Strandvrag; og til det 3de svarede alle de som skyds fra Ting til andet fra dette sted havde giort, dem derfore rigtig var betalt efter forordningen; hvilket Almuens svar S/igneu/r Risbrech paa Velædle Laugmand Weilandt(s) veigne under Rettens forseigling Var begierende, som ej kunde negtis.

Siden blev restantzen saa vel paa de ordinaire skatter for 1716, som extraordinaire for 1716 og 1714 lydelig for almuen oplæst, sampt legdepengeskatten, og som ingen indsigelse derimod er bleven giort, blev den S/igneu/r Hans Risbrech paa Velædle Laugmand Weilandts veigne under Rettens forseigling tilbage leverit til executions indrivelse, som over alt beløb sig til den summa 325 rdr 5 merker 11 2/9 s/killing.

Anno 1717 d/en 6 Martij er holdet Vaar restantz og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Gaarden eller Tingstædet Hoshofde, nærværende udi Velædle Laugmand Weilandts loulige forfald S/igneu/r Hans Risbrech, Bøidelensmanden Johannes Hannestvet og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Johannes Raknæs, Nils Fielschaal, Ole Grimstad for Aschild Heldal, Johannes Bysem, Haldor Bysem, Anders Hoshofde, Siur *Fielskal, Ole Hoshofde

1717: 77b

med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten er bleven i deris Maj/este/ts høje Nafn sat, og almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, anordninger og høiøfrighedz Befalinger som fol/io 75 findis extraherede.

(1.) Dernest Rector Erik á Møinichens udgifne Panteforskrivelse til Velædle og Velbyrdige Assessor Wilhelm Hanssen paa 1100 rdr, hvorfore er pantsat Lille Slire 1/2 løb Smør, Wadsvig 2 p/un/d Smør 1/2 Vaag fisk med tilliggende Gastgieveri, Kiellingvold 1 løb Smør Glavær fisk 1 Vaag og hands andeel udi Frønningen, sampt Naadsens Aaret af Hammers Gield og Rectoratet, dat/erit Bergen d/en 11 Januarij 1710.

2. Jacob Herlands udgivne Skiøde til sin Søn Mons Jacobsøn paa Tolv marker Smør og tolv kander Malt udi Gaarden Helland dat/erit Hoshofde d/en 6 Martij 1717.

3. Henrik Henriksøn Urdals udgivne bøxelseddel til Lars Wemmundsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 faar udi Gielvig dat/erit Bergen d/en 25 Novembris 1716.

D/en 8 Martij er Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede, hvorda, efterat skatterne, saavit denne sinde var at bekomme, vare anammede, er foretaget med Sagerne og først Kongens, og havde da

Bøidelensmanden Johannes Hannistvet ladet indkalde Ole Tørrisøn Birkeland for begangne Lejermaal med Synneve Hansdatter Vadsil /: hvilket qvindemenniske er sødskinde barn med Ole Birkelands forrige Koene Brite Ellingsdatter, som nu alt for et aar siden død er :/ til strafs lidelse efter loven item indkaldet Synneve Hansdatter tillige, for begangne Horeri med Ole Tørresen til lige straf efter loven.

Begge de indstevnte møtte og tilstod at være loulig stevnt for denne Sag: tilstod at have begaaet denne forseelse med hin anden, saa at Ole Birkeland efter tilstaaelse er Synneve Hansdatters rette Barnefader, som var Oles forrige Koenis farbroderdatter, ligeledis tilstod Synneve Hansdatter ej at vide af anden barnefader end Ole Tørresøn Birkeland;

Retten tilspuurte dem om de vilde egte hin anden ? hvortil hand svarede at saafremt hand for sin fattig doms skyld kunde faa forstrekning til Konge brevs indløselse, vilde hand gierne egte hende, og begierede saa dilation til sommertinget igien.

Afsagt.

Den begierte dilation bevilgis dem til Sommertinget igien hvorda Sagen til videre paakiendelse vil indstevnis.

Johannes Langeland haver ladet stevne Siur Andersøn Fieldschaal fordi hand haver bortaget de Midler, som hos Mons Fieldschaal af Siur Fieldschaalds Midler ved Dom var indsat, til strafs lidelse efter Loven for samme formastelse; item indkaldet Mons Fieldschaal, hos hvem Midlerne var indsatte, efter at executionen hos Siur Fielschaal var giort, til at tilstaa eller fragaa om samme hos ham udi forvaring indsatte Midler med hans Villie eller uden hans Videnskab ere Siur Fielskaal leverede, eller af Siur Fieldschaal uden hands Villie udtagen.

1717: 78

Af stevnevidnerne møtte ikkun Johannes Bysem, det andet Vidne Nils Hole møtte ikke; som sagen kunde afhiemble; thi henvisis Sagen til loulig stevnemaal.

Mons Helland haver paa sin Værmoders Kari Halstendatter Fotlands veigne stevnet hendis Søn Børge Litland og hendis Svaager Nils Fotland, til (at) efterleve en aftale og løfte som af dem deris Moder er giort, nemlig at Børge Litland haver loft sin Moder da hand fik hendis brug en tønde korn aarlig og et Koefoster; og Nils da hand fik hendis Brug udi Fotland haver samme hende lovet; og betale denne Processis Omkostning.

Børge Litland møtte tillige med Nils Fotland og tilstode at være louligen stevnte for denne Sag: og tilstod Børge Litland at have loft sin Moder et Koefoster og 1 tønde Korn naar hon trenger, som hand allerrede udi 2de aar giort haver, hvilket hand tilspuurte Citanten om hand kunde negte det, som af ham blev tilstaaet.

Nils Fotland svarede at have loft samme løfte til hende men ej til dem: og vilde gierne holde det naar ham derfore skulle skee vedderlaug.

Hvorpaa de begge bleve tilspuurte om de kand negte ved deris Saligheds Eed at de ej hafde lovet hende det uden betaling ? hvortil de svarede nej.

Afsagt,

Kari Halstensdatter haver at møde til nestholdende Ting og ved eed bekræfte sin sigtelse, og saafremt Svaghed hende skulle tilslaa, da have Erik Johansøn og Erik Jonsøn hendes edelig

tale at afhøre og det edelig til tinge føre, til Rettens videre paakiendelse.

Samme trende propositioner bleve giort for dette Skibbredis Almue. 1. Om forleden Aar 1716 noget forbrut Odelsgods, sampt Siette og tiende penge eller forløvspenge paa Kongens beholdne Gods var tilfalden i dette Skibbrede ? hvortil de svarede nej. 2. Ej heller viste de efter tilspørgelse om noget Strandvrag aar 1716 at være falden. 3. Ej heller kunde de andet sige end dem var betalt rigtig efter forordningen skyds betaling aar 1716 som fra Ting til andet Rettens betiente hafde skydset.

Siden blev restantzen saavel for dagskatten for 1714 som for 1716 og ordinaire skat for 1716 og legde sampt munstrepengene for almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse er vorden giort; thi er den S/igneu/r Hans Risbrech, som Tingene udi Velædle Laugmand og foget Henrik Weilandts sted, bivaanede og skatterne, saavit erlanges kunde, oppebaar, under Rettens forseigling, efter forlangende, til restantzernis inddrivelse leverit.

Sluttelig blev oplæst Helje Wadsils udgivne skiøde til Fuse Siursøn Fieldschaal paa 4 1/2 merker Smør 3 3/4 Kande Malt udi Gaarden Wadsil, saa ermelte Fuse Siursøn Fieldschaal nu er ejende med de 13 1/2 merker Smør 11 1/4 Kande Malt hand selv med sin hustrue arvet haver d/en 15 Julij 1713 - 18 merker Smør 15 kander Malt udi Gaarden Wadsil, samme skiøde er dat/erit d/en 8 Martj 1717 paa Hoshofde.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse, efter paaraabelse vare indstevnte blev Tinget dennesinde paa dette Sted ophævet.

Anno 1717 d/en 9 Martij er holdet vaar restantz og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Eide, nærværende udi Velædle og Velbyrdige Laugmand og foget S/igneu/r Henrik Weilandts loulige forfald S/igneu/r Hans Risbrig, Bøidelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Hielmaas, Ole Fyllingsnæs, Aamund Asgaard, Ole Høeland, Ole Kalsaas, Erik Svindal, Magne Fyllingsnæs, Elling Lie, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten

1717: 78b

udi deris Majestets Høje Navn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens Betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, anordninger og Høiøfrighedz Befalinger som fol/io 75 findis extraherede dernest:

Wilhelm Hanssens udgivne bøxelbrev til Mons Nilsøn paa 12 merker S/mør udi Steensland dat/erit Steenegaard d/en 8 Febr/uarij 1717 ./.

Agnete S/a/l/ig/ Mag/ister Samuel Schreuders udgivne bøxelbrev til Anders Ellufsøn paa 18 merker Smør og 1/2 faar udi Ascheland, dat/erit Berg/en d/en 8 Martj 1717 ./.

Mag/ister Erik á Møinichens udgivne bøxelbrev til Hans Magnesøn paa 27 merker S/mør 1/4 t/ønne Korn og 1/4 faar udi Rylland, dat/erit Berg/en d/en 13 Febr/uarij 1717 ./.

Magdalena salig Smeds udgivne bøxelbrev til Nils Anders/øn Wæland paa 18 merker Smør og 1 qvarter Malt udi Gaarden Wælandt dat/erit Bergen d/en 6 Decembr/is 1716 ./.

Herman Henrik Feiff paa Velbaarne frue Justina Maria Schønefets (Schjøther iflg. Myking-boka) veigne udgivne bøxelbrev til Ole Monsøn paa 18 merker S/mør 18 Kand/er Malt udi Houge, dat/erit Bergen d/en 3 Martj 1717 ./.

Ditoes udgivne Bøxelbrev til Ole Jacobs/øn paa 18 merker S/mør 18 Kand/er Malt udi Gaarden Houge, dat/erit Bergen d/en 17 Febr/uarij A/nn/o 1717 ./.

Nils Olsøn Nedre-Echangers udgivne Skiøde til Lars Nilsøn Nere Echanger paa tolf marker Smør og 8tte Kander Malt udi Nere Echanger dat/erit Eide Tingsted d/en 9 Martij 1717.

D/en 10 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda S/igneu/r Hans Risbrig, som paa Velædle Laugmand Weilandts veigne Skatterne oppebar, saavit dennesinde var at bekom/m/e tilspuurte tilstædeværende Almue og Laugrettet 1. Om forleden Aar 1716 udi dette Skibbrede noget forbrut Odels Gods, sampt Siette og tiende penge, eller forløvs penge paa Kongens beholdne Gods, var tilfalden ? hvortil de svarede, at forleden Aar 1716 slet intet noget af saadant deris Kongl/ig Maj/este/t udi dette Skibbrede var tilfalden. 2. Efter tilspørgelse svarede de, at de ikke til noget Strandvrag aar 1716 hafde fornummet. 3. Om fløtningsfolket, som haver giort fordringskab for Rettens Betiente Aar 1716 fra dette Ting til andet, ej haver nødt deris rigtige Betaling efter Skatteforordningen ? hvortil de eenstem/m/ige svarede, saa mange som skydset hafde Aar 1716 fra dette Tingsted til andet, at dem derfore Var skeed Rigtig Betaling; hvilket Almuens Svar til disse trende foranførte qvæstioner, S/igneu/r Hans Risbrig under Rettens forseigling beskreven var forlangende, som ej heller kunde negtis.

Siden blev restantzen saavel paa dagskat for 1714 som ordinaire Skat 1715, som dagskat og ordinaire skat for 1716 og Legspengene, for Almuen lydelig oplæst og som ingen indsigelse derimod af nogen er Vorden giort, er den S/igneu/r Hans Risbrig, som skatten udi Velædle Laugmand Weilandts sted oppebar og præsenterede, efter forlangende under Rettens forseigling, til restantsernis inddrivelse leverit som beløb sig til den summa 531 rdr 4 merker 4 s/killing.

Og som ingen Sager enten Kongens eller andre til paakiendelse vare indstevnte, blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

1717: 79

Anno 1717 d/en 12 Martij er holdet almindeligt Vaar restantz Skatte og Sageting med Allenfits Schibb/redis Almue paa Tingstedet Qvame, nærværende udi Velædle Laugmand Weilandts veigne S/igneu/r Hans Risbrig, Bøidelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Capperdal, Ole Watne, Siur Icheland, Haaver *Aalvor for Ole Helleland, Jacob Elsaas, Ole Elsaas, Nils Walle, Knud Walle med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/t(s) høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først publicerit de Kongl/ig allernaadigste forordninger, Anordninger og Høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 75 findis extraherede.

(1.) Dernest blev publicerit Hans Berraasis paa egne og medinterressenters Veigne udgivne Bøxelbrev til Nils Paalsøn paa 1/2 løb Smør og 30 Kander Malt udi Nedre Hopland, dat/erit Qvame Tingsted d/en 12 Martij 1717 ./.

2. Johannes Berfiords udgivne Bøxelseddel til Rasmus Nilsøn paa 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne Malt udi Mycheltuun dat/erit Berg/en d/en 19 Febr/uarij 1717.

3. Mons Fosse lod ting lyse paa sine Myndlingers Veigne Odelsretten og Pengemangel til 28 merker Smør og 18 2/3 Kande Malt udi Søre Fosse, som deris fader Marrite og Synneve Monsdøttris, fader Mons Søre Fosse til Anders Røsetter soldt havde; samme dat/erit Qvame Tingsted d/en 12 Martj 1717 ./.

4. Magne Mundal og Anders Nepstads udgivne Skiøde til Børge Grødtvet paa 12 merker Smør udi Siurset, dat/erit Berg/en d/en 5 Febr/uarij 1717.

5. Magne Mundal og Anders Nepstads udgivne Skiøde til Ole Mitgaard paa 1 pund Smør udi Siursetter, dat/erit Bergen d/en 5 Februarij 1717 ./.

6. Marrite Olsdatter Tiore, Lars Stephensen Halland, Johannes Sem, paa Marrite Stephensdatters Veigne, Halvor Nesse paa Siur Stephensens Veigne og Lars Olsøn Hoplands udgivne Skiøde til Ole Hopland paa 4re pund Smør 1 t/ønne Malt og 3/4 faar udi Øfre og Nedre Hopland, uden odelsret, dat/erit Semb d/en 24 Febr/uarij 1717 ./.

D/en 13 dito er Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda først Lensmanden tilstod efter tilspørgelse ej nogen Kongens Sager dennesinde at være stevnt: men

Ole Levestad hafde stevnt sin Søn Knud Levestad, for hvem hand haver opsagt sit brug, paa det handz Søn skulle give ham udi sin høje alderdom Livs ophold til nødtørftighed, hvilket ham nu bliver negtet, til at efterkomme hands Løfte, eller ved Retten at blive tilfunden at give ham aarlig 1 t/ønne Korn og et Kufoster.

Knud Levestad møtte for Retten og vedstod Loulig at være stevnt for denne Sag, benegtende ej at have lovet faderen dette Løfte: men Gaarden at være ham af faderen paakast, som den ej lengere var god for at styre.

Ole Levestad sagde efter tilspørgelse nu derpaa ej at have Vidner, saasom de der vare Nærværende, nu alt ere døde.

Sønnen tilstod der nest at have lofvet sin fader føde, saa lenge hand var god derfor.

Faderen begierede at hands Søn maatte giøre sin corporlige Eed paa at hand ej haver lovet ham føde ? hvortil Sønnen svarede at hand vilde gierne giøre sin eed paa at hand ej haver lovet sin fader livs føde, men ikkun saalenge hand selv hafde noget: men Vilde nu give ham aarlig 2 Vaager Korn.

Sønnen blev dernest tilspuurt om hand ikke Vilde give sin fader 3 Vaager Korn aarlig ? hvortil hand svarede ja; og blev saa denne Sag ophævet - og af Retten samme løfte Confirmerit, sampt forseiglingspenge eftergivet og anden omkostning eftergivet.

1717: 79b

S/igneu/r Dirik Hønnechen stevner Lars Olsøn Hopland efter forrige tiltale:

Lars Olsøn Hopland møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag: og tilstod at Vilde

betale naar hand saaeg sin haand; men ej negtede at have givet sin haand ud paa 8tte merker til Mag/ister Stabel og ej til Hønnechen: ej heller tilstod hand at Hønneken hand skrevet sin haand derunder ham vidende.

Mons/ieu/r Hønnechen tilstod ej at kunde finde hands haand eller have den udi sit Værge.

Thi paastod Lars Hopland at blive frikendt for S/igneu/r Hønnechens tiltale i denne Sag.

Mons/ieu/r Hønneken formeente at denne Omkostning ham maatte erstattes af Lars Hopland.

Afsagt.

Som Mons/ieu/r Hønneken selv tilstaar ej at have Lars Hoplands haand for disse 8tte mark, ej heller nogen haand til ham for samme summa at Være givet, men som Cautionist for Lars Hopland samme Lars Hoplands udgivne haand til Mag/ister Stabel at have underskrevet; det Lars Olsøn Hopland dog gandske benegter; da frikiendis Lars Olsøn Hopland for Mons/ieu/r Hønnechens tiltale i denne Sag, og Mons/ieu/r Hønnechen og for videre ansvar i Sagen; dog reserveris Mag/ister Stabel til hvem Lars Olsøn Hopland for disse 8tte mark haver udgivet sin haand, sin loulig tiltale til Lars Hopland, efter Loulige foregaaende stevnemaal.

Processens omkostninger ophæves paa begge sider i denne Sag.

Derefter blev tilspuurt af S/igneu/r Hans Risbrech paa Laugmand Weilandts veigne først (1.) om forleden Aar 1716 Kongen udi dette Skibbrede Var tilfaldet noget forbrut Odelsgods, arveløs Gods, Siette og tiende penge, sampt forløvspenge paa Kongens eget beholdne gods ? hvortil de svarede nej: 2. Ej heller viste de af noget Vrag forleden Aar i dette Skibrede at være indkommen; 3. Ikke heller kunde de andet sige end dem jo forleden Aar var betalt rigtig skyds efter forordningen saamange, som Rettens betiente fra dette ting til andet skydset hafde.

Sluttelig blev restantzen saavel paa dagskatten for 1714, som for 1716 og ordinaire skat for 1716 og legdepengeskatten for Almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse er vorden givet, thi blev den S/igneu/r Hans Risbrig, som Tinget udi Velædle Laugmand Weilandts sted Bivaanede og skatterne oppebar, under Rettens forseigling til restantsernis inddrivelse tilbage leverit, som beløb sig til den summa 664 rdr 1 mark 6 s/killing.

Anno 1717 d/en 15 Martij er holdet almindeligt Vaar- restantz og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Kilstrømmen, nærværende udi Velædle Laugmand og foget Henrik Weilandts loulige forfald S/igneu/r Hans Risbrig, Bøidelensmanden Mikkel Oenæs og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Elling Heltvet, Jacob Monstad, Mons Fondnes, Halsteen Lauaas, Jacob Kielgavlen, Mons Weraas, Joen Lillaas, Jacob Keelen med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var udi deris Maj/este/ts høje *naven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først publicerit alle de aller-

1717: 80

Naadigste udgivne forordninger, Anordninger og Høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 75 findis extraherede.

(1.) Derefter blev publicerit Bastian Reus tillige med Kirsten S/a/l/ig/ Leutenantz Reusis

udgivne Pante-forskrivelse til S/igneu/r Jørgen Christensøn paa 80 rdr, hvorfore er pantsat Qvalvaagen med paastaaende Huuse, dat/erit Bergen d/en 15 Decembr/is 1716 ./.

2. Peder Hofmands udgivne bøxelbrev til Lars Olsøn paa 18 merker Smør og 1/4 faar udi Hodne; dat/erit Sandvigen d/en 16 Febr/uarij 1717 ./.

3. Lars Nagels udgivne Bøxelbrev til Siur Jonsøn (Jorisøn?) paa 18 merker S/mør og 1/4 t/ønne Malt udi Førland hvorfore er betalt Bøxel 1 rdr dat/erit Bergen d/en 15 Febr/uarij 1717.

4. H/er/r Johan Madsons udgivne Bøxelbrev til Kolbeen Trondsøn Kaelhofde paa 18 merker Smør og 1/4 huud udi Fiellanger: dat/erit Lindaas d/en 18 Januarij A/nn/o 1717 ./.

5. Ditoes udgivne bøxelseddel til Iver Endresen Wiig paa 1/2 løb Smør og halvanden Mæle Malt udi Grimstad, dat/erit Lindaas, Præstegaard d/en 19 Febr/uarij 1717 ./.

6. Mikkel Fieldsendis udgivne Skiøde til Joen Smørdal paa fire Marker Smør og 2 Kander Malt udi Smørdal, dat/erit Bergen d/en 16 Decembr/is 1716 ./.

D/en 16 dito blev Retten igien sat med foranførte hvorda blev foretaget Sagerne at paakiende.

Mons Lechvold haver ladet stevne Thommes Solem, fordi hand haver forbandet ham og de andre Mænd som haver været med i Taxationen og lagt dagskatten; til strafs lidelse for saadan ubillig tale.

Thommes Solem møtte og tilstod at være loulig stevnt for denne Sag, gandske fragaaende derhoes sigtelsen.

Mons Lechvold blev tilspuurt om hand havde Vidnisbyrd i denne Sag ? hvortil hand svarede, at have indkaldet Erik Sætre dennesinde \til/ at vidne i denne Sag;

Thommes Solem forklarede og at Være Varslet til at anhøre dette Vidnis forklaring.

Dernest fremstod Erik Sætre og efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at hand kom roende ved Fedie landet, hvor Thommes Solem og Var liggende med sin Baad, da sagde hand, fanden have dem som dagskatten taxerede; jeg haver faaet formeget og kand ej betale det: videre har hand ej hørt.

Mons Lechvold blev tilspuurt om hand havde flere Vidnisbyrd i Sagen ? hvortil hand svarede Joen Solem og Mikkel Solem og begierede dernest tid til at indkalde samme til neste Ting.

Afsagt.

Mons Lechvold bevilges Tid til neste Ting de navngivne Vidner til Sagens opliusning at indkalde til Rettens videre opliusning og paakiendelse.

Aamund Lyren haver ladet stevne Anders Lyren for hand haver ubevislig skieldt ham og hands folk for ærelløs folk, til Vidne derom Nils Lyren og Nils Berfiord; alt til strafs lidelse efter loven og denne Processis Omkostnings erstatning.

Anders Lyren møtte for Retten, tilstod at være, efter tilspørgelse, loulig stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer: men gandske fragik Sigtelsen.

Vidnisbyrdene møtte og tilstod at Være loulig stevnt til at aflegge deris Vidne i denne Sag: og efterat det ene Vidne Nils Lyren var udviist medens Nils Berfiord, som er boende i Allenfits Schibbrede og her vilde selvvillig Vidne, sin sandhed forklarede; blev fremkaldet Nils Berfiord, som efter edens afleggelse forklarede: at anden dag Juul 1716 da hand gik fra kirken og til Søes med hands Søn Nils Lyren hvor Anders og gik med, siger Anders til Niels Lyren som haver Aamund Lyrens Stifdatter, du er indkommen med Ærelløs folk; hvortil Nils Lyren siger til Anders, siger du mig dette

til eller min fader, svarede Anders forrige, du er indkommen med æreløs folk. Og som Nils Lyren selv er interressent i denne Sag og det concernerer (vedrører) ham selv, kand hand ej til Vidne i denne Sag antages.

Aamund Lyren blev tilspuurt om hand haver andre Vidnisbyrd i denne Sag ? hvortil hand svarede nej.

Afsagt.

Som Aamund Lyren selv tilstaar ej at have andre Vidnisbyrd i denne Sag, saa frikiendis Anders Lyren for Aamund Lyrens tiltale i denne Sag.

Aamund Lyren haver ladet stevne Anders Lyren paa hans Stifdatters Ingeborg Indlyrens Veigne for Anders giør hende fornermelse udi en qværn med redskab, som de har til sammen, til erstatning baade for tilføjede ubillighed og Processens Omkostning.

Anders Lyren møtte og tilstod at være loulig stevnt til dette Ting for denne Sag; og tilkiendegav at Citantinden er ejende halvparten af huuset og qværneredskab, men ej udi qværnesteenene; om hvilket er kiendt for skifteRetten tilforne.

Afsagt.

Som Sagen dependerer af Bygning, som ej kand kiendis paa førend paa Aastæden, saa henvisis Sagen derhen, hvorhen naar den loulig bliver stevnt, skal videre kiendis hvis lou og Ret medfører.

Aamund Lyren Lader stevne Ole Lyren fordi hand haver tillagt ham at have staaelet en fiøell af Tingstuen paa Lyren, hvorom hand haver indkaldet Vidner Joen og Haaken Lyren samme at afbevise:

Ole Lyren møtte og tilstod ej derfore at Være stevnt;

Stevnevidnerne Lars Lyren og Nils Lyren møtte og forklarede edelig at have stevnt Ole Lyren for denne Sag og til dette Ting med i dag fiorten dages Varsel om morgenen tilig og talte med ham selv.

Joen Lyren og Haaken Lyren møtte og tilstod at Være loulig stevnte til at Vidne i denne Sag.

Ole Lyren tilstod, omendskiønt hand ej var stevnt til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer, saa vilde hand dog selvvillig tage til gienmæle udi Sagen, saasom hand Viste sig herudi at Være uskyldig; hvorpaa eden for Vidnisbyrdene blev oplæst og de tilholdt deris sandferdige forklaring at giøre hvorpaa Haaken Lyren blev udvist medens Joen Lyren vidnede, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd saaledis forklarede: at da hand tillige med Ole gik til Siøs paa deris boende Gaard Lyren da samme tid ingen anden Var hos, siger Ole til deponenten, hand Aamund Været nu stevnt, hvorfore sagde deponenten, Ole svarede fordi hand skal have baaret noget af Tingstuen, ej nefnende hvad slag det Var, hvilket for en tre Uger siden er passerit.

Dernest blev fremkaldet Haaken, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at som hand stod hiemme for nogen tid siden og talte end med sin Grande Ole, sagde Ole at en af granderne skulle have sagt ham at Aamund havde baaret noget Næver af Tingstuen.

Aamund blev tilspuurt om hand hafde andre Vidner at nafngive i denne Sag, hvortil hand svarede nej.

Saa blev af os samptlige for ret dømt og afsagt.

Efterdi de indstevnte Vidnisbyrder ej ere overeenstemmende som Lovens første bogs trettende Capitels første articul ommelder ej heller noget tilstrekkeligt paa en Tid At være

sked udsiger, hvorved Ole Lyren noget er *overbist som strafværdigt er, da frikiendis Ole Lyren for Aamund Lyrens tiltale i

1717: 81

denne Sag; Processens Omkostninger ophæves paa begge sider.

H/er/r Christen Kraag haver ladet stevne Wendel Larsøn Severøen efter forrige tiltale af 21 Julij 1716.
Vendel Larsøn møtte for Retten og vedstod at Være loulig stevnt i denne Sag forklarende derhoes at have udgivet til Graffestning 1 forsvarlig og dygtig Koe til deelings imellem begge Præster for en Mand som døde, efter hvem ej det allerringeste var til overs og ej have lovet mere ud; saasom der ej noget var videre efter ham end Præsterne fik; og sagde vel H/er/r Christen til Vendel, jeg faar have 1 Rdr, da svarede Wendel jeg skal tale med min fader derom og ej videre udgivet noget løfte, og skal det være nu imod Sex aar siden dette er passerit.
Aamund Lyren formeente at Prousten skulle kunde bevise dem det over; hvorfore hand begierede dilation samme at føre: som blev bevilget saavit loven tillader.

H/er/r Johan Madsen haver indkaldet Mo/n/s/ieu/r Johan Jukkum Kling efter forrige tiltale.
Paa Johan Jukkum Klings veigne indgav Erik Waleur hands skriftlige indleg af ham selv underskrevet, dat/erit Bergen d/en 12 Martij 1717 ./.
Nils Bager paa H/er/r Johan Madsons Veigne indgav hands skriftlige indleg dat/erit Lindaas d/en 15 Martij 1717 ./.
Stevnevidnerne Søren Fondnes og Christian Kaland afhiemblede edelig at have Varslet S/igneu/r Johan Jukkum Kling paa H/er/r Johan Madsons Veigne at møde i Retten igien og svare til forrige Sag hvorfore hand neste Ting paa Lyren var stevnt nemblig til at betale Citanten den \hos/ ham søgende skyld.
Og blev af Citantens beskikede *prosteiert (protesterit) imod videre opsettelse i følge af forrige Kiendelse.

Afsagt.

Ærværige H/er/r Johan Madson SognePræst til Lindaas Præstegield indkalder Johan Jukkum Kling for denne Ret at betale sig de udi underRetsdommen afsagt d/en 20 Julij 1712, sampt Laugtingsdommen afsagt d/en 14 Sept/embris 1713 og den Kongl/ig Oberhofrets Dom afsagt d/en 23 Aprilis 1714 tildømte omkostninger til sammen 45 rdr udi den paatvungne Proces angaaende Mons/ieu/r Johan Jukkum Klings nu paaboende Grund Kilstrømmen Kaldet, som under Præstebolet er liggende, sampt seeniste Oberhofrettis Dom til fornyelse og erstatte ham denne Processis Omkostning, saasom Citanten der samme Domme tildømte Omkostninger ej mindelig har kundet erlange; hvorimod ej noget giensigeligt af Mons/ieu/r Johan Jukkum Kling er giort, uden at hand {seeniste}\denne/ Rettis dag, da hand tilforne tvende ganger er loulig stevnt, vil undskylde sig med ej at vide hvorfore hand er stevnt \og nu vil have Copier af hvad i rettelagt er/ det dog stevnevidnerne edelig har forklaret, saa kand Retten ej opholde denne reene Sag eller imod Citantens Paastand bevilge ham videre opsettelse \saasom den indstevnte haver originalerne af de tvende første domme og den seeniste dom som er forkyndt/ men dømmer for Ret og fornyer den ergangne Usvekkede Høikongelige Oberhofrettis Dom: der siger: at den Plads ved Kilstrømmen som Johan Jukkum Kling paaboer er ikke Johan Jukkum Kling tilhørende, men henhører under Præstebolet, og som Johan Jukkum Kling ikke enten ved bøxel eller bevillingsseddel beviser sig i nogen Maade til samme Plads berettiget, saa

1717: 81b

bør bemelte Johan Jukkum Kling have samme Plads i Minde af Præsten H/er/r Johan Madson, eller U-opholdelig fravige den, imod at Præsten betaler ham de huuse som findis paa Pladsen, med hvis forbedring der ellers kand befindis paa samme Plads at Være anvent, alt efter U-villige Mænds kiendelse. Saaledis bifaldet den indstevnte Laugmandsdom, udi Processens omkostning betaler Johan Jukkum Kling til H/er/r Johan Madson tredive Rdr; herforuden at betale efter underrets Dommen 3 rdr og Laugtingsdommen 12 rdr, til sammen 45 rdr, saasom dommene ej ere underkiendte men confirmerede, herforuden tildømmes Johan Jukkum Kling at betale denne processis forvolte omkostning med 2 rdr, til sammen 47 rdr til Citanten H/er/r Johan Madson inden fembten dager under Nam efter loven saasom det ej heller af den indstevnte er efter seeniste kiendelse directe svaret til Sagen.

Derefter blev Almuen og Laugrettet tilspuurt om forleden Aar 1716 udi dette Skibbrede noget forbrut Odelsgods item Arveløes Gods, sampt Siette og Tiende Penge eller forløvspenge paa Kongens beholdne Gods Kongen var tilfalden ? hvortil de eenstemmige svarede, det dem vidende, slet indtet af noget saadant Kongen udi dette Skibbrede forleden Aar 1716 var tilfalden. 2. Om noget Strandvrag forleden Aar 1716 udi dette Skibbrede var inddreven ? hvortil de svarede at slet indtet herudi Skibbredet var indkommen. 3. Om de kunde negte at dem jo forleden Aar, efter Skatteforordningen, saa mange, som Rettens Betiente fra dette Ting til andet skydset havde, rigtig fire skilling Miilen ? dertil saa mange som skydset hafde forleden Aar 1716 svarede, at dem derfore er skeed rigtig betaling, hvilket Almuens Svar S/igneu/r Hans Risbrig under Rettens forseigling beskreven var forlangende, det ej kunde negtis.

Sluttelig blev restantsen for Lindaas Skibbredis Almue forfattet paa Vaartinget, holdet udi Kilstrømmen d/en 16 Martij 1717 med Lindaas Schibbredis Almue, er lydeligen for Retten oplæst, og som ingen indsigelse derimod af Almuen er giort, enten paa ordinaire skat for 1715 og dagskat for 1715 sampt dagskat for 1716 og ordinaire skat 1716 og *lengdepengene (legde-), blev den S/igneu/r Hans Risbrig, som tingene udi Velædle Laugmand Weilandts sted bivaanede og skatterne oppebar, saavit var at bekomme, under rettens forseigling tilbageleverit, til restantzernis inddrivelse.

Anno 1717 d/en 17 Martij er holdet almindeligt Vaar restants skatte og Sage Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Tingstedet Halsvig nærværende udi Velædle Laugmand Weilandts Loulige forfald S/igneu/r Hans Risbrig, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd: Elling Miømjen, Joen Ostgulen, Jens Ostgulen, Ole Slire, Henrik Tveten, Nils Kieldbiu, Hans Miømjen og Jacob Miømjen med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrighedz befalinger som fol/io 75 findis extraherede.

1. Dernest blev publicerit Erik á Møinichens udgivne panteforskrivelse til Velædle Assessor Wilhelm Hanssen paa 1100 rdr hvorfore er pantsat Lille-Slire 1/2 løb Smør, Vadsvig 2 p/un/d Smør og 1/2 Vaag fisk, udi Kiellingvold

1717: 82

1 løb Smør, Glavær fisk en Vaag, sampt underliggende Gastgieberie Scherjehafn til Wadvig og hands andeel udi Frønningen og Laugmands aasen, saavit hand arvet haver, item Naadsens aaret af Rectoratets og Hammers Gield, samme dat/erit Berg/en d/en 11 Januarij 1710.

2. H/er/r Johan Madsons udgivne bøxelbrev til Jørgen Trondsøn Kalhofde paa 18 merker Smør udi Furrebotten, dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 18 Januarij 1717.

3. H/er/r Johan Madsons udgivne bøxelbrev til Jørgen Anfindsøn Hope paa 1/2 løb Smør og 1/2 Mæle Malt udi Sandnæs, daterit Lindaas Præstegaard d/en 6 Martij 1716.

4. Lars Hoplands tillige med Bertel Qvingedals, Gutorm Anvigs, Erik Qvingedal og Mikkel Hoplands udgivne Skiøde til Johannes Andvig paa 12 merker Smør og 1/3 faar (Gard ikkje nemnd) dat/erit Halsvig d/en 17 Martij 1717 ./.

D/en 18 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte: hvorda

Mag/ister Nicolaus Stabel med skriftlig Kald og Varselseddel dat/erit Evenvig d/en 16 Febr/uarij 1717 lader stevne *Mikken Monsøn Nyhammer, som blev læst.

Mikkel Monsøn møtte for Retten og tilstod at være loulig stevnt for denne Sag. *Mikken Monsøn svarede til Stevnemaalet det hand vel af hastighed har indladet sig med en tale, den hand fortryder og vilde gierne ærklære sin SognePræst det hand ej noget, end ikke det allerringeste præjudicerligt om ham eller hands embede ved eller udsige eller kand udsige, og derpaa leverede for Retten sin Siælesørger sin haand, bedende, det hand ej vilde fortryde hands hastighed som hand herved renocerer (Renonsere = gi avkall på, avstå fra) og ærklærer sin SognePræst uskyldig for alting.

Og proponerede Mag/ister Stabel tillige ved General qvæstion for den gandske samlede Almue om nogen af dem kunde sige ham noget usømmeligt og uansvarligt til ? hvortil alle med en raabende Mund svarede: Gud Velsigne Vor Præst og lad os lenge nyde ham, ja velsignet være ham for hver dag hand har været vor Præst, vi ikke uden alt got og Vel om ham at sige, som iblant os har levet som en Guds retsindig Præstemand.

Mag/ister Stabel haver ladet stevne Jacob og Jørgen Nordal for ulovlig hugster udi Evenvigs Præstegaards skov, da de uden hans villie, videnskab eller tilladelse, medens hand var paa sin kirkereise, haver hugget 10 Spær og 2 større træer til strafs lidelse efter loven.

Begge de indstevnte møtte for Retten og Vedstode loulig at være stevnt for denne Sag: tilstod sigtelsen at alt dette var giort af dem uden tilladelse af ejeren.

Mag/ister Stabel vilde ej dennesinde paastaa Dom over dem.

Mons/ieu/r Risbrech begierede, efterdi herudi er Kongens Sigt, fogedens tiltale paa Kongens Veigne, maatte ham reserveris, som Retten billig holder.

Mons/ieu/r Brynild Elers boende udi Wichingevaag fremstod for Retten og tilspuurte tilstædeværende Almue, om dem ikke er vitterligt at hand uden noget Kiøbmandskab, ernærer sig ikkun med fiskeri som en anden Bonde ? hvortil de svarede at hans næring er ikkun at drage ud at fiske som en bonde, og ej bruger noget Kiøbmandskab end noget mere end en bonde, enten med fiskesalteri, ald et Kiøbmandskab eller Ølsal; 2. Om ikke hands tilstand var gandske slet ? hvortil de svarede: fik hand ikke en fisk af Søen ved sit eget slæb, saa viste de ikke hvad hand skulle leve af, som er en fattig Mand: hvilket Almuens svar hand under Rettens forseigling til Tingsvidnis erlangelse beskreven var forlangende som blev

bevilget.

Mag/ister Nicolaus Stabels udgivne bøxelbrev til Torkel Aslaksen paa 1/2 løb S/mør udi Nyhammer, dat/erit Evenvig d/en 16 Martij 1717.

Seeverin Seehusens udgivne Bøxelbrev til Peder Paalsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 p/un/d fisk udi Strømme, dat/erit Bergen d/en 11 Januarij 1717.

1717: 82b

Dernest blev de 3de propositioner, som for forrige Skibbrede giort er for dette Skibbrede giort angaaende forbrut odels gods, Arveløs gods, Siette og tiende penge, sampt forløvspenge paa Kongens beholdne gods, item strandvrag og skyds betaling for Rettens betiente, hvortil er svaret som af forrige.

Sluttelig blev restantsen saavel paa de ordinaire skatter for 1716, som dagskat for 1714 og 1716 og legdepengerne lydelig for Almuen oplæst, hvorimod ingen indsigelse af Almuen er vorden giort, thi er S/igneu/r Hans Risbrig, som Tingene udi Velædle Laugmand Weilandts sted bivaanede og skatterne saavit dennesinde var at bekomme, oppebar, under Rettens forseigling til restantzernis inddrivelse, tilbage leverit.

Anno 1717 d/en 1 Aprilis, er holdet almindeligt Vaar restantz og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue, paa Gaarden Søreide, nærværende Udi Velædle Laugmand Weilandts absence S/igneu/r Hans Risbrigt, Bøidelensmanden Lars Dyngeland og Edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Mikkel Mittun, Paul Øfstebøe, Lars Bontvet, Johannes Gimmeland, Ole Lone, Joen Grimen, Nils Houge og Halvor Biørndal med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Tinget var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste udgivne forordninger og høiøfrigheds anordninger, som fol/io 75 findis extraherede.

(1.) Dernest blev publicerit Cicilia Hiortis udgivne Skiøde til Velædle Severin Seehuusen paa Øfre-Natland og Slettebachen sampt paa samme Gaarder befindende qvæg og inventarium 25 Kiør og 1 Graoxe, 2de qviger paa andet aar, og 3de brugshester med videre inventarium hvorfore er betalt 735 rdr; daterit Bergen d/en 9 (eller 1) Martij 1717 ./.

2. Giertrud Knudsdatters udgivne Skiøde til Velædle og Velbyrdige Assessor Wilhelm Hanssen paa 18 merker og 1/8 huud udi Schage dat/erit Bergen d/en 30 Martij 1717 ./.

3. Wilhelm Hanssens udgivne bøxelbrev til Joen Rasmusøn paa 1 løb Smør og 1/2 huud udi Gaarden Schage dat/erit Steenegaard d/en 26 Martj 1717 ./.

4. H/er/r Claus Schavenii udgivne bøxelbrev til Marcus Johansøn Hole paa 1/2 løb S/mør og 1/2 t/ønne Malt udi Espeland, dat/erit Hougs-Præstegaard d/en 13 Febr/uarij 1717 ./.

5. Wilhelm Hanssens udgivne bøxelbrev til Ole Eriksøn paa 18 merker Smør og 1/2 huud udi Tongeland dat/erit Stenegaard d/en 30 Nov/embris 1716 ./.

6. Elisa Catharina S/a/l/ig/ Johan Wolptmands udgivne Bøxelbrev til Lars Eriksøn paa 1/2 løb Smør Bugildt udi Tongeland dat/erit Bergen d/en 4 Januarij 1717 ./.

7. Mons Poulsøns Bratlands udgivne Bøxelbrev til Oluf Nilsøn Natland paa 2 p/un/d 6

merker Smør og 1/2 T/ønne Malt udi Bratland, dat/erit Berg/en d/en 27 Martij 1717 ./.
8. Wilhelm Hanssens udgivne Bøxelbrev til Nils Halversøn paa En løb S/mør og 1 t/ønne Malt udi Øfre-Dyngeland, dat/erit Stenegaard d/en 8 Martij 1717 ./.
9. Ditoes udgivne Bøxelbrev til Lars Halvorsøn paa 1/2 løb Smør og 2 giedskind udi Mellishoug dat/erit Stenegaard d/en 15 Martij 1717 ./.
10. Mag/ister Ole Bornemans udgivne Bøxelbrev til Lars Jacobs/øn paa 1/2 løb Smør og 1/2 huud udi Nedre Tittelstad, dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1717.
11. Dernest blev publicerit Fru Else Liliensciolds begiering af 31 Martij 1717 og hendis tilfaldne deel udi Skiftebrevet af 31 Augsuti 1715 nemblig udi hofetgaarden Grafdal med underliggende gods og tilliggende herlighed 892 rdr 3 s/killing nok for hendis Broderlod udi Grafdal og underliggende Gods 223 rdr 3/4 s/killing.

1717: 83

12. Ole Elsaassis udgivne Skiøde til Mogens Jacobsøn Sølen paa tolv merker Smør og To kander Korn udi Sølen daterit Søreide d/en 1 Aprilis 1717 ./.
13. Ole Elsaassis udgivne Skiøde til Mons Torsøn Sølen paa Tolv merker Smør og to kander korn udi Sølen, dat/erit Søreide d/en 1 Aprilis 1717 ./.
14. Guri Christophersdatters udgivne Skiøde til Ane Nilsdatter paa 9 merker Smør og 6 Kander Malt udi Flesland, dat/erit Søreide d/en 1 Aprilis 1717 ./.
15. Guri *Nilsdatters udgivne Skiøde til Lars Halvorsøn paa 9 merker Smør og Sex Kander Malt udi Flesland, dat/erit Søreide d/en 1 Aprilis 1717.

D/en 2den dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte - hvorda Sagerne blev foretagne og først Kongens, og havde da

Velædle og Velvise Laugmand og foget Henrik Weilandt ladet indkalde for Retten tvende halvsødskende til faderen Ole Olsøn og Brite Olsdatter der nu anden gang haver lagt udi et syndigt levnet og imod Guds og kongens Lov avlet Børn med hin anden, omendskiønt de for deris første begangne syndige gierning vare dømte, nu til strafs lidelse efter Loven, andre saadanne udædiske Mænnisker til afskye.
Begge de indstevnte svarede efter tilspørgelse at Være louligen stevnte for denne Sag tilstod Sigtelsen saa at hon efter tilspørgelse ej viste af nogen anden Barnefader til dette sidste avlede Barn end hendis halvbroder Ole Olsøn, og hand tilstod og at være fader til dette siste avlede Barn; efter tilspørgelse svarede Brite Olsdatter at barnet var dødt fød; og var nærværende sam/m/e tid udi Barns nød ordentlige Midler af qvindemennisker; efter tilspørgelse svarede Brite Olsdatter at hon ikke kunde negte at hon jo, da seeniste ergangne domme over hende var gangne \viste/ at det Var synd hon havde giort, og havde hendis syndige kiød kommen hende til denne gierning. Hon svarede og at hon ikke kunde negte det hon jo, siden seniste afsagde domme var bleven undervist af sin Prest og degn om sin synd; hon blev og tilspuurt efterdi hon er bleven undervist om sin Synd, hvorfore hon da ikke har entholdet sig fra at begaa anden gang denne Synd ? hvortil hon intet andet svarede end hand begierte det af hende: hon blev og tilspuurt nu efterdi hon ikke nu som forrige gang havde aarsage at klage over at hon maatte ligge hos ham i en seng formedelst fattigdom af forældrene, hvorfore hon nu ikke har entholdet sig fra hands samqvem; hvortil hon svarede at de laaeg hver nat separate fra hin anden, men om natten kom hendis halvbroder Ole Olsøn til hende; og vilde hon imodstaa først men siden ej kunde, dog raabte hon ikke at hendis Broder denne gierning vilde fuldbyrde med hende, da dog mange mennisker hvor de laag, i samme stue var liggende: ej heller efter tilspørgelse kunde hon sige nogen tid at have Været fra sin

fornuft.
Halvbroderen Ole Olsøn blev dernest tilspuurt; om hand ikke viste at det Var synd (det) hand første gang hafde begaaet, hvortil hand svarede jo: hvorfore hand ikke har entholdet sig fra at begaa anden gang saadan synd ? Altformeget Satans indskydelse. Om hand ikke er bleven undervist om sin Synd af sin sielesørger: hvortil

1717: 83b

hand svarede at være undervist om sin synd baade af degn og Præst, og tilstode begge at have været i Kirken ofte siden og hørt Guds ord, hvortil hand svarede at hand ej har kundet modstaa Satans fristelser ej heller efter tilspørgelse kunde hand sige nogen tid at have været fra *sit sands* (sin sans): ej heller har eller kand hand negte efter tilspørgelse at hand jo har søgt til hende og hon til ham.
Mons/ieu/r Risbrig paa H/er/r Laugmand Weilandt(s) Veigne paastod over disse efter deris egen bekiendelse og tilstaaelse straf efter lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 14 art/icul og var Dom begierende.
Da bliver af os samptlige for Ret dømt og afsagt.
Efterdi Ole Olsøn og Brite Olsdatter sødskende til faderen for Retten tilstaar anden gang imod Guds og Kongens lov at have haft legemlig omgiengelse med hin anden og anden gang avlet Barn med hin anden, da de dog udi fengsel separate fra hin anden har været lagt og om deris synd har været Vidende og undervist; da kand Retten ej fravige Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 14 art/icul, men i følge af den dømmer for Ret at Ole Olsøn og Brite Olsdatter bør miste deris liv og deris hoveder med Sværd at afhugges.

Lensmanden lader stevne Kari Andersdatter som tiente Nils Houge og der er beligget og blevet med Barn til strafs lidelse efter Loven og tilkiendegive hvem hendis Barnefader er.
Anders Nilsøn den indstevntis fader møtte; og tilstod at Halvor Biørnsøn var hendis Barns fader, hvorom hand producerede hands brev til hands datter, hvorved hand vilde bevise at hand vil egte hende og er samme Karl soldat; dog forklarede hand efter tilspørgelse at hands datter ej *hart giort barsel;
Mons/ieu/r Risbrig begierede at Sagen maatte opsettis til hon hafde giort barsel og staaet skrift at Præstens Bevis om hvem hon til Barnefader haver udlagt, kunde fremvises, til Rettens Videre opliusning;

Velbaarne H/er/r Oberste von Krog haver med skriftlig Varsel ladet stevne Velædle og Velbyrdige CammerRaad Hans Schreuder af dat/o Bergen d/en 12 Febr/uarij 1717 ./. som blev læst.
Paa H/er/r CammerRaad Hans Schreuders Veigne møtte ingen efter paaraabelse ej heller hand selv:
Stevnevidnerne Lars og Poul Søraas afhiemblede edelig at have stevnt Velædle og Velbyrdige H/er/r CammerRaad Hans Schreuder med mere end fiorten dages Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv paa hands gaard Milde som samme Stevnemaal selv igiennemlæste.
Velbaarne H/er/r Oberste von Krog møtte selv for Retten og producerede først Rente-Cammeretz Resolution af 31 Januarij 1715 og Rente Cammeretz Brev til sig af 31 Januarij 1715 hvormed hand vilde bevise at Rente Cammeret haver tilfunden H/er/r CammerRaad Schreuder det søgende at betale; dernest et udtag af Renteskriver Smidts og Rasmusens hænder af dato Rente Cammeret d/en 6 Julij 1715, item Poul Ranfsdorfs udtag under hands haand paa det overblefne oplag for 1702 og 1703, item en forklaring, item Copie af Rente

Cammeretz skrivelse til H/er/r CammerRaad Schreuder af dato 10 Octob/ris 1716 og endelig H/er/r CammerRaad Schreuders brev af 5 Januarij 1717, og begierede dernest laudag til Neste Ting.

Afsagt.

Velædle og Velbyrdige H/er/r CammerRaad Hans Schreuder

1717: 84

forelegges laugdag til nestholdende Ting her i Schibbredet at møde og svare til Sagen og Sigtelsen.

Ole Monsøn Houkeland haver ladet stevne Brite *Agnesdatter (Er Agne eit mannsnamn?) fordi hon ej vil tiene ham /: da hon dog haver beholdet festepenger udi 5 Uger minder en dag; og skulle hendis tieniste bleven begyndt nu til Paaske 1717 /: til at blive ved sin tilsagde tieniste hos ham eller derfore straffis efter loven.

Mikkel Mittun paa den indstevntis Veigne møtte og svarede paa den indstevntis Veigne, at hende skal være nød (nødet?) festepenger paa; Hand begierede \at/ den indstevnte nu maatte paaleggis ved Eed at fragaa at hon ej har oppebaaret festepenge, og at hon har haft nogen forord med mig det hand sagde sig ej at Være løs af forrige tieniste, som Retten hende paalagde.

Velædle og Velbyrdige Assessor Wilhelm Hanssen haver ladet stevne Hans Knudsøn for uloflig hugster udi Mellishoug mark, til Strafs lidelse efter loven.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller Nogen paa hans Veigne;

Stevnevidnerne Nils Øfre Dyngeland og Lars Halvors/øn afhiemblede med eed og opragte fingre at have stevnt ham loulig til dette Ting og sted for denne Sag og talte med hands Madmoder Marte Olsdatter Millishoug.

Erik Waleur paa Velædle Assessor Hansens Veigne paastod at dend indstevnte maatte forelegges laudag til Neste Ting at Møde.

Afsagt.

Hans Knudsøn forelegges Laudag til neste Ting her i Skibbredet at møde og svare til Sagen.

D/en 3de Aprilis blev Retten igien sat med foranførte,

Hvorda blev oplæst restantzen saa vel paa de ordinaire skatter for 1715 og 1716, som dagskat for 1714 og 1716, item Munstrepengene, og som ingen indsigelse derimod er vorden giort er den S/igneu/r Hans Risbrig, som Tingene udi Velædle Laugmand og foget Henrik Weilandts loulige forfald bivaanede, og Skatterne saavit dennesinde var at bekomme oppebar, under Rettens forseigling, til restantzernis inddrivelse, tilbage leverit, hvis summa er 1514 rdr 1 mark 13 s/killing.

Derefter blev Almuen tilspuurt om forleden Aar 1716 udi dette Skibbrede noget forbrut Odelsgods, item Arveløs gods, sampt Siette og tiende Penge, item forlovspenge paa Kongens beholdne Gods Kongen var tilfalden ? hvortil de svarede nej. 2. Om noget Strandvrag forleden Aar 1716 udi dette Skibbrede var inddreven ? hvortil de svarede ligeledis nej. 3. Om de kunde negte, at dem jo var rigtig betalt, efter den allernaadigste udgivne skatteforordning, saa mange som Skydset havde Rettens Betiente fra dette ting til andet, 4 s/killing milen ? hvortil de svarede at dem rigtig er betalt, saamange som forleden Aar 1716 har skydset Rettens Betiente fra dette Ting til andet, efter Skatteforordningen fire skilling

Milen, hvilken Almuens Svar til disse trende foranførte qvæstioner S/igneu/r Hans Risbrig under Rettens forseigling beskreven var forlangende, hvilket ham ej kunde negtis.

Og som ingen flere Sager til paakiendelse efter paaraabelse Vare indstevnte blev Retten dennesinde paa dette sted Klokken 3/4 qvarter til 10 ophævet.

1717: 84b

Anno 1717 d/en 5 Aprilis er holdet almindeligt Vaar- restantz og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Gaarden Bildøen, nærværende udi Velædle Laugmand Weilandts absence S/igneu/r Hans Risbrig, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede laugrettesmænd Mons Foldnes, Nils Biørøen, Mikkel Nipen, Nils Kaartvet, Nils Foldnes, Jacob Tøssøen, Arne Schoge, Nils Schoge, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Tinget var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgivne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger som fol/io 75 findis extraherede - dernest blev publicerit

Mag/ister Oluf Bornemands udgivne Bøxelbrev til Mathias Larsøn Ulvesætter paa 2 p/un/d 6 merker fisk udi Sechingstad, dat/erit Bergen d/en 4 Januarij 1717 ./.

Ole Olsøns udgivne bøxelbrev til Søren Mikkelsøn paa 2 p/un/d 6 merker fiskis landskyld udi Golten dat/erit Bildøen d/en 5 Aprilis 1717 ./.

Høiædle og Velbaarne H/er/r Baron Friderik Krogs Resolution paa Mikkel Baches, Ole Lerøen, Nils Nipen, Mikkel Knudsøn Bache, Ole Algrøen, Hans Algrøen og Ole Landraas, indgivne Memorial angaaende deris forseelse og opsedsighed imod deris foresatte øfrighed, *hvordi (hvorudi) de ere tilholdte at deprecere (Depresiere = redusere i verdi) saadan deris begangne imod deris foresatte øfrighed forseelse, og saafremt efterdags nogen forseelse af dem skulle spørges, da uden videre dom at ophenges, samme dat/erit Christiania d/en 17 Octob/ris 1716 ./.

Jens Andersøn Refdal lod publicere et patent angaaende det forulykkede Skib Fridericus Tertius dens fal dat/erit Berg/en d/en 3 Apr/ilis 1717.

Rente Cammeretz Resolution og anordning angaaende Amptmand Storms *oppebørsen paa fisketienden, at den efter eldgammel tid skal betales og ydes, dat/erit Rente Cammeret d/en 13 Martij 1717 ./.

Deris Kongl/ig Maj/este/t(s) allernaadigste forordning angaaende Suppliqver og unødige projecter og hvor de skal insinueris dat/erit Kiøbenhafn d/en 20 Febr/uarij 1717 ./.

Iver Olsøn Tøssøens udgivne Bøxelbrev til Rasmus Jacobs/øn Aase paa 15 merker fiskis leje udi Aase dat/erit Bildøen d/en 5 Apr/ilis 1717.

D/en 6 dito blev Retten igien sat med foranførte sammesteds, hvorda,

Ole Haakenes (Haukenes) af Sundhorlehn haver ladet indkalde Morten Sæle og Mikkel Næsse, til at giøre forklaring om Brite Monsdatters bortkomst, til Veddermæle Brite Kallestad hos hvem ermelte Brite Monsdatter tiente og Sønnen Lars Monsøn;
Morten Sæle og Mikkel Næsse møtte for Retten og tilstode at være loulig stevnt til at giøre deris Edlig forklaring i denne Sag;
Brite Kallestad og Lars Monsøn tilstode og at Være loulig stevnte til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer:
Mikkel Næsse blev derpaa fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at have ardbeidet hos Brite Kallestad, hos hvem Brite Monsdatter da tiente, da dette passerede for slottemad; og stod Brite Monsdatter hos dem og ardbeidede med dem om aftenen og *va (var) meget glad, og gik de fra ardbeidet sammen hiem og fik sig til sammen Mad, og da fornam hand ej andet

1717: 85

end alt got; da de havde faaet mad gik deponenten tillige med Lars Monsøn og Lars gietlegut og lagde sig at sove og Brite Monsdatter udi sin Seng i samme Boe som deponenten laaeg udi, men enten Brite Mogensdatter laaeg udi sine klæder eller ej kunde hand ikke egentlig sige, da det lysnede om morgenen gik deponenten der fra til sit eget huus paa Næsse staaende, og laaeg Brite Monsdatter efter ham udi sin egen seng, og hvad siden er passerit ved hand indtet af.
Siden blev fremkaldet Morten Sæle, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at Ole Haukenæs og Baar Bøe komme til deponenten, 8tte dager efter at Brite Monsdatter var bortkommen, og spuurte Citanterne Brite Kallestad, hvem Brite Monsdatter tiente, paa Gaarden Kallestad, hvor deponenten samme tid Var Nærværende, om hon ikke viste hvor Brite Monsdatter var afbleven, ? hvortil Brite Kallestad svarede nej: hvorpaa videre blev spuurt af Citanterne om der (er) field som hon kunde komme til skades udi ? hvortil ligeledis blev svaret nej hvorpaa Brite Kallestad tilspuurte Citanterne og deponenten om de vilde søge efter hende ? hvortil de svarede nej: og sagde Brite Kallestad at Brite Monsdatter var betalet sin Løn (men) enten det var aftenen før eller fordags efter kand hand ej vist erindre; videre viste hand ej af:
Citanterne henskiød sin Sag udi Rettens Kiendelse. Citanterne blev ogsaa tilspuurte om de kunde forskaffe bedre opliuslighed for Retten eller flere Vidnisbyrd i denne Sag ? hvortil de svarede nej.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Saasom af de indstevnte Vidnisbyrd i denne Consuentisose Sag, ej noget udsiges hvordved Brite Kallestad eller hendes Søn Lars Monsøn noget strafværdigt kand imputeris (Eng.: impute = tilregne, tillegge, beskylde), ej heller af Citanterne bedre opliuslighed om Sagen kand efter tilspørgelse forskaffes, end allerrede giort er; da kand Retten ej andet end frikiende Brite Kallestad og hendis Søn Lars Monsøn for Citanternis tiltale i denne Sag. Processens omkostninger ophæves paa begge sider.

Dernest blev restantzen for almuen udi dette Skibbrede lydelig oplæst, saavel paa ordinaire skat for 1716 og 1715, som dagskat for 1714 og 1716 hvorimod ingen indsigelse er vorden af Almuen giort, thi blev den S/igneu/r Hans Risbrig som Tingene udi Velædle Laugmand Weilandts sted bivaanede, og skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, oppebar, under Rettens forseigling til restantsernis inddrivelse tilbageleverit hvis summa Var, Siu hundrede

83 rdr 2 merker 2 s/killing.

Sluttelig blev Almuen og Laugrettet udi Sartor Schibbrede (tilspurt), 1. Om forleden Aar 1716 udi dette Skibbrede, var noget forbrut Odelsgods, item Arveløs gods, sampt Siette og Tiende-Penge item forlovspenge paa Kongens beholdne Godz, Kongen Var tilfalden ? hvortil de enstemmige svarede nej. 2. Om noget strandvrag forleden Aar 1716 udi dette Skibbrede var inddreven ? hvortil de svarede, at dem vidende indtet forleden Aar 1716 var indkommen.

1717: 85b

3. Om de andet kunde sige end jo dem rigtig var betalt saa mange, som Rettens Betiente fra dette Ting til andet forleden Aar 1716, hafde skydset, efter den allernaadigste Skatteforordning, fire skilling Milen ? hvortil saa mange, som forleden Aar 1716 Rettens betiente skydset havde, svarede, at dem rigtig var betalt fire skilling, efter Skatteforordningen for hver Miil; hvilken Almuens Svar S/igneu/r Risbrig under Rettens forseigling beskreven, til Tingsvidnis erlangelse, var begierende, som ham ej kunde negtis.

Anno 1717 d/en 7 Aprilis er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Frechau, nærværende udi Velædle Laugmand Weilandts Absence S/igneu/r Hans Risbrig, Bøidelensmanden Anders Tveten og edsorne og tilforordnede laugrettesmænd, Jacob Olsøn Rong, Mikkel Næsse, Paal Herlevær, Lars Harkestad, Halvor Holme, *Hals (Hans) Alvøen, Elling Ekeland, Anders Hestenes, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat, og Almuen til fredelighed og ædruelighed, sampt ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinger og ordres som fol/io 75 findis extraherede - dernest blev publicerit.

Velbaarne frue Sidsele Kaasis S/a/l/ig/ Jonas Lilienschiolds udgivne Skiøde til Mikkel Busch, paa efterskrefne Gods, Husebøe udi Herløe Schibbr/ede skylder aarlig 2 løber Smør og 1/2 t/ønne Malt, udi Sundmør fogederie Øfre-Soure 1 Vaag 1 pund, Nedre Soure 1 Vaag 1 p/un/d 12 merker Korsfiure 1 p/un/d 12 merker Ridse 1 Vaag 1 p/un/d 12 merker, Øfre Breche 2 p/un/d 6 merker, dat/erit Herløe Gaard d/en 12 Februarij 1717 ./.

Erik á Møinichens udgivne bøxelbrev til Ole Halstensøn paa 2 p/un/d Smør og 16 Kander Malt udi Mæland, dat/erit Hammer d/en 16 Januarij 1716 ./.

Mad/a/me Elisa Catharina Wolptmands udgivne Bøxelbrev til Anders Anfindsøn paa 20 merker Smør og 26 Kander Malt udi den Gaard Nedre-Kleppe, dat/erit Bergen d/en 13 Febr/uarij 1717 ./.

Nils Knags udgivne bøxelbrev til Ole Andersøn Hougland paa 18? merker Smør (8-talet retta på) 9 merker fisk og 1 1/2 Kande Malt, sampt fierdepart udi Laxevaag, dat/erit Hopsgaard d/en 10 Octob/ris 1716 ./.

D/en 8de dito er Retten igien sat sammesteds med foranførte:

Hvorda blev publicerit efter Velbyrdige frue Lilienschiolds begiering af 31 Martij 1717 hendes tilfaldne deel udi Skiftebrevet af 31 Augusti 1715 udi Iden 1 p/un/d 3 merker Smør for 62 rdr 3 merker.

Og blev saa Sagerne foretagne og først Kongens, hvorda,

Bøidelensmanden havde ladet stevne Mari Jacobsdatter Wiig til strafs lidelse efter loven for begangne Lejermaal og at tilstaa hvem hendis Barnefader er.
Ole Wig møtte og tilstod paa hendis veigne efter hendis ordre at hon Var loulig stevnt, og tilkiendegav paa hendis Veigne at hendis Barnefader er Knud Olsøn Qvame af Radøe Schibbrede, som forleden Aar ved Pinsetider blev udskreven til Baadmand; og skal samme

1717: 86

Persohn have lovet hende Egteskab, og samfrender afved og har ermelte Pehrson skrevet hende til siden hands afreise, hvorom blev producerit hans Brev af 8 Decembr/is 1716.

Afsagt.

Lensmanden haver at indkalde Samfrænderne til Sommertinget til at forklare om denne forlovelse, da skal videre derudi kiendis hvis lou og Ret medfører.

Dito ladet indstevne Gundele Olsdatter Hendøen for begangne Lejermaal, til strafs lidelse efter loven og at tilkiendegive hvem hendis Barns fader er, som hon nu avlet haver;
Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendis Veigne.
Stevnevidnerne Stephen Bærland og Knud Mæland, møtte for Retten og edelig afhiemblede at have stevnt Gundele Olsdatter for denne Sag og til dette Ting med mere end fiorten dagers Varsel og talte med hende selv paa Gaarden Hennøen.

Afsagt.

Gundele Olsdatter forelegges laudag til nestholdende Ting her udi Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom efter Stevnemaalet skal Vorde afsagt.

Erik Waleur paa Mad/a/me Bruuns Veigne haver ladet stevne Anders, Nils og Chlemmet, sampt Magne Hougland, til at betale Mad/a/me Bruuns resterende Tiende og Offer; som de hendes salig kieriste efter hands Bogs udviis pligtig er, nemblig Anders 3 merker 12 s/killing, Nils 3 merker, Chlemmet 2 merker 4 s/killing, Magne 3 merker 12 s/killing og betale denne Processis Omkostnings erstatning.
Ingen af de indstevnte møtte ej heller nogen paa deris Veigne.
Stevnevidnerne Stephen Bærland og Lensmanden Anders Tveten afhiemblede med Eed og opragte fingre, at have stevnt dem loulig og talte med Andersis koene, Nils selv, og sagde til Nils og Anders om Chlemmet og Magnes Stevnemaal, saasom ingen af dem var hiemme;
Erik Waleur begierede over de indstevnte Laudags foreleggelse til neste Ting.

Afsagt.

Anders, Nils, Chlemmet og Magne Hougland forelegges laudag til nestholdende Ting udi Skibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej dom efter Stevnemaalet og andre i rettelagde bevisligheder skal afsiges.

Dito ladet stevne Anders Davanger paa forermeltis Veigne for resterende 4 1/2 aars tiende og offer 8 merker 14 s/killing, Johannes Davanger for lige meget, Einer f/or *ligemet, til

betaling og denne Processens Omkostnings erstatning.
Anders Davanger møtte og tilstod stevnemaalet sig loulig at Være forkyndt, ligeledis Johannes og Einer. De indstevnte møtte og forklarede efter tilspørgelse ej at være hende noget pligtige, men derfore at have betalt hendis salig Mand; ej heller havde de efter tilspørgelse qvittering derom; de indstevnte bleve tilspuurte om de vilde giøre deris saligheds eed paa at det søgende er betalt, efterdi den salig Mand, som det opførte haver i sin Bog, ved døden

1717: 86b

er afgangen; hvortil de svarede nej, men vilde heller lide til Betaling;
Erik Waleur paastod Dom til betaling efterdi de hverken kand fremvise qvittering eller det søgende ved ed kand og Vil benegte som Citantindens salig mand opført haver, og denne Processis Omkostning skadesløs.

Afsagt.

Saasom de indstevnte Anders Johannes og Einer Davanger ej kand fremvise qvittering for Citantindens krav, eller efter tilbydelse deris Eed paa søgningens afbetaling kand og vil aflegge, da tilfindis de at betale Citantinden Mad/a/me Bruuns enhver for sig de hos dem søgende, efter den salig Mands Mag/ister Andræ Brun opførte 8 merker 14 s/killing med 2 merker til sammen udi Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter loven.

Dito ladet stevne Eilert Øfre Kleppe for 4 1/2 Aars tiende og offer Joen for 6 1/2 aar, 8 merker 12 s/killing, Andfind 6 1/2 Aar, 1-3-12 s/killing Knud 2 1/2 Aar rester 2 merker 8 s/killing til betaling og Processens Omkostning.
De indstevnte møtte og tilstod loulig at være stevnte for denne Sag; og formente Eilert ej at være mere pligtig end for 2 1/2 aar; men dog hafde hand ingen qvittering eller derfore vilde giøre sin Eed efter anmodning af Retten; Joen tilstod søgningen; Anfind tilstod som forrige;
Citanten giorde forrige proposition.

Afsagt.

Som Eilert Øfre Kleppe ej haver qvittering eller vil det søgende ved Ed besværge, da tilfindis hand at betale Citantinden de søgende 1 rdr 4 merker 4 s/killing, og som Andfind det søgende tilstaar da tilfindis h/an/d at betale de søgende 1 rdr 3 merker 12 s/killing, ligeledes Knud de søgende 2 merker 8 s/killing, alle inden femten dager under Nam efter loven, herforuden at betale Processens omkostning med 2 merker 8 s/killing til sammen under lige adfærd efter loven; ligeledes tilfindis Joen at betale de søgende 8 merker 12 s/killing inden fembten dage under Nam efter loven.

Lensmanden Anders Tveten haver med skriftlig Varsel ladet stevne Rasmus Frommereid af dat/o Tvet d/en 12 Martij 1717, som blev læst.
Rasmus Frommereid møtte for Retten og tilstod herfore at være loulig stevnt: det første spørsmaal tilstod hand; det andet spørsmaal tilstod hand og; den 3die post negtede hand; den fierde post negtede hand og;
Vidnerne som lensmanden havde ind stevnt begier hand dernest at maatte afhøris og bleve de paaraabte nemblig Stephen Berland, Knud og Lars Tvet, Nils og Ole Erstad, Rasmus Monsøn Frommereid møtte ikke, ej heller Simon Træet, Baste Siurdal møtte ogsaa, Ole Haatoft som alle tilstode at være louligen stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrder i denne Sag: Anders Lervig og Rasmus Lervig møtte ogsaa for Retten og tilstode det samme; Ole *Aaasbøe, Mikkel og Nils Hegernæs møtte ikke. Hvorefter eden blev dem alle forelæst og enhver af Retten tilholdt sin sandhed at udsige, og sandfærdelig Vidne; og blev derefter

fremkaldet
Stephen Berland; som efter edens afleggelse om sin sandfærdige forklaring saaledes

1717: 87

udsagde: 1. At hand, Rasmus Frommereid haver sagt, at Anders Tveten udi hands tid, da Rasmus Frommereid var lensmand, 1715 om Vinteren, har forkyndet en ordre og derved befallet at hvem som af Almuen vilde fare til Byen og give penger skulle blive fri for dagskatten for 1715. 2. Haver Rasmus Frommereid sagt, har taget Penger af endeel af almuen udi Skibbredet til den ende at befri og forskaane dem for dagskatten, og det igien paalagt andre. 3. Haver Rasmus Frommereid sagt at halvedel af Skibbredet nemblig Holsnøen, haver af den største deel af Almuen givet Penger til Anders Tveten for at de skulle befries for dagskat, og det lagt paa andre igien af Skibbredet, nemblig Aschøen og Øegaarden. 4. Haver Rasmus Frommereid sagt at Anders Tveten haver gaaet *et og mange gange til høiøfrighed og *begaaet at skydsen er paakom/m/en Almuen udi Herløe skibbrede; saaog at Anders Tveten har krævet flere penger paa fløtningen end hand burde, saa har og Lensmanden sagt at dersom Anders Tveten lengere skulle faa regiere, blev Askøen og Øegaardene ruinerede; ligeledes har Rasmus Frommereid sagt at Anders Tveten haver tilsniget sig samme hands forrige Embede: *Saog har Rasmus Fromered om Anders Tveten sagt at hand var aarsage til at tinget nu Varer lengere end tilforne og saaledis bebyrder Almuen videre hafde hand ikke at forklare.
Dernest blev fremkaldet Knud Tvet for Retten og efter edens afleggelse forklarede, at hand hørde i Vinter for Juul, at Rasmus Frommeid sagde til en stoer deel af Almuen at Lensmanden Anders Tveten hafde oppebaaret en stoer deel penge af Almuen paa Holsnøe paa det de skulle befries for dagskatten; og passerede dette paa et fiskeplads paa havet og var end attestanten paa samme Baad.
Lars Tveten, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: enstemmig som forrige Vidne, som Lensmanden Rasmus Frommereid og selv tilstoed at have sagt;
Nils Erstad blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse forklarede: først at have hørt det samme af Rasmus Frommereid som tvende forrige Vidner om Anders Tveten nu værende lensmand, og at hand nemblig Anders Tveten har oppebaaret 8tte skilling for at befrie folch i Skibbredet for dagskatten og saalenge hand lever, nemblig Rasmus Frommereid, skal der nu Værende lensmand lit have at leve af.
Ole Erstad fremstod dernest og efter edens afleggelse forklarede: at Rasmus From/m/ereid har sagt om Anders Tveten det hand skal have taget Penger af nogle Mænd paa Holsnøe for at slippe for dagskat hvilke ord af Rasmus Frommereid er talt i deponentens eget huus, ligeledis sagt om Anders Tveten at hand nemblig Anders Tveten skal have sagt og udgivet en ordre at hvem som har lyst at fare til Byen og give Penger, skulle

1717: 87b

forlindris i dagskatten, item har Rasmus Frommereid sagt om Anders Tveten, at naar hver ma/n/d Vilde give Anders Tveten til en Kande øel skulle de slippe for dagskat; hvilket alt passerede i høst.
Baste Siurdal fremstod dernest og edelig forklarede: om dagskatten som forrige:
Ole Haatoft forklarede edelig som forrige Vidne, hvilken Mand Var paa Baad med Baste Siurdal i høst Michaeli tider:
Anders Lervig fremstod dernest og edelig forklarede: at Skafferen skulle efter Rasmus

Frommereids sigende, være udsent af Anders Tveten med en ordre at hvem som vilde give Penger skulle slippe i dagskat, og skulle 3de Mænd have givet Anders Tveten Penger, iligemaade sagde deponenten sig at have hørt af Rasmus Frommereid at hand sagde om Anders Tveten det hand oppebar flere Penger af Almuen for skydsen end hand buurte.

Rasmus Lervig fremstod dernest og edelig forklarede: at Rasmus Frommereid sagde ved fiskeklakket (Norsk Hist. Leksikon: Fiskeklakk = fiskegrunne) Muulen at Rasmus Frommereid sagde om Anders Tveten at ermelte Anders Tveten var aarsage til at fløtningen paa Almuen var paakommen, og ej videre.

Rasmus Frommereid blev tilspuurt om hand det sigende kand nu bevise: og dertil have Vidnisbyrd; hvortil Rasmus Frommereid svarede at have Vidnisbyrd, Rasmus Hougland, Gregorius Hougland og Simon Træet; Mens som lensmanden Rasmus Frommereid tilstod for Retten ej haver stevnt Anders Tveten til Veddermæle at anhøre deris Vidnisbyrd: hand tilkiendegav ogsaa derfore at have Ole \ Ols/øn / Frommereid, Ole Hansøn Frommereid, Rasmus Monsøn Frommereid; og videre Vidner havde hand ikke.

Afsagt.

Rasmus Frommereid haver paa først holdende ting at indkalde de Nafngivne Vidner Rasmus Hougland, Gregorius Hougland, Simon Træet, Ole Olsøn Frommereid, Ole Hansøn Frommereid og Rasmus Monsøn Frommereid, til at giøre deris edlig forklaring i denne Sag og vedkommende indkalde til Veddermæle, som det angaar, alt til Sagens videre paakiendelse, imidlertid haver Anders Tveten at indkalde de udeblivende Vidner i Sagen, som nu ej Vare tilstæde.

Dernest blev publicerit Mons Paulsøn Rongs udgivne Skiøde til Thommes Monsøn paa 14 merker fisk udi Rogn dat/erit Frechou d/en 8 Aprilis 1717 ./.

Derefter blev Restantzen for dette Skibbredis Almue forfattet saavel paa de ordinaire Skatter for 1715 som 1716, item dagskat for 1714 og 1716 sampt Munstrepengene; hvilket og for Almuen lydelig blev oplæst hvorimod ingen Indsigelse er Vorden giordt, thi blev den S/igneu/r Hans Risbreg paa Velædle Laugmand Weilandt(s) *Veigle under Rettens forseigling, til restantsernis inddrivelse, ved exeCution tilbage leverit hvis *humma Var 879 rdr 1 mark 12 s/killing.

1717: 88

Sluttelig blev de 3de qvæstioner for dette Skibbredis Almue som forrige Schibbreder giort, angaaende forbrut Odelsgods, Arveløs gods, Siette og tiende Penge, item forlovspenge paa Kongens beholdne Gods udi dette Skibbrede aar 1716 var tilfalden ? hvortil de svarede nej: 2. Om noget Strandvrag forleden Aar 1716 udi dette Skibbrede var indkommen ? hvortil de svarede at de ved et Skib forleden Aar 1716, nylig for Juul forulykkede paa Hennøe, og hvad deraf er bierget findis anført udi det forhør som der over er holdet. 3. Om de andet kunde sige, end dem jo rigtig Var betalt, saamange som Rettens Betiente skydset hafde forleden Aar fra dette Ting til andet, rigtig efter skydsforordningen 4 s/killing miilen ? hvortil de svarede at det Var at ønske de saa rigtig blev betalt for de idelige fri fløtninger de maa giøre for dem som kommer fra og til Christiania; thi af Rettens betiente bliver de rigtig betalt, efter skatteforordningen 4 s/killing milen, saamange som dem skydser og skydset haver fra dette Ting til andet; hvilket Almuens Svar S/igneu/r Risbrig under Rettens forseigling beskreven Var forlangende, som blev udstæd.

Og som ej flere Sager til paakiendelse vare indstevnte blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1717 d/en 10 Aprilis er holdet Vaar restantz og Sage-Ting med Radøe-Schibbredis Almue paa Tingstedet Ascheland, nærværende udi Velædle Laugmand Veilandts sted S/igneu/r Hans Risbrig, Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe og eedsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Morchen, Hans Olsvold, Mogens Udhelle, Willum Grindem, Johannes Qvame, Jens Houkeland, Mikkel Dale og Nils Kolstad med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten er vorden sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente Advaret, er først publicerit de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 75 og 84 findis extraherede.

Dernest blev publicerit Jens Sørensen Bergendals udgivne bøxelbrev til Hans Olsøn paa 18 merker Smør og 12 Kander Malt udi Gaarden Wettaas, dat/erit Bergen d/en 3 Febr/uarij 1717 ./.

D/en 12 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda blev publicerit

Mag/ister Ole Storms udgivne bøxelseddel til Ole Torgiersøn paa 18 merker Smør og Sex Kander Korn udi Waxtiøl dat/erit Berg/en d/en 16 Martij 1717 ./.

Dernest blev foretaget Sagerne og først Kongens, og hafde

Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe ladet stevne Lars Morken fordi hand har bort taget for Ysten Mangernæs 5 bord, manden uafvidende og Ysten Mangersnæs til Veddermæle til strafs lidelse efter loven;
Lars Morken møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag: kunde ikke negte

1717: 88b

efter tilspørgelse at hand jo havde taget fem uskodt bord fra Ysten Mangernæs uden forlov, som udi salig H/er/r Otte Edvardsens huus paa Næsset var indlagt;
Ysten Mangersnæs henskiød Sagen under Rettens skiønsomhed og forlangede ikkun Bordenis betaling.

Da blev af os samptlige for Ret, dømt og afsagt.

Efterdi Lars Morken selv for Retten tilstaar at have borttaget, Ysten Mangernæssis femb bord, indlagt paa Næsset udi S/a/l/ig/ H/er/r Otte Edvarsøns huus, og ej tilforne med noget saadant eller andet uskikkeligt er befunden, da for hands ungdoms og samvittigheds skyld og for at conservere et Menniskes timelige Velfært udi saa ringe forseelse, tildømmes hand at stande aabenbare Skrift og betale Ysten Næsse de ham fratagne bord med 10 s/killing, sampt dobbelt saameget som bordene ere Verde 20 s/killing til sammen 1 mark 14 s/killing item 2 merker udi denne Processis omkostning inden fembten dager efter Loven under Nam.

Opsidderne paa Qvames Sag var forligt, som foruden det var en Aasteds-trette.

Derefter blev restantzen lydelig for Almuen oplæst saavel paa de ordinaire skatter for 1715 som 1716, sampt dagskatten for 1714 og 1716, hvorimod ingen indsigelse blev giort, thi blev den S/igneu/r Hans Risbrig, som Tingene udi Velædle Laugmand Weilandt(s) sted bivaanede og skatterne, saavit dennesinde var at bekomme oppebar, under Rettens forseigling til restantsernis inddrivelse leverit, hvis summa var 484 rdr 5 merker 1 s/killing.

Sluttelig blev Almuen og Laugrettet tilspuurt 1. Om forleden Aar 1716 Kongen udi dette Skibbrede, noget forbrut Odels gods, Arveløs gods, Siette og Tiende-Penge, sampt forlovs-Penge paa Kongens beholdne Gods, var tilfalden ? hvortil de svarede, at indtet af saadant Kongen udi dette Skibbrede var tilfalden forleden Aar 1716. 2. Om noget Vrag forleden Aar 1716 udi dette Skibbrede var inddreven ? hvortil de svarede nej. 3. Om de andet kunde sige end dem jo, saa mange som forleden Aar 1716 hafde skydset Rettens Betiente fra dette Ting til andet, rigtig er betalt efter den allernaadigste Skatteforordning fire skilling Milen ? hvortil de svarede, at de ønskede, dem saa rigtig blev betalt for de andre mangfoldige fri fløtninger de giør, som de nok rigtig for Rettens betienters skyds er bleven betalt efter Skatteforordningen 4 skilling Milen; hvilken Almuens Svar under Rettens forseigling, til Tingsvidnis erlangelse S/igneu/r Risbrig var forlangende beskreven, som ham ej kunde negtis.

Og som ingen flere indfant sig, som Sager til paakiendelse hafde indstevnt til paakiendelse, blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

1717: 89

Anno 1717 d/en 29 Maj er holdet extraordinaire Ret paa Gaarden Møllendal, nærværende Edsorne Laugrettesmænd Mikkel Mittun, Paal Øfstebøe, Lars Bontvet, Johannes Gimmeland, Ole Lone, Jon Grimen, Nils Houge og Halvor Biørndal, udi den Sag af S/igneu/r von Wida contra H/er/r CammerRaad Schreuder reist, og af H/er/r CammerRaad Schreuder med Contrastevning contra von Wida proseqverit, hvorda Mons/ieu/r Bierig paa H/er/r CammerRaad Schreuders Veigne producerede seniste ergangne afsigt, og refererede sig dernest til hvad af H/er/r CammerRaad i denne Sag indgivet er og paastod Dom.

Nils Sørensen S/igneu/r von Widas tiener møtte paa hans Veigne og tilstod Varselen og dernest indgav von Widas skriftlige indleg af 24 Maj 1717 som blev læst; og indgav de derudi paaberaabte Documenter og var saa Dom begierende.

Mons/ieu/r Bierig paa H/er/r CammerRaad Schreuders Veigne herimod svarede at hand refererede sig til H/er/r CammerRaads Contra-Reigning og hvad sig angaar den prætenderende igiengivelse, da tilstaar Schreuder ham ikke noget, saalenge hand ikke fremlegger saadan beviis som H/er/r CammerRaad i Contra Reigningen paastaar; det oxehovet Viin betreffende (Norsk Hist. Leksikon: Oksehode = rommål, særlig for vin, brennevin, øl, eddik og ymse typer olje), refererede hand sig til *CammerRRaad Schreuders Contra Reigning; de 937 rdr 48 s/killing angaaende, da forklarede H/er/r CammerRaad at det ikke Vedkommer denne deris Reigning, men dependerer af Consumptionen, som de har været interresserit udi med hver andre og saa vit liqvidationen derom angaar, da bliver der efter CammerRaads ansøgning udnefnt(e?) Kongl/ig Commissarier, det imellem dem at liqvidere; i det øfrige refererede hand sig til hvis indgivet er og begierede Dom.

Begge parter blev dernest tilspuurt om de noget Videre havde at indgive hvortil de svarede

nej.

Da blev for Ret dømt og afsagt.

Denne Sags tvistighed reiser sig endeel af Bogskyld og andre Reigninger, endeel af tvende obligationer, for hvilket S/igneu/r Wida haver for denne Ret til endelig liqvidation ladet indstevne Velædle H/er/r CammerRaad Hans Schreuder og samme Sag er og med Contra stevning af H/er/r CammerRaad Hans Schreuder contra von Wida proseqverit; hvorda Retten forefant i følge af Lovens bydende, samme vidløftige Sag, dependerende af Reigninger og obligationer til Uvillige mænds liqvidation at henvise men samme interlocutorie (Eng.: interlocutory = som er i form av en samtale, samtaleform) kiendelse, som til mænds liqvidation var udgivet, er for laugtinget indstevnt og jeg tilholdet ved laugtingsdommen, mig dessens udreigning allene at foretage; og efterat Sagen efter Laugtingsdommens kiendelse er bleven indkaldet og parterne tilholdet deris endelige demonstrationer at indgive og ej Videre frem-

1717: 89b

lagt er end acterne udviser, har Retten maat fortfare med Sagen og parterne ved endelig Dom adskille; da hvad sig først Bogskylden er angaaende, saa er imellem CammerRaad Schreuder Mikkel Normand og von Wida, hvilke begge første som interressentere udi de S/igneu/r von Wida anfortrode Manufactuur Verker og fabriqver aar 1695 oprettet en, med sit rette sort papir, igiennemdraget, Numererit og af dem alle trende forseiglet Bog, hvorudi adskillige forstrekninger paa Penge og Varer findis indført S/igneu/r von Wida af H/er/r CammerRaad Schreuder og Normand giort, sampt hvad dem Tid efter anden af S/igneu/r von Wida kand være betalt; udi hvilken Bog fol/io 60 Mons/ieu/r von Wida med egen haand skriver og underskriver at blive CammerRaad Schreuder og Mikkel Normand skyldig d/en 30 Decembr/is 1698 3545 rdr 81 s/killing og fol/io 62 skriver S/igneu/r von Vida d/en 13 Junij 1699, foruden disse foranførte 3545 rdr 81 s/killing at blive end skyldig 1700 rdr, hvilke hand balancerer med disse 3545 rdr og saaledis selv med egen haand skriver og underskriver at blive efter Bogen skyldig 5245 rdr 81 s/killing hvoraf H/er/r CammerRaad Hans Schreuder dend halve deel tilkommer, som er 2622 rdr 88 1/2 s/killing. Af disse 5245 rdr 81 s/killing, siger von Wida sig af H/er/r CammerRaad Schreuder og Mikkel Normand at være eftergivet først 363 rdr dernest 1911 rdr 64 s/killing, til sammen 2274 rdr 64 s/killing, da hvad S/igneu/r Normands anpart heraf er anlangende, saa er det en post; som denne Sag gandske er Uvedkommende, saasom hand udi denne Sag hverken er stevnt eller har ladet stevne; Men hvad sig CammerRaad Schreuders anpart deraf er angaaende, som af S/igneu/r von Wida herfore med mere, for denne Ret er stevnt og med Contra-Stevning samme Post med Videre contra von Wida proseqverer; da negter H/er/r CammerRaad Schreuder Aldeelis, det hand aldri, hvad hans halve anpart af de 2274 rdr 64 s/killing, har det allerringeste heraf S/igneu/r von Wida eftergivet; ej heller har S/igneu/r von Wida enten med Vidnisbyrd, eller Schreuders haand sit foregivende beviist; Thi om Mons/ieu/r Normand, end skulle have /: som CammerRaad Schreuder er Uvedkommende :/ eftergivet S/igneu/r von Wida sin halve andeel, som for sit eget var Raadig; saa kand

1717: 90

det ikke obligere H/er/r CammerRaad Schreuder, som magt haver at disponere over sin egen anpart og ej noget til eftergivelse underskrevet haver, at giøre det samme.

Og udviste Bogen klarlig uden nogen exception eller limitation fol/io 11 og 12, det von

Wida, en fuld myndig Mand, har selv skrevet og underskrevet den Tid at have været skyldig til H/er/r CammerRaad Hans Schreuder og Mikkel Normand iblant andre der anførte summer først 363 rdr og siden 1911 rdr 64 s/killing, som da iblant de andre der anførte summer opføris til 3976 rdr 39 s/killing hvilke hand siden fol/io 61 igientager, og saa fol/io 62 slutter at blive skyldig efter Bogen d/en 13 Junij 1699 dend summa 5245 rdr 81 s/killing til dem begge; hvoraf H/er/r CammerRaad Schreuders halve anpart, som før er Melt da Var 2622 Rdr 88 1/2 s/killing og kand saa Mons/ieu/r von Widas blotte sigende imod hands egen hands underskrivelse og H/er/r CammerRaad Schreuders benegtelse ej validere; eller S/igneu/r von Wida for H/er/r CammerRaad Schreuders halve anpart af de 2274 rdr 64 s/killing bogskyld delibereris (Deliberere = veie for og imot, rådslå, drøfte) at tilsvare; men udfinder Retten klarlig at S/igneu/r von Wida d/en 13 Junij 1699, efter Bogens udviis, da var CammerRaad Schreuder skyldig paa hans halve andeel 2622 Rdr 88 1/2 s/killing, for hvilken Capital S/igneu/r von Wida udi Bogen, hands indgivne Reigning og sluttelige Indleg tilstaar H/er/r CammerRaad {Schreuder} simpel Rente; hvorimod H/er/r CammerRaad Schreuder paastaar Rentis Rente, som ej af den/n/e Ret; saavit bogskyld og Reigning angaar, finder bifald, men ikkun tillegges for denne Post {enkelt}\simpel/ Rente. Paa denne summa er tid efter anden, betalt adskillige *sundmer (summer), som baade bogen particulaire Reigninger og qvitteringer udviser, thi Reignis første renterne af Capitalen 2622 rdr 88 1/2 s/killing fra d/en 13 Junij 1699 til 3 Aug/usti 99 á 5 pro Centum 18 rdr 44 s/killing, til sammen Capital og Renter 2641 Rdr 41 1/2 s/killing; Og som herpaa af S/igneu/r von Wida er betalt efter Bogens udviis fol/io 61 og hans tilstaaelse udi hands Generale Reigning d/en 3 Aug/usti 99 til H/er/r CammerRaad Hans Schreuder paa hands anpart 287 rdr 48 s/killing da bør de fra samme Capital og Renter fradragis og blev da S/igneu/r von Wida H/er/r CammerRaad Schreuder skyldig igien d/en 4 Aug/usti 99 2353 rdr 89 s/killing, heraf tilReignis renterne fra d/en 3 Aug/usti 1699 og til 26 Sept/embris 99 17 rdr 21 s/killing, hvilke Renter til Capitalen lagt; giør dend summa 2371 rdr 14 s/killing; samme dato er betalt til S/igneu/r Hans Mathias af S/igneu/r von Wida paa H/er/r CammerRaad Schreuders veigne 100 rdr,

1717: 90b

efter fremlagde Beviis af 26 Sept/embris 1699, hvilke naar fradragis, bliver Capitalen som S/igneu/r von Wida da H/er/r CammerRaad pligtig Var 2271 rdr 14 s/killing; derforuden efter indgivende findis von Wida at være skyldig til H/er/r CammerRaad Schreuder, efter een Byetingsdom afsagt d/en 14 Aug/usti 1699 angaaende en protesterit Vexel med sine omkostninger 211 rdr 72 s/killing, som S/igneu/r von Wida siger sig ej at afvide; men som herimod ej af S/igneu/r von Wida er anviist nogen qvittering, samme at Være CammerRaad Schreuder betalt, kand denne Ret ej fravige den Usvekkede Dom, men den til Last for von Wida anfører og tilleggis CammerRaad Schreuders Credit *sundma, og blev da S/igneu/r von Wida H/er/r CammerRaad Schreuder skyldig med disse 211 rdr 72 s/killing 2428 rdr 86 s/killing. Renter heraf fra d/en 26 Sept/embris 1699 til d/en 3 Aug/usti 1700 som er 10 Maaneder 1 Uge 105 rdr 79 s/killing; nok bliver S/igneu/r von Wida efter en anden particulair Reigning af ham selv i rettelagt af dat/o 27 Oct/obris 1699 skyldig CammerRaad Schreuder 37 rdr 61 s/killing; hvilke tillige med foranførte Renter 105 rdr 79 s/killing, tillagt forrige Capital 2428 Rdr *68 s/killing, blev S/igneu/r von Wida da H/er/r CammerRaad skyldig 2626 rdr 34 s/killing. Den 3de Aug/usti 1700 er herpaa betalt af von Wida til H/er/r CammerRaad Schreuder ved en Vexel paa Peter Wartbierg 1000 Rdr, som udi Bogen fol/io 61 findis af H/er/r CammerRaad Schreuder afskreven; hvilke tusinde Rdr, naar fradrages, blev da igien Capitalen 1626 rdr 34 s/killing som S/igneu/r von Wida da H/er/r CammerRaad pligtig Var. Af disse 1626 Rdr 34 s/killing tilreignis renterne fra 3 Aug/usti 1700 til 5

Octob/ris 1701 som er 1 aar 2 Maaneder og 2 dager, 95 Rdr 24 s/killing, blev da Capital og Renter som von Wida H/er/r CammerRaad Schreuder den Tid pligtig Var 1721 rdr 63: Samme dato, som Var d/en 5 Octob/ris 1701 har S/igneu/r von Wida herpaa betalt, efter H/er/r CammerRaad Schreuders derpaa udstedde qvittering 1000 Rdr; hvilke naar fradragis blev S/igneu/r von Wida den tid H/er/r CammerRaad Schreuder skyldig 721 Rdr 63 s/killing; Af denne Capital tilreignis H/er/r CammerRaad Schreuder Renter af S/igneu/r von Wida til Januarj Maanet 1702, 9 Rdr 2 s/killing, hvilke Capitalen tillagt, giør 730 rdr 65 s/killing, som S/igneu/r von Wida dend tid CammerRaad Schreuder pligtig blev; herfra af-

1717: 91

gaar Consumptions igiengivelse for 1701, efter H/er/r CammerRaad Schreuders tilstaaelse udi hans Contra Reigning 46 rdr hvilke naar fradragis, blev S/igneu/r von Wida H/er/r CammerRaad til den Tid pligtig 684 rdr 65 s/killing, Renter heraf fra d/en 5 Januarij 1701 til 16 Augusti 1703, som er 19 Maaneder 11 dager er 55 rdr 46 s/killing hvilke naar Capitalen tilleggis giør 740 rdr 15 s/killing, {siger syvhundrede førretyve Rdr 15 s/killing} som von Wida da pligtig Var; derpaa har S/igneu/r von Wida betalt d/en 16 Aug/usti 1703 efter qvitteringens udviis af 7 Nov/embris 1703 til H/er/r CammerRaad Schreuder 500 Rdr; hvilke naar fradragis, blev da igien Capitalen 240 rdr 15 s/killing; heraf Reignis Renterne til in Martj 1706 32 Rdr, hvilke capitalen tillagt, giør dend *sundma 272 rdr 15 s/killing som von Wida da H/er/r Cam/m/erRaad pligtig blev. Da er in Martio betalt af von Wida til H/er/r CammerRaad efter qvitteringens udviis, som H/er/r CammerRaad selv udi sin Generale contraReigning anfører 200 rdr, hvilke naar fradrages, bliver igien Capitalen 72 rdr 15 s/killing som von Wida efter Bogen og particulaire Reigninger den tid H/er/r CammerRaad skyldig Var; Renter heraf til d/en 7 Januarij 1709 er *er 2 aar 10 Maaneder, 10 Rdr 21 s/killing hvilke Capitalen tillagt giør dend summa 82 rdr 36 s/killing. Samme Tid er von Wida foruden dette bleven skyldig til H/er/r CammerRaad Schreuder efter skiftebrevets udviis af Januarij 1709, holdet efter Salig Bærent Uldrik, 30 rdr, hvilke vel af von Wida modsiges, men ej afbevises at være betalt, eller for højere Ret derfore frikiendt, thi tillegges samme 30 rdr H/er/r CammerRaad Schreuder og tilføris forige summa som giør in allis da 112 rdr 36 s/killing, hvorimod S/igneu/r von Wida anfører udi sin generale Reigning at tilkomme hos H/er/r CammerRaad Schreuder til 1709 Aar in Musive for Grundelejer af H/er/r CammerRaad Schreuders huuse og ejendomme 42 rdr 88 s/killing imod hvilken opførsel H/er/r CammerRaad paastaar special Reigning da hand det søgende saa vit billigt er vil betale; men som H/er/r CammerRaad Schreuder ej med qvittering beviser det søgende at Være betalt, eller det absolute denegerer, gotgiøris Monsieuer Won Wida de 42 rdr 88 s/killing, hvilke fradragne, bliver S/igneu/r von Wida igien skyldig til H/er/r CammerRaad Schreuder 69 rdr 44 s/killing derforuden for den københafnske Reise 148 rdr og for en hest 26 Rdr, item paa et oxehovet Viin 10 rdr, til sammen 253 rdr 44 s/killing, derforuden bliver S/igneu/r von Vida skyldig til H/er/r CammerRaad efter hans til her CammerRaad og

1717: 91b

Normand udgivne tvende Obligationer den ene af fierde Nov/embris 1695 stor 1453 rdr 56 s/killing, hvoraf Schreuders halve anpart er 726 rdr 76 s/killing, den anden af anden Januarij 96 stor 924 rdr 64 s/killing, deraf Schreuders anpart 462 rdr 32 s/killing til sammen Capital 1189 rdr 12 s/killing, hvoraf bør svaris Rentis Rente, saasom sees af Magistratens Dom at Obligationerne lyder paa skadesløs betaling, deraf tilreignis Rentis Rente til 2 Januarij \1710/ som giør den summa 2253 Rdr 18 s/killing, hvilke naar forrige Capital tilleggis, giør 2506

Rdr 60 s/killing som S/igneu/r von Wida da skyldig blev til H/er/r CammerRaad Schreuder: hvorimod S/igneu/r von Wida anfører sig at tilgode komme hos H/er/r CammerRaad Schreuder Consumptions igiengivelse fra 1702 til 1707 saasom 1701 aars Consumption tilforne er ham gotgiort, aarlig 46 rdr giør til sammen 276 rdr; hvorimod her CammerRaad Schreuder udi hands contra Reigning giør denne indsigelse, at naar S/igneu/r von Wida med Magistratens attest beviser, det hand udi sine Regenskaber, haver ført Manufactuur huuset det tilgode /: saasom hand fra dend tid in majo 1702, da den Ulykkelige Ildebrand lagde samme Manufactuur-huus udi Aske, ej nogen med Spisning af dets lemmer haver underholdet, og samme igiengivelser huuset allernaadigst ere tillagde, til refusion for Consumptions ydelse, og betaling for hvis (det som) udi bemelte huus bliver Consumerit og i samme Aaringer ej noget af von Wida er udlagt, skal ham de fordrende igiengivelser som melt er gotgiøris; da som Mons/ieu/r von Wida med copie af Kongl/ig allernaadigste dispensation af 10 Febr/uarij 1682 beviser at Consumptions igiengivelse allernaadigst er tillagt aarlig Manufactuurhuuset og andre fattigehuuse, saa og med copie af Magistratens repartion (Repartisjon = fordeling, utligning) af 16 Febr/uarij 88 at Consumptions igiengivelse det aar Var til Manufactuurhuuset 46 Rdr, saa kand Retten ej andet, efterdi H/er/r CammerRaad Schreuder ej derfore fremlegger nogen qvittering samme at være betalt, end gotgiøre Mons/ieu/r von Wida de 276 Rdr, hvilke naar fra dragis, bliver igien Capital 2230 rdr 60 s/killing. Renter deraf til 2 Sept/embris 1710 er 74 Rdr 33 s/killing, til sammen 2304 rdr 93 s/killing, da er her CammerRaad betalt efter hans tilstaaelse udi hans Contra Reigning først 60 Rdr 12 s/killing dernest for 1 pund indigo (blått fargestoff) 12 rdr, nok ved een af H/er/r CammerRaad Schreuder approberit Reig-

1717: 92

ning 937 rdr 48 s/killing, hvilke H/er/r CammerRaad Schreuder vil foregive at dependere af Consumptions intraderne, som hand siger von Wida, som sin fuldmegtig at have oppebaaret; men som samme Regning hverken lyder der paa, eller med nogen reservation eller limitation af H/er/r CammerRaad paaskreven at den deraf haver sin oprindelse, eller producerit noget bevis for denne Ret at von Wida har været H/er/r CammerRaads fuldmægtig derudi thi anføris de H/er/r CammerRaad til debet, hvilke naar forrige 62 Rdr 12 s/killing tillegges, giør 999 rdr 60 s/killing; disse 999 rdr 60 s/killing, forrige 2304 rdr 93 (skilling) fradragne, bliver igien von Wida H/er/r CammerRaad skyldig 1305 rdr 33 s/killing; Rentis Rente heraf til d/en 24 Julij 1712 giør den summa med Capitalen 1429 rdr 93 s/killing; da er derpaa betalt 1 t/ønne kiød 5 rdr, 14 favner graasteen 25 rdr 64 s/killing og for en Reigning fra farveren 9 rdr 8 s/killing er 39 rdr 72 s/killing; hvad de 31 Rdr 24 s/killing er angaaende, som S/igneu/r von Wida foregiver sig for et Oxehovet Vin at tilkomme hos H/er/r CammerRaad Schreuder, da kand Retten ej von Wida dem til afkortning for mangel af Beviis gotgiøre; naar nu de 39 Rdr 72 s/killing fra de 1429 rdr 93 s/killing fradragis, bliver igien Capitalen som von Wida da skyldig er 1390 rdr 21 s/killing hvilken capital med Rentis Rente til 29 Maj 1717 giør 1676 rdr 39 s/killing, som S/igneu/r von Wida tilfindis at betale H/er/r CammerRaad Schreuder inden 15 dager under Nam efter loven og derforuden erstatte denne Processis omkostning med 8 rdr under samme adfærd efter Loven.

Anno 1717 d/en 31 Maj er efter S/igneu/r Giert Gielmeidens og S/igneu/r Jacob Widings skriftlige begier til fogeden og muntlige Begier til mig, sampt skriftlige anmodning af dem, med efterskrevne af fogeden Veilandt opnefnte Mænd, Gregorius Lie, Jens Ulsetter, Halsteen

Rodland, Mons Flactvet, Lars Angetvet, Lars Aastvet, holdet Besigtelse paa Gaarden *Eisdvaags huuser og Mølle i hvad stand den nu findis, sampt beskreven dends Aabod og brøstfeldighed og hvad reparation den nu behøver \og indkaldet Amling Hansøn som kiøber til Veddermæle/

Hvorpaa vi begave os først til Møllen og den beskuede nøyagtig, hvilken befantes udi en meget slet tilstand, hvis lengde Var 60 Alen skoige? (skoeg?) Maal (Skogalen = alenmål på tømmer) og 16 Alen bred; Vandsien af den gandske forfalden, hvorudi ej fantes mere end 3 stander forsvarlig {...?...}\ingen/ soler; den siden fattedis da 23 standere af 8 alens *lenge eller høyde; hvoraf hver stykke vil kaaste 2 merker 8 s/killing 42 Alen soler, hver sole 15 alen lang 1 fod bred, hvoraf stykket kaaster 3 rdr stykket er 9 rdr nok fattedis over alt 15? (eller 16) heele Bielker á 16 alen lang: á 1 rdr stykket med flaateløn er 16 rdr nok 1/2 t/ylt skiødningsbielker á 2 mark 8 s/killing stykket med flaateløn er 2 rdr 3 merker; nok 12 bielker paa 12 alen lang som skal gaa paa Mølle bielken á 4 merker stykket 8 rdr; paa østre siden fattedis 3de soler á 15 alen lang og 1 fod bred á 3 rdr stykket er 9 rdr. Nok 5 standere á 2 merker 8 s/killing st/ykket 2 rdr 8 s/killing; Murlege paa den østre side

1717: 92b

fattedis á 18 alen lang, og 1 spærrelag 18 alen lang, som vil kaaste stykket 1 rdr er 2 rdr. Den vestre Gavel haver ingen standere som jo ere tienlige. Den østre Gavel vil giøris gandske nye og findis intet træværk udi den som tienlig er; dertil behøves 6 standere á 2 merker 8 s/killing st/ykket 1 Sole 16 alen 1 hovetbielke 16 alen á 2 rdr st/ykket er 4 Rdr, 1 løsholt 16 alen for 1 rdr; nok tvende krysband á 16 alen lang á 4 merker st/ykket 1 rdr 2 merker; *Galvspirer fatter 2de 10 alen og 2 paa 5 alen, kaaster 4 merker 8 s/killing. Løsholter paa begge langsiderne behøves 60 alen paa hver side, hvor til behøves paa hver side 5 stykker træ á 12 alen, til sammen 10 stykker, hver stykke vil kaaste á 4 merker stykket 6 rdr 4 merker, og da skal hver stykke være 6 tommer i klenenden i bredden. Nok fattedes 4 lang band paa Vansien 16 alen lang og 5 tommer i smaaenden á 4 merker stykket er 2 rdr 4 merker som Gregorius Lie sagde sig inden 3de dager herpaa steden derfore at skaffe. 1 Lang aas vil spidses paa 6 alen, hvis bredde 1 fod i kanten 1 rdr. Spær til taget behøvedis 4 t/ylter á 11 alen *langde á tylten for 1 rdr 2 merker T/ylten er 5 rdr 2 merker. Tolv torvveld á 10 alen lang paa begge sider á 1 s/killing alen er 2 rdr 2 merker 8 s/killing. 12 Ryholter til stormbaand, á 6 s/killing stykket er 4 merker 8 s/killing. 12 dito oven paa taget til at ligge under Velosset 4 merker 8 s/killing; 2 t/ylter Verlæss 30 stykker á 8 s/kiiling stykket er 2 rdr 3 merker. Underslag paa begge sider for 2 rdr. Til Bordtag behøves intet naar mand tager det gamble til hielp paa den østre side: Til troug behøves 60 tylter saasom det andet var utienligt; á 2 merker t/ylt borden er 20 Rdr. Bordtag til Vandsiden foruden gavelen 61? (eller 31) t/ylter 3 bord 15 rdr 3 merker 12 s/killing (15-talet utydeleg skrive, difor teke oppatt:) siger 15 rdr 3 merker 12 s/killing. Bordtag til den østre gavel 12 t/ylter á 3 merker t/ylten 6 Rdr. 10 Render paa 15 Alen lange á 1 rdr 1 mark st/ykket med førsel 1 rdr 4 merker. Arken paa Møllen træ fang Juul, ardbeidsløn til Julet, haketoug med hake tapper og pande 10 rdr 1 mark. 1 Toug til skrotvinden 4 rdr. Julet forsvarligt med Juulstok. Næver til Møllens tag behøves 200 Vaager á 1 mark Vaagen 33 rdr 2 merker. Det mellemste loft blev lagt til det nederste Golfs forbedring og de tvende andre lofter behøver hver 50 t/ylter er 100 t/ylter á 3 merker t/ylten 50 rdr. Møllehuuset fattedis med Vinduer og Vindueposter 2 rdr 1 mark. Til loftet udi Møllehuuset 4re t/ylter bord á 2 merker 8 s/killing er 1 rdr 4 merker. 1 hengsel til dørren 1 mark 8 s/killing. Til Bolverk under Møllen behøves 6 tylter og til raastolen 5 tylter; á tylten 1 Rdr 3 merker er 16 Rdr 3 merker. Ardbeidsløn til Møllen undtagen løbende Redskab 80 Rdr. Torv til taget 6 rdr. Udi Egenagler 1000 á 10 s/killing

hundrede er 6 merker 4 s/killing nok 500 Spiger á 4re for 1 s/killing; er 1 rdr 1 mark 8 s/killing. 100 bindingsspiger á 1 s/killing stykket 1 rdr 4 s/killing. 30 hakespiger 1 rdr 5 merker 5 s/killing. Tvende dørrer med hengsler efter udreigning kaaster til sammen 4 merker. Derforuden fattedes paa det løbende Redskab først 1 Nyt jul med tilfang og ardbeidsløn 10 rdr nok tvende kamme Juul med tilfang og ardbeidsløn hver 8 rdr er 16 rdr; 1 Juulstok med Ardbeidsløn 14 rdr. 1 Møllebenkmak sole 24 alen lang 1 fod bred 4 rdr. 2de Maalebet standere 2 fod

1717: 93

bred, 3 alen og 1 fod lang for 10 rdr. 4re tversoler 1 fod bred, 4 alen og 1 fod lang á 5 merker stykket 3 rdr 2 merker; 3de tylter lidsket bord til Kar á 2 merker tylten 1 rdr. Till kammeved til alle 3de Julene 2 rdr, til 3 drifter 1 rdr 3 merker. 2de t/ylter Maalebets stoel á 2 merker t/ylten 4 merker, 5 t/ylter bordvirk til raastoel var tilforne skreven. 4re t/ylter *huu (huun) til Raastoelen at bedekke med á 1 mark 8 s/killing tylten er 1 rdr, drager og klodser 2 rdr, forud/en Spiger og ardbeidsløn. Til det nederste Vandjuul 60 Klinkesøm 1 rdr 4 s/killing. Bord til Julet 1/2 T/ylt Sidebord for 1 rdr; 1 tylt udskot bord 2 merker. 1 Mølle jern at forstaale 9 merker. Tvende Juultapper at forbedre 1 rdr; 1 Jernband at sveise 1 mark, Renderne som vandet løber paa at forbedre 5 rdr 1 forskiøt til diget dens tilfang 2 rdr. Stener til Møllen fantes saa mange at møllen var brugbar; Til kistene at forbedre 1 1/2 t/ylt bord 3 merker. 3de sekker fattedis som vil kaaste 1 rdr 12 s/killing. 1 Sigteduug med remmer og tilbehør fattedis som vil kaaste 2 rdr 3 merker. Fem qværnepikker vil forstaaeles 5 merker, for kufotten at forkloue *hand 8 s/killing. 1 Slegge var forsvarlig. Armer til Juulstokken behøvis 9 stykker á 1 s/killing st/ykket 1 rdr 3 merker. 2de baand paa hver af de 3? (talet er retta på) kar med Spiger, er til sammen 2 rdr 3 merker. Egenagler 300, á 10 s/killing hundrede 1 mark 14 s/killing. Spiger til friskøttet 50 st/ykker 17 s/killing, Ardbeidsløn herfore 34 rdr;

Derefter blev besigtiget nøstet, som fattedis Tag hvortil behøvedis 30 Vaager Næver á 1 mark Vaagen 5 rdr. Til Bordtag og bryggen fra nøstet til Møllen 16 tylter Bord á 2 merker t/ylten 5 rdr 2 merker; til Bryggen 1 t/ylt Bolverk 1 rdr 3 merker. 2de lange træ til broen 18 alen lange 1 rdr. Ardbeidsløn dertil med Torv at forskaffe 5 rdr. Vindetoug vil kaaste 2 rdr, hakerne dertil 1 mark.

Floren behøvede 30 Vaager Næver á 1 mark Vaagen 5 rdr. Til bordtag 2 t/ylter á 2 merker t/ylten 4 merker. Ardbeidsløn dertil 3 rdr.

Laden fattedis ikkun 2 Vaager Næver for 2 merker og torv med ardbeidsløn 3 merker.

Den Vaaning med dend Gamle sal og kammer, ovenpaa, sampt Melkestue og Ildhuus neren, fantes meget brøstfeldig; udi Ildhuuset fantes en nermuret kaaberkiedel; og i Melkebuen en Jernkakkelovn; sampt i Ildhuuset en forsvarlig skorsteen nogenledis: den behøver 1 lang aas i Salen 18 alen lang, bord og underslag til tag og bordtag med tilfang og ardbeidsløn 6 rdr.

Smalehuuset var forsvarligt naar 1 Vaag Næver derpaa blev lagt; sampt kunde Hestestalden med 3 merker forbedris.

Borstuen fattedis 8 Vaager Næver er 1 rdr 2 merker, 2de torvald 12 alen lang 3 merker, 2de t/ylter bord til Gulvet 4 merker. Ovnen i stuen to Rixdaler at forbedre.

En liden havreqværnehuus fantes der uden steener.

Den store Vaaning fattedis Gavel og pannesteen og kiøl, sampt steen til skorstenen og reparation til Grunden særdelis paa den Vestre side; hvilket alt vil koste 1 rdr 3 merker 8 s/killing. Nok fattedes 1 trappe til haven som kunde kaaste 1 mark. Plankeverket om haven var og meget brøstfeldigt og vil kaaste med soler, Bord og Ardbeidsløn til reparation saa det nogen kort tid kunde staa 3 rdr.

Broen ved Elven forfalden

1717: 93b

hvortil behøver 3 1/2 t/ylter huun á 1 mark 8 s/killing t/ylten 5 merker 4 s/killing, underverket kand nogenledis for en kort tid passere ardbeidsløn dertil 4 merker 12 s/killing.
Stemmen til det store Vand og damstokken at forbedre vil kaaste 14 rdr.
Bliver saa den heele Brøstfeldighed paa Gaardens huuser og biugninger sampt Mølle, dammer og damstokker med Broer fantes og af os skiønnet er 527 rdr 1 mark 10 s/killing.
Hellers tilkiendegav Amling Hansøn med Gaarden at Være leverit inventarium 1 kiør, 1 g/amme/l hest, Otte Souer og 2 fiorlam og tvende smaa lam, to øxer og 3de spader, 1 *Selle (sele) og 1 kløfsalen, 1 par Meiser, 26 Melkekoller, 7 Melkebøtter, 2de skierringer og 1 bagstehelle, 1 *driftetroug (dryfte-), 1 Sigte eller hersold, 2de møgslæder 3de River, 1 bielke med skaaler og lod, 3de g/am/l/e Sigder, 1 kierne.
Og blev saa ej mere denne dag forrettet.

Anno 1717 d/en 14 Junij er, efter deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste skatteforordnings tilhold af dat/o 15 Januarij 1716 og den anden af 7 Januarij 1717, Udi Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Befuldmegtig Tieners S/igneu/r Jens *Woedsens (Woensens), udi hands herris Loulige forfalds nærværelse, sampt ædle vice *Laugmad Weilandt og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Ole Totland, og Taxationsmænd Paal Byenæs, Mons Fyllingen, Mikkel Søvig, Paal Aase, Ole Raa, og Mikkel Mittun, og efter Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Undals derpaa fulte høibydende ordre af 19 Maj 1717 foretaget at taxere de udi Nordhordleehn forefundene Ryddepladser, hvilket siden igien er igientaget d/en 24 dito ved aparte skrivelse af 24 Maj nest efter, efter hvilken ordre begyndelsen er skeed udi Schiolds Schibbrede paa SchaalevigsNæsset udi Ejerens S/igneu/r Von Rechens \og opsidderen Joen Hansøns hosværelse/ hosværelse; hvorda først er Publicerit deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste skatteforordning saavit heraf dette eller denne forretning Concernere; dernest deris høiædle Velbaarendheds udstedde ordres;
Laugmand Weilandt som foget herpaa steden formeente at saadanne Rydninger ikkun hensigtede til hvad pladser som af Almindinger var Ryddet, som hand nermere magtede at demonstrere for Cammer Collegio.
Mons/ieu/r Vonsen tilspuurte H/er/r Laugmand Weilandt paa hvad Maade hand denne Allernaadigste forordning forstoed ? hvortil S/igneu/r Weil/andt refererede sig til sit forrige;
*Eller (Ellers?) formodede fastelig Mons/ieu/r Woensen at fogeden som en tro kongens tiener ikke giør nogen dispute eller difficultet udi denne saa rene og klar en Sag, da hand derforuden ikke tviflder det hand, med allerstørste hørsomhed og allerunderdaniste

1717: 94

skyldighed efterlevende deris Kongl/ig Maj/este/t(s) allernaadigste udgangne forordninger, som tilforne ere extraherede, til hvilchen ende og høimagtpaaliggende Verk, saasom sam/m/e Concernere i deris Kongl/ig Maj/este/t(s) høje interresis i agt tagelse, Høiædle og Velbaarne H/er/r *Stiftbefalingsmad Undal har Været foraarsaget /: da hand, udi dette Aar fik kundskab at aldskillige Røddepladser her udi Nordhordlehns fogederi skulle findis, som ikke til skat og landskyld udi Matriculen vare anførte, i hvor vel fogeden forlengst burde have givet saadant

tilkiende :/: at befalle hannem saadant, inden d/en 19 Maj 1717 derom at forføje ald Vedbørlig anstalt og en lista og designation over samme Pladser, med project til Besigtelsernis berammelse, at indgive; men som derom, førend høi bemelte Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens afreise ikke indkom, er fogeden derom atter d/en 24 Maj bleven erindret, og tilholdt d/en 14 Junij nest efter førstkommende paa Schaalevigenæsset at tage en begyndelse og saa fremdelis udi fogederiet; saa hand nu paa sin herris Veigne ikke vilde tvifle, at fogeden til allerførstbemelte deris kongl/ig Maj/este/ts høje intressis og denne forretnings Uopholdelige begyndelse og fuldførelse, har efter allerunderdanigste pligt, forføjet ald vedbørlig anstalt.

Fogeden derimod replicerede at hand ikke kand forstaa at forordningen andet hensigter til end rydningspladser udi Almindinger, og saasom denne plads ligger under hovetgaarden Kiøkkelvig, saa tilspuurte hand Mons/ieu/r von Rechen om hand vilde have den lagt ? hvortil hand svarede at skal hand ligges da faar hand ligges af hovetgaarden particulair fra: vedstod hellers Mons/ieu/r von Rechen at have faaet Varsel til denne forretning: fogeden siunis at være fornermet med at Mons/ieu/r Vonsen og ikke Stiftbefalingsmanden havde en anden edsoren fuldmegtig beskikket; herom holt Mons/ieu/r Vonsen unødig at tilsvare H/er/r Laugma\n/d noget, saasom hands herris befaling var nok for ham og hand beskikkede udi sin fraværelse og loulige forfald paa landet hvem hand siuntis beqvem dertil Laugmanden Uadspurt [.?.] Retten disse disputer uagtet, og for at giøre deris Kongl/ig Maj/este/t tienist tilspuurt Mons/ieu/r von Rechen hvor lenge det er siden at samme gaardeplads Schaalevigen var ryddet hvortil de svarede at anno 1682 skede begyndelsen og til denne tid er det bleven ulagt og ej taxerit: hvilken

1717: 94b

plads er consenterit dem af forfædrene S/a/l/ig/ Mag/ister Otte Schreuder, til Rødning at optage.

Thi foretog vi os samme plads med Udmarken at besigtige, som fantes forsvarlig; hvad indmarken eller Bøen er angaaende, da kand derpaa fødis 6 Bester og Saaes to tønder; thi blev den ansat til Landskyld og skat, aarlig 1 p/un/d Smørs Landskyld og skat; hvorimod om flere bester herefter skulle tillegges, derfore bør betalis gresbede til hovetgaarden Kiøkkelvig, af hvis udmark dette er røddet; og nyder for de 6 bester fellis græsgang, Efterdi udi 35 Aar samme til denne Tid har været upaaklagelig hvorved hovetgaarden Kiøkkelvig ingen afgang kand skee.

Samme dag klokken var 5 om eftermiddagen, blev med foranførte Mænd foretaget besigtelse paa Gieringsvigen under Kiøkkelvig liggende og af dends Udmark opryddet, hvor da ej med os Vilde bivaane H/er/r vice Laugmand Weiland, udi Erik Hylds nærværelse paa S/igneu/r von Rechens Veigne, hvorda opsidderens koene Var hiemme som efter tilspørgelse svarede, at dette plads for Nogle og *3dive (30) Aar siden er bleven opryddet og af dem til denne Tid beboet, hvilket af os blev besigtiget indengierds og udengierds; Udengierds har den ej Videre fæbed end hvad hovetgaarden Kiøkkelviig tilkommer. Indengierds kunde samles saa meget høe at af Bøen kand fødes 4re best; der saaes 1 1/2 t/ønne korn; Skoug og fiskerie af Vaager var der ej til dem, thi blev den ansat af os (til) 1/2 pund Smør; udmark *tillegeggis dend af Hovetgaarden til 4re kiør, efterdi hovetgaarden den udi saa lang tid har kundet taale uden skade; skulle flere store *høfder herefter dags paa dette plads tilleggis, vil dends fæbed til Hovetgaarden Kiøkkelviig betalis.

Og som Laugmand Weilandt tilforne exsiticerede sig ved forrige forretning at ingen flere Vare advarede som Ryddepladser havde, thi kunde, i hvor gierne mand end hafde ønsket det;

uden ejernis Advarsel videre forretninger uden stevnemaal eller vedkommendis tilkiendegivelse foretagis; da dog S/igneu/r Wonsen forestillede ham at hand dertil hafde nemblig Laugmand Weiland, haft tid nok efter ordre samme at i verk stille og foranstalte.
Og blev saa Mændene tilspuurt af S/igneu/r Wonsen paa Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Veigne hvor mange flere pladser endnu Ulagde ere ? udi Schiolds Schibbrede ? hvortil de svarede Bachen ved Kongshafn; Lien under Grafdal; Hollen under Damsgaard; Stranden under Damsgaard; Slettebachen under Natland; Hunstadnæsset under Hunstad, Gotlandsvigen under Brevig;

Anno 1717 d/en 15 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue udi Buchen, nærværende udi Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals fraværelse hands beskikkede befuldmegtig tiener S/igneu/r Jens Woensen

1717: 95

Ædle vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mons Foldnes, Nils Biørøen, Mikkel Nipen, Nils Kaartvet, Nils Foldnæs, Jacob Tøssøen, Aadne Schoge og Nils Schoge med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat og Almuen tilholdet, til ædruelighed, ærbødighed og fredelighed, er først publicerit.
(1.) Deris Kongl/ig Majes/te/ts allernaadigste forordning angaaende Krigsstyrer for 1717 dat/erit Kiøbenhafn d/en 12 Apr/ilis 1717 ./.
2. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste patent angaaende Hans Henrik Ravnzøns Midler og effecter, hvor de findis at notificeris Regierings-*Canelliet udi Glykstad, dat/erit Kiøbenhafns Slot d/en 13 Maj 1717.
3. Deris Majest/ets allernaadigste patent angaaende de reformeredis frihed for persoenelle Skatter dat/erit Kiøbenhafn d/en 4 Junij 1717 ./.
4. Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens ordre angaaende 15 dragoners udredelse af dette fogederies Verdslige betientere og andre bemidlede, dat/erit Bergen d/en 16 Junij 1717 ./.
5. Stiftbefalingsmandens Resolution paa endeel af Wosse Almues supplique angaaende dagskattens udredning for 1714 med mere; hvorudi dend gemene Almue er befriet for dends dagskat og paabud, men de bemidlede tilfalt samme at betale, dat/erit Bergen d/en 24 Maj 1717.
6. Høiædle og Velbaarne Herris constitution til sin befuldmegtig tiener S/igneu/r Jens Woensen Tingene udi Nordhordlehn at bivaane, daterit Bergen d/en 24 Maj 1717 ./.

Dernest havde Stiftbefalingsmanden(s) beskikkede Befuldmegtig S/igneu/r Woensen esket den af de høje Herrer for Financerne og tilforordnede udi Cammer-Collegio fogeden forlengst anbefallede Matricul, som ermelte foget udi sin skrivelse af 19 Maj nest afvigt til Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undal, havde givet tilkiende paa disse forestaaende Sommertinge at Vilde tage af Sorenskriveren, Laugrettet og den tilstæde Værende Almue efter examination attesterit, hvilken fogeden os producerede, og Stiftbefalingsmandens beskikkede befuldmægtig tiener til examination overleverit, men som ermelte Woensen ikke

fant Matriculen udi saadan form indrettet, som de Høje Herrer for Financerne og udi Cammer Collegio forlanger udi deris høibydende af 9 Nov/embris 1715, saa Vel til Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmanden selv som fogederne, efter den enhver derom tilstillede model, ej heller var bagefter Matriculen anført og bereignet de Kongl/ig Contributioner, af den fulde Matriculs beløb uden afkortning, og derfore sagde ikke at kunde ansee dette Verk for andet end en Concept til Matriculen, saa anviste hand fogeden for en siddende Ret dend fra det høikongl/ig Rente Cammer Stiftbefalingsmanden tilsendte Model hvorledes samme Matricul skal indrettes og tilspuurte H/er/r vice Laugmand og Constituerit foget Weilandt om hannem ikke ligesaadan Model fra det Kongli/g Rente Cammer vare tilkommen ? og hvorfore hand ikke Matriculen paa dend

1717: 95b

Maade hafde indrettet og ellers begierede om hannem nogen anden senere Model Var tilstillet, hand da nu Vilde fremvise den at Matriculen derefter Vedbørlig kunde Vorde examinerit: Laugmanden sagde sig hertil indtet at vilde svare saasom det ikke her var hands forum. Endnu hafde hand esket det anbefallede Mandtal over Odelskattens Mandtal, og fordi samme ej heller fandtis indrettet efter dend indkomne og anviste Model, foruden at derudi Var inddraget eendel beneficerit Gods som ikke Vedkom Odels-Mandtallet sagde hand ej at torde understaa sig samme til nogen examination at foretage og paa lige maade giorde til fogeden foranførte spørsmaal; hvortil fogeden svarede at Cammer Collegium var hands rette forum. Endnu paafordrede hand Mandtallet over det beneficerede Gods med Præsteskabets og Geistlighedens angivelse til nermere conference; Laugmand Weilandt producerede deraf en copie og sagde at originalen tiligemed Præsteskabets originale angivelse til det høikongl/ig Cammer forlengst var nedsendt, hvorefter stiftbefalingsmandens befuldmegtig Woensen sagde at i hvor vel hand i følge af det Kongl/ig Rente Cammers ergangne ordres af 9 Nov/embris 1715 kunde være beføjet ikke at foretage sig denne af fogeden saa kaldet Matricul til Nogen examination foruden at hand foresagde fogeden, at denne imod Modellen, efter saa lang tids forløb indrettede Matricul og odelsmandtal ikke bliver af Stiftbefalingsmanden approberit forinden samme paa den Maade indrettes som dend fogeden dertil fra det Høikongl/ig Rente Cammer tilstillede Model foresiger og den høibydende ordre naadigst befaller og saaledis forestillede fogeden at hand fik at takke sig selv om hannem nogen Uleilighed skulle *tilstagis (tiltagis?), formedelst samme saaledis som anbefallet er, ej er indrettet, saa vilde ha/n/d dog for at *faciliter (fasilitere = gjøre lettere) fogeden dermed igiennem løbe denne saa kaldet Matriculs løbetal paa disse sommertinge udi Norhords fogederie og i det øfrige formodede at fogeden saaledis indretter hands Matricul og Odels Mandtal, som anbefallet er.

Dernest blev publicerit

(1.) Abraham Wessels udgivne bøxelbrev til Samson Jonsøn paa 15 merker Smør udi Glesnæs, dat/erit Bergen d/en 8 Julj 1717.

2. Jørgen Breders udgivne Bøxelbrev til Ole Christophersøn paa hands Værfaders brug udi Nedre Børnæs dat/erit Børnæsvaagen d/en 21 Martj 1717.

3. Mogens Knudsøn, Vincents Hambre og Lars Olsøn Dales udgivne Skiøde til Mikkel Knuds/øn Bache paa 12 merker fisk udi Bache, dat/erit Bache d/en 11 Maj 1717.

4. Knud Bachis udgivne bøxelbrev til *Ander Johans/øn paa 1 1/2 Spand fisk udi Spilde, dat/erit Buchen d/en 15 Julij 1717.

5. Knud Baches udgivne bøxelbrev til Nils Tørresøn paa 1 Spand fisk udi Spilde dat/erit Buchen d/en 15 Julij 1717.

6. Hans Jacobsøn Todes udgivne bøxelbrev til Nils Nilsøn paa 1 pund Smørs leje udi Mitfielde, dat/erit Bergen d/en 4 Junij 1717.

1717: 96

Mons/ieu/r Wonsen tilspuurte Almuen og Laugrettet om nogen ryddepladser her findis som ej for Skat og Landskyld ere satte ? hvortil de svarede Sørlie; og under Sørtoften 2de paa plads, de tvende sidste ere røddede for 4re Aar siden og Sørlie er imod 20 aar siden den blev ryddet.

7. Hans Jacobs/øn Todes udgivne bøxelbrev til Anders Olsøn paa 2 p/un/d fisk udi Schaalevigen dat/erit Bergen d/en 10 Julij 1717 ./.

D/en 16 Julij blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev først continuerit med Skatternis oppebørsel;

Dernest blev publicerit Rasmus Tostensøns udgivne bøxelbrev til Rasmus Stephensøn paa 6 20/27 merker fisk udi Landraa, dat/erit Buchen d/en 16 Julij 1717 ./.

Derefter, saa snart Skatterne vare betalte, saavit dennesinde var at bekomme, blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne Krigsstyr for 1717 med foranførte Laugrettesmænd og tvende til Hans og Mons Lerøen.

D/en 17 dito blev Retten igien (sat) sammesteds med foranførte og de tvende forhen specificerede med Laugrettet taxations-Mænd, hvorda først blev fuldbyrdet taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 hvis summa udi dette Schibbrede var 525 rdr 3 merker 13 s/killing.

Lensmanden Nils Bildøen haver ladet indkalde Lars Monsøn Kallestad som haver tilstaaet at skulle være barnefader til Brite Aamundsdatters foster, hvilchen Brite Aamundsdatter er funden død udi et Vand liggende at befunden at have Været frugtsommelig; til sine Bøders erleggelse.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; tilstaaende endnu som før at have vildet egtet hende; og saaledis formodede for fulde Bøder at blive forskaanet;

Fogeden tilspuurte dend indstevnte om hand ved levende Vidnisbyrd kand bevise at hand med hende har været forlovet, eller og med hendis Venner kand bevise og egne Venner at have været forlovet med hende og forsikret hende om egteskab ? hvortil hand svarede at hand det ej for nogen af sine Venner har aabenbaret men allene for pigen selv: men skulle være aabenbaret af Pigen for hendis Broder Baar Aamundsøn Bøe allene.

Laugmanden paastoed at dend indstevnte bliver tilfunden at bøde sine fulde bøder, efterdi hand ej med Samfrænder loulig kand bevise det nogen trolovelse imellem dem er sluttet, og kunde hand ikke imodtage denne hand sigende for tilstrekkeligt i denne Sag, saasom hand ikkun anseer det for en optenkt undskyldning.

Afsagt.

Som Lars Monsøn ej fragaar det hand jo haver været fader til det foster Brite Aamundsdatter har været med, og ej nu kand afbevise med fellis Venners loulige Vidnisbyrd at nogen forlovelse imellem dem er sluttet i levende *livende live, men det indtil nu for sine Venner

fordølget, da kand Retten ej andet end følge fogedens paastand, og tilfinde Lars Monsøn at bøde sine fulde Bøder 24 lod sølv inden 15 dager under Nam efter loven.

Mons/ieu/r Wonsen tilspuurte dernest om de Mænd af dette Skibbredet som forleden Aar paa Sommertinget giorde den usømmelige tumult, nu Vare tilstæde at efterleve deris Excellence H/er/r Baron Kraghs Resolution paa deris underdanige Supplichve angaaende samme deris begangne forseelse; hvoraf eendeel møtte, men de 3de hovetmænd Vare borte; thi befallede Woensen at de til Høstetingets første dag skulle møde og samme Resolution underdanigst efterleve saafremt de ikke vilde Vente sig straf for deris opsedsighed.

Dernest blev restantsen paa de ordinaire Skatters 2de terminer for 1717, sampt extraordinare Skatter for 1715 og 1716 lydeligen

1717: 96b

for Almuen oplæst, og som ingen indsigelse derimod af de tilstædeværende er giort, er den ædle Vice Laugmand Weilandt og foget, efter begier under Rettens forseigling, til Exsecutions inddrivelse tilbage leverit, hvis summa var 543 rdr 5 merker 9 s/killing.

Og som ej videre Sager efter paaberaabelse vare indstevnte blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1717 d/en 19 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Frechau, nærværende udi Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals loulige forfald hans beskikkede befuldmegtig Tiener S/igneu/r Jens Wonsen, ædle vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Anders Tveten, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Lars Harchestad, Paal Herløver, Elling Icheland, Anders Hestenæs, Halvor Holme, Jacob Rong, Mikkel Næsse, Rasmus Hougland udi Hans Alvøens sted, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten, udi deris Maj/este/ts Høje Navn var bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste udgangne forordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 95 findis extraherede, dernest blev publicerit.

(1.) Velædle Laugmand Nils Knags udgivne Bøxelbrev til Ole Eriksøn Alvem paa 1/2 Vaag fisk udi Gaarden Schiold dat/erit Bergen d/en 15 Junij 1717.

2. Jaen de Rytters udgivne bøxelbrev til Johannes Jacobs/øn paa 1 p/un/d 6 merker fisk udi Søre Sæle, dat/erit Bergen d/en 9 Febr/uarij 1717 ./.

Mons/ieu/r Woensen tilspuurte dernest om her findis nogen Ryddepladser herudi Schibbredet som ej for Skat og Landskyld ere ansatte ? hvortil de svarede at under Herløe Gaard er liggende Horsøen, Obsøen, Aadlandsvigen, Schraamestad, Oxnæs, Guldbrandsøen, item Lougøen under Nor Sæle, Sætre under Hope: hvilke pladser lenge for deris tid haver været opryddede, men Lougøen er ryddet for 7 á 8tte aar siden, videre viste de ikke af.

Mons/ieu/r Woensen tilspuurte den tilstædeværende Almue om de noget over fogeden og

Sorenskriveren haver at klage, hvortil Almuen svarede nej, saasom de om dem ej andet hafde at sige End det som got Var.

Nils Knags udgivne bøxelbrev til Ole Olsøn Frommereide paa 16 merker Smør udi Gaarden Frommereide er dernest publicerit af dat/o Bergen d/en 17 Decembris 1716 ./.

Ditoes udgivne bøxelseddel til Mikkel Joensøn paa 6 merker Smør 14 merker fisk og 1/6 faar udi Ohne, dat/erit Bergen d/en 25 Junij 1717 ./.

Mikkel Buschis udgivne transport til Velædle og Velbyrdige Jomfru Ane Margrete Lilienschiold paa efterskrevne gods Husebøe udi Herløe Schibbrede skylder aarlig 2 løber Smør 1 1/2 t/ønne Malt udi Syndmørs fogederie Jørgenfiords Schibb/rede Øfre-Soure 1 Vaag 1 p/un/d, Nedre Soure 1 Vaag 1 p/un/d 12 merker Rodve Schibbrede Korsfirr 1 p/un/d 12 merker Rise 1 Vaag 1 p/un/d 12 merker Wandelfvens Schibb/rede Øfre Breche 2 p/un/d 6 merker af dato Bergen d/en 4 Maj 1717 ./.

Bodel S/a/l/ig/ Jonas Heltis udgivne bøxelseddel til Nils Johans/øn Ulfvatten paa 1 p/un/d 6 merker fisk udi Nøtenæs med underliggende Laxevaag dat/erit Berg/en d/en 28 Junij 1717.

Zidsele Kaasis udgivne Bøxelbrev til Ole Rasmusøn paa 1/2 Vaag fisks leje udi Tielstad, dat/erit Herløe d/en 27 Martij 1717 ./.

D/en 20 Julij er Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda er publicerit

Velædle Severin Seehuusens udgivne bøxelseddel paa 18 merker Smør og 1/2 Vaag fisk udi Floen dat/erit Bergen d/en 12 Julij 1717 ./.

1717: 97

Rasmus Frommereidis ærklæring til nu Værende Bøidelensmand Anders Tveten, blef dernest publicerit af dat/o Frommereid d/en 12 Julij 1717, som udi hans hosVærelse blev oplæst og tilstaaet af ham at være udstæd og underforseiglet.

Bodel S/a/l/ig/ Jonas Heltis udgivne bøxelbrev til Ole Rasmusøn paa 18 merker fisk og 8tte Kander Malt udi Nor Sæle, dat/erit Frechau d/en 20 Julij 1717 ./.

Og som Skatterne Saavit dennesinde var at bekomme vare oppebaarne blev foretaget med Sagerne, og hafde da

Bøidelensmanden Anders Tveten ladet stevne Maria Jacobsdatter Wig efter forrige tiltale sampt frenderne Nils Sæbøe og Paal Heggøen til forklaring efter forrige afskeedigelse;
Maria Jacobsdatter Vig møtte for Retten og tilstod at Være louglig stevnt for denne Sag, og tilstod at hendis barnefader Var Knud Olsøn Qvame, som ere udcommenderit for Matros og er udgaaet førend de kunde fuldbyrde deris egteskab, og at samme imellem dem Var sluttet skal Vidne Nils Sæbøe og Paal Heggøen.
Paal Heggøen møtte ikke, ej heller nogen paa hans Vegne;
Nils Sæbøe møtte og forklarede selv villig her at Vilde Vidne, omendskiønt det ikke var

hands rette Værneting; som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at Knud Olsøn Qvame som nu er ude i kongens tieniste; begierede at hand tilligemed Paal Heggøen skulle tale for ham, at hand begierede Marie Jacobsdatter Vig til egte, og om det Var med hendis Villie og Forældrenis Raad og samtykke, vilde hand have hende til egte, dog sagde hand førud sig ej at have jord at forsørge hende med, thi svarede forældrene at de vil Vare vel tilfreds med egteskabet, naar hand vilde tiene dem et aar indtil en Jord eller gaard kunde blive ledig, videre hafde hand ej at forklare uden at persohnen træedde strax til tienisten hos forældrene og af samme tieniste blev udskrevet, og som deponenten *foram (fornam) at Pigen var bleven frugtsommelig, skrev hand ham til og fik svar fra ham af 30 Febr/uarij 1717 som hand producerede: hvilchen blev læst. Nok producerede Marie Jacobsdatter Wig hans brev af dato 7 Apr/ilis 1717 som blev læst.

Laugmand Weilandt paastod at efterdi af de 3de i rette lagde brever er bevist tillige med det ene førte Vidne at dend indstevnte har Været forlovet med den hon foregiver at være sin forlovede som videre af acterne er udvist, thi paastod hand at hon bliver tildømt at bøde sine egte bøder, saasom hand fornemmer at deris forlovelse har værit sandfærdig og intit har forhindret deris egteskab uden hands hastige udcommendering.

Afsagt.

Som Marie Jacobsdatter Vig med de trende i rettelagde Brever fra sin forlovede festemand Knud Olsøn Qvame bevisliggiør det indtet har forhindret deris egteskab uden hands hastige udcommendering; da kand Retten ej tilfinde hende videre at betale end egteskabs bøder, som er paa hendes anpart 2 1/4 lod sølv i følge af lovens 6te Bogs 12 Capit/ul 1 art/icul inden fembten dager under Nam efter Loven.

1717: 97b

Dito haver ladet stevne Tosten *Tostvig en gift Mand for begangne Lejermaal udi sit egteskab da hand haver levende koene med Synneve Iversdatter *Toskvig og Synneve Iversdatter til gienmæle, og begge til strafs lidelse efter loven:

Begge de indstevnte møtte for Retten og tilstod at Være loulig stevnte for denne Sag. Tilstaaende sig tilstod at hon tilstod at have ingen anden fader til sit barn end ermelte Tosten *Tostviig; hand tilstod det samme at Være fader til hendis barn.

Laugmand Weilandt paastod, at efterdi de indstevnte tilstaar sigtelsen, hand da bliver tilfunden at straffis yderlig paa sin formue og hon at bøde sine fulde bøder efter loven.

Afsagt.

Som de indstevnte tilstaar sigtelsen saa tilfindis Tosten Tostviig for hans begangne horeri udi sit egteskab da hand haver levende koene, med Synneve Iversdatter at straffis yderlig paa sin formue og Synneve Iversdatter at bøde for sin begangne *løsøgtighed med Tosten Tostvig 12 lod sølv, inden fembten dager under Nam efter loven og begge at stande Aabenbare skrift.

Dito lader stefne Gundele Olsdatter Hendøen efter forrige tiltale.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hendis Vegne.

Stevnevidnerne Lensmanden Anders Tveten og Stephen Berla/n/d afhiemblede med ed og opragte fingre at have stevnt hende med mere end fiorten dages Varsel for denne sag til dette Ting.

Vice Laugmand Weilandt paastod at dend indstevnte bliver paalagt under en vis straf at møde til neste ting at forklare hvem hendis barns fader er, og end tilfunden at bøde hendis fulde bøder.

Afsagt.

Som Gundele Olsdatter først befindis loulig stevnt og nu efter laudags foreleggelse ej møder eller lader svare til Sagen da tilfindis hon at bøde efter lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 articul, for begangne horeri 12 lod sølv inden femten dager under Nam efter loven og stande aabenbare skrift; og forelegges derforuden at møde persohnlig til høstetinget og forklare hvem hendis Barns fader er, under 4 rdr straf til de fattige, dersom hon herimod er overhørig.

D/en 21 dito blev Retten igien sat sammesteds med forhen specificerede, hvorda er Tinglyst

Johannes Sæles Udgivne bøxelseddel til Nils Aamundsøn Dale paa 10 31/32 merker fisk udi Dale, dat/erit Frechau d/en 21 Julij 1717 ./.

Dernest Else Lilienschiolds S/a/l/ig/ Risbreks udgivne pante-obligation til S/igneu/r Hermand Schreuder paa 100 rdr, hvorfore er pantsat den Gaard Iden af dat/o 21 Januarij 1716.

Siden blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 med laugrettet og efterfølgende Mænd Anders Ramnanger Ole Olsøn Kleppe, Gregorius Houland, og Nils Nøtenæs og Jonas Tosken og Nils Heggøen, Jacob Thommes/øn Ronge, Gunder Schiellang(er) og Mogens Frechau og af os samptlige forseiglet

1717: 98

hvis summa for dette Schibbrede beløb sig til 494 rdr 2 merker 2 s/killing.

Sluttelig blev restantzen forfattet saa vel paa de ordinaire Skatters tvende terminer, som resterende Skatter for 1715 og 1716, sampt 1717 forfattet og for Almuen lydelig oplæst, og som ingen indsigelse derimod af tilstædeværende er giort, er den ædle vice Laugmand Weilandt, efter begier under Rettens forseigling tilbage leverit, hvis *humma (summa) Var 786 rdr 3 merker 15 s/killing.

Anno 1717 d/en 23 Julij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Radøe Schibb/redes Almue paa Tingstædet Ascheland, nærværende udi høi ædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals Loulige forfald, hands beskikkede Befuldmægtig tiener S/igneu/r Jens Woensen, ædle vice Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandt, Bøidelensmanden Rasmus Sæbøe og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mons Helle, Nils Helle, Hans Olsvold, Mons Byrkeland, Jens Houkeland, Johannes Qvame, Nils Kalstad, og Mikkel Dale, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente Advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt Høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 95 findis extraherede. Dernest blev publicerit

(1.) Ædle Laugmand Weilandts udgivne Constitution til Nils Rasmusøn Sæbøe til at Være Lensmand udi Rasmus Sæbøes sted, som samme sit Embede for Retten opsagde af dato Aschelands Tingstue d/en 23 Julij 1717 ./.

2. Catarina de Creqvi S/a/l/ig/ Peder Lems udgivne Bøxelseddel til Johannes Johansøn

paa 1/2 pund Smør og 10 kander Malt udi Øfre Qvalem, hvorfore er betalt bøxel 3 rdr 3 1/2 merker dat/erit Berg/en d/en 5 Junij 1717 ./.

3. Mag/ister Ole Storms udgivne bøxelseddel til Nils Hansøn paa 16 merker S/mør og 8tte kander korn udi Olsvold, hvorfore er betalt Bøxel 3 rdr, samme dat/erit Bergen d/en 24 Aprilis 1717 ./.

4. Stiftskriver Hans Wittes udgivne bøxelseddel til Gudmund Eriks/øn paa 18 merker S/mør 1/2 Mæle Malt udi Maraas, hvorfore ingen bøxel er tagen, men leilendingen forobligerit derimod huusene at opbygge, dat/erit Kilstrømmen d/en 1 Maj 1717 ./.

S/igneu/r Wonsen tilspuurte Laugrettet og tilstædeværende Almue om de viste at nogen ryddepladser fantes som ej for skat er lagt, hvortil de svarede det de ej andet viste end Molde-holmen under Willanger.

Brynnild Eilertz udgivne bøxelseddel til Magne Thommes/øn paa 1/2 løb Smør udi Daland af dato Wichingevaag d/en 26 Nov/embris 1716 blev Tinglyst.

Johan Friderik Tuxens udgivne Bøxelbrev til Erik Monsøn paa 12 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Noranger, dat/erit Bergen d/en 22 Aprilis 1717 ./.

D/en 24 dito er Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev continuerit med Skatternis oppebørsler,

Dernest blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 foretaget med efterskrevne Mænd Johannes Qvidsten, Hans Olsvold, Jens Houkeland, Mikkel Dale, Nils Helle, Mikkel Qvalem, Johannes Manger, Nils Kolstad, Mons Birkeland, Ole Miøs, Knud Boge, Mons Ystebøe, og Mons Helle, hvis summa beløb sig til 285 rdr 5 merker 12 s/killing.

Sluttelig blev restantzen saa vel paa de ordinaire skatter for 1716, som

1717: 98b

ordinaire skatter for 1715 og extra skatter for 1715 og 1716 forfattet og lydelig for Almuen oplæst, hvorimod ingen indsigelse af den til stædeværende Almue er vorden giort; thi blev den fogeden efter forlangende under Rettens forseigling tilbage leverit til Restantzernis inddrivelse hvis summa var 619 rdr 3 merker 8 s/killing.

Anno 1717 d/en 29 Julij er holdet Almindeligt Sommer, Skatte og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue paa Gaarden Indlyren nærværende udi Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals fraværelse hands beskikkede befuldmegtig tiener S/igneu/r Jens Woensen, udi Velædle og Velbyrdige Laugmand og Constituerit foget S/igneu/r Henrik Weilandts sted Lars Brun, Bøidelensmanden Mikkel Onæs og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jacob Monstad, Halsteen *Lofaas (Løfaas), Jacob Kielen, Mons Weraas, Jacob Kielgaflen, Jon Lillaas, Elling Hellistved, Mons Fondnæs med *med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed sampt ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste udgivne

forordninger og høiøfrigheds anordninger, som fol/io 95 findis extraherede.

Dernest blev publicerit Nils Knags udgivne bøxelbrev til Christian Hans/øn paa 12 merker Smør 4re Kander Malt og 12 merker fisk udi Østrem, dat/erit Bergen d/en 5te Febr/uarij 1716 ./.

Mons/ieu/r Wonsen tilspuurte Almuen, om de af viste det nogle Ryddepladser udi dette Skibbrede fantis, som ej for Skat og Landskyld vare satte ? hvortil de svarede nej, undtagen Raadmandsøen og Østremsnæsset, og Langøen, og Scherholmen under Ulføen.

Mons/ieu/r Woensen gav tilkiende at som hand nu fornemmer man at H/er/r Vice Laugmand absenterer sig fra tingene og udi sit sted beskikker sin fuldmegtig Mons/ieu/r Lars Brun, saa hafde hand dette før Laugmandens afreise allene at erindre at som hand ved disse allerrede holdte tingers betiening ved Norhordlehns fogederi ved skatternis afbetaling paa min Herris høiædlig Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals Veigne meget Ugierne har fornummet at H/er/r Vice Laugmand og Constituerit foget Weilandt ikke haver brugt den af Stiftbefalingsmanden for 1716 for Nordhordleehns fogederie authorisereede Cassabog i følge af deris Maj/este/ts allernaadigste Skatteforordninger og det høibydende Cammer Collegie derom forlengst giorte anstalter, men i den sted brugt en U-authoriserit og Uforseiglet Bog, saa hand derfore ikke kunde Vide hvad rigtighed samme Bog med Bøndernis Bøger kunde have, saa fant hand sig beføjet paa høibemelte sin herris Veigne at tilspørge H/er/r Vice Laugmand og Constituerit foget hvorfore hand ikke har betient sig af den rette anordnede og authoriserede af Stiftbefalingsmanden Cassa bog, hvortil Laugmanden indgaaende svarede sig allene at dependere af Cammer Collegio og ej denne Ret; hvorpaa hand forestillede den Constituerede foget, u-agtet at hand udi Wosse fogederi hafde fornummet det samme og at fogeden ej heller der hafde holdt nogen Cassa bog for 1716 at det Vilde komme paa hans ansvar og derhos formodede, at fogeden ikke vilde bære nogen fortrydelse over at hand reserverede sin Herris Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens tiltale til fogeden derover og videre derudinden giørende demonstration for den høje øfrighed, hvilket alt, som nu for Retten og paa de forrige tinge er passerit og udi Protocollen indført, hand af Retten ved tingernis afholdelse begierede beskreven.

1717: 99

D/en 30 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda blev continuerit med Skatternis oppebørsler og imidlertid fremkom efterfølgende og lod tinglyse deris Skiøder og

1. Bøidelensmanden Iver Esems udgivne Skiøde til Johannes Rasmusøn Nere Tvet udi Gaarden Nere Tvet hvor hand selv bruger og beboer 6 merker Smør og 3 kander Malt, saa ermelte Johannes Rasmusøn er ejende med de 12 merker Smør og 18 kander Malt hand for 40 Aar arvet haver 18 merker Smør 21 kander Malt dat/erit Esem d/en 23 Junj 1717.
2. Ole Eidsnæssis, Magne Lies og Mikkel Mikkels/øn Fonnebostis udgivne Schiøde til Zander Zandersøn Øfre Tvet, saasom Ole Eidsnæs haver soldt ham 2 1/2 merker Smør 3 5/6 kande Malt, Magne Lie selger ham 3 merker Smør og 5 kander Malt; Mikkel Mikkelsøn Fonnebust selger 3 merker Smør 4re kander Malt, udi Øfre Tvet; saa ermelte Zander Zandersøn nu er ejende udi Øfre Tvet, med de 5 merker Smør og 7 2/3 kande Malt hand selv for 28 Aar siden Arvet haver udi samme Gaard *Nere Tvet 13 1/2 merker Smør 20 1/2 kande Malt, dat/erit Bergen d/en 7 Maj 1717 ./.
3. Ole Eidsnæssis, Mikkel og Zander Øfre Tvet og Nils Nedre Tvets udgivne Skiøde til

Iver Esem udi Nedre-Tvet til sammen 15 merker Smør og 16 kander Malt eller korn, saa ermelte Iver Esem nu er ejende med de 9 merker Smør og 8 kander korn hand selv arvet haver til sammen udi gaarden Nedre Tvet 1 p/un/d Smør og 1/2 t/ønne korn; Actum Bergen d/en 22 Junj 1717 ./.

4. Ole Eidsnæssis og Magne Lies udgivne Skiøde til Mikkel Zandersøn Øfre-Tvet paa 5 1/2 merker Smør 8te 5/6 kande Malt udi Gaarden Øfre Tvet, saa ermelte Mikkel Zandersøn nu er ejende med de 5 merker Smør 7 2/3 kande Malt, hand for 28 Aar siden arvet haver, til sammen udi Gaarden Øfre Tvet 10 1/2 merker Smør 16 1/2 kande Malt, samme dat/erit Bergen d/en 7de Maj 1717 ./.

5. Iver Esems udgivne bøxelseddel til Anders Monsøn paa 18 merker Smør og 21 kander korn udi Nere Tvet, dat/erit Øfstegaard d/en 24 Maj 1717 ./.

Dernest blev Sagerne foretaget og havde da.

S/igneu/r Peter Badscher paa S/igneu/r Søren Løchstørs veigne stevnit Johan Juchum Kling at møde paa Lyrens Tingsted d/en 29 og 30 Julj 1717 og efter forrige tiltale Dom at lide, saavel om hovetsagen som Processens omkostninger.

Juchum Kling møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne efter paaraabelse.

Stevnevidnerne Mikkel Onæs og Rasmus *Hougmur (Haugsmyr) afhiemblede med ed og opragte fingre at have stevnt ham med over 6 Ugers Varsel til dette Ting og for denne Sag og talte med hans Hustrue.

Peder Bejer udlagde paa S/igneu/r Peter Badschers veigne, som fuldmegtig for S/igneu/r Søren Løchstør hans skriftlige indleg af dat/o Bergen d/en 28 Julj 1717 som blev læst.

Afsagt.

Efterdi S/igneu/r Johan Juchum Kling, efter trende af Citanten givne Stevnemaaler, ej noget mod Citantens S/igneu/r Søren Løchstørs opførte Reigning, giensigeligt og giendriveligt producerer, da kand Retten ej andet end tilfinde S/igneu/r Johan Juchum Kling at betale Citanten S/igneu/r Søren Løchstør, efter hands indgivende Reigning dend søgende summa 50 rdr 0 merker 4 s/killing, og 4 rdr udi Processens forvoldte omkostning \til dato/ til sammen 54 rdr 0 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

1717: 99b

Derefter blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 med efterskrevne Mænd af Lindaas Sogn Mons Weraas, Halsten Løvaas, Knud Bruntland, Anders Houge, af Mychings Sogn Mons Schoge, Ole Sæveraas, Ole Nataas og Mikkel Tveten, af Lyre Sogn, Mogens Hundven, Knud Tveteraas, Mons Udlyren, Og Anders Indlyren, af Austrems Sogn Mons Fondnæs, Jon Lillaas, Nils Niøten og Børge Niøten; hvis summa beløber sig til 277 rdr 5 merker 9 s/killing.

Sluttelig blev restantzen saa vel paa de ordinaire skatter for 1716, som 1717 og extraordinaire Skatter for 1715, 1714 og 1716 forfattet og for Almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse af de tilstædeværende er Vorden giort, thi blev den fogedens fuldmegtig efter forlangende under Rettens forseigling Efter forlangende tilbage leverit hvis summa Var 869 rdr 1 mark 7 s/killing.

Hellers havde ædle vice Laugmand Weilandt for hands afreise for Retten tilkiendegivet, som og blev oplæst, det hand beskikkede sin tiener Mons/ieu/r Lars Brun paa sine Veigne, til at

oppebærge alle skatter og tilse hands Embede paa hands eget ansvar udi hands fraværelse.

Og som ingen flere Sager, efter paaraabelse til paakiendelse var ind stevnte, blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1717 d/en 31 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Allenfits Schibbredis Almue paa Tingstedet Qvame nærværende udi Stiftbefalingsmandens fraværelse, hands befuldmegtig Tiener S/igneu/r Jens Woensen, udi ædle vice-Laugmand Weilandts sted, hands befuldmegtig Mons/ieu/r Lars Brun, Bøidelensmanden Elluf Mundal og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Capperdalen, Ole Elsaas, Mons Hopland, Nils Walle, Ole Helland, Knud Walle, Jacob Elsaas, og Siur Icheland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi Deris Maj/este/ts høje Nafn var bleven sat, og almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advarit, er først publicerit alle de forordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 95 findis extraherede. Dernest blev publicerit

(1.) Mag/ister Caspar Rømers udgivne bøxelbrev til Anders Joensøn paa 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne Malt og 6 kander Korn udi Øfstegaard, dat/erit Bergen d/en 5 Junij 1717 ./.

2. Anders Paalsen Sembs udgivne Skiøde til Askild Olsøn Helland paa 6 merker Smør 5 kander Malt udi Gaarden Helland, dat/erit Helland d/en 24 Maj 1717 ./.

D/en 2 Augusti er Retten igien sat sammesteds udi Nærværelse af foranførte: hvorda blev foretaget med Sagerne: og hafde da

Bøidelensmanden Elluf Mundal stevnt Christian Hopland fordi hand uden Lov og Dom har udkast Nils Paalsøns godz af hands bøxlede huusers og frataget ham den bøxelseddel ham af dem var givet, og for Retten publicerit, til strafs lidelse efter Loven;

Anders Elsaas møtte paa den indstevntis Veigne og tilstod stevnemaalet sig at Være loulig forkyndt, men begierede opsettelse til neste Ting, da hand videre vilde besvare Sagen.

Mons/ieu/r Brun henstillede til Rettens gotfindende.

Afsagt.

Christian Hopland bevilgis opsettelse til neste Ting sin Sag uden videre indvending at forsvare; thi ellers bliver af Retten kient efter de indgivende Bevisligheder *Kiendt.

Dernest blev publicerit Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals ordre til ædle vice Laugmand Weilandt først om Mandtals

1717: 100

forskaffelse til sectionen, 2. At providere (Providere = forsyne, sørge for) de enroullerede med den anbefallede provision til den determinerede (Determinert = avgjort, bestemt) Tid paa Lerdals øren. 3. Saa og at Almuen skal forskaffe efter deris Excellence H/er/r General Weddels forestillelse, de hiemmeværende Reserver, en graa Vadmels kiole 1 sort hat med en graa Lesse om, et par skoe og 1 par strømper, eller os i mangel deraf at forskaffe penger der til dat/erit Tærøen d/en 22 Julij 1717 ./.

Derefter blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 med efterskrevne Mænd, Haaver Alver, Baste Erstad, Knud og Mikkel Fosse, Sæbiørn Fæste, Johannes Berfiord, Ole Echeland, Ole Elsaas, Mons Hopland og Ole Helland Ole Iisdal og Børge Iisdal, hvis summa var og blev 373 Rdr 3 merker 5 s/killing.

Siden fremkom Lars Andersøn og lod Tinglyse hans bekomne bøxelseddel af Rasmus Andersøn Hougsdal paa 1/2 løb Smør og 30 Kander Malt udi Søre Echeland af dat/o Hougsdal d/en 31 Maj 1707 ./.

Sluttelig blev restantzen saa vel paa ordinaire Skatter for 1716, som 1717, sampt dagskat for 1716 forfattet og for Almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse er vorden giort, thi er Mons/ieu/r Brun, som Skatterne paa S/igneu/r Weilandts veigne oppebar under Rettens forseigling tilbageleverit, hvis *humma (summa) Var 712 rdr 6 s/killing.

Endelig blev Almuen tilspuurt om de viste nogen ryddepladser her udi Skibbredet, som ej for Skat og Landskyld vare lagde ? hvortil de svarede nej.

Anno 1717 d/en 3 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Eide, nærværende udi Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals loulige forfald, hands beskikkede befuldmægtig Tiener S/igneu/r Jens Woensen, Udi ædle Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilands absence hand(s) beskikkede befuldmægtig Lars Brun, Bøidelensmanden Iver Esem og tilforordnede Laugrettismænd Nils Hielmaas, Ole Høeland, Ole Fyllingsnæs, Ole Kalsaas, Aamund Asgaard, Erik Suindal, Magne Fyllingsnæs, Elling Lie, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn vare sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente adVaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 95 og 99 sampt fol/io 100 findis extraherede.

Mons/ieu/r Woensen tilspuurte dernest Laugrettet og tilstædeværende Almue om de viste og kunde tilkiendegive det nogen ryddepladser udi dette fogederies Skibbrede fantes, som ej for skat og landskyld vare satte; ? hvortil de svarede nej!

Item tilspuurte Woensen Almuen om de hafde sig noget at besværge over fogeden ? hvortil de svarede ej andet end om udredningspengene, item om de hafde noget at klage over Sorenskriveren ? hvortil de svarede nej.

1717: 100b

Dernest blev publicerit Magdalena S/a/l/ig/ Smidts udgivne bøxelseddel til Ole Nilsøn paa 1 p/un/d Smør og 1/6 faar udi Tofte, daterit Bergen d/en 7 Aprilis 1717.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Anders Nilsøn Tofte paa 2 pund Smør og 1/3 faar udi Tofte, dat/erit Bergen d/en 24 Apr/ilis 1717 ./.

Alida de la Roche S/a/l/ig/ Hermand Gaardmands udgivne bøxelbrev til Ole Ols/øn paa 1 p/un/d Smør 8tte Kander Malt udi Yttre Eidsnæs, dat/erit Mielde d/en 20de Maj 1717 ./.

Og efterat Skatterne, saavit dennesinde Var at bekomme vare anammede, blev foretaget med Sagerne, og havde da

Bøidelensmanden Iver Esem til deris Maj/este/ts tienistes interressis beobagt ladet indkalde Hemming Olsøn og Ane Olsdatter til sine bøders erleggelse for begangne Lejermaal og barneavling sammen.

Begge de indstevnte møtte og tilstode at Være loulig stevnt for denne Sag; saa at hand tilstod at være fader til det avlede Barn, som hon fød haver, og tilstod (hon) ej at afvide anden fader til sit Barn end hand.

Mons/ieu/r Lars Brun irettesatte det de, efter deris tilstaaelse bliver tilfunden at bøde fulde lejermaals Bøder, og i Mangel af Bødernis betaling at straffes efter forordningen.

Afsagt.

Som de indstevnte Hemming Olsøn og Ane Olsdatter tilstaar Sigtelsen, saa at ej fragaar at være fader til Ane Olsdatters avlede Barn, og hon ligeledes tilstaar at hand er fader til hendis datter hon født haver, saa tilfindis de begge ifølge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 articul begge at stande aabenbare skrift, og Hemming Olsøn derforuden at bøde efter samme articuls tilhold 24 lod og Ane Olsdatter 12 lod sølv inden femten dager under Nam efter Loven; skulle de ej have midler til Bødernis erleggelse, da tilfindis og tildømmes Hemming Olsøn til Aardals kaaberverk, sine resterende bøder med 8 s/killing om dagen at opardbeide, og Ane Olsdatter til Bergens børnehuus sine resterende bøder med 8 s/killing om dagen at opardbeide, alt i følge efter den allernaadigste udgangne forordning af 10 Januarij 1714.

D/en 4de dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte; hvorda siden ej flere Sager vare indstevnte; blev foretaget taxationen over den Allernaadigste paabudne dagskat for 1717 med efterskrevne Mænd Nils Hielmaas, Ole Sætre, Ole Hindenæs, Ole Fyllingsnæs, Magne Ascheviig, Anders Totland, Aamund Asgaard, Magne Fyllingsnæs, Nils Tofte, Iver Hope, Knud Wæland, Nils Aurdal, Ole Høeland og Lensmanden Iver Esem, hvis summa blev 163 rdr 12 s/killing.

Sluttelig blev restantsen forfattet saa vel paa de ordinaire skatter for 1715 som 1716 og 1717, sampt dagskat for 1715 og 1716; hvilchet og for Almuen blev lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse er vorden giort, thi blev den fogedens fuldmegtig S/igneu/r Lars Brun under Rettens forseigling tilbage leverit, hvis summa Var 773 rdr 4 merker 5 s/killing.

Anno 1717 d/en 5 Augusti er holdet Sommer- Skatte og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Hoshofde, nærværende udi Stiftbefalingsmand Undals louglige

1717: 101

forfald hans beskikkede befuldmægtig Tiener S/igneu/r Jens Wonsen udi Vice Laugmand *Weilandst absence Mons/ieu/r Lars Brun, Bøidelensmanden Johannes Hannestvet og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Johannes Raknæs, Askild Heldal, Johannes

Bysem, Haldor Bysem, Anders Hoshofde, Siur Fielschaal Ole HosHofde og Joen Nore Bysem med mere Tingsøgende Almue

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret og Tinget udi deris Maj/este/ts høje nafn sat, er først publicerit de allernaadigste udgivne forordninger og høi øfrigheds ordres og Befalinger som fol/io 95 og 100 findis extraherede.

Mons/ieu/r Woensen tilspuurte Laugrettet og tilstædeværende Almue om de viste af nogle ryddepladser at sige herudi fogederiet \at/ søge som ej for skat og Landskyld ere ansatte, ? hvortil de svarede at her ej andet fantes end et plads udi Exingedalen Ladvighaugen kaldet, som for nogle 20 Aar siden er bleven opryddet.

Mons/ieu/r Vonsen tilspuurte Almuen og Laugrettet om de noget havde at klage over deris foget ? hvortil de svarede nej: dernest om de havet at beklage sig over deris Sorenskriver ? hvortil de svarede nej.

Mag/ister Clemens Schmidts udgivne bøxelseddel til Knud Siursøn paa 1/2 løb 6 merker Smør udi Fieldschaal dat/erit Bergen Bispegaard d/en 19 Junij 1717 ./.

D/en 6 dito er Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda Sagerne bleve foretagne og først Kongens og hafde da

Bøidelensmanden Johannes Hannestvet, til deris Kongl/ig Majestets interresse, haver ladet indstevne Ingebrigt Kleppe og *Ander Hannestvet for øvede slagsmaal ved Haasanger Kirke seeniste bedag, til vidne derom Magne Kleppe, Iver Kleppe, Hans Bærnæs, Haldor Byrkeland, Ole Byrkeland; hvorom Retten giorde saadan kiendelse at Sagen ej bliver til examination foretaget, førend Stiftbefalingsmandens Velbaarne Andreas Undals Resolution derom forskaffes at samme skal for Retten afhandles, dat/erit Aggerhuus Slot d/en 8 Januarij 1717 ./.

Johannes Langeland lader indkalde Mogens Fieldschaal og hands hustrue Johanne Fieldschaal, hos hvem den kaabberkiedel var indsat til forvaring for Johannes Langeland efter execution giort af Lensmanden Johannes Hannestvet, efter fogedens ordre hos Siur Fieldschaal, til Sommertinget d/en 5 eller 6 Aug/usti 1717 paa Tingstedet Hoshofde, edlig at forklare om \de/ samme efter dom hos Siur Fieldschaal udexeqverede Kaabberkiedel, haver leverit til Siur *Fielschal tilbagers, eller om den af Siur Fieldschaal dem U-afvidende er med magt frataget, ligeledes og til same tid og sted, stevnis Haldor Fotland og Siur Galtland som vare med Lensmanden ved executions forretningen, edlig at forklare, om ikke samme kiedel efter Dom hos Siur *Fieldschal var udexeqverit og til forvaring hos Mons Fieldschaal og hands koene nedsat; Endelig til Veddermæle stevnis *eder (videre?) Siur Fieldschaal, samme

1717: 101b

Tid at møde, alt til et louligt Tingsvidnis erholdelse.
  Paa Siur Fieldschaals Veigne møtte hands Søn Fuse Siursøn; Mons Fieldschaal møtte paa egne og hustrues Veigne; Siur Galteland møtte og og Haldor Fotland;
  Siur Fieldschaals Søn Fuse forklarede at hands fader var loulig stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer;

Mons Fieldschaal Haldor Fotland og Siur Galtland forklarede at Være loulig stevnt til at aflegge deris edelige depositoner i denne Sag.
Fuse Siursøn blev tilspuurt om hand samme udexeqverede Kiedel fra Mons Fieldschaal enten med Magt haver taget, eller om det er skeed med Mons Fieldschaals tilladelse, ? hvortil hand svarede at hand fik den med Monsis tilladelse, og ærbød ham, nemblig Mons Fieldschaal 4 rdr for kiedelen efter Dommen.
Mons Fieldschaal blev dernest tilspuurt om hand samme hos sig staaende efter Dom kiedel, haver leverit Siur Fieldschaal efter hands Søns sigelse godvillig ? hvorfore først eden blev ham forelæst og hand tilhold sin sandhed at Vidne og efter edens afleggelse forklarede: at hand først forbøed Fuse Siursøn at tage kiedelen som hos deponenten efter Dom var indsat, men som Fuse Fieldschaal, sagde sig at eje noget i kiedelen og den nu vilde tage og strax til deponenten fremføre saa snart den Var brugt, hvortil deponenten svarede at naar du fører hand tilbage igien saa er alting Vel.
Haldor Fotland blev dernest fremkaldet og tilhold sin sandhed at forklare efter spørsmaal: og efter at hand sin corporlige ed for Retten hafde aflagt om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede efter spørsmaal saaledes: at hand Var med en Vurderingsmand, da samme udexeqverede kiedel hos Mons Fieldschaal blev nedsat; og samme tid sagt til Mons Fieldschaal at hand ej samme kiedel skulle fra sig levere førend pengene efter Dom belv betalt.
Siur Galtland blev dernest fremkaldet s/om efter edens afleggelse forklarede, at have været med da kiedelen blev udexeqverit hos Siur Fieldschaal efter Dom, og blev hos Mons Fieldschaal indsat, med de forord at hand ej fra sig skulle levere samme kiedel førend Lensmandens ordre videre ved hand ikke.
Johannes Langeland begierede dette forhør af Retten beskreven till Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Nok lader Bøidelensmanden stevne Ole Birkeland og Synneve Hansdatter Wadsil efter forrige tiltale.
Ole Birkeland møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne;
Stevnevidnerne Hans og Askild Bernæs afhiemblede Edelig for Retten at have stevnt Ole Birkeland for denne Sag og til dette Ting med i onsdags Var fiorten dages Varsel og talt med ham selv paa hans Gaard Birkeland;
Synneve Hansdatter møtte og forklarede edelig at Være louglig stevnt for denne Sag, og efter tilspørgelse svarede ej at Være lovet af ham noget Egteskab og

1717: 102

havde indtet videre at indvende.
Mons/ieu/r Lars Brun paa ædle vice Laugmand Weilandts veigne refererede sig til lovens Siette Bogs 13 Capit/ul 13 art/icul og paastod Dom.

Afsagt.

Saasom Ole Birkeland for Retten tilforne d/en 5 Martj 1717 haver tilstaaet sigtelsen at have besvangret Synneve Hansdatter Wadsil, som er hands forrige afdøde koenis Sødskende Barn og hon tillige ej fragaar det hand nemblig Ole Birkeland og ingen anden hendis Barns fader er, da kand Retten ej fravige lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 13 art/icul men tildømmer dem for begangne forseelse, begge at stande aabenbare Skrift og straffes yderlig paa deris formue, sampt i følge af samme articul tildømmer Ole Tørresen at begive sig paa Aurdals Kaabberverk i tvende Aar til ardbeide og Synneve Hansdatter at forføje sig af Præstegieldet udi tvende Aar, for videre forargelse at forekomme, alt under straf af fengsel, dersom dette af

dem ej efterkommes.

Ole Fieldschaaldnæs haver ladet stevne Ole Tørresøn Bircheland fordi hand haver hugget udi Citantens ejende Skoug Nore-Myching 3de furretræer en af 24 Alen, en 16 alen og 1 18 alen, hvilchen Skoug tilforne har været Tinglyst og fredlyst, alt til strafs lidelse efter loven og det giorte forbuds forfølgelse.
Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Askild Bernæs og Knud Tveten afhiemblede edelig at have stevnt ham til dette Ting og for denne Sag, samme Tid forbudet blev giort.
Citanten paastod Laugdags foreleggelse til neste Ting, som Retten biefalte.

Og som ingen flere Sager vare indstevnte efter paaraabelse blev foretaget taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 med efterskrevne Mænd Johannes Raknæs,Ole Grimstad, Jacob Raknæs, Joen Hesjedal, Anders Næsse, Johannes Noraas, Jacob Helland, Ole Hoshofde hvis summa blev 331 rdr 11 s/killing.

Sluttelig blev restantsen saavel paa de ordinaire skatter 1715 1716 og 1717 forfattet, sampt for extraordinaire Skatter 1715 og 1716, hvilket for Almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse af de tilstæde Værende er Vorden giort, thi blev den Mons/ieu/r Lars Brun, som Tingene udi Ædle Laugmand Weilandts Absence betiente, efter forlangende under Rettens forseigling tilbage leverit, hvis summa Var 605 rdr 3 merker 5 s/killing.

Anno 1717 d/en 7 Augusti, er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Reistad, nærværende udi Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals Loulige forfald, hands beskikkede befuldmægtig tiener S/igneu/r Jens Woensen, udi ædle vice Laugmand Weilandts absence Mons/ieu/r Lars Brun, Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde, og edsorne og tilfor-

1717: 102b

ordnede Laugrettesmænd Baste Røskeland, Gunder Elvig, Nils Mitmielde, Anders Borge, Magne Borge, Lars Halland, Knud Qvidsten og Gutorm Hundhammer med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn var bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først publicerit de Allernaadigste forordninger, sampt høiøfrigheds befalinger og ordres som fol/io 95 og 100 findis extraherede. Dernest blev publicerit
(1.) Jacob Sæfrisøn Wemmelvigs udgivne Skiøde til Halsten Nilsøn Dale paa 1/2 løb Smør udi Wemmelvig daterit Bergen d/en 3 Martj 1717 ./.
2. Hans Ottesøn Schreuders udgivne bøxelseddel til Johannes Hans/øn paa 1 løb 1/2 p/un/d Smør udi Rønhofde dat/erit Bergen d/en 25 Maj 1717.
3. H/er/r Johan Widings udgivne bøxelbrev til Jon Johans/øn Koppen paa 1/2 løb Sex Marker Smør udi Rønhofde daterit Bergen d/en 1 Junij 1717 ./.
4. Mag/ister Hans *Horts (Hiorts) udgivne bøxelbrev til Rasmus Børgesøn paa 1/2 løb Sex Marker Smør udi Rønhofde daterit Mangers Præstegaard d/en 26 Junj 1717 ./.

Mons/ieu/r Woensen tilspuurte dernest Almuen om de viste at nogen Ryddepladser fantis at angive som ej for skat og Landskyld af ere lagd, hvortil de svarede nej.

Mons/ieu/r Woensen tilspuurte dernest om de havde noget at klage paa deris foget og Sorenskriver, ? hvortil de svarede nej, men takker dem for god og oprigtig tieniste og medhandling.

D/en 9 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda først blev foretaget Sagerne og hafde da

Ærværdige H/er/r Claus Schavenius tillige med handz medtiener H/er/r Hans Hiort haver ladet stevne Thrine Lund, for ubeqvems ord om dem udspred, hvilket hand tillige med Medtieneren vilde hende overbevise med indkaldede Vidner Karen Rasmusdatter boende i Bergen og Johanne Jacobsdatter deponentens datter, udi hvis huus samme Utilbørlige Ord om Citanterne skal Være udtalt, deris sandhed derom at udsige og Thrine Jacobsdatter til Gienmæle, sampt havde Citanterne ladet indkalde Johannes Øfste-Mielde, Knud Øfste-Mielde, Mons Øfste Mielde Ole Wæfle, Mons Søre Weset til at forklare om Præsterne 3de Paaskedag og sadde udi Lensmanden Johannes Øfste-Mieldes huus, som Thrine Lund haver udspred og drukke sig drukne, da de ikke formedelst Gud stormende Vejr af Snee dog kunde komme til Kirken Gierstad, og om det ikke for dem haver Været Umuelig samme dag at fremkomme; til Vedermæle er ind kaldet Thrine Lund, alt til Vidnisbyrd(s) afhørelse og strafs lidelse med paafulte Processis Omkostning, efter loven.
Thrine Lund blev

1717: 103

3de ganger paaraabt og ej møtte ej heller nogen paa hendis Veigne;
Stevnevidnerne Mons Weset og Lars Hannesdal afhiemblede med Ed og opragte fingre at have stevnt Thrine Lund for denne Sag til dette Ting, med i dag fiorten dagis Varsel og talte med hendis Maler Lorents Petersøn, sampt udkaldet hende samme Tid til at anhøre disse indstevnte Vidnisbyrds forklaringer.
Karen Rasmusdatter og hendis datter Johanne Jacobsdatter af Bergen tilstode at vilde selvvilligen møde her omendskiønt det ej er deris Værneting og aflagde deris edlige forklaringer. Johannes Johansøn Øfste-Mielde Knud Øfste-Mielde, Mons Øfste-Mielde og Mons Søre-Weset forklarede at Være loulig stevnt til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag. Hvorpaa Eden først for dem alle blev oplæst og enhver alminnelig tilholdet sin sandhed at udsige: og blev da først fremkaldet
Karen Rasmusdatter, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd saaledis udsagde: at Ugen efter Paaske 1717 var Thrine Lund udi Deponentens huus i Bergen, da udsagde Thrine Lund om H/er/r Claus og hands Medtiener H/er/r Hans Hiort, at de forsømte Prædikken ved Gierstad og sadde hos Lensmanden Johannes Øfste-Mielde begge og fylte sig, hvortil Deponenten sagde til Thrine Lund, de gode Mænd har vel ikke formedelst den store faldende sne kundet fremkomme som og er blød, hvortil Thrine Lund sagde, og svarede Deponenten, saa kunde hand have ladet fare sin Capelan thi hand kunde saa Vel have kommet til kirke, som hendis Mand,
Johanne Jacobsdatter blev dernest fremkaldet som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, saaledis forklarede /: efterat hon havde til spørsmaal først svaret sig at Være 18 aar g/amme/l :/ efter *efter skriftlig indgivende under hendis haand Vidnisbyrd, som hon selv for Retten oplæste.

Derefter blev Johannes *Johannes Øfste-Mielde som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at samme dag, som var 3de Paaskedag, Var Vinden synden \og om Morgenen got Væjr mestedeel/ og drev Vinden sneen tilsammen udi store fonder, saa alle Vejer og daler blev med store fonder opfylt, saa det U-myeligt Var for noget Menniske at fremkomme, omendskiøndt dertil blev brugt Menneskelig hielp ved skufling og dref Vinden H/er/r Hans Hiort af hesten iblant sneen saa at dersom deponenten iblant andre ej havde været nærværende hafde det staaet om H/er/r Hansis liv; og som det Var Umueligt at fremkomme indtoge Præsterne udi deponentens faders huus paa Øfste-Mielde; hvor slet ingen drik blev foretaget, som utilbørligt sagt er.

Knud Øfste-Mielde blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at Vejene Vare opfylte med snee sampt dalene og stormen saaledis tiltog at hesten ej kunde staae uden den blev holdet, og i det øfrige forklarede det sam/m/e *fore (som?) forrige Vidne;

Mons Øfste-Mielde blev dernest fremkaldet og efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, saaledis forklarede: enstemmig som

1717: 103b

forrige Vidne, og end dette *af (at) Præsten ej lengere Var udi Lensmandens huus, efterat hand Var tilbage kommen, end en halv time indtil hand kunde faa tillige med sin Medtiener riste sneen af sig.

Nils Borge indgav dernest begge Præsters skriftlige underskrevne Indleg af dat/o Hougs Præstegaard d/en 9 Aug/usti 1717, som blev læst saa formeldende: og i det øfrige paastaar laudags foreleggelse til Neste Ting.

Afsagt.

Thrine Lund forelegges Laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen, sampt ærklære sig imod de allerrede førte Vidnisbyrd, uden videre undskyldning, alt til sagens Videre og endeligere paakiendelse.

Dernest blev taxationen over den Allernaadigste paabudne dagskat for 1717 med Nils Reistad, Ole Reistad, Baste Reistad Anders Borge, Magne Borge, Anders Askeland, Knud Qvidsten Gutorm Hundhammer, foretaget hvis summa blev 157 rdr 3 merker 13 s/killing.

Sluttelig blev restantsen saa vel paa de ordinaire skatter for 1716 som 1717, sampt dagskat for 1716 forfattet og for Almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse er Vorden giort, af tilstædeværende, thi blev den Mons/ieu/r Lars Brun, som Tingene udi ædle laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandts Absence betient og skatterne oppebar, under Rettens forseigling tilbage leverit, hvis summa beløb sig til 436 rdr 5 merker 3 s/killing.

Anno 1717 d/en 10 Augusti er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Arne Schibb/redis Almue paa Gaarden Yttre-Arne, Nærværende udi Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals Laulige forfald, hans beskikkede befuldmægtig tiener S/igneu/r Jens Woensen, udi ædle vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandts absence Mons/ieu/r Lars Brun, Bøidelensmanden Børge Selvig og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Aamund Helle, Mons Helle, Magne Arne for Ole Fosmark, Lars Angeltvet, Gregorius *Seuraas, Jens Ullesetter, Halsteen Rodland, Ole Seim med mere Tingsøgende

Almue,

Hvorda efter at Retten var sat udi Deris Maj/este/ts høje Nafn og Almue til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente Advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, patenter, sampt høiøfrigheds ordres og befalinger, som fol/io 95 og 100 findis extraherede.

Mons/ieu/r Woensen tilspuurte dernest Almuen og Laugrettet om de kunde tilkiendegive nogle ryddepladser, som ej for skat og Landskyld ej ere ansatte ? hvortil de svarede Nej.

Dernest tilspuurte hand Almuen om de noget hafde at Klage over deris foget og Sorenskriver ? hvortil de svarede, nej, men takker dem for god betiening.

Derefter blev publicerit
(1.) Jens Hiermands udgivne Skiøde til Anders Ascheland paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Sundland, og 18 merker Smør udi Kirke BrudViig dat/erit Store Sandvig d/en 12 Nov/embris 1716.
2. Nils Langelands udgivne Skiøde til Ole Fabiansøn Fosmark hans hustrue Magdeli Johansdatter paa 1 pund Smør og 1 fierding korn udi Fosmark dat/erit Arne d/en 10 Aug/usti 1717 ./.

1717: 104

3. Jens Hiermands udgivne Panteforskrivelse tillige med hands hustrues Rangele Jansdatters til S/igneu/r Hans Mathias paa 96 rdr hvorfore er pantsat Henrik Stods paa Sundmørs udgivne Obligation paa 93 dens halve part, item halvdelen af Ole Petersøn Samsøns obligation paa 44 rdr, item nogle obligationer og Grunder udi Stavanger og af den udestaaendis Gield hos Hougs Almue d/en halvedeel, samme forskrivelse er dat/erit Sandvigen d/en 20 Nov/embris 1716 ./.
4. Johannes Øfste-Mieldes udgivne bøxelbrev til Reserve Soldat Johannes Ingebrigtsøn paa 18 merker Smør 12 Kander Malt og 1/4 huud udi Gaarden Helle dat/erit Øfste-Mielde d/en 7 Maj 1717 ./.
5. Ole Monsøn Indre Taqvams udgivne Skiøde til Jens Mikkels/øn Taqvam paa 1 p/un/d Smør, en tredie deel faar udi Indre Taqvam, daterit Yttre Arne d/en 10 Aug/usti 1717 ./.
6. Johannes Brøgers udgivne Bøxelseddel til Nils Nilsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Mieldem, dat/erit Bergen d/en 5 Maj 1717, hvorfore er betalt Bøxel 6 rdr.

D/en 11 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda først blef publicerit

Seeverin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Daniel Olsøn paa 1/2 løb Smør og Nie kander Malt udi Birkeland dat/erit Bergen d/en 27 Martj 1717 ./.

Siden blev foretaget med Sagerne og hafde da

Mad/a/me Alida Gaardmand haver ladet stevne leilendingerne paa sin Gaard Wasdal, Mons Larsøn for resterende Landskyld 12 rdr; Mons Ols/øn for 8 rdr, Ørjans for 3 rdr 5 merker 3 s/killing, Nils for 3 rdr 5 merker 14 s/killing til betaling og denne Processis Omkostnings erstatning.
Mons Larsøn tilstod at Være loulig stevnt for denne sag og tilstaar Søgningen; Mons Ols/øn

tilstod stevnemaalets loulige forkyndelse og Søgningens rigtighed, Nils tilstod og sigtelsen; Ørjans møtte [ikke] ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Nils Yttre Arne og Baste Arne afhiemblede med ed og opragte fingre at have stevnt Ørjans Wasdal for denne sag og til dette Ting med mere end fiorten dages Warsel og talte med ham selv.
Mons/ieu/r Lars Brun paastod paa Citantindens Veigne over Mons Larsøn, Mons Olsøn og Nils Vasdal efter deris tilstaaelse \Dom til betaling/ og Processens Omkostnings erstatning; og som Ørjans ej møder, saa paastod hand Laudags foreleggelse over ham til neste Ting.

Afsagt.

Som de indstevnte Mons Larsøn, Mons Olsøn og Nils Wasdal tilstaar sigtelsen, saa tilfindis Mons Larsøn at betale Citantinden Mad/a/me Alida Gaardmand de søgende 12 rdr, Mons Olsøn tilfindis at betale hende de søgende 8 rdr og Nils Wasdal tilfindis at betale hende de søgende 3 rdr 5 merker 14 s/killing \alle/ inden fembten dager under Nam efter Loven, og erstatte hende foruden tilsammen denne forvolte til dato omkostning med 4 merker; under lige adfærd efter loven; Og som Ørjans Wasdal ej denne sinde møder der dog befindis loulig at Være stevnt, saa forelegges hand laudag til neste Ting at møde og svare til sagen, saa fremt ej Dom efter stevnemaalet skal Vorde afsagt.

Helmik (Helmit?) Lem lader stevne Jens Hiermand og Rangele Jansdatter

1717: 104b

for ham pligtige 27 rdr 1 mark, til betaling og denne Processis Omkostnings erstatning.
Jens Hiermand og Rangele Jansdatter møtte ikke efter 3de gangers paaraabelse, ej heller nogen paa deris Veigne.
Stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsøn og Anders Monsøn boende udi Store Sandvigen, afhiemblede med Ed og opragte fingre at have givet dem over 5 Ugers Varsel for denne Sag og talte med dem selv.
Mons/ieu/r Lars Brun paastod Laudags foreleggelse til neste Ting for de indstevnte, som Retten befalte.

Peter Henriksøn Fasmer stevner Rangele Jansdatter efter forrige tiltale.
Den indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hendis Veigne.
Forrige stevnevidner afhiemblede Edelig med opragte fingre at have stevnt hende med mere end 14 dages *Varsen for denne Sag og til dette Ting og talte med hende selv.
Peder Bejer paastod paa Citantens Veigne Dom til betaling og denne Processis forvolte Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Efterdi Rangele Jansdatter først befindis loulig stevnt og efter laudags foreleggelse ej møder eller lader svare til Sagen, saa tilfindis hon at betale Citanten Peter Henriks/øn Fasmer de hos hende søgende 16 rdr med 1 rdr i Processens til dato forVolte Omkostning inden fembten dager under Nam efter Loven.

Mikkel Busch lader med muntlig Varsel stevne Rangele fordum S/a/l/ig/ Hans Pedersens, saavelsom hendis Idsige Mand Jens Hiermand at lide Dom til betaling for 55 rdr 1 mark 6 s/killing og derunder at giøre Leverantse og rigtighed for de Citanten paa Skiftet efter hendis Mand udlagde 40 rdr, dets udleg, sampt at erstatte processens Omkostning.
Ingen af de indstevnte møtte ej heller nogen paa deris Veigne.
Stevnevidnerne Stephen Danielsen Flactvet og Johannes Ingebrigtsøn afhiemblede edelig at

have stevnt dem med mere end fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting.
Peder Bejer indgav Citantens Reigning og paastod laudags foreleggelse til neste Ting.

Afsagt.

Rangele Jansdatter og hendes Mand Jens Hiermand foreleggis laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen saafremt ej Dom skal Vorde afsagt efter indgivende.

Johannes Ingebrigtsøn haver ladet stevne Kari Uhren \og Tore Nilsøn hendis Mand/ at betale ham 3 rdr og denne Processis Omkostning.
Ingen af de indstevnte møtte.
Stevnevidnerne Stephen Danielsøn Flactvet og Johannes (Anders?) Monsøn afhiemblede med ed og opragte fingre at have stevnt dem loulig for denne sag og til dette Ting og talte med hende konen selv.
Johannes Ingebrigtsen indgav hans skriftlige indleg af dato Store Sandvigen d/en 24 Nov/embris 1716 som blev læst.
Nils Hetlebache indgav Karen Olsdatters skriftlige indleg af dato Bergen d/en 6 Aug/usti 1717 som blev læst.
Johannes Ingebrigtsøn forklarede at hand med Bøidelensmanden Børge Selvig og Nils Hiorteland skal bevise at samme søgende 3 rdr ere ham for 6 á 7 aar siden udlagt paa Skiftet efter Kari Uhrens Mand, Mons Simonsøn, saa at hvad hon her siger skal findis gandske urigtigt; som Retten consenterede.

1717: 105

Derefter blev publicerit Henrik Mejer Juniors udgivne bøxelseddel til Nils Rasmusøn paa halve Hitlands brug, dat/erit Bergen d/en 4 Apr/ilis 1717.

Siden blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 med efterskrevne Mænd foretaget, nemblig, Nils Hetlebakke, Magne Langhelle, Mikkel Garnæs, Hans Olsøn Houkaas, Joen Byrkeland, Erik Arnetvet, Johannes Qvame, Anders Brudvig, Gregus Tuft, Daniel Waxdal, Johannes Mielden, Ole Mithaarvig hvis summa blev 283 rdr 1 mark 8 s/killing.

Sluttelig blev restantsen saa vel paa de ordinaire skatter for 1715, 1716 og 1717, som dagskat 1716 forfattet og for Almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen Indsigelse af de tilstædeværende ved oplæsningen er vorden giort, thi blev den Mons/ieu/r Lars Brun, som Tingene udi Velædle vice Laugmand Weilandts absence betiente og skatterne saavit dennesinde Var at bekomme, oppebar, under Rettens forseigling tilbageleverit, hvis summa beløb sig til 627 rdr 3 merker 14 s/killing.

Anno 1717 d/en 16 Augusti er holdet ordinaire Sommer og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue \paa Gaarden Hope/ saasom Skatte Tinget er holdet d/en 14 tilforne, hvilket jeg formedelst tilslagende Svaghed ej har kundet bivaane, nærværende udi *udi Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals Loulige forfald, hand(s) beskikkede befuldmegtig tiener S/igneu/r Jens Wonsen udi ædle Laugmand Weilandts fraVærelse hands tiener Mons/ieu/r Lars Brun, Bøidelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Mikkel Mittun, Paal Øfstebøe, Nils Houge, Johannes Gimmeland, Ole Lone,

Joen Grimen, Lars Bontvet og Halvor Biørndal,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed og ædruelighed advared, er først publicerit alle de allernaadigste udgangne forordninger og høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 95 og 100 findis extraherede. Dernest blev publicerit

(1.) Walqvard Risbrigs udgivne Panteforskrivelse til Wilhelm Hanssen paa 250 rdr i Croner, hvorfore er pantsat Grafdal med paastaaende Mølle, som underliggende og tilliggende Gods dat/erit Bergen d/en 13 Maj 1702 ./.

(2.) Wilhelm Hanssens udgivne Transport til S/igneu/r Hermand Schreuder paa S/a/l/ig/ Commissarie Risbregts tvende udgivne obligationer, den ene af 11 Martij A/nn/o 1699 og den anden af 13 Maj 1702, hvorpaa ermelte Risbreg da var bleven skyldig, som ved S/igneu/r Herman Schreuder er Vorden betalt 1255 rdr 1 mark 7 s/killing, da som udi de tvende obligationer, S/igneu/r Wilhelm Hanssen er pantsat for hans Capital og skadesløse Renter Grafdal gaard, med paastaaende Mølle og hoesliggende og underliggende gods, saa er S/igneu/r Hermand Schreuder, samme obligationer med lige Ret transporterit, hvilken Transport er dat/erit Berg/en d/en 15 Febr/uarij 1717 ./.

3. Stephen Sætres og Lars Birkelands udgivne Bøxelseddel til Anders Olsøn paa *paa 2 p/un/d Smør og 1/2 huud udi Hammersland daterit Bergen d/en 24 Aprilis 1717 ./.

4. H/er/r Claus Schaveniussis udgivne bøxelseddel til Ole Olsøn Nore-Qvame paa 1/2 løb Smør udi *Schaaldaal, dat/erit Hougs Præstegaard d/en 19 Apr/ilis 1717.

5. Hans Schreuders udgivne bøxelseddel til Hans Thommes/øn Søre-Jellestad, paa 1/2 løb 3 merker Smør udi Søre Jellestad, dat/erit Milde d/en 12 Apr/ilis 1717 ./.

1717: 105b

*5. Velbyrdige Hans Schreuders udgivne Bøxelbrev til Ole Magnes/øn paa *paa 1/2 løb 3 merker Smør udi Søre-Jellestad, dat/erit Milde d/en 20 Maj 1717 ./.

6. Oluf Cosmus/øn Bornemanns udgivne bøxelbrev til Ole Jacobs/øn paa 1/2 løb Smør og 1 qvarter Malt udi Ulsmog, dat/erit Berg/en d/en 7 Apr/ilis 1717 ./.

7. Ditoes udgivne bøxelseddel til Nils Mons/øn Sølen paa 1/2 løb Smør 1/2 huud 1/2 qvarter Malt udi Kirkebirkeland, dat/erit Berg/en d/en 16 Apr/ilis 1717 ./.

8. Ditoes udgivne bøxelbrev til Anders Johans/øn Rødland paa 1/2 pund Smør udi Helleren, dat/erit Berg/en d/en 19 Apr/ilis 1717 ./.

9. Dernest fremkom Ole Olsøn Indre Hope og begierede at hands bekommene skiøde paa 2 pund 10 1/2 merker Smør udi Gaarden Indre Hope maatte blive publicerit, som S/igneu/r Jacob von Vida til ham d/en 25 Junij 1717 har udgivet, hvorimod S/igneu/r Seehusen giorde Retten erindring efter hands skrivelse formæld af 3 Julij 1717, det skiødet ej burde Tinglyses, saasom S/igneu/r Won Wida ej haver fornøjet Kongen det hand ham pligtig Var, men Retten har ej understaaet sig at Veigre ham Tinglysning, dog saa at Kongens prætentioner hervet ganske bliver reserverit og upræjudicerit hos den selgende og kiøbende.

10. S/igneu/r Jacob von Widas udgivne Skiøde til Mikkel Paals/øn Indre Hope paa 1 løb fembten 3/4 merker Smør udi Indre Hope af dat/o Bergen d/en 25 Junj 1717 blev med lige Vilkaar og reservation for Deris Majest/et publicerit.

11. Paa lige Maade blev Jacob von Widas udgivne Skiøde til Nils Willumsøn paa 2 p/un/d 10 1/2 merker Smør udi Gaarden Indre Hope publicerit, af dat/o Bergen d/en 25 Junij 1717 ./.

12. Ligeledes hands udgivne Skiøde til Paal Larsøn paa 1 p/un/d 5 1/4 merker Smør udi Indre Hope publicerit af dat/o Berg/en d/en 25 Junij 1717 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og havde da

Bøidelensmanden Ole Totland, til deris Maj/este/ts interressis beobagt ladet stevne Ane Jacobsdatter der haver lagt i barselseng paa Lund hos Baar Lund, og nu begivet sig udi Bergen, til strafs lidelse efter loven og at bekiende hvem hendis barns fader er;
Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendis Veigne;
Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland og Johannes Gimmeland afhiemblede edelig for Retten at have stevnt hende med nu i Løverdags Var 3 Ugers Varsel til dette Ting for *dette Sag og talte med hende selv paa Gaarden Lund.
Mons/ieu/r Brun paa fogedens Veigne paastod laudags foreleggelse til neste Ting for den indstevnte, som Retten Consenterede.

Dito ladet stevne Kari Andersdatter Lone efter forrige tiltale.
Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hendis Veigne.
Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland, og Jon Grimen afhiemblede Edelig at have Varslet hende for denne Sag til dette Ting.
Mons/ieu/r Brun paastod Dom over den indstevnte til at *naufgive under straf hvem hendes Barns fader er og derhos forskaffe Præstens attest hvem hon der har udlagt til Barns fader, som Retten consenterede.

Ingeborg Nordvig lader stevne Marrite Strømme til at erstatte sig en koe, som hon hende hafde betroet paa leje udi 9 Aar og betale hende lejen til, sampt denne Processis Omkostning.
Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hendis Veigne; af Stefnevidnerne møtte ikkun det ene Ole Raae, thi henvises Sagen til loulig stevnemaal.

Velbaarne H/er/r Oberste von Krog haver ladet stevne Velbyrdige H/er/r CammerRaad Hans Schreuder efter forrige tiltale.

1717: 106

Johan Friderik Piper indgav S/igneu/r Peter Badschers indleg paa Velb/yrdig/e CammerRaad Schreuders Veigne af dat/o Berg/en d/en 14 Augusti 1717 som blev læst;
Velbaarne H/er/r Oberste von Kraag henstillede dette til Rettens Kiendelse.

Afsagt.

Den begierte dilation til nestholdende Ting bevilges Mons/ieu/r Peter Badscher paa H/er/r CammerRaad Schreuders Veigne, da hand og udførlig vilde besvare Sagen uden Videre indvending og indgive alt hvad som da behøvis til Sagens opliuslighed alt til Rettens endelig paakiendelse.

Dernest fremstillede sig for Retten Nils Steensvig paa egne og Enkens Ane Nilsdatters Veigne og tilspuurte Almuen og tilstæde Værende Laugrett, om dem ikke, disverre for dem, er Vitterligt at deris ejende Gaard Steensviig af skyld 1 løb 2 p/un/d og 6 merker dens \Velbebyggede/ huuser 17 i tallet tillige med deris andre fattige ejendeele af en Ulykkelig Vaade Ild d/en 19 Junij 1717 om eftermiddagen klokken et, er i aske lagt; saa at slet indtet af alle gaardens huuser tilbage er staaende uden allene en høelade ? hvortil Almuen og Laugrettet svarede; det dem vel er vidende og altfor vist hvad Nils Steensvig siger; hvilket de vel Vidende og med god Samvittighed kand og Vil bevidne for Gud og ald øfrighed; hvilkens Almuens svar hand beskreven under Rettens forseigling til Tingvidnis erholdelse var forlangende, som Retten consenterede.

S/igneu/r David Manusen? (Mariusen?) haver med skriftlig kald og Varselseddel ladet stevne Velbyrdige fru Else Lilienschiold og S/igneu/r Hans Risbrig af dat/o Bergen d/en 30 Julij 1717 som blev læst.

Ingen af de indstevnte møtte ej heller nogen paa deris Veigne.

S/igneu/r Nils Bogge paa Citantens veigne møtte og indgav Citantens speciale Reigning paa Søgningen af dat/o Bergen d/en 18 Aug/usti 1717 og i det øfrige paastod Laudags foreleggelse for de indstevnte sampt formeente at de een for alle og alle for een bør hertil i følge af lovens 5te Bogs 2 Cap/itul 84 art/icul at svare.

Afsagt.

Velbyrdige fru Risbrig og Hans Risbrig foreleggis Laudag til nestholdende Ting her udi Schibbredet at møde og svare til Sagen saafremt ej Dom efter hvis indgivet er, skal vorde afsagt.

Dernest blev restantzen saa vel paa dagskat 1714 som ordinaire Skat 1716 og 1717, sampt dagskat for 1716 lydelig for Almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse af de tilstædeværende er Vorden giort, thi er den Mons/ieu/r Lars Brun, som Tingene udi ædle Laugmand Weilandts sted betiente, under Rettens forseigling tilbage leverit, hvis sum/m/a beløber sig til 1000 rdr 3 merker 11 s/killing ./.

Sluttelig blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 med efterskrevne Mænd foretaget, nemblig Lars Houkeland, Ole Lone, Mons Sølen, Johannes Gimmeland, Joen Grimen, Mikkel Hope, Lars Bontvet, Wincents Tistad, Paul Aase, Rasmus Biørndal og Jukkum Schaale, hvis summa beløb sig til 502 rdr 3 merker 3 s/killing.

1717: 106b

Anno 1717 d/en 20 Augusti er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibb/re/de Almue paa Tingstædet Halsvig, nærværende udi Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals loulige forfald, hans beskikkede befuldmægtig tiener S/igneu/r Jens Woensen, udi ædle vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandts absence hands beskikkede befuldmægtig tiener Mons/ieu/r Lars Brun, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Joen Ostgulen, Jacob Miømjen, Nils Kielbiu, Ole *Stire (Slire), Henrik Tveten, Jens Nere Ostgulen, Elling Miømjen, og Hans Miømjen,

Hvorda efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje nafn Var bleven sat, og Almuen til ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgangne forordninger, og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 95 og 100 findis extraherede. Dernest blev publicerit

(1.) Mats Formands udgivne bøxelbrev til Truls Aslaksøn paa 1 p/un/d Smør udi Nedre-Opdal dat/erit Berg/en d/en 5 Nov/embris 1716.

2. Seeverin Seehusens udgivne bøxelbrev til Lars Ellingsøn Miømjen paa 1/2 løb Sex merker Smør udi Miømjen, dat/erit Bergen d/en 10 Apr/ilis 1717.

3. Giertrud de Finis udgivne Bøxelseddel til Hans Jonsøn paa resten af halve bruget med hans forrige dat/erit Horvigen d/en 4 Januarij 1717.

Siden tilspuurte Mons/ieu/r Wonsen Laugrettet og Almuen om de afviste det nogle ryddepladser her udi Skibbredet fantes, som for aarlig Skat og Landskyld ej Vare ansatte, ? hvortil de svarede, at Wichingevig (-vaag?) under Byrknæs, og Baarøen ej til denne tid for skat og Landskyld vare ansatte.

End tilspuurte dem om de sig noget over deris foget og Sorenskriver havde at besværge; hvortil de svarede nej, men takkede en hver af dem for god betiening og havde indtet andet at sige om dem uden alt ære og got.

D/en 21 dito blev Retten igien sat sammesteds med *forførte og udi deris hoesværelse; hvorda først blev publicerit.

H/er/r Johan Matzons udgivne Bøxelbrev til Fuse Rasmus/øn Bogen paa *paa 2 p/un/d Smør udi Aasmundbotten, dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 13 Apr/ilis 1717 ./.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Lars Nilsøn Matre paa 1/2 løb 4 1/2 merker Smør 1/2 t/ønne og 3 kander korn udi Hosteland, dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 5 Apr/ilis 1717 ./.

Siden blev Sagerne foretagne og hafde Da

Bøidelensmanden Ole Hougsdalen ladet stevne Ole Næsse fordi hand skal have slaget sin Grande Henrik Næsse, som nogle dage derefter er død og haver klaget sin død paa ham, til Vidne derom Peder Næsse og Hans Næsse;
Ole Næsse møtte for Retten og tilstod at Være loulig stevnt for denne Sag og til at anhøre disse Vidnisbyrders forklaringer; Peder og Hans Næsse møtte og, og forklarede at Være louglig stevnte til at aflegge deris Edelige Depositioner i denne Sag. Ole Næsse forklarede efter tilspørgelse ej \at/ have slaget Henrik Næsse, men allene skud ham. Hvornest Eden for dem alle blev oplæst og de tilholdte deris Sandhed at udsige; og blev da først

1717: 107

fremkaldet Peder Næsse, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, udsagde at den afdødis kone Guri kom udi Deponentens Stue og begierede, en dag før hand døde, at hand Vilde komme ind til dem, og som hand Var indkommen, siger den afdødis kone sig at have Været hos alle Granderne, men Ole vilde ikke komme, hvorpaa den afdøde sagde, hand kand giøre hvad hand Vil, men om jeg dør sagde Henrik Næsse til dem, nemblig Peder og Hans, om jeg dør, saa skal i Være saa god og sige til Lensmanden, hvorledis de har handlet med mig, men *naufgav (navngav) ingen; hvorpaa Deponentens Grande Hans siger til Henrik, du staar endnu op, hvorpaa S/a/l/ig/ Henrik svarede, staar jeg op igien, saa skal jeg selv sige Lensmanden det, og om jeg end staar op igien sagde hand ydermere, saa bliver jeg dog aldri mig til gangs igien.
Derefter blev fremkaldet Hans Næsse (som) efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd; forklarede enstemmig som forrige Vidne:
Hansis kone Brite sagde Lensmanden sig og at have indstevnt til at forklare om Slagsmaalet: hvilken møtte og efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at hon saag den afdøde Henrik at komme frem til Ole og greb udi Ole og Ole siden greb udi ham saa Henrik falt paa Jorden, Videre saaeg hon ikke, saasom hon da gik ud og ej saaeg Videre.
Mons/ieu/r Brun begierede dilation til Høstetinget at fornemme om ej flere Vidnisbyrd og

tilstrekkeligere kunde forskaffes om denne Sag, som Retten Consenterede.

Siden blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1717 med efterskrevne Mænd foretaget Jacob Miømjen og Elling Miømjen, Henrik Tveten, Nils Kieldbiu, Ole Slire, Rasmus Slire, Anfind Hope, Hogne Hougsvær; hvis summa var 182 rdr 1 mark 3 s/killing.

Sluttelig blev restantsen saa vel paa de ordinaire Skatter for 1716 som 1717, sampt dagskat 1716 forfattet og for Almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse er Vorden giort, thi er den Monsieur Lars Brun, som Tingene udi ædle vice Laugmand og Constituerit foget Henrik Weilandts sted, betiente og skatterne, saavit Var at bekomme, oppebar, under Rettens forseigling bekreftet tilbage leverit hvis summa Var 587 rdr 4 merker 12 s/killing.

Og som ingen flere Sager efter paaraabelse til paakiendelse vare indstevnte, eller indfant sig som ville gaa i Rette, blev Retten dennesinde her brut og Tinget ophævet.

Anno 1717 d/en 17 Septembris er holdet Aasteds og besigtelsis Ret paa den Gaard Søevig, efter Jordejeren Lars Bynæssis begier hos hans Leilending Mogens Mikkelsøn, hans brugende Gaardeparters huuser angaaende med efterskrefne Mænd, Lensmanden Ole Totland, Ole Raae, Paal Bynæs, Anders Madhop, Mikkel Søvig og Ole Hope,

Hvorda Mons Mikkelsøn blev tilspuurt om hand Var loulig Varslet hertil, hvortil hand svarede, at omendskiøndt hand ej loulig er stevnt, saa vilde hand dog tage til gienmæle;

Hvorpaa vi begave os Gaardepartens huuser at besigtige og først

1. Den Lille Borgestue som

1717: 107b

fattedes fire nye Svilder á 12 s/killing stykket 3 merker, Tie Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen 1 rdr 1 mark 8 s/killing, nok 14 Spær á 3 s/killing s/tykket 3 merker 12 s/killing, To Tylter Bord til troug á 1 mark 8 s/killing Tylten 3 merker. Tvende torveld á 12 s/killing stykket 1 mark 8 s/killing. Et Vindskej træd for 8 s/killing, 1 tylt bord til bordtag 1 mark 8 s/killing ardbedsløn hertil 1 rdr 3 merker til sammen herpaa 4 rdr 5 merker 12 s/killing.

2. Klæven gandske forraadnet og vil kaaste efter udreigning til sammen 3 Rdr med timmer, troug, spær, tag og ardbedsløn.
3. Floren fattedis bordtag tre tylter á 1 mark 8 s/killing t/ylten 4 merker 8 s/killing. Otte Vaager Næver á 12 s/killing tylten 1 rdr. 1 torveld 12 s/killing, ardbedsløn dertil 1 mark 8 s/killing er til sammen 2 rdr.
4. Laden fattedis 1 tylt bord og 1 Vaag Næver, er 2 merker 4 s/killing.
5. Paa hands halve deel udi Ildhuuset fattedis 1 bielke 8 s/killing. En tylt bord 1 mark 8 s/killing, Sex Vaager Næver 4 merker 8 s/killing ardbedsløn 3 merker, er 1 rdr 3 merker.
6. Paa hans anpart udi den store Stue og det stykke og side hand deraf tilkommer at holde ved lige, fattedes tvende Spær for 1 mark, fire Vaager Næver 3 merker, halvanden tylt bord 2 merker 4 s/killing, ardbedsløn 2 merker er 1 rdr 2 merker 4 s/killing.
7. Udløen gandske nedfalden og opbrent vil forskaffes Nye igien og efter udreigning vil kaaste 3 rdr.
8. 1 Stavenøst gandske borte og vil kaaste igien at forskaffe 3 rdr.

Bliver da hele Aaboden paa disse huusers brøstfeldighed til sammen den summa 19 Rdr 1

mark 4 s/killing som Leilendingen Mogens Mikkelsøn bør tilsvare.
Til forretningens bekostning specificeris efter deris Kongl/ig Majes/ste/ts allernaadigste forordnings tilhold, Til Sorenskriveren for hands Umage 2 rdr, skyds og fortæring ej bereignet, beskrivelsen 2 merker, forseiglet papir 1 mark 8 s/killing, forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing. Mændene hver 1 mark er 1 rdr; til sammen 3 rdr 4 merker 12 s/killing. Og som samme allernaadigste forordning tilholder at deri skal kiendis paa hvem der skal betale Omkostningerne; da som Jordejeren Lars Bynæs er høilig foraarsaget til denne Proces, saa tilfindis Leilendingen Mons Mikkels/øn Søvig at svare Jordejeren Lars Bynæs foruden Aaboden som forhen specificerit er til den summa 19 rdr 1 mark 4 s/killing end ogsaa denne foraarsagede Omkostning med 3 rdr 4 merker 12 s/killing, tilsammen 23 rdr.

Anno 1717 d/en 28 Septembris er holdet Aasteds Ret paa den Gaard *Arestad, nærværende dertil opnefnte Mænd, ved Lensmanden Ole Totland, Nils Borge, Lars Houcheland, Mons Grimen, Mons Houkeland, Tore Lone, og Joen Grimen; efter høi ædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens Committeredis Resolution af dato Bergen d/en 7 Sept/embris 1717 ./. hvorda Mons/ieu/r Bierig producerede Skriftlig Stevnemaal af dat/o Bergen d/en 11 Sept/embris 1717 som blev læst.
Hermand Moritz møtte og Vedstod at være loulig stevnt for denne Sag; Joachim Friile møtte paa S/a/l/ig/ Jørgen Elfrings Veigne og tilstod Varselen; Jochum Schaale, Enken Sare, Monsiur Ditmer Kochum, Henrik Barner paa Schomagernis Veigne, møtte og Vedtoge Varselen,

1717: 108

Jesper Stochof møtte ikke, Enken Lucie, Enken Kistine og *hones (hanes = Hanes/Hans) som bruger Postmesterens møtte *møtte ikke, ej heller Mons/ieu/r Von Vida.
Stevnevidnerne Ole Totland og Ole Fløen afhiemblede Edelig at have stevnt foranførte med i dag 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette sted og talte med Stochofs Kieriste, Enken Lucie, Enken Kristine og *hans (Hans) selv, sampt samme dag med S/igneu/r von Widas datter, item tilkiendegav S/igneu/r Bierig paa Citantens Veigne at have Varslet Rasmus Harrebache, Nils og Anders Kaabbeltvet til at Vidne i denne Sag;
De indstevnte forklarede ej at Være stevnt til at anhøre Vidnisbyrd i denne Sag;
Bierig paa Citantens Veigne formeente at som bemelte Vidner møder og allene skal giøre forklaring om Isdalens udmark hvorledis den Var dannet før den formedelst demmingens udbrydelse under Vand blev sat og om den ejendom ikke Var den allerbeste ejendeel af StiftsProustens Udmark, saa og om friskiøtterne var aabnet paa Demmingen, eller trompen, enten kort før eller da den brød ud, \item/ om de ved, hvem eller hvad har Været aarsage til demmingens udbrydelse, endelig om en bonde ikke nok kunde haft sit brug og ernæret sig paa den Mark som nu staar under Vand, dersom det hafde Været Mueligt at den kunde have været mistelig fra Aarestad og de fleris qvæg og hester, saa formener hand at deris forklaring nok kunde andtagis til opliusning i Sagen.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 4 Capit/ul 1 art/icul siger udtrykkelig uden nogen limitation eller exception at ingen Vidnisbyrd maa føris uden den det angaar dertil er loulig Kaldet, da som de indstevnte forklarer ej at være kaldet til at anhøre disse indkaldede Vidnisbyrders forklaringer, kand Retten ej dennesinde dem andtage, førend de, som det paagielder louligen dertil bliver kaldet, hvilket naar skeer, skal Videre udi sagen foretagis og kiendis som Ret er.

Bierig begierede at saavit de *indstenvte har faaet loulig Varsel, hvilket de og tilstaar, Vidnisbyrdene uvedkommende, maatte svare til stevnemaalet, først Jukkum Schaale, først om hand Ved hvad den demming der er udbrut og har giort skade paa Isdalens beste udmark, hvad den kaldes; hvortil hand svarede Qvituur diget, 2. Naar den blev anlagt og begyndt, hvortil hand svarede omtrent 9 Aar, 3. Naar den blev forhøjet; hvortil hand svarede, imellem Pinsti og S/anc/t Hans tid denne Sommer; 4. Hvor mange alen eller qvarter den blev forhøjet, hvortil hand svarede paa enderne til to alen og mit paa til 2 1/2 alen, 5. Om demmingen siden den er bleven forhøjet, er af nogen af Møllerne bleven tilseet, eller hvad Tid det sidst skeede ? hvortil hand svarede nej, at siden hand blev forhøjet Er det ikke tilseet. 6. Om friskiøtterne vare blevne Aabnede da de fornam det daglige tiltagende Reign at continuere, ? hvortil hand svarede at de øverste friskiøtterne haver staaet aabnet siden demmingen blev ferdig men ej grindskiøtterne; 7. Om trompen er bleven løst i sonden overflødig Reign eller siden det nu udbrutte dige blev forhøjet ? hvortil hand svarede

1717: 108b

at trompen siden dette diget blev forhøjet, alle tider har staaet til. 8. Om ikke demmingens udbrydelse kunde bleven forekommet, dersom trumpen havde bleven løst ? hvortil hand svarede jo. 9. Om der hafde Været god tilsiun til demmingen, om den da ikke kunde have bleven ved Magt ? hvortil hand svarede ja, men forklarede at de havde været paa Vejen og Vilde derop, men kunde ikke opslippe for Vejrs skyld. 10. Hvad dag demmingen brød ud ? hvortil hand svarede den 5 Sept/embris Klokken 2 om eftermiddagen, og var der tilforn overflødig Reign i nogle dager. 11. Hvor mange demminger der haves paa fieldet som løb til Sorte.diget ?, og hvad hver for sig kaldis; hvortil hand svarede: et kaldis T...evandet, et Nydiget, et Sætre Vandet, et Langeli Vandet, og saa det som Udbrød. 12. Om hand ikke og fler paa Aarestads elv, ikke observerede at det første demmings brudet skeede, og om de ikke frygtede for at alle Møllestæderne paa Elven skulle undergaa og begyndte med deris ejendom at flygte ? hvortil hand svarede ja, dog kunde Sorte diget imodtaget det Vand; forklarede ellers at det udbrutte dige kunde tage saameget Vand, som de otte dager om dagen kunde Male af. Endelig tilspurte hand Jukkum Schaale hvem som tilholder sig frihed over dette Vand og dige ? hvortil hand svarede Hermand Morritz og Ane Elfrings og de bør og tilsee samme diger. Og naar de andre smaa Møller behøver Vand maa de begiere det af Hermand Morritz og Ane Elfring, som dem da bliver behielpelig med Vand;

Mons/ieu/r Joachim Frile som paa Ane Elfrings Veigne møtte som lauværge, producerede hendes skriftlige formening af dato 28 Sept/embris 1717 som blev læst.

Mons/ieu/r Hermand Morritz gav tilkiende at hans befuldmegtig som hands Sag haver andtaget, ej dennesinde formedelst andre Høikongl/ige forretninger kand møde, thi begierede hand tid, til hands forsvar kunde møde, saasom hand ukyndig udi Landslov og Ret, ej sig selv kand forsvare.

Mons/ieu/r tilspuurte dernest Mons/ieu/r Stochof om \hand viste/ hvad den udbrutte demming kaldis, som dertil svarede nej, ej heller hvad tid den blev andlagt, til 3die svarede at det skede i Sommer; til fierde, svarede at hand det ikke vist ved, men efter berettelse skulle have Været 3 alen og holder hand ikke det Vand for at have Været tienligt uden allene til læstegods; til den femte post svarede at efter sigelse skal diget ikke Været rørt siden den tid, og trompen alle tider tilstaaende; og Var der et meget overflødigt Vand tilforne førend det udbrut, og hvis det havde Været aabet havde det mueligens Conservet demmingen, om tilsiun ved hand intet andet end Jukkum Schaale har sagt ham at de vilde have Været paa fieldet, men er ej kommen der til; dagen kand hand ikke erindre af datoen, men det ved hand at det skede en søndag eftermiddag; hvor mange flere fielddemminger der ere Ved hand

ikke, saasom det hoshavis mere til Læstegods end hans brug. Til den tolte post svarede hand at hand ikke Var der selv, men hands folk, som der oppe Var maatte retirere af huusene af frygt for skade; og tilholder S/igneu/r Hermand Morrits sig Rettigheden til digerne, da hand dog ej andet afved end ejerne af hvem hand har bøxlet; forklarede ellers at have contribuerit imod hands pligt til dette udbrutte dige efter S/igneu/r Hermand Morrits begier. Endelig forklarede at Hermand Morritz allene har paa-

1717: 109

taget sig denne demming og holder sig til *til frihed at trekke og trekke lade. Mons/ieu/r Stochhof forklarede ellers efter tilspørgelse, at nøgelen til Svarte diget har ligget hos Lungaards ejere tilforne, men blev siden leverit til Lene for gammel tid udi den store \Tydske/ mølle som skulle vexlis imellem dem til opsiun at alting kunde gaa ret til og enhver kunde nyde efter sit bøxelbrev, men enten dem derved blev given frihed til at regiere over Vandet eller ej Ved hand ikke, saasom hand ingen anden ejere for Grund og Vand ved end Mag/ister Ole Storm nu;

Mons/ieu/r Bierig tilspuurte Enken Kistine hvad det udbrutte dige kaldes hvortil hon svarede Sviturs diget. Til det 2. svarede at det er imod 10 aar siden demmingen af begyndelsen som udbrut er, blev anlagt; 3. At den blev forhøjet i denne Sommer, 4 til 3 1/2 alen forhøjet, 5. At Hermand Morrits tillige med Jukkum Schaale drog hendis huus forbi 4re Uger omtrent tilforne førend diget udbrød, for at vilde paa fieldet til at trekke diget op, men kunde ej formedelst uvejr opslippe. 6. Viste her indtet at svare, ej heller om trompen var løst, men d/en 5 Sept/embris udbrød Vandet eller demmingen, om fieldiget svarede hon som Jukkum Schaale, til det tolvte svarede at hon fløttede og frygtede for at Mølle stæderne skulle undergaa og derfore maatte flygte af sit boepæel; og at Hermand Morrits har holt sig til at trekke digerne dog har de smaa møller lagt deris anpart til at reparere dem.

Lucie blev dernest tilspuurt, som svarede til det første spørsmaal som Jukkum Schaale, 2. Til det andet svarede hon at det var nie aar siden, 3. At demmingen i sommer blev forhøjet 4. og at det blev forhøjet med 3 alen, 5. Kunde hon intet svare ej heller til det 6 og 7de og heller om 8 og 9 post, til det tiende svarede at det Var i søndag 3 uger siden det udbrød imellem et og 2 om eftermiddagen, om digerne paa fieldet svarede hon at der er 4re men kand ikke saa vide nafn paa dem, Til det tolfte forklarede hon at de *frigtede meget at det nedbrutte dige skulle ramme deris boepæl og derfore af frygt for Vandet maatte løbe af deris huuser, dem de frygtede for skulle bleven udtagne tilkiendegav at Hermand Morrits har paataget sig frihed til digerne at bygge og trekke;

Hans Thommesøn blev tilspuurt og svarede til første spørsmaal som Jukkum Schaale, 2. Ved hand ej af saasom hand da ej Var kommen til Møllen; men at den skulle Været forhøjet til 2 alen og forhøjningen skede i som/m/er; hand forklarede ej at afvide nogen skal have tilseet demmingen siden den blev forhøjet; men da Var Jukkum Schaale og Hermand Morrits oppe da forhøjningen Var giort og besaae ardbedet, men da Var indtet Vand kommen i diget at kalde eller tale om; til 6 og 7 post ved hand indtet at forklare; at den er blevet optrekket siden forhøjningen skeede, men meget Vand og reign var der førend diget udbrøt; og tiende sagde ha/n/d for nytten give at dersom trompen hafde Været oppe hafde ej skaden skeed; men saa hafde og Vandet ej Veret dem til nøtte naar det ikke skulle demmes; og om dends udbrydelse svarede hand som forrige eller første {..?..} nemblig Jukkum Schaale; og er der foruden dette udbrutte dige fire paa fieldet som hand gav samme Nafn som Jukkum Schaale; og frygtede hand og de andre da de fornam at demmingen udbrød at Vandet skulle have giort dem skade saa de maatte flye af deris huuse.

1717: 109b

Og har Hermand Morrits og Enken holt sig til frihed over demmingen og digerne.
Enken Sara blev dernest tilspuurt som til første svarede: at den kaldis Qviturdiget og Var det omtrent 9 aar siden dette dige først blev anlagt, og blev forhøjet i sommer, og er sagt for hende at skal Være forhøjet til 2 á 2 1/2 alen, dog har hon ej seet det, ikke viste hon at diget Var tilseet af nogen af dem, uden det maa Være giort af Herman Morrits og Ane hvorom hon ej er Vidende; *forkarede ellers ej at Være Vis at trekke trumpen op omendskiønt det reigner hyppig saasom digerne er giort til At samle Vand, men det Var Vist nok sagde hon, at dersom det havde Været aabnet hafde \det/ ikke brøt ud; og brød denne demming ud nu i søndags Var 3 Uger siden; og er paa fieldet foruden det udbrutte dige endnu fire paa fieldet, som hon nafngav som Jukkum Schaale; forklarede ellers at have frygtet for Vandets skade, men hon blev dog i sit huus, og til at trekke diget op Ved hon ingen at holde sig frihed til uden Hermand Morrits og Enken Ane,
Mons/ieu/r Bierig tilspuurte dernest Ditmer Kochum; at hand ved ikke af diger og demminger at sige eller forfatte sig end uden Naar Hermand Morrits og de andre lader forferdige deris betaler hand og de andre deris anpart derudi, og at samme diges begyndelse skal Være sked for 9 aar siden har hand hørt; og har hand ikke betalt noget til dette forhøjede digets demming; saasom hand holt diget got nok for som det var tilforn og siuntis hand bedre at de hafde forbedret dette udbrutte dige, end de forhøjede det. Om det 8 og 9 Post siuntis hand at dersom diget hafde staaet med sin forrige høide og ej bleven demmet førend det nye paabygde hafde festet, kunde diget Vel bleven bestaaende efter hands tanke: og holder Hermand Morrits sig til at have magt til at trekke og demme diget, og har hand derover maatt fatte (mangle) Vand iblant, saasom efter hands forklaring det ej skal forholde sig med den frihed, som den dem af eldgammel tid er tillat forklarede og at hand ej afved andre at skulle have bestilt denne forhøjing uden Jukkum Schaale og Hermand Morritz; men det ved hand fuldkommen at Enken Ane var imod at diget ej skulle forhøjes, saasom hand har hørt det at hendis egen Mand Mons/ieu/r Joachim Frile paa Enkens Veigne tilspuurte Jokum Schaale om det ikke hannem vel er Vitterligt at S/igneu/r Hermand Morrits er rette Hovetmand for digets forhøjelse og om hand ikke har accorderit med Bonden som *forstod (forestod?) ardbeidet førend Enken nogensinde viste af forbemelte forhøjelse skulle skee ? hvortil hand svarede at hand ikke ved enten det var med hendis videnskab eller ej, men da hand kom ned af fieldet fornam hand at hon var vred derfore at diget skulle forhøjes.
Bierig tilspuurte Mons/ieu/r Warner og de øfrige om de har faaet deris Vand i rette tid, hvortil de svarede ja, at de derpaa indtet havde at klage; saasom de sielden Malede: og naar de maler, maler de af det Vand som er, men \hvem/ som allers har frihed til Vandet, kand de ikke sige, men dersom naa noget dige er bleven forfærdiget har de betalt til Hermand Morritz deris anpart derudi; dog erkiender de Stiftsprousten for deris ejere af hvem de har bøxlet Vand og Grund og svarer aarlig Landskyld og 3dietage naar forfalder.

1717: 110

Mons/ieu/r Warner forklarede ellers at hver gang de lader trekke diget betaler de til Hermand Morrits 12 s/killing, ligesaa til at demme som de med Hermand Morritsis qvittering derfor kand bevise, og betaler de foruden til Hermand Morrits, naar nogen reparation til digerne skeer, efter hands Reigning, som hans qvitteringer skal udvise thi kand de ikke heller efter deris formening tilsvare til nogen skade som skee kand; saasom de ej har forsvar for diget eller ansvar, men betaler gierne for at holde digerne ved lige, videre ved de ikke af.

Mons/ieu/r Bierig begierede dernest at Retten tillige med sine Meddoms Mænd vilde tage den udbrutte demming og den derved tilføjede skade udi øjesiun, hvilket og skeede: Da vi der indkommen hvor Skaden sked Var, saa Vi Stemmen paa fieldet som nedbrud er, efter Voris Skiønsomhed fra ende til ende at have Været 48 alen; i tykten eller bredden 8 alen, og Sex alen dyb med det ny tilsatte paa to alen høide, hvilken nedbrutte demming, som har lige taget sit fald fra Vesten paa øverste field, til østen i nederste Ende i Sorte dige fieldet, findis neden til 60 alen bred og over 160 al/en i lengden og har kastet sig i høiden 16 alen, hvilket har foraarsaget at udmarken Norden for med den derpaa staaende Skoug, Aarestad Gaard tilhørende, under Vandet er lagt, uden paa en deel steder paa Grundene \endnu/ kand sees toppen af træerne: Vandets høide som over den der værende Udmark er staaende, paa et Canon skud i lengden, er til 8tte al/en dyb, hvorved den almindelige Postvej og Udmark paa 8tte alen dybt under Vandet er lagt, formedelst den mangfoldige mengde af steen og grus, som nedfalden er af det udbrutte dige har giort en demming over hele dalen; saa den udmark nu Umuelig kand Være til ringeste nøtte eller brug, førend med stor bekostning, en bred Vej, til Vandets Udløb, igiennem den store Mengde af grus og steen som haver giort sig nu til en fast demming, bliver giort, hvilke er befunden som før ermelt paa 16 alen høide og 60 al/en bredde; saa at Aarestad Gaard meget er svekket ved dette der staaende Vand, som dends forrige brug til fæbed med (end?) forhindrer; naar endnu Vandnet med stor bekostning bliver udled, kand vi først see \klarlig/ hvad skade Udmarken, som nu under Vand er liggende har taget og om den til Videre febed kand blive brugelig.

Mons/ieu/r Bierig paa Citantens Veigne eragtede fornøden at indstevne Vedkommende til i dag indstevnte at anhøre Rasmus Harrebakke og Nils og Anders Kaabbeltvet deris forklaring om hvad dennem kand blive tilspuurt, samme Vidner hand og til den Tid Dommeren berammer vil indkalde, saa siuntis ham og nødig til samme tid at indkalde de Mænd, som dem/m/ingen haver forhøjet, til hvilket alt hand begierede en beleilig tid, derhos hand begierede at Dommeren vilde paalegge Hermand Morits at indkomme og producere de adkomster og bevisligheder hand i denne Sag, saavit demmingen og Vandet Vedkommer kand have;

Afsagt.

Sagen udsettis til d/en 16 Octobris at Citanten efter begier kand faa indkaldet de paaberaabte Vidnisbyrd til Videre

1717: 110b

opliuslighed i Sagen, til hvilken tid Mons/ieu/r Hermand Morrits vilde indgive hvad hand kand have til forsvar i denne Sag alt til Rettens opliuslighed, hvorda videre skal giøris hvad Lov og Ret medfører.

Anno 1717 d/en 16 Octobr/is er Retten igien sat med foranførte Mænd, hvorda Mons/ieu/r Christen Bierig paa Edle Mag/ister Storms Veigne producerede hans skriftlige Stevnemaal af dat/o Bergen d/en 2 Octob/ris 1717 som blev læst,

Mikkel Sætterstøl, Rasmus Harrebakke, Nils og Anders Kaabbeltvet møtte og forklarede at være stevnte til at aflegge deris Edelige forklaringer i denne Sag;

Mons/ieu/r Hermand Morrits selv og hands fuldmægtig Edle Byefoget Bagge møtte og tilstod at Være loulig stevnte for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer;

Ane Elfrings møtte ikke; Stevnevidnerne Ole Totland og Lars Mællingshoug afhiemblede Edelig at have stevnt hende med i dag fiorten dagis Varsel for denne Sag og til at anhøre

Vidnisbyrdenis forklaringer.
Mons/ieu/r Warner og Mons/ieu/r Kochum møtte og tilstode at Være hertil Loulig stevnt baade for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer.
Jukkum Kisten, Sare, Lussi og Hans møtte og tilstode stevnemaalet;
Jukkum Schaale og Jesper Stochof og S/igneu/r von Wida møtte ikke, ej heller nogen paa deris Veigne. Stevnevidnerne afhiemblede Edelig at have stevnt dem med i dag fiorten dagis Varsel baade for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer; og talte med Jukkum Schaales Kone, og med Stochhofs Koene, og S/igneu/r von Widas datter,
Edle Bagge paa S/igneu/r Hermand Morits Veigne møtte og saasom det egentlig er hovetsagen paagieldende om Stifts Prousten Mag/ister Storm haver Været Vitterligt om det omtvistende eller udbrutte Demming eller dige, dets opsettelse eller forhøjelse eller ikke, saa tilspuurte hand Velbemelte Stifts Proustens fuldmegtig Mons/ieu/r Bierig, om Stifts Prousten *bemegter (benegter), at hand Anno 1708 jo haver tillat bemelte Hermand Morrits og de andre Ved Møllendals Elv boende Møllere at lade demme det nu udbrutte Vand op i fieldet, paa det at bemelte Vand udi tørke og om Vinteren udi sterk frost kunde Være samptlige Møllere til nøtte og fordeel og per Conseqvens (ifølge slutning?/som en følge derav?) ikke Stifts Prousten, som Ejermand for den største deel deraf ej til Unøtte; og om Stifts Prousten ikke for sin andeel samme Tid har betalt til bemelte demmings opsettelse og opbyggelse 9 merker 6 s/killing danske; dernest, om Stifts Prousten benegter at Hermand *Morritsen d/en 24 Maj indeværende Aar, skriftlig haver tilmeldet ham, at bemelte demming Manqverede reparation og at det kunde Være fornøden at den noget blev forhøjet ? item om hand Kand negte at Hermand *Morritsen udi sit huus d/en 25 samme Maanit haver sagt ham at hand med de andre Møllere hafde sluttet med en Bonde som skulle forhøje diget og det reparere og om da ikke Stifts Prousten ønskede dennem der med til lykke; Skulle Stifts Prousten dette ikke absolute Vilde tilstaae eller fragaae, da Hermand *Morritsen dog forklarer at hand allet der med Ed og en God Samvittighed kand bekrefte saaledes

1717: 111

at Være passerit, saa reserverer hand sig de beviser hand sig derom kand have at føre *?
Mons/ieu/r Bierig paa Stifts Proustens Veigne møtte og hertil svarede, at H/er/r Stifts Prousten aldelis negter at have givet Hermand Morrits nogen tilladelse til demmingen at forhøje; videre kunde Comparenten paa Stifts Proustens Veigne ej erklære sig, saasom derudi efter hans formeening er befattet alt hvad denne Sag kand Vedkomme; hand begierede at de indstevnte maatte fremkaldis til forklaring efter Stevnemaalet.
S/igneu/r Bagge begierede at Mons/ieu/r Bierig og vilde svare til den første qvæstion om Prousten ej haver tillat Hermand Morrits at demme Vandet 1708 ? Derimod sagde Mons/ieu/r Bierig at hand sig ikke derpaa videre kunde erklære end sked er.
Derpaa blev fremkaldet Mikkel Sætterstøl, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd svarede: og blev tilspuurt om hand ej Var dend som byggede demmingens forhøjelse ? hvortil hand svarede ja og blev dernest tilspuurt hvor meget demmingen blev forhøjet, hvortil hand svarede omtrent 3 alen; blev dernest tilspuurt hvem som accorderede med ham, dertil svarede hand at hand ikke forstaar rettere end at jo Jukkum Schaale Hermand Morrits og *handz (Hans) vare alle derom, saasom de alle talede med hand derom udi Hermand Morrits huus; dog sagde hand at de tog *hans (Hans) med sig derom siden; blev dernest tilspuurt om hand ikke hafde talt med Ane Elfring derom, hvortil hand svarede at løverdags aftenen, dagen førend de gik til fields, var hand udi hendis huus \da/ kom Jukkum Schaale sam/m/e tid udi hendis huus og blev saaledis imellem ham og dem aftalt at han tillige med Jukkum og han (ham?/Hans?) skulle ride op paa fieldet at besee diget, da svarede

Jukkum at hand ej den tid eller dag kunde gaa paa fieldet, saasom hand om morgenen tilig som var søndagen maatte Vær i Byen; hvorpaa Enken Ane siger, skal jeg fare til fields saa vil jeg fare strax om Morgenen, som var om søndags Morgenen, hvormed attestanten var tilfrids; samme løverdags aften kom Bud fra Hermand Morits til ham at hand der skulle gaae ned, som deponenten og giorde og kom ikke siden i Enkens huus førend hand Var forligt med Hermand Morrits og de andre, s/om tillige med ham droge paa fieldet om Morgenen, men om aftenen, nemblig Søndags aftenen kom hand til hende igien efterat de hafde Været paa fieldet, og forklarede hende hvormeget de vilde have paabygt og at hand derfore skulle have 13 Rdr; men Enken svarede derom intet hverken ilde eller Vel. Mons/ieu/r Fril tilspuurte deponenten om Enken Ane ikke var misfornøjet dermed, eller om hand hørte at hon Var fornøjet med den slutning, sampt om attestanten kunde sige at have Varslet hende, da hand med Hermand Morrits og de andre tog til fields for at besigtige diget og accordere om hvad derpaa skulle forhøjes ? hvortil hand svarede at hand intet kunde sige at have hørt af hende det hon enten var fornøjet eller misfornøjet derved, førend Jukkum Schaale sagde ham Søndags aftenen i Bergen at *hund var \mis/fornøjet dermed; dog svarede hand til spørsmaal af S/igneu/r Bugge formerit at Enken tillige med Jukkum Schaale var hos da hand fik sin sidste afreignings betaling for ardbeidet og den tid var hon og alle de andre ret fornøjet dermed, Fril tilspuurte attestanten paa Enkens Veigne hvad det Var hon var fornøjet med, og om *hand (hon?) sagde sig at være fornøjet med at diget 3 Alen Var forhøjet ? Hvortil hand svarede at hand til-

1717: 111b

forne hafde sagdt hende at diget skulle saameget forhøjes og som h/and ikke hørde hende sige noget derimod da hand blev betalt, mente hand hon dermed at have været fornøjet, men om hon hafde besigtiget ardbeidet eller ikke, det ved hand ikke om, ej heller om hon har Været kaldet der til, men engang som hand kom ned til hende medens hands ardbeidende fik hand 9 merker af hende for hendis part udi ardbeidet resten fik hand Af Hermand Morritses egen haand, udi de andris hosværelse, nemblig Anes og fleris, hand hørte og da hand fik sin sluttelig betaling at Jesper Stochof sendte sine penge ned ved sin tiener Anders. Fril tilspuurte ham paa Enkens Veigne hvem der Var paa fieldet da diget Var ferdig giort til at besee den ? hvortil hand svarede at det Var Hermand Morrits og Jukkum Schaale og det 8tte dager efterat Ardbeidet var ferdig giort. Dernest tilspuurte Fril om ikke attestanten hafde advaret Hermand Morrits at trekke trompen paa det Vandet ikke skulle Voxe paa det Nye ardbeide og foraarsage demmingens udbrydelse ? hvortil deponenten svarede at *hands (Hans) en torsdag gik ned til Hermand Morrits førend ardbeidet Var fuldfærdiget 8tte dage tilforne og sagde at Vandet Var fuldt til det gamle Ardbede og nu maatte hand *kome op at trekke diget at det ikke skulle komme til det nye ardbeide; hvortil Hermand Morrits da skal have svaret at hand ikke kunde lade Vandet løbe i søen for indtet, og naar stemmen kommer og Vandet er ude, hvor skal jeg da tage Vand igien; hvorpaa deponenten endnu advarede ham at hand dagen derefter skulle skaffe 2de karler op at trekke Vandet, da lovede Mons/ieu/r *Moretsen deponenten at hand og Jukkum Schaale skulle komme op om fredagen og om det ej skeede, skulle de vist komme op om løverdagen; Jukkum Schaale tilstod at have hørt det sam/m/e af deponentens Mund samme dag; men ingen af dem kom den belovede tid; derefter ardbeide deponenten igien 8te dager, og imidlertid opkom ingen at trekke diget, saa begierede deponenten, efterat diget Var fuldferdiget, at de skulle komme op og trekke diget og besee ardbeidet, og da talede hand med Hermand Morrits; otte dager derefter komme først Jukkum Schaale og Hermand Morrits op og besaa ardbeidet, da var deponenten ej ved ardbeidet tilstæde; og imidlertid fra første gang varskuede hand Hermand Morrits allene at hand skulle

trekke diget, saasom den nye demming ikke kunde taale Vandet førend det fik fastighed og det samme siger hand at have sagt til de andre uden til Enken Ane, men mener at hon skulle have hørt det. Hellers forklarede hand at have Varskuet dem allene og ej nogen andre at have været overværende da dette passerede. Mons/ieu/r Bierig tilspuurte attestanten om hand giorde friskytterne paa demmingen ? hvortil hand svarede at de ej begierede dem af ham, saasom de Vilde have Vandet skulle faa et andet sted \at/ udløbe; og tilforne var ej friskøttere eller paa den gamle demming;

Hermand Morrits tilspuurte Jukkum Schaale og de andre Nærværende, om ikke hand, strax efterat indbemelte demming Var forhøjet, har talt dem til om udi hands huus at gaa paa fieldet og med Spader grave et frit udløb igiennem Myren fra Demmingen ? hvortil Jukkum Schaale og *hans (Hans) svarede nej, det samme giorde alle de andre: Mons/ieu/r Morrits svarede at det ej imellem ham og deponenten saaledis

1717: 112

er passerit som hand forklaret haver.

Rasmus Harrebakke blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse forklarede: og til Mons/ieu/r Bierigs Spørsmaal om hand ved hvordan Isdalens udmark var dannet førend den under Vand er bleven sat, formedelst demmingens udbrydelse, hvortil hand svarede at det Var hans beste udmark Harestad Gaard tilhørende, saa vel til fæbed, som til skoug og skiunesøer for qvæget ved Elven, og Er samme udmark, som nu under Vandet er staaende, gandske umistelig for Aarestad Gaard baade for den fæbed, skoug for qvæget at skule sig udi formedelst Uveijr som kunde indfalde, sampt og imod stor hede at staa udi den sagte igiennem samme del rindende elv; og *Vor (hvor?) tilforne hvor nu demmingen har udbrudt og taget sit fald staaet en smuk Voxter skoug, som nu gandske er bortaget af den store mengde steen; og kunde sammesteds have blevet en smuk liden jord til at ernære sig af for en bonde. Om friskiøtterne vare aabne paa demmingen, svarede hand at ej afvide.

Nils Kaabbeltvet blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at det var en smuk plan med deilig Græsmark, smaa Skoug og rindende Elver og den beste Aarestad gaard tilhørte, og dersom dette Vand ej udkommer ved hand ikke hvor Aarestads qvæg skal faa sit sommerbede, saasom der udi Var lige saa slette planer, som Aarestads egen indbøe, og i øfrige forklarede som forrige Vidne udi alle Maader.

Anders Kaabbeltvet blev dernest fremkaldet, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: som forrige enstemmig.

Dernest producerede bemelte Bierig det til Mag/ister Ole Storm paa Aarestad og dets underliggende herligheder udgivne skiøde af S/a/l/ig/ Ane Juul og Blanceflor Schot af dat/o 11 Junij 1707 hvormed hand beviste Citanten at Være berettiget til Svarte-dige Vandets Stemmer, Diger og andet med Videre efter bemelte Skiød(e)s indhold, hvilket hand til den ende haver fremlagt og i anledning af den forklaring de forhen indstevnte senniste gang her for Retten paa Aarestad haver forklaret, det Hermand Morrits ligesom holder sig berettiget til Vandet at demme og demme lade, Thi ville hand hand tilspørge Hermand Morrits hvad bevislighed hand derfore haver og om hand noget efter Rettens seeniste foreleggelse, enten til bevis eller befrielse haver at producere.

Mons/ieu/r Bagge paa Hermand Morrits Veigne producerede hans original skiøde paa hans Mølle og Grund, af dat/o 1697 d/en 24 Martij, udi hvilchet hannem tilstaaes anpart udi Elv, Vand og diger, med bøxel herlighed, ald anden afgift og Rettighed og saaledis at kand tilegne sig andeel og Ret udi alle de Vande og diger, som haver været indrettede til de opsatte Møllers Brug og drift; dernest fremlagde hand ligesaa en original tilstaaelse af dat/o 5 Julij 1664, udgiven af den tids Ejermænd til *Arestad og dends underliggende, udi hvilchen det

tilstaaes og for bemelte ejere og deris Arvinger bevilges at Lene Knudsdatter som den tid beboede og ejende Herman *Morritsen nu paaboende grund, skulle have Ret at holde og have hoes sig Nøgelen til Laaset for Sorte diget, saa og at Være berettiget til at aabne for de andre Smaa møller paa sine Visse tider, alt efter samme bevilgnings egentlige indhold

1717: 112b

hvortil hand sig refererede, formenende at hannem indtet af den frihed, som nu haver fult hands formænd og hannem over 50 Aar, kunde afgaa; dog var hand Vel tilfreds uden for Processen at der kunde Vedtages og sluttes imellem Prousten Velædle Mag/ister Storm, hannem og de andre som haver Møllebrug ved Møllendals Elv, En Vis contract hvorefter en hver kunde vide sig at regulere, Uenighed derved at forekomme, som til denne tid efter bemelte Hermand Morritses forklaring sig skal have indsneget;

S/igneu/r Friel paa Enken Mad/a/me Elfrings Veigne producerede et skiøde af dato 7 Maj 1697 udgiven af Jacob Jacobs/øn Gise og Johan Henrik Slytter til S/a/l/ig/ Jukkum Gævers paa den Mølle som nu af Elfrings Enke brugis og beboes Hand producerede og et andet skiøde af 14 Junij 95 som forbemelte Skiøde sig paaberaaber; dernest S/a/l/ig/ Jukkum Gievers tilstaaelse, at det kiøb af bemelte Gise og Slytter var giort *foer S/a/l/ig/ Elfrings; af hvilche documenter Retten da kand fornemme hvorvit Enken i diger og dammer er berettiget; hellers refererede hand sig til Enkens udgifne skriftlige Indleg og igientog hendis benegtelse, i det at hon ingen sinde har givet sit samtykke til den paastevnte Demmings U-loulige forhøjelse.

Mons/ieu/r Kochum forklarede, at som hand ikke ved af noget Diges eller demmings forhøjelse, og derfore herfore paastaar frikiendelsis Dom:

Jukkum Schaale formente at efterdi hand ikke har haft myndighed til at opsette nogen diger, men allene for fredeligheds skyld betalt Penger dertil hand da herfor bliver befriet noget at tilsvare.

Bierig paa Stifts Proustens Veigne imod de fremlagde tvende skrifter af Hermand *Morritsen, svarede: at det første Vel beviser hvorvit Hermand Morrits kand Være ejende men dog ikke i ringeste Maader modsiger at jo H/er/r Stifts Prousten haver prioriteten og Rettigheden for Sortedigs Vandet, diger og demmer og alle andre dislige; det andet skrift kand ikke andet bevise end bevilgning om hvorledis med nøgelen til Laasen for Sorte diget maa forholdes og som dend tid var andre ejere, som da kunde giøre og lade som dennem behagede, hvormed Stifts Prousten er ejere baade for Aarestad og Møllendal, saa kuldkaster Stifts Proustens skiøde alt saadan forhen given tilladelser; i særdelished, saasom det ikke, i den sidste skrift, det ringeste om prioriteten til Vandet eller Sortediget eller andre diger og demmer, nefner, men samme Skrift er alleniste udrettit som til en orden og skik i mellem Møllerne allene og ikke til nogen ejendom, eller prioritet fremfor H/er/r Stifts Prousten; thi blev hans Paastand at prioriteten over Sorte digs stemmen saavelsom diger og alle andre stemmer, at oplukke og tillukke allene bør tilkomme H/er/r Stifts Prousten og det i anledning af forbemelte H/er/r Stifts Proustes i rettelagde adkomst og Skiøde; dernest henstillede hand til Dommeren og hands meddoms Mænd, som den tilføjede skade paa hands Udmark haver taget udi øjensiun, hvad de kand ansee Skaden for og hvad for samme Skade paa Aarestad Skatter kunde aftages; hvorefter hand Vil formode at Skaden bliver taxerit og hvad denne Jordskyld kand ansees for, paa det hand derefter kunde giøre sin allerunderdanigste ansøgning om Aarestads Jord aftag. Hand

1717: 113

begierede og at hannem til den ende under Rettens forseigling maatte tilstilles et udtog af denne allt, saavit besigtelsen og skadens taxation kand Vedkomme; hand paastod og at Hermand Morrits, ved den forventende endelig Dom bliver tilfunden det snareste mueligt er, før snee og frost paakommer, tillige med de flere Møllere og Andre, at udlede Vandet fra det sted hvor det nu paa H/er/r Stifts Proustens Aarestads underliggende Mark, saa og at Hermand Morrits tillige med de øfrige Møllere bliver tilfunden at erstatte H/er/r Stifts Prousten den skade som hannem ved dette demmings udbrydelse er tilføjet, og derforuden at erstatte hannem Processens Omkostninger, saavelsom de øfrige medgaaende Omkostninger tilstrekkelig. Paa det Spørsmaal, som Hermand Morrits ved H/er/r vice Byefoget Bagge til Comparenten har giort angaaende at H/er/r Stifts Prousten 1716 (eller 1706, talet retta på) siger 1708 af begyndelsen skal have tilladet Hermand Morrits at opsette demmingen paa fieldet, da kand H/er/r Stifts Prousten sig ej derom egentlig erindre om det saa er eller ikke, og endskiøndt saa kunde Være, saa haver ikke denne demming, men dends forhøjelse som paa demmingen skeede og Hermand Morritses efterladenhed at tilsee Vel med Vandet at udtrekke i tide, været aarsage til demmingens udbrydelse og den paafølgende skade som sked er til hvilken forhøjelse paa demmingen H/er/r Stifts Prousten endnu som tilforne benegter ej at have givet Hermand Morrits nogen tilladelse.

Bagge paa S/igneu/r Hermand *Morritsens Veigne kunde ikke formode andet end at jo Stifts Prousten paa ansøgning, nyder aftag eller afslag paa Gaarden Aarestads contributioner og udgifter, formedelst denne Ulykkelige hendelse og efter Sagens beskaffendhed, men *Harmen *Morritsen skulle ikke vente at Stifts Prousten tillige vilde have betaling hos ham derfore, imidlertid, som dog i rettesettelsen saaledis er formerit, saa vilde Hermand *Morritsen med sin endelig Paastand derimod lade det beroe indtil Sorenskriveren og hands Meddoms Mænd haver taxerit Aaverket efter Loven; Og hvad sig angaar den Grums og steen som det udbrutte Vand haver nedført, da er Hermand *Morritsen aldri uvillig, men helst til dato tvert imod frem for andre Været Velvillig, at faa saa vit deraf til side bragt, saa at Vandet deraf kunde faa sit udfald fra Stifts Proustens Udmark Isdalen, og indtil da at Retten haver skiønnet om Aaverket i sig selv, refererer Hermand *Morritsen sig at føre Vidnisbyrd om Stifts Proustens bejaelse angaaende det udbrutte dige og demmings reparation og forhøjelse, foruden det at Hermand Morrits saadant udi Protocollen har ladet anføre det med Ed at Vilde bekræfte; dog skulle det Være ham allerkierist at dis imidlertid kunde treffis en billig og tilbørlig forening, om Sagen og de deraf udflydende disputer, thi hvad Stifts Proustens Skiøde angaar, saa formener Hermand *Morritsen at det ikke imod Loven kand krenke eller udi nogen deel til

1717: 113b

side sette Hermand *Morritzens brev, som er af eldre dato; hvilket og alt udi mellemhandling og Venlig foreening kunde udresserig og hielpe til rette efter billighed.

Stifts Prousten tilspuurte S/igneu/r Hermand Morrits om hand kand fragaa det hand jo, da hand sidst var udi Stifts Proustens huus, forklarede det hand og selv bekiendte at Stifts Prousten jo var Uskyldig udi den forhøjelse som giort er paa dette udbrutte dige ? hvortil hand svarede, det hand sig det ej kand Erindre: Stifts Prousten imod Procurator Bagges replicqve angaaende den udbrutte demmings forhøjelse, svarede hand, som for Gud, for Retten og med en god samvittighed, at hand aldri enten af Mons/ieu/r Hermand Morrits, eller Nogen anden er bleven tilspuurt, eller afvist den demmings forhøjelse, hvilchet hand alltid erbyder sig til, naar det hannem af Retten paalegggis, at giøre sin Eed, det samme refererer hand at Mons/ieu/r Hermand Morrits udi hands Søns Amptmand Storm(s) nærværelse, tilstod hand, at hand om demmingens forhøjelse Aldri hafde talt med Stifts Prousten eller begiert det

af ham: hvilket af Mons/ieu/r Morrits blev talt udi Stifts Proustens huus nogle dager efter diges udbrydelse. Derpaa tilspuurte Stifts Prousten de andre møllere som nu tilstæde Var om nogen af dem nogensinde har talt eller begiert det af ham ? hvortil de alle svarede nej: men Jukkum Schaale forklarede at Hermand Morritz hafde sagt til ham, at have Stifts Proustens tilladelse derom. Hvad det angaar om diges anleggelse for 1708, da sagde hand sig derom ej at kunde give Ed, saasom hand sig det ej kand vist erindre eller benegte. Hvad Mons/ieu/r Bagge videre prætenderer paa Skattens taxation, da anseer Prousten det ikkun til en prolongation, og indstillede det til Dommerens skiøn. Stifts Prousten tilspuurte hans underhavende Møllerne, om de ikke ofte har klaget for ham, at de ikke kunde faa Vand paa de behørige tider naar de buurte, ? Jukkum Schaale og Kochum svarede jo, de andre svarede indtet positiv. Hermand Morrits blev tilspuurt om hand nogen Vidnisbyrd om Stifts Proustens tilladelse havde, hvortil hand svarede ej mere end et. Med sluttelig tale forklarede Stifts Prousten at de fleste hands beste *Kast udi Sortediget er fordervet formedelst oftbemelte demmings udbrydelse.

Parterne bleve tilspuurte om de noget videre hafde at indgive; hvortil S/igneu/r Hermand Morrits svarede at hvad som giort er giort til alles beste og nøtte.

Afsagt.

Sagen optages til endelig Dom til d/en 20 Octobr/is 1717.

Anno 1717 d/en 20 Octobris er Retten igien sat sammesteds med foranførte Mænd, hvorda og Møtte Mons/ieu/r Bierig paa Stifts Proustens Veigne, Hermand Morrits, Jukkum Friel paa Enkens Veigne, Mons/ieu/r Hans Peters/øn paa Schomagernis Veigne;

Mons/ieu/r Hermand Morrits anviste it af ham selvunderskreven stevnemaal om at vilde indkalde Vidnisbyrd til at forklare det Velærværdige Stift Proust Mag/ister Storm ham skal have givet tilladelse til samme udbrutte demmings forhøjelse, hvilke Vidner der *staa (staar) anført at Være Hans Peders/øn Schomager og Ane S/a/l/ig/ Elfring, samme dat/erit d/en 20 Octobr/is 1717.

Bierig paa Stifts Proustens Veigne derimod svarede at Hermand Morrits ikke seniste gang da Retten her paa Aarestad blev

1717: 114

holden har nefnt nogle Vidnisbyrd men hand har paa Dommerens tilspørgelse erklæret sig at hand ikkun et Vidne da hafde og ellers ikke erklæret sig videre paa Dommerens tilspørgelse, disse Vidner og som hand beraaber sig paa ere selv interresserende udi Sagen, derfore de Vel ikke imod Lovens tilhold bør vidne, i saa maader protesterede hand, saavel imod de paaberaabte Vidners førelse, som imod sagens og Dommens opsettelse, men begierede uden Videre ophold Dom i Sagen.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 5 Capit/ul 8(?) art/icul tilholder en Dommer det hand ej bør veigre \nogen/ Vidner at føre, thi givis ham Tid til at indkalde dem, hvor da vel af Retten skal blive observerit enten de bør afhøris eller ikke.

Anno 1717 d/en 23 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Søreide, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget

S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Ole Totland og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Paal Øfstebøe, Rasmus Biørndal i Halvor Biørndals sted, Lars Bontvet, Ole Lone, Johannes Gimmeland, Nils Houge, Joen Grimen og Torgier Birkeland udi Mikkel Mittuns Sted, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var sat udi deris Maj/este/ts høje Nafn og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Rettens Betiente advaret, er først publicerit
(1.) Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals Constitution til S/igneu/r Jens Lem, fogederiet at betiene, dat/erit Berg/en d/en 27 Sept/embris 1717.
2. Ditoes ordre angaaende Dragoner Skattens Taxation for 1717 af dat/o Berg/en d/en 27 Sept/embris 1717 ./.
3. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste ordre angaaende en høeskat, som af hver fuldgaard med 1 rdr 3 merker skal betales dat/erit Koldinghuus Slot (ope rum) Julij 1717.
*2. Slotlovens ordre angaaende det samme af dato Aggerhuus slot d/en 16 Aug/usti 1717 ./.
*3. Stiftsbefalingsmandens derpaa fuldte ordre af dato 30 Aug/usti 1717.
4. Stiftbefalingsmandens ordre efter Slotslovens foranstaltning paa H/er/r Oberst Huidfelts andragende til endeel Oxel, Rode sækker og Skreppers anskaffelse af dato Berg/en d/en 7 Oct/obris 1717.

D/en 25 dito blev Retten igien sat med foranførte undtagen Ole Raae sad Retten for Torgier Birkeland, hvorda blev publicerit

Lars Olsøns, Mogens Mogens/øn Peder Schaalevigsnæsset, Stephen Mittun Marrite Larsdatter Øfsthuus, Wincents Nordeide, Tore Nils/øn Bratland, Nils Øfsthuus, Lars Ulsmoe, Arne Totland, Stephen Birkeland, Lars Birkeland, Mikkel Vaage, Nils Schoge, Anders Grimstad, *Lin (Lena?) Kaabbeltvets udgivne Schiøde til Stephen Olsøn Sætre paa 1 p/un/d 16 merker Smør og 5/12 huud udi Hammersland med bøxel og herlighed, dat/erit Søreide d/en 22 Octobr/is 1717.

Dernest Lod Mons/ieu/r Christian Justesen tinglys(e) sin forpagtnings Contract med det Høikongl/ig Rente Cammer paa Kirkens Korntiende for aaringer 1717, 1718 og 1719 for aarlig afgift 548 Rdr 4 merker 8 s/killing dat/erit Rente Cammeret d/en 25 Sept/embris 1717 ./.

1717: 114b

Derefter blev publicerit Rasmus Rasmus/øns udgivne panteforskrivelse til Velædle Stiftamptskriver Seehusen paa 65 rdr hvorfore er pandtsat det huus og den Mølle, staaende paa Øfre Møllendal med videre rørende og tilhørende Gods dødt og levende dat/erit Bergen d/en 20 Julj 1717 ./.

D/en 26 dito blev Retten igien sat samme steds med foranførte.

Hvorda fremstillede sig for Retten ærlige og agtbare Dannemand Nils Mitmielde af Mielde Schibbrede, som haver erhvervet deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste tilladelse Brev af dato Kiøbenhafns Slot d/en 7 Aug/usti 1717 for hans Søn Fabian Nils/øn Hundham/m/er og Daarte Nilsdatter, som ere hin anden i tredie lige led beslegtede at maa tillades Egteskab,

naar de først paa behørige steder haver bevisliggiort at de ej hinanden Nærmere udi slegt og Svaagerskab paarører end angivet er, thi havde hand for Retten indkaldet tvende ærlige Mænd af Mielde Schibbrede, Anders Stoche og Knud Qvidtsen til at Vidne om samme hands Søns Fabian Nilsøn Hundhammers og Daarte Nilsdatters slegtskab, hvilke og her for Retten personlige møtte og efter tilspørgelse, gav tilkiende det de her selvvillig vilde aflegge deris Vidnisbyrd omendskiøndt det var uden for deris Værneting, s/om og efter edens afleggelse om deris sandferdige Vidnisbyrd herom saaledis forklarede, at Fabian Nilsøn Hundhammers Moderfader Lars Havre, og Daarte Nilsdatters faderfader Fabian Blom vare sødskende og saaledis hin anden \3die/ lige led beslegtede hvilket deris edlige forklaring Nils Mitmielde under Rettens forseigling beskreven Var forlangende, som Retten Consenterede.

Lensmanden Ole Totland havde ladet indkalde Ane Jacobsdatter efter forrige tiltale.
Dend indstevnte møtte ikke, men paa hendis Veigne Baar Lund, som gav tilkiende at samme Menniske hos ham hafde ligget i barselseng, men ej det samme for sin Øfrighed fogeden gaf tilkiende;
Stevnevidnerne Lars Bontvet og Halver Nilsøn afhiemblede Edelig for Retten at have stevnt hende med igaar fiorten dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting paa Lund hvor hon laag i barselseng og talte med Baar manden hos hvem hon hafde liggit i Barselseng;
Fogeden Jens Lem paastod Dom over den indstevnte over Loven og vilde have sig reserverit sin tiltale til Baar Lund, som hende haver slippet fra sig uden at tilkiendegive ham det;

Afsagt,

Efterdi Ane Jacobsdatter først befindis loulig stevnt og efter laudags foreleggelse ej møder eller lader svare til Sagen, da tilfindis hon at bøde efter deris Maj/este/ts allernaadigste Lovs 6te Bogs 13 Capit/ul 1 articul for sin løsagtighed

1717: 115

og barneavling 12 lod Sølv inden fembten dager under Nam efter Loven, og efterdi Baar Lund hos hvem hon haver ligget i Barselseng selv for Retten tilstaar ej fogeden det at have tilkiendegivet førend hon derfra er reist, saa reserveris Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem hans lovlige tiltale til Baar Lund i alle Maader.

Lars Byenæs haver ladet stevne Mogens Søvig at betale den tildømte *huusebøde 23 rdr efter forretningens udvis af 17 Sept/embris 1717; og som hand til samme tildømte Aabod har været foraarsaget ved Kongens foget at lade giøre arrest paa Mogens Søevigs effecter af qvæg, høe og Korn, saa vilde hand herved loulig lade forfølge Sagen og den derover giorte arrest, med paastand Dom til betaling saavel efter besigtelsens udvis, som den giorte arrest og andre foraarsagende omkostninger.
Mogens Søvig møtte og tilstod herfore loulig at Være stevnt og efter tilspørgelse svarede ingen betaling hertil at have.
Lars Bynæs indgav original besigtelsens forretningen, og tilkiendegav at Ved arresten ej videre gods fantis end tvende koe for 6 rdr end en Koe 1 rdr 4 mark tvende smaler med lam 1 rdr, 1 baad 1 rdr, 1 *bører 3 merker Tvende Kister 1 mark, 1 bomme 8 s/killing til sammen 10 rdr 2 merker 8 s/killing, foruden høe og Korn.
Mogens Søevig blev tilspuurt om hand ikke kunde skaffe Caution for at huusene skulle til Vaaren blive opbygt, eller de derfore at svare Citanten den tildømte Aabod med paagaaende Omkostninger ? hvortil hand svarede nej;
Lars Bynæs paastod Dom til betaling og arresten at blive kiendt ved Magt, saavelsom hands anvente Omkostninger at blive kiendt ham Til.

Afsagt.

Efterdi Mogens Søvig ej efter tilspørgelse kand stille Citanten Caution for den tildømte Aabod 23 rdr og de paa denne sag anvente Omkostninger, saa kand Retten ej andet udfinde, end jo den giorte arrest over Mogens Søvigs effecter bør kiendis ved magt; og Lars *Søvig (Bynæs) at have Ret til at søge sin Betaling udi Mogens Søvigs effecter for den tildømte Aabod 23 rdr og udi Processens Omkostning 2 rdr, til sammen 25 rdr, hvilke Mogens Søvig tildømmis at betale Citanten Lars Bynæs inden fembten dager under Nam efter Loven.

Erik Pedersøn Lille Borge fremstillede sig dernest for Retten som haver erhvervet deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste brev at Egte Marte Olsdatter Espeland, som udi samme allernaadigste Kongebrev af dato Kiøbenhafns Slot

1717: 115b

d/en 28 Maj 1717 skal Være hin anden i tredie lige led beslegtede, og som samme Allernaadigste Egteskabs bevillings brev befaller at de først paa behørige Steder skal bevislig giøre at de hver andre ej nermere, end som forskrevet staar udi slegt eller svaagerskab paarører, saa haver hand derom indkaldet 2de Mænd af Schiolds Schibbrede, ærlige og Uberygtede deris sandfærdige forklaring derom at udsige, Mikkel Søvig og Nils Houge hvilche *efteefter edens afleggelse om deris sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at Erik Peders/øn Borges Modermoder Kari Houge og Marrite Olsdatter Espelands faderModer Marrite Heldal, Vare sødskende, og saaledis dis hin anden udi 3de lige led beslegtede; mend derhos forklarede at Erik Borgis Moderfader \Ole Houge/ var Marrite Olsdatters, forrige Mands Nils Espelands fader, Mogens Espelands Broder, og saaledis Erik Borge til Marrite Olsdatters forrige Mand Nils Espeland udi andet og 3die led beslegtiget hvilchen deris forklaring hand under Rettens forseigling beskreven Var forlangende, som Retten bevilgede: at saaledis det inden Tinge for Retten passerit er, testeris med Voris undertrykte forseiglinger.

Daniel Ranfsberg forrige Constituerit foget fremkom for Retten udi anledning af de hannem fra det Høikongl/ig Rente-Cammer tilsente anteignelser for hans betienings tid 1712, 1713 og 1714 og tilspuurte tilstædeværende Almue udi Schiolds Schibbrede, om nogen kunde sige at nogen ryddepladser, for de aaringer 1712, 1713, 1714 for aarlig skat og skyld ere lagde ? hvortil de svarede, at udi de 3de Aaringer ingen ryddepladser for aarlig Skat udi dette Skibbrede, ere blefne lagde 2. Om nogen Sauger udi dette Skibbrede Eller bord skaaren udi bemelte Aaringer ? hvortil de svarede, at herudi Skibbredet hverken findis Saug eller bord skaaren udi de Aaringer. 3. Saa og tilspuurte hand for det 3de om noget Arveløs Gods, forbrut Odelsgods item siette og tiende penge, saa og forlovs penge for afførsels Godz paa Kongens beholdne Godz er falden udi bemelte Aaringer ? hvortil de svarede, at udi de Aaringer Er indtet saadant udi dette Skibbrede forfalden; hvilchet deris Svar S/igneu/r Ranfsberg under Rettens forseigling beskreven Var forlangende, det Vi hannem ikke har kundet negte, men samme hannem hermed tilstillet.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende

1717: 116

Aar 1718 Retten skulle betiene nemblig 5 g/am/l/e som tilforne haver aflagt deris Laugrettes Ed Nils Borge, Mogens Grimen, Knud Riple, Arne Øfre Totland, Rasmus Biør/n/dal, og 3de Unge, som først for Laugmanden efter loven, haver at aflegge deris Laugrettes Ed Simon

Yttre Mittun, Nils Øfre Dyngeland, Stephen Mittun.

Sluttelig blev restantzen paa de ordinaire Skatter for 1717 sampt Odel og Rostieniste for Almuen lydelig oplæst og som ingen indsigelse derimod er vorden giort, og indtet paa de andre extra ordinaire skatter er Vorden betalt, er det fogeden S/igneu/r Lem efter forlangende under Rettens forseigling tilbage leverit.

Anno 1717 d/en 28 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue paa Gaarden Bildøen, nærværende Constituerit foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mons Foldnæs, Nils Foldnæs, Nils Biørøen, Nils Kaartvet, Jacob Tøssøen, Arne Schoge, Nils Schoge og Nils Nipen for Mikkel Nipen, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn Var bleven sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger, sampt anordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 114 findis extraherede.

Derefter blev paaraabt Mikkel Bache, Ole Lerøen, Nils Nipen, Mikkel Knudsøn Bache, Oluf Algrøen, Hans Algrøen, og blev tilholdet, efter deris Excellentse H/er/r Baron Friderich Kraags høibydende Resolution af dat/o Christiania d/en 17 Octobr/is 1716 og Stiftbefalingsmandens befuldmegtig tiener S/igneu/r Wonsens derpaa fuldte befaling at samme Resolution allerhørsommeligst skulle efterlevis til dette Høste Ting, deris offentlige afbedelse at giøre: hvilchen de saaledis aflagde, at *be (de) bade Øfrigheden skulle tilGive dem denne deris begangne forseelse og ej see til eller mere tenke paa deris store Ubesindighed som de begaaet haver, lovende herefter at tage sig vare for saadan og anden forseelse.

D/en 29 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda blev tinglyst
(1.) Stephen Algrøens udgivne Bøxelbrev til Thommes Stephensøn paa 1 p/un/d fisk, af dato Bildøen d/en 29 Octob/ris 1717.
2. Mag/ister Oluf Cosmusøn Bornemands udgivne bøxelbrev til Nils Andersøn paa aarlig landskyld 1/4 tosk, dat/erit Bergen d/en 4de Maj 1717 ./.

Opsidderne paa Gaarden Strømme i Sartor Schibbrede af Jordskyld 1/2 løb Smør, nafnlige Ole Mogens/øn, Nils Nilsøn, fremkomme beklagelig for Retten og tilspuurte tilstædeværende Almue og Laugrettet udi Sartor Schibbrede, om dem

1717: 116b

ikke er vitterligt og udi frisk minde at deris Gaardeparters huuser forleden Aar 1716 Pinsetider, Mandagen for Pinsti, at alle Gaardens huuser med deris andre fattige ejendele høilys dag 8tte i tallet af en Ulykkelig Vaade Ild, i aske blev lagt, saa at ikke et eniste huus igien blev bestaaende ? hvortil de alle eenstemmige svarede at det sig sandfærdig i alle Maader forholder saaledis som tilspuurt er; hvilket de vel Vidende med God samvittighed kand og Vil bevidne, hvilken Almuens svar de Under Rettens forseigling til Tingsvidnis erholdelse, beskreven Var forlangende, som Retten ej kunde fravige dem at meddele.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamle som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed, Ingebrigt Nordtoft, Ole Lerøen, Knud Bache, Ole Vaage, Christen Knapschoug, Nils Arefiord, *Nils Arefiord (namnet retta/skrive over eit anna), og tvende Unge som først efter Loven haver at aflegge deris Laugrettes Eed for Laugmanden Ole Landraa og Ingebrigt Bielkerøen.

Derefter blev restantsen paa de ordinaire skatter for 1717 forfattet for Almuen lydelig oplæst og af Retten forseiglet fogeden tilbage leverit.

Endelig blev og af Retten attesterit hvorvit Almuen til forrige foget paa dette Aars skatter havde til Laugmand Weilandt betalt.

Sluttelig fremstillede sig for Retten S/igneu/r Daniel Rafnsberg forrige Constituerit foget og udi Anledning af de hannem fra det Høi-Kongl/ig Rente Camer ham tilsente Anteignelser for hans Betienings Tid de Aaringer 1712, 1713 og 1714, tilspurte Om nogen kunde sige at nogle Ryddepladser ere optagne og for Aarlig skat og Landskyld udi de Aaringer Lagde ? hvortil de svarede, at udi de Aaringer er indtet noget saadant forfaldet i dette Skibbrede. 2. Om nogen Sauger udi dette Skibbrede findis, eller Bord skaaren udi bemelte Aaringer ? hvortil de svarede, at her udi Schibbredet aldri har Været enten Saug, langt mindre Bord skaaren nogensinde saavit de selv kand Vide og af forfædrene hørt haver. 3. Om noget Arveløs gods eller forbrut Odelsgods, item siette og tiende penge, saa og forlovs Penge for

1717: 117

afførsel paa Kongens beholdne Gods udi de Aaringer er falden ? hvortil de svarede, at udi dette Schibbrede indtet noget saadant Var tilfalden. Hvilchet S/igneu/r Ranfsberg under Rettens forseigling beskreven Var begierende, som ham ej heller kunde negtis.

Og som ingen Sager til paakiendelse til dette Ting Vare indstevnte blev Retten paa dette sted ophævet og Tinget dennesinde endet.

Anno 1717 d/en 2 Novembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Gaarden Frechau, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Anders Tveten og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Lars Harkestad Paal Herdlevær, Elling Echeland, Anders Hestenæs, Hans Alvem, Halvor Holme, Jacob Rong, Mikkel Næsse med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje nafn Var sat, og Almuen til fredelighed ædruelighed og erbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først tinglyst alle de ordres og befalinger sampt anordninger som fol/io 114 findis extraherede.
(1.) Elisa Catharina S/a/l/ig/ Wolptmands udgivne Skiøde til S/igneu/r Jørgen Christensøn paa 2 løber Smør udi Øfre-Kleppe og En løb Smør udi Nedre Kleppe, dat/erit Bergen d/en 16 Martij 1717 ./. blev dernest tinglyst, item
(2.) Magdalena Fleichers S/a/l/ig/ Mag/ister Nils Smidts udgivne Panteforskrivelse til deris Høiærværdighed H/er/r Clemens Smidt paa 400 rdr, for hvilchen Capital ham er Pantsat, hendis halve deel udi Achere gaard, Hanevig, Aasbøe og Stien, dat/erit Bergen d/en

23 Sept/embris 1717 ./.

(3.) Lod S/igneu/r Hans Tode publicere S/igneu/r Casper Richs (Ruhs?) udgivne forpligt til Abel Lauritsdatter Salholt, angaaende den Gaard Toftes *reluition (Norsk Hist. Leksikon: Reluisjon = innløsning av pant eller tilbakekjøp av eiendom som er solgt under betingelse av gjenkjøpsrett) , dat/erit Bergen d/en 14 Martj 1705 og derhos paa sine Børns Veigne lod tinglyse deris Odels Retts forbehold til samme Gaard.

4. Nils Bagges udgivne Bøxelbrev til Arne Olsøn paa 1/4 part udi Gaarden Yttre-Bragstad, hvilken gaard som uden bøxel og efterfølgende Aars Landskylds ydelse er forundt, med de Vilkaar at hand samme Gaardepart med forsvarlige Bønderhuuser skal bebygge, dat/erit Bergen d/en 23 Sept/embris 1717 ./.

5. Rebekka S/a/l/ig/ Bærent Henriks/øns tillige med Laurits Miltsous udgivne bøxelbrev til Ole Larsøn paa 2 p/un/d Smør udi Fløgsand dat/erit Bergen d/en 6 Sept/embris 1717.

1717: 117b

6. Henrik Frimands udgivne bøxelseddel til Nils Ols/øn Erstad paa 1/2 løbs leje udi Erstad, dat/erit Bergen d/en 16 Sept/embris 1717.

7. Jomfru Ane Margrete Lilienschiolds udgivne bøxelbrev til Nils Jonsøn paa hans faders brug udi Husebøe, dat/erit Herløe d/en 28 Octob/ris 1717.

8. Magdalena S/a/l/ig/ Biscop Smidt udgivne bøxelbrev til Nils Nilsøn paa 12 merker Smør og 6 Kander Malt udi Søre-Aadland, dat/erit Bergen d/en 12 Febr/uarij 1717 ./.

D/en 3de dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda

Mad/a/me Bruus haver ladet stevne Jan Hetlevig for resterende Tiende og offer for 1 1/2 Aar, førend hendis S/a/l/ig/ Mands frafald;

Jan Hetlevig møtte og tilstod Varselet; og efter tilspørgelse vedstod ej mere at være hende pligtig end 7 s/killing;

Lensmanden begierede tid til at conferere med Citantinden derom, som Retten consenterede.

Derefter blev af S/igneu/r Daniel Rafnsberg samme 3de qvæstioner formerit for dette Skibbredis Almue, som for forrige angaaende Ryddepladsers legd for aarlig skat og Landskyld, Saugebrug, Arveløs gods, forbrut odels gods, siette og tiende penge, afførsel for arv paa Kongens beholdne Gods, ? hvortil de alle eenstemmige svarede, det udi dette Skibbrede indtet noget af saadant udi de Aaringer er forfalden eller tilfalden. Hvilchet Almuens Svar S/igneu/r Rafnsberg, under Rettens forseigling beskreven Var begierende, som ham ej heller kunde negtis.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene, nemblig 5 gamble, som tilforne haver aflagt deris Laugrettes Eed, Rasmus Hougland, Mikkel Søre Sæle, Jacob Thommes/øn Rong, Joen Heggøen, Mogens Frechaug, og 3de Unge eller Nye, som først for Laugmanden efter deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste Lovs tilhold haver at aflegge deris Laugrettes Eed, Joen Rong, Arne Tielstad, Magne Husebøe.

Sluttelig blev restantsen paa de ordinaire skatter for Almuen oplæst af fogeden forfattet hvorimod ingen indsigelse er Vorden giort thi blev den fogeden tilbage leverit under Rettens forseigling.

Anno 1717 d/en 6 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue paa Gaarden Ascheland, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Nils Sæbøe og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mogens Helle, Nils Helle, Hans Olsvold, Jens Houkeland, Johannes

1717: 118

Qvame, Mikkel Dale, og Nils Kaalstad og Mogens Birkeland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn er bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først publicerit alle de forordninger og anordninger, som fol/io 114 findis extraherede: dernest blev publicerit

(1.) Abraham Wessels udgivne skiøde til S/igneu/r Peder Joensøn paa Gaarden Lille Tvet i Radøe Schibbrede beliggende af Jordskyld en halv løb Smør og en fierde del t/ønne Malt, dat/erit Bergen d/en 13 Aug/usti 1717.

2. S/igneu/r Hans Hvittis udgivne bøxelseddel til Johannes Hans/øn paa 18 merker Smør og 1/2 Mæle Malt udi Marraas, daterit Kilstrømmen d/en 1 Maj 1717 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og hafde da

Bøidelensmanden Nils Sæbøe til deris Kongl/ig Maj/este/ts interressis beobagt ladet stevne Hans Lille-Tvet, en Egtegift Mand, til strafs lidelse for begangne udi sit Egteskab, da hand haver levende Koene, horeri og Barne-avling med Ingeborg Torbiørnsdatter, item indkaldet Ingeborg Torbiørnsdatter til Veddermæle og ligeledes \til/ Bøders erleggelse efter Loven.

De indstevnte møtte for Retten og tilstode loulig at Være stevnte for denne Sag og tilstod begge Sigtelsen, saa at hand vedgaar at Være hendis avlede Barns rette fader, og hon ej at afvide anden Barnefader end ham;

Fogeden i rettesatte over dem begge efter Loven saa at hand bliver tilfunden at straffis yderlig paa sin formue og hon tildømt at bøde sine 12 lod Sølv.

Afsagt.

Efterdi de indstevnte tilstaar Sigtelsen da tilfindis Hans Lille-Tvet for sin imod Ingeborg Torbiørnsdatter begangne horeri udi sit Egteskab, at straffis yderlig paa sin formue, og Ingeborg Torbiørnsdatter at bøde 12 lod sølv inden fembten dager under Nam efter Loven; eller i mangel af Bøderne at forsendis til Børnehuuset i Bergen, der sine tildømte Bøder med 8 s/killing daglig at opardbeide; sampt tilfindis de begge derforuden at stande aabenbare skrift.

Dito haver ladet stevne Ane Jacobsdatter Sætre som er Besvangret til at tilkiendegive hvem hendis Barnefader er og lide straf efter Loven.

Dend indstevnte møtte for Retten og tilstod at hendis Barnefader er Jon Olsøn af Nordland og havde samme Persohn lovet hende Egteskab, hvilket hon med hans Brev af dat/o Werøen \ d/en 6 Julij 1717 / vilde bevise, hon blev dernest tilspuurt om hon med samfrender kand bevise at nogen forlovelse og trolovelse imellem hende og denne Jon Olsøn er foregaaet og sluttet ? hvortil hon svarede det hon ej mere bevis haver end hon indgivet haver; hon blev tilspuurt hvorfore hon ikke blev i landet der Nord og fuldbyrdede dette Egteskab; hvortil hon svarede at lengsel til dette sted drev hende dertil; blev og tilspuurt om hon med

1717: 118b

Præstens attest fra det sted hon er kommen kand bevise nogen trolovelse imellem dem at Være sluttet ? hvortil hon svarede nej.
Ole Jacobs/øn Sætre og Gudmund Sætre caverede for hende til fogeden at hon skulle blive hos dem tilstæde til Sommertinget, da de indtill den tid og begierede tid til at forskaffe bevis derom eller og at Persohnen imidlertid kand ankomme, det udlovede at præstere \eller .e.... (hende?) finde udi Retten igien/ som Retten consenterede.

Knud Johansøn Olsvold har ladet stevne Ole Olsvold og hands koene fordi de skal have skaaren Korn af hans Ager, til Vidnisbyrd derom har hand ladet indkalde Gunder Tolleshoug og Knud Ols/øn Olsvold.
Ole Olsvold og hands hustrue Kisti møtte og tilstode louligen at Være stevnte for denne Sag; fragik gandske Sigtelsen.
Vidnisbyrdene Gunder Tolleshoug og Knud Ols/øn Olsvold møtte og tilstode at Være loulig stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrder i denne Sag,
De indstevnte for Sagen tilstode og at Være loulig stevnt til at anhøre deris Vidnisbyrders forklaringer.
Og efterat Eden først for Vidnisbyrdene Var bleven oplæst og de tilholde deris sandhed under lovens høje *strav at indsige; og blev fremkaldet først Gunder *Tollehous, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, saaledis forklarede det hand ej haver seet Ole Olsvold eller hands hustrue at have skaaret Korn af Knud Johansøn Olsvolds Ager op; men saaeg at Ageren Var opskaaren, men ingenlunde hvem det giorde hand afved.
Knud Olsøn Olsvold fremstod dernest og efter edens Afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede enstemmig som forrige.
Fogeden reserverede sig sin tiltale paa Kongens Veigne udi Sagen.

Afsagt.

Efterdi Ole Olsvold benegter sigtelsen tillige med sin hustrue, som dem og er bleven u-overbevist af de indkaldede Vidnisbyrd, thi Viger Ole Olsvold og hands hustrue Sagesløs for Citantens Knud Johans/øn Olsvolds tiltale i denne Sag, og reserveris dem og fogeden ald sin tiltale til *Johannes Olsvold, for den over Ole Olsvold og hans hustrue fremførte Nærgaaende beskyldninger.

Mikkel Fosse haver ladet stevne Simon Sæbøe for øvede Slag og *Næve-puust, til Vidne derom Ole Sæbøe, Halvor Vettaas, Stephen Sæbøe, og Rasmus Tiore.
Sagen henvises til Stiftamptmandens Resolution indhentis om dend maa foretagis.

Kisti Olsdatter haver ladet stevne Guri Tiore til at betale sig de hende laante 4 rdr rede penger og betale hende derforuden et aars resterende Løn, sampt denne processis forvoldte Omkostning.
Guri Tiore møtte og tilstod stevnemaalet, tilstod at Være hende skyldig hende 3 rdr 3 merker og et aars løn og Klæder som anslaaes efter Mænds sigelse 3 rdr 3 merker, som Citantinden Var fornøjet Med og Var derefter Dom begierende saavel for Sagen som for Omkostningerne.

Afsagt.

Som Guri Tiore ej fragaar Søgningen, da tilfindes hon at betale Citantinden Kisti Olsdatter de hende Søgende og tilstaaende 7 rdr 3 merker med 2 merker 8 s/killing udi Processens til dato an-

vente Omkostning, til sammen 7 rdr 5 merker 8 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Derefter blev Laugrettesmænd opnefnt som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene, nemblig 6 g/am/l/e/ Halvor Indre Sæbø Knud Yttre Sæbøe, Anders Askeland, G/am/l/e/ Joen Sylte, Mons Soltvet, Nils Eriks/øn Sletten og tvende Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed Gunder Jacobs/øn Willanger, og Knud Willanger.

Dernest lod Mons/ieu/r Justesen forfatte restantze register paa Kongens anpart Korntiende som hand sig haver tilforpagtet, hvilchen for Almuen blev lydelig oplæst, og som ingen indsigelse derimod er Vorden af de tilstædeværende giort, blev den ham under Rettens forseigling tilbage leverit.

Mons/ieu/r Daniel Rafnsberg fremstillede sig og her for Retten og proponerede for dette Skibbrede forrige Spørsmaaler, hvorpaa Almuens og Laugrettets svar blev at indtet af saadant udi dette Skibbrede de aaringer er forfalden.

Derefter blev restantzen paa de ordinaire skatter for Aar 1717 forfattet og for Almuen lydelig oplæst, med bøgerne confererit og rigtig befunden hvorimod ingen indsigelse er Vorden giort; thi blev den fogeden efter forlangende, under Rettens forseigling tilbage leverit.

Sluttelig blev under Rettens forseigling taget hvor vit forrige foget af dette aars ordinaire indkomster hafde oppebaaret og for almuen lydelig oplæst og med Bøndernis Bøger rigtig befunden.

Del C

Nordhordland Tingbok nr. 34, 1715-1719.

(1717: 119)

Anno 1717 d/en 8 Novembris er holdet Høste Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue paa Gaarden Lyren, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Mikkel Onæs, og Vurderingsmænd Elling Helltvet, Mons Fondnæs, Joen Lillaas, Jacob Kielgavlen, Moens Weraas, Halsten Louaas, Jacob Kielen, Jacob Monstad, med mere Ting søgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente Advaret, er først publicerit alle de ordres, forordninger og anordninger, som fol/io 114 findis extraherede. Dernest blev publicerit

H/er/r Johan Madsens udgivne Bøxelbrev til Erik Hansøn paa et pund Smør og en halv tønde og fire kander Malt udi Tykhelle, dat/erit Lindaas Prestegaard d/en 5te Aprilis 1717.

1717: 119b

D/en 9 Novembris er Retten igien sat sammesteds med foranførte, da efterat Skatterne, saavit dennesinde Var at bekomme, vare blevne anammede, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Hans Olsøn Langøen ladet stevne Martinus RongeVær, fordi hand haver ladet beskikke ham udi hans huus i hans fraværelse, for at tilkiendegive hvad hand med samme beskikkelse vil forestaae, efterdi hand udi Citantens huus, da hand hiemkom og tilspuurte ham hvad og hvorfore denne Beskikkelse Var, svarede Martinus *Viskevaske (visvas), derhos sigende til Citanten at hand fører alle Mennisker udi Ulykke, og da Citanten tilspørger Martinus som sagde sig at have beskikket ham fore *Viskevarske, om hand have tiltalt ham eller talt om hands heder og Ære noget, svarede hand, noget saadant, hvorfore Citanten giver tilkiende at have Været foraarsaget at indkalde Martinus Rongevær, hans tilleg Citanten at afbevise baade i det hand have tillagt ham at *skul (skulle) føre alle mennisker udi Ulykke, saa og at hand skulle have eftertalt ham paa hans Ære, som hand med indkalde Vidnisbyrder Evind Oxnæs og Ole Mathisøn Rembnor skal og vil overbevise Martinus Rongevær om sig at have sagt, eller derfore lide straf efter loven, og betale ham denne aftvungne Processis Omkostning.
Martinus Rongevær møtte ikke efter 3de ganges paaraabelse, ej heller nogen paa hands Veigne;
Evind Oxnæs og Ole Mathisøn møtte for Retten og tilstode at Var louligen stevnte til at aflegge deris Edelige depositioner i denne Sag.
Stevnevidnerne Søren Fondnæs og Christian Kaland afhiemblede Edelig at have stevnt Martinus Rongevær for denne Sag og til dette Ting med i dag 3 Ugers Varsel og talte med hands kone og tillige indkaldet ham at anhøre disse indstevnte Vidnisbyrders forklaringer.
Derpaa blev Eden for Vidnisbyrdene oplæst, og dem tilholdet deris sandhed at udsige efterat Retten først hafde forklared Eden for dem og hvad det betyde om de ej sandferdeligen Vidnede og dend straf derpaa følger baade evig og timelig hvorpaa først blev fremkaldet
Evind Oxnæs, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at Martinus Rongevær kom til deponenten for en Sex Uger eller derover siden og begierte af ham tillige med Ole Mathisøn at de Vilde følge med ham for at *hør paa noget snak i Langøen, hvorpaa deponenten tilspørger Martinus Rongevær hvad det skulle Være for noget snak, ? da svarede hand at hand

1717: 120

har hørt noget Visvas og det vil hand ud og høre om de vil tilstaa, hvorpaa de droge til Langøen, hand deponenten og Ole Mathisøn, og da de der komme, gik Martinus udi stuen til Hansis Koene, da de bleve udi en anden stue og hvad der med passerede kand hand ikke sige saasom hand ikke var der inde; derpaa raabte Martinus (på?) deponenten og Ole *Ma{t}rtinus (Mathisøn) i den stue hvor hand og Hansis Koene Var inde og bad dem hør paa hvad der passerer og da hand og det andet vidne der indkom tilspuurte Martinus Hans Langøens Koene, om hon vil tilstaa sit snak, andre ord forklarede deponenten at Martinus ej sagde dem til, da svarede Hansis Koene, jeg har indtet talet, og medens de der stode kom Hans Langøen hiem fra Byen, og tilspuurte Martinus hvorfore hand beskikker hans huus ? dertil svarede hand, det er for noget VisVas; hvorpaa Hans tilspuurte ham har vi skieldet dig paa heder og ære, eller derom talt, da svarede Martinus, noget sligt; og sagde end videre

Martinus Rongevær, jeg har hørt sige at du, nemblig Ane(? - namnet retta/overskrive) Hansis Koene skal have løst, til at føre mange folck udi Ulykke; videre passerede der ikke.
Det andet Vidne blev derpaa fremkaldet nemblig Ole Mathisøn Rembnor som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede enstemmig som forrige Vidne;

Afsagt.

Martinus Rongevær foreleggis laudag til nestholdende Ting at møde og ærklære sig imod de allerrede førte Vidnisbyrd og det beskyldte eller tillagde at afbevise, thi hellers bliver Dom afsagt efter hvad allerrede forklaret er om forsømmelse herimod skulle ske;

Derefter blev Laugrettesmænd opnefnt, som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugrettesmænds Eed, Magne Kaeland, Hans Rise, Ole Finnesbøe, Mikkel Sirsetter, Nils Rosnæs, Magne Rosnæs og tvende Unge som først for Laugmanden efter Loven haver at aflegge deris Laugretteseed, Jacob Synnevaag og Ole Aaraas.

Dernest blev publicerit Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals ordre af dat/o Berg/en d/en 4 Nov/embris 1717 angaaende skatternis inddrivelse, saavel ordinaire, som extraordinaire under exsecution.

Item Velbaarne Herris ordre angaaende Grødens Vext udi Aar 1717 for derefter at ligne Capituls taxten dat/erit Bergen d/en 8 Novembris 1717 ./.

Derefter begierede den Constituerede foget S/igneu/r Jens Lem under Rettens forseigling beskreven, om hand ikke efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Anders Undals ordres, med alvorlighed har paafordret de

1717: 120b

for 3de Aar siden paabudne General Munster Penger af disse her udi Skibbredet befundende tretten Landlegder, af hver legd 5 rdr 3 merker, item om ikke af fogeden blev paakrævet den til regimentet manqverende eqvipagie efter Obriste Hvitfelts bereigning af forbemelte Landlegder, af hver legd 7 merker 9 s/killing hvorom Legsmænderne forhen skriftlig ordres til dessens inddrivelse af fogeden Var tilstillet, men ingen alligevel indfant sig nu paa tinget med ringeste skilling til nogen af disse tvende Posters Afbetaling, foregivende, at deris Leilighed denne Gang ej Var der til; hvilket alt fogeden under Rettens Beseigling begierede beskreven, som vi ej har kundet Veigre, men samme hannem tilstillet.

Iligemaade fremstillede sig Mons/ieu/r Daniel Ranfsberg og tilspuurte tilstæde Værende Almue og Laugrettet om nogen kunde sige at nogen Ryddepladser for Skat og Landskyld de aaringer 1712, 1713 og 1714 ere Lagde ?. 2. Om nogen Sauger findis hvorpaa er skaaren Bord udi bemelte Aaringer ? 3. Om noget Arveløs-gods eller forbrut Odelsgods, item siette og tiende Penge, saa og forlovs Penge for afførsel paa Kongens beholdne Gods herudi Skibbredet for bemelte Aaringer Er falden. Hvortil de eenstemmige svarede at udi dette Skibbrede indtet noget af alt dette opreignede udi ermelte Aaringer er falden; hvilket Almuens Svar S/igneu/r Rafnsberg under Rettens forseigling Var begierende beskreven, som ham ej kunde negtis, men ham forseiglet blev meddelit.

Mons/ieu/r Justesøn forlangede og restanten over Kongens tiende, af Korn, som hand sig haver tilforpagtet, som for Almuen blev oplæst og som ingen indsigelse derimod er bleven

giort, blev den ham under Rettens forseigling til restantsernis inddrivelse, tilbageleverit.

Sluttelig blev restantsen paa de ordinaire skatter for aar 1717 forfattet for Almuen lydelig oplæst og med bøndernis bøger confererit og rigtig befunden, hvilken under Rettens forseigling fogeden blev efter forlangende til restantzernis inddrivelse, tilbage leverit.

1717: 121

Anno 1717 d/en 12 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Gaarden Halsviig, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Joen Ostgulen, Jacob Miømjen Jens Ostgulen, Ole Store Slire, Henrik Tveten, Nils Kieldbiu, Hans Miømjen, Elling Miømjen, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten er bleven sat, og Almuen til fredelighed og ædruelighed advaret, er først publicerit alle de allernaadigste ordres og befalinger som fol/io 114 og 120; dernest blev publicerit.

(1.) Mad/a/me Giertrud de Finis udgivne bøxelbrev til Sorenskriveren Arnoldus de Fine paa en Gaard Frøsetter kaldet, skyldende aarlig landskyld 1 løb Smør 1/2 t/ønne Malt og 1 huud, dat/erit Horvigen d/en 3 Nov/embris 1717 ./.

2. Ole Cosmus/øn Borneman(s) udgivne bøxelbrev til Lasse Rasmus/øn paa 1 p/un/d 6 merker Smør udi Øfre-Ostgulen dat/erit Bergen d/en 15 Martj 1717 ./.

3. Giertrud de Finis udgivne bøxelbrev til Anders Hansøn paa halvdeelen af Ole Hallelands brug, dat/erit Horvigen d/en 6 Januarj 1717.

D/en 13 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev publicerit.

(1.) Endre Hougens, Ole Haveland (Kan og vera Halland, då namnet er retta på), Nils Dyrgrov og Aagete Havelands udgivne skiøde til Jørgen Hans/øn Nordgulen paa 2 p/un/d 6 merker Smør udi Nordgulen, dat/erit Halsvig d/en 12 Nov/embris 1717 ./.

2. H/er/r Johan Madsons udgivne bøxelseddel til Lars Monsøn Risnæs paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Risnæs, dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 6 Nov/embris 1717 ./.

Otte Nedre Opdal haver ladet stevne Johannes Nere Opdal, fordi hand haver truet ham med disse ord, at naar hand gaar fra Opdalen skulle Citanten blive reur; som efter landsens spraag skal være udarmet; til strafs lidelse for saadanne trudseler. Til Vidne derom Joen Opdal og Lars Opdal.

Johannes Nedre Opdal møtte og ikke Vedtog Varselen;

Stevnevidnerne Peder Næsse og Joen Opdal afhiemblede edelig at have stevnt ham med nu i tisdags Var 14 dagers Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv paa gaarden Opdal;

Johannes Nedre Opdal efter tilspørgelse fragik det hand ej disse truende ord talt haver.

Det ene Vidne Joen Opdal Møtte og efter Edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: at i høst i Korn skorret da Otte Nedre-Opdal stod og ardbeidede, paa sin Jord og hand hørde syndig Væsen imellem dem, blev deponenten hentet til at høre tillige med Lars paa Johannes Opdals trudseler over Otte Opdal, og da de kom ned, gik de sammen til Ottes

huus, hvorda Johannes Var hiemme, da raabte Otte Johannes ud, og da Johannes kom ud, sagde Otte jeg tor ikke nu

1717: 121b

gaa til mit huus uden Vidnisbyrd og mænd, da sagde Johannes til Otte, drager jeg her fra saa skal du Otte blive reur.
Det andet Vidne møtte ikke.
Johannes Opdal tilspuurte deponenten om hand ikke haver hørt at Otte Opdal truede ham med at hand skulle sleje hand op ? hvortil hand svarede nej. Johannes Opdal tilspuurte Vidnet om hand ikke haver hørt Citanten skielde ham paa sin ære ? hvortil hand svarede nej.
Og som det andet Vidne ej møtte saae beror med sagen til neste Ting at det andet Vidne kand afhøres.

Lensmanden Ole Hougsdalen haver ladet stevne Sygni Olsdatter for begangne Lejemaal og barneavling med udCommenderit Soldat Lars Nils/øn Hosteland, som er hands første forseelse, til sine Bøders erleggelse efter Loven.
*Syni Olsdatter møtte og Vedstod Loulig at Være stevnt for denne Sag og tilstod sigtelsen at have aflet Barn med Lars Nilsøn Soldat;
Fogeden paastod dom over den indstevnte til sine Bøders erleggelse eller strafs lidelse efter loven.

Afsagt.

Som Sygni Olsdatter tilstaar sigtelsen at have avlet uden egteskab barn med Lars Nils/øn Soldat, saa tilfindis hon i følge af Lovens 6te Bogs 13 Cap/itul 1 articul at bøde til Kongen for begangne samme løsagtighed 12 lod sølv inden 15 dager under Nam efter Loven; skulle hon ej have at erlegge sine idømte Bøder med, da tildømmes hon til Bergens Børnehus sine idømte bøder med 8 s/killing om dagen at opardbeide.

Lensmanden Ole Hougsdalen haver ladet stevne Guro Olsdatter til at Vidne om Ole Næssis Agdfærd med S/a/l/ig/ Henrik Næsse: Ole Næsse til Veddermæle.
Det indstevnte Vidne efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at salig Henrik Næsse Var skyldig Ole Næsses stifdatter En Sou, som Ole Næsse vilde udtage af deris flor, men med betalingen bar de ikke imod, men lovede hende betaling, hvorpaa Ole af forbittrelse Greb til Henrik Næsse, kastede ham imod Jorden og med Knerne gik paa hans brøst og slog ham med henderne, drog ham saa derfra og ind i gaarden, settende ham imod bordtaget paa huuset og ilde handlede med ham hvorda strax Henrik Klagede sig over Oles Ilde medfart med ham, gik saa paa fødderne i fem dager siden og derefter døde, og dagen før han døde klagede hand meget paa Ole og viste konen til Ole at hand skulle

1717: 122

komme til ham, men Ole Vilde ikke; da bad hand hende gaa til granderne Peder og Hans, at hand Vilde tale med dem og sige dem at hand klagede sin Svaghed over ham og da de komme ind sagde den afdøde til dem, min siugdom er allene aarsage dertil; hvorefter Ole indkom, og spurte om de nu allerrede haver dømt fangen; hvorpaa Henrik, som da i sengen siug laaeg sagde til Ole, dette meen (mén) jeg nu haver er du Ole aarsage til allene, lever jeg, saa skal jeg sige Lensmanden det, dør jeg, saa har jeg sagt det til granderne at min Koene kand have Vidne paa mine ord, om hon vil tale derpaa: hvorpaa Ole sagde, det staar ikke paa, du kommer vel op igien; og da manden var død, kom der blod slintrer op af hands hals, som

Peder Næsse, Mikkel Haveland og Iver Nordgulen saaeg paa, hvad aarsage dertil er, lader hon fornuftige folk skiønne over; saasom det ikkun var 5 dager imellem hand blev slaget og til hand døde, efterdi hand ikkun 2de dager derefter gik paa sine fødder \med svaghed/ og strax til sengs og derefter som før er meldt døde.
Fogeden begierede tid til extract af Protocollen ham meddelis til Videre foranstaltning, som Retten bifalte.

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene Ole Mitbøe, Mons Rørtvet, Ole Fibisdal, Siur Halsviig, Ole Anders/øn Steene, og Ole Nilsøn Steene og tvende Unge som først for Laugmanden haver efter loven at aflegge deris Laugrettised, Joen Brandanger og Ole Trols/øn Sande.

Johannes Røe haver ladet stevne Ole Nedre Ostguulen for resterende 22 s/killing og 1 skiorte;
Dend indstevnte møtte og tilstod stefningen sig at Være loulig forkyndt; men at have betalt ham hvad af Legden sig er leverit foruden for 21 merker S/mør som laaeg øde paa Krosvold;
Ole Nedre *Opdal blev tilspuurt om hand med Ed tør bekræfte sig at have betalt Citanten denne søgende skiorte og de søgende 22 s/killing; hvortil hand svarede sig at kunde giøre sin ed paa at have betalt det, men ej til den søgende; Ole Nedre Ostgulen begierede tid til Vaartinget at hand kunde indstevne den anden Legsmand Peder Undalen, saasom hand ikke rettere ved end ham samme skiorte Penge er leverit, som Retten consenterede.

Derefter blev restantzen paa de ordinaire skatter forfattet for Almuen lydelig oplæst og med Bøndernis bøger Confererit og rigtig befunden, og fogeden under Rettens forseigling tilbageleverit.

Mons/ieu/r Rafnsberg proponerede forrige qvæstioner til dette Skibbredis Almue, hvortil blev svaret som til forrige.

1717: 122b

Iligemaade tog fogeden under Rettens forseigling at til ham ej noget er bleven betalt af udredningspenge, Høepenge eller øxe og skreppe sampt rodesekke penger.

Ranfsberg tog og derefter restantzen paa Kongens Korntiende paa Mons/ieu/r Justetsens Veigne.

Anno 1717 d/en 17 Novembris er holdet Høste- Skatte og Sage-Ting med Allenfits Schibbredis Almue paa Tingstædet Qvame, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Elluf Mundal og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Caperdalen, Siur Ikeland, Mons Hopland, Jacob Elsaas, Ole Helland, Ole Elsaas, Knud Valle og Nils Valle med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn er bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste ordres og befalinger som fol/io 114 og 120 findis extraherede.
Dernest blev publicerit

(1.) Baron Friderich Krags anordning angaaende Soldatere som vil desertere dat/erit Christiania d/en 22 Octobr/is 1717 ./.
2. Mogens Hellands udgivne Skiøde til Elluf Mundal paa 18 merker Smør og 9 Kander Malt udi Gaarden Yttre Giervig, daterit Bergen d/en 10 Sept/embris 1717.
3. Nils Knags udgivne bøxelbrev til Elling Olsøn Tepstad paa 18 merker Smør og 1/4 t/ønne Malt og 1 halvt faar udi Nepstad, dat/erit Hops gaard d/en 27 Sept/embris 1717 ./.
4. Johan Gaardmands udgivne bøxelbrev til Nils Paalsøn Lie paa 1/2 løb Smør og 1/2 huud udi Seim dat/erit Berg/en d/en 12 Nov/embris 1717.
5. H/er/r Christen Kraags udgivne bøxelbrev til Halvor Siurs/øn paa 18 merker Smør og 1 Mæle Malt udi Søre Feste, dat/erit Qvalvognæs d/en 6 Octob/ris 1717.

D/en 18 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte; hvorda først blev continuerit med Skatternis oppebørseler.

Lensmanden Elluf Mundal Stevner Christian Hopland efter forrige tiltale, og Nils Paalsøn til Veddermæle;
Christian Hopland møtte for Retten og Vedstod loulig at Være stevnt herfore;
Nils Paalsøn møtte og tilstod herfore at Være givet loulig Varsel;
Christian Hopland efter tilspørgelse svarede at have udtaget en liden Kiste og nogle Klæder af Nils Paalsøn bøxlede \gaardeparters/ huuser udi Hopland; Christian Hopland blev tilspuurt om hand ikke dette har giort uden tilladelse; Og Dom, hvortil hand svarede, at hand havde en brav Mands ordre dertil; for det andet tilspuurt om hand ikke har bøxlet ham samme Gaardepart i Hopland og siden uden Dom

1717: 123

det fra ham taget,: hvortil hand svarede at hand ikke kand negte det, men haver haft en brav Mands ordre dertil, som hand for Retten nafngav men ej indføris.
Nils Paalsøn blev tilspuurt om dette Gods er udtaget med hands tilladelse ? hvortil hand svarede nej, men at Christian Hopland har taget det ud da hand var borte og ikke hiemme.
Lensmanden indgav dernest Iver Lies klagemaal paa sin Stifsøns Veigne med paateignede Resolution som blev læst;
Nils Poulsøn blev tilspuurt om hand har negtet At have den i resolutionen ommelte Pige hvortil hand svarede nej:
Fogeden paastod at efterdi hand saadant har giort uden Lov og Dom, da paastaar hand at Christian Hopland derfore bør bøde sine Voldsbøder og saasom hand foruden det har handlet ilde imod sin Leilending, da paastod hand at hand disforuden bør bøde 20 rdr.

Afsagt.

Efterdi Christian Hopland ej kand fragaa, det hand jo har uden Lov og Dom ind gaaet udi Nils Poulsøn Hoplands tilbøxlede Gaardeparters huuser og der uden Nils Paalsøns Villie \Videnskab/ og tilladelse, af hans bøxlede Gaardeparters huuser, udbaaret og udtaget Nils Paalsøns Kiste og endel af hands klæder; da kand Retten ej andet udfinde, end jo Christian Hopland /: omendskiøndt hand foregiver at have dertil haft en Mands ordre, som ej for Retten er indlagt :/ bør i følge af Lovens 6te bogs 14 Capit/ul 2 art/icul for samme hands øvede gierning, bøde for herverk trende fyrretyve lod inden fembten dager under Nam efter Loven; hvad sig den anden paastand angaar som fogeden har ladet giøre, da kand Retten den ej følge, saasom hverken er klaget eller afbevist at Christian Hopland med hug og Slag har overfaldet sin leilending Nils Paalsøn Hopland.

Ole Hopland har ladet stevne Christian Hopland for forurettelse udi Elve fiskerie, i det Christian Hopland skal have optaget hands teigner af hands fiskeleje, til strafs lidelse efter Loven,

Christian Hopland møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; forklarede at have ikkun lagt sin teine ned i sin formands brug, som hands formand Hans Hopland før brugte;

Lars Eriksøn Hopland møtte paa Ole Hoplands Veigne, og forklarede at Ole Hopland selv har forarbeidet dette brug, som Christian Hopland nu bemegtiger sig;

Christian Hopland forklarede at hand først haver lagt sin teine ned i dette omtvistede leje, saasom hand

1717: 123b

siger sig det at have Været hands formands, og det blev optaget af Ole Hopland og nedlagde Ole Hopland sit i steden, og siden tog hand *Ole (Oles?) teine op og lagde sin i steden igien;

Fogeden reserverede sig Kongens tiltale i denne Sag.

Afsagt.

Lovens 1ste bogs 16 Capit/ul 1 art/icul siger udtrykkelig, at naar nogen beklager sig forurettet paa Jord, Eng, skouskifter, Gierder, Vandfald, fiskeri etc. som ikke kand kiendis paa uden besigtelse, siun og granskning, da henvises hovetsagen til Aastæden og reserveris fogeden hands tiltale for resten paa Kongens Veigne; naar endelig Dom i hovetsagen gangen er.

Christian Hopland lader stevne Ole Hopland og Lars Hopland til at forsvarlig holde haagierde imellem dem;

Lars Hopland møtte paa egne Veigne, men paa Ole Hoplands Veigne møtte hans Koene og tilstod stevnemaaletz loulige forkyndelse; formenende deris Gierder saa loulige skulle Være som handz; hvortil Christian svarede, at saa vit som gierdet er, er forsvarligt, men den største deel fattes af deris anpart det vil Citanten have de skulle forfærdige;

Afsagt.

Sagen faar henvisis til aastæden hvor hen naar parterne den forlanger, skal kiendis og udmaales hvad en hver efter proportion bør Vedlige holde om ej g/am/l/e/ merker findis og da ligeledis paakiendis hvem Omkostningerne skal betale.

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugrettes Ed Lars Olsøn Hopland, Lars Eriks/øn Hopland, Børge Ryland, Halvor Næsse, Nils Næsse, og Ole Klevedal; og tvende nye, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettes Ed, Halvor Nepstad og Askild Hougsdall.

Derefter blev restantzen paa de ordinaire skatter for Aar 1717 forfattet og for Almuen lydelig oplæst, efterat den først med Bøndernis Bøger var confererit og rigtig befunden, og fogeden efter forlangende under Rettens forseigling tilbageleverit.

End lod fogeden for Almuen udi dette Skibbrede publicere Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmandens seeniste indløbne ordre om de General Mun-

1717: 124

strepenger for Aaringer 1713 og 1714, hvorefter da Lensmanden udi samme district

fremlagde den forrige constituerede foget Ædle H/er/r vice Laugmand Henrik Weilandts qvittering dat/erit 15 Maj 1717 for samme udredningspenge, nemblig á 24 legder, á legdet begge aar 5 rdr 3 merker, tilsammen 132 rdr; ligeledis blev og aflæst den ordre om Soldaternis manqverende eqvipage, efter Oberste Hvidfelts specification og dessen beløb derefter alvorligen paafordret, men alle Vedkommende undskylte sig med Uformuenhed samme Paabud nu strax at betale; det altsammen fogeden begierede under Rettens forseigling at faae beskreven, som ikke kunde negtis, men saaledis inden Tinge af Retten bekræftet.

Fogeden Lem begierede og af Retten forseiglet hvormeget af forrige foget ædle Wice Laugmand Weilandt paa dette aars ordinaire skatter var oppebaaret; som og for Almuen blev oplæst og af Retten forseiglet ham tilbage leverit.

Endelig fremstillede sig og for Retten S/igneu/r Rafnsberg og tilspuurte nærværende Almue, om nogen kunde sige det nogen Ryddepladser for skat og Landskyld de Aaringer 1712, 1713 og 1714 ere Lagde ? 2. Om nogen Sauger der findis, hvorpaa udi bemelte Aaringer er skaaren Bord ? 3. Om noget Arveløs eller forbrut Odelsgods, item siette og tiende Penge, saa og forlovsPenge for afførsel paa Kongens beholdne Gods her i Skibbredet for bemelte Aaringer er faldet, ? hvortil de svarede at af saadant indtet her er faarefaldet uden hos Ole Pedersøn Ryland som 1713 er deserterit af deris Maj/este/ts tieniste og derfore tildømt at miste sine arve-Midler, som hos hans formynder Ole Watne beroer, hvilket Almuens Svar S/igneu/r Rafnsberg under Rettens forseigling Var beskreven begierende, som ham ej kunde negtis, men af Retten blev meddelet.

Og som ingen efter 3de gangers paaraabelse indfant sig som Sager hafde og vilde gaa i Rette, blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1717 d/en 20 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Eide, nærværende Kongl/ig Maj/ste/ts

1717: 124b

Constituerit foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Iver Esem og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Hielmaas, Ole Fyllingsnæs, Ole Høiland, Ole Kalsaas Aamund Asgaard, Erik Svindal, Magne Fyllingsnæs, Elling Lie med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var bleven sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først bleven Tinglyst alle de ordres og befalinger, sampt anordninger som forrige Tingsted ommelder.

D/en 22 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda, efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme, Vare Anammede blev foretaget med Sagerne.

Erik Tofte har ladet stevne Iver og Mogens Storsetter at svare ham til dend skade som deris hunder har giort hands faar, i det de har dræbt 3de faar for ham, og derforuden svare ham denne Processis Omkostning.
Iver Storset møtte paa begge indstevntis Veigne og tilstod stevnemaalet; og forklarede ej at

afvide det handz hund skal have giort denne skade:
Citanten blev tilspuurt om hand nogen Vidner haver, som haver seet at disse Mænds hunder haver giort ham den tilføjede skade ? hvortil hand svarede at have selv overkommet dem og hands Grande paa neste Gaard Lars Qvame skal have kiendt disse Mænds hunder paa deris *blaffen og var sam/m/e hands bester dræbt om aftenen og om morgenen fantis det ene best endnu Varmt;
Dend indstevnte vilde gierne tage til gienmæle at høre Lars Qvammes Vidnisbyrd; som og møtte at aflegge sit Vidnisbyrd i Sagen; og forklarede at have hørt Storsetters hunder blaffe og giø om helgemis aften (Helgemesse = 1. nov.) i Storsetters Mark, og samme aften siges at skal Være drebt et smalebest for Citanten i Storsetters Mark men enten des (deris?) hunder eller andris har giort det, ved hand ikke, saasom hand ej saa det, ej heller Ved hand om samme hunder *giedde (giødde) paa Ref eller andet.
Citanten fremførte og et Vidne Randi Johansdatter, som derom skulle Vidne; Men Iver Storset efter tilspørgelse forklarede sig ej til dette Vidnisbyrds forklaring at anhøre, at Være stevnt. Citanten blev tilspuurt om hand haver andre Vidnisbyrd som haver seet at disse indstevntis hunder enten har jaget hands faar eller bidt dem ? hvortil hand svarede ej andet at have end smaa børn som efter tilspørgelse fantes at Være et 6 aar et andet 9 Aar, som vare ej prov gilde.

1717: 125

Afsagt.
Efterdi Citanten ej kand afbevise at de indstevntis hunder har foraarsaget Citanten denne Skade, saa Viger Iver og Mogens Storsetter, i mangel af Vidnisbyrd sagesløs dennesinde.

Ole Storsetter har ladet Stevne Magne Askevig for ham tillagde utilbørlige ord, nemblig at hand skal have tient ham for en falskner og bedrager, hvilket skeede i som/m/er femb Uger for Mikkels dag, og har Citanten maat forlade sin tieniste for samme aarsages skyld; til Vidnisbyrd derom Bol Askevigen Larsis Koene, og Anne Askevig, Magnes Koene.
Magne Askevig møtte og tilstod at Være loulig stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer. Magne Askevig blev tilspuurt om hand har tillagt Citanten denne beskyldning ? hvortil hand svarede nej:
Ingen af Vidnisbyrdene møtte;
Stevnevidnerne Ole Wadsil og Nils Totland afhiemblede at have stevnt disse tvende Vidnisbyrd til at aflegge deris edelige forklaringer i denne Sag med nu i torsdags Var 14 dages Varsel og talte med dem selv;
Afsagt.
De indstevnte Vidnisbyrd Boel Askevig og Ane Askeviig foreleggis til nestholdende Ting at møde og aflegge deris Edelige depositioner i denne Sag under 10 rdr straf bøder; og saafremt Svaghed dem skulle tilslaa vil samme deris Vidner med tvende ærlige Mænd Ole Høiland og Nils Hielmaas edelig afhøris og til tinge igien edelig fremføris, alt til Rettens videre opliusning og paakiendelse i Sagen.

Mad/a/me Bergitte S/a/l/ig/ Schumachers haver ladet stevne Magne Qvinge fordi hand har oppebaaret 1 rdr mere af hende for en Koe som Ole Rødland hende hafde soldt, og for samme Rdr ej giort Ole Rødland nogen betaling eller sagt ham der om, da hand dog ikkun har Været foraccorderit med Magne Askevig paa hendis Veigne for samme Koe om 4 rdr og dog af hende Oppebaaret 5 rdr, til samme Pengers igiengivelse og videre strafs lidelse.
Magne Qvinge møtte og tilstod at Være loulig stevnt for denne sag, men fragaaende ej at

Være foraccorderit med Magne Askevig om 4 rdr paa Mad/a/me Schumagers Veigne.
Magne Askevig som ej udi Sagen stevnt Var forklarede ej at have været accorderit med ham paa hendis Veigne om 4 rdr; men ham Var bøden her paa Gaarden Eide 4 rdr for den og bad hand ham gaa til Mad/a/me Schumagers og tilbyde hende denne

1717: 125b

Koe og forsikkrede ham at hand Nok fik de 4 rdr, men dog skulle hand søge sit Kiøb det beste hand kunde.
Magne Qvinge blev tilspuurt om hand ikke for Citantinden har sagt sig at have været foraccorderit med Magne Askevig paa hendis Veigne for 5 rdr for denne Koe ? hvortil hand svarede nej. Magne Qvinge blev tilspuurt hvorfore hand ikke har levert den 5te Rdr til Manden Ole Rødland, ? hvortil hand svarede at den 1 rdr er bortgaaen til told og baadeleje med fremførsel, saasom hand hafde 2de Karle foruden den leilendingen Magne skyssede hende 4re Miil paa deris egen Kost, sampt baadeleje Norden for Eide, dertil gik den Rdr ud;
Paa Mad/a/mes Veigne blev forklaret at have foruden givet Magne Qvinge 1 mark for fremførselen; Men Magne sagde den sig at Være foræret af hende fordi hand skaffede hende Koen;

Afsagt.

Ole Rødland; som i denne Sag er den Mand der mest siunis at Være skadelidende, vil til første ting indvarslis for at fornemme om hand er bleven for samme Kiøb paa hands Veigne fornøjet, eller og hvad prætention hand paa Magne Qvinge kand have til Videre sagens paakiendelse.

Dernest blev Mad/a/me Agnete Schreuders udgivne Skiøde til Ole Olsøn Hope paa 1/4 part udi Gaarden Hope, publicerit, af dat/o Berg/en d/en 5 Febr/uarij 1716 ./.

Derefter blev taget restantsen paa Kongl/ig Korntiendes anpart udi dette Skibbrede af S/igneu/r Ranfsberg paa Mons/ieu/r Justesens Veigne og af Retten forseiglet.

End fremstod Mons/ieu/r Rafnsberg for Retten og proponerede forrige 3de qvæstioner for dette Skibbredis Almue, angaaende Ryddepladser aar 1712; 1713 og 1714; sampt om Sauge her findis hvorpaa Bord udi forbemelte Aaringer er skaaren; Item om noget Arveløs gods, sampt siette og tiende Penge, forbrut odelsgods item afførsel paa Kongens beholdne Gods udi forbemelte Aaringer de Aaringe udi dette Skibbrede Var forfalden ? hvortil de enstemmige svarede at udi dette Skibbrede, indtet af saadant de aaringer Var forfalden.

Derefter blev restantsen paa de ordinaire skatter for dette aar af fogeden forfattet, med Bøndernis bøger confererit og rigtig befunden, sampt tingsvidne begiert paa at indtet af Udredningspengene for aar 1713 og 1714 er bleven betalt, ej heller paa dagskatten for 1717, eller paa dend efter H/er/r Obrist Hvidfelt manqverende eqvipage

1717: 126

noget efter for Retten derom oplæste specification, som fogeden ej heller kunde negtis.

Item blev af fogeden tagen under Rettens forseigling hvorvit til forrige foget paa dette aars ordinaire Skatter er Vorden betalt.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettismænd som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamble, som tilforne haver aflagt deris Laugrettiseed, Nils Asgaard, Ole Ols/øn Indre Hindenæs, Ole Anders/øn Indre Hindenæs, Iver Hope, Knud Tors/øn Wæland, Iver Hølleland, og tvende Unge, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettised efter Loven, Anders Søre Qvinge og Ole Esem.

Anno 1717 d/en 24 Novembris er holdet Høste Skatte og Sage-Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Horshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Johannes Hannestvet og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Johannes Raknæs Jacob Raknæs, Johannes Bysem, Haldor Bysem, Askild Heldal, Anders Horshofde, Siur Fieldskaal og Ole Horshofde, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten Var sat udi deris Maj/este/ts høje Nafn og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først publicerit de allernaadigste ordres og befalinger, sampt høiøfrigheds anordninger som forrige Rettes dag findis specificerede.

Dernest blev tinglyst Hennings Caspers udgivne Skiøde til Velædle Laugmand Knag paa en Gaard Fladaas; skyldende 2 pund Smør og 2 Mæler Malt, dat/erit Bergen d/en 26 Julij 1717.

Item blev tinglyst Hans Hendrik Christensøn Urdals udgivne Pante-obligation til Velædle General Toldforvalter Gaarmand paa 140 rdr, hvorfore er pantsat efterskrevne Gaarder Breche i Nærøens Schibbrede i Sogn beliggende, skyldende aarlig 1 løb S/mør med bøxel, Hetlebache udi Nordhordleehns fogederi og Arne Schibbrede beliggende med bøxel 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt, Søre Mielstad i Haasanger Schibbrede beliggende 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne Malt, Mossevold med bøxel 1/2 løb Smør 2 qvarter Malt Dale med bøxel 1/2 løb Smør 1 faar, Eide i Hougs gield i Eidfiord 18 merker Smør 6 Kander Malt, Steene i Udlands Schibbrede i Sogn 1/2 løb Smør og 4re Mæler Korn og Ramsøe uden bøxel 1/2 løb Smør og 1 bukkeskind dat/erit Bergen d/en 22 Martij 1717 ./.

Dernest blev tinglyst deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste Resolution, angaaende at af hver fuld Gaard skal betales 1 rdr 3 merker eller 1 Skippund høe dat/erit Kiøbenhafn Slot d/en 22 Octob/ris 1717.

1717: 126b

Derefter blev Tinglyst Capitels taxten paa alle Kornvarer saa at 1 tønde hvede er i aar anslaget til 3 rdr 3 merker, 1 t/ønne Ruug 2 rdr 3 merker, 1 tønde biug 1 rdr 4 merker, 1 t/ønne blendingskorn 1 rdr 1 mark, 1 t/ønne hafre 5 merker, Landskyld og leding Korn 1 t/ønne Malt 2 rdr, 1 t/ønne Korn 2 rdr, 4re Mæler Korn i Sogn 1 rdr, men hvad Kongens tiende Korn udi Nordhordleen angaar, da efter den Anordning som udi det Kongl/ig Rente-Cammer giort er og paa de Almindelige Tinge publicerit, gives endnu for t/ønnen 2 rdr, samme dat/erit Berg/en d/en 19 Nov/embris 1717 ./.

Og efterat skatterne saavit dennesinde Var at bekomme Vare *advarede (anammede), blev foretaget med Sagerne og hafde da

Johannes Botnen ladet stevne Haldor Fotland og Synneve Fotland fordi de haver tillagt hans Søn Knud Johans/øn at have begaaet uskikkelig hantering; som Jacob Herland og Nils Hannestvet skal have hørt;
De indstevnte møtte ikke; ej heller nogen paa deris Veigne, ej heller mere end det ene stevnevidne, thi henvises Sagen til loulig stevnemaal.

Johannes Langeland haver stevnt Siur Fieldschaal at betale sig de efter dom d/en 29 Nov/embris 1715 tildømte 4 rdr hvorfore med andet ham er sked execution udi en Kiedel, og som Siur Anders/øn Fieldschaal haver bemegtiget sig samme udleg og ej Citanten derfore betalt, er hand bleven foraarsaget at indstevne ham nu igien til Betaling og forrige Dom til fornyelse, sampt at erstatte ham videre denne Processis Omkostning.
Fuse Siurs/øn dend indstevntis Søn møtte og forklarede at hands fader for denne Sag loulig er stevnt; og svarede Videre at Pengene er hos ham tilstaaende og skal ham leveris; men som hand blev tilspuurt om hand nu hafde samme Penger at indlevere udi Retten ? hvortil hand svarede nej: men hafde dem hiemme:
Johannes Langeland paastod fornyelsis Dom til betaling.
Fuse Siurs/øn forklarer at *hand (hands?) fader har bødet ham mindelig Pengerne; hvilket Citanten fragik, og som Fuse Siurs/øn sagde sig at Nils Hannestvet det skulle have hørt;
Nils Hannestvet aflagde sin *ede den hand aldrig har hørt at Siur Fieldschaal mindelig har tilbødet Citanten disse søgende 4 rdr.
Johannes Langeland paastod at efterdi ingen Penger nu for Retten præsenteris skadesløs Dom.

Afsagt.

Efterdi Siur Andersøn Fieldschaal ej endnu haver fornøjet Citanten Johannes Langeland de ham tildømte d/en *d/en 29 Nov/embris 1715 4 rdr, saa fornyes dend da ergangne Dom og tilfindis Siur Anders/øn Fieldschaal at betale Johannes Langeland de hand der udi tildømte 4 rdr ligesaa fuldt som samme Dom herudi ord efter andet Var indført og betale ham derforuden i denne nu til dato anvente Omkostning 4 merker tilsammen 4 rdr 4 merker inden 15 dager under Nam efter Loven; hvad Videre Omkostning Johannes Langeland end skulle foraarsages

1717: 127

herpaa at giøre, betaler Siur Anders/øn Fieldschaal herforuden allene, som selv voldende.

Lensmanden Johannes Hannestvet haver ladet stevne Anders Hannestvet for øvede overlast paa Ingebrigt Kleppe paa *Bedag (Bededag) ved Haasanger Kirke, til Vidne derom Magne Kleppe, Iver Kleppe Hans Bernæs, Haldor Byrkeland, og Ingebrigt Kleppe til Veddermæle.
Anders Hannestvet møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag.
Vidnerne Magne Kleppe, Iver Kleppe, Hans Bærnæs, og Haldor Byrkeland møtte for Retten og tilstode at Være loulig stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrd i denne Sag.
Ingebrigt Kleppe møtte og tilstod at Være Varslet hertil.
Anders *Haasanger (Hannestvet) blev tilspuurt om hand har slaget Ingebrigt Kleppe paa Kirke Gaarden den bedag fierde fredag efter Paadske i dette Aar; hvortil hand svarede, det hand sig det ej kand erindre, saasom hand Var noget drukken; og maa Vidnisbyrdene derom bedre Være Vidende; hvorpaa Eden for Vidnisbyrdene blev oplæst og forklaret for dem hvad

den betyde og tilholdt at giøre deris sandferdige forklaring: og først blev fremkaldet
Magne Kleppe som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at hand ikke saa noget andet end Ingebrigt Kleppe blev kast imod Jorden af Anders Hannestvet og laaeg paa eller ovenpaa Ingebrigt Kleppe, hvilket skeede paa Kirkegaarden Ved Haasanger Kirke bedagen efter Paadske da de begrove et lig og var Anders Hannestvet noget drukken; men slet ej fornam at Ingebrigt noget tiltalte eller giorde Anders Hannestvet;
Dernest blev fremkaldet Iver Kleppe som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede at bedagen efter Paadske da de skulle bære et lig til Haasanger kirke, og Vare komme paa land med det siger Anders Hannestvet til Ingebrigt Kleppe, du have *brøxlet mig fordi vi skulle drikke paa den gamle Koene, hvortil Ingebrigt slet indtet svarede, og som de med liget kom op paa Kirkegaarden og hafde set det ned saa hand Anders Hannestvet gaa til Ingebrigt og gribe udi ham enten det var i axelen eller haaret kand hand sig egentlig ikke erindre, men imod Jorden maatte Ingebrigt og Anders Hannestvet ovenpaa ham; men efter tilspørgelse kunde hand ikke sige, at Anders Hannestvet hafde nogen aarsage dertil.
Det 3die Vidne Hans Bernæs blev dernest fremkaldet og efter Edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at Ingebrigt sagde da de Vare ferdige at optage liget ved Kirkgaardens Land til Anders, jeg mener de Vil drikke lenger paa den gamle Koene og ej grave hende ned førend i Morgen, og var da dagen

1717: 127b

imod aftenen, og hørde deponenten at de Kivede medens de baare liget omkring Kirken, nemblig Ingebrigt og Anders, men ej gav act paa hvad de talede, og som de sette liget ner, saag deponenten sig bagom og blev Var Anders vilde tage fat paa Ingebrigt som laaeg paa Jorden, dersom Joen Kleppe ej hafde afværget det, som holt Anders Hannestvet; og kunde deponenten ikke rettere see end det jo Var af Vred *hun (huu, hue); hvilket skede bededagen efter Paadske og Var Anders noget drukken;
Det fierde Vidne Haldor Byrkeland blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: enstemmig som forrige, undtagen dette at hand forklarede at meden de bar liget omkring kirken hørte hand Ingebrigt Kleppe skielde Anders Hannestvet for en hunsvot.
Efter tilspørgelse forklarede deponenterne at efterskrevne Jørgen Kleppe, Ingeborg Kleppe Magdeli Kleppe, Synneve Kleppe vare og med liget og Vare paa Kirke Gaarden samme Tid;
Fogeden begierede Tid til Vaartinget disse at indkalde til edelig forklaring udi Sagen som Retten consenterede.

Lars Tveten haver stevnet Nils Blegeli, hvem hand uden betaling har laant sin hest at opkiøre fra søen uden betaling en deel timmer og træfang, og som samme Nat efter at hand hafde laant ham sin hest, hesten er død, som af Nils Blegeli er led ud for Citantens Grind og ej lengere kommen end der død bleven liggende, saa nødis hand til at stevne ham for samme hestis betaling, efterdi hand den udtilbørlig skal have brugt.
Nils Blegeli møtte og tilstod at Være loulig stevnt for denne Sag: og tilstod efter *tilstod (tilspørgelse) at have brugt Citantens hest fra om Morgenen klokken 8tte til Klokken fem om aftenen og kiørde 2de las til sit hus og tvende paa Vejen; og kunde hand ikke see nogen skavank paa samme hest, dog Var ej ejermand og Med ham medens hand kiørte men hand brugte ham allene og var ingen folk som saaeg paa ham.
Citanten blev tilspuurt hvor g/amme/l/ hesten Var ? dertil hand svarede 7 Aar; Citanten blev tilspuurt hvor meget hesten kunde Være Vært ? hvortil hand svarede at hand ikke hafde soldt

ham under 4 rdr 3 merker. Og som Citanten blev tilspuurt om hand ikke vilde lade sig fornøje med 3 rdr for hæsten ? hvortil hand svarede jo /: med hvilket tilbud og Nils Blegeli Var fornøjet og den med 3 rdr erbød sig at betale. Og blev de end accorderede at *Vide (Vilde) svare Vil de halve herpaa Gaaende Omkostninger; hvilket forlig Retten stadfestede.

Gudmund Wadsil lader stevne Synneve Fotland at betale sig paa sin salig Mands Veigne 1 rdr 3 merker for resterende Ardbed paa Wadsil; til dessens betaling;
Knud Miøs møder paa dend indstevntis Veigne og tilstod stevnemaalet, mend

1717: 128

gav derhos tilkiende at Synneve Fotland nu ligger i barselseng og ej kand tilsvare Sagen;
Ole Vadsil paa Citantens Veigne erbød hands ed om Søgningens rigtighed at ham for dette Ardbeide ej noget er betalt.

Afsagt.

Synneve Fotland haver til neste Vaarting at aflegge sin Ed det hon om denne Søgning er uvidende, eller og Gudmund Wadsil tilstædis at besværge Søgningens rigtighed, og i fald Gudmund Wadsil for Svagheds skyld ej selv kand møde, da opnefnis Ole Wadsil og Fuse Fieldschaal at afhøre hands edelige forklaring derom og den Edelig igien for Retten aflegge til Sagens Videre paakiendelse.

Mons/ieu/r Rafnsberg tilspuurte Laugrettet og Almuen udi dette Skibbrede om de kand sige at de aaringer 1712, 1713 og 1714 da hand betiente fogederiet, nogen ryddepladser for Skat og Landskyld ere lagde ? Item om her findis nogen Sauger hvorpaa her er bord skaaren ? 3. Om noget Arveløs Gods sampt forbrut Odels gods, item siette og tiende Penge, *sam (sampt) afførsel paa Kongens beholdne gods i dette Skibbrede er funden ? hvortil de svarede, at udi dette Skibbrede i de Aaringer intet af saadant er forfalden *?

Derefter tog hand restantzen paa Kongens anpart tiende udi dette skibbrede forfattet og forseiglet.

Fogeden Lem tog dernest restantsen paa de ordinaire Skatter for dette aar forfattet, for Almuen oplæst, med bøndernis bøger confererit og rigtig befunden og fogeden under Rettens forseigling tilbage leverit.

Blev saa derefter opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene, nemblig 6 Gamble, som tilforne haver aflagt deris Laugrette Ed Ole Haaland, Nils Raknæs, Ole Tirevold, Ole Birkeland, Ole Nore Mielstad, Lars Sandalen, og tvende Unge som først for Retten haver at aflegge deris Laugrettis Eed, *Torkeed (Torkild) Mossevold og Ole Tepstad.

Anno 1717 d/en 27 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Reistad, nerværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget S/igneu/r Jens Lem; Bøidelensmanden Johannes Øfste Mielde og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Baste Røskeland, Udi Gunder Elvigs sted Baste Monsøn, Anders Borge, Magne Borge, Lars Halland, i Knud Qvidstens sted Knud Wikne, Gutorm Hundhammer, og udi Nils Mitmieldis sted Johannes Johans/øn Øfste-Mielde, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten er bleven udi deris Maj/este/ts høje Nafn sat og Almuen til fredelighed, ædrue-

1717: 128b

lighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, ere først publicerit alle de ordres, allernaadigste Anordninger og forordninger, sampt høi øfrigheds befalinger, som fol/io 126 findis extraherede.

Dernest blev publicerit Johannes Hafres, Iver Loftaasis, Joen Havres, Johannes Rongveds, tillige med Nils Rasmusens og Kari Houges udgivne Skiøde til Elling Eriks/øn Houge paa 22 merker Smør 14 1/2 Kande Malt udi Røvem, daterit Reistad d/en 26de Nov/embris 1717 ./.

Hvorefter Sagerne blev foretagne og hafde Da

Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde til deris Maj/este/ts interressis beobagt ladet stevne Randvei Monsdatter for begangne første Løsagtighed og Barne-avling til strafs lidelse efter Loven og tilkiendegive hvem hendis Barns fader Var.
Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hendis Veigne.
Skafferen Mons Veset det ene stevnevidne, Møtte allene og ej det andet Mogens Askeland, som Sagen skulle afhiemble loulig at Være indstevnt; thi henvisis Sagen til Loulig stevnemaal.

Knud Vikno haver ladet stevne Anders Nilsøn *Haure for resterende Landskylder 4 rdr 4 merker til betaling og denne Processis Omkostnings erstatning;
Anders Nilsøn møtte og vedstod loulig for denne Sag at Være stevnt; tilstaaende og sigtelsen, men formeen at give for meget Landskyld, hvilket for Retten blev efterseet og befunden ej at Være mere men mindre \end/ efter forordningen og Loven;
Knud Vikno paastod Dom over den indstevnte til betaling og denne Processis Omkostning.

Afsagt.

Efterdi er befunden at Citanten Knud Wikno ej søger mere af sin Leilending end Loven og den allernaadigste Landskylds forordning ommelder, og den indstevnte tillstaar ej det søgende at have betalt, da tilfindis Leilendingen Anders Nilsøn Hafre at betale sin Landrot Knud Wikno de ham for fire aars Landskyld og fierdepenger søgende 4 rdr 4 merker inden 15 dager under Nam efter Loven og betale derforuden denne Processis forvoldte Omkostning med 2 merker under lige adfærd efter Loven.

Jens Rodland lader stevne Anders Aadnes/øn Mæle for 5 merker sig pligtige for 1 Kofte og 1 par skoe ham overdraget, som endnu er U-betalt, til betaling og denne Processens Omkostnings erstatning.
Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Mikkel Mæle møtte ikke, men det andet Stevnevidne Skafferen Mons

1717: 129

Weset møtte allene, som stevnemaalet skulle afhiemble; thi henvisis Sagen til loulig stevnemaal.

Derefter blev restantzen for dette aars ordinaire Skatter forfattet, med Bøndernis bøger confererit og rigtig befunden og for Vedkommende og tilstædeværende Almue lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse er Vorden giort, thi er den fogeden efter forlangende Under Rettens forseigling tilbage leverit.

Monsieur Daniel Rafnsberg fremstod dernest og proponerede forrige 3de spørsmaaler for dette Skibbredis Almue, angaaende Ryddepladser, Sauger, Arveløs og forbrut odels gods, siette og tiende Penge, forlovs Penge for afførsel paa Kongens beholdne Godz udi dette Skibbrede de Aaringer 1712, 1713 og 1714 Vare forefaldne ? hvortil Almuen svarede at de aaringer intet noget af saadant Var forefalden, uden 1713 da deris Kongl/ig Maj/este/ts paa den Gaard Ascheland er tilfalden udi afførsels-penge 1 rdr; hvilket Svar Mons/ieu/r Ranfsberg under Rettens forseigling begierede beskreven som ham ej kunde negtis.

Af Retten begierede og fogeden Lem forseiglet hvorvit til Ædle Vice Laugmand Weilandt paa dette Aars ordinaire skatter Var bleven betalt, som og blev forfattet og oplæst og derefter forseiglet.

Item blev taget Tings forhvervet Tingsvidne paa at intet paa den allernaadigste paabudne høeskat, eqvipagie skat, Munstrepenge udi dette Skibbrede Var betalt undtagen til Laugmand Weiland for de tvende Aars munstrepenger af 10 legder som Lensmanden anviste qvittering for.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene, nemblig Ole Eide, Stephen Eide, Baste Monsøn og Baste Johansøn Reistad, Nils Monsøn Søre Reistad, Ole Reistad, som tilforne haver aflagt deris Ed og tvende Unge som først for Laugmanden efter loven haver at aflegge deris Laugrettised Ole Rønhofde og Magne Houge.

Anno 1717 d/en 1 Decembris, er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre-Arne nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Børge Selvig og Edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Aamund Helle, Gregus Seuraas, Halsteen Rodland, Jens Ulsetter, Ole Fosmark, Ole Seim, Lars

1717: 129b

Angeltvet og Mogens Helle, med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn er bleven sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først bleven publicerit alle de allernaadigste ordres og Befalinger, sampt høiøfrigheds Anordninger som fol/io 114 og videre findis extraherede. Dernest blev publicerit

(1.) Hans Henrik Urdals udgivne Panteforskrivelse til Velædle H/er/r General Toldforvalter Johan Gaarmand paa 140 Rdr, hvor for iblandt andet er pandtsat d/en gaard Hetlebache i Arne Schibbrede, dat/erit Bergen d/en 22 Martj 1717 ./.

2. Johannes Brøgers udgifne Bøxelseddel til Jens Monsøn paa S/a/l/ig/ Erik Mieldems part udi Mieldem, dat/erit Bergen d/en 3de Nov/embris 1717 ./.

3. Marius Johansøn Holes udgivne Skiøde til Mogens Mariusøn paa 1/2 løb Smør 1 Mæle

Malt (Gard ikkje nemnd), dat/erit Bergen d/en 4 Sept/embris 1716 ./.

D/en 2 dito blev Retten igien sat sammesteds, hvorda efterat Skatterne, saavit dennesinde Var at bekomme Vare anam/m/ede blev foretaget med Sagerne: hvorda

Mikkel Busch lader stevne S/igneu/r Jens Hiermand og Rangele Jansdatter Efter forrige tiltale:
De indstevnte blev 3de Ganger paaraabte, men ingen af dem møtte, ej heller nogen paa deris Veigne:
Stevnevidnerne Stephen Flactvet og Joen Birkeland møtte og afhiemblede edelig at have stevnt hende og ham med mere end fiorten dagis Varsel og talte med dem selv nu i Løverdags Var 3 Uger:
Mons/ieu/r Harder indlagde dernest Stiftbefalingsmandens Resolution denne Sag at agere og dernest paastod Dom til betaling og denne Processis Omkostning i det mindste med 8 rdr.

Afsagt.

Efterdi Rangele Jansdatter tillige med hendis Mand S/igneu/r Jens Giermand befindis loulig stevnt og efter laudags foreleggelse ej Møder eller lader svare til Sagen saa tilfindis de at betale Citanten S/igneu/r Mikkel Busch de dem søgende 55 rdr 1 mark 6 s/killing med 4 rdr udi denne Processis forvoldte Omkostning tilsammen 59 rdr 1 mark 6 s/killing inden 15 dager Under Nam efter loven.

S/igneu/r Hans Helles lader stevne S/igneu/r Jens Hiermand og hans hustrue for skyldig Værende 19 rdr 5 merker 4 s/killing til betaling og denne Processis Omkostnings erstatning, reserverende sig sin tiltale til de forordnede Kaldsmænd som til de efter indstevningen at afhiemble, har *førsomt (forsømt) at Møde:
Ingen af de indstevnte møtte efter paaraabelse.
Stevnevidnerne Stephen Flactvet og Joen Birkeland; afhiemblede Edelig som før.
Mons/ieu/r

1717: 130

Harder paa Citantens Veigne møtte og producerede forrige Resolution og Citantens Reigning og paastod Laudags foreleggelse for de Udeblivende som Retten consenterede.

Jacob Hingst stevner Rasmus Rebslager til et tingsvidne angaaende hands imod Citanten afvigte Høst udi gotfolkis *forsamgling udøste nærgaaende ord, der om at anhøre Vidne Rangele Jens Hiermands (kone), Jacob paa Wibeshis plads og Hermand Wingaard;
Rasmus Ingebrigtsøn møtte ikke ej heller nogen paa hands Veigne.
De forrige Stevnevidner afhiemblede edeligt at have stevnt Rasmus Rebslager med i morgen kommer 5 Ugers Varsel for denne Sag og til dette Ting sampt indkaldet ham til at Anhøre Vidnisbyrdenes forklaringer i denne Sag. Ligeledis forklarede de edelig samme dag at have indkaldet disse indstevnte Vidnisbyrder til at aflegge deris Edelige forklaringer i denne Sag, af hvilke det ene ikkun Hermand Wingaard kaldet nu møtte og forklarede at Være stevnt til at Vidne i denne Sag; som efter tilspørgelse forklarede at Være 24 aar og have gaaet til herrens bord og nu tiener S/igneu/r Jacob Hingst. Hvorefter Eden blev ham forelæst og tilholdet sin sandhed at Vidne;
Paa Citantens Veigne møtte S/igneu/r Lamber Harder og producerede Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals høirespective Resolution af 27 Nov/embris 1717

denne Sag at tractere; og paastod dernest at dette Vidnisbyrd maatte tilholdes sin Ed at aflegge om sin Sandheds forklaring hvilkens efter edens afleggelse forklarede at i denne høst efter Mikkels dag, da hand tillige med Jacob paa Vibuschiis plads Vare udi *Range Jens Hiermands huus, hvor hon selv og Var tilstæde, og Jacob Hingst selv Var tilstæde, hørte hand først Rasmus Rebslager sige til Jacob at hand vilde bytte Koe og Sou og ald ejendel med ham; hvortil hand nemblig Jacob Hingst, som hand siunis at kunde erindre sig, da sagde ja, og passerede dem nogle ord derefter imellem, som deponenten sagde sig nu ej at kunde erindre, men Rasmus Rebslager udbryder med disse ord derefter til Jacob Hingst, at hand haver giort falsk ardbeide, var en skielm og tyv, for *end Reverenker og revetrekker og Var ikke værd at Være en boesat mand udi Sandvigen;

Mons/ieu/r Harder tilspurte Vidnet først om hand kand Vidne eller sige at Jacob Hingst med ord eller i andre Maader gav Rasmus Rebslager aarsage til disse sine udtalte ord ? 2. Om Jacob Hingst ikke strax gik bort og skiød de nærværende til Vidne uden at svare videre dertil ? hvortil deponenten svarede at af Jacob Hingst Var ej ringiste anledning

1717: 130b

Rasmus Rebslager dertil given, men saasnart disse ord af Rasmus Rebslager vare udtalte, skiød hand de tilstædeværende til Vidne og gik derfra uden videre at tiltale Rasmus Rebslager.

Mons/ieu/r Lambert Harder erindrede dernest om Laudag for den indstevnte og de indkallede Vidnisbyrd, som nu ej møder maatte forelegges til neste Ting under straf at Møde.

Afsagt.

Rasmus Rebslager forelegges til nestholdende Vaarting her udi Skibbredet at møde og svare til Sagen, sampt forelegges de tvende Udeblivende Vidnisbyrd Rangele Jansdatter og Jacob paa Vibuschiis plads til samme Tid at møde og deris Edelige depositioner at aflegge under 4 rdr straf saafremt nogen Udeblivelse herimod efter given varsel skulle skee.

Helmik Sem haver ladet stevne Rangle Jansdatter og hendis Mand Jens Hiermand efter forrige tiltale.

Ingen af de indstevnte møtte efter paaraabelse.

Stevnevidnerne Stephen Flactvet og Joen Birkeland afhiemblede Edelig at have stevnt hende og ham med i morgen kommende 5 Ugers Varsel for denne Sag til dette Ting og talte med dem selv.

Mons/ieu/r Lars Brun paastod dom til betaling og denne Processis Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Jens Hiermand og Rangele Jansdatter som befindis Loulig stevnt og efter laudags foreleggelse ej møder eller lader svare noget til Sagen, tilfindis at betale Citanten Helmik Sem de dem Søgende 27 rdr 1 mark med 3 rdr udi denne Processis Omkostning tilsammen 30 rdr 1 mark inden 15 dager under Nam efter Loven.

Agnete S/a/l/ig/ Hans Castensøns lader stevne Rangele Jansdatter og hendis Mand Jens Hiermand for hvad hon til Stervboden pligtig er, som *hand (hon?) under skifteforvalternis hender vilde til neste Ting indgive, alt til betaling og denne Processis Omkostnings erstatning.

Stevnevidnerne afhiemblede Edelig som tilforne, efterdi de ikke som indstevnte Vare møtte,

Mons/ieu/r Lars Brun paastod laudags foreleggelse til neste Ting som Retten consenterede.

S/igneu/r Giert Mester lader stevne S/a/l/ig/ Dominicus Naguls Enke Margrete til at betale sig de ham pligtige 10 rdr 3 merker 8 s/killing efter indgivende Reigning til hende selv og betale derforuden denne Processis Omkostning.
Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendis Veigne.

1717: 131

Stevnevidnerne Stephen Flactvet og Joen Birkeland afhiemblede edelig at have stevnt hende med i Løverdags Var 3 Ugers Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med hende selv.
Christen Hansen Ædle Byefoget Bagges tiener indgav Citantens Reigning og paastod der nest laudags foreleggelse for den indstevnte, som Retten consenterede.

S/igneu/r Nils Bagge paa Capit/ain Robbert Fajes Veigne lader stevne Rasmus Rebslager med skriftlig stevnemaal af dat/o Bergen d/en 18 Nov/embris 1717, som blev læst.
Dend indstevnte møtte ikke efter paaraabelse ej heller nogen paa hands Veigne.
Christen Hansøn paa Citantens Veigne indgav en Robbert Davidsen udi Tranqvebar d/en 16 Apr/ilis 1716 meddelte attest un[der] 3de Mænds hænder, som blev læst: og anviste derhos for Retten et stykke af touget, som nogenledis saaledis udsaaeg; men enten det var af det omtvistede toug eller ej kand ej Retten sige endnu, dernest paastod hand laudags foreleggelse som Retten bifalte.

Mons/ieu/r Bagge paa S/igneu/r Albert skrivers Veigne lader stevne tillige paa Henrik Staamands Veigne S/igneu/r Daniel Warner med skriftlig Varsel af dat/o Bergen d/en 17 Nov/embris 1717 som blev læst;
Daniel Warner møtte ikke efter paaraabelse ej heller nogen paa hands Veigne; da dog stevnemaalet fantis edelig af Byens Kaldsmænd paaskreven at Være loulig forkyndt.
Christen Hans/øn Ædle Byefoget Bagges tiener indgav hands fuldmagt denne Sag at tractere udgiven Af Albert Skriver og Henrik Staamand af dat/o Bergen d/en 10 Aug/usti 1717. Dernest contracten af dat/o Bergen d/en 10 Januarij 1714. Dernest indgav hand S/igneu/r Bagges skriftlige indleg, som blev læst af dat/o Berg/en d/en 1 Decembr/is 1717 som og blev læst og dernest paastod laudags foreleggelse for den indstevnte, som Retten consenterede.

Johannes Ingebrigtsøn haver ladet stevne Kari Uhren efter forrige tiltale og Bøidelensmanden Børge Selvigen og Nils Hiorteland til at aflegge deris forklaringer herom efter forrige kiendelse og Kari Uhren og hendis Mand Tore Nilsøn til Veddermæle.
Stevnevidnerne Stephen Flactvet og Joen Birkeland forklarede at have stevnt hende for Sagen men ej til Vidnisbyrdenis forklaringer at anhøre.
Thi henvises Sagen igien til loulig stevnemaal ved Vidnisbyrdenis forklaringer.

Mikkel Olsøn Songstad lader stevne Mikkel Mogensøn Songstad, fordi hand haver slaget ham for nær og for meget af Citantens tilhørende Slotte Teig; og derforuden skieldet ham paa hands ære, hvorom hvad skieldet Var Vidnisbyrdene Johannes Aarne en huusmand her boende, Kari Mogensdatter Songstad, og Luceche Mogensdatter Songstad Videre forklare

1717: 131b

kand; alt til strafs lidelse efter loven og denne Processis Omkostnings erstatning.
Mikkel Monsøn møtte ikke selv men paa hands Veigne Erik Romsloe; og tilstod at hand

nemblig Mikkel Monsøn Var loulig stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer.
De tvende Vidnisbyrd Johannes Aarne og Kari Mogensdatter Songstad møtte og tilstod at Være loulig stevnte for at aflegge deris edelige forklaring i denne Sag angaaende skieldsordene.
Thi henvises Sagen om udeslotten til Aastæden og afhøris Vidnisbyrdenes forklaringer.
Citanten paastod Vidnisbyrdenis forklaringer maatte afhøris og blev først fremkaldet Johannes Aarne og det andet udvist medens hand Vidnede: som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at nu i høst udi slotten medens Mikkel Mogens/øn og Citanten stode og slage høe udi Udmarken, Var hand med Nils Arne der ude at nedbære høe fremoed de stode og sloge hørde hand Mikkel Monsen skielde Citanten for en gammel tyv, og sagde Mikkel Ols/øn til Mikkel Monsøn først du har ikke ret til at slaa høe her hos mig og paa min mark, som jeg ejer og min formands brugt haver, hvorpaa Mikkel Mons/øn svarede som før er forklaret og Videre hørte hand ikke Citanten tiltale Mikkel Monsøn førend dette svar eller beskyldning skeede.
Kari Monsdatter blev dernest fremkaldet, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: og forklarede ligesom forrige Vidnisbyrd, undtagen dette at Mikkel Monsøn sagde derhos til Mikkel Ols/øn du er en gammel tyv og nu første begynder jeg.
Citanten begierede at det 3de Vidne maatte og afhøris;

Afsagt.

Mikkel Monsøn foreleggis Laudag til neste Ting at møde og ærklære sig imod de førte Vidnisbyrd og videre tilsvare Sagen, saafremt ej Dom efter hvad anført er skal Vorde afsagt.

Derefter begierede fogeden Lem under Rettens forseigling hvorvit til forrige foget Laugmand Weilandt er Vorden betalt, item taget under Rettens forseigling restantsen paa de ordinaire skatter for 1717, som for Almuen blev lydelig oplæst, med bøndernis Bøger confererit og rigtig befunden og af Retten forseiglet.

Mons/ieu/r Ranfsberg fremstod dernest og proponerede forrige 3de qvæstioner angaaende ryddepladser Sauger, arveløs gods, Siette og tiende Penge, forlovs Penge for afførsel paa Kongens beholdne Gods etc

1717: 132

med Videre; hvilke dertil svarede at de Aaringer 1712 og 1713 og 1714 indtet af Saadant udi dette Skibbrede er forefalden.

Item begierede fogeden Lem under Rettens forseigling at intet til ham af Munstrepengene for de aaringer 1713 og 14, sampt eqvipagie Penger og Høeskatten til ham er Vorden betalt, som og skeede.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene nemblig 6 g/am/l/e/ Erik Arnetvet, Mogens Sem, Johannes Tuenæstvet, Tørris Arne, Baste Gaupaas, og Gregus Toft, og tvende Unge som først for Retten hafuer hos Laugmanden *af (at) aflegge deris Laugrettisæd, nemblig Johannes Bresteen og Tørris Refskreen.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -
1718

Anno 1718 d/en 11 Januarij, er efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals høirespective ordres og Resolution teignet paa Jacob Hingstis suppliqve d/en 8 Decembr/is 1717 holdet extraordinaire Ret udi Store Sandvigen i Jacob Hingstis huus, nærværende Bøidelensmanden Børge Selvig og edsorne og af Bøidelensmanden i fogedens loulige forfald opnefnte Laugrettesmænd Nils Hiorteland, Mons Hiorteland, Lars Angeltvet, Lars Aastvet, Jens Ulsetter, Jørgen Jordal, Halsten Rodland, Mons Blindem,

Hvorda, efterat Resolution og suppliqven først var bleven oplæst, hvorda S/igneu/r Harder paa Citantens Veigne indføre lod at have indkaldet de tvende Vidnisbyrd, Jacob paa Wibuschis plads og Rangele Jansdatter til at aflegge deris Edelige depositioner over de ord Rasmus Rebslager skulle have talt og tillagt, hand og indkaldet Rasmus Rebslager til Veddermæle,

Mons/ieu/r Hersleb møtte paa Rasmus Rebslagers Veigne og indgav først Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals tilladelse af 10 Januarij 1718, Rasmus Rebslagers Sag at agere, dernest erklærede hand paa Rasmus Ingebrigtsøn(s) Veigne og efter hands derom til ham giorte forklaring, det hand aldeelis er Ubeviist at hand noget om Jacob Hingst skulle have talt eller udsagt, og i fald anderledis skulle befindis, som hand dog ej Vil forhaabe, saa er det skeed udi hands drukkenskab og udi et publiqve Vershuus hvor baade hand og Jacob Hingst haver siddet og drukket tilsammen og til den ende, skulle hand formeene at hvad ord og samtale imellem dennem udi Krohuus kand forefalde, ej kand eller bør anseis af Nogen Værdi, hvorom hand nermere refererede til Lovens 6te Bogs 21 Capit/ul 1 art/icul og i øfrige henskiød Rasmus Ingebrigtsøn til sin befrielse, til den allernaadigst udgangne forordning af 8 Januarij 1711, som hand og Vil formode

1718: 132b

skal blive hannem til befrielse i sin Tid og af Retten taget udi Consideration.

Harder paa Hingstis Veigne reserverede sig sin indsigelse og remonstrantse (Remonstrans = innvending, motforestilling) imod dette, naar Sagen engang til Dom proseqveris, foruden det, Var det Unødigt Noget derom at vertere (Vertere = vende om, oversette) men hand begierede at de indkaldede og Nærværende Vidner, i følge af Loven separat maatte afhøris og eden Vorde forelæst.

Vidnerne møtte og tilstode at Være loulig stevnt til at aflegge deris Edelige depositioner i denne Sag.

Mons/ieu/r Hersleb tilstod paa Rasmus(is) Veigne at ham Var given Varsel loulig at *at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer, hvorpaa Eden for dem begge blev oplæst, og dem begge tilholt sin sandhed at Vidne, og først fremkaldet Rangele Jansdatter; efter at det andet Vidne, medens hon aflagde sin ædelige forklaring var bleven, udvist, som efter edens \afleggelse/ forklarede saaledis: at i høst efter Mikkels dag da Laugmand Veiland Var udi hendis huus forsamlet om dagskatten, siuntis den ene at staa højere end den anden og siger Rasmus til Jacob Hingst jeg staar højere i dagskat end nogen anden her udi Sandvigen og du nemblig Jacob Hingst sidder med større brug end jeg nemblig Rasmus, hvortil Jacob siger til Rasmus det kand du ikke bevise, hvorpaa Rasmus igien siger til Jacob det kand jeg bevise dig, fordi du har baade Ager og eng Koe og Sou, og brendevins kedel, er timmer ma/n/d og Møller og

nu kommer du og Vil forderve voris handsVerk, hvorimod Jacob sagde det forholder sig ikke saaledis og svarte høfligt, men Jacob Var ædru og Rasmus drukken, og sagde Rasmus til Jacob at hand fordervede deris handtverk, hvorpaa Rasmus blev sagt til af Jacob, du har nemblig Rasmus engang tilbødet mig nemblig Jacob Hingst paa en hukkert (2-mastet fartøy, flatbunnet og med fyldig skrog) at bytte, hvorpaa Jacob svarede, den tid Var jeg ikke resolverit (Resolvere = beslutte, avgjøre) men nu er jeg og Vil bytte, derpaa toge de hver andre i haanden og Jacob Jacobs/øn slog imellem, derpaa sagde Jacob Hingst til deponenten at hon skulle Være vidne til dette, hvorpaa hon svarede jeg har hørt i vil bytte, men ikke hvad det er i vil bytte, lad mig faa at høre hvad det er i har byttet, saa vil jeg vidne, da svarede Rasmus Rebslager, ja Rangele Det jeg meente at bytte koene, saa svarer Jacob Hingst det kommer ikke paa Koenebytte men nu har byttet hvad vi ejer og haver, hvorpaa deponenten svarede, dette er mere end jeg haver

1718: 133

hørt; hvorpaa hon gik ud en stund, saasom det Var udi hendis eget huus, og til slutning hørte hon Rasmus sige til Jacob Hingst, du omgaaes {mig} med rævetrekker eller bruger rævetrekker, hvilket egentlig Var kand nu ikke Erindre og sagde Rasmus sig at skulle bevise det med en *skot (skat?): hvorimod i blant andet siden Jacob siger til Rasmus, du raaber saa meget paa min fortieniste er saa meget, Gud fader din din ikke maatte blive mere end min har Været paa et par aar; da blev Rasmus ifrig og siger til Jacob du buurte ikke være en bufast mand udi Sandvigen og sagde ogsaa til Jacob du giør ikke forsvarligt ardbeid, hvorpaa Jacob svarede, det vil vel give sig med tiden hvem der har giort forsvarligt eller ej; hvilken forklaring for Vidnet blev oplæst og tilstaaet saa at Være og end dette at ikke hørde Jacob med Uhøflighed begeigne den anden; Herslef tilspuurte Vidnet hvorlenge omtrent Rasmus Ingebrigtsøn den dag disse omvundne Ord skal Være passerit havde siddet i hendis huus og drukket og om hand ikke drak i Compagnie med Jacob Hingst og om Rasmus ikke Var overstadig drukken ? hvortil hon svarede at hand satte med de andre fra Morgenen Klokken Ungefær 9 eller 10 og til om aftenen 10 á 11 og passerede disse ord Klokken 10 om aftenen, men Jacob kom ikke til dem og udi deris Compagnie før klokken 2 á 3 om eftermiddagen samme dag; og drak Jacob i Compagni Ved bordet med dem dog først af et krus øl for sig selv og siden med dem og Var Rasmus drukken, og formante deponenten Rasmus det hand skulle gaa ind til fogeden, hvortil Rasmus svarede indtet; 2. Tilspuurte attestantinden om det ikke er almindeligt Vershuus hos hende for alle og enhver ? hvortil hon svarede at det er alle folk vitterligt. Mons/ieu/r Harder tilspuurte Vidnet hvoraf hon kand sige eller under sin ed betyde at Rasmus Rebslager Var drukken eller og om hendis Vidnisbyrd skal have den mening at Rasmus Rebslager skal have være(t) drukken af hvis (det som) hand drak ? eller og om hon virkelig kand sige at hand ikke stilte sig drukken an ? hvortil hon svarede at hand og Jacob Jacobs/øn sad og drak først udi hamborger aqvavit 28 s/killing foruden øl og brendevin som Laugmand Weilandt betalte for dem og sig selv fire i tallet til 7 merker danske, deraf siger hon at hand Var drukken; Harder tilspuurte deponenten om hon saae Rasmus tale nogit paa sin fornuft og forstand ? hvorpaa hon svarede at hand Var gandske beskienkt og drukken og hafde hand ikke det Vaaren hafde hand Vel ikke talt som giort er: Harder

1718: 133b

tilspuurte end Vidnet om hon gik strax ud af stuen da Rasmus Rebslager og Jacob Hingst skulle Være kommen i ord og ikke hørde noget eller kom ud før end hon siger de ord til

slutning at Være talt ? hvortil hon svarede at have først været inde saalenge det om byttet passerede og siden gik ud og kom saa ind igien da det andet passerede, videre sagde hon sig ikke at vide af hvad passerit er medens hon Var ude.

Derefter blev det andet Vidne Jacob Jacobs/øn indkaldet: som først sagde sig ej at Vilde Vidne fordi hand Var drukken; dernest at hand ikke dennesinde Var stevnt til at aflegge noget Vidnisbyrd; hvorpaa stevnevidnerne Johannes Ingebrigtsøn skaffer udi Store Sandvigen, og Knud Andersen en boesat Mand her afhiemblede Edelig det hele 3de Mand og for nu seniste Værende Juul Var udi Jacob Jacobs/øns huus paa Vibuschis og stevnede ham til at møde udi Jacob Hingstis huus den 10 dag Juul, til at Vidne hvad hand hafde hørt udi Rangele Banens huus da Rasmus og Jacob Var til ord sammen og talte med hands hustrue: Jacob Jacobs/øn aflagde derpaa sin ed for Retten det hand den *dad (dag) Rasmus Rebslager og Jacob Hingst Vare til ord sammen udi Rangele Banens huus Var gandske drukken og kand sig ikke erindre hvad da passerit er. Harder tilspuurte Vidnet om hand ikke kand erindre sig at Jacob Hingst var henkommen udi Rangele Banens huus og hørte at *fogen (fogeden) bad ham komme til sig med sin Skat en anden tid og om ikke Rasmus Rebslager den tid Var der og om ikke Rasmus Rebslager og Jacob Hingst kom i ord om dagskatten om deris Næring og brug og deris boes bytte ? hvortil hand svarede at kand sig erindre at Jacob Hingst kom i Rangele Banens huus, men kand ikke sige at fogeden sagde til Jacob det hand skulle komme til ham i Byen eller anden Tid med sin skatt, og Var Rasmus der i huuset saa megit kunde hand og erindre, men ikke rettelig sige om deris forklaring, satte dog og spilte kaart og Var Rasmus Rebslager drukken men deponenten mere; Harder tilspuurte deponenten ydermere om hand ikke hørte Rasmus Rebslager sige til Jacob Hingst samme, at Jacob Hingst omgikkis med rævetrækker, giorte Uforsvarlig eller falsk ardbeide og hvad flere og mere slige haarde ord Rasmus Rebslager kand have talt ? hvortil deponenten sagde sig ej noget af dette til fuldkommenhed at kand erindre;

Mons/ieu/r Harder begierede Sagens udsettelse paa en beqvem Tid for at fremføre hvad bevisligheder hand mere kand have til dette Tingvidnis erlangelse.

Herslef tilspuurte Vidnet om det ikke Var udi et Krohuus som deponenten og Rasmus Ingebrigtsøn hafde siddet og drukket, hvortil hand svarede baade hand og enhver ved det.

Dernest blev fremkaldet forrige til høstetinget førte Vidne Hermand Wingaard, som blev tilspuurt om hand Vilde her uden Videre stevne-

1718: 134

maal Vidne og svare til hvad spørsmaaler Rasmus Rebslagers fuldmegtig Jacob Herslef kunde tilspørge ham, som dertil svarede ja; hvorpaa Hersleff tilspuurte attestanten om Rasmus Rebslager nefnte Jacob Hingst ved Nafn da disse af hannem forhen omvundne ord skal Være passerede ? hvortil hand svarede ja: dernest tilspuurte hand om denne tale passerede i Rangele Banens huus og om hand ikke ved at det er et Vershuus ? hvortil hand svarede at ordene passerede om aftenen ungefær 9 eller 10; til slutning om hand ikke ved og saa med sine øye at Rasmus Rebslager, samme tid da dette skal Være passerit Var overstadig drukken og om ermelte Rasmus Rebslager ikke drak med hands hosbund i Compagnie ? hvortil hand svarede *at som kunde see hvad* (?at som han kunne se var?) Rasmus drukken og drak med Jacob Hingst i Compagnie.

Hersleff paa Rasmus Ingebrigtsøns Veigne erklærede sig det hand med Ed kand benegte om Retten det ham vilde paalegge det hand nemblig Rasmus Ingebrigts/øn ikke ved eller kand sig erindre at have *tocherit (Touchere, fransk = berøre, røre ved, snerte. Føle seg touchert = føre seg fornærmet) Jacob Hingst i Nogen Maader med nogle Utilbørlige ord eller tale, saasom hand den dag til langt ud paa aftenen hafde siddet og drukket, og for den aarsage

skyld, lidet eller indtit kand have vist hvad hand i saa fald kand have talt, hand reserverede sig ellers i det øfrige at udtage contrastevning i Sagen til sin befrielse naar Sagen til Doms af Citanten bliver indstevnt.

Harder sagde at hand Vil reservere sig sit Giensvar imod Rasmus Ingebrigts/øns proposition som er loustridigt thi hand er allerrede med de tvende førte Vidner og deris Vidners eenstemmigheder at have talt nærgaaende ord imod Citanten, saasom nu at have beskylt ham for at have omgaaet med rævetrekker, nu at have giort falskt eller Uforsvarligt ardbeide, nu at hand ikke Var Vært at Være en boesiddende Mand, hvorom de tvende Vidner ere eenstemmige; hvilket er nok utilbørligt talt om det ikke er Citantens ære og lempe for Nær og Rasmus Ingebrigtsen er strafskyldig efter Lovens 6te Bogs 21 Capit/ul 4 art/icul, hvis leilighed hand ved hovetsagens nermere skulle bevise, ellers begierede hand Sagens udsettelse indtil Videre.

Hersleff tilspuurte Citanten om hand haver andre eller flere Vidner som hand agter udi denne Sag at føre at hand da i følge af Lovens 1ste Bogs 13 Capit/ul 15 articul dennem nu bør Nafngive, thi ellers seer Rasmus Ingebrigts/øn sig ikke fortruden til i sin tid at tage til gienmæle.

Harder erklærede sig at de Vidner *at (hand?) agter at føre er folkene i Rangelis

1718: 134b

huus Eli Anne og hendis (Rangelis) Mand Jens Hiermand.

Afsagt.

Sagen udsettes til d/en 7 Febr/uarij 1718 da parterne Vilde lade fremkomme hvad Vidner og bevisligheder de kunde have som udi dette forlangende Tingsvidne bør uddrages.

Samme dag og samme sted blev og holdet extraordinaire Ret efter høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals Respective Resolution paa S/igneu/r Nils Bagges paa Citantens Veigne Sag for Capitain Fraje (Faje) imellem ham og Rasmus Rebslager dat/erit d/en 18 Decembr/is 1717, med foranførte Mænds Nærværelse.

Hvorda Rasmus Rebslager er bleven stevnt med Minnelig Varsel, af indhaald saaledis, efterdi i da jeg nestleden høste Ting som holdtis i Arne Schibbrede lod eder paa Capitain Robbert Davids/øns veigne stevne for et ankertougs Ulovlige og Uforsvarlige forardbeidelse, samme tid ikke møtte, saa i følge af Stiftbefalingsmandens tilladelse stevnis eder herved efter forrige tiltale at møde d/en 10 Januarij 1718 udi Jacob Hingstis huus i Store Sandvigen Dom udi bemelte Sag efter Lou og billighed at undgielde.

Mons/ieu/r Herslef paa Rasmus Ingebrigts/øn(s veigne) møtte og producerede skriftlig Contrastevning i Sagen af dat/o 31 Decembr/is 1717 som blev læst.

Harder møtte paa Citantens fuldmegtiges Mons/ieu/r Bagges Veigne og begierede at Retten vilde meddele ham Copie af Contrastevningen og Sagens udsettelse til en beqvem Tid til at indkomme med hands indsigelse der imod; og formeente at hand burte Nafngive de ord eller den sigtelse om hvilket hand forlanger disse indstevnte Vidnis forklaringer og derefter Robbert Davidsøn med Varsel til Veddermæle indstevnt i følge af lovens 1ste Bogs 4 Capit/ul 5 art/icul.

Hersleb paa Rasmus Ingebrigts/øns Veigne møtte og begierede at de indstevnte Vidner som nu ere tilstæde maatte for Retten blive fremkaldet for at aflegge deris forklaring helst efterdi Citanten endnu ej har giort nogen indsigelse imod Varselens forkyndelse:

Harder svarede at Kaldmendenis forkyndelse udviser Varselet hvor louligt det er.

Afsagt.

Retten kand ikke andtage disse Vidner til nogen edelig forklaring førend den eller de, som samme Vidnisbyrders forklaringer Concernerer dertil er louligen til Veddermæle stevnet, thi udsettes med Sagen at Parterne kand faa den loulige Varsel til d/en 9 Febr/uarij 1718.

Samme dag er holdet extraordinaire Rett sammesteds efter Stiftbefalingsmandens Resolution imellem Albert Skriver og Daniel Warner; hvorda S/igneu/r Nils Bagge

1718: 135

paa S/igneu/r Albert skrivers Veigne har ladet stevne Daniel Warner, saa formeldende: I er af mig paa de Messieurs Albert Skrivers og Henrik Staamands Veigne indstevnt til sidstleden høste Ting, som holdtis i Arne Schibbrede at indfrie eders Obligation eller Termins brev til S/a/l/ig/ Cort von Lybæch(s) Enke; Men efterdi at i samme tid ikke mødte, saa haver bemelte Gode Mænd af Velbaarne Stiftbefalingsmanden faaet tilladelse Sagen videre imod Eder til et extraTing at lade forfølge, da, som Tinget d/en 10 Januarij først kommende bliver holden i Store Sandvigen hos Jacob Hingst; saa stevnis eder der at møde, sampt efter i rettesettelse Dom at lide.

Berent Hakmand Daniel Warners stifsøn indgav hands Stiffaders underskrevne Indleg af 10 Januarij 1718 som blev læst af indhold Mons/ieu/r Herslef paa Citanternis Veigne paastod Dom i Sagen efterdi dend indstevnte selv tilstaar de paastevnte Penger efter hands forskrivelse at Være pligtig, og at Daniel Warner tillige ude bliver tilfunden at betale Processens Omkostning tilstrekkelig, hvad sig ellers den af Warner paaberaabte fuldmagt fra Stifteforvalterne angaar, da formener Citanterne at det er noget som ej kand Concernere denne Sag efterdi dend indstevnte selv maa tilstaa Pengene at Være pligtig.

Afsagt.

Mons/ieu/r Bagge vilde paa Citanternis Veigne til d/en 7 Febr/uarij 1718 igien her sammesteds ved extract *unders Stifteforvalternis hænder udi S/a/l/ig/ Cort von Lybechs Sterfbod bevise hvorledes det sig med samme fordring forholder og hvem dem at indcassere dertil er beordret, saasom denne Ret derpaa ej kand kiende førend forklarlig opliusning derom fra dem forskaffes; hvorda videre skal handlis hvis Lou og Ret medfører.

Anno 1718 d/en 7 Februarij er igien holdet extraordinaire Ting udi Store Sandvigen i S/igneu/r Jacob Hengs huus udi den Sag imellem ham og Rasmus Ingebrigtsøn Rebslager angaaende Nogle ord dem Var faldet imellem, nærværende Nils Hiorteland, Lars Aastvet, Jens Ulsetter, Mons Hiorteland, Lars Angeltvet, Jørgen Jordal, Mons Blindem og Halsteen Rodland,

Hvorda, paa Citantens Jacob Hingstis Veigne indfant sig hans Procurator S/igneu/r Lambert Harder hafde ladet stevne Abel Nilsdatter og Jens Hiermand at bære deris Vidne om Rasmus Rebslagers ærrørige ord og tiltale til Jacob Hingst

1718: 135b

sidstleden høst udi Jens Hiermands huus og Rasmus Ingebrigtsøn til Veddermæle, item til samme tid og Ting lader Jacob Hingst stevne Rasmus Rebslager at lide Dom til Straf efter

Loven formedelst hands imod Citanten brugte nærgaaende tiltale, som paastevnt er, sampt erstatte Processens Omkostning. Item indgav S/igneu/r Jacob Herlef paa Rasmus Ingebrigtsens Veigne hans skriftlige Contrastefning af dat/o Sandvigen d/en 10 Januarij 1718 som blev læst.

Abel Nilsdatter møtte og Vedstod at Være stevnt til at aflegge sin edelig deposition i denne Sag.

Jens Hiermand Møtte ikke.

S/igneu/r Jacob Herslef, efter tilspørgelse tilstod at Rasmus Ingebrigts/øn herudi Var stevnt til Veddermæle.

Abel Nilsdatter blev tilspuurt hvor gammel hon Var, svarede imellem 17 og 18 aar: for hvem Eden først blev oplæst og dernest tilholdt sin sandhed at udsige hvilken da efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd saaledis forklarede: ej at have været inde og om hon end iblant indkom gav hon ikke agt paa hvad der blev talet.

Udi Contrastevningen af Rasmus Ingebrigtsen udsted, haver hand indkaldet Vidner Rangele Jens Hiermands og Helke Hansdatter, hvilke Vedstode loulig at Være stevnte til at aflegge deris edelige depostioner om hvad dem kand Være passerit imellem, nemblig Jacob Hingst og Rasmus Ingebrigts/øn angaaende trussels ord;

Mons/ieu/r Harder tog paa Jacob Hingstis Veigne til gienmæle.

Rangele Jansdatter blev dernest fremkaldet, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at Nyt aars dag om aftenen kom Jacob Hingst udi hendis huus dog drukken og tilspurte attestantinden om hon Var vred fordi hon Var stevnt, hvortil hon svarede nej: derpaa siger Jacob jeg kand tenke i holder med Rasmus fordi hon sagde sig ej at kunde Vidne at Rasmus hafde kaldet Jacob Hengst med ubillige Nafne; da siger Jacob om jeg ingen Ret *for (får?), skal hand dog ikke undgaa mig enten det Var paa Gade eller stier kand hon sig ikke erindre Vist, saasom hon siunis det at have Været en af disse ord: og Var udi Stuen ej flere tilstæde end deponenten Jacob Hingst og det andet indstevnte Vidne, men ej hørte hon Jacob Hingst sige at hand enten saa eller saa vilde handle med Rasmus.

Helke Hansdatter det andet Vidne møtte, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at Jacob Hingst kom som forrige Vidne forklaret haver udi forrige deponentis huus, Da hørde hon Jacob Hingst sige, efterat hand tilforne med Rangele hafde talet adskilligt, kand jeg ikke faa Ret, saa skal jeg selv betale ham. Og som Mons/ieu/r Harder spuurte om hand nefnte Rasmus eller Rasmus Rebslager, svarede hon, hand nefnte allene Rasmus; og ej enten gader eller stier at *udforne ham paa; og Var ej flere den tid Nærværende;

Monsuer Harder paa Jacob Hingstis Veigne

1718: 136

gandske benegter den i Contrastevning sigtelse, enten at have sagt og *midre (mindre?) tilsagt Rasmus Rebslager; derefter hand formeente at Rasmus Rebslager ved de *førtte Vidner er overbevist at have angrebet Jacob Hingst med ord hands Lempe fornær, hvilke han onstendelig seenste Rettis dag haver Citerit, paastaaende at hand derfore efter loven bør lide og gielde og erstatte denne Processis Omkostning skadesløes, sampt at den tilleg af Retten ved Dom bliver Mortificerit, saa at det ikke kommer Jacob Hingstis ærlige Nafn og rygte til forkleinelse eller præjudice; og som Rasmus Rebslager ikke med de førte Vidner har bevist Jacob Hingst at have brugt nogle undsigelsis ord til ham, mindre at have øvet noget imod ham, saa vild hand forhaabe at faa frikiendelse for den post.

Mons/ieu/r Herslef paa Rasmus Ingebrigtsens Veigne forestillede at som ingen af de af Citanten indstevnte Vidner eenstemmig har kundet paatyde Rasmus Ingebrigtsen noget det

hand nogle Ubeqvems ord imod Citanten har ladet udfalde, videre end som en løs tale, hvilken imellem dem kunde Være talt udi Compagnie og af Rasmus Ingebrigtsøn udi hands drukkenskab det hand nu forklarer aldeelis ej at kand erindre eller ved nogen skiel eller føje dertil, mens derimod vil Rasmus Ingebrigtsøn formene de af ham førte Vidner at have overbevist Jacob Hingst det hand udi deris præsence skal have undsagt ham, hvorfore hand formener og paastaar for den post, at Jacob Hingst derfor efter loven bliver anseet, og for det øfrige og for saa vit Jacob Hingstis Citation angaar, derom refererer Rasmus Ingebrigtsen sig til Lovens 6te Bogs 21 Capit/ul 1 art/icul sampt den Kongl/ig Slots loves anordning af 8 Januarij 1711 hvorefter hand vil formode for Hingstis tiltale og sigtelse at nyde frikiendelsis Dom og at Hingst bliver tilfunden at betale Rasmus Ingebrigtsøn Processens forvoldte Omkostning.

Harder begierede at Maatte see den alligerede anordning thi hand Ved der intet om i hvad tilstand den er, ikke heller kand hand troe at den ophæver loven efter hvilken Jacob Hingst denne Sag har indført og forfult, i øfrige begierede Dom.

Da blev for Ret Dømt og afsagt af os samptlige.

Denne Sags tildragelighed reiser sig først af nærgaaende Ord, som Rasmus Ingebrigtsøn sigtis for at

1718: 136b

have udøst og udtalt imod Jacob Hingst udi Rangele i Banens Huus i hands drukkenskab, hvilke vel aldelis ikke vare sømmelige, efter eendeel af Vidnernis forklarelse, dersom de af en ædru Mund og ej i krohuus Vare talte: men som Rasmus Ingebrigtsøn ved sin fuldmægtig lader indføre, det hand ej allene, om samme Ord, som endeel af Vidnerne siger af ham i hands drukkenskab Vare i Krohuus udtalte, er gandske u-afvidende, men End og ej at Vide skiel eller føje dertil; saa bør de ej heller komme Jacob Hingst eller nogen af hands til allerringeste forkleinelse paa Ære, gode Nafn eller rygte men Være som døde og utalte, og befries Rasmus Ingebrigtsøn i følge af Lovens 6 Bogs 21 Capit/ul 1 articul for Bøder i denne sag for saa vit ordene angaar. Dernest søgis Jacob Hingst igien af Rasmus Ingebrigtsøn for truende ord udsagt paa samme sted og i lige drukkenskab om Rasmus Ingebrigtsøn, for hvilke Jacob Hingst deels af lige Aarsage, deels af ej fuldkom er beviste frikiendis. Men hvad sig Processens Omkostninger angaar, da som Rasmus Ingebrigtsøn dertil dog haver været først aarsage, er det og billigt at hand samme til Jacob Hingst med 5 rdr betaler inden 15 dager under Nam efter loven.

Mons/ieu/r Bagge gav eller(s) tilkiende paa Robbert Fajes Veigne at Sagen Contra Rasmus Rebslager Var forligt.

Anno 1718 d/en 28 Februarij Klokken 2 om eftermiddagen, er Retten igien sat paa *Arestad udi den Sag imellem ædle Velærværdige H/er/r Stifts Proust Mag/ister Ole Storm og S/igneu/r Hermand Morritz med flere, nærværende samme Mænd, som tilforne forrettningen haver bivaanet,

Hvorda Procurator Mons/ieu/r Christen Bierig producerede Stifts Proustens Mag/ister Storms Skriftlige Stevnemaal af dato Bergen d/en 11 Febr/uarij 1718 som blev læst; derhos proponerede ermelte Bierig at efterdi Hermand Morrits ved seeniste Rettens holdelse beraabte sig paa tvende Vidner at føre, haver Mag/ister Ole Storm, for at betage Hermand Morritz den ophold hand udi Sagen kunde tenke at vilde giøre, ej allene beskikket det ene

Vidnisbyrd Hans Peders/øn Wanhøvel og derpaa erholdet hands Svar, hvilken beskikkelse med det derpaa teignede Svar hand producerede, men end og straxen for Byeting Retten indstevnet samme Vidne, til hands givne Svar paa beskikkelsen dessens beedigelse, hvorefter det endelig er udfalden at bemelte *Peter Wanhøvel haver aflagt sit Vidnisbyrd paa Hermand Morritzes udtagne Stevning, hvorom Comparenten i rettelagde det erhvervede Tingsvidne. Nu Vilde hand i det øfrige forvente ej allene Ane S/a/l/ig/ Jørgen Elfrings forklaring, men end og Hermand Morrits besvarelse hvad hand i sagen kand have, hvorefter hand sin nermere paastand og i *rettelfelse(?) (rettesettelse?) giøre vilde.
Mons/ieu/r Poul Jacob Førstenberg møtte for Retten paa S/igneu/r

1718: 137

Hermand Morrits Veigne, og proponerede, at hand af de udi Sagen passerede acter, har fornummet, at qvæstionen først bestaar derudi, om Stifts Prousten haver været Vidende om den udbrutte demmings opbyggelse paa hands Udmark Aarestad, da, i hvorvel Velbemelte H/er/r Stifts Prousten udi hands udtagne hovet-Stevnemaal ligesom sigter Hermand Morrits og de andre interresserede Møllere at de uden bemelte Proustens Villie og Videnskab skal have anlagt bemelte demming, da haver dog Stifts Prousten under Sagens drift og examination giort den declaration, at hand ikke kand sige aldelis at have Været Uvidende om samme demmings opbyggelse, hvoraf Comparenten skulle formene, at den Undskyldning som nu Prousten behager at giøre om U-videnhed om sam/m/e demmings opbyggelse, maa forholde sig langt anderledis ..? Saa fornemmis at H/er/r Stifts-Proust i ligemaade siger sig at Være Uvitterligt om bemelte demmings forhøjelse og reparation, da dog Hermand Morrits forklarer at under dato 24 Maj nest afvigt, derom haver tilskrevet Prousten; saa og talt med Stifts Prousten derom, udi hands nemblig Moritses eget huus, da Stifts Prousten skal have Været tilfreds med at den omtvistede Demming er bleven forhøjet; Skulle nu ikke Retten, vilde reflectere paa saadan Moretses forklaring, da er hand alle tider bydig det med sin Ed at verificere; Anlangende hovetsagen i Sig selv, da formenis at Retten nok deraf finder dends forsvarlighed at samptlige Møllere haver været eenraadige og samstemmige efter gammel vedtegt og Skik, baade til at op bygge og forhøje den nu ud brytte dem/m/ing. Og i særdelished har Jukkum Schaale derudi været meget geskeftig; thi hand baade har været med at antage ardbeids folkene, saa og lagt dem mere til udi ardbeidsløn end de andre haver eragtet for billig; belangende Skaden, da er den ene ikke mere skyldig derudi end den anden, men at Vandets fo..l og Magt har ødelagt demmingen og foraarsaget den Ulykke som derved er tildraget, og altsaa skulle Comparenten formeene at den Skade, som ved saadan Ulykkelig hendelse eller Vaadis gierning er arriverit, som ingen ./.../hed kand Vide sig sikker og fri for naar Gud Vil Straffe, ikke kand settes i lige Værd og Straf med den Skade, som paa en forsetlig Maade eller formastelse skeer, som loven udi den 5te Bogs 11 Capi/tul 9 art/icul omtaler. Hvad sig angaar, den paastand som Citantens fuldmegtig uden for Stevnemaalet har formerit, angaaende den berettigelse til nøglernis forvaring til Sortediget, som af eldgammel Tid har fult ved Morretzens huus, hvoraf havis rigtige og gyldige adkomst breve

1718: 137b

da er det en Post som comparenten formener nu ikke kand komme under Rettens paakiendelse;
Paa det indstevnte Vidnis Veigne møtte S/igneu/r Joachim Friel og erbød sig at ind levere hendis Skriftlige edelige forklaring om Retten den vilde antage og tillade; ellers imod Hermand Morritses proposition forestillede hand, at digens første opbyggelse er ikke det, som

har foraarsaget Stifts Prousten denne Proces men demmingens sidste forhøjelse, hvorudi Hermand Morrits allene har Været author (opphavsmann) og begyndere; ellers Var hand og paa Elfrings Enkes Veigne foraarsaget at tilspørge Moritsen, om ikke nøgelen til Sortediget altid har fult hendis Mølle ligesaa Vel som hands og om ikke de hver sin Uge har haft nøgelen udi hiemme og forvaring.

Fyrstenberg formenede at Retten ikke kunde admittere noget skriftlig forklaring af Ane Elfrings med mindre hon selv Var her for Retten og saadan hendis skriftlige forklaring oplæste og beedigede: hvad hellers Mons/ieu/r Friel behager at proponere at Mons/ieu/r Hermand Morrits allene har Været anhengere (påhenger/pådriver?) og author til den udbrutte demmings forhøjelse det benegter og contradicerer (motsier) Hermand Morrits i alle Maader; og naar Retten behager at igiennemsee de passerede acter, skal det befindis at baade Jukkum Schaale og een ved Nafn Hans og de andre flere møllere derudi haver Været interesserede. Angaaende den qvæstion om nøgelens forvaring da forholder det sig saaledes som Mons/ieu/r Friel har proponerit, nemblig At nøgelen til Skifte har været udi forvaring hos Hermand Morrits og Elfrings Enke og det fra Eldgammel tid uden nogen paa-anke; Fyrstenberg ellers til Retten indstillede om ikke H/er/r Stifts Prousten til det indstevnte Vidnis examen og afhørelse burde ogsaa have stevnt de andre Møllere; og om det vel forinden det skeer til examination og forklaring kand admitteris.

Bierig imod Mons/ieu/r Førstenbergs forhen fremsette proposition, svarede: at det nok ud af acterne er at fornemme, saavelsom af de førte Vidners forklaringer ej allene at Hermand Morrits for demmingens forhøjelse har Været formand og hovetmand men end og at hand udi demmingens udbrydelse allene og ingen anden er aarsage, saa det er saa Udtrykkeligt og fuldkommen bevist at Skaden ikke, som Mons/ieu/r Fyrstenberg formeener af Vaade, men fordi Hermand Morrits ikke, efter forhøjningen var opsat har paapasset at optrekke tromperne i rette tider eller da det overflødige Reignvæir Var; thi hafde det sked, da kunde Skaden have Værit forekommen over alt, saa siger Lovens 5 Bog 11 Capit/ul 9 art/icul udtrykkelig, at dersom nogen mand stemmer Mølledam eller andet Vand end det louligt er og det siden ud bryder og giør Skade, bør hand dend betale, hvilket Mag/ister Ole Storm og formener Hermand Morets i denne Sag og efter dends beskaffenhed bør giøre, Skulle hand formene sig noget til de andre Møllere, hvilket hand dog ikke for denne Ret haver giort, *paastan, da kand hand hos dem søge sin regres som hand best Ved, Ellers negtede Stifts Prousten gandske og aldeelis at Være Vidende om bemelte demmings forhøjning; Mons/ieu/r Førstenberg mener vel ved Hermand Morritses Ed at verificere det; men Stifts Prousten der-

1718: 138

imod formeener i særdelished, efterdi Hermand Morrits seeniste Rettis holdelse har beraabt sig paa at bevise Stift Prousten det med Vidner, som hand da beraabte sig paa, hvoraf det ene hannem alt er *brøstet, at Sigtelsen er af den beskaffenhed, det Hermand Morrits bør bevise den samme og hvad hand i saa maader Urigtig foregiver. Hvad den paastand Mons/ieu/r Furstenberg giør om at de andre Møllere til dette Vidnis afhørsel skulle kaldis til Veddermæle, da forestillede hand derimod dette, først at Hermand Morrits allene og ingen anden, seniste Rettis holdelse har beraabt sig paa Vidners førelse om ovenmelte sigtelse, at Stifts Prousten skulle Være Vidende om bemelte demmings forhøjelse, for det andet at Hermand Morrits ikke for Byetings Retten da hand stevnede Petter Wanhøvel til Vidnisbyrd, haver stevnt i anders Nafn end udi sit eget og ikke paa de andre Mølleris Veigne tillige men for sig selv allene; endelig for det 3de at Hermand Morrits for Bytings Retten, da Peter Wanhovel var indstevnt af Stifts Prousten til Vidnisbyrd og da Hermand Morrits allene var stevnt til Veddermæle, ikke har haft denne indsigelse eller paastand om de øfrige Mølleris

tilkaldelse; det Vidnisbyrd, som ved Mons/ieu/r Friel har ladet fremlegge sit hendis skriftlige forklaring, er en Enke, som ikke plejer at søge Ting, dog skulle Retten forlange Videre forklaring af hende end skriftlig giort er, eller og at tvende Mænd; efter lovens 1ste Bogs 13 Capit/ul 4 art/icul skulle afhøre hendis Vidnisbyrd, da kand ikke Stifts Prousten være derimod; men om Retten skulle forgot befinde det sidste, da vilde hand formode at det medens Retten holdis, maatte med tvende af Laugrettet udi Parternis Nærværelse skee, helst som Ane Elfrings tet ved Aarestad er boende: sluttelig vilde hand formode at Dommeren vel overvejer den Ubillige ophold, som Hermand Morrits i denne Sag til dends befordring giort haver, at det ved Sagens paakiendelse, bliver considererit (Konsiderere = betrakte, overveie) saaledis at Stifts Prousten, som ved de adskillige giorte paaskuder og opsettelser, er bragt i vidløftig og Kostbar omkostninger, at de Stifts Prousten tilstrekkelig og skadesløes Vorder erstattet.

Mons/ieu/r Furstenberg kortelig replicerede at det af de passerede acter udi Sagen og i særdelished af Mikkel Seetterstøls, som demmingen har forhøjet hands edelige forklaring er at fornemme at Hermand Morrits ikke allene haver staaet for samme demmings ophøjelse, men at Jukkum Schaale, Hans Møller og de andre Møllere har ladet sig det lige høit være angelegen; og som de forklaringer, som med ed bekræftis formenis at Være af større Waleur og Gyldighed, end de beretninger, som interresserede Persohner udi Sagen uden Eds afleggelse fremkommer med, saa formodis at Retten

1718: 138b

Paa samme Vidnis deposition reflecterer og lader ikke Hermand Morrits komme til præjudits den forklaring som af andre uden bevislig Confirmation i Sagen er bleven aflagt. Angaaende Trompens trekkelse, som Contraparten foregiver at det Vedkom Mons/ieu/r Hermand Morrits at beobagte, da formener Comparenten at det ligesaa Vel kom de andre Møllere til at have den tilsiun som Hermand Morrits og naar Acten Confereris, saa kand deraf fornemmis at Baade Jukkum Schaall og Hermand Morrits har vildet agte sig paa fieldet for at tilsee demmingen, men af overflødig Vand og Uveir derudi hindret; ellers saa fornemmis ilige maade af acten at den ikke er een Maner og Skik at trekke trompen op i Vaat Veir, uden saa er de vil forspilde alt det samlede Vand og lade det løbe i Søen uden alles nøtte; af alle disse omstendigheder skulle Comparenten formene at Mons/ieu/r Hermand Morrits ikke allene skulle \...de/ Actroneris og tiltalis i denne Sag, som nu fornemmis at contraparten intentioneris til, hvilket dog er stridende imod hans forrige procedeur og paastand i Sagen hvor hand baade har stevnt og sat i rette over samptlige Møllere, hvilket siunis at skulle være langt Louformeligere end at Hermand Morrits allene skulle staa til Ansvar og de andre Møllere derfra aldelis skulle exciperis (unntas), hvilket hand formodede ikke bør skee, men at Retten Ved Sagens paakiendelse ikke mere exciperer den ene end den anden for den skade gield som Retten skulle eragte at Være forfalden; i det øfrige refererede hand sig til sin forrige paastand og om Retten siunis at ville admittere det indstevnte Vidne til forhør at det da skeede paa Loulig Maade.

Afsagt.

Retten holder det billigt at Mad/a/me Elfrings udi egen Persohn for Retten møder og sin edelige forklaring aflegger eller sin skriftlige Ed for Retten oplæser; men kand ej see at Stifts Prousten Mag/ister Ole Storm er beføjet andre til Veddermæle at indkalde, for saa vit hon er stevnt til at giøre forklaring om, end S/igneu/r Hermand Morrits allene; thi foreleggis ermelte Ane Elfrings at møde her for Retten paa Gaarden Aarestad d/en 15 Martij 1718 om formiddagen Klokken 10 sin edlig deposition at aflegge eller skriftlige at oplæse udi S/igneu/r Hermand Morrits eller fuldmegtiges hosværelse, hvorda Videre udi Sagen skal

kiendis hvis billigt er.

Anno 1718 d/en 15 Martij blev Retten igien sat sammesteds med foranførte Mænd,
Hvorda Mons/ieu/r Bierig gav tilkiende at have indvarslet Enken Ane Elfrings efter seeniste Rettens kiendelse og S/igneu/r Hermand Morrits til Veddermæle;
Enken Ane møtte persohnlig og tilkiendegav at Være loulig stevnt til at aflegge hendis edelig Deposition i denne Sag; ligesaa tilstod Hermand Morrits fuldmegtig det samme at Være indkaldet loulig til at anhøre Vidnisbyr-

1718: 139

dets forklaring; hvorpaa Citantens contraparts fuldmegtig begierede at Eden for Vidnet maatte oplæsis som Retten consenterede: hvorpaa Ane Elfrings fremstod for Retten \og/ aflagde sin corporlige eed sin sandhed at Vidne og selv for Retten oplæste sit skrevne Vidnisbyrd. Mons/ieu/r Bierig paa Citantens Veigne møtte og tilspuurte Mons/ieu/r Furstenberg tillige med Hermand Moritz om de noget haver at qvæstionere Vidnisbyrdet om. Fyrstenberg tilspuurte vidnet om hon ikke hørte da Stifts Prousten var udi Hermand Morrits huus, at der blev talt om det udbrutte diges reparation og forhøjelse eller og om den omvundene samling af Møllerne og Stifts Prousten var skeed til anden ende end til det ommelte digis reparation og forhøjelse ? til det første svarede hon nej; Bierig protesterede imod Mons/ieu/r *Fysterbergs anden part udi qvæstionen, hvilken hand formener gandske at Være uden for Sagen og at Vidnet derved, om hon nogen forklaring derpaa skulle giøre vidner ej allene over sig selv, men end og over andre flere, som ikke dette Vidne at anhøre ere kaldede. Fyrstenberg bad at Retten vilde observere Mons/ieu/r Bierigs giorde exception hvorudinden hand declarerer at Vidnet er en interreserit udi Sagen, som dog løber imod hands forrige procedeur, i det øfrige indstillede hand til Rettens decision om Vidnet bør svare til hans qvæstion eller ikke. Bierig vilde sette til side denne gang hvad svar Mons/ieu/r Furstenberg kand have fortient: dette vilde hand dog giøre anvisning paa at acten udviser hvorledis comparenten paa Stifts Proustens Veigne haver procederit som gandske ikke strider imod dette, skulle Retten forefinde det at Vidnet burte giøre sin forklaring paa bemelte qvæstion, da, for at lede Mons/ieu/r Furstenberg paa dend rette vej, vilde hand tilspørge Vidnet, hvem som haver ladet sammenkalde møllerne og de andre ? Furstenberg helt ufornøden, at svare noget til Mons/ieu/r Bierigs unøttige dicenter men indstillede den moverede dispute til Rettens kiendelse og \naar/ Retten der udinden har deciderit saa skal Furstenberg indkomme med hands videre Svar i Sagen.

Afsagt.

Saasom af Vidnisbyrdet eskes den forklaring som concernerer fraværende og ej tilkaldede og hende selv paagieldende, saa kand Retten ej paalegge hende nogen forklaring derom at giøre udi de paagieldendis fraværelse og Utilkaldelse;
Mons/ieu/r Furstenberg producerede paa Mons/ieu/r Hermand Morits Veigne et skriftlig indleg hvoraf Retten formodentlig skal fornemme den hele Sags beskaffenhed, som hand begierede nu for Retten maatte oplæsis og udi ac-

1718: 139b

terne inddragis, samme daterit d/en 15 Martij 1718.
Bierig derimod svarede at Stefningen med den derpaa fulte forklaringer i rettergangen,

beviser anderledes end Mons/ieu/r Furstenberg dend forestiller; men det siunis ligesom Mons/ieu/r Furstenberg haver *sprunger over det som er det fornemste udi Sagen; thi enhver af de indstevnte, foruden Vidnisbyrder som er hørt i Sagen, paatyder jo klarlig Hermand Morritz, at hand har Været den første begyndere til dette diges forhøjelse og de andre har kun Været de som ligesom har maatt følge Hermand Morritz; Hermand Morrits har ikke heller i denne Sag ved nogen Contrastefning enten indkaldet eller tiltalt nogen at Være med hannem interesent udi Skaden som sked er, hvorved jo Hermand Morrits efter Comparentens formening har taget skylden paa sig, efterdi hand allene forsvarer sig og ikke flere Det øfrige af Mons/ieu/r Furstenbergs forestillelse finder hand nok at Mons/ieu/r Furstenberg haver giort sig stor Umage for Hermand Morrits og at hand ligesom vil giøre Rettergangen ulovlig, men hand gaar gandske forbi hvad ophold Udflugter og forevendinger Hermand Morits i denne Sag haver giort, hvilke hand tenker at skiule med det nu fremlagde skrift; Hermand Morrits har, som Retten er bekiendt paataget sig at føre afbevislighed imod Stifts Prousten, beraabt sig paa Vidner, ingen ført, saa dersom Stifts Prousten ikke hafde tenkt at forekomme Hermand Morrits udflugter og Vidløftige opsettelser, i det H/er/r Stifts Prousten selv har maat stevnt de Vidner {Stifts Prousten} Hermand Morrits har beraabt sig paa, saa hafde det seet langt ud førend Hermand Morrits af sig selv havde befordret Sagen til endskab, dette gaar alt Mons/ieu/r Furstenberg forbi, men vil dog formode at Dommeren ikke glemmer Hermand Morits udi de Omkostninger som Stifts Prousten baade forhen og endnu paastaaer; for saa vit Mons/ieu/r Furstenberg udi det fremlagde indleg vil forestille, at dette omtvistede demmings forhøjning er sked med Stifts Proustens minde og Consents (Konsens = bifall, samtykke) er aldelis Urigtig, og efterdi Mons/ieu/r Furstenberg haver informerit om Sagen og vel seet at ingen endnu har paatydet H/er/r Stifts Prousten det, ja og at H/er/r Stifts Prousten her for Retten selv haver det benegtet med mere som acterne udviser, saa er det ikke anstaaelig for Mons/ieu/r Furstenberg at skrive noget hvortil acterne ikke haver givet ham nogen anledning. H/er/r Stifts Prousten vil da uden nogen videre og vidløftig demonstration allene begiere at Dommeren vilde overveje saavel hvad i dag er proponerit, som hvad forhen i rettergangen er passerit, hvorved hand igien tager hans forrige paastand med dette tilleg, at Hermand

1718: 140

Morits bør være den, som bør være Stifts Prousten responsabel (Eng.: Responsible = ansvarlig) for den Skade, som ved det forhøjede dige eller demming og dets Udbrydelse Stifts Prousten er tilføjet, hvilket hand henstiller til Rettens retferdige paaskiønnende, hvorunder hand vil formode og paastaa at Stifts Proustens paastand, som er grundet paa Loven, Ret og billighed finder biefald, saavel om Skadens opretning, som om prioriteten til Vandet. Og endelig at de vidløftige Omkostninger som Hermand Morits ved sine Opsettelser og Udflugter har foraarsaget bliver Stifts Prousten tilstrekkelig tillagt hvorom alt hand begierer Dom.

Mons/ieu/r Fyrstenberg derpaa svarede at som hand fornemmer at alt det vidløftige som Mons/ieu/r Bierig nu har proponerit, er en repetion af hands forrige Ugrundede paastand, saa vilde hand ikke opholde Retten med at besvare det, men allene refererede sig til hands skriftlige indleg hvorudinden Retten er illustrerit den gandske Sags egentlige sammenheng, hvorefter hand saa vilde indstille sagen til en endelig og retsindig paadømmende.

Mons/ieu/r Friel s/om møtte paa Enken Ane Elfrings veigne, sagde at hand vilde formode det Retten noksom finder Sagen af anden Natuur og beskaffenhed end Mons/ieu/r Førstenberg dend ved sin seeniste Rettis dag giorte proposition og ved sit denne dag indleverede skriftlige forsæt har vildet afmale; Thi saavit som bemelte Enkes Persohn angaar

da udviser de passerede acter at hon udi alt er uskyldig og ikke er det af Mons/ieu/r Morits hende overbevist, at hon nogensinde har givet samtykke til den omtalte digis forhøjelse og mindre at hon skulle have samtykt at den saaledis skulle forhøjes eller forhøjelsen blive saa høj at derved nogen fare skulle Være ved at befrygte og over alt saa hafde demmingen mueligens ikke udbrut, dersom den hafde Værit forseen med friskytter eller i den sted, efter bygningsmandens gotfindende hafde været i stæden fore friskyttet gravet en Veit fra diget igiennem den hoesliggende Myr; Vel har Enken Ane, som hon i sit skriftlige indleg første Rettis dag har givet tilkiende, betalt hvad paa hendis part af Hermand Morrits har været bereignet til dikernis reparation at skulle betalis, men saa sees af Bygningsmandens forklaring alt at bemelte forhøining har Værit imod hendis Villie og dertilmed saa kand bemelte betaling, efter hendis formeening ikke nu forbinde hende til noget ansvar tillige med Morrits; thi den betaling er allene skeed, for

1718: 140b

med at stille Morits for saa vit tilfreds og at forekomme ald eftertale; thi vilde hon haabe at hon, som af Stifts Prousten ved første stevnemaal er indstevnt, nu bliver af Dommeren for Velbemelte Stifts Proustens tiltale i denne Sag frikiendt.

Furstenberg til den vidløftige tale Monsuer Friel haver fremsat, vil som noget ubevuslig og uden ald grund ikke svare noget til, saasom hand ikke seer, at det kand Være Elfrings Enke til mere befrielse end de andre møllere; vilde da med hvad hand i Retten har proponerit og producerit uden videre repliqve submittere (underkaste) Sagen til en endelig Dom;

Og som Parterne bleve tilspuurte om de nu noget Videre havde til deris Sags bestyrkelse paa alle sider at indgive, blev svaret nej. Sorenskriverens forretning 6 Rdr anføris efter den allernaadigste forordning. \For skyds 1 Rdr/ Mænderne for 5 sessioner og for deris reiser fra og til deris huus her 10 merker er 10 Rdr 4 merker. Lensmanden og hands medhavende Mand for stevningerne at forkynde og afhiemble 2 Rdr 4 merker, dommens beskrivelse 4 merker, forseiglet papir 4 merker 8 s/killing forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing og for fortæren (mat og drikke) 2 Rdr 4 merker 4 s/killing.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Sagen reiser sig først af en paa højeste field udi Aarestad udmark forhøjet /: imod 3 al/en højere end den aar 1708 har Været da den først blev anlagt :/ demming Aar 1717 in Mujo paa en gammel demming Qviturdiget kaldet, hvilken demming Aar 1717 d/en 5 Sept/embris er udbrut fra højeste field og taget sit løb tvert over dybeste dal fra Vesten til østen; *digt (Dikte/dikke = gjøre tett, tette) i Sortedigefieldet, og der, af dend utallige mengde med sig tagende Steen og Gruus, anlagt en demming over den hele Dal over 160 al/en lengde, 60 al/en bredde og 16 al/en høide, og saaledes foraarsaget, at hele Isdalen Aarestads Gaardz beste og gandske U-mistelige Udmark, med den derudi staaende Skoug, imod et Canon-Skud i lengden, imod Nord strekkende, otte alen under Vand er lagt, Denne store tilføjede Skade paa Stifts Prousten Mag/ister Ole Storms Udmark Isdalen kaldet, Aarestad Gaard tilhørende, siger Edle Stifts Prousten Mag/ister Ole Storm at Være kommen af den forhøjelse, som paa samme udbrutte demming skal være giort, ham som ejer gandske U-afvidende, og derfore har været foraarsaget ved Stevnemaaler for Aastæde Retten at indkalde Mons/ieu/r Hermand Morritz, S/a/l/ig/ Jørgen Elfrings Enke Ane, Jukkum Schaale, Enken Sara, Mons/ieu/r Ditmer Kochum, Mons/ieu/r Henrik Barner paa Skoemagernis Veigne, S/igneu/r Jesper Stochof, Enken Kistine og Hans ved Rosterens Mølle Enken Lucie og S/igneu/r von Wida, som alle haver møllebrug og Møller staaende udi Aarestad Elv, at være overværende, naar samme tilføjede Skade af Retten bliver udi Øjesiun taget, og Mons/ieu/r Hermand Morrits enten allene eller med flere, som Sagen kand udfalde og acterne udvise, den tilføjede Skade

Citanten med de

1718: 141

derpaa Gaaende Omkostninger tilsvare, sampt producere hvad bevilling og Ret de kand have til samme forhøjede nu udbrutte demming at opsette. 2. Paastaar Stifts Prousten Edle Mag/ister Ole Storm at prioriteten over Wandet og demmingerne ham allene bør tilkomme. Nu forklarer Mons/ieu/r Hermand Morritz at ham paa samptlige Mølleris og møllebrugendis Veigne og til alles nøtte og beste, af Edle Stifts Prousten Mag/ister Storm skal være givet forlov, til samme diges forhøjning, hvorom hand siger sig tydelig at have tilskrevet Stifts Prousten Mag/ister Storm d/en 24 Maj 1717, da og Stifts Prousten dertil skal have betalt paa sin anpart 9 merker 6 s/killing danske, sampt at have tilkiendegivet Stifts-Prousten, at hand tillige med de andre Møllere hafde sluttet med en Bonde om samme forhøjelsis Ardbeide, hvortil enhver af de møllebrugende haver betalt sin Contingent, hvilket alt ermelte Moritz ved sin corporlige Ed præsenterer at verificere. Dette benegter Stifts-prousten Mag/ister Ole Storm aldelis og ligeledis præsenterer sin Ed, det hand aldri haver givet nogen forlov til denne udbrutte demmings forhøjelse, eller nogen med ham derom talt haver; hvorpaa Mons/ieu/r Hermand Morrits begierer Tid til at indkalde Vidner Hans Peter Wanhøvel Borger og Skomager udi Bergen, sampt Mad/a/me Ane Elfrings det Stifts-Prousten at overbevise, hvorom den første for Byetinget har Vidnet og det andet for hiemtings-Retten og begge ej noget explicite udtalt, som kunde Være Stifts Prousten præjudicerligt; da dog Hermand Morritz vil formene det ej kunde have været Edle Stifts-Prousten uvidende. Endeel af de andre Møllere vil vel og foregive om forhøjningen at have været U-vidende; men baade det ene Vidne og *bygninsgmandens forklaring udtyder anderledis og kand ej selv fragaa at de jo til ardbeidet har contribuerit Penger; Thi om end Mons/ieu/r Hermand Moritz og Enken Ane tillige med ham, efter acternis udviis og Bevillings brevets lydelse, kand være givet bevilling, som bevillingsbrevet af 5 Julj 1664 ommelder, for at alting skulde gaa regulair Til og Vandet paa Visse tider kunder trekkis og til demmis, saa kand det ikke obligere dem til particulair Ansvar for denne eller anden Skade, som til alle møllebrugendis nøtte og med deris Videnskab var opsat, eller deliberere (veie for og imot, drøfte, rådslå) de andre møllebrugende for ansvar dertil, efterdi de ikke har bevist derom at have Været uvidende, helst efterdi de og ere forpligtede til at reparere digerne og demmerne ved lige holde i da hvad den første Postis Paastand angaar, kand Retten ej andet kiende eller af acterne udfinde, end jo den Skade, som ved den/n/e udbrutte demming er skeed, og af os til 120 Rdr taxerit, bør proportionaliter reponderis (Reponere = legge tilbake) Edle Stifts-Prousten af samptlige møllebrugende ved Aarestad Elv; til at

1718: 141b

faa igiennembrut demmingen for at forskaffe Vandet frit udløb /: som over Isdalen er staaende :/ som tilforne, at Stifts-Proustens Udmark igien kand blive brugelig, som for hver og alle som \hand det vil bevilge/ til fæ og heste beed er U-mistelig: Hvad sig den anden paastand om Vandetz prioritet er angaaende, da befindis af acterne at Hermand Morritz og Mad/a/me Elfrings, efter deris irettelagde Skiøder ere Ejere for Grunden deris Tydske Møller staar paa, sampt Møller og til dels udi Vand og demminger, omendskiønt det ej kand modsiges det jo Stifts-Prousten er største ejere til baade Vand og Grund, efter hands i rettelagde Skiødis udviis, som alt udi acterne ere inddragne; thi kand de ikke som Leilendinger men ejere tracteris, og derfore ej af denne Ret betages dem Nøgelen til Vandet og digerne, at faa Vand til deris brugs nøtte og behøvende; dog saaledis at Edle Stifts-

Prousten Mag/ister Storm; som største ejere og Grundeherre, ej kand eller bør disputeris nogen Nøgel til demmer og diger at lade giøre og fri disposition derover at trekke og trekke lade, naar ham behager; saavit som det ej krenker Herman Morrits og Ane Elfrings Skiøder, som for er melt; udi Processens Omkostninger betaler samptlige Møllebrugende Edle H/er/r Stifts-Prousten 24 Rdr.

Anno 1718 d/en 16 Martij er holdet extraordinaire Ret udi Store Sandvigen udi S/igneu/r Jacob Hingstis huus nærværende Bondelensmanden Børge Selvig og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Lars Aastvet, Nils Hiorteland, Mons Hiorteland, Jørgen Jordal, Lars Angeltvet, Jens Ulsetter, Halsten Rodland, Mons Blindhem

Udi den Sag imellem S/igneu/r Albert Schriver, Henrik Staamand og Daniel Warner, hvorda møtte paa Citanternis Veigne Jacob Herslef og ifølge af den seeniste ergangne kiendelse fremviste Skifteforretningen sluttet efter salig Cort von Lybæchs Enke d/en 1 Junij 1716 hvoraf udfindes ved dens endelige Slutning at ej nogen anden seqvestration (Sekvestrasjon = midlertidig beslagleggelse) er giort end allene at med skifte og deling er udsat indtil de høje herrer udi Cammer Collegio deris ordres om deris Kongl/ig Maj/este/t skulle have nogen prætentioner, der udi Boen kand indhentis; saa at Daniel Warners foregivende derudinden er urigtig, mens tvert derimod bevisis, med foranmelte Skiftebrev at Albert \Skriver/ af Boens forValtere er anbefallet Boens Midler at ind cassere, saavel den visse, som Uvisse tilstaaende Gield med Videre, hvilket hand og har taget sig paa at efterkomme, og som hand dertil af Øfrigheden er bleven beskikket Boens Midler som meldt at incassere, saa vilde det kom/m/e paa hans ansvar i sin Tid, om nogen misbetaling hos Daniel Warner efter hands udgifne forskrivelse skulle skee og derfore til den Ende har Været beføjet hannem for Retten at tiltale, i sær efterdi hand ej har efterlevet hands

1718: 142

forskrivelse med Terminernis betalelse udi rette Tid og derfore til den ende nu paastaar Dom over bemelte Daniel Varner til den resterende betalings afClarering under Nam udi Møllen og dends dependentier med rente indtil betaling sker, sampt og denne Processis forvoldte Omkostning skadesløs.

Daniel Warner møtte for Retten og indgav hands skriftlige forsæt af dato Store Sandvigen d/en 16 Martj 1718 som blev læst.

Herslef imod Daniel Warners i dag indgivende replicerede, at hvad sig angaar den reparation som Warner formener at tilkomme, da skulle comparenten Være uden tanke at det Vel falder af sig selv, nemblig at ingen reparation kand eller bør ham givis, naar contractens egentlige beskaffenhed af Retten bliver taget udi observation, hand refererede sig til sit forrige og paastod Dom.

Da blev for Ret dømt og afsagt.

S/igneu/r Albert Skriver og Henrik Staamand søger Daniel Warner til at lide Dom til betaling og indfrielse paa en som de kalder obligation til Ane Salig Cort von Lybechs af dato 10 Januarij 1714 \udgiven/, stor 2400 Rdr, naar derfra først bliver afdraget Capital og Renter som d/en 10 Januarij 1715 er betalt 445 Rdr 4 merker 4 s/killing, men da samme som de kalder obligation udi Retten bliver indleverit, befindis den at være en termins Contract af Salig Ane Cort von Lybechs og Daniel Varner; Albert Skriver og Henrik Staamand underskreven og indgaaet udi S/igneu/r Peter Henriksøn Fasmers og Johan Buchofs hosværelse til Vitterlighed; hvilken Termins Contract er indrettet saaledis, at Daniel Warner

skulle give for Store Sandvigs møllen, Boder og tilhørende kaabbermølle 2400 Rdr, som udi Syv nest efterfølgende Aar skulle betales og hver Termin 342 6/7 Rdr, saaog svaris Rente af den, ved hver Termins erleggelse igienstaaende og resterende Capital indtil den igienstaaende og resterende Capital til d/en sidste Termin 1720, bliver contenterit og betalt; og imidlertid skulle Daniel Warner ovenbemelte Mølle, sampt tilhørende Boder og Kaabbermølle udi Possession og virkelig brug tage og giøre sig saa nøttig som hand best viste og kunde, dog at hand skulle holde Møllen og dessen tilhørende Ved god hefd, saa indtet deraf bliver forfalden, sampt at Daniel Warner tilforpligter sig Møllen, dens Boder og kaabbermølle skulle staa paa hans egen eventyr om nogen Ulykkelig hendelse sig skulle tildrage, og naar da den seniste Termin var betalt skulle Daniel Warner forskaffis Skiøde paa samme Mølle; men skulle imidlertid manqvere betaling paa forberørte Terminer eller Renter udi rette tider efter Contractens tilhold, skulle dette sluttede kiøb derved være ophævet dog at hand skulle holde Ane S/a/l/ig/ Cort von Lybechs og hendes Arvinger skadesløs; Saa befindes det at Paa samme oprettede Contract ikkun er betalt den første Termin 342 6/7 Rdr og Renter til d/en 10 Januarij 1715

1718: 142b

og indtet siden dend tid af Daniel Warner enten paa terminerne eller Renterne betalt, saa nu paa Capitalen foruden Renterne er resterende 2057 Rdr 14 s/killing; da som Lovens 5te Bog 1 Capit/ul 2 art/icul udtrykkelig taler at alle Contracter som frivilligen giøris af dennem der ere Myndige og komme til deris loualder, skulle holdis i alle deris ord og punkter, og Daniel Warner ej haver præsterit hvad hand udi samme Contract indgaaet haver, da kand Retten ej anderledis kiende end jo Daniel Warner bør betale til S/igneu/r Albert Schriver og \Henrik/ Staamand paa Ane Cort von Lybechs veigne de paa samme Contract, som hand har forpligtet sig til skadesløs at betale 2057 Rdr \rest/, med sine Renter til betaling sker, eller derfore taale indvisning (utlegg, eksekusjon, tvangsfullbyrdelse) udi Møllen, Boerne og Kaabbermøllen udi Store Sandvigen bestaaende inden 15 dager under Nam efter loven, sampt erstatte denne Processis forvoldte Omkostninger med 8 Rdr under lige adfærd efter loven.

Anno 1718 d/en 22 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar restants og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Søreide, Nærværende Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undal, Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Borge, Knud Riple, Mons Grimen, Arne Totland, Rasmus Biørndal, Nils Øfre Dyngeland, Stephen Mittun, Simen Mittun med mere Tingsøgende Almue

Hvorda, efterat Retten Var bleven sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit

(1.) S/igneu/r Jens Lems Allernaadigste meddelte bestalling til at Være foget over Nordhordlehn og Wos, date/rit Kiøbenhafn d/en 21 Febr/uarij 1718.

2. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning om skatterne for 1718 som ere de ordinaire.

3. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning anlangende nogle imod Missions Collegium udgivne Nærgaaende Bøger og Skrifter saavelsom de, hvilke efterdags kunde udgivis deris Confiscation med videre, samme dat/erit Kiøbenhafn d/en 28 Januarij 1718.

4. Deris Maj/este/ts allernaadigste forordning om paabud af Liigkister af Egetrær over ald Danmark og Norge, dat/erit Kiøbenhafn d/en 30 Novembr/is 1717.
5. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning om forbud paa alle slags fede Vares udførsel af Danmark og Norge til fremmede stæder, dat/erit Kiøbenhafn d/en 20 Decembr/is 1717 ./.
6. Kongl/ig allernaadigste placat om Korn Vares toldfrie indførsel udi Norge, sampt moderation udi Tolden af alle slags fede Vahre, som fra fremmede stæder udi Norge indføris, saalenge Søen for inde Værende Aar 1718 er navigable dat/erit Kiøbenhafn d/en 14 Martj 1718.
7. Kongl/ig Allernaadigste forordning om prompte assistence at skee af Rettens betiente til efterstaaende Told og Consumption af oplaget, sampt resterende Skatters indrivelse hos de skyldige, samme dat/erit Kiøbenhafn d/en 14 Febr/uarij 1718.

1718: 143

8. Ordre fra Slotzloven til Stiftamptmanden efter General Wedels andragende, at ej noget Mandskab, i hvor de ej tiener, for udskrivelse maa forskaanis dat/erit Bergen d/en 18 Januarij 1718.
9. Deris Maj/este/ts Høikongl/ig Rente Cammers ordre omTørfisk udførsel at tilladis Trundhiem og Bergens Stifter, dog saa at saa meget holdis i reserva at floden kand forsiunis med, samme daterit d/en 5 Martij 1718.
10. Deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmand Undalls gudelige Anordning angaaende ald uskikkelig driks afskaffelse ved Kirkerne dat/erit Bergen d/en 25 Januarij 1718.
11. Deris Høiædle Velbaarendheds ordre til fogeden at efterforske det entvigede Søefolk dat/erit Berg/en d/en 7 Apr/il 1718.
12. Henrik Kulenkamps udgivne Pante Obligasjon til S/igneu/r Mats Formand for 100 Rdr, hvorfore er pantsat halvedelen udi den øverste Mølle Dals Mølle og underliggende Grunder og herligheder dat/erit Bergen d/en 14 Martj 1718.
13. Ditoes udgivne Panteforskrivelse til Mats Formand paa Capital 115 Rdr, hvorfore er pantsat halvdelen udi den Mølle paa Møllendahl, som S/igneu/r Hermand Morrits nu bruger og beboer hvorpaa Renterne er afskrevet for 1 aar, samme dat/erit Bergen d/en 24 Maj 1717 ./.
14. Stiftbefalingsmand Undals og Johan Just Guliks skiøde til Stiftamptskriver Sehusen paa Gaarden Windaas af dat/o Bergen d/en 15 Januarij 1717, samme gaard er skyldende 1 p/un/d 8 merker Smør.
15. Philip Felgenhauers udgivne mortification og re....aletions brev til Mag/ister Ole Storm paa Grund og Vand hvorpaa hands bøxlede Mølle er bestaaende dat/erit Bergen d/en 25 Febr/uarij 1718.
16. Lector Bornemans udgivne bøxelseddel til Nils Johansøn Smøraas paa 1 løbs leje udi Øfre Tittelstad dat/erit Bergen d/en 14 Febr/uarij 1718.
17. Johannes Brøgers udgivne bøxelseddel til Rasmus Mikkelsøn Sæle (på?) Iver Sædals brug, samme daterit Bergen d/en 24 Januarij 1718.
18. Ole Bornemans udstedde bøxelseddel til Mikkel Thomes/øn Dolvig paa 1/2 løb (smør) 1/4 t/ønne Malt 1/12 huud udi Dolvig dat/erit Bergen d/en 16 Martj 1718.
19. Georg Friderik von Krogs udgivne bøxelseddel til Lars Nilsøn paa 2 1/2 løb Smør 1 t/ønne Malt udi Nordaas dat/erit Bergen d/en 16 Febr/uarij 1718.
20. Mag/ister Ole Storms udgivne bøxelseddel til Jonas Wistmand paa den halve part i Valkemøllens eller stampe Møllens Grund og Vand dat/erit Bergen d/en 19 Martj 1718.

21. Mag/ister Storms udgivne bøxelseddel til Rasmus Rasmusøn Ølbes og hans hustrue paa et Møllebrug som Kistine før brugte dat/erit Bergen d/en 29 Decembr/is 1716 ./.
22. Peder Pedersøns udgifne bøxelseddel til Joen Jacobs/øn Samdal paa 1/2 løb Smør udi Samdall dat/erit Liuse Closteret d/en 24 Apr/ilis 1705.
23. Nok S/igneu/r Jacob Widings paa ligesaameget til samme Mand daterit Liuse Closteret d/en 29 Junij 1717.

1718: 143b

24. Velædle og Velbyrdige Assessor Wilhelm Hansens udstædde Caution for fogeden Jens Lems fogede tieniste og intradernis Oppebørsel dat/erit Steenegaard d/en 29 Decembr/is 1717.

D/en 23 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte og udi deris Nærværelse, hvorda blev publicerit

Lector Bornemans udgifne bøxelbrev til Povel Olsøn Dolvigen paa 18 merker Smør 6 Kander Malt og 1/8 huud dat/erit Bergen d/en 4 Febr/uarij 1718.

Mag/ister Joachim Kaaes udgivne bøxelbrev til Erik Peders/øn Lille Borge paa 1/2 løb Smør udi Borge dat/erit Bergen d/en 20 Apr/ilis 1718 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og havde da

Bondelensmanden til deris Kongl/ig Maj/este/ts interessis beobagt ladet stevne Samuel Store Tvet for fortilig sammenleje og barneavling med sin hustru for deris bryllup og hende til Vedermæle, alt til Bøders erleggelse efter loven.
Ingen af de indstevnte møtte ej heller nogen paa deris Veigne;
Stevnevidnerne Lensmanden Ole Totland og Anders Nodtvet afhiemblede at have stevnt ham med i dag 14 dagis Varsel paa Storetvet og talte med hands tienistepige Aaggete:
Fogeden begierede Laudags foreleggelse for de indstevnte til neste Ting som Retten consenterede.

Afsagt.

Samuel Storetvet foreleggis Laudag til nestholdende Ting her udi Skibbredet at møde og svare til Sagen og Sigtelsen.

Dito hafde ladet stevne Baar Lund for samme Sag.
Baar Lund møtte og tilstod stevningens lovlige forkyndelse og tilstod at hands hustrue kom udi barselseng 5 Uger efter deris bryllup.
Fogeden paastod Dom til Kongens bøders erleggelse.

Afsagt.

Efterdi Baar Lund selv for Retten tilstaar at hands koene er \5 Uger/ efter deris bryllup kommet udi Barselseng og født Barn, da tilfindis hand at bøde til deris Maj/este/ts for sig og hende i følge af Lovens 6 Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul 3 Rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Joen Monsøn haver ladet stevne Erik Hougsdal til at anhøre Vidnisbyrd Lars Olsøn *Sandal (Samdal?) og Lars Haaland om den udspredde tale hand om Citanten skal have udsagt, og Erik Hougsdal til Veddermæle At anhøre Vidnisbyrdene.

Erik Hougsdal møtte og tilstod at Være loulig stevnt til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer.
Vidnerne Lars *Samdal og Lars Haaland møtte og forklarede at Være loulig stevnt til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag; hvorpaa Eden blev dem forelæst og dem tilholdet deris sandhed at udsige:
Lars *Samdal blev dernest fremkaldet og tilhold sin sandhed at udsige, hvor imidlertid det andet Vidne blev udvist medens hans forklaring skulde

1718: 144

afhøris som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd, saaledis udsagde: det hand slet indtet hafver hørt Erik Hougsdal noget tale om Joen Monsøn, forklarede ellers at hand var indkommen i Jon Monsøns huus da hand(s) hustru, nemblig Jon Mogensøns spuurte ham om hand ej haver hørt hvad de siger om hendis Mand i bøiden, hvortil de svarede de kunde ikke holde for deris ører, men ej nafn gav nogen eller den indstevnte.
Det andet Vidne blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse forklarede: det hand ej kand sige sig det allerringeste at have hørt af Erik Hougsdal tale eller sige om Joen Monsøn som usømmeligt Var.
Citanten begierede til *til neste Ting at indkalde Else Hansdatter Hougsdal - som retten Consenterede.

Assessor Wilhelm Hanssen haver ladet stevne Jens Liland fordi hand haver entviget hands tieniste uden given Aarsag til loulig erstatning og satisfactions erholdelse efter Loven.
Jens Liland møtte og tilstod loulig at Være stevnt: forklarede at have Være(t) Opsagt af sin huusbond Michaeli tider og dog tient ham over sidst aar i fiorten dager.
Efterdi ingen Møder paa *Citanten Citantens Veigne maatte Retten lade det beroe til Citanten kunde fremføre bevislighed i Sagen.

Anders MadHopen haver ladet stevne Stephen Bache, til *til at anhøre Vidnisbyrdern(e) Ole og Henrik Hetlevig og Halver Sætres edelige forklaringer angaaende Stephen Baches udsigende om Citanten til strafs lidelse efter Loven;
Vidnisbyrdene møtte og tilstode Stevnemaalets loulige forkyndelse.
Stephen Bache forklarede ej derfore at Være gifvet loulig Varsel thi kunde hand ikke tage til gienmæle,
Stevnevidnerne forklarede *forklarede det ej bliver fiorten dager førend nu paa Mandag kommer; thi henviste Retten Sagen til loulig stevnemaal.

Velædle Assessor Wilhelm Hanssen lod ved Kongens foget S/igneu/r Jens Lem fredlyse sin Gaarde Skoug paa hands ejende Gaard Mittun enten for Leilendingerne eller andre, uden saa Vit loven en Leilending befaler.

Mons/ieu/r Brun paa Mad/a/me Salig Hans Castensens Veigne forlangede af Retten specificerit extract paa hvis Penge S/igneu/r Christen Justesen efter Bøndernis Bøgers udvis og derudi teignede qvitantzer hafde paa afdøde Vice Laugmand og foget S/igneu/r Henrik Weilandts Veigne, medens hand Var udi hands brød af fogederiet oppebærget; Og som S/igneu/r Justesen selv Var Nær Værende og præsenterede sin tilstaaelse, at have

1718: 144b

Paa S/igneu/r Weilandts Veigne oppebaarit Til tolf, fiorten a 16000 Rdr og kand saa ikke see hvad saadan specificerit opførsel skulle giøris fornøden, hvorved Lars Brun var fornøjet - og under Rettens forseigling beskreven var forlangende, som Retten consenterede;
Det samme forlangede og Mons/ieu/r Brun at faa under Rettens forseigling om Mons/ieu/r Hans Risbrig, men som hand ej Var tilstæde og det end og fantis Umuelig dennesinde saadan fuldstendig forretning /: formedelst de mangfoldige forretninger som ved dette Ting forefalt :/ at indrette, maatte mand dermed ..qvilsiere til Sommertinget, i hvor gierne end Retten hafde ønsket begieringen at kunde have efterkommet.

Fogeden S/igneu/r Jens Lem tilspuurte Almuen og samptlige Laugrett om udi Schiolds Schibbrede findis nogle Sauger hvorpaa Bord skieris ? 2. Om der findis Huusmænd og strandsiddere, som bruger haandverker eller Næring med øltapperi eller i andre Maader og dog ikke til nogen Kiøbsted ere Borgere. 3. Om der findis andre Huusmænd som ikke bruger HaandVerker eller haver nogen Anden Næring at leve af, men dog bebor deris egne Huuse og derfore enten udi forrige Aaringer eller dette Aar haver skattet ? 4. Om der findis nogle Persohner eller ledige karle, som hverken ere boesatte, eller tiener i Aars tieniste, eller dog nogle Saadanne som bruger kiøbmandskab med Heste eller Slagt-fæe eller andre Varer ? 5. Om noget Arveløs gods ere hans Kongl/ig Maj/este/t aar 1717 udi forbemelte Skibbrede tilfalden eller siette eller tiende Penge for Arvs afførsel. 6. Om nogle forlovsPenger Hans Kongl/ig Maj/este/t det Aar 1717 paa hands eget beholdne Gods udi dette Skibbrede er tilfalden ? 7. Om Noget Vrag det Aar 1717 af dette Skibbredis Almue er bleven funden. 8. Om ikke udi dette Skibbrede var ødeliggende Aar 1717 udi Øfre Bratland 2 p/un/d 18 merker Smør og udi Lønning 2 p/un/d Smør ?
Til de Syv Poster svarede de at indtet noget saadant her udi Schibbredet Aar 1717 sig har tildraget men til den 8de Post svarede de at den sig sandfærdig forholder.

Mons/ieu/r Lars Brun tilspuurte Almuen om dennem Var Vitterligt at Ole Olsøn Biørgen og Brite Olsdatter

1718: *150 (Sidenumra i originalen går slik: 144, blank - d.v.s. 144b, deretter rett til 150)

Biørgen, som vare halfsøskende til faderen og hafde avlet Børn sammen, for hvilken forseelse de fra livet ere dømte og exsecution over dem ved S/anc/te Hans Tider Aar 1717 holdt, haver efterlat sig Midler, hvoraf de selv kundet opholde *sin eller deris Maj/este/t kunde noget tilfalde ? For det andet om Harmeke Hansdatter, som d/en 22 Aug/isti 1715, for begangne Lejermaal med Jacob Mikkelsøn Gimmeland er tilfunden at bøde 12 lod Sølv, noget til Bødernis Betaling vare ejende ?
Til det første svarede Almuen at Ole Olsøn Biørgen og Brite Olsdatter Biørgen aldelis ikke var ejende noget og til det andet svarede de ligeledis.

Siden blev matriculen af fogeden Lem forfattet, oplæst examinerit og rigtig befunden og af Retten forseiglet; ligeledis salig Weilandt S/igneu/r Jens Lems Odelsmandtal og Mandtal paa beneficerit gods blev og examinerit og for sin rigtigheds skyld forseiglet.

Mons/ieu/r Lars Brun lod og forfatte restantzen paa hvad Almuen Salig Weilandt pligtig Var, saa og en lista paa hvad Salig Weilandt Almuen igien bør gotgiøre og tilbage give af dagskatten for 1714 hvilke begge ogsaa bleve forseiglede. Saa blev og Restantsen paa de ordinaire skatter for 1717 og dagskat f/or 1717 af fogeden Lem forfattet, for Almuen oplæst og rigtig befunden og fogeden under Rettens forseigling tilbage leverit. Saaog blev af

fogeden Lem forfattet restantse paa extraskatterne som Legdevis skal Contribueris, oplæst for Retten og af Rettens Middel forseiglet tilbage leverit.

Anno 1718 d/en 25 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar restantz Sage og skatte Ting med Sartor Schibbredis Almue udi Buchen, Nærværende Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand og Justitz Raad Andreas Undal, Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Knud Bache, Nils Arefiord, Christen Knapschoug, Ole Waage, Ole Landraa, Ingebrigt Bielkerøen, Ole Lerøen, Ingebrigt Toften med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed er bleven advaret og Tinget udi Kongens høje Nafn sat er først publicerit de allernaadigste forordninger og Høiøfrigheds befalinger, som fol/io 143 findis extraherede.

2. Henrik Ravels udgivne Skiøde til Knud Monsen Bache paa 1 Vaag fisk udi Nordtoften med andel udi LaxeVaagen dat/erit Bergen d/en 27 Nov/embris 1717.

1718: 150b

3. Mag/ister Erik á Møinikens udgivne bøxelseddel til Ole Mons/øn Fiøre paa 40 1/2 merker fisk udi Dale, dat/erit Bergen d/en 22 Sept/embris 1717.
4. Ole Cosmusøn Bornemans udgivne Bøxelseddel til Morten Mons/øn Føre (Fiøre) paa 1/6 part udi Knapschoug dat/erit Bergen d/en 10 Januarij 1718.
5. Ditoes udgivne bøxelseddel til Nils Knuds/øn Bildøen paa 1 p/un/d 3 merker Smør udi Sechingstad dat/erit Bergen d/en 4 Januarij 1718.
6. Ole Goltens udstedde Bøxelseddel til Christian Olsøn paa 1/2 Vaag fisk udi Steensland dat/erit Bergen d/en 30 Martj 1718.
7. Kari Eriksdatter og Anders Larsens udgivne bøxelseddel til Anders Nilsøn paa 1/2 Vaag fisk, dat/erit Buchen d/en 25 Apr/ilis 1718.
8. Jens Tøssøens udgivne bøxelbrev til Endre Monsøn paa 1 Vaag 18 merker fisk udi Ulvesetter, dat/erit Buchen d/en 25 Apr/ilis 1718 ./.
9. Iver Rasmusøn Føris udgivne afkald til Elling Thommisøn Worland paa hands Moderne Arv dat/erit Bergen d/en 19 Martj 1718.
10. Abraham Wessels udgivne bøxelbrev til Baar Torsen paa 15 merker Smør udi Glesnes, dat/erit Bergen d/en 16 Januarij 1718 ./.
11. Biscop Clemens Smidtis udgivne bøxelseddel til Anders Hansøn paa 1/4 part udi Gaarden Telnæs dat/erit Bergens Bispegaard d/en 31 Martij 1718.

D/en 26 dito blev Retten igien sat sammesteds hvorda enda blev Continuerit med skatternes oppebørseler og restantsernis forfattelse og imidlertid publicerit

Zidsele Rues udgivne bøxelbrev til Oluf Ols/øn paa 1/2 p/un/d fiskis leje udi Hagenæs dat/erit Bergen d/en 5 Januarij 1717.

Derefter blev Sagerne paaberaabte, og hafde da

Bøidelensmanden Nils Bildøen paa samptlige Almuens Veigne hafde, i følge af en erhvervet Laugtingsdom afsagt d/en 20 Junij 1703 hafde ladet stevne Simon Schoge, Villum og

Vincentz Store Sangolt som samme dom haver overtraad med ubillig toskegarns fiskeri og paa de forbudne steder det brugt, hvorog deris Garn paa en Ret af Lars Dale, Iver Fielde, og Ole Nils/øn er bleven \af Søen/ optagen, til formodentlig strafs lidelse efter samme Doms indhold, som saa lang tid haver ligget Usvekket;

Simon Skoge, Villum Sangolt møtte og tilstode Stevnemaalets loulige forkyndelse, paa Wincentsis Veigne møtte Johannes Sangolt og tilstod Stevnemaalet; og alle trende tilstod at have brugt garnbrug imod dommens indhold, som flere til dem haver giort, som de meente burte tiltalis; og ikke allene kunde søgis; thi begierede de at Sagen maatte udsettis til alle de andre kunde, som dem bruger indstevnis,

Lensmanden derimod formeente at efterdi disse indstevnte nu tilstaar gierningen for hvilken de ere stevnte, saa bør de og derfore straffis; Lensmanden blev tilspuurt hvad disse 3de optagne garn kunde Være Værd: som dertil svarede at det kunde taxeris, hvorpaa Peder Laachøen og Nils Kaartvet tilkiendegav det 7 merker danske at Være Værd.

Da blev for Ret dømt og afsagt,

Efterdi de indstevnte Simon \Schoge/ og Villum Sangolt, samt Johannes Sangolt paa Vincentz Sangolts Veigne, selv for Retten tilstaar at have brugt Toskegarn /: som af foranførte

1718: 151

Mænd, som acterne udviser paa Rettens Veigne ere optagne :/ imod den usvekkede Doms formeld og den derudi dicterede straf, saa kand Retten ikke ansee deris Paastand, om at flere som ej nu indstevnte Langt mindre nafngivne ere, det samme skulle giøre, omend at give dem videre ophold i Sagen; men efter deris for Retten giorte tilstaaelse i følge af samme producerede Doms indhold, dømmer deris garn som anholdte ere confiscable, halvdelen til Kongen og halvdelen til de Mænd, Lars Dale, Ole Nilsøn sampt Iver Fielde som dem optaget haver og derforuden erstatte denne processis forvoldte Omkostning med 1/2 Rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; Skulle de indstevnte vide af flere som saadan uloulig Brug haver, da gives dem frihed dem loulig at indkalde og bevislig tiltale.

Lars Dale haver ladet stevne Nils Schoge fordi hand har skieldet ham paa hands ære, til Vidne derom Ole Schoge, Simen Schoge og Iver Tøssøen, alt til satisfactions erholdelse og strafs lidelse efter loven.

Nils Schoge møtte for Retten og tilstod for Retten at Være loulig stevnt for denne Sag; men benegtede Sigtelsen; og formeente at Vidnerne ikke kunde afhøris, saasom de siger hand, var ejende Not sammen, og skulle de siger hand have taget en deel af hands fortieniste med Noten og tillagt Lars Dale; hvilket hand formeente at Være sked sig uret udi; dog forklarede hand det hand ej andet med Lars Dale viste end alt hvad som got og skikkeligt Var.

Vidnet, det ene som møtte nafnlig Simon Schoge, tilstod loulig at Være stevnt; og efter edens afleggelse forklarede: at da hand Var til bryllups paa Schoge ved Hellig 3 kongers tid, hvor da og Ole Schoge og Iver Tøssøen med flere vare nærværende: beskyldte Nils Schoge Lars Dale at have taget Penge fra sig, og kand ikke erindre sig hvad ord der før passerede dem imellem, ej heller hvad efter passerede; og ej Videre;

De andre indstevnte Vidner møtte ikke; thi begierede fogeden at Sagen maatte udsettis til neste Ting at de udeblivende Vidner kunde indkaldis.

Afsagt.

Sagen udsettis til førstholdende Ting at de borteblivende Vidner igien kand indkaldis til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag, til videre sagens opliuslighed.

Samme Syv qvæstioner som for Schiolds Schibbredis Almue er giort, blev og for denne Almue og tilstædeVærende Laugrett proponerit, som dertil svarede at af de Syv foranførte Poster indtet udi dette Skibbrede Aar 1718 noget er forefaldet: End tilspuurte fogeden dem om ikke efterskrevne Gaarder Obsøen 9 merker Smør og udi Dale 18 merker Smør og Brattenborg 12 merker Smør laaeg øde 1717 ? hvortil de svarede alle ja: hvilken Almuens Svar hand under Rettens forseigling beskreven Var forlangende, som ej kunde negtis.

1718: 151b

Derefter blev restantzen paa Laugmand Weilandts forfattet og for almuen lydelig oplæst, hvis summa beløb sig til 26 rdr 1 s/killing, og efter begiering forseiglet til inddrivelse.

Dernest fremstillede sig for Retten Mons/ieu/r Lars Brun paa Madame S/a/l/ig/ Hans Castensens Veigne og tilspuurte dend Tingsøgende Almue. 1. Om noget forbrut Odelsgods, item Arveløs gods sampt siette og tiende Penge, saa og forlovs penge paa Kongens eget gods, hans Kongl/ig Maj/este/t udi foromrørte Skibbrede udi Aaret 1715 var tilfalden ? hvortil samptlige Almue svarede, at hands Kongl/ig Maj/este/t ikke ringeste deraf Aar 1715 var tilfalden. 2. Om noget Strandvrag allerførst bemelte deris Kongl/ig Maj/este/t efter Loven tilhørende udi bemelte Schibbredes udgrunde og forstrande samme Aar Var inddreven ? hvorpaa de alle ærklærede sig, at de ikke til noget Vrag, samme Aar hafde fornummet. 3. Om fløtningsfolket, som haver giort fordringskab for Rettens betienter herfra til neste Tingstæder, ikke alltid hafde derfor efter Skatteforordningen, erlanget deris rigtige Betaling ? dertil alle vedkommende, som Skydset 1715 hafde befordret, ikke det mindste kunde modsige, men tilstod at dennem derfore er sked rigtig betaling, hvilket Velbemelte Lars Brun under Rettens forseigling beskreven Var forlangende, som ej kunde modsiges.

Nok fremstillede sig for Retten ermelte Lars Brun og begierede at Ole Andersøn og Mons Olsøn Glesnæs som ere Thommes Nilsøns nermeste Grander, maatte giøre deris edelige forklaringer paa følgende spørsmaal. 1. Om dennem Var Vitterligt at bemelte Thommes Nilsøn udi Aaret 1715 d/en 5 Aug/usti for indbrydelse udi sin Stiffaders Huus er tildømt at bøde 3de 40 lod Sølv, noget til Bødernis afbetaling var eller er ejende ? hvorpaa bemelte Ole Andersøn og Mons Olsøn for Retten fremstod og efter aflagde ed forklarede at hand aldelis intet Var eller er ejende, men mere bortskyldig end hand kand betale. 2. Fremkaldede bemelte Lars Brun Lensmanden Nils Bildøen og tilspuurte hannem og dend gemene Almue, om Johannes Nilsøn Tøssøen, som udi Aaret 1715 d/en 11 Nov/embris er tildømt at straffes yderlig paa sin formue

1718: 152

formedelst begangne Lejermaal med Guri Nilsdatter og hon for samme forseelse at bøde 12 lod Sølv noget til samme Bøders Betaling var ejende ?
Lensmanden Nils Bildøen forklarede at Johannes Nilsøn har derpaa betalt 5 Rdr og Guri Nilsdatter 3 Rdr, det hand og den samlende Almue med ja og sandhed bekræftede.

Derefter blev Matriculen af fogeden Lem forfattet lydelig oplæst, og rigtig befunden, saavel paa løbetallet, Landskylden, som paa ejerne og beneficerede og et ligeledis af Lars Brun forfattet, oplæst og confererit og overensstemmende, som efter begiering af Retten blev

forseiglet,

Sluttelig blev restantsen af fogeden Lem forfattet saa vel paa de ordinaire Skatter for 1717 som dagskatten for samme Aar lydelig oplæst, og med bøndernis bøger confererit og rigtig befunden og efter forlangende af Retten forseiglet.

Anno 1718 d/en 27 Aprilis er holdet Vaar- restantz og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue udi Strudshafn nærværende Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Andreas Undal udi fogedens Loulige forfald ved Completeringerne hans tiener Morten Dal, Bøidelensmanden Anders Tveten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Mikkel Sæle, Mons Frechau, Jacob Rong, Jan *Rogn, Magne Husebøe, Aarne Tielsted, Rasmus Hougland, Jon Heggøen med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Tinget udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje nafn var bleven sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds Befalinger som fol/io 142 og 143 findis extraherede dernest blev publicerit

1. Caspar Riks udgivne bøxelbrev til Nils Carlsøn paa Mogens Mikkelsens part udi Turøen dat/erit Bergen d/en 21 Januarij 1718 ./.
2. Nils Bagges udgivne bøxelbrev til Anders Andersøn paa Anders Arnesøns brug udi Yttre Bragstad dat/erit Bergen d/en 29de Martj 1718.
3. Zidsele S/a/l/ig/ Jonas Lilienschiolds udgivne bøxelbrev til Mikkel Christensøn paa 1/2 Vaag fiskis leje udi Tielstad, dat/erit Herløe d/en 14 Decembr/is 1717.
4. Nils Bagges udgifne bøxelbrev til Anders Anbiør/n/s/øn paa 1/4 part af 1 1/2 løb Smør og 1 1/2 t/ønne Maltis leje udi Bragstad dat/erit Bergen d/en 11 Nov/embris 1717 ./.
5. Nils Knags udstedde Bøxelseddel til Mikkel Joensøn Store Fuscanger paa 18 merker S/mør og 6 merker fiskis leje udi Store Fuscanger dat/erit Bergen d/en 7 Januarij 1718.

1718: 152b

6. Jørgen Christensens udstedde bøxelseddel til Ole Andersøn paa 3 s/killing udi Malt og Smør udi Nedre Kleppe dat/erit Bergen d/en 16de Apr/ilis 1718.
7. Ditoes udgivne bøxelbrev til Joen Hansøn Schaaleviig paa 5 s/killing udi Nedre Kleppe dat/erit Bergen d/en 11 Decembr/is 1717 ./.
8. Jomfrue Lilienschiolds udstedde bøxelseddel til Mikkel Ols/øn paa Nils Bloms halve brug, dat/erit Herløe gaard d/en 23 Octobr/is 1717.
9. Seeverin Seehuusens udgivne bøxelseddel til Lars Olsøn paa 18 merker Smør og 9 Kander Malt udi Fluxand, dat/erit Bergen d/en 11 Januarij 1718.
10. Ditoes udgivne Bøxelbrev til Iver Johans/øn Holme paa 2 p/un/d 6 merker Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Hiertaas, dat/erit Bergen d/en 11te Januarij 1718.
11. Stiftskriver Hans Hvits udstedde [bøxelbrev? til] Tollef Torgiers/øn paa 1 pund Smør og 1 *Kander Malt udi Lervig dat/erit Damsgaard d/en 8 Februarij 1718.
12. Peter Henriksøn Kiøbkes udstedde bøxelbrev til Torlev Torgiersøn paa 18 merker Smør og 1 qvarter Malt udi Lervigen, dat/erit Hammersnæs d/en 28 Martj 1718.
13. Zidsele Kaasis udgivne bøxelseddel til Torgier Monsøn paa 1 p/un/d 4 merker fisk udi Tielstad, dat/erit Herløe d/en 6 Decembr/is 1717 ./.

14. Rebekka salig Berent Henriksens og Laurits Miltzous udstedde Skiøde til Seeveriin Seehuusen paa 2 løber Smør og 1 1/2 t/ønne Malt udi Fluxand, dat/erit Bergen d/en 11 Januarij 1718.
15. Nils Aamundsøns Lodseddel paa hans ejende deel udi Dale paa 21 15/16 merker fisk med proportional andeel udi Vaagen dat/erit Bergen d/en 23 Decembr/is 1717 ./.
16. Lauritz Miltzous udgivne Bøxelseddel til Johannes Joensøn paa 1/2 løb Smør og 18 Kander Malt udi Fluxand, dat/erit Bergen d/en 18 Febr/uarij 1716 (6-talet usikkert) ./.
17. Nils Knags udgivne bøxelbrev til Ole Knuds/øn Brevig paa 20 merker fisk udi Brevig dat/erit Hops Gaard d/en 13 Apr/ilis 1718.

D/en 28 dito Retten igien sat med foranførte hvorda blev continuerit med skatternis oppebørsel og liqvidation efter S/a/l/ig/ *afdøde Weilandt.

D/en 29 dito igien Retten sat med foranførte og udi deris Nærværelse, hvorda saasnart liqvidationen var giort, saa at usk...inde formedelst bøgernis samling, blev foretaget Sagerne og hafde da.

Bøidelensmanden efter ordre af fogeden ladet stevne Rasmus og Johannes Nordsæle, som af Motvillighed ej haver villet møde med deris Vaaben at anvise efter Loven, da de dog dermed ej skulle have haft ringeste undskyldning.
Begge de indstevnte møtte for denne Sag og vedstode Stevningens loulige forkyndelse og efter tilspørgelse svarede at hverken siugdom eller U-veir hafde forhindret dem, men Johannes beklagede at hands Grander som havde lovet ham føre og følgeskab slog ham feil og bleve hiemme hvorudover hand ikke kunde komme frem allene. Men Rasmus hafde ingen und-

1718: 153

skyldning at fremføre. Johannes erbød sig at vilde skaffe Vidnisbyrd paa sin Uskyld i det hand ej kunde faa følgeskab.
Lensmanden paastod Dom efter loven.

Afsagt.

Efterdi Rasmus Nore Sæle saa kiekkelig bekiender sin motvillighed i at møde paa Vaabentinget, som efter deris Exellencis Statholderens ordre var berammet at holde og der anvise sine Vaaben som Loven ham anbefaler at føre, og nu efter tilspørgelse og examination ej kand fremføre tilstrekkelige og bevislige aarsager for samme sin motvillige forsømmelse, saa i følge af den allernaadigste *udgange Anordning af 8 Apr/ilis 1711 tildømmis hand til neste festning som er Bergens der i *atte dager for samme sin motvillighed at gaa i ardbeide; Johannes Nore Sæle som trøster sig til at bevise sit forfald bevilgis til neste Ting det loulig at giøre hvis ikke Retten med Sagen da til Doms skal fortfare.

Dernest blev Matriculerne sampt odels Mandtallerne Confererede oplæste og rigtige befundne og af samptlige Rettens betiente forseiglede.

Item blev restantserne forfattede paa afdøde vice Laugmand Weilandt(s) fordringer og for Retten oplæste efterat liqvidation var giort og forseiglede til restantsernis indrivelse.

Dernest proponerede fogeden Lem for Almuen og tilstædeværende Laugrett. 1. Om udi dette Skibbrede findis nogle Sauger hvorpaa Bord skæris ? hvortil de svarede at her hverken

findis eller har fundet saadant i dette Skibbrede udi det aar 1717. 2. Om her findis Huusmænd og Strandsiddere, som bruger Haandverker eller næring med Øeltapperie eller i andre Maader og dog ikke til nogen kiøbsted ere Borgere ? hvortil de svarede at udi dette Skibbrede ingen af saadanne findis. 3. Om der findis andre Huusmænd og Strandsiddere som bruger haandverker eller haver nogen anden næring at leve af, men dog beboer deris egne huuse og derfore udi forrige Aaringer og dette Aar haver skattet ? hvortil de svarede at hvad af saadanne her findis ere udgaaende stakkere, der aldri haver eller kand svare Skatter. 4. Om her findis nogle Pebersvenne eller ledige karle eller tienere, som hverken ere boesatte eller tiener i Aars tieniste, eller og nogle saa-

1718: 153b

danne, som bruger Kiøbmandskab med Heste eller Slagtefæe eller andre Varer ? hvortil de svarede at af saadanne ej heller her findis nogle. 5. Om noget arveløs gods er hands Kongl/ig Maj/este/t Aar 1717 udi forbemelte Skibbrede tilfalden, eller siette og tiende penge for Arvs udførsel ? hvortil de svarede, at indtet deraf eller er forefaldet Aar 1717. 6. Om nogle forløvspenge hans Kongl/ig Maj/este/t Aar 1717 paa hands eget beholdne Gods udi dette Skibbrede er tilfalden ? hvortil de svarede nej. 7. Om noget Vrag dette Aar 1717 af dette Skibbredis Almue er funden ? hvortil de svarede at udi dette Skibbrede er funden fire tønder Tran, som til Toldforvalter Gaarmand udi Bergen ere leverede. 8. Om ikke udi dette Skibbrede aar 1717 efterskrefne Jorder haver ligget øde, nemblig Yttre Bragstad 1 p/un/d 16 1/2 merker Smør og Indre Bragstad 2 p/un/d 12(?) (10?, 11?) merker Smør, hvortil de svarede ja, hvilken Almuens Svar fogeden begierede beskreven under Rettens forseigling, som ej kunde modsiges.

Anno 1718 d/en 2 Maj er holdet almindeligt Vaar restants og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue udi BrudKnapen, nærværende Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undal udi fogedens S/igneu/r Jens Lems loulige forfald hands beskikkede fulmægtig Morten Dal, Bøidelensmanden Nils Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Jon Sylte, Jon Solen udi Anders Sæbøes sted, Knud Yttre Sæbøe, Mons Soltvet, Anders Ascheland, Nils Instebøe, og Gunder Villanger sampt Knud Villanger med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje nafn var bleven sat, og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dens betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 142 og 143 findis extraherede.

Dernest blev publicerit

(1.) Mad/a/me Magdalena S/a/lig/ Biscop Smidts udgivne Bøxelbrev til Knud Olsøn Waagenæs paa 1 p/un/d S/mør og 16 Kander Malt udi Waagenæs dat/erit Bergen d/en 19 Martij 1718.

2. Mag/ister Hvittis udgivne Bøxelbrev til Johannes Qvame paa 12 merker Smør og 8tte Kander Malt udi Qvame, dat/erit Mangers Præstegaard d/en 12 Apr/ilis 1718.

3. Birgitte S/a/l/ig/ Schumagers udgivne Bøxelbrev til Mons Simonsøn paa 1 p/un/d 3 merker Smør udi Yttre Sæbøe, dat/erit Bergen d/en 28 Apr/ilis 1718.

4. Mag/ister Clemens Smidts udgivne Bøxelbrev til Anders Olsøn Strømme paa 18 merker S/mør og 1 Qvarter Malt udi Strømme dat/erit Bergen d/en 20 Apr/ilis 1718.

5. Catharina de Creqvies udgivne Bøxelbrev til Ole Rasmus/øn paa 18 merker S/mør og 12 Kander M/alt udi Bøe, dat/erit Bergen d/en 10 Martij 1718.
6. Mag/ister Hans Hvittes udgivne Bøxelbrev til Torbiørn Knuds/øn paa 18 merker S/mør og 9 K/ander M/alt udi Nore Morken, dat/erit Mangers Præstegaard d/en 15 Dec/embris 1717.

1718: 154

7. Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals tillige med fogeden Lems udstedde bøxelseddel til Mogens Johans/øn paa 18 merker Smør og 12 kander Malt udi Myching dat/erit Bergen d/en 8 og 12 Martj 1718.
8. Joen Paalsøn og Villum Andersens udgivne Caution for ermelte Mogens Johans/øn som *ermele Myching bøxlet haver dat/erit Stenegaard d/en 8 Martj 1718.
9. Catharina de Creqviis udgivne bøxelbrev til Mikkel Ols/øn paa 12 merker Smør og 10 Kander Malt udi Øfre Qvalem dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1718.
10. Mag/ister Hans Hvittes udgivne bøxelbrev til Gudmund Mons/øn paa 18 merker Smør og 8tte Kander Malt udi Reistad, daterit Manger d/en 18 Martij 1718.

Lensmanden paa Rebekka S/a/l/ig/ Berent Henriksens og S/igneu/r Lars Miltzous Veigne som Cautionister for S/a/l/ig/ afdøde foget S/igneu/r Mads Holm, lod fremkalde Anders Dale og Knud Sæbøe edelig at forklare om ikke Rasmus Dalhe, som formedelst angivne omgiengelse med en koe blev arresterit aar 1702 og for hiemtinget dømt og siden for Laugtinget frikiendt haver siddet udi fengsel hos da Værende foget Mads Holm paa hands gaard Fladøen udi 24 Uger og der nødt sin underholdning ? hvortil den ene efter den anden edelig forklarede, at hand blev paagreben 14 dager for S/anc/t Hans tider og sad der til 14 dager for Juul samme Aar og imidlertid nød sin underholdning, som saadan fange tilkom forsvarlig; saa og bleve de indkaldede Vidner tilspuurte om hand selv havde noget at betale sin underholdning, af, eller den haver betalt ? hvortil de svarede at hverken ejende hand dend tid noget, ej heller nu, thi kunde hand ikke \have/ betalet fogeden noget derfore. 3. Blev saa tilspuurte hvor hand sig opholder ? dertil de svarede, at hand siden dend tid har haft sit ophold hos sin Stiffader, som har maat give ham sit ophold for Guds skyld, da hand dog, som en Vanvittig indtet kand giøre noget til Vedderlaug derimod.

Morten Dal tilspuurte Almuen og Laugrettet, om udi deris Skibbrede findis nogle Sauger hvorpaa Bord skieris ? hvortil de svarede at der hverken findis eller haver været saadant udi deris Skibbrede nogen Tid. 2. Om her findis huusmænd og Strandsiddere, som bruger haandVerker, eller næring med Øltapperi og dog ikke til nogen Kiøbsted ere Borgere ? hvortil de svarede, at Af saadanne her indtet findis. 3. Om der findis andre Huusmænd, som ikke bruger haandverker, eller haver nogen anden Næring at leve af, men dog beboer deris egne huuser og derfore udi forrige Aaringer og dette Aar haver skattet ? hvortil de svarede, at hvad af saadanne her findis, da ere de mest tiggefærdige.

1718: 154b

For det fierde om her findis nogle Pebersvenne eller ledige karle, som hverken ere boesatte eller tiener i Aars tieniste eller nogle saadanne, som bruger kiøbmandskab med heste eller slagtefæe eller andre Varer ? hvortil de svarede at af saadanne ingen her findis, 5. Om nogen Arveløs gods, sampt forbrut Odelsgods, sampt 6te og tiende Penge for Arv afførsel, item forlovs penge paa Kongens beholdne Gods udi dette Skibbrede Aar 1717 deris Kongl/ig

Maj/este/t er tilfalden ? hvortil de alle svarede nej. 6. Om noget Vrag det Aar 1717 af dette Schibbredis Almue er funden ? hvortil de svarede at indtet noget saadant det Aar 1717 er forefaldet. 7. Om ikke udi dette Skibbrede aar 1717 har ligget øde efterskrefne Gaarder, nemblig udi Kaalaas 2 p/un/d 10 1/2 merker Smør og udi Myching 1 p/un/d 3 merker Smør ? hvortil de svarede ja, sampt forklarede at udi Brattougle og samme Aar 1717 laag øde 2 p/un/d 12 merker Smør; hvilken Almuens Svar, hand begierede under Rettens forseigling beskreven, som ej kunde modsiges *?

Derefter blev matriculen oplæst og rigtig befunden, som af begge fogeder vare forfattede, sampt odels mandtallet og af Retten forseiglede; item blev restantsen af Laugmand Weilandtz fordringer efter rigtig liqvidation med almuen, forfattede og forseiglede item restantsen af fogeden Lem paa ordinaire og extraordinaire Contributioner forfattet og forseiglet;

Anno 1718 d/en 3 Maj er holdet Almindeligt Vaar restants og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue udi BrudKnappen, nærværende Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undal, udi fogeden S/igneu/r Lems Sted hand(s) tiener Morten Dalh, Bøidelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Clevedal, Lars Ols/øn Hopland, Lars Eriks/øn Hopland, Børge Ryland Halver Næsse, Nils Nesse, Halvor Nepstad Askild Hoopsdal med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat udi deris Maj/este/ts høje Nafn og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit de Allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 142 og 143 findis extraherede.

Dernest blev publicerit

(1.) Mag/ister Clemens Schmidts udgivne bøxelseddel til Baste Jensøn paa 18 merker Smør og 15 kander Malt udi Erstad, dat/erit Bergens Bispegaard d/en 31 Januarij A/nn/o 1718.

2. Johan Garmands udgifne bøxelseddel til Mons Rasmus/øn Hopland paa 3 Spand og 3/4 Huud udi Seim, dat/erit Bergen d/en 24 Novembr/is 1718 ./.

1718: 155

3. Mathis Røselers bøxelseddel til Mons Jensøn paa 2/3 deele af Inge Johansdatters brug udi Sellevold dat/erit Berg/en d/en 10 Novembr/is 1717 ./.

4. Hans Hvids udgivne bøxelseddel til Tollef Iversøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Hielmetvet, dat/erit Damsgaard d/en 25 Janu/arij 1718.

5. Mons Hopland og Anders Caperdalens udgifne bøxelseddel til Arne Ellufsøn paa 1/2 løb Smør og 1 Mæle malt og 1/2 Mæle Korn udi Yttre Giervig dat/erit Brudeknappen d/en 5 Apr/ilis 1718.

D/en 4 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda blev publicerit

Kisti Hopland og Mons Rasmusøns Hoplands udgivne bøxelseddel til Aamund Lars/øn paa 2 p/un/d Smør og 1/2 t/ønne Malt og 1/3 faar udi Hopland dat/erit BrudeKnappen d/en 3 Maj 1718.

Og efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme Vare blefne fra Almuen oppebaarne og ingen Sager til paakiendelse vare indstefnte, fremstod Morten Dalh paa fogeden S/igneu/r Lems Veigne og tilspuurte Almuen og tilstæde Værende Laugrett. 1. Om udi deris Skibbrede findis nogle Sauger hvorpaa bord skiæris, ? hvortil de svarede, at der hverken findis eller haver Været saadant udi deris Skibbrede. 2. Om her findis Huusmænd og strandsiddere, som bruger haandverker, eller Næring med Øltapperie og dog ikke til nogen kiøbsted ere Borgere ? hvortil svaredis at saadanne her indtet findis. 3. Om der findis andre Huusmænd, som ikke bruger haandtVærker, eller haver nogen anden Næring at leve af, men dog beboer deris egne Huuse og derfore udi forrige Aaringer og dette Aar haver skattet ? hvortil de svarede, at hvad af saadanne her findis, da ere de udfattige folk. 4. Om her findis nogle Pebersvenne, eller ledige Karle, som hverken ere boesatte, eller tiener udi Aars tieniste, eller og nogle saadanne som bruger kiøbmandskab med heste eller slagtefæe eller andre Varer ? hvortil de svarede, at af saadanne her indtet findis. 5. Om noget Vrag dette aar 1717 af dette Skibbredis Almue er bleven funden ? hvortil de svarede nej. 6. Om noget arveløs gods, sampt forbrut Odels gods, item siette og tiende penge for Arvs afførsel, item forlovs penge paa Kongens beholdne gods udi dette Skibbrede Aar 1717 Kongl/ig Maj/este/ts er tilfalden, hvortil de alle svarede nej; hvilken Almuens Svar ermelte Dahl under Rettens forseigling beskreven Var begierende, som Retten ej kunde frafalde.

Siden bleve Matriculerne in triplo oplæste og rigtig befundne og af Retten efter examination, forseigled, ligeledes forseiglet hvad Almuen hos S/a/l/ig/ Laugmand Weilandt hafde til gode og hvad de ham efter liqvidation bleve pligtige.

1718: 155b

Item blev restantsen paa de ordinaire og extraordinaire skatter for 1717 forfattet af S/igneu/r Lem, og for Almuen lydelig oplæst og af Retten forseiglet.

Anno 1718 d/en 5 Maj er holdet Almindeligt Vaar restants og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Brudknappen nærværende Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Andreas Undall, udi fogedens S/igneu/r Jens Lems loulige forfald med Udskrivelse hans tiener Morten Dahl Bøidelensmanden Mikkel Oenæs og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Magne Rosnæs, Nils Rosnæs, Mikkel Siursætter, Ole Findisbøe, Hans Rise, Magne Kaland, Jacob Synnevaag Ole Aaraas, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten Var bleven sat og Almuen til fredelighed og ædruelighed, sampt ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste Kongelige befalinger, forordninger og Anordninger som fol/io 142 og 143 findis extraherede. Dernes brev publicerit

Giertrud de Finis udstedde bøxelbrev til Envold Nilsøn paa 1/2 løb Smør udi Kielen, dat/erit Bergen d/en 10 Januarij 1718 ./.

D/en 6 dito Retten igien sat med foranførte og udi deris hosværelse da blev publicerit

H/er/r Johan Madsons udgivne bøxelseddel til Lars Larsøn Kypper paa 18 merker Smør 18 merker fisk og 6 kander Malt udi Lille Hopland eller Nordre Niøten dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 27de Febr/uarij 1718 ./.

Evind Oxnæssis udgivne Skiøde til Rasmus Evindsøn paa 18 merker Smør og 1/2 pund fisk udi Oxnæs dat/erit Bergen d/en 2 Januarj 1718.

D/en 7 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda efterat Skatterne saavit dennesinde Var at bekomme Vare anammede fremstod fogeden Lem og tilspuurte Almuen og tilstæde Værende Almues Laugrett 1. Om udi deris Skibbrede findis nogle Sauger hvorpaa Bord skiæris ? hvortil de svarede nej. 2. Om her udi Skibbredet findis huusmænd og strandsiddere som bruger haantverker eller næring med øltapperie og dog ikke til nogen kiøbsted ere Borgere ? hvortil de svarede nej. 3.. Om der findis andre huusmænd som ikke bruger Haandverker eller haver nogen anden næring at leve af, men dog beboer deris egne Huuse og derfore udi forrige Aaringer og dette Aar 1717 haver skattet ? hvortil de svarede at herudi findis allene betleferdige. 4. Om her findis nogle Pebersvenne eller ledige karle, som hverken ere boesatte eller tiener udi Aars tieniste, eller og saadanne som bruger Kiøbmandskab med heste eller slagtefæe eller andre Varer ? hvortil de svarede at udi dette Skibbrede fantes ingen saadanne aar 1717. 5. Om

1718: 156

Noget Arveløs gods, sampt forbrut Odels gods, item siette og tiende penge for Arvs afførsel, saaog forlovs penge paa Kongens beholdne gods udi dette Skibbrede Aar 1717 er tilfalden ? hvortil de alle svarede nej. 6. Om noget Vrag Aar 1717 af dette Skibbredis Almue er bleven funden ? hvortil de svarede nej. 7. Om udi dette Skibbrede Aar 1717 ikke Laaeg øde efterskrefne Jorder, nemblig udi Førland 21 merker Smør udi Lechvold 1 p/un/d 7 1/2 merker Smør, udi Lervaag en halv løb Smør; udi Kaland 9 merker Smør, udi Kaardal 21 merker Smør, udi Weraas 1 p/un/d 18 merker Smør, udi Øfre Syslak 22 merker Smør udi Kaalaas 1 løb 9 merker S/mør, udi Holmaas 1 p/un/d 21 merker Smør, udi Houchaas 1/2 løb Smør, udi Weddefield 1 p/un/d 21 merker Smør, udi Nere-Tvet 2 p/un/d 16 merker Smør, Bachebøe 1/2 løb Smør, Nore Fieldsbøe 1 p/un/d 15 merker Smør, Søre Fieldsbøe 1 løb Smør, Dragøen 1/2 løb Smør, udi Konglevold 4re p/un/d Smør ? hvortil de svarede ja; hvilken Almuens Svar fogeden under Rettens forseigling beskreven var forlangende, som Retten ej mod forlangende kunde veigre; at *At saaledis inden Tinge for Retten passerit er testeris med undertrykte forseiglinger.

Dernest blev restantzen af fogeden Lem paa de ordinaire og extraordinaire contributioner forfattet og for Almuen lydelig oplæst sampt rigtig befunden og af Retten forseiglet.

Derefter blev den giorte liqvidation paa S/al/ig/ Laugmand Weilandts Veigne for Almuen oplæst, *samp restantsen paa hvad enhver ham kunde blive pligtig og af Retten forseiglet, saa og bleve Matriculerne in triplo oplæste og rigtig befundne, sampt af Retten forseiglet, tillige med Odelsmandtallerne.

Anno 1718 d/en 9 Maj er holdt Almindeligt Vaar restants skatte og Sage-Ting med Gulens Schibbredis Almue udi BrudeKnappen, nærværende Høiædle og Velbaarne H/er/r

Stiftbefalingsmand Undal, Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Ole Hougsdal, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Gietmund Aanneland, Ole Nils/øn Stene, Joen Brandanger, Siur Halsvig, Ole Sande, Ole Fibesdal Ole Stene og Mons Rørtvet med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 142 og 143 findis extraherede.
Dernest blev publicerit
(1.) Severin Seehuusens udgivne Bøxelseddel til *Joensøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 faar udi Randall dat/erit Bergen d/en 29 Junj 1717.

1718: 156b

2. Mag/ister Stabels udgifne bøxelseddel til Joseph Paulsøn paa 1 pund Smør udi Lille Nordall, dat/erit Evenvig d/en 13 Decembr/is 1717.
3. Seeverin Seehuusens udgifne bøxelseddel til Hemming Mons/øn paa 1/2 løb Smør 1/2 faar udi Randall dat/erit Berg/en d/en 11 Martj 1718.
4. Arnoldi de Finis udstedde bøxelseddel til Peder Ottesøn Berge paa 1/2 løb Smør udi Mitbøe dat/erit Frøsetter d/en 7 Apr/ilis 1718.
5. Christopher Andersøn(s) udstedde bøxelseddel til Endre Olsøn paa 27 merker Smør og 9 merker fisk udi Lie dat/erit Henriksbøe d/en 15 Decembr/is 1717.
6. Mag/ister Stabels udstedde Bøxelbrev til Troel Mikkelsøn paa 1/2 Vaag Smørs leje og 6 merker udi Gaarden Willisvigen d/en 7 Decembr/is 1713.
7. Giertrud de Finis og Arnoldi de Finis udstædde skiøde til Hans Jons/øn *Værdal (Iflg. Gulen-boka er det Nerdal) paa Svaberg af Jordskyld 12 merker dat/erit Horvigen (uten dato)
8. Johan Pægelous udstedde bøxelbrev \til/ Jørgen Gregoriussøn paa 18 merker Smør udi Kieldbiu, dat/erit d/en 30 Martij 1718 ./.

D/en 10 dito blev Retten igien sat sammesteds hvorda, efterat skatterne saavit dennesinde Var at bekomme, vare anammede, blev først foretaget med Sagerne og først Kongens, hvorda

Bøidelensmanden Ole Hougsdalen hafde ladet indstevne Jørgen Monsøn Wadsvig for begangne horeri og barneavling med Sygni *Arnbiørsdatter, udi hands Egteskab medens hand haver levende Koene og som samme Pige haver født barn udi Dølsmaal ere hon tillige derfore indstevnt, saavelsom hand; for at faa at Vide hvor samme Sags tildragelighed sig maa Være og have tildraget, iligemaade haver hand indstevnt de paa Gaarden Wadsvig boende og tienende folk, Ole Wadsviig og Peder Vadsviig, Kari Peders Koene og Jørgens Koene Rangele, til at Vidne om ermelte Sygni *Asbiørnsdatter nogen sinde for dem haver tilkiendegivet at have Været frugtsommelig; item indkaldet Mænd Otte Berge og Josep Westevig, som samme Barn da det blev til Evenvigs kirke ført, haver besigtiget, edelig at forklare, om de har seet nogen teign paa ermelte Sygnies barn at det frivillig kunde Være ombragt.
Jørgen Wadsvig og Sygni Asbiørnsdatter møtte begge ustokkede og ublokkede for Retten og tilstode Louligen at Være stevnte for denne Sag.
Ole Wadsviig og Peder Wadsviig møtte og forklarede edelig at Være loulig stevnt til at aflegge deris edelige forklaringer i denne Sag.

Josep Westevig møtte og edelig forklarede at Være loulig stevnt til at aflegge sin edelig deposition i denne Sag;
De andre trende Otte Berge, Rangele Wadsvig og Kari Wadsvig møtte ikke, som og laage Siuge efter beretning.
Jørgen Wadsvig blev tilspuurt om hand Var fader til det barn som Sygni Asbiørnsdatter født haver ? hvortil hand svarede ja; og Sygni Asbiørnsdatter forklarede og ej at afvide anden barnefader end ham; Sygni blev tilspuurt om hon nogensinde for folk haver tilkiendegivet at have Været frugtsommelig ? hvortil hon svarede nej og som hon blev tilspuurt hvorfor hon det har fortiet, svarede hon at hendis taabelighed det har forvoldet; tilspuurt hvorfor hon ikke begierede menneskelig hielp af qvindemennisker da hon fornam at hendis fødetid tilstundende, efterdi folk laag i samme boe hvor hon fødde i Sengen der hon laaeg allene ? hvortil hon svarede at hendis blyferdighed og daarskab det forvoldede: forklarede og at have dult det for de folk som laaeg i samme Boe at hon hafde ont, ja end sige født barnet; og forklarede at have født barnet i brekningen

1718: 157

af dagen; og kom hendis Madmoder som Var Jørgens koene til hende en tid eller stund der efter at hon hafde født; og spuurte hende om hon hafde ondt, da svarede hon Maadmoderen ja, og fortiede for hende hvor til sted at hon hafde født barnet som laaeg dødt i sengen hos hende og strax, derefter, efter at Madmoderen var udgaaen, kom manden Jørgen, som Barnefader er, til hende og spuurte hende hvad ondt hon hafde, da aabenbarede hon ham tilstanden og sagde at hon hafde født barnet, som nu laaeg døt hos hende i sengen; da svarede hand hende og sagde, hvorfore gik du ikke *lysmaal med det, /: som er at sige født som folk har vist der af :/ hvortil hon svarede ham, tag du alt sammen og bær bort; og som hon blev tilspuurt hvor hen, svarede hon i stuen; svarede og efter tilspørgelse ej at have nogen sinde været tiltalt af Jørgen at fordulde det; som viste af at hon Var med barn; og som hon blev tilspuurt hvad Jørgen svarede hende da hon aabenbarede det for ham at Være frugtsommelig, svarede hon at hand sagde det hand ej kunde giøre nogen forhindring derudi, og som hon blev tilspuurt om barnet havde liv da det blev født, svarede hon nej \og at det havde Været dødt hos hende i fiorten dager/ hvor mange Mennisker der laaeg i samme Boe den nat hon fødde; hvortil hon svarede Peder Gregoriussen Wadsvig, hands huustrue Kari og endel Børn;
Dernest blev fremkaldet Peder Wadsviig og Ole Wadsviig, som ere Vaanhafte paa Wadsviig, edelig at forklare deris Sandhed om hvad dem kunde blive tilspuurt, for hvem eden blev oplæst og deris Sandhed tilholdt at udsige; og derefter det ene Vidne Ole Wadsvig udvist medens det andet Vidne Peder Wadsvig sin edelig deposition aflagde: hvilken efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at Sygni for ham har fortiet at have Været frugtsommelig, og laaeg udi seng hos sin hustrue udi samme boe, hvor Sygni fødde; og hørte at hon hafde ondt, men ej talte til hende, men hans Koene tilspuurte hende hvad hon feilede, da hon svarede at have faaet ont i Ryggen og hovedet; og som hand og hands hustrue tilbød sig at slaa lius til hende, undsloe hon sig derfore og ej vilde; og som de Vilde have hende ind hvor lius var, Vilde hon ikke føer dagen kom; men forklarede efter tilspørgelse ej at have hørt graad af barn i Boen hvor de laaeg; ej heller sagde hon til dem hvad hon fattedes andet end før forklaret er, langt mindre begierede hielp af dem; forklarede ellers at have tilkiendegivet Sygnies Madmoder da de af Boen udgik om Morgenen tilig til deris Ardbeide at Sygni hafde ondt, som de saaeg gik ind til hende, efterat de Vare udgangne og hende det hafde sagt, at Sygni hendis tienistepige hafde ondt: men Sygni forklarede det \hon/ fortiede for dem at have født barn; og hafde barneondt, som Sygni selv tilstaaet; og forklarede end Sygni derhoes at hvad hand forklaret haver disverre for hende Sandhed er; hand blev ellers tilspuurt naar

hand fik at Vide at hon hafde født barnet; hvortil hand svarede, at som hand Var kommen i sin lade og stod og treskede, kom folk som hand strax maatt skydse, fra hvilken skyds hand ej hiemkom førend om aftenen, da fornam hand at barnet laaeg i benken og fik at høre hvor tilstode: men forklarede ej at have seet teign til Mord paa det, som hand kunde sige:
Dernest blev fremkaldet Ole Wadsviig

1718: 157b

som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: at Sygni aldrig for ham eller hands det hand afved, har tilkiendegivet at være frugtsommelig; og forklarede efter tilspørgelse ej at have faaet at Vide om barnefødselen før om aftenen, saasom hand ej Var hiemme førend dend tid, men hands Koene som død er siger at have været tilkaldet i stuen hvor barnet blev indbaaren og forklaret hvor tilstoed: forklarede ellers ej at have givet agt paa om barnet var dødet af mennisker.
Josep Westeviig blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at da hand tillige med Lensmanden, Otte Berge, Elling og Hans Miømjen udi Sogne Præstens Velerverdige Mag/ister Stabels Nærværelse ved Evenvigs kirke, hvor barnet var bleven henførdt, det besaaeg, kunde de ej see at mennisker skulle have dræbt det, dog Var halsen hengende og slengende:
Lensmanden tilkiendegav og at have indkaldet tvende Mænd Elling Miømjen og Hans i Miømjen som tillige med ham samme Tid besigtede barnet 4re dager efter barnefødselen, edelig at forklare hvad de derom Og dette barns lig kunde have seet og fornummet; hvilke og begge tilstode at Være stevnte til at aflegge deris edelige forklaringer i denne Sag, og forklarede Elling først edelig ligesom Josep og at Barnet Var et fuldkommen barn \men Naflen ej bunden paa det/
Hans Miømjen forklarede dernest edelig: som forrige:
Fogeden henstillede Sagen til Rettens gotfindende:
Afsagt.
De tvende udeblivende Vidner Rangele Olsdatter og Kari Gietmundsdatter foreleggis til d/en 30 Maj 1718 paa Hougdal at møde deris edelige forklaringer at aflegge til Sagens Videre opliuslighed.

Lensmanden Ole Hougdalen havde og ladet stevne Lisbet Joensdatter holdende til paa Stembøe at Vidne over Ole Næssis adfærd med S/a/l/ig/ Henrik Næsse, og Ole Næsse til Veddermæle.
Lisbet Jonsdatter tilstod at Være loulig stevnt til at aflegge sin ædelig forklaring i denne Sag; Ole Næsse tilstod at Være loulig stevnt til at anhøre Vidnisbyrdets forklaring; hvornest eden for Vidnisbyrdet blev oplæst og det tilholdt sin sandhed at udsige, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at Ole Næsse kastede Henrik Næsse Imod Jorden og kuede ham med Knerne, og klagede ikke Henrik paa Ole Næsse efterat hand hafde gaaet fra ham men da hand lagdes til sengs, som Var 5 dager der efter hørte deponenten den afdøde Henrik Klage over Ole Næssis medhandling og gav ham aarsage for sin død; dog gik hand imedens fra den Tid hand hafde været slagen eller Kuet af Ole i Bøiden og bad sig hid og did, uden nogen kiære.
Fogeden henstillede Sagen til Rettens paakiendelse.
Afsagt.
Sagen optagis til Doms til d/en 30 Maj 1718.

Dito havde ladet stevne Jørgen Andfindsøn Sandnæs for fortilig sammenleje med sin

huustrue Helge Rasmusdatter til bøders erleggelse efter loven;
Den indstevnte møtte og tilstod Varselen og Sigtelsen og forklarede at have haft bryllup Michaeli tider og hands hustru kommen i barselseng Paaske tider derefter:
Fogeden paastod dom efter Loven;

Afsagt.

Efterdi Jørgen Andfindsøn tilstaar at have haft fortilig sammenleje med sin hustrue Helge Rasmusdatter, hvorover hon har født barn 1/4 aar forhastig efter brylluppet, da tilfindis hand at bøde for sig og hende 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter loven.

1718: 158

Otte Nedre Opdal haver ladet stevne Lars Opdal til at Vidne om *Johannes Opdals trudsler og ham til Veddermæle;
Vidnet og Contraparten forklarede at Være louligen stevnte: og forklarede Lars Opdal efter edens afleggelse saaledis: at Otte Opdal kom til ham at hente ham med for at høre paa de ord *Anders Opdal truede ham med; og som hand kom paa Gaarden, spurte deponenten Otte hvor til stod, hvortil Otte svarede at hand ikke torde gaa hiem førend hand fik Vidner som kunde høre paa *Larsis ord; og derpaa raabte Otte til *Anders at hand skulde gaa ud og sige det samme; og da *Johannes kom ud, bar det til ilde med dem, og sagde *Johannes til Otte hvad er det du henter folk her ned til ? og sagde *Johannes til Otte, som vilde have ham af Jorden som hand har bøxlet, gaar jeg her i fra, saa skal du blive reur, som hand forstaar til stor fattigdom. Otte paastod at naar hand fik dom paa ham for at afvige Gaarden som hand haver sig tilbøxlet, var hand fornøjet med Sagen;
*Fogen (Fogeden) formente at efterdi hand med truende Ord har omgaais hand da maatte tilfindis at bøde derfore.

Afsagt;

Efterdi Citanten ej forlanger andet end at *Johannes Opdall, som haver indtrenget sig udi hands gaardepartes huuse og der øver ufredelighed og Uforligelighed, hvorved Leilendingen stor indtrengsel skeer, saa kand Retten ej fravige Citantens paastand, som finder billighed med J.y, men Dømmer for Ret at *Johannes Opdal entviger inden fiorten dager Otte Opdals tilbøxlede Gaardeparters huuser, helst efterdi Jordejeren Johannes Opdal ingen tilladelse til disses besiddelse givet haver, paa det videre Uenighed og befrygtende fare kunde forekommes; saa fremt hand ej skal ansees som den der lever Retten overhørig;

Dernest tilspuurte fogeden Lem Almuen og tilstædeværende Laugrettesmænd 1. Om udi dette Skibbrede findis nogle Sauger, hvorpaa Bord skieris ? hvortil de alle eenstemmige svarede nej. 2. Om her findis Huusmænd og Strandsiddere, som bruger haandverker eller næring med Øltapperie og dog ikke til nogen kiøbsted ere Borgere ? hvortil de svarede at Aar 1717 ingen af saadanne fantis. 3. Om der findis andre Huusmænd og Strandsiddere som ikke bruger haandVerker eller haver nogen anden Næring at leve af, men dog beboer deris egne huuse og derfore udi forrige Aaringer og dette Aar haver skattet, hvortil de svarede nej. 4. Om der findis nogle pebersvenne eller ledige karle, som hverken ere boesatte eller tiener udi Aars tieniste, eller og nogle saadanne som bruger kiøbmandskab

1718: 158b

med Heste eller Slagtefæe eller andre Varer ? hvortil de svarede at af saadanne her ingen findis. 5. Om noget Arveløs gods, sampt forbrut Odels gods item siette og tiende penge for

arvs afførsel, item forlovs penge paa Kongens beholdne Gods udi dette Skibbrede Aar 1717 deris Kongl/ig Maj/este/t Var tilfalden ? hvortil de svarede nej. 6. Om noget Vrag det Aar 1717 af dette Skibbredis Almue er bleven funden ? hvortil de svarede nej. 7. Om udi dette Skibbrede Aar 1717 ikke laaeg øde og Usaaet efterskrefne Jorder, saasom udi: Randal 2 p/un/d Smør, udi Korsvold 15 merker Smør, Biørnebotten 12 merker Smør, Øfreberge 1 p/un/d 6 merker Smør, udi Kiellingvold 18 merker Smør ? hvortil de svarede, det foranførte vist og sandt Var; hvilken Almuens Svar Velbemelte foget under Rettens forseigling beskreven Var forlangende som ej kunde negtis.

Dernest fremstillede sig for Retten Mons/ieu/r Lars Brun paa Mad/a/me S/a/l/ig/ Hans Castensens Weilandts Veigne og tilspuurte dend tilsøgende Almue 1. Om noget forbrut Odels gods, item Arveløs gods, sampt siette og Tiende penge, saa og forlovs penge paa Kongens eget gods, hans Kongl/ig Maj/este/t i foromrørte Skibbrede udi Aaret 1715 var tilfalden ? hvortil de svarede nej. 2. Om noget Strandvrag Allerførstbemelte deris Kongl/ig Maj/este/t efter Loven tilhørende, paa forbemelte Skibbredis Udgrunde og forstrander, samme Aar Var inddreven ? hvortil de svarede nej. 3. Om fløtningsfolket, som haver giort fordringskab for Rettens Betienter herfra til neste Tingstæder, ikke Alltid hafde derfore, efter skatteforordningen erlanget deris rigtige betaling ? hvortil de svarede jo: hvilket Velbemelte Mons/ieu/r Lars Brun under Rettens forseigling beskreven var forlangende, som ej kunde modsigis.

Derefter blev Matriculerne sampt odels Mandtallerne for Almuen oplæste, med Skiøderne confererede og i alle puncter rigtige befundne og af Retten forseiglede og derefter restantzerne paa de ordinaire og extraordinaire skatter forfattede og rigtige befundne og af Retten forseiglede, som og liqvidationerne efter salig laugmand Weilandts oppebørseler oplæste og forseiglede, sampt og restantzerne og tillige forseiglede;

1718: 159

Anno 1718 d/en 14 Maj er holdet Almindeligt Vaar, restants og Sage-Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Hoshofde, nærværende udi Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals loulige forfald hands beskikkede befuldmegtig tiener S/igneu/r Georg Giersin, Kongl/ig Maj/este/t(s) foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Knud Wæland, Ole Ols/øn Indre Hindenæs, Ole Anders/øn Indre Hindenæs, Nils Asgaard, Iver Hope, Iver Hølleland, Ole Æse og Anders Søre Qvinge, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten er bleven sat udi deris Maj/este/ts høje Nafn og Almuen til fredelighed og ædruelighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 142 og 143 findis extraherede.

Derefter blev publicerit

(1.) Mikkel Zanders/øn Zander Zanders/øn og Nils Echelands paa egne og Moders Veigne udgifne Skiøde til Lars Vemmunds/øn paa 18 merker S/mør og 12 Kander Malt udi Indre Eidsnæs, dat/erit Indre Eidsnæs d/en 27 Januarij 1718.

2. Ingebrigt Biørndalls, Lars Holmes og Ingeborg Eidis udgivne bøxelbrev til Mons

Mons/øn Indre Eide paa 23 merker Smør og 3 Kander M/alt udi Indre Eide, dat/erit Bergen d/en 16 Apr/ilis 1718.

D/en 16 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte hvorda end blev Continuerit med liqvidationen paa Salig Weilandts Veigne og Skatternis anammelse, saavit dennesinde Var at bekomme og efterat Skatterne vare oppebaarne blev foretaget Sagerne og hafde da

Bøidelensmanden Iver Esem ladet stevne Marrite Mikkelsdatter for begangne Barneavling udi Løsagtighed med udCommederit Soldat Siur Monsen Storsetter, til Bøders erlangelse efter loven.

Marrite *Monsdatter møtte og tilstod Stevnemaalet og sigtelsen, at have avlet Barn med UdCommenderit Soldat Siur Monsøn og hand at Være hendis fødde Barns rette fader;

Fogeden paastod Dom efter Loven og forordningen.

Afsagt.

Som Marrite Mikkelsdatter selv tilstaar sigtelsen at have Avlet barn uden egteskab med udCommenderit Soldat Siur Monsøn, da tilfindis hon at bøde efter Lovens 6te Bog 13de Capit/ul 1 articul til deris Maj/este/t for samme sin forseelse første gang 12 lod sølv inden fembten dager Under Nam efter Loven; og i fald hon ej haver at erlegge bøderne med, da i følge af den allernaadigste udgangne forordning af 5 Januarij 1714 at forsendis til Bergens børnehuus sine tildømte Bøder med 8 s/killing om dagen at opardbeide.

Dernest tilspuurte fogeden Lem Laugrettet og tilstædeVærende Almue 1. Om udi deris Schibbrede findis Sauger hvorpaa Bord skiæris ? hvortil de svarede nej. 2. Om her udi Schibbredet findis Huusmænd og Strandsiddere som bruger haandVerker eller Næring med Øltapperie og dog ikke til nogen kiøbsted ere Borgere ? hvortil de svarede nej. 3. Om der

1718: 159b

findis andre Huusmænd, som ikke bruger haandverker eller haver nogen anden Næring at leve af, men dog beboer deris egne Huuse og derfore udi forrige Aaringer og dette Aar 1717 haver skattet ? hvortil de svarede nej. 4. Om der findis nogle Pebbersvende eller ledige Karle, som hverken ere boesatte eller tiener udi Aars tieniste eller og saadanne, som bruger kiøbmandskab med Heste eller slagtefæe eller andre Varer ? hvortil de svarede at udi dette Skibbrede ingen af saadanne aar 1717 fantes. 5. Om noget Arveløs gods, sampt forbrut Odels gods, item siette og tiende penge for Arvs afførsel, saa og forlovs penge paa Kongens beholdne Gods udi dette Skibbrede aar 1717 er tilfalden ? hvortil de alle svarede nej. 6. Om noget Vrag af dette Skibbredis Almue Aar 1717 er funden ? hvortil de svarede, at hverken forleden Aar eller noget Aar, er saadant funden. 7. Om udi dette Skibbrede Aar 1717 ej har ligget øde efterskrefne Jorder, saasom Egebotten 6 merker Smør, udi Næsbøe 1 p/un/d Smør, udi Næraas 22 1/2 merker Smør og udi Røe 8 1/2 merker Smør ? hvortil de svarede, at det sig saaledis forholder; hvilken Almuens Svar fogeden under Rettens forseigling beskreven Var forlangende, som ej kunde Modsiges.

Siden blev Matriculerne in triplo oplæste og Confererede sampt odels Mandtallerne og rigtig befundne og derefter af Retten forseiglede.

Ligeledis blev liqvidations Verket af S/a/l/ig/ Weilandts fuldmegtig Mons/ieu/r Lars Brun forfattet oplæst, og rigtig befunden baade paa hvad Bønderne ham pligtig Var, saa og hvad hand dem tilbage skal levere og af Retten forseiglet, ligeledis lod fogeden Lem forfatte

restantzen baade paa ordinaire og extraordinaire skatter, og rigtig befunden, sampt af retten forseiglet.

Anno 1718 d/en 17 Maj, er holdet Almindeligt Vaar restantz og Sage Ting med Haasanger Schibbredes Almue paa Tingstædet Hoshofde udi Nærværelse af Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals beskikkede befundmægtig tiener S/igneu/r Georg Giersin, Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Ole Haaland, Nils Raknæs, Ole Tirevold \udi/ Ole Birkelands \sted/, \Johannes Rachnæs/ Ole Nore Mielstad, Lars Sandalen, Torkield Mossevold, Ole Tepstad, sampt Lensmanden Nils Hannestvet med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret er først publicerit, alle de allernaadigste forordninger, Anordninger og høiøfrigheds befalinger, som fol/io 142 og 143 findis extraherede.

(1.) Dernest Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undalls høirespective Resolution paa Mag/ister Erik á Møinichens andragende paa 2de Svendske fangers Veigne Thomas Hugoth og Erik

1718: 160

Møchling, samme dat/erit Bergen d/en 14 Maj 1718.

2. Brite Vemmundsdatter tillige med Vemmund Varis og Nils Hannestvets udgivne bøxelseddel til Askild Anders/øn paa 1 p/un/d Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Helland, dat/erit Hoshofde Tingsted d/en 23 Nov/embris 1717 ./.

3. Peder Ladstads udgivne Bøxelbrev til Lars Nils/øn paa 20 merker Smør og 16 Kander Malt udi Heldall, dat/erit Hoshofde d/en 17 Maj 1718 ./.

4. Mons Helland, Børge Litland, og Knud Miøsis udgivne bøxelbrev til Halvor Johansøn paa 1 p/un/d Smør og 16 Kander Malt udi Fotland, dat/erit Hoshofde d/en 16 Maj 1718.

Og som Skatterne Vare anammede blev foretaget med Sagerne hvorda

Lensmanden hafde ladet stevne *Ander Hannestvet efter forrige tiltale og Magne Kleppe til Veddermæle, sampt Synneve Kleppe til Vidne;

Synneve Kleppe møtte og efter edens afleggelse forklarede det hon ej haver set Anders Hannestvet slaae Ingebrigt Kleppe.

Fogeden henstillede Sagen til Rettens paakiendelse.

Afsagt.

Som de indkaldede Vidnisbyrd baade forrige Rettisdag og denne ej eenstemmige forklarer det Anders Hannestvet med hug og Slag haver *udforuret og tracterit Ingebrigt Kleppe, og det af dend indstevnte og er bleven benegtet, saa kand Retten ej andet end finde Anders Hannestvet Sagesløs for denne paastevnte Sag.

Haldor Fotland haver ladet stevne Ole Grimstad for en resterende Kirkesmale, som hos Ole Grimstad efter Kirkestolens udviis at være inde og ej er leverit.

Ole Grimstad tilstod Varselen at Være sig loulig forkyndt; og svarede det hand ej haver haft mere end en smale som hand har fra sig leverit; og ej mere;

Citanten forklarede det *det med Kirkestolen skal kunde bevisis at hand nemblig Ole Grimstad skal tilsvare; og som blev tilspuurt om hand hafde Kirkebogen at fremvise svarede hand nej:

Afsagt.

Som heele opliusligheden bestaar derudi at Kirkestoelen eller saa kaldet Kirke regenskabs bogen til Rettens opliuslighed produceris, saa haver Citanten samme til neste Ting at producere hvorda Videre skal kiendis hvis lou og ret medfører.

Fogeden proponerede dernest de 6 forrige qvæstioner som paa forrige Tingsted ? hvortil de alle svarede, at af saadant udi dette Skibbrede, Aar 1717, slet indtet forefaldet eller fantes.

Siden blev Matriculerne for Retten oplæste og confererede sampt rigtig befundne tillige med Odels Mandtallerne og af Retten forseiglede.

Item blev liqvidations Verket af S/igneu/r Lars Brun paa Weilandts Veigne, forfattet, baade paa hvad resterer ham af Almuen og hvad Almuen ham igien skulle betale oplæst og rigtig befunden, det og retten forseiglede.

Sampt blev fogeden Lems forfattede restantzer, saavel

1718: 160b

paa ordinaire som extraordinaire skatter for Almuen oplæst og forfattet, sampt rigtig befunden, hvilket af Retten og blev forseiglet.

Anno 1718 d/en 19 Maj er holdet Almindeligt Vaar restantz og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre-Arne, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Børge Selvig og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Johannes Tveten, Mons Sem, Gregis Toft, Baste Gaupaas, Tørres Arne, Erik Arnetvet, Johannes Bresten og Tørres Schrejen med mere Tingsøgende Almue

Hvorda, efterat Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn Var bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og erbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit, alle de allernaadigste forordninger og Anordninger som fol/io 142 og 143 findis extraherede, dernest blev publicerit:

(1.) H/er/r Raadmand Magnus Schiøttis udgivne bøxelbrev til Anders Nore-Ascheland paa den Gaard Hougland, af skyld 1 løb 1 p/un/d Smør og 1 tønde Malt, dat/erit Bergen d/en 22 Decembr/is 1717 ./.

2. Mikkel Garnæssis tillige med Kari Arnetvet og Erik Arnetvetz udgifne bøxelseddel til Peder Larsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Arnetvet, dat/erit Yttre Arne d/en 19 Maj 1718.

3. Severin Seehuusens udgivne bøxelbrev til Lars Johansøn paa 1/2 løb Smør og 9 Kander Malt udi Birkeland, dat/erit Bergen d/en 12te Martj 1718 ./.

4. Kisti Tollefsdatter og Anders Blindems udstedde bøxelbrev for Jøsten Stephens/øn paa 1/2 løb Smør og 1 1/2 Mæle Malt udi Øfre Selvig, dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1718.

D/en 20 Maj er Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev foretaget med

liqvidations Verket og Skatternis oppebørseler - dernest blev Tinglyst
5. Severin Seehuusens udgivne bøxelbrev til *Stepen Anbiørnsen paa 1/2 løb Smør og 1/2 t/ønne Malt udi Blindem dat/erit Bergen d/en 5 Martj 1718.

Derefter blev Sagerne foretagne og først

Examen over en løsgienger som Almuen hafde grebet, hvilken blev tilspuurt hvad hands Nafn Var, som svarede Dagfind, og skulle Være kommen fra Christiania, og hafde indtet Pas med sig, og kunde indtet andet forklare efter tilspørgelse end at Være kommen fra Wos, og her ned, og er ugift, men forklarede at skulle Været Soldat i Christiania og ej bekommet afskeed for sin tieniste og skulle Være dimitterit det aar Kongen Var her i Norge 1704 og har intet vist Værelse siden den tid har haft, men saaledis draget omkring Landet uden at tage tieniste af nogen; og som hand blev tilspuurt hvorfore hand holt sig i skiul for folk der hand blev Grebet, og ikke gik til huus, som fattige for at bede om natte herberge, svarede hand, at der Var allene qvindemennisker hiemme som vare redde for ham, saasom hand Var udi stuen først og gik saa ud igien; og som hand blev tilspuurt hvorfore hand ikke

1718: 161

imod tog folkenis tilbud at blive der om natten ? svarede hand at hand vilde gaa i anden gaard at faa sig Mad; og som hand blev tilspuurt om hand indtet bevis hafde fra Præsterne hvor hand har Vandret bøiderne igiennem om sit forhold og lefnet; svarede hand nej, og at hand ikke har Været i nogen kirke siden hand fik *ondt i Kirken, og som hand blev tilspuurt hvorlenge det er siden, sagde hand sig det ej at kunde erindre: Siden forklarede hand at have Været baadsmand og Værvet og derfra som før er meldt dimiterit aar 1704; eller(s) klagede Almuen sig at de mister natte Tider baade hvad de skal æde og klæde sig af, saa og deris baader af deris nøster, efterdi her haabeVis skal omdrage iblant løsgiengere men enten denne haver det bedrevet eller ej kunde de ikke sige, efterdi de ham ikke i nogen saadan gierning er overkommen, men holdis fordegtig af dem.

Johannes Ingebrigtsøn haver ladet stevne Kari Uhren og hendis Mand Tore Nils/øn efter forrige tiltale.
Kari Uhren møtte paa egen og Mands veigne og tilstod Stevningens loulige forkyndelse, og tilstod at hvad Citanten fordrer nemblig 3 rdr *hvor udlagt til ham. Og som dend indstevnte paastod at naar Johannes Ingebrigtsøn vilde giøre sin ed paa Søgningens rigtighed, da vilde hon betale det; som Citanten og giorde og aflagde sin corporlige ed det Søgningen rigtig er og de fordrende 3 rdr ham med rette tilkommer og til denne Tid ubetalte.

Afsagt.

Efterdi Johannes Ingebrigtsøn efter dend indstevntis Kari Uhrens paastand, haver aflagt sin corporlige eed det de af hans Søgende 3 rdr hos hende rigtig er at søge og endnu af hende ubetalte, da tilfindis Kari Uhren tillige med hendis Mand Tore Nils/øn at betale Citanten Johannes Ingebrigtsøn de søgende 3 rdr med 1 rdr udi Processens forvoldte Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Mikkel Olsøn Songstad haver ladet stevne Mikkel Monsøn Songstad efter forrige tiltale.
Mikkel Monsøn paastod at sagen maatte udsettis til der kunde holdis aastede Ret om Sagens egentlige ophav.
Mikkel Olsøn paastod Dom efter hvad indført er.
Fogeden begierede at det maatte indføris at hand begierede at Sagens Prætentioner paa

Kongens Veigne maatte reserveris til loulig paatale.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Sagen reiser sig af nærgaaende Ord som Mikkel Monsøn haver udtalt imod Mikkel Olsøn Songstad, dem hand har været foraarsaget at paatale, og til deels af Vidnisbyrdene ej ere ubeviste, men som saadant af en hastig ubesindighed og U-eftertenksomhed

1718: 161b

mere ere af Skrøbelighed udtalte, end de ere meente i sig selv, saa bør Mikkel Monsøn ærklære Mikkel Olsøn her for Retten, det hand de, udi Ubesindighed udtalte Ord, ej haver haft Aarsage eller føje til at udsprede og udsige om Mikkel Olsøn, foruden, at de samme ord ej bør eller skal komme Mikkel Olsøn eller hands til allerringeste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte, men Være som døde og U-talte; Udi Processens Omkostning betaler Mikkel Monsøn, Mikkel Olsøn 1/2 Rdr inder 15 dager under Nam efter Loven; dog bliver Kongl/ig Maj/este/t(s) foget S/igneu/r Jens Lem, paa Kongens Veigne reserverit sin tiltale paa Kongl/ig Maj/este/ts bøder udi denne Sag ubehindret.

Hvorpaa Mikkel Monsøn ærklærede Mikkel Olsøn, det hand om ham ej andet end alt hvad got er haver haft aarsage at sige og derpaa bad ham om forladelse.

Lensmanden haver ladet stevne Nils og Johannes Jabne for øvede slagsmaall og ilde Medhandling af Nils Jabne imod sin Grande Johannes Jabne; til Vidne Johannes Johans/øn Olsnæs og Magdali Olsdatter tienende paa Sætterdal;

Nils Jabne møtte for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; og begierede tid til neste Ting, saasom hand nu ikke Var beqvem til at forsvare sig, da hand udførlig vilde demonstrere Sagen; hvilket Retten samtykkede.

Og som ingen Stevnevidner møtte udi Hans Hellis Sag contra Nils Hiermand og Rangele Hansdatter, som Stevnemaalet kunde afhiemble, kunde udi Sagen ej Videre foretagis, i mangel af Stevnevidnernis forklaringer om stevnemaalets loulige forkyndelse.

Fogeden proponerede for Almuen og Laugrettet de 6 forhen proponerede qvæstioner ? som dertil svarede at Af saadant udi dette Skibbrede Aar 1717 ej noget er forefaldet eller funden; endelig tilspuurte hand dem, om ikke udi dette Skibbrede aar 1717 laag øde udi Mælingen 1/2 løb Smør ? hvortil de svarede jo; hvilken Almuens Svar ermelte foget under Rettens forseigling beskreven Var forlangende, som blev efterkommet.

Anno 1718 d/en 23 Maj er holdet Almindeligt Vaar, restants og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre Arne, nærværende Kongl/ig Maj/este/t(s) foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Johannes Øfste Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Ole Eide, Baste Restad, Magne Houge, Ole Rønhofde, Stephen Eide, Baste Mons/øn Reistad, Nils Restad og Anders Stoche med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var bleven sat og Almuen til fredelighed ædruelighed advaret, er bleven publicerit alle de allernaadigste forordninger og anordninger som fol/io 143 og 142 findis extraherede.

1718: 162

Casten Baggis udgifne Bøxelbrev til Hans Rasmusøn paa S/a/l/ig/ Nils Knudsens brug udi Hafre, dat/erit Bergen d/en 6 Maj 1718.

D/en 24de dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda blev continuerit med Skatternis oppebørseler og S/a/l/ig/ Weilands liqvidations Verk - og Som Skatterne Vare oppebaarne, saa vit denne sinde vare at bekomme, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøidelensmanden Johannes Øfste Mielde til deris Kongl/ig Maj/este/ts interressis beobagtelse ladet stevne Rangvei Monsdatter til sine bøders erleggelse for begangne løsagtighed og barneavling, sampt at tilkiendegive hvem hendis barns fader er.
Dend indstevnte møtte ikke *me/n/d indgav ved Skafferen Mons Veset hendis skriftlige indleg, hvorudi hon tilkiendegiver at en af de Svendske fanger ved Nafn Anders skulle Være hendis barns fader;
Fogeden begierede tid til Sommertinget at indkalde hende og den nafngivne til Videre Sagens examination som Retten consenterede.

Fogeden proponerede for Almuen og Laugrettet foranførte Sex qvæstioner, som til forrige Skibbreder ere giorte ? hvortil de svarede *af (at) indtet af saadandt udi deris Skibbrede aar 1717 var forefalden; sluttelig tilspuurte hand, om ikke udi dette Skibbrede aar 1717 laag øde Erstad 2 p/un/d 6 merker Smør, hvortil de svarede jo: hvilken Almuens svar hand under Rettens forseigling beskreven var forlangende, som blev efterkommet.

Siden blev restantzen saa vel paa de ordinaire som extraordinaire Contributioner af fogeden Lem forfattet, oplæst og rigtig befunden og af Retten forseiglet;

Derefter blev restantzerne paa S/a/l/ig/ Laugmand Weilandt(s) ansøgende, saavelsom hvad hand efter liqvidations Verket Almuen pligtig blev oplæst og forseiglet;

Saaog Matriculerne og odels Mandtallerne som efter Almuens beretning rigtig Vare befundne og af Retten forseiglede.

Anno 1718 d/en 30 Maj er holdet extraordinaire Ret paa Gaarden Hougdall efter forrige afskeedigelse paa Vaartinget d/en 10 Maj 1718, nærværende Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Mogens Rørtvet, Ole Fibisdal, Joen Brandanger, Ole Sande, Siur Halsviig, Ole Nils/øn Steene Gietmund Aanneland og Ole Andersen Steene, fogeden kunde ej selv møde formedelst completeringerne som hand samme Tid bivaante,
Hvorda for Retten møtte Jørgen Wadsvig og Sygni Asbiørnsdatter, sampt de tvende Vidner Rangele Olsdatter og Kari Gietmunsdatter;
Jørgen Wadsviig og Sygni Asbiørnsdatter tilstode at Være louligen stevnte for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer;
Rangele Olsdatter og Kari Gietmunsdatter forklarede og efter tilspørgelse at Være louligen stevnte til at aflegge deris edelige depositi-

1718: 162b

oner i denne Sag, for hvem og eden blev oplæst og dem tilholdet deris Sandhed at udsige: hvorpaa blev fremkaldet Rangele Olsdatter som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: efter tilspørgelse at Sygni Asbiørnsdatter ej for hende nogensinde har tilkiendegivet at Være frugtsommelig ej heller kunde hon det bemerke, omenskiønt hon hende udi fire Aar haver tient; og forklarede end ydermere at da hon var tilkiendegivet af Peder og hans koene at Sygni hafde haft ondt dend nat, gik hon indtil hende med drikke, hvoraf hon noget drak, dog fortiede ej Sygni for hende *hvortilstod at hon hafde fød Barn og Barnet Var dødt; og da det led til Middags Var hendis Mand hiemkommen som deponenten til hende Viste at see hvad pigen fattedis, da aabenbarede Sygni først for ham hvor tilstod, og da hørde deponenten dem begge græde nemblig Jørgen og Sygni, som de komme med Barnet bærendis ind i stuen;

Sygni blev tilspuurt hvorfore hon fortiede for folk at Være frugtsommelig, ej tilkiendegav for dem i same Boe liggende at hon hafde barneondt, hvorfore hon ej tilstædde dem at slaa lius for sig eller ledie sig indtil Liuset, hvorfor hon ej aabenbarede strax for dem førend de gik ud at hon hafde fød, hvorfore hon fortiede det for sin Madmoder denne deponent og saaledis indtil mod middagen dette forduldet til Jørgen som hende besvangret hafde hiemkom og indkom til hende ? hvortil hon svarede at hendis taabelighed og blyferdighed Var aarsage dertil.

Og som Rangele Olsdatter blev tilspuurt om hendis Mand ikke Vilde baarit det hemmelig bort, som født Var; dertil hon svarede nej, men hand tillige med hende, som før er meldt kom strax ind med det, efter at hand som før ermelt Var hiemkommen og med Middagstid indkom/m/en til titmelte Sygni. Deponenten blev og tilspuurt om hendis Mand ej hafde sagt hende at Sygni Var frugtsommelig ? hvortil hon svarede nej. Deponenten blev end tilspuurt om hon saaeg nogle dødelige teign paa Barnet, ? hvortil hon svarede nej: og som hon blev tilspuurt hvad coleur Barnet hafde da hon saaeg det, svarede hon, rødbrunt;

Dernest blev fremkaldet Kari Gietmundsdatter som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: alt ligesom hendis Mand Peder før forklared haver enstemmig: og udi øfrige forklarede som Rangele Olsdatter: forklarede end ydermere at Barnet ej blev aftoet førend om aftenen og da saaeg hon det som snarest og gav ej agt saa fuldkommen derpaa, eller kunde sige at have seet flek eller skade paa det.

Lensmanden paa fogedens Veigne paastod Dom efter loven.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Til Justitiens Befordring er for denne Ret indkaldet Jørgen Monsøn Wadsviig, en Egtegift Mand der haver sin levende hustrue for begangne Løsagtighed og Barneavling med *Syni Asbiørnsdatter; hvilken Sygni Asbiørnsdatter ikke, foruden forrige Synd, saa retteligen haver omgaaet med sit foster som *som skee buurde, men det fortiet og dødt hos hende bleven funden, Thi ere hon og Jørgen Monsøn begge ind-

1718: 163

stevnte til at lide Straf efter Loven for deris begangne Synd og anden Mishandling, som acterne kunde udfalde og som en hver udi Gierning skyldig kunde Være; Og er som først vist efter tilstaaelse af Parterne at Jørgen Monsøn, der haver sin levende Huustrue, haver besvangret Sygni Asbiørnsdatter, sin tieniste qvinde, saa at hand skal Være hendis fødde Barns rette fader og hon ej at afvide anden fader til sit Barn end ham; for det andet disverre har ermelte Sygni Asbiørnsdatter, efter Acternis udviis, fortiet for alle Mennisker \undtagen

Barnefaderen/ at være Svanger eller frugtsommelig, endog fordult og fortiet sin Tilstand, da fødetiden hende overkom, som Peder Wadsviig og hans hustrue Kari \forklaret haver/ som laaeg i samme Boe den Nat hvor hon fødde, ikke heller efter tilbud af dem, vildet tilstæde dem at slaa Lius for sig eller føre hende i Stuen hvor Lius Var, da de hørde hon gav sig at have ondt, langt mindre har hon begieret dend ordentlige hielp, som hende kunde betiene i saadan paakommende Nød, men afslaget deris giorde tilbud med at optende lius til hende og føre hende i stuen hvor lius Var, med den undskyldning at hon haver lit ondt i Ryggen og det gaar vel over; end ogsaa fortiet for dem at have født Barn, ja endog lenge efter at de af Sengeboen om Morgenen Vare udgangne til deris ardbeide, fortiet det for hendis Madmoder, som kom ind til hende, at spørge efter hvor hon levede, da de udgaaende Peder og hands koene Kari Madmoderen hafde berettet at Sygni hafde haft ont om Natten; indtil Barnefaderen, hendis *huusbons Jørgen Monsøn, efter sin hiemkomst, ved middags tider kom indtil hende og spørger efter hendis tilstand, da aabenbarer Sygni for ham at have født Barn, som er dødt; og da hand tiltaler hende derfore at hon ikke har gaaet i Liusmaal dermed, det er aabenbare, svarer hon ham, tag det altsammen og bær bort;

Thi kand retten ikke ansee hendis undskyldning tilstrekkelig, at hon siger det at Være skeed af Taabelighed og blyferdighed, ej heller at hon foregiver at Barnet fiorten dager har været dødt i hendis liv; Thi om end Besigtelsis Vidnerne Joseph Westevig, Hans og Elling Miømjen, trende ærlige Boesatte Mænd i Gulens Schibbrede, som barnet udi Præstens og Lensmandens hoesværelse har besigtiget, da det til kirke blev ført at begraves, ej noget explicite kand udsige, at Barnets hals kunde Være omdrejet eller ej, saa forklarer de dog enstemmige at Barnet Var fuldkommen og livligt af coleur, og Naflen utilbunden; hvorfore Retten ej anderledes kand ansee denne Sygnies Omgang, end for fødsel i Døls-

1718: 163b

maal og i følge af Lovens 6te Bogs 6te Capit/ul 8de articul dømmer for Ret, at efterdi Sygni Asbiørnsdatter, som først har fortiet at have Været frugtsommelig, fordult sin føde Tid, da hon kunde have faaet hielp og sit foster for De i samme Boe liggende folk og for alle fra brekningen af dagen da hon hafde født til mod Middagen, indtil hendis huusbonde indkom til hende, som og Var hendis barnefader, til hvem hon har brugt uanstaaelige ord, ej brugt ordentlige beskikkede Midler, bør \ermelte Sygni Asbiørnsdatter/ derfore at miste sit Liv, saaledis at hendis Hovet afhuggis med Sverd; dog for at conservere Samvittigheden, skal Sagen allerunderdanigst remonstreris Deris Kongl/ig Maj/este/t til videre Allernaadigste dispensation. Og som ermelte Sygni Asbiørnsdatter declarerer Jørgen Monsøn, hendis Barns fader fri for ald U-tilbørlig tilskyndelse og befindis end af acterne at hand har repremenderit hende for hendis adferd, da tilfindis ermelte Jørgen Monsøn for samme sin begangne Løsagtighed udi sit egteskab, at straffis yderlig paa sin formue og stande aabenbare Skrift.

Dernest blev afsagt Dom imellem Henrik Nessis Hustrue og hendes Naboe Ole Næsse;

Ole Næsse søgis vel for denne Ret for at skal have ilde medhandlet med afdøde Henrik Næsse, som hand derfore ligesom beskyldis at have været hands Banemand og det allene, fordi den afdøde Henrik Næsse skal have klaget over Ole Næsse og ligesom beskylt ham for sit livis afkortelse: men som af acterne udfindis, bevisis ej Ole Næsse med hug og Slag, *od eller eg* at have saaret eller utilbørlig medhandlet med Henrik Næsse, og ermelte Henrik Næsse foruden det har gaaet bøiden omkring og giort sit fuldkomne ardbedte efterat Ole Næsse skal have efter sigende skued Henrik Næsse imod jorden, og det uden nogen klage af Henrik Næsse over ermelte Ole. Enstemmige Vidner end og ikke paatyder ham nemblig Ole Næsse nogen medhandling, som døden kunde Causere (årsakes), eller udtrykkelig udsiger

det eenstemmigt som kunde tilfinde Ole Næsse strafskyldig; Thi frikiendis Ole Næsse for denne Sag.

Bertel Totland blev dernest fremkaldet som blev tilspuurt om hand Aar 1698 nød skatte frihed af sin afbrente Gaard Totland af da Værende foget Mads Holm, ? hvortil hand svarede at første Aar nød ham af Mads Holm skattefrihed, men aaret efter maatte hand betale det samme op igien, enten hand siden bød det eller ej, kand hand sig nu ikke erindre, efter saa lang Tids forløb.

Anno 1718 d/en 20 Junij er holdet Aasteds-Ret paa dend Gaard Indre-Songstad udi Arne Schibbrede, efter Mikkel Monsøns forlangende med 6 af Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem til samme forretning opnefnte Mænd, Laurs Aastvet, Halsteen Rodland, Magne

1718: 164

Arne, Nils Arne, Ole Hole, Johannes Olsen Tuenæs, og udi Lensmandens dødelige frafald paa Kongens Veigne Mogens Flactvet,

Hvorda Mikkel Monsøn hafde ladet indkalde sin Grande paa samme Gaard Mikkel Olsøn, dend hand forklarer skal forurettet sig baade indengierds udi sin bøe, saa og udengierds udi Udmarkens *Sletter (Slotter?), til formodentlig forandring udi den misfær ham siunis at Være skeed, derudi, helst som Citanten formener sig at nyde efter sit Skiødis Udvis lige Ret med sin Grande, saasom hand saaVel skal have kiøbt sig en tredie part i Gaarden som hand, af hvilket hand lige skatter og skylder med ham, hand forklarede og at have indkaldet endeel Vidner, Ole Taqvam og Baar Borge som om samme paaankelse skulle giøre edelig forklaring, saa og Nils Trengereid;

Mikkel Olsøn møtte og tilstod herfore at Være Varslet med tvende Mænd; og indkaldet Vidner paa hans side til at bevise det hand ej anderledis bruger end som hands formand paa samme \part/ hand nu *bøer (boer?) for ham brugt haver, hvilket hands Skiøde og tilholder ham, Mændene som her om skal giøre forklaring er Knud Romsloe, Erik Qvidsten;

Parterne tilstode paa begge sider at Vilde tage til Gienmæle baade for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer.

De fire af begge parter indkaldede Vidner tilstode at Være louligen stevnte til at aflegge deris edelige Depositioner i denne Sag; for hvem Eden blev da oplæst og en efter anden tilholdt Sandhed at udsige: hvorpaa først blev efter Lovens 1ste Bogs 19 Capitels 9 art/icul fremkaldet Citanten Mikkel Monsøns Vidnisbyrd og først

Ole Taqvam, som forklarede at ham ikke er vidende efter tilspørgelse om nogen fornermelse udi indmarker eller paa Bøen; men om Udmarken forklarede hand at for Ungefær 40 Aar siden var hand der med sin fader Ole Songstad, som paa denne samme part udi Songstad Var boende, da Var Hans Jordal som dend tid Var Bøidelensmand, med Mænd, som nu alle ere for rum tid siden døde paa Øfste-Helleren, som og kaldes slotten, da bleve slottene der oppe deelede udi 3de parter, og brugede Mikkel Olsøns formand dend part, som nu tvistes om der oppe, men Mikkel Olsøn tilstod at have givet sin prætention paa den part, som endnu af ham skal holdis; og ej Videre; men hvor *vit (i vidde?) det Var lovede hand At giøre anvisning paa. Videre Ved hand ikke at nogen paaankelse paa de nedrige Parter skulle Være; hvorpaa hand aflagde sin ed, det hand ej rettere og sandere ved eller haver hørt, end hand nu forklaret

haver.
Baar Borge blev dernest fremkaldet; som denne samme lodd, som nu Mikkel Monsøn bruger, haver for 24 Aar siden beboet og brugt, som lovede at skulle anvise os udi udmarken hvorledis hand dend tid slod, ubehindret; og vilde da ikke Retten antage hands ed førend hand først hafde anvist os hvorvit samme gik derefter blev hand tilspuurt om nogen klage om Indbøen i *detted tid skeede; hvortil hand svarede at alting dend tid Var, som det nu er indengierds.
Mikkel Olsens Vidne Knud Romsloe, blev

1718: 164b

dernest fremkaldet, og forklarede efter tilspørgelse ej at have hørt nogen paaankelse om hiemmeJorden; men udmarken, som Kaldis Øfste Helleren, forklarede hand, at hands fader Mons Eriks/øn, som den Tid brugte Mikkel Olsens part i Songstad, siuntis sig og At Være fornærmet udi samme Udslot, da de Mænd Vare, som Ole Taqvam har forklaret om, her at skifte Granderne imellem, og som hands fader den Tid ej siuntis at skee Ret, gik hand hiem, men lensmanden og Mændene steenede ud slottene imellem dem; men strax derefter gik hands fader op igien, da hand fornam de hafde udsteenet, da spørgede hands fader Mendene om det øverste merke skulle gaa i den store steen og de 2de *blik som ere i bierget, hvortil mendene da svarede ja, saa tog hands fader det indste stykke og *hands tog det yderste, som den Tid brugte Mikkel Monsens part; og som de fornam det ene stykke Var forlidet, tillagde de Ole Ols/øn, som den Tid brugte Andersis part og brugte deponenten sin part continuerlig derefter; og hand blev tilspuurt hvor vit den øverste slotteteig ned gik imod Vest, og begyndte de ved en steen end Vest og endte ved en heller imod Øst, og om det øfrige forklarede hand at Vilde vise Merket og derpaa giøre Eden;
Erik Qvidsten forklarede om udslotten paa Helleren; som Mikkel *Olsøn selvvillig har afstaaet og Mikkel *Olsøn tilstaar; men om indbøen forklarede hand, at hands fader Mons Eriksøn, som brugte Mikkel Olsøns part, hand slog i haagarden fra huuset eller bøegærden og ned i siøen og hands fader slog ikke udfor den, ej heller hands Naboe inden for den, og brugte hands fader det saaledes udi 39 Aar, og ligeledes siden den Tid har Mikkel Ols/øn brugt det om resten vilde hand giøre sin Anvisning og derpaa aflegge sin Eed.
Derpaa udgik jeg med samptlige Mænd af Mine meddoms mænd, tillige med begge Parter og de tvende Vidner Knud Romsloe og Erik Qvisteen, sampt Ole Taqvam, og Baar Borge og Nils Trengereid kom til os udi Marken; hvorda Knud Romsloe og Erik Qvidsten anviste for Retten hvorledis det forrige merke gik, nemblig fra Nordvest ved nederste Hammer og Mod Sydost, mit fra de tvende store steener under Hammeren, og til Øfrehammeren hvor trende Stener mod Sydost blev sat; dette Var det stykke, som Mikkel Olsøn, Mikkel Mons/øn Selvvillig efterstod og blev givet, af hvad hand tilforne med sine formænd upaaanket hafde brugt; siden forklarede de samme at Mikkel Olsøns Slotte Teig gik fra forrige øverste merke frem ved Ruserne imod de tvende Blik i Hamrene og derfra til Andersis Merkestener, som staar paa Sydostre side af Uuren; dette Mikkel Olsøns stykke, siuntis Mikkel Monsøn at Være for drygt eller forstort og vilde deraf have en portion til; men Mikkel Olsøn svarede Mikkel Monsøn, siunis dig at jeg, som bruger lige meget Jord med dig og min part saavelsom du haver kiøbt, haver formeget af udslotter imod dig, saa tilbyder jeg dig Mikkel Monsøn nu for Retten at du tager alle mine udeslotter, saa vil jeg Mikkel Olsøn lade mig nøje med dine igien; dette tilbud vilde ikke Mikkel Monsen antage, uden Mikkel Olsøn vilde tillige afstaa baade indbøe og huus og hiem med, men Mikkel Olsøn svarede, at først

1718: 165

er dette en Post Stevnemaalet Uvedkommende, for det andet har en hver kiøbt sig sit brug, som hands formænd det brugt haver, og formodis ej at kunde tvinges her til af nogen Ret imod hands Skiødis udvis. Nok forklarede de tvende Vidner Knud Romsloe og Erik Qvidsten at merket op i Slottet eller nedst i Groven, gik fra den Steen, som blev sat Markesteener udi og imod *Hellen øst efter, hvor Markesteenen blev sat ved den søre side; /: Og som en Mand ved Nafn Erik {Qvidsten} Romsloe sagde uindkaldet og utilkaldet, som da gik med at merket skulle gaa udi en firkantet Steen, blev hand tilspuurt, hvor sam/m/e Steen var Liggende, og kunde det ikke sige, eller om hands forrige sigende allerringeste bevislighed præstere :/ fra Helleren Øst ad imellem hammeren som strekker sig imod os; Om det sidste merke ved berge forklarede de tvende forrige Vidner Erik Qvidsten og Knud Romsloe tillige med Nils Trengereid, som da tilkom at det gik saaledis som Stenerne ere satte; og det andet lille stykke som Raavden eller Roven kaldis tilhører Mikkel Olsens part, og fra Merkestenerne gaar lige i Søen: Om Haagaren forklarede de samme efter anvisning at merket gik saaledis som Mikkel Olsøn det nu bruger, og Videre {de} hafde de ikke hørt førend i dag; og forklarede Erik *Romsloe at det nu er 30 Aar siden dette bruug saaledis upaatalt og upaaanket er fult som hand i dag har forklaret, og Knud Romsloe forklarede dette som hand forklaret haver upaaanket at have fult Mikkel Olsens parter udi 36 aar, som hand kand mindes og vare disse tvende Mænd her baade fødde og op fødde: om den nederste part vare begge parter efter udsteening forenede: hvorpaa de begge aflagde deris corporlige Ed for Retten at de ikke rettere og sandere ved for Gud end de i dag forklaret og anvist haver;

Nils Trengereid forklarede at de tvende forrige Vidners forklaringer kunde hand ikke modsige, og om det stykke ved haagarden som Gaar om kring Mikkel Olsøns huus paa østre side kand hand nok erindre sig at have hørt sige af de paa Mikkel Monsens part boende at det skulle Være givet for en Møllested af dem, for mange Aar siden, men ej at de ankede derpaa at den Var given, men siden den Tid nu for nogle Aar haver Mikkel Ols/øn tillige med hands grande opsat Qværn paa Møllesteden og brugt sam/m/e lille engestykke; og har hand hørt det af sin fader, som for ham har sagt dette at Være hørt af deris fader, som er deponentens faderfader; hvorpaa hand forklarede edelig ej rettere at have hørt eller ved end hand forklaret haver.

Ole Taqvam sagde sig at have hørt af hands *fadderbroder Hans Songstad at *toener ved *hagarden skulle være vedderlaug for Møllesteden, men om Tiden fra hvilket dette skulle være *begylt (begynt?, eller muligens: brugt) *være over 70 Aar hvilken hand under forrige ed forklarede: og Ankede hands fadderbroder paa dette:

Mikkel Monsøn tilspuurte {Mikkel} Nils Trengereid om hand ikke hørte *ikke at de ankede paa at skiftet ej skeede udi den firkantede steen; hvortil hand svarede at hand Var et lidet barn i den stund og

1718: 165b

Agtede smalen, da hørde hand at Naboerne vel ankede paa at de sloge ned om steenen; men de holdt Dog samme for merke, saaledes som det i dag er udsteent.

Mikkel Monsøn blev tilspuurt om hand vilde imodtage Mikkel Olsøns part af *udesletter; hvortil hand svarede; at dersom Mikkel Olsøn vilde lade ham *for (faa?) indengierds og udengierds, da vilde hand give Mikkel Olsøn til overs alle de fire Aakersletter; men Mikkel Olsøn svarede nej, fordi den tid de fire Aakerpletter bleve tillagde hands part, Var den ikke saa god, som dend nu er og kand ingen truge ham til at give hands formænds flid og hands eget ardbeide bort; som hand selv haver forbedret.

Og som Mikkel Olsøn blev tilspuurt om hand ikke vilde efterlade *Thonen, som var givet

efter de tvende (trende?) Vidners forklaringer for Møllesteden, svarede hand, at hand ikke kand veigre Mikkel Monsøn at søge sig Møllested, men ikke vilde miste *Thoenen: Mikkel Olsøn erbød sig siden at eftergive *Thonen til Mikkel Monsen og Mikkel Monsøn derimod at skaffe sig selv Qværnested.

Efter allerunderdanigste *folge af forordningens tilhold af 24 Febr/uarij 1708 anføris for Sorenskriverens fortæring til Aastæden 4 merker, dagens forretning 2 rdr, forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing forseiglet papir 4 merker 8 s/killing, beskrivelsen 4 merker, skyds er forskaffet fra og til steden thi anføris indtet derfor; Mændene for deris Umage hver 1 mark er 1 rdr, Lensmanden for at tilsige 1 mark 8 s/killing, tilsammen 5 rdr 3 merker 4 s/killing saavit denne dag forrettet.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Mikkel Monsøn Songstad søger vel sin Grande Mikkel Olsøn Songstad for denne Ret at skulle have fornærmet ham udi sine udeslotter og indbøe i Gaarden Songstad, og derpaa haver indkaldet Vidner Ole Taqvam, Baar Borge, og Nils Trengereid, samme at afbeviise; hvorimod Mikkel Olsøn haver indkaldet tvende Vidnisbyrd Knud Romsloe og Erik Qvidsten, tvende Brødre, fødde og opfødde paa Gaarden Songstad, til at giøre deris forklaring om Skeel og skifte inden og udengierds, som det af Alders Tid fult haver hver part; de af Mikkel Monsøn indkaldede Vidner ere først in overeens stemmende og til deels Mikkel Olsøn medholdelige, og Mikkel Olsøns Vidnisbyrd Knud Romsloe og Erik Qvidsteen gandske overeens stemmige udi ald deris forklaring baade indengierds og udengierds, hvorefter og Markestenerne ere opsatte, saasom de Mikkel Olsøns Part over 30 Aar fult haver, om hvilket Lovens 5te Bogs 5 Capit/ul 4 og 5 articler ere Mikkel

1718: 166

Olsøn medholdelige; Mikkel Olsøn end og derforuden tilforne har givet Mikkel Monsøn en Slotte-Teig for fredeligheds Skyld og end præsenterer sin Grande Mikkel Songstad at tage alle sine nemblig Mikkel Olsens Slotte-Teiger udengierds, saa vilde hand nemblig Mikkel Olsøn tage Mikkel Monsens igien; dette tilbud har ikke Mikkel Monsen vildet modtage, uden Mikkel Olsøn tillige vilde skifte med ham indengierds; hvilket Mikkel Olsøn ej vil, eller Retten imod hands Skiødis og Vidnisbyrds medholdelige forklaringer kand *obtrudere (Er dette obstrudere? = forhale) ham Til, ud/en forsaa Vit at Mikkel Olsøn selvvillig har udaf Udmarkens Slotte-Teiger baade før og nu eftergivet og af Bøen Tonen Kaldet for Mølle-Steden efterlat efter de derpaa nedsatte Markestener, saaledis at Mikkel Olsens Øde Tofter og *Møgested, ej herunder indbegribes, og Mikkel Monsøn herefter selv forskaffe sig Møllested;

Og dømmis da for Ret efter de afhørte eenstemmende Vidnisbyrders forklaringer af Mikkel Olsen indstevnt, at det herefter dags skal forholdis baade indengierds og udengierds imellem Mikkel Monsøn efter de opsatte Markestener; og hvem som herefterdags baade imod forlig og teigernis udstening hin anden fornermer, foruden den straf Loven omtaler, at give til de fattige for Uforligelig Grandelaug 6 rdr.

Og som Retten er forpligtet at paakiende hvem denne Processis bekostning skal betale, da, som Mikkel Olsøn ej findis herudi denne Trette at have givet Aarsage og *giorlig tilforne har villet rette for sig, saa kand Retten ej tilfinde ham nogen Omkostning at svare, men Mikkel Monsøn den bør erstatte med 5 rdr 3 merker 4 s/killing.

Anno 1718 d/en 25 Junij er holdet Aasteds-Ret paa dend Gaard Sætre udi Schiolds Schibbrede med Sex dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd,

Halvor Biørndal, Arne Totland, Rasmus Biørndal, Nils Nedre Dyngeland, Ole Raae, og Nils Øfre Dyngeland,

Hvorda Stephen Olsøn Sætre hafde ladet stevne Anders Olsøn Madhopen for fortrengsel udi hands udmark, fæbet, og fiskekast, hvortil hand nu Var \aarsaget at/ indkalde ham for at faa forandring derudi, efterdi Anders Madhopen, efter hands sigende, skall prætendere mere af hands Jordepartis tilhørende ejendele end hand har billig adgang til; hvortil hand og hafde Ejerens Velærværdige Mag/ister Bornemands tilladelse, samme sag at foretage.

Anders Madhopen møtte for Retten og tilstod herfor ej at Være loulig stevnt: ej heller møtte stevnevidnerne, som Sagen kunde afhiemble. Anders Madhopen blev til-

1718: 166b

spuurt om hand vilde tage til gienmæle i Sagen uden Videre stevnemaal ? hvortil hand svarede ja: Og som Anders Madhopen tilkiendegav at have indkaldet Vidnisbyrd Ole *Follesaøe og Nils Lerøen til at Vidne om skiel og skifte imellem Madhopen og Sætre; hvilke forklaringer At anhøre Stephen Sætre sagde sig ej at Være indkaldet til, men dog for Processen kunde gribe endskab vilde hand tage til Gienmæle samme at anhøre.

Stephen Sætre blev tilspuurt om hand hafde Vidnisbyrd som hand tenker at føre ? hvortil hand svarede nej: men henstillede sin Sag til Rettens Skiønsomhed.

Vidnerne Ole Follisøe og Nils Lerøen møtte og tilstode ej at Være stevnte for denne Sag, dog Vilde de frivillig Vidne i Sagen. Hvorpaa Eden blev dem forelæst og dem tilholdet deris Sandhed at udsige: og blev da først fremkaldet

Ole Follesøe forklarede at de Madhopen sloge ner i Søen ved den store steen som staar det store berg udi, som hand lovede at giøre anvisning paa og ved ikke om at de som beboede Sætre skulle have oppebaaret landzlod af hvad der er kastet, hvilket kand ungefær have Vært udi 40 Aar hvorpaa hand aflagde sin eed, det hand ikke rettere og sandere ved end hand vidnet haver.

Dernest blev fremkaldet Nils Lerøen som forklarede at imod en tyve Aar ved hand det at have passerit med slotten til samme steen som forrige Vidne haver omvundet, men naar kast haver Værit, haver de Madhopen begyndet at sette noten uden fore men ej trekket til lands førend de Norden for steenen ere komne hvorpaa hand aflagde sin ed det hand ej rettere og sandere Vist end ham afforklaret er;

Deris Velædle Velærværdighed H/er/r Lector Borneman var selv tilstæde for at see begge sine Leilendinger at skee hvad Ret er.

Hvorpaa vi begave os med Vidnisbyrdene at beskue merkerne og anviste de aflagde Vidnisbyrd os først stenen mod skifte enden imod Sør, som følger efter de nedsatte Markesteener fra Sønden, fremved Halden og op imod Gierdsenden (Gaards-) af Sætre Bøen, paa øverste Rust; og Endemerket paa Nordre siden af Madhopens udmark endis ved den nedsatte ende af udmarkens gierde ved Nedre Halden og saa Sør ad frem ved Rusterne og op imod Klypet;

Stephen Sætre blev tilspuurt om hand hafde andre Vidnisbyrd at nafngive og føre, saa skulle ham givis Tid dertil: hvortil hand svarede nej men henstillede sin Sag til Rettens gotfindende.

Saavit denne dag forrettet.

Efter den allernaadigste forordning af 24 Febr/uarij 1708 anføris for Sorenskriverens forretning 2 rdr, forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing, beskrivels/en 4 merker forseiglet papir 4 merker 8 s/killing Mænderne 6 merker og Lensmanden 2 merker til sammen 4 rdr 5 merker 12 s/killing.

Da blev for Ret dømt og afsagt af os samptlige.

Af de for denne Ret førte Vidnisbyrd om Skiel og Skifte og efter den Anvisning, som de edelige enstemmige Vidnisbyrd haver aflagde, kand Retten ej anderledis udfinde end det jo faar forblive efter de edelige afsagde Vidnisbyrd, /: helst efterdi Citanten tilstaar, ej andre Vidner at have :/ saaledis at Madhopen, efter de, ved den Søndre Steen ved det blanke skier, nedsatte Steener, som der uden for er liggende,

1718: 167

er ejende fra Steenerne Nord efter og under Halden eller Rusten indtil Nordre ende af Bøe gaarden paa øverste Ruust af Sætre Bøe, og oven for at tilhøre imod Vest Sætre, Hvad fiskekast ellers Sønden for Steenen og skierret kunde falde paa Sætre Land og begyndis at trekke paa, af andre end Opsidderne selv, da tilkommer fierdeparten af Kasteds beholdning; denne Processis bekostning betaler Stephen Sætre med 4 rdr 5 merker 12 s/killing,

Anno 1718 d/en 30 Junij er efter deris Excellencis Høivelbaarne H/er/r Geheime Raad og Vice Statholder Baron Krags høistbydende Resolution af dato Christiania d/en 30 Apr/ilis 1717 paa Johan Joachim Klings underdanige andragende af samme dato med 6 af Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd Ole Eide, Ole Vefle, Peder Aasem, Ole Fyllingsnæs, Ole Hatland, Anders Nore-Ascheland \uden for S/igneu/r Johan Madsons Gield/ skeed Comparation udi Kilstrømmen, for at skulle taxere de der bestaaende huuser efter samme Resolutions Indhold; hvorda og var overværende fire af Velædle og Velbyrdige Bergen Byes Velforordnede Magistrat \efter Jochum Klings foreslagelse/ opnefnte Mænd Christian Brønsøe, Nicolaus Grubin, Lange Olsøn, og Hermand Olsøn, til at være overværende, naar samme forretning blev foretaget.

Monsieur Johan Jochum Kling blev tilspuurt om hand ikke hafde den Høi Kongl/ig Overhofrettis Dom at anvise os, hvorefter denne forretning kunde foretagis for at see hvorvit taxeris skulle, ? hvortil hand svarede at det hand Klaget haver er at hand ikke har kundet faa Dommen. Mons/ieu/r Kling blev tilspuurt om hand har tilkaldet H/er/r Johan Madson eller nogen af hands til denne forretning efterdi ingen af dem møder eller nogen paa hands Veigne; hvortil hand svarede ja.

Og som ingen stevnevidner møtte, som stevnemaalet kunde afhiemble: gav Retten denne Kiendelse efterat Retten hafde med en time *pasti enterit*.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 4 Capit/ul 1 articul siger explicite at ingen besigtelse, Siun eller grandskning bør skee uden dend det angaar dertil loulig er kaldet, og som ingen stevnevidner nu for Retten møder, som Stevnemaalet kand afhiemble, kand Retten ej foretage noget førend lovlig kald og Varsel givis eller loulig afhiemblis at stevnemaalet loulig er forkyndt.

Anno 1718 d/en 5 Julij er holdet Besigtelsis Ret paa Gaarden Nordall Præstebolet udi Evenvig allernaadigst beneficerit med for at besigtige Knud Andersens forrige Gaardeparters Huuser paa Gaarden Nordall, hvorfra hand er affløt og derpaa med Sex af Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd, Tore Eide, Joen Nærdal, Ole Dale, Ole Høvigen, Ole Nilsen Stene og Siur Halsviig, og derpaa ligge forsvarlig Aabod; saaog paa Gierdisgaarden;

Knud Andersøn møtte selv og tilstod hertil at Være given loulig Varsel;

Mag/ister Nicolaus Stabel, den beneficerede ejer møtte og og begierede at huusene maatte besigtiges om de forsvarlige ere og ej behøver Aabod; og begierede at dette maatte indføris at hand mindelig har an-

1718: 167b

modet sin forrige Leilending Knud Nordal om at forskaffe Gaarden forsvarlig; og derom søge mindelig forlig at omkostninger kunde sparis; dette forklarede Knud vel at være skeed en tale derom med hands huustrue, men ej med hand selv, dog kunde hand ikke negte at hands Koene hafde advaret ham derom.

Derpaa begave vi os Gaardepartens Huuser, som Knud Anders/øn Nordall paa hands brugende part udi Nordal hafde besiddet fra hvilken Gaard hand er affløt, at besigtige, og først

1. Borrestuen, hvilken fattedis til Tag Tolv Vaager Næver á 12 s/killing vaagen 1 rdr 3 merker 0 s/killing, til Gulv i Stuen tre tylter Bord á 1 mark 12 s/killing t/ylten med Kiørsel 5 merker 4 s/killing; femb tillaaser á 4 s/killing stykket 1 mark 4 s/killing tvende fiøler til benk á 6 s/killing stykket, 12 s/killing. Svalen ved Vestre siden af Stuen med Soler, Standere, Næver og Bordtag 1 rdr.
2. Buen fantes forsvarlig naar 1 tylt Bord forskaffis for 1 mark 12 s/killing og 1 Liige for 6 s/killing.
3. Skykken Gandske borte, hvilken vil kaaste med alt af Staver, tverstokker, tag, Sper, Troug, bordtag, Næver og ardbeidsløn og torvelder, sampt Krografter 6 rdr 3 merker.
4. Melkestuen, fattedis til Gulv, og Bordtag trende tylter Bord á 1 mark 12 s/killing t/ylten 5 merker 4 s/killing og til Tag 3 Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen 2 merker 4 s/killing.
5. Ildhuuset fattedis 3de Svilder, tag, Bordtag, Næver, Spær Trog, som alt vil kaaste med Ardbeidsløn 5 rdr.
6. Florene til fæet og Smaaqvæget, derids reparation vil kaaste med ardbeidsløn og alt tilbehør, som fornødendheden e.sigerer 6 rdr 3 merker.
7. Laden fattedis 16 Vaager Næver á 12 s/killing Vaagen 2 rdr, en tylt Bord til Bordtag 1 mark 12 s/killing een Solestok 1 mark en Saumdrejel 2 s/killing og tvende Spær á 6 s/killing stykket 12 s/killing.
8. Blev spuurt efter et Qværnehuus; hvortil af Knud blev svaret at det var ført op i Gaarden til et Kalvehuus hvor det endnu er bestaaende til Gaardpartens nøtte;

Er da summen paa denne Gaardeparters huusers brøstfeldighed, som af Knud Andersøn Nordal bør svaris 25 Rdr 4 merker.

Dernest blev talet om Gierdisgaardens Brøstfeldighed, hvilken nu *forsildig er at beskue, saasom først en anden Mand gaardeparten har andtaget og den ej førend nu er paaanket som ved Kaarsmisse udi Grandernis sammenkaldelse burde skee, foruden det at Knud Anders/øn siger sig den loufør at have giort;

Thi kand Retten ej sig dermed denne sinde befatte siden der ingen Vidner er, som om dends brøstfeldighed da Knud dend forlod, nu forklaring kand giøre.

Saavit denne dag forrettet.

Dernest specificeris i følge af den Allernaadigste udgangne forordning af 24 Febr/uarij 1708 hvad Omkostninger paa denne forretning vil tilgaae; Sorenskriverens dagis fortæring paa hands reise 4 merker Skyds paa hands egen bekostning til Aastæden 4 merker 8 s/killing, dagens forretning 2 rdr Skyds hiem igien til Bergen med 3de Mænd 6 Mile 1 rdr 3 merker forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing, denne forretnings beskrivelse 2 merker, forseiglet

1718: 168

Papiir til forretningen 1 mark 8 s/killing; Mændene hver for deris Umage 1 mark er 1 rdr; Bøidelensmanden for at tilsige og Varsle 2 merker, til sammen 7 rdr 1 mark 4 s/killing
Og som samme Allernaadigste forordning befaller at mand og skal paakiende hvem Omkostningerne skal tilsvare, saa, efterdi Knud Andersøn Nordall er befunden skyldig udi Aaboden som paalagt er og saaledis foraarsaget den beneficerede Jorddrot Velærværdige Mag/ister Nicolaus Stabell til denne Rettis forhandling at skride ved sin ilde adfærd med Gaardepartens huuser, da tilfindis Knud Nordal at betale Citanten Mag/ister Stabell, foruden Aaboden, som efter specification beløber sig til 25 rdr 4 merker \end/ og denne Processis forvoldte Omkostning med 7 rdr 1 mark 4 s/killing, til sammen 32 rdr 5 merker 4 s/killing.

Anno 1718 d/en 8 Octobris er, efter Jordejeren Velædle og Velbyrdige Wilhelm Hanssens Begier, holdet Besigtigelse paa dend Gaard Nore-Niøten i Lindaas Schibbrede og Nordhordleehns fogederi beliggende, med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem opnefnte Mænd Lensmanden Mikkel Oenæs, Mons Lechvold, Mikkel Schornæs, Nils Niøten, Thommes Solem, Jacob Synnevaag,
Nemblig til at besigtige frafløtte Mikkel Nilsøns Niøtens gaardeparters huuser og derpaa ligge forsvarlig Aaboed, udi hvis sted er tilfløt paa Gaarden Niøten igien Lars Lars/øn Niøten;
Mikkel Niøten nu boende paa Hopland møtte og Var nærværende og giorde ingen indsigelse imod Varselen,
Thi blev efter Citantens Leilendings Lars Niøtens begier begyndt besigtelsen og først besigtiget
Borrestuen eller Røgstuen; som indvendig fantis forsvarlig, naar Gulvet med 4re tylter Bord á 1 mark 8 s/killing t/ylten forskaffis 1 rdr nok fire tillaaser á 3 s/killing st/ykket 12 s/killing ardbeidsløn dertil 1 mark 8 s/killing til den ene fiøl til benken 1 mark paa den østre side af svalen fattedis 8tte bord som Kaaster 1 mark, 1 huusvals træe 8 al/en 8 s/killing
Næver 2 Vaager 1 mark 8 s/killing til sammen dette huus 2 rdr 4 s/killing.
Dernest Boen ved stuen imod sør staaende: fattedis 1 torveld paa østre side 6 al/en lang 6 s/killing og 4re Vaager Næver 3 merker, ardbeidsløn dertil 1 mark til sammen 4 merker 6 s/killing.
Derefter Ildhuuset med *Skiøkken fattedis 1 torveld 7 al/en 7 s/killing Næver 4re Vaager *Næver 3 merker, ardbeidsløn 1 mark til sammen 4 merker 7 s/killing.
Derefter 2de florer, som fattedis 1 tylt Spær á 2 merker 4 T/ylter troug á 1 mark 8 s/killing 1 rdr, 2de torveld á 12 al/en 1 rdr 8 s/killing Næver 30 Vaager *Næver 3 rdr 4 merker 8 s/killing Bordtag og trel i floren 9 t/ylter bord 2 rdr 1 mark 8 s/killing 8tte opstandere 4 al/en lang á 4 s/killing stykket 2 merker 3de spær i brøstet á 9 al/en 8 s/killing til sammen, Ardbeidsløn dertil 2 rdr, øpstekroger 8 st/ykker for 8 s/killing 2de sædstræe á 12 al/en 1 mark 8 s/killing til sammen 10 Rdr. Den anden efter specification 2 rdr 3 merker.
Floren at forbedre i alt vil kaaste 10 Rdr.
Bliver saa dette huusepartis Aaboed 26 Rdr 1 s/killing.

1718: 168b

End fantis en flor paa øde Toft opsatt, som har overstaaet den Tid som loven omtaler den burdte Være fløt udi, Thi kunde Retten indtet befatte sig dermed denne gang, efterdi det Var en particulair sag, som Var imellem ejeren og ham;

Saaledis denne dag denne forretning fuldendet.
Dernest *speciferis efter deris Kongl/ig Maj/este/t(s) allernaadigste forordning omkostningerne til denne forretning. Sorenskriverens forretnings reise paa hands egen Omkostning 3 merker 2de mile dagens fortæring 4 merker dagens forretning 2 rdr, forseiglet papiir 1 mark 8 s/killing beskrivelse 2 merker, forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing, Reisen herfra til Brudeknappen 1 mark 8 s/killing, er 4 rdr 1 mark 4 s/killing, Lensmanden og Mændene for deris Umage 1 rdr 2 merker, til sammen denne forretnings Omkostning 5 rdr 3 merker 4 s/killing.
Da som deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning udtrykkelig mentionerer at retten skall paakiende hvem Omkostningerne skal betale, saa, efterdi Jordejeren har Været nødsaget til denne forretning at begiere og Mikkel Niøten allene skyldig udi Aaboden, saa tilfindis hand foruden den paalagde Aabod 26 Rdr 1 s/killing, endogsaa at svare denne forvoldte Omkostning med 5 rdr 3 merker 4 s/killing, til sammen 31 rdr *4 merker *4 s/killing.

Anno 1718 d/en 13 Octobris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Søreide, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Nils Borge, Mons Grimen, Arne Totland udi Knud Riples Sted, Rasmus Biørndal, Arne Totland, Stephen Mittun, Nils Dyngeland og Simen Mittun med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit:
(1.) Deris Kongl/ig Maj/este/ts Allernaadigste forordning om Krigsstyren for 1718, dat/erit Kiøbenhafn d/en 26 Apr/ilis 1718. Item Rente Cammeretz taxt paa Nordhord og Wos fogederie for 1718 4600 Rdr.
2. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning om Pærlefangsten udi Christiansands og andre Stifter, dat/erit Kiøbenhafn d/en 28 Maj 1718.
3. Slotzlovens anordning om Høeskat af Bergens Stift, som skal for 1718 betalis af hver fuld Gaard 4 rdr 3 merker dat/erit Aggerhuus Slot d/en 30 Maj 1718.
4. Ditoes Anordning af 19 Sept/embris 1718 om samme Høeskat, hvorudi den er bleven modererit til 3 rdr af hver fuld Gaard.
5. Deris Høiædle Velbaarendhed og Velædle Velbyrdighed Biscop Smidts taxation over dagskattens taxation for 1718 paa geistligheden.
6. Det høikongl/ig Rente Cammers anordning af dat/o Rente Cammeret d/en 11 Junij 1718 at af hver leg (legd) skal betalis nu og herefter aarlig Munderingspenge 3 rdr.
7. Deris Høiædle Velbaarendhed Stiftbefalingsmand Undals anordning om opbud paa Børsemænd og *Værbare Mænd til Landets defension dat/erit Bergen d/en 4 Octobr/is 1718.
8. Rente Cammeretz ordre om Executions indrivelse med resterende Skatter af dato Rente Cammeret d/en 23 Julij 1718.
9. Lars Bruns advarsel til alle at ingen med efterskrevne Skatskyldige

1718: 169

maa handle *er (e/lle/r?) kiøbe Jordegods, førend deris Kongl/ig Maj/este/t for sine resterende Skatter er Vorden fornøjet, nemblig H/er/r Cammer Raad Schreuder, som skal restere 113 rdr

6 s/killing H/er/r Amptmand Frimand 12 rdr 1 mark 5 s/killing H/er/r Byefoget Hans Ruus 3 rdr 7 s/killing Mad/a/me Catharina Wolptmands 26 Rdr S/a/l/ig/ Ane Mikkels Arvinger 41 rdr 5 merker Jonas Russis Enke 13 rdr 1 mark 12 s/killing dat/erit Bergen d/en 12 Octobr/is 1718.

10. Henrik Wessels udgivne Pante forskrivelse til S/igneu/r Jan von de Felde paa 200 Rdr, hvorfore er pantsat Kaabbermøllen paa Møllendall bestaaende med dets tilhørende, samme dat/erit Bergen d/en 5te Prilis 1718 ./.

Dernest blev igiennemløbet taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1718 med efterskrevne Mænd af Hougs Gield Nils Borge og Mons Houkeland, af Birkelands Sogn, Mons Grimen, Arne Totland, Nils Dyngeland og Arne Totland, af Phanøe Gield Mikkel skal Være Simon Mittun, Haaken Hornæs, Paal Øfstebøe, Mons Giellestad, Rasmus Biørndal af Domkirke Sogn, og Halver Biørndal.

D/en 14 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte, hvorda

Ole Nils/øn Tistad lod Tinglyse sin af Karl Walle og Ane Bratland udgivne Bøxelseddel paa 2 p/un/d 6 merker Smør og 1/2 huud udi Smøraas, samme dat/erit Bergen d/en 25 Maj 1718.

Biscop Smidtis udgivne bøxelbrev til Ane Andersdatter paa Solemsvigen, dat/erit Bergen d/en 16 Octobr/is 1715 ./.

Johan Garmands udgivne Bøxelbrev til Jens Hansen paa 1/2 løb 4 1/2 merker Smør udi Liland, dat/erit Bergen d/en 7 Januarij 1718.

D/en 15 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda med Sagerne blev foretaget og som ingen Kongens Sager af Lensmanden var indkaldet, Møtte

Velbaarne H/er/r Oberste Von Krog og gav tilkiende at have stevnt VelÆdle og Velbyrdige H/er/r Cammer Raad Hans Schreuder efter forrige tiltale.

Paa Cammer Raad Hans Schreuders Veigne møtte ingen, ej heller hand selv,

Stevnevidnerne Lars og Paal Søraase afhiemblede edelig at have stevnt ham med i dag er 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med ham selv paa hans boende Gaard Milde;

Velbaarne H/er/r Oberste von Krog møtte selv personlig for Retten og eskede Dom.

Afsagt.

Velædle H/er/r Cammer Raad Hans Schreuder, foreleggis end engang for alle at svare til nestholdende Ting directe og uden videre indvendig til Sagen, sampt samme Tid indgive alt hvad hand agter fornøden til sin Sags remonstrantze, saafremt, Retten ej da nødsagis til, efter Citantens i rette lagde Documenter at Kiende og dømme, til samme tid Vilde H/er/r Oberste von Krog producere hands endelige specificerlige paastand i Sagen til Rettens expedition.

1718: 169b

Joen Hougsdall stevner Baar Lund til at anhøre Elias Øfstebøis og Jon Samdals Vidnisbyrder over de ord, Baar Lund skal have udspred om Citanten;

Baar Lund møtte selv ikke, ej heller nogen paa hands Veigne;

Vidnerne Elias Øfstebøe og Joen Sambdal møtte ikke heller;

Stevnevidnerne Lars Myrdal og Nils Frotvet møtte for Retten og afhiemblede ikkun at have givet dem 9 dagers Varsel, thi *blev sagen henvises Sagen* til loulig stevnemaal.

Hans Scheje haver ladet stevne Brite Træet for Skieldsord udtalt om ham, til Vidner derom Lars Aase og Iver Birkeland.

Brite Træet møtte ikke ej heller nogen \paa/ hendis Veigne.

Vidnerne møtte begge og tilstode loulig at Være stevnt til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag.

Stevnevidnerne Ole Raae og Vincents Tistad afhiemblede edelig at have stevnt Brite Træet med i gaar Var fiorten dagis Varsil til dette Ting og til denne Sag.

For Vidnerne blev da først Eden oplæst og dem tilholdt deris Sandhed at udsige og først fremkaldet

Lars Aase, som efter Edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd udsagde: at hand fra Kirken en Søndag kom gaaendis, da gik hand Ved Veggen hvor Brite Træet boer, da sagde Hans Scheje til Brite, som ved huus veggen her sig selv sad, vil i nu Brite staa ved de ord i om mig og mine Børn har talt, saa har jeg nu to Mænd at høre samme ord, som Var attestanten og Iver Birkeland, efter dem kom handsis Koene og børn gaaende til samme huus, da siger Brite til ham og dem, gaar i ikke fra mig, skal jeg *ligge eder i hovedet med mine skoe; hvorpaa attestanten vente sig der fra og vilde ikke høre paa det, men gik hen og fik sig hos hende noget at drikke blev hand Var at Brite Træet slog til hansis datter Marrite med et lidet stykke træe; hvor da *hans *afstyrede; og som de gik der fra, løb Brite Træet efter dem og ref hovetklædet af forermelte hansis datter, kaste det imod Jorden og trædde paa det; lit derefter, som de gik derfra Og Vilde gaa hiem, løb Brite Træet enda efter dem, greb fat paa hansis Koene og skuede hende imod Jorden, og andre ord hørte deponenten ej Brite udsige end hon skieldede hansis Børn for *reigstebikkier.

Iver Børkeland blev dernest fremkaldet,, og efter edens afleggelse om sit Sandferdige Vidnisbyrd, sagde ej andet at have til at forklare end som forrige Vidnisbyrd.

Afsagt.

Berite Træet foreleggis til nestholdende Ting efter foregaaende Loulig Varsel at møde og erklære sig imod de allerrede første Vidnisbyrd, sampt Videre besvare Sagen, da og endelig skal blive dømt hvis Lov og Ret medfører.

1718: 170

Fogeden Lem haver efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals høirespective Resolution paa General Toldforvalters Gaarmands andragende af 3 Sept/embris 1718, ladet indkalde Nils Borge, Jacob Borge og Ole Borge, som \af/ samme hand(s) bortkomne Gods skal have kiøbt til at fremføre deris hiemmel eller derfore straffis efter loven.

Nils Borge og Jacob Borge møtte for Retten og tilstode Stevningens loulige Varsel; sampt forklarede at de haver kiøbt lærret af en, som kom reisende hos dem, Klæd som en Borger og udgivende sig for at Være kommen nylig fra Hamborg ved en Engelsk *fergat (fregat?), og hafde ført samme lærret med sig udi tønder, hvor det skulle bleven Vaat, og talte samme Mand tysk, som lærretet hafde og tilstod Nils at have kiøbt self 3de al/en for 3 merker og Jacob 1 al/en for 1 mark, som dog af hands Koene blev kiøbt udi hands fraværelse og Kunde hand da have til en 10 tolv al/en og blev anvist; og af Retten forseiglet, og aflagde Jacob Borge for Retten sin ed at have givet for dette lærrit, som hand afviste og af dend persohn kiøbt 1 mark al/en og dette lærret var det samme som blev kiøbt.

Fogeden paastoed at de dog burte *mulitteris for deris forseelse efterdi de haver kiøbt med Ubekiendte Persohner.
Nils *Ascheland giorde sin ed for Retten det hand aldri enten viste eller kunde tenke at samme kunde ulovlig være tilkommen, saasom den hand kiøbte med først Var Vel klæd, siden talte tysk, udgav sig for en nylig ankommen Mand fra Hamborg og Waanligt er at saadanne omfarer og altid har omfarit.

Afsagt.

Efter deris edelige forklaringer for Retten giort og de anviste Varer, kand Retten ej ansee dem skyldige, men frikiender dem for Lovens straf i dette tilfelde.

Lensmanden Ole Totland haver ladet indkalde 2de Vidner Arne Totland og Nils Dyngeland, udi hvis sted sad Retten igien Ole Raae og Halvor Biørndal, saasom samme tvende Mænd vare laugrettismænd i Aar til at edelig *forklære om ikke de tvende delinqventer \ Ole Ols/øn og Brite Olsdatter / som vare halvsødskende og fra livet bleve dømte for deris barneavling sammen, blev sat til *Væretægt og Kost hos ham fra Nytt Aars dag 1716 og til 2de dager for S/anc/t Hans dag 1716; hvor imidlertid de af Citanten er bleven med Kost og Vareteigt forsiunede; som er til sammen 23 Uger; hvorpaa en efter anden aflagde deris edelige depositioner at dette sig sandferdig forholder, saaledes at samme delinqventer bleve af fogeden S/a/l/ig/ Weilandt leverede til Lensmanden Ole Totland fra Nytt aars dag 1716 og til tvende dager for *Nytaars dag (St. Hans dag) 1716 og hos samme Kost og Varetegt bleve forsiunede; hvilket Lensman-

1718: 170b

den under Rettens forseigling beskreven Var forlangende som blev Consenterit.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1719 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamle, som tilforne haver aflagt deris Laugrettesed Halvor Biørndal, Jacob Thorsøn Bratland, Elias Riple, Albert Tistad, Wincents Tisted, Paal Schiold og tvende Unge, som først for Laugmanden efter loven haver at aflegge deris Laugrettesed Peder Hennøe og Ole Sandal.

Sluttelig blev restanterne, saavel for ordinaire som extraordinaire skatter for Retten lydelig oplæst confererede og rigtig befundne og af Retten forseiglede.

Anno 1718 d/en 17 Octobr/is er holdet Alminnelig Høste- Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue udi Buchen, nærværende Kongl/ig Maj/este/t(s) foget over Nordhordleehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Nils Bildøen, sampt edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Knud Bache, Nils Arefiord, Christen Knapschoug, Ole Waage, Ingebrigt Bielkerøen, Ole Landraa, Ingebrigt Toften og Ole Lerøen med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret er først publicerit alle de Allernaadigste forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 168 findis extraherede.
Dernest blev publicerit

(1.) Biscop Schmidtis udgivne Bøxelbrev til Paal Monsøn Foldenæs paa 1 fierding tosk udi Fondenæs, dat/erit Bergens Bispegaard d/en 18 Junij 1718.
2. Ole Baarnemands udgifne Bøxelseddel til Ole Frederiksøn paa 1/2 Vaag fisk udi Spield, dat/erit Bergen d/en 14 Januarij 1718.
3. Mette Ranfsbergs udgivne Bøxelbrev til Lars Dideriksøn paa 1 huud 3 merker udi Selstøe, dat/erit Bergen d/en 31 Maj 1718.
4. Anders Bachis udgifne Bøxelbrev til Anders Anders/øn paa 3 Spand fisk udi Worland, dat/erit Bache d/en 23 Apr/ilis 1718.
5. Ane Pedersdatter Bildøens bøxelbrev til Engel Hansøn paa 1/2 Vaag fisk udi Bildøen, dat/erit Buchen d/en 17 Octobr/is 1718 ./.
6. Stephen Aagotnæssis udgivne Bøxelbrev til Mikkel Jacobs/øn paa 1 p/un/d 3 merker fisk udi Aagotnæs, dat/erit Buchen d/en 17 Octobr/is 1718.
7. Jesper Stochofs udgifne Skiøde til Seig/neu/r Joachim Schram paa hands Kaabbermølle med tilhørende redskab, sampt hos staaende Bygninger og Værelsen tillige med dend dertil hørende Qværne-Mølle og hos staaende Stald dat/erit Bergen d/en 24 Februarij 1718.
8. Seig/neu/r Joachim Schrams udgifne Skiøde til S/igneu/r Henrik Wessel paa forrige Møller ham af S/igneu/r Stochof soldte, dat/erit Bergen d/en 5 Apr/ilis 1718 ./.
9. Mag/ister Ole Storms udgifne Bøxelbrev til S/igneu/r Henrik Wessel hands hustrue og deris Arvinger paa Møllegrunder og engeslette dat/erit Bergen d/en 21 Maj 1718.

1718: 171

D/en 18 dito blev Retten igien sat med foranførte, hvorda med Skatternis oppebørsel først blev foretaget.

Knud Bache lod for Retten opliuse endeel Børne-Penger til nogle og fembti Rixdaler, Rangele Hendriksdatters Børnebørn Johannes, Hans og Nils Olsønner og Peder Olsøn tilhørende, hvorfore hand Var sat til formynder, om nogen imod samme summa som hand for Retten anviste for Rente vilde andtage, men som ingen indfandt sig eller dem var begierende for aarlig Rente, maatte hand samme Penger til forvaring antage dette begierede hand af Rettens Middel beskreven, som ham blev bevilget, saasom hand samme til befrielse for sig i sin Tid necessiterede (Eng.: Necessitate = nødvendiggjøre).

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1719 Retten skulle betiene, nemblig Sex Gamble, som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed Ole og Anders Bache, Anders Nipen, Ole Biørøen, Lars Trengereid, Iver Landraa og 2de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge efter loven deris Laugtings eed, nemblig Mikkel Knuds/øn og Ole Eide.

D/en 19 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte Og som ingen Sager enten af Kongens eller andres Vare indstevnte blev først forseiglet den over den Allernaadigste paabudne dagskat for 1718 forfattede Taxation,

Dernest blev restantzerne, saavel paa de ordinaire som extraordinaire skatter for Almuen lydelig oplæst efterat de vare forfattede, med Bøndernis Bøger confererede og rigtig befundne og deraf af Retten forseiglede.

Mons/ieu/r Peder Jensen Sundts fuldmægtig lod oplæse en restantze paa endeel udestaaende

Skatter for 1711 nemblig 2 rdr 6 s/killing, som og blev forseiglet.

Og saaledis blev nu dette Ting dennesinde endet og ophævet.

Anno 1718 d/en 21 Octobris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Tingstædet Frechau nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Anders Tveten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jacob Thommes/øn Rong, Joen Heggøen, Rasmus Hougland, Jan Rong, Magne Huusebøe, Arne Tieldstad, Mons Frechau, og Mikkel Sæle med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var bleven sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 168 findis extraherede.

Dernest blev publicerit Paal Nilsøn Heggøens udgifne Skiøde til Nils Olsøn Heggøen paa 1/3 deel udi Gaarden Heggøen med ald dendz tilhørende Herlighed af Laxevaager og alt, dat/erit Bergen d/en 7de Sept/embris 1718.

1718: 171b

Velbyrdige frue Magdalena Fleischers udgifne Panteforskrivelse til Velædle Stiftamptskriver Severin Seehuusen paa 668 rdr 2 merker 4 s/killing, hvorfore er pantsat for samme Capital med paaløbende Rente efterskrefne Gaarder i Herløe Schibbrede Eicheland 1 løb Smør 1/3 t/ønne Malt, udi Radøe Schibbrede Indre Helle 2 løber Smør 1 1/2 t/ønne malt Nordre Waagenæs 1 løb Smør 1 t/ønne Malt, *Nordre Wagenæs 1 løb Smør 1 t/ønne Malt*, Hodneland i Lindaas Schibbrede 2 p/un/d Smør 1/2 t/ønne Malt, udi Gulens Schibbrede Store Høvigen 1 løb Smør Malt 1/2 t/ønne Store Matre 1 løb Smør 1 faar, udi Echanger Schibbrede Dyrdal 1/2 løb S/mør Malt 1/2 t/ønne Tofte 2 løber Smør 1 faar, Asgaard 1 p/un/d 18 merker Smør 1 faar, Store Sethre 1 løb Smør 1 faar dat/erit Bergen d/en 23 Febr/uarij 1718.

Bodil S/a/l/ig/ Jonas Heltis udgivne bøxelbrev til Knud Johans/øn paa 1 p/un/d 10 merker fisk udi Gaarden Nore-Sæle; dat/erit Berg/en d/en 21 Julij 1718.

Marthe S/a/l/ig/ Diderich Lampes udgifne Bøxelbrev til Ole Johans/øn paa 1/2 pund fisk udi Nesse, dat/erit Bergen d/en 12 Maj 1718.

Zidsele Kaasis S/a/l/ig/ Jonas Lilienschiolds udgivne bøxelseddel til Erik Rasmusen paa 1/2 løb Smør udi Bratshoug dat/erit Herløe gaard d/en 22 Junij 1718.

Velbaarne frue Zidsele Kaasis udgivne advarsel til alle at ingen kiøber eller handler med Jomfrue Birte Lilienschiolds fuldmægtig efterskrefne Gaarder Tieldstad, Harchestad og Eide førend hende af ermelte hendis Jomfru datter er skeed fornøjelse for sin forstrekning og afkald meddelt for sit formynderskab, samme dat/erit Bergen d/en 21 Sept/embris 1718.

D/en 22 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte hvorda, efterat Skatterne vare oppebaarne, saa vit dennesinde var at bekomme, blev foretaget med Sagerne og hafde da

Joen i Floen ladet stevne paa sin hustrues Ane Rasmusdatter Floens Veigne, Rasmus Floen fordi hand haver tillagt hands huustrue at have staalet fra ham høe og andet alt til strafs lidelse efter loven og vedbørlig satisfaction for hands udspredde tale;
Dend indstevnte møtte for Retten og vedstod Louligen at være loulig stevnt for denne Sag, men fragik ikke at have beskyldt hende for denne Sag eller noget saadant tillagt hende Citantens huustrue;
Citanten paastod at dend indstevnte burte *purgere (Eng.: Purge = bl.a. rense) sig med sin Eed; men Citanten blev af Retten tilspuurt om hand hafde Vidnisbyrd, som det sigtede kunde afbevise ? hvortil hand svarede nej, men have siden beskikket ham derfor da hand samme haver fragaaet.
Den indstevnte forklarede at være beskyldt af Citantens \Koene for/ tyveri, som hon og fragik og hand efter tilspørgelse at fragik at manqvere Vidnisbyrd.
Kongens foget paastoed, at efterdi her under verserer Kongens Sigt, der da bør dømmis efter Kongens Lov.

Afsagt af os alle samptlige

Som baade Citantens Huustrue Ane Rasmusdatter sigter Rasmus Fløen for at have beskylt sig for Tyverie, som af ham er bleven benegtet og af hende

1718: 172

ubevist og Rasmus Fløen ligeledes tillegger Ane Rasmusdatter det samme om sig at have udtalt, hvilket af hende ogsaa benegtis og af ham er bleven ubeviist og beggis deris Adfærd uskikkelig er; saa kand Retten ej andet udfinde, end de for deris Uforligelighed og kaadmundendhed bør begge, en hver for sig Give til de fattige 1 rdr inden 15 dager Under Nam; hvilke penger af Rettens Middel til de meste nødlidende udi fogederiet skal vorde uddelt, paa det saadan ubevislig kaadmundendhed kunde derved hemmis.

Lensmanden Anders Tveten haver ladet indkalde Gundele Olsdatter til at forklare hvem hendis Barnefader er;
Gundele Olsdatter møtte for Retten og forklarede at hendis Barns fader er Knud Hansøn Hennøe, som er udCommederit for Matros - eller Marin Soldat;

Samuel Stien haver ladet stevne Rasmus Hougland at levere sig til bagers 1 Sølv forgylt spende, som til ermelte Rasmus Hougland af Citantens Koene for 14 merker er sat til forsikkring for endeel Veed eller Bolverk, som Citanten hos ham for ermelte Varer hafde nedsat til forsikkring; og som ermelte Rasmus Hougland ham det *denegerer og derfore prætenderer Renter, som ham aldrig ere lovet eller tilsagt, og hand end har faait sine penge 14 merker danske, saa paastaar hand Dom til sit godsis igiengivelse;
Rasmus Hougland tilstod herfore at Være loulig stevnt;
Citanten blev tilspuurt om samme Spende hos ham paa Rente var nedsat; hvortil hand svarede nej.
Rasmus Hougland blev tilspuurt om hand kand bevise at samme hos ham paa Rente Var nedsat; hvortil hand svarede nej. Rasmus Hougland blev tilspuurt om ham ikke allerrede er betalt penger af Citanten for Spendet, hvortil hand svarede jo ? og at samme penger ham blev leverit Søftesok (Syftesok = 2/7) i Sommer; Rasmus Hougland blev tilspuurt hvorfore hand ikke til Citanten har leverit Spendet efterdi pengene ham er betalt, hvortil hand svarede at

hand formeente sig at burde have leje derfore; men Citanten forklarede som *for (før) det ej at have udlovet.

Afsagt.

Efterdi Rasmus Hougland allerrede er leverit af Citanten Samuel Stien 14 merker danske for det for Bolverk hos ham til forsikkring nedsatte spende og end ikke kand afbevise at samme hos ham af Samuel Stien for Rente har været udsat eller nedsat, saa holder Retten det billigt at Rasmus Hougland leverer Citanten Samuel Stien sit nedsatte Spende til bagers uden nogen videre Rentis erleggelse inden 15 dager under Nam.

1718: 172b

Dernest fremstillede sig for Retten Rasmus Olsøn af Bergen som den 17 Octobris imod aftenen af Guds *Vair (Væir) og Vind Kuldseiglede her paa Byefiorden imod Flødskallen ved Salhuus landet liggende og samme tid Er kommen paa Kiøllen tillige med hands medCammerat Lars Nilsøn i Bergen boende, af hvilken baadekiøl hand af Landets almues Mænd er bleven bierget, men mistet aldt sit medførende Gods 3 T/ønner \fransk/ Salt og 2de t/ønner Malt, sampt endeel tobak og 1/2 Anker Enkelt brendeviin, sampt Baaden sønderslagen; hvorom ham begierede Almuens Vidnisbyrd; men som biergerne ej for retten Vare tilstæde, uden Opsidderne paa Gaarden Frechau Mons \og Johannes/, som berettede at samme Aften blev hand ført til ham af biergerne snart halvdød, men hvad hand kand have mist ved de ikke uden baaden; at Være sønderslagen \ved Heggernæsset udi Herløefiorden/ uden hos dem er bleven opført 1 t/ønne Malt, som blev bierget og 1 liden Kagge brendeviin.

Siden blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for den allernaadigste paabudne dagskat for 1718 forfattet for Almuen med efterskrefne Mænd Lensmanden Anders Tveten Anders Ramnanger, Niels og Clemmet Hougland, Rasmus Nore Hougland, Anders Viig, Jacob og Jan Rogn, Mikkel Søre Sæle, Joen Heggøen, Arne Tielstad, Magne Huusebøe, Peder Landsviig, Gudmund Hielmen, Jonas Tosken, Halver Holme, Samuel Stien, Niels Erstad, Anders Dahle, Mons Frechau og siden oplæst og af samptlige forseiglet.

Derefter blev restantsen saavel paa ordinaire, som extraordinaire skatter for Aar 1718 forfattet, for Almuen oplæst med Bøndernis Bøger Confererit og rigtig befunden og af samptlige Rettens Middel forseiglet.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1719 Retten skulle betiene Jonas Tosken, Arne Refskaar, Baste Siurdal, Iver Hopland, Gregorius Willums/øn Hougland, og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed, Halver Ols/øn *Toskem (Toskem/Toskeim ligg i Alenfit sk.r. Tosken/Toska i Herdla), Nils Alføen, og Rasmus Monsøn Frommereide.

Endelig blev forfattet af Mons/ieu/r Peder Jensen Sundts fuldmægtig tiener restantse paa endeel skatter for aar 1711, beløbende sig til 15 rdr 9 s/killing, som og for Almuen blev lydelig oplæst hvorimod ingen indsigelse er bleven giort, thi er den udstæd under Rettens forseigling til executions inddrivelse.

Anno 1718 d/en 24 Octobris er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Reistad, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Nils Burkeland udi Stephen Eidis sted, Anders Ascheland udi Ole Eidis sted, udi Ole Reistads sted Mons Ascheland, Magne Houge, Ole Rønhofde, Nils Restad, Baste Mons/øn Reistad og Baste Johans/øn Reistad med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var

1718: 173

bleven sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og erbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de Allernaadigste forordninger og anordninger sampt høi-øfrigheds Befalinger som fol/io 168 og 169 findis extraherede.

S/igneu/r Henrik Kulenkamps udgivne Skiøde til Stiftamptskriver Severin Seehuusen paa en deel Jordegodz og særdelis udi Mielde Schibbrede Hofden 1 løb Smør dat/erit Bergen d/en 13 Apr/ilis 1718 ./.

Seeverin Seehusens udgifne bøxelbrev til Ole Jons/øn paa 1/2 løb Smør 1 Mæle Malt udi Kleveland, dat/erit Berg/en d/en 29 Julij 1718.

Dernest blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1718 foretaget med Mielde Schibbredis Almue med efterskrefne Mænd, Lensmanden Johannes Øfste-Mielde, Anders Ascheland, Baste Mons/øn Reistad, Johannes Johans/øn Øfste-Mielde, Nils *Riestad, Baste Aaudestad, Johannes Houge, Gutorm Hundhammer, Ole Hartvet, Mons Øfste Mielde, Anders Hafre, Baste Røskeland, Ole Birkeland, Baste Johans/øn Reistad, Magne Houge, Baste Røskeland, Aamund Greve, Ole Rønhofde, Niels Burkeland.

D/en 25 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda først blev begyndt med Skatternis annammelse og continuerit til Natten.

D/en 26 dito blev Retten igien sat sammestedz, hvorda først blev foretaget med Sagerne og Som Kongens Sagefalds Sag var indkaldet, blev dend først forhandlet og hafde da

Bøidelensmanden Johannes Øfste Mielde til deris Kongl/ig Maj/este/ts interressis beobagt, haver ladet stevne Rangvei Monsdatter, efter forrige tiltale \til/ sine Bøders erleggelse og at nafngive for Retten hvem hendis Barns fader er.

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendis Veigne;

Stevnevidnerne Magne Houge og Skafferen Mogens Weset afhiemblede edelig at have stevnt hende udi hendis Huusbondis Jan Altonais huus med i gaar Var 21 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med hende selv.

Fogeden paastod at efterdi hon nu tvende Ganger er given Varsel for denne Sag, hon da maatte paaleggis at møde til neste Ting under en anselig Mulct, saasom herunder baade verserer deris Maj/este/ts høje interresse, saa og større synd herunder kand ligge *skuilt (skiult) end mand ved, som derved og kunde gaa ustraffet og i øfrige paastod Dom til Bødernis erleggelse.

Afsagt.

Efterdi Rangvei Monsdatter først befindis Loulig stevnt og efter Laudags foreleggelse ej møder

1718: 173b

eller lader svare til Sagen, langt mindre efterlever forrige kiendelse om at nafngive for Retten hendis Barnefader, da tilfindis hon først at bøde for begangne Løsagtighed og Barneavling efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter loven; og foreleggis hende end under 4 rdr *stafbøder (straf-), foruden forrige, til først holdende Ting at møde persohnlig og nafngive hvem hendis Barns fader er, og det, om ikke efterlevis, under nam at udsøgis, saasom Retten ingen undskyldning i denne Sag kand ansee, efterdi deris Maj/este/t(s) interresse herunder verserer.

Mad/a/me Alida Gaarmands lader stevne sin forrige Leilending Ole Halvorsøn Rodland at betale sig resterende Landskylder og 3dietage til sammen 10 rdr 3 merker 12 s/killing og betale hende derforuden denne Processis Omkostnings erstatning.
Af Stevnevidnerne møtte ikkun Skafferen paa Weset og ej dend indstevnte, thi blev Sagen henvist til loulig stevnemaal.

Derefter blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1718 for almuen oplæst og af foranførte forseiglet.

Siden blev restantzen saa vel paa de ordinaire som extraordinaire skatter for Almuen lydelig oplæst, saavelsom for 1717 som 1718 og med Bøndernis Bøger Confererit og rigtig befundne, thi blev den af Retten forseiglet.

Sluttelig blef opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1719 Retten skulle betiene, nemblig 6 gamble, som tilforne Retten haver betient, Anders Stokke, Anders Hafre, Haldor og Knud Vikno, Niels Aasem, og Johannes Johans/øn Øfste Mielde, og tvende Unge, som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugrettiseed, Thommes Reistad og Erik Hechland.

Anno 1718 d/en 27 Octobr/is er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre Arne nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Peder Larsen Arnetvet og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Johannes Tveten Mons Sem, Baste Goupaas, Tørres Arne, Tørres Skrejen, Erik Arnetvet, Johannes Bresten, og Gregorius Toft med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og høiøfrigheds Befalinger som fol/io 168 og 169 findis extraherede.
Derefter blev publicerit
(1.) Mademoiselle Ane Ottisdatter tillige

1718: 174

med hendis Curators ærværdige Mag/ister Caspar Røimers (Rømers) underskrivelse, udstedde Skiøde til Velædle Severin Seehusen paa 1 1/2 løb Smør udi Dall (Dale i Arne sk.r.) i Hougs Gield, dat/erit Berg/en d/en 10 Sept/embris 1718.

2. Velbyrdige Jomfrue Ane Margrete Lilienschiolds udgivne Odels Ret og penge-Mangel paa Gaarden Hougland i samme Arne Schibbrede beliggende, dat/erit Berg/en d/en 24 Octobr/is 1718.

3. Peder Larsøn Arnetvetz af fogeden gifne bestalling til Lensmands Embede udi Arne Schibbrede dat/erit Stenegaard d/en 21 Julij 1718 ./.

Dernest blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1718 med efterfølgende Mænd foretaget Lensmanden Peder Larsøn Arnetvet, Johannes Ols/øn Tuenæs, Johannes Tuenæstvet, Mons Seim, Baste Gaupaas, Tørres Arne, Mons Helle, Mons Stanghelle, Ole Kirke Brudvig, Tørris Skrejen, Erik Arnetvet, Johannes Bredstein, og Gregus Toft.

D/en 28 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda blev foretaget med Skatternis oppebørseler og continuerit til Klokken 11 om Natten, da mand med samme for retten opbrød den Aften.

D/en 29 dito blev Retten igien sat med foranførte hvorda først blev continuerit med Skatternis anammelse, som ej dagen tilforne for Nattens hielp kunde expederis og derefter foretaget med Sagerne, og hafde da.

Bøidelensmanden Peder Larsøn Arnetvet ladet stevne paa Anders Brudvigs Veigne Knud Røberg for skieldsord og Blodhug eller blodslag øvet uden aarsag imod Anders Brudviig til Vidne Mikkel Garnæs og Magne Arne, alt til strafs Lidelse efter loven.

Anders Brudvig møtte for Retten, men Knud Rødberg ikke, ej heller nogen paa hands Veigne efter 3de gangers paaraabelse.

Stevnevidnerne Nils Trengereid og Nils Arne møtte og afhiemblede edelig at have stevnt ham loulig for denne Sag og talte med ham selv paa hands Gaard Rødberg.

Vidnerne møtte og for Retten og ej modsagde Stevnemaalet;

Citanten forklarede at Knud Rødberg haver beskyld ham for \en/ skielm, som hand ikke har ladet *upetalt (upaatalt) kundet hengaa, siden hand vil haabe ingen skall have aarsage at paatale ham saaledis, foruden det hafde Knud Rødberg og foraarsaget ham blod af hands andsigt ved hands adfærd.

Hvorpaa Vidnisbyrdene bleve fremkaldede og først

Magne Arne, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde saaledes: at da lensmanden tillige med en stor Deel Almue var samlet paa denne Gaard Yttre Arne og mesten deel hafde oppebaarit restantserne, kom Anders Brudvig fra Søen

1718: 174b

og op til dem hvor de sad i Stuen og klagede at Knud *Berge skulle have skieldet ham for en skielm og medførte samme tid med sig en blodig klud, som hand sagde at have faaet ved Knud Rødbergs adfærd og var samme Tid blodig paa Næsen, men hvorledis hand hafde faaet det kunde hand ikke sige, men da Knud *Berge indkom med ham negtede Knud *Berge ikke at have jo skieldet Anders Brudvig for en skielm, men hvorledis tilforne Var passerit dem imellem kand hand ej vide;

Mikkel Garnæs blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede eenstemmig som forrige Vidne: og bleve deris forklaringer for Retten oplæste og end af dem tilstaaede:

Afsagt.

Knud *Berge foreleggis laudag til neste Ting at møde og svare til Sagen til Videre Rettens opliuslighed, sampt erklære sig imod de allerrede førte Vidnisbyrd.

Fogeden hafde ladet stevne Lars *Fosmars (Fosmark) og Mons Stanghelle for øvede slagsmaal udi et Barsøl paa Stanghelle Vidnerne derom Mons Helle og Johannes Stanghelle, alt til strafs lidelse efter Loven.

Begge de indstevnte møtte for Retten og tilstode louligen at Være stevnte for denne Sag og fragik Søgningen.

Vidnerne Mons Helle og Johannes Stanghelle møtte og forklarede at Være loulig stevnte til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag:

Og blev først Mons Helle fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: at nu forbigaaende S/anc/te Hans tid et Aar siden var hand udi et barsøl paa Stanghelle, saa hand at Lars Fosmark og Mons Stanghelle vare sammen frem paa gulvet og Usamde, og drogis i haaret sammen og bar det saa ner fra benken med dem og Mogens underst, mens Vare begge meget drukne; men hvad ord der passerede imellem dem kand hand sig ikke egentlig erindre; hvilken forklaring for ham for Retten blev oplæst og tilstaaet saa at Være som indført er;

Det andet Vidne Johannes Stanghelle forklarede edelig efter edens afleggelse saaledis: at hand derom ej er vidende, siden hand ej var inde.

Fogeden begierede Tid til neste Ting at indkalde Ingeborg Fosmarken og Aamund Helle, til videre forklaring i denne Sag, som retten bevilgede.

Fogeden efter Resolution af Stiftbefalingsmanden paa Velædle General Toldforvalteren Johan Garmands Veigne haver ladet stevne Ole Tuenæs, Johannes Tuenæssis Koene Birte, Birte Johannes Iversens, Ole Fosmarks datter Kari, Ole Mikkels/øns Koene Marte, Nils Tuenæssis døttre Lucris

1718: 175

og Birte, Guri Tuenæs, Marte Monsis tienistepige, Af Aasem Johannesis Søn Ole og hans huustrue Sygni, af Seim Botele Seim, Brite Seim, Brite Seim, Af Indre Arne Kari Joens Koene, Mari og Marrite Indre Arne, Zidsele, og Ingeborg Indre Arne, Johanne Indre Arne, Joens Koene Birte Af Mieldem Giertrud Johansdatter, Ane Mieldem, huuskoene Siri Mieldem, Marrite Jensis Koene, Ingeborg Siursdatter fordi de haver kiøbt af 2de omløbende endeel lærret som H/er/r General Toldforvalteren foregiver fra sig at Være staalet; hvorda først blev oplæst General Toldforvalterens indgivne Memorial med Stiftamptmandens derpaa teignede Resolution.

De indstevnte tilstode alle at Være louligen stevnte for denne Sag.

Brite Tunæs blev tilspuurt hvor meget lærret hon kiøbte 1 al/en for 1 mark og ej hafde det med; Brite Johannes Iversøns forklarede at have kiøbt 1 al/en som til General Toldforvalteren Er leverit og var givet 14 s/killing for; Lucri og Birte Tuenæs kiøbte til sammen 2 1/2 al/en til General Toldforvalteren allerrede leverit og derfor givet for al/nen 14 s/killing; Guri Tuenæs har kiøbt 1 al/en som hendis Mand er afreist med som for Soldat er udskrevet; Marte Monsis tieniste pige har kiøbt 2 al/en á 14 s/killing al/nen ej leverit; Ole og Sygni Aasem tilstode at have kiøbt til sammen 11 al/en som til General Toldforvalteren

var leverit; og var kiøbt for 12 s/killing al/nen. Botele Seim tilstod at have kiøbt 1 al/en som til General Toldforvalteren er leverit; Kari Tuenæs har kiøbt 10 al/en som til General Toldforvalteren er leverit á 14 s/killing al/nen. Ole Mikkelsen Tuenæssis Koene Marrite har kiøbt 3 al/en som og til General Toldforvalteren er leverit; Brite Seim har kiøbt 1 al/en, leverit til General Toldforvalteren; og end kiøbt for Monsis Koene 2 al/en og leverit til Toldforvalteren; Kari en al/en, alt leverit til General Toldforvalteren, Mari og Marrite Indre Arne Kiøbt til sammen 2 al/en á 14 s/killing al/nen til Toldforvalteren leverit; Zidsele kiøbt 1/2 al/en leverit til Toldforvalteren, Ingeborg Indre Arne kiøbt 2 al/en leverit til fogeden. Johanne Indre Arne kiøbt 1 al/en leverit til Toldforvalteren; Brite Jons Koene *kiøb 1 al/en for 14 s/killing, leverit til Toldforvalteren; Giertrud Mieldem kiøbt 2 al/en leverit til Toldforvalteren; Ane Mieldem kiøbt 5 al/en alt leverit til Toldforvalteren; Siri Mieldem 6 al/en og leverit til Toldforvalteren; Marrite Jensis Koene kiøbt 1 al/en ej leverit, *mend Manden afreist dermed; Ingeborg Siursdatter, kiøbt 1 al/en leverit til fogeden;

De indstevnte bleve tilspuurte om de ikke kiender disse selgere; hvortil de svarede nej; men angav sig for fremmede og at selge dette for nød skyld, foregivende at have lit skibbrut.

1718: 175b

End bleve de tilspuurte om de kunde kiende dem hvis de saa dem igien ? hvortil endeel svarede at de meente de skulle kiende dem igien. De bleve tilspuurte om de *kunde ikke af dette kiøb,* saasom lærretet seer ud at Være meget Værd, som nu for Retten indleverit er ? hvortil de svarede, det de Vil og kand giøre deris eed paa det de ej kunde eller viste at det Var staalet, langt mindre at de Vare *Kiefs (Tiufs) Med videre.

Fogeden paastod at efterdi det befindis af de indleverede for Retten Varer at godset langt over gaar dend priis som det er kiøbt for, hvoraf hand Vil slutte de kunde see og fornemme det, saadanne Varer ej maatte Være loulig tilkomne, de og ikke kand anvise deris hiemmelsmand af hvem de haver kiøbt det, saa paastaar hand de derfore bør lide straf, saasom saadan uloulig handel baade er loustridig og fører skadelige Conseqvencer med sig !

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Vel befindis det af Acterne det disse indstevnte kiøbere, som udi Acterne findis specificerede, haver opkiøbt endeel lærret, hvilke de ej har kundet eller kand giøre anvisning paa, hvem, eller hvo de haver været, af hvilke kaaster *3 al/en for Retten er anvist; Men som de fleeste af de kiøbende har været Umyndige, der har manglet saadan eftertanke, som udi saadanne Occasioner (Eng.: Occasion = tilfelle, anledning, årsak) kunde brugis; de andre som Myndige ere endogsaa erbyder sig med Ed at forklare det de ej Tiufs medvidere ere, eller kunde tenke at dette af dem kiøbte Gods skulle Været ulofligt tilkommet; det meeste af Godset end og ej ejermanden tilbage leverit, hvoraf retten kunde erfare om alt Var af et slag og lige got, saa kand Retten ej andet tenke end jo deris Enfoldighed, som kiøbt haver, herudi har Været Aarsage, og saaledis af samme Aarsage frikiender dem for Strafbøder i denne Sag, men deris kiøbte Gods at være tilfalden, i følge af lovens 6te Bogs 17 Capit/ul 5 art/icul ejermanden uden noget Vedderlaug.

Derefter blev restantzen, saavel paa ordinaire som extraordinaire skatter for 1717 og 1718 for Almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse blev giort, thi blev den under Rettens forseigling udsted.

Mons/ieu/r Peder Jensen Smidts fuldmægtig tiener lod og for Retten oplæse en restantze, hvorimod ingen indsigelse blev giort, thi blev den ham under Rettens forseigling tilbage leverit.

1718: 176

Siden blev dagskattens taxation for taxer mændene oplæst og af samptlige forseiglet.

Sluttelig blef opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1719 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamble, som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed, Ole Tuenæs, Iver Tveten, Jens Taqvam, Haldor Songstad, Niels Hougland og Stephen Qvame, Jørgen Jordall, Iver Teigland, af hvilke 8tte de tvende Haldor Songstad, og Iver Teigland, først for Laugmanden haver at aflegge sin Laugretteseed hvornest da, de, til Rettens Betiening skal Vorde antagne.

Anno 1718 d/en 17 Novembris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Eide, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts Constituerit foget over Nordhordlehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Indre Hindenæs, Knud Wæland, Iver Hølleland, Nils Asgaard, Ole Indre Hindenæs, Iver Hope, Anders Søre Qvinge, Ole Esem, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de Allernaadigste forordninger og Anordninger sampt høi-øfrigheds befalinger, som fol/io 168 og 169 findis extraherede.

Mad/a/me Magdalena S/a/l/ig/ Mag/ister Smedts udgifne panteforskrivelse til Velædle Severin Seehusen for Capital 688 Rdr 2 merker 4 s/killing, for hvilken Capital iblant andet er pantsat Jordegods udi dette Schibbrede Dyrdal 1/2 løb Smør Malt 1/2 t/ønne Tofte 2 løber Smør 1 faar, Asgaard 1 p/un/d 18 merker Smør 1 faar, *Stosetter 1 løb Smør 1 faar, dat/erit Berg/en d/en 23 Febr/uarij 1718 ./.

Lector Ole Cosmusen Bornemands udgifne bøxelbrev til Siur Johans/øn paa 1/2 løb Smør og 1 qvarter Malt udi gaarden Echnæs, dat/erit Bergen d/en 9 Martij 1718 ./.

Dernest blev foretaget Taxationen over den allernaadigste paabudne Krigs styr for 1718 med foranførte Laugrettesmænd og end Nils Hielmaas og Mons Hielmaas, sampt Johannes Echnæs, og Siur Strømme og Askild Moe af Moe Sogn.

D/en 18 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde var at bekomme, vare anammede, fremkom for Retten

Lars Siursøn og Lars Wemmundsøn Indre Eidsnæs, og begierede af Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem, at, saasom deris Skouge parter meget af fremmede forhugges, saa bliver de foraarsagede at begiere af Kongl/ig Maj/este/t foget

1718: 176b

det hand udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn vilde fredlyse deris ejendele og ejende

skougeparter udi deris paaboende Gaardeparter at ingen *ingen derudi understaar sig til at hugge eller uden forlov sig der indfinde under lovens Straf, og forbuds brydelse; hvilket og for Retten blev lydelig forbud forkyndt og enhver advaret sig derfra at endtholde under forbuds forbrydelse og Videre Straf, som loven ommelder.

Derefter blev Sagerne foretagne og hafde

Ole Wadsil ladet stevne Anders \ Anders/søn / Totland for 1 Ung Geed eller Kille, som hand fra hands Moder Anne Eide skulle have sig bemegtiget som sit eget, som hand formeener dog at tilkomme sin afdøde Moders Sterfboed og dend beholdt og endnu haver.
*Ander Totland møtte ikke, men hands fader Anders Eide paa hands Veigne; og tilstod Varselens loulige forkyndelse; og erbød sig paa sin Søns Veigne at hands Søn præsenterer sig for Retten at erlegge sin corporlige Eed det hand ej rettere veed og Vidste end dend tid hand samme best førte hiem at hand mente det sit at Være og ej viste rettere, saasom samme best hafde samme Coleur som hands;
Citanten sagde at vilde bevise det med sine Naboer Stephen Eide og Nils Totland at sam/m/e best var og er den afdødis hands Moders opfødning; og som samme Mænd bleve fremkaldede forklarede enhver for sig at samme omtvistede best hafde Ole Wadsils Moders Merke;
Anders Totland foreleggis til neste Ting at møde og for Retten sin ed corporlig aflegge det hand ej rettere viste, da hand samme omtvistede Qvæg udi sit Verge tog; end sam/m/e Var hand eget; hvorda Videre skal kiendis hvis lov og Ret medfører.

Lensmanden Iver Esem haver ladet stevne Anders Monsøn Aatterstad for begangne Barneavling med Tore Olsdatter, som ere hinanden i 3die lige leed beslegtede til strafs lidelse efter loven.
Anders Monsøn møtte for Retten og tilstod stevningens loulige forkyndelse, men paa hendis Veigne møtte hand og tilstod gierningen; men forklarede at have afskrevet til Kongen om Naade at komme udi egteskab med sam/m/e beslegtede; og som hand blev tilspuurt hvor lenge det er siden at hand haver ladit nerskrive, svarede hand udi April Maanet 1718.
Afsagt.
Sagen givis Rum til Vaartinget igien at den indstevnte kand forskaffe sig den Kongelig Naade, som søgis og for Retten til Opliuslighed producere, da videre udi Sagen endelig skal kiendis hvis lou og Ret sig medfører.

Brite Johannesdatter har ladet stevne Ingebrigt Biørndal fordi hand haver forholdet hende de hende paa Skiftet efter S/a/l/ig/ Magne Aschevig udlagde for tieniste løn 3 rdr tvende best, som hand ej udi Rette tider har vildet udløse, men indtil høstens

1718: 177

Tid paa hendis eget ansvaar ladet hengaa, til at levere hende samme omtvistede best in natura, saasom hand ingen forsvar for dem imidlertid har vildet udstaa og betale hende den/n/e processis Omkostning skadesløs;
Ingebrigt Biørndal møtte for Retten og vedstod loulig at Være stevnt for denne Sag, og blev tilspuurt om hand haver tilbudet ermelte Citantinde penger for samme Creaturer da skiftet blev holdet, hvortil hand svarede *nej; end blev hand tilspuurt hvad Tid hand bød hende penger for samme Creaturer ? hvortil hand svarede 3 Uger efter S/anc/t Hans tid; da dog skiftet blev holdet 2de dager for Vaarsmis; end blev tilspuurt om hand hafde vildet betale

Citantinden de omtvistede beest, om de imidlertid havde bortdød førend hand hafde leverit dem til løsning ? hvortil hand svarede, det vilde have Været spørsmaal til;

End forklarede Citantinden at Ingebrigt havde ladet giort forbud paa samme Qvæg og dem sig havde bemegtiget; herom begierede fogeden reservation paa Kongens Veigne for Ulovlig handel. Citantinden paastod at hand maa tilfindis at levere hende samme Creaturer og erstatte hende Processens Omkostning.

Afsagt.

Efterdi Citantinden Brite Johannesdatter ved en loulig skifteforretning er udlagt for sin søgning efter salig Magne Aschevig 2de Unge best for 2 rdr, som paa hendis eget ansvar og risico har gaaet udi mere en 10 Uger og imidlertid ingen penger hende for sam/m/e Creaturer tilbøden, siden da qvæget Var kommen sig saa vit at det paa gresning kunde berge sig og saag lifligt ud, har den ene arving Ingebrigt Biørndal for appetit til samme Creaturer og da Vildet dem udløse, men ej tør efter Rettens qvæstion giøre sin ed paa at om samme Creaturer imidlertid skulle dødt de for hands reigning skulle have Været,

Thi kand Retten ej see hand(s) omgang at Være louformeligt, men dømmer for Ret, at efterdi samme omtvistede Creature, som foruden det Ingebrigt Biøndal sig dristig haver *bemegtighed, skal efter skiftebrevets bydende tilhøre Citantinden Brite Johansdatter og hon Magt have ved 2de Mænd, efter fogedens anordning at udtage og sig saa nøttig giøre som hon best Ved og Kand, derforuden betaler Ingebrigt Biørndal hende for denne foraarsagede Proces udi Omkostning

1718: 177b

2 merker 8 s/killing inden 15 dager under Nam efter loven; og reserveris Kongl/ig Maj/este/ts foget paa Kongens Veigne herforuden ald tiltale til Ingebrigt Biøndal efter Loven for omgang med forliidet.

Siden blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1719 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamble, som tilforne haver aflagt deris Laugrettesed, Anders Indre Eide, Lars Yttre Eide, Iver Storsett, Mons Storset, Børge Biørsvig, Lars Knudsen Schaar og tvende Nye som for Laugmanden først efter loven haver at aflegge deris laugrettesed, Christen Indre Eide og Stephen Yttre Eide.

Siden blev restantzen saavel paa de ordinaire som extraordinaire skatter for 1717 og 1718 lydelig oplæst og rigtig befunden, thi blev de under Rettens forseigling fogeden tilbage leverit,

Derefter blev dagskattens taxation for 1718 for Retten oplæst og af Vedkommende forseiglet.

Sluttelig blev Monsieur Peder Jensen Smidts restantz paa 1 rdr 8 s/killing oplæst og forseiglet.

Anno 1718 d/en 19 Novembris, er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Hoshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos, Bøidelensmanden Nils Hannestvet og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Mielstad, Nils Raknæs, Torkel Mossevold, Ole Tepstad, Ole Blegeli udi Lars Sandalens sted, Ole Tirevold, Ole Haaland, Ole Birkeland, med mere

Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/ts Høje Nafn Var bleven sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de Allernaadigste forordninger og høiøfrigheds Befalinger som fol/io 168 og 169 findis extraherede.

2. Ole Hemvigens udgivne Skiøde til Anders Eide paa 6 merker Smør og 16 Kander Malt udi Kleveland, dat/erit Bergen d/en 19 Decembr/is 1717 ./.

3. Fogeden Lems Constitution til Nils Hannestvet paa at Være Bøidelensmand udi Haasanger Schibbrede dat/erit Stenegaard d/en 16 Mart/ij 1718.

4. H/er/r General Toldforvalter Johan Garma/n/d paa Hans Hendrik Urdals Veigne udgivne Skiøde til Ole Johans/øn Eide paa 18 merker Smør og 6 Kander Malt udi Eide i Haasanger Schibb/rede beliggende, dat/erit Bergen d/en 10 Julij 1718 ./.

D/en 21 Novembris blev Retten igien sat sammestedz med foranførte hvorda blev publicerit

1718: 178

Ole Birkeland tillige med Anders Tepstads udgifne Bøxelbrev til Peder Fusesen Tepstad paa 9 merker Smør 7 1/2 Kande Malt udi Tepstad, daterit Hoshofde Tingsted d/en 21 Nov/embris 1718.

Peder Aasems bøxelbrev til Ole Antoniusøn paa 1 p/un/d Smør og 18 Kander Malt udi Aasem, dat/erit Hoshofde Tingsted d/en 21 Nov/embris 1718.

Erik Jonsøn Roslandz paa egne og Sødskendis Veigne udgifne Afkald til Ole Johans/øn Hembvigen dat/erit Hoshofde d/en 21 Nov/embris 1718.

Ole Johansøn Hembvigs udgifne Skiøde til Johannes Olsøn paa 18 merker Smør og 12 Kander Malt udi Hembvig, dat/erit Hoshofde Tingsted d/en 21 Nov/embris 1718 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og hafde da

Halver Siversen ladet stevne Knud Fitie fordi hand har tillagt ham tyveri, til Vidne derom Peder Ladstad og Magne Langeland, alt til strafs lidelse efter loven.

Knud Miøs møtte paa Knud Fities Veigne og forklarede at Være loulig stevnt for denne Sag og til dette Ting og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer; og foregav at dend indstevnte ej Var frisk og kunde selv møde, videre hafde hand paa hands Veigne ej at svare;

Peder Ladstad og Magne Langeland møtte og forklarede at Være louglig stevnte til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag, hvilke at afhøre Citanten *paastod.

Peder Ladstad efter Edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede at da hand stod ved sit nøst og ardbeidede, Var ved Nøstet samme Tid Citanten og Knud Fitie, da siger Citanten til deponenten nu hører i paa at Knud Fitie \haver/ *skielder (skieldet) mig for tyverie, hvorpaa Knud Fitie svarede borte blev det og en steds for det, men ej nafngav nogen, Videre kand hand ikke forklare, og Var ingen dend tid sammestedz tilstæde;

Magne Langeland efter edens afleggelse forklarede dernest: at hand tillige med Knud Fitie ginge fra Søen fra Hatlands Vaagen, da bad Knud Fitie deponenten sige til Halvers Moder at

Halver skulle skaffe æsken igien og ej videre;
Citanten forklarede at have end indstevnt Ole Hatlands pige Aase Larsdatter til at vidne i denne sag, som ej møtte ej heller kunde Ole Hatland hendis huusbonde, som paa hendis Veigne (møtte) fragaa det hon jo var loulig stevnt og forklarede paa pigens Veigne at hon for ham har sagt at have hørt, da hon kom engang gaaende med en børre Ved til Søes og Knud Fitie samme tid Ved Søen Var udi sit eget nøst, hørte hon Citanten sige til Knud Fitie du skal blive en tyv og skielm indtil du beviser mig at have taget æsken, hvortil Knud svarede Halvor, du er det hvor som er,

Afsagt.

Det udeblivende Vidne Aase Larsdatter foreleggis under 4 rdr straf til de fattige at møde persohnlig til neste

1718: 178b

Ting og aflegge sin edelige forklaring i denne Sag, og samme tid haver Knud Fitie at møde til at ærklære sig imod de allerrede førte Vidnisbyrd, til Videre opliuslighed i Sagen og Rettens endelig paakiendelse.

Ole Hole har ladet stevne Askild Heldal at erlegge ham noget for hands hest, som er fordrevet af Askild indtil hand døde og forhaaber derfore i det ringeste at Nyde halve skaden betalt.
Askild Heldal møtte for Retten og tilstod stevningens loulige forkyndelse og forklarede at udi *Var (Aar?) 1718 da stode aanden Var, tog hand sin egen hest udaf stalden og Red den udom bøgarden, ved hvilken bøgard hand stod og spadet paa en ager, og da hands hest hafde gaaed der udi 2 a 3 timer, kom Ole Holis hest løbende fra Hoshofde mark og ned udi hands udmark tet ved bøe garden, medhavende med sig en hors (hoppe) og strax attaqverede hands hest og bed ham og som hands hest ej var god for at møde saasom dend Var en folle, lod hand sin dreng gaa ud at hente sin tilbagers, saasom hand frygtede for at Citantens skulle beskadige hands unge hest og som drengen som udsent Var ej kunde faa fat paa hands hest gik hand selv efter og vilde tage sin hest, da kommer hands hest løbende og Oles efter, og retirerede hands hest for Oles indtil hand Sende som slaar i Bøgarden, da blev Aschilds hest saa megit bet af Oles at hand maatte tage atter flugten til Geilen som sted fand af qvæg at hesterne ej skulle giøre skade paa qvæget og som Oles hest endnu vilde attaqve hands hest og kom løbende efter hands hest, falt Olis i Geilen og brød hesten af sig.
Citanten blev tilspuurt om saa var passerit, hvortil hand svarede ja.

Afsagt.

Som hverken Askild Heldals Hest haver bet i hiel Citantens hest, ej heller af nogen jaget udi uføre, men af sin egen *hildsighed i at forsøge og efterfølge Aschilds hest har størtet og brekket sig til døde, saa kand retten ej finde Aschild skyldig til nogen betaling eller erstatning, men aldelis frikiender ham for Citantens Søgning i denne Sag.

Ole Mielstad og Gutorm Raknæs haver ladet stevne Lars Raknæs til at lade sig udløse af hands faders odel udi Raknæs og imod tage Penger for Citanternis Rette odel 9 merker Smør og 5 (+ 1/2 til? Retta og overskrive) *Kande Malt;
Lars Raknæs møtte for Retten og tilstod Varselens forkyndelse og mente at efterdi det ej er tilforne løst førend nu, mente hand at det nu tilkom ham ej at lade det følge.
Citanterne præsentered Pengerne udi retten 12 rdr; dend indstevnte vilde ej modtage Pengerne.
Sagen henvises til Aasteden at den der, efter lovens 5te Bogs 3de Capit/ul 10 articul, hvilket naar skeer, videre skal kiende hvis lov og Ret medfører.

Derefter fremstod for Retten *Sæbiørnsen Gausereid* og begierede

1718: 179

et edelig Tingsvidne angaaende hands Svaagers (Ser ut som retta til: Søns) Erik *Sæbiørsen Gausereids Slegtskab til hand(s) datter Marrite Larsdatter Gielvig og dertil havde indkaldet tvende ærlige og boesatte Dannemænd af Hammers Gield og Nordhordleehns fogederi Johannes Børtvet og Lars Eriksøn Hopland til at giøre deris edelige forklaring om samme Slegtskab, hvilke efter hin anden for Retten edelig forklarede at Erik Sæbiørnsen Gausereidis *fader Lars Lechnæs, var Marrite Larsdatter Gielvigs faders Sæbiørn Gielvigs broder, og Erik *Sæbiørn Gausereid(s) Moder Ingeborg Larsdatter Haaland, var Marrite Larsdatter Gielvigs Moders Brite Larsdatter Haalands Søster og saaledis hin anden paa fæderne sider udi andet og 3die leed beslegtede og paa Møderne udi Andet lige leed beslegtede:
Denne deris edelige forklaring begierede Sæbiørn Gausereid, i følge af det Allernaadigste Kongebrevs bydende af dat/o Claasholm d/en 9 Julij 1718, som og for Retten lydelig blev oplæst, under Rettens forseigling beskreven, som blev bevilget.

Fogeden Lem begierede et Tingsvidne angaaende en fange ved Nafn Marrite Monsdatter, som Aar 1699 skal have paa hiemtinget bekiendt at have fød et barn i dølsmaal 6 aar tilforne, for hvilken gierning hon skal have Værit arressterit 78 Uger, om nogen af dem kunde sige hvorlenge hon hafde siddet fengslet, ? hvortil dend største deel af Almuen svarede at dem vel er vidende at samme menniske langt over Aar Var siddende udi Arrest, Men hvor meget eller lenge det var over et Aar, kand de sig, efter saa lang tids forløb, ej egentlig erindre:
Dette deris Svar fogeden under Rettens forseigling beskreven Var forlangende, som ham ej kunde *mosiges eller denegeris (Eng.: Deny = nekte, avslå).

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1719 Retten skulle betiene, nemblig Sex G/am/l/e/ som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed Johannes Hemvigen, Johannes Kleveland, Nils Kleveland, Magne Kleppe, Wemmund Ware, Jacob Herland, og tvende Unge som ej tilforne haver aflagt deris Laugretteseed Ole Tøssen og Nils Indre Bernæs, hvilke haver efter Loven for Laugmanden *haver at aflegge deris ed og tage derfra bevis med sig til Rettens betiening.

Sluttelig blev restantzen saavel paa de ordinaire som extraordinaire skatter for Aar 1718 forfattet, for Almuen oplæst og fogeden forseiglet til bage leverit.

1718: 179b

Endelig blev og dagskattens taxation for Almuen, paa Tinget forfattet, oplæst og forseiglet;

Item en restantze Mons/ieu/r Peder Jensen Smidts tilhørende forfattet af hands tiener og oplæst, hvorudi ingen indsigelse ved oplæsningen skede, thi blev dend ham forseiglit tilbage leverit.

Anno 1718 d/en 23 Novembris er holdet Almindeligt Høste- Skatte og Sage Ting med

Allenfits Schibbredis Almue udi Brude Knappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Elluf Mundal, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Lars Olsøn Hopland, Lars Eriks/øn Hopland, Nils Næsse, Halvor Nepstad, Askild Hosdal, Halvor Næsse, Børge Ryland, og Ole Klevedal med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten, udi deris Maj/este/ts høje nafn Vare sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de Allernaadigste forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 169 findis extraherede.

Dernest blev publicerit Capital Taxten for Aar 1718, saaledis at 1 t/ønne hvede i Aar svarer i Landskyld 3 rdr 3 merker, 1 t/ønne Ruug 2 rdr 3 merker 1 t/ønne buug 1 rdr 4 merker, 1 t/ønne blandingskorn 1 rdr 1 mark, 1 t/ønne hafre 5 merker Landskyld af 1 t/ønne Malt 2 rdr, 1 t/ønne Korn 2 rdr, 1/2 (eller 4?) *Mæler Korn i Sogn 1 rdr, Kongens tiende ubereignet som s....? udi Nordhordlehn 2 rdr t/ønnen dat/erit Bergen d/en 28 Octob/ris 1718.

Derefter blev taxationen for den allernaadigste paabudne dagskat for 1718 forfattet med efterskrefne Mænd Elluf Mundal, Ole Klevedal, Lars Eriks/øn Hopland, Lars Ols/øn Hopland, Børge Ryland, Lars Tveten, Rasmus Tveten, Christian Mychissvold, Gulak Berfiord, Thommes Øfstegaard og Halvor Nepstad.

D/en 24 dito er Retten igien sat sammesteds med foranførte Hvorda blev tinglyst

Hans Bærraasis tillige med Ole Mykkeltun og Christian Hoplands udgifne Bøxelseddeler til Nils Børges/øn Ryland paa 1/2 løb Smør og 30 Kander Malt udi Nedre Hopland, dat/erit Brudeknappen d/en 24 Nov/embris 1718.

Elluf Mundal tillige med Zander Tvetens udgifne Bøxelbrev til Lars Børges/øn paa 1/2 løb Smør og 18 Kander Malt udi Gaarden Yttre Giervig, dat/erit Hundven d/en 13 Junij 1718 ./.

1718: 180

Og efterat Skatterne, saavit dennesinde Var at bekomme Vare *advarede (anammede), blev foretaget med Sagerne, og først Kongens og hafde da

Christian Hopland ladet stevne Anders Paalsen Seim fordi hand har tillagt ham tyveri, nemblig at have staalet en Buk, til Vidne derom Mogens Rasmusen Seim og Nils Huusmand, alt til strafs Lidelse efter Loven.

Anders Paalsen Sem møtte for Retten og vedstod loulig at Være stevnt for denne Sag;

Disligeste hafde Anders Seim ladet stevne Christian Hopland fordi hand skal have skuet ham og draget ham udi hands haar, til Vidne derom Mogens Rasmusøn Sem og *Huusmand;

Christian Hopland tilstod og at Være loulig stevnt til at anhøre Vidnisbyrdene og for Sagen.

Anders Paalsøn fragik ej at have tillagt Citanten denne gierning.

Christian Hopland fragik det hand ej haver enten skuet eller dragit Anders Paalsøn udi haarit.

Vidnerne Mons Rasmusøn og Nils Huusmand tilstode at Være louligen stevnte til at aflegge deris Vidnisbyrder i denne Sag. Hvorpaa Eden blev dem forelæst og dem tilholdt under

lovens Straf deris Sandhed at Vidne;
Hvorpaa først blev fremkaldet Mons Rasmusen Seim og imidlertid det andet Vidne udvist medens dette Vidnede, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: at Anders Sem kom Nord i Vaagen udi Hoplands Vaagen, hvor attestanten og Var og Vilde tage sig en Baad til at drage ud og fiske med som Mons Knudsen Hopland tilkom, da Var og Christian Hopland samme Tid og sammesteds nærværende og vilde ikke tilstæde Anders Seim at udtage Baaden, da svarede Anders Sem at have forlov til at tage sam/m/e Baad, og Christian Hopland vilde ikke, siden det var den eniste baad og vilde have den til at see efter sild med, og tog derpaa aarene af Baaden fra Anders, Anders vilde ikke slippe dem og som de drogis om Aarene dref Anders imod frem skiøtten af Baaden og slap Aarene og bar saa Christian dem op i nøstet, da sagde Anders til Christian, men ej nafngav ham, du er dog en bukketiuf og derfor har du Varet *stevt til tinge, men intet Slagsmaal eller haarddrag saa ham af dem

1718: 180b

hvilket Vidnisbyrdetz forklaring for ham blev oplæst og tilstod saa at Være. Ellers forklarede hand at Christian Hopland tog i boxene paa Anders Seim, men om det Var af Vred huu, kand ikke vist sige, af godhed mente hand det kunde ikke Være.
Dernest blev indkaldet Nils Huusmand, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: enstemmig som forrige undtagen dette at da Anders løb efter Christian Hopland og vilde have Aarene fra ham, *sage (sagde) Christian til Anders skuende ham i Skuldrene, gak fra mig. Videre hafde hand ej seet eller fornummet.
Anders Seim sagde sig ej at kunde have erindret sig at have skieldet Christian derfore.
Christian Hopland sagde sig ej at kunde tale nogen saadan sag, men vil enten vide sig uskyldig, eller straf skyldig og giorde fogeden end sin Paastand paa Kongens Veigne at retten vilde nøje observere baade ordene og gierningen og paakiende hvad straf enhver derfore kunde have fortiendt.

Da blev for Ret dømt og afsagt af os samptlige.

Vel haver Christian Hopland indstevnt Anders Seim fordi hand skal have ham tillagt Tiufs Sag og derpaa indkaldet tvende Vidnisbyrd, hvilke vel forklarer at Anders Seim skal have sagt du er en bukketiuf, men ej *naufgav hvem Bukketiufven Var, foruden det at Anders Seim siger sig at vide noget saadant om Christian Hopland; Iligemaade stevnis Christian Hopland af Anders Seim, fordi Christian Hopland, skal have haard draget og skuet ham, hvilket Vidnisbyrdene ej heller har kundet directe forklare;
Thi anseer Retten dem begge Uskyldige, saa at Christian Hopland ej kand imputeris (Eng.: Impute = tilregne, tillegge, beskylde), i mangel af Bevis, straf for slagsmaal, ej heller Anders Sem for *skieldmaal af samme aarsage; ikke heller bør de her indførte Ord, saasom de ere blefne ubevislige, komme Christian Hopland, til nogen fokleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte men være som døde og utalte, og saaledes ophæves Sagens bekostning paa begge sider.

Kari Fiskesætter har ladet stevne sin Grandkaane Ingeborg Olsdatter Fiskesætter, fordi hon skal have kastet hende udi Ansigtet med en steen, saa blodet har rendet efter ansigtet, til Vidne derom Johannes Smisdal og Erik Erstad;
Paa Ingeborg Olsdatters Veigne

1718: 181

møtte Iver Lie og tilstod stevningens loulige forkyndelse og forklarede at nogle ord skulle

Være kommet imellem disse tvende koener da Ingeborgs ma/n/d skulle gaa ud og blev kastet af Ingeborg med en steen i Ansigtet.
Johannes Smisdal møtte for Retten og vedstod stevningens loulige forkyndelse. Det andet Vidne møtte ikke.
Stevnevidnerne Erik Vatne og Nils Seim afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end fiorten dages Varsel og talte med hands huusbond Ole Aadderaas.
Det tilstædeværende Vidne Johannes Smisdal blev tilholdt sin Sandhed at Vidne, som og efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: at hand som Legsmand var paa Fischesætter og skulle *lare (lære?) til Soldaterens udmarts; blev hand Var at Ingeborg kastede Kari udi Ansigtet med en steen; Kari Fischesætter sagde at dette kom der af at hendis grandekone blev Vred fordi Kari indbandt sit qvæg, hvilket Ingeborg fortrød, foregivende at floren blev hende betaget, fordi hendis Qvæg ej tillige blev indbundet, hvilket Kari Fiskesætter ej vilde hende denegere (negte), men ej forskaffe hvad der reqvireredis til at indbinde sam/m/e Qvæg.

Afsagt.

Ingeborg Fiskesætter foreleggis til Nestholdende Ting her udi Skibbredet at møde og svare til Sagen sampt ærklære sig imod det allerrede førte Vidnisbyrd, item anhøre det andet udeblivende Vidnisbyrd, som til neste Ting foreleggis at møde under 4 rdr straf til de fattige, hvorda videre udi Sagen skal foretagis hvis lov og ret medfører.

Jesper Heiberg har ladet stevne Mathis Remme paa fru Ane Lindis Veigne til at betale hende resterende landskyld 5 rdr 2 merker 9 s/killing og betale denne Processis Omkostning skadesløes.
Mathis Remme møtte [ikke] ej heller nogen paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Erik Vatne og Nils Seim afhiemblede edelig at have stevnt ham med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og talte med ham selv.
Jesper Heiberg paa Citantindens Veigne producerede først udtaag af landskyldbogen, dernest reigning paa grøden og siden fuldmagt for Sagen at agere og derefter paastod Laudags foreleggelse

1718: 181b

til *meste Ting for dend indstevnte.

Afsagt.

Mathis Remme foreleggis til nestholdende Ting her udi Skibbredet at møde og svare til Sagen saafremt ej Dom efter hvis i rettelagt og producerit er, skal Vorde afsagt.

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1719 Retten skulle betiene, Iver Siursetter, Thommes Øfstegaard, Elluf Mitgaard, Magne Mundal, Børge Grødtvet, og Ole Giervig og tvende unge, som først for Laugmanden efter Loven haver at aflegge deris Laugrettiseed, Rasmus Tveten og Johannes Caperdalen.

Siden blev restantzen paa de ordinaire og extraordinaire Skatter for 1718 og 1717 forfattet, for Almuen oplæst med Bøndernis bøger confererit og rigtig befunden og af samptlige forseiglet som retten betiente.

Ligeledis en restantz af S/igneu/r Peder Jensen Smidt, som ej blev ved oplæsningen modsagt og derfore under Rettens forseigling attesterit.

Sluttelig blev dagskattens taxation af foranførte Mænd efter dens publication for Retten forseiglet.

Del D

Nordhordland Tingbok nr. 34, 1715-1719.

(1718: 181b)

Anno 1718 d/en 26 Nov/embris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue paa Tingstædet Ascheland, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Nils Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jon Sylte, Joen Solem, Knud Yttre Sæbøe, Mons Soltvet, Anders Ascheland, Nils Indstebøe, Gunder Willanger og Knud Willanger, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn Var sat, og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de Allernaadigste forordninger og Anordninger som fol/io 169 findis extraherede.

Dernest blev publicerit Peder Hofmands udgifne bøxelbrev til Johannes Monsøn paa 9 merker Smør og 5 Kander Malt udi Yttre Helle, dat/erit Sandvigen d/en 9 Nov/embris 1718.

Birgitta S/a/l/ig/ Schumachers udgifne bøxelbrev til Joen Stephens/øn paa 1 p/un/d Smør udi Indre Sæbøe, dat/erit Bergen d/en 4 Julij 1718.

1718: 182

Agnete S/a/l/ig/ Hans Castensens udgifne bøxelbrev til Lasse Monsen paa 18 merker Smør og 12 Kander Malt udi Søre Houcheland, dat/erit Berg/en d/en 1 Julij 1718.

Major Anders Johan Storms udgifne bøxelbrev til Ole Johans/øn Sørlie paa 18 merker Smør og 18 Kander Malt udi Sørlie dat/erit Søhvig d/en 29 Junj 1718.

Mag/ister Hans Wittis udgifne bøxelbrev til Ole Johans/øn paa 1/2 løb Smør i Gaarden MangersNæs, daterit Mangers Præstegaard d/en 31 Maj 1718 ./.

Ole Titlands udgifne bøxelbrev til Erik Eriks/øn paa 18 merker Smør og 12 Kander Malt udi Søre Vettaas, dat/erit Ascheland d/en 26 Nov/embris 1718.

D/en 28 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte, hvorda, efterat Skatterne, saavit dennesinde Var at bekomme, vare anammede, blev foretaget med Sagerne og først Kongens og hafde da

Bøidelensmanden Nils Sæbøe, til deris Kongl/ig Maj/este/ts interressis beobagt, ladet stevne

Ane Waxtiol for begangne Lejermaal udi sit *Egtkesæde til strafs lidelse efter Loven og nafngive, hvem hendis Barns fader er;

Dend indstevnte møtte ikke, ej heller nogen paa hendis Veigne;

Stevnevidnerne møtte og vilde afhiemble Stevnemaalet, da fremkom dend indstevnte og tilstod Varselens loulige forkyndelse, og udlagde til Barnefader Hans Hansøn Toule, udCommenderit Matros; og som hon blev tilspuurt hvem efter hin anden løb, svarede hon, de begge efter hin anden, foregivende derhoes at hand hafde lovet hende Egteskab; Og som hon blev tilspuurt *og (om) hond med Venner og samfrender kunde bevise at noget Egteskabs løfte var begyndt iblant dem; hvortil hon svarede nej, men at det var skeed indbyrdis imellem dem.

Fogeden paastod Dom efter loven til Bøders erleggelse, efterdi her ej kand bevislig giøris enten forlovelse eller trolovelse.

Afsagt.

Efterdi dend indstevnte Ane Waxtiol ej kand afbevise enten forlovelse eller trolovelse at Være skeed imellem hende og hendis nafngifne Barns fader Hans Hansøn Toule, saa kand Retten ej ansee hendis foregivende tilstrekkeligt, men i følge af lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul tildømmer hende at bøde for begangne løsagtighed og Barneavling med udCommenderede Matros

1718: 182b

Hans Hansen Tougle 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam og stande derforuden Aabenbare skrift; Og i mangel af Bødernis erleggelse, i følge af dend Allernaadigste forordning af 5 Januarij 1714 tildømmis hon til Bergens Børnehuus sine idømte Bøder med 8 s/killing om dagen at opardbeide.

Dito hafde ladet stevne Ane Jacobsdatter Sætre efter forrige tiltale, sampt Ole Jacobs/øn Sætre og Gudmund Sætre som Cautionister.

Dend indstevnte møtte ikke men paa hendis Veigne Cautionisterne Ole Jacobs/øn Sætre og Gudmund Sætre og bleve tilspuurte om de haver noget Beviis om forlovelse; hvortil de svarede nej.

Fogeden paastod, at efterdi Ane Jacobsdatter ej nu møder men af fogederiet Borte er, de da bliver tilfunden Bøderne hos Cautionisterne og de at søge dem de haver Caverit for.

Afsagt.

Efterdi de tvende Cautionister ej for Retten præsenterer dend de haver Caverit for, saa kand deris Maj/este/ts Bøder ej lide \en/ afkortning, men de begge tilfindis nemblig Ole og Gudmund Sætre at svare hendis nemblig Ane Jacobsdatters bøder med 6 rdr inden 15 dager Under Nam, hvorimod dem givis fuldkommen regres at søge paa loulig Maade deris skadesløse betaling igien hos Ane Jacobsdatter som de haver caverit for.

Knud Manger har ladet stevne Christian Morchen fordi hand skal have draget Kniv til Kisti Kolstad at skade hende med, til Vidne derom Arne Morken. Christian Morken har med Contrastevning ladet stevne Kisti Kolstad for nærgaaende udtalte ord, over ham, til Vidne derom Arne Morken.

Christian Morken møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag; ligeledis tilstod Kisti Kolstad; Christian Morken tilstod at have draget Kniven til at skiære et stykke af hendis forklæde fordi hon skieldede ham for Tyv og mente at dette hand skar af hendis forklæde skulle tiene ham til beviis; og fragik det hon ej hafde skieldet ham for nogit, men hon blev skieldet af ham for Tyv og det sagde hon at have sagt ham selv at Være, det fragik Christian

Morken; og som Christian Morken blev tilspuurt om hand hafde Vidnisbyrd; svarede hand nej;
Fogeden henstillede Sagen til Rettens kiendelse.
Ellers forklarede Kisti Kolstad, at dette var kommen deraf at hon hafde en Horsøg (hoppe) til Laaens, som Christian Morken vilde bemegtige sig og det vilde hon ikke, thi da hon vilde forhindre dem at bruge hvad hende Laant Var, kom dette oprør der af;
Christian Morken kunde ikke negte det hand

1718: 183

jo samme og hafde taget imod hendis Villie, men ikkun kiørte et las dermed.
Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.
Efterdi Christian Morkens adfærd er skeed af U-forstandighed og enfoldighed mere end \af/ ondskab mod Kisti Kolstad og Kisti Kolstads skielsmaal om Christian Morken og er bleven ubeviist, saa anseer Retten deris beggis Adfærd, som grande Uforligelighed, thi tilfindis de begge baade Christian Morchen og Kisti Kolstad for Uforligelighed at bøde enhver for sig 2 merker danske til de fattige; med advarsel herefter at leve fredelig under haardere straf.

Lensmanden \har ladet stevne/ Johannes Houland fordi hand paa Tinget her har draget Kniv til *til Skafferen Hans Wettaas, til Vidne derom Mikkel Glad og Erik Qvalem sampt Ole Hougland, Mons Bøe, Rasmus Houglands Koene Brite, Nils Bøes Koene Kari, alt til strafs lidelse efter loven;
Johannes Houland møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og fragik Sigtelsen;
Alle Vidnerne møtte, undtagen Kari Bøe; og tilstode Stevnemaaletz loulige forkyndelse hvorpaa Eden blev oplæst for Vidnisbyrdene og dem tilholdt deris Sandhed at udsige, og fremstod da først
Mons/ieu/r Glad og efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede, at hand sad udi Ildhuset da kom Johannes Hougland ind i Ildhuuset hvor Hans Vettaas var inde tilforne og tog Hans Wettaas udi skuldrene sigende til ham, kom ud med mig og raabte deponenten til Hans blif hos mig og sagde da Johannes Hougland til Hans Wettaas med ond expression (uttrykk) hand skal herud, derpaa de begge ginge paa dørren og som de kom ud hørte deponenten et stort skrig og som *ham (hand?) reiste sig op for at see hvad det Var, blev hand Var Johannes Hougland stod og Vred sig men ej saa nogen Kniv, og Var alt *hands (Hans) Wettaas retireit (retirere = trekke seg tilbake) sig bag huuset, videre ved hand ej at Vidne. Det samme forklarede hand at hans tiener kand vidne samme: og Vare Johannes Hougland ej samme Tid drukken.
Dernest blev fremkaldet Erik Qvalem som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: at hand og Hans Vettaas vare udi Ildhuuset, da kom Johannes i Ildhuuset sigende til Hans Vettaas, hvad ord er det du haver her gak ud af Ildhuuset, derpaa sagde Hans Vettaas jeg har ikke ondt giort, hvorfore skal jeg gaa ud; derpaa sagde Johannes

1718: 183b

gak ud eller dend verste skal føre dig ud, derpaa gik Hans Vettaas ud og da hand kom ud af Ildhuuset saa hand Hans Vettaas være bag Ildhuuset, da hand tilforne hafde hørt skriget, men ej saa Johannes have nogen Kniv ude:
Magne Hougland blev dernest fremkaldet og efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: ej allerringeste derom at kunde sige, saasom hand dend tid sat udi Tingstuen.

Ole Hougland blev dernest fremkaldet, som efter Edens afleggelse forklarede, ej derom det allerringeste at Være Vidende saasom hand den tid dette skulle Være passerit var udi Kleven.
Mons Bøe blev dernest fremkaldet som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: ej derom det allerringeste at Være vidende saasom hand Var udi Kleven.
Brite Hougland blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandfærdige Vidnisbyrd forklarede: ej derom at Være noget Vidende, saasom hon dend Tid var udi Klæven.
Nils Bøes Koene Kari møtte ikke; Stevnevidnerne Simen Sæbøe og Nils Olsvold afhiemblede edelig at have stevnt hende med mere end 14 dagis Varsell for denne Sag og till dette Ting og talte med hendis Mand Nils Bøe.
Hans Aslaks/øn blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: enstemmig som Mons/ieu/r Glad undtagen dette at deponenten ej gik ud og saae hvad ude passerede.
Fogeden paastod at det ene udeblivende Vidne til førstholdende Ting maatte paalegges under Straf at Møde.

Afsagt.

Det udeblivende Vidne Kari Bøe foreleggis til nestholdende Ting at møde under 4 rdr straf og aflegge hendis edelige forklaring til Rettens videre opliuslighed og rettens endelige paakiendelse.

Rasmus Tiore er stevnt for Slagsmaal med sin Broder Torkiel Storeim, til Vidne derom Jens Houkeland, Ole Houkeland og Hans Wettaas.
Rasmus Tiore tilstod at Være loulig stevnt for Sagen; Mens Torkiel Storeim forklarede Lensmanden ej At have stevnt til at a/n/høre Vidnisbyrdene;
Thi kunde Retten ingen Vidnisbyrd Afhøre uden dend det angaar og til Veddermæle bliver indkaldet.

Johannes Houland har ladet stevne Rasmus Jens/øn Grindem, fordi hand har beskyldt ham for at have taget Sild af hands Garn, til Vidne derom Torgier Grindem og Joen Grindem, alt til strafs lidelse efter Loven.
Rasmus Jensen Grindem møtte

1718: 184

for Retten og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer; og fragik Sigtelsen;
Johannes Hougland begierede at de indstevnte Vidnisbyrd maatte edelig afhøris.
Torgier Grindem og Joen Grindem møtte og forklarede at Være loulig stevnte til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag hvorpaa blev først fremkaldet
Torgier Grindem, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: at Rasmus Jensen Grindem var kommen til Lands fra Garnene førend hand og andre 3 Mænd med sig Jens Paalsøn, G/am/l/e/ Rasmus Grinden og Villum Grinden, da sagde Villum til Rasmus, hvor staar til i dag Rasmus har du faaet nogen sild; hvortil Rasmus svarede hvor skal jeg faa sild, de har draget mit garn op, men jeg kunde ikke see hvad folk det Var, da sagde Rasmus sig at have raabt 2de ganger og ingen svarede, men 3de gang hand raabte, svarede G/am/l/e/ Ole Qvalem det haver Johannes Houland giort, som har dragit Noens garn i haab og har til 40 sild i sin baad som af Rasmusis Garn skulle Være taget, og nogen Tid derefter vilde hand drage til sine Garn, da Var Johannes der med en tom baad og bad

deponenten ham hielpe sig som hand og giorde og da hand spuurte Johannes om hand hafde faaet sild, svarede hand To og gav deponenten ham 10 sild hos sig for hielpen; men enten Johannes hafde mere eller mindre i Baaden end sagt var, kand deponenten ej sige, saasom hand ej gav agt derpaa.

Dernest blev fremkaldet Joen Grindem, som efter edens afleggelse om deris sandferdige Vidnisbyrd forklarede: enstemmig som forrige, undtagen dette at Johannes Houland ej hafde mere udi sin baad, da de gave ham de 10 sild end 2de sild;

Rasmus Grindem sagde sig dette at have hørt af Ole Monsen Qvalem, som er hands Mand - til videre opliuslighed, hvilket retten consenterede.

Rasmus Grinden blev ham tid given til neste Ting.

Mons Bøe og Nils Giere har ladet stevne Ane Sætre fordi hon ikke vil fremskaffe hvad Gods deris S/a/l/ige/ Moder tilkom til rigtig skifte og deeling.

Ane Sætre møtte for Retten og tilstod loulig herfore at Være stevnt;

Citanterne blev tilspuurt hvad Gods de Manqverer som ej er fremkom/m/en ? som var 6 rdr, som Enken siger at Være givet hendis Mand; ....(?) Sætre (Førnamnet overskrive/retta. Mest truleg er det Ane) forklarede at da hendis Salig Værmoder Helge Sætre levede og brugte Sætre efterat hon Var fløt fra Giære, hvor hon ikke kunde forligis med sin Svoger(?) .....(?) Giære (Dei 2 første orda overskrive/retta) efterat hon paa Strømme og en tid lang hafde Været hos sin Søn

1718: 184b

*Strømme, fløttede hon omsider til gaarden Sætre, imidlertid tiente hendis Mand, den afdødis Søn hos Johannes Birkeland, som da af Moderen til hielp blev hiemtaget paa Sætre og efterat hon hafde brugt ham et Aar overlod hon samme Gaardepart til sin Søn dend indstevntis Mand, da lagde hendis Søn dend indstevntis Mand for den afdøde hands Moder 6 rdr og for dem vilde hand have vedderlaug; derpaa komme Citanterne og skulle skaffe ham lige derfore og blev efter hendis sigende af dem ham tillagt for sine 6 rdr 1 Koe for 4 rdr og 2 rdr udi 1 belte. Foruden dette forklarer dend indstevnte At have haft den afdøde hos sig udi 6 Aar og 16 Uger laaeg hon paa sin seng siug, imidlertid vilde ingen see til hende; dend indstevnte forklarede at naar hendis Mand hiemkom/m/er vilde de da giøre deris ed paa at de 6 rdr ej ham bør tilkomme, vil hon, om hon skulle Klæder af lig betale dem før kunde hon ej giøre det;

Afsagt.

Efterdi dend indstevntis Mand ej er hiemme, men udi loulig forfald og udi Kongens tieniste som Sagen og denne dispute egentlig angaar, saa faar med Sagens udfald dertil beroe indtil mand enten kand faa tilskrive ham eller og de kand understaae sig med god sanvittighed at aflegge deris Ed paa at de 6 rdr ej rigtig er.

Martinus *Rangevær (Raangevær) haver ladet stevne Jens Helle og Knud Helland fordi faderen Jens Helle har forhindret sin Søn Knud Helland at komme udi sin tieniste hos ham, og Knud Helland fordi hand har ogsaa forhindret sin Broder Knud Jensøn Toft og hafde af ham anammet haandpenger til tieniste og hafde end erhvervet ham frihed af Capitain Ferdi derfore, som hand producerede under hands haand af dat/o Bergen d/en 18 Maj 1717.

Jens Helle og Knud Helland møtte og tilstode ej louligen at Være stevnte for denne Sag, *men (med?) ikkun 8tte dagis Varsell, dog vilde de tage til gienmæle; og forklarede ej at have været vidende om hands Søn og Broder hafde taget tieniste hos ham og Vilde hands Broder *eller (ellers?) tiene Kongen end Martinus for siugdoms skyld af Spedalskhed, som

Var paa dend Gaard - og ved ikke om hands Søn har taget haandpenger men dog ej skal negte det jo Sønnen har sagt til ham og hands broder siden at have taget haandpenger.

Afsagt.

Efterdi den som Sagen egentlig angaar ej dertil loulig er stevnt, saa vil hand indstevnis for Sagen, hvorda videre udi Sagen skal kiendis hvis lou og Ret medfører.

Mons/ieu/r Christopher Garmand fremkom for retten og tilspuurte meenige Almue om dem ikke er, disverre for ham Vitterligt at hands paaboende Gaard Marøens af Jordskyld 1 løb 2 p/un/d (smør) dends huuser af god biugning, med ald andens hands ejendeele af

1718: 185

indboe en Søndag for Alle Helgens dag Aar 1717 blev udi aske lagt medens hand Var ved Kirke og gik til Herrens *Nadere, hvortil de alle enstemmige forklarede at de med god Samvittighed, vel Vidende kand bevidne {at} at det sig sandferdig forholder, saaledis at ej det ringeste for ham enten af hands Velbebyggede huuser \eller gods/ undtagen flor og Lade for ham blev til overs. Dette begierede hand under Rettens forseigling beskreven, som blev Consenterit.

Dernest fremstod for Retten den for 1711 Aars Constituerede foget udi Nordhord og Wosse fogederie S/igneu/r Peder Jensen Smidts fuldmægtig Nils Schnidtler og tilspuurte Laugrettet med samptlige Almue om dem var Vidende at samme Aar nemblig 1711 nogen Munderingspenge af dend Marinske district udinden dette Schibbrede af ermelte S/igneu/r Smidt oppebaaret blef, hvortil alle enstemmig svarede Nej, og efterdi herforuden Skattebøndernis Bøger findis til Beviis at saadant af merbemelte S/igneu/r Peder Jensen Smidt ikke er oppebaaret;

Thi begierede bemelte Nils Schnidtler, paa samme sin Principals Veigne, at dette maatte Vorde Protocollerit og hannem af Retten beskreven meddelis, som hand ingenlunde negtis Kunde, men dette saaledis for Retten at Være passerit; testerer vi med underteignede Signeter.

Sluttelig blef opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1718 Retten skulle betiene, nemblig Erik Kaalaas, Knud Boge, Johannes Nødtvet, Iver Solen, Mons Giere og 3de Unge som først for Laugmanden haver at aflegge sin Laugrettiseed, Lars Ystebøe, Rasmus Miøs, og Simen Vaagenæs, hvorefter de da for Laugrettesmænd til Rettens betiening skal vorde antagelig.

Derefter blev restantzerne af fogeden Lem forfattede, med Almuens Bøger confererede og rigtig befundne baade for Aar 1717 og 1718 og under Rettens forseigling fogeden tilbage leverit.

Siden blev dagskattens Taxation for Almuen af efterskrefne Mænd Lensmanden Nils Sæbøe, Joen Solem, Knud Yttre Sæbøe, Anders Askeland, Ole Ulfvatten, Johannes Nødtvet, Magne Nødtvet, Lars Kaartvet, Knud Helle, Jon Sylte, Mons Soltvet, Gunder Villanger, Knud Villanger, Nils Indstebøe forfattet, Oplæst og forseiglet.

1718: 185b

Anno 1718 d/en 30 Novembris er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Brude-Knappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Mikkel Onæs og Edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Hans Rise, Magne Kaland, Ole Findisbøe, Ole Aaraas, Jacob Synnevaag, Mikkel Siurset, Nils Rosnæs, Magne Rosnæs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advarit, er først publicerit alle de Allernaadigste forordninger og høiøfrighedz Befalinger som fol/io 169 findis extraherede.
Dernest blev publicerit
(1.) Henning Frimands udgifne Skiøde til Severin Sehusen paa Gaarden Kaalaas To løber 18 merker Smør med Bøxel, dat/erit Bergen d/en 27 Maj 1718 ./.
2. Niels Knags udgifne Bøxelbrev til Ole Jons/øn Solem paa 1 pund 8 merker Smør udi ???? (Gardsnamnet retta/overskrive til uleselighet) dat/erit Bergen d/en 18 Octobr/is 1718.
3. Lauritz Nagels udgifne bøxelbrev til Jacob Jacobs/øn paa 18 merker Smør og 1/4 t/ønne Malt udi Førland, dat/erit Berg/en d/en 1 Junj 1718.
4. Mad/a/me Ane S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madsons udgifne bøxelbrev til Ingebrigt Olsøn paa 6 merker Smør 2 Kander Malt og 1/12 huud udi Solem, dat/erit Lindaas Præstegaard d/en 11 Julij 1718.
5. Magdalena Smidtis udgivne Pante forskrivelse til Severin Seehusen paa *Hodlneland udi Lindaas Schibbrede med mere gods andensteds af skyld 2 p/un/d Smør 1/2 t/ønne Malt dat/erit Bergen d/en 23 Febr/uarij 1718 ./.
6. H/er/r Jonas Mechelborgs udgifne bøxelbrev til Christopher Halvors/øn paa 1/2 p/un/d Smør og 1/4 t/ønne Korn udi Kaardal, dat7erit Lille Ham/m/er d/en 26 Aug/usti 1718 ./.
7. S/igneu/r Danchert Dancherts/øns udgifne bøxelbrev til Mathias Mikkels/øn paa et huusmandsplads paa Fedie Udhougen kaldet, dat/erit Fedie d/en 25 7br (Septembris) 1718 ./.

D/en 1 Decembris blev Retten igien sat sammestedz med foranførte hvorda blev publicerit Knud Heggernæssis og Mikkel Tønnebustis skiøde til Gulak Grov paa 8 merker Smør 13 1/3 Kande Malt udi Grov, dat/erit Hundven d/en 13 Junj 1718 ./.

Mag/ister Caspar Rømers udgifne Bøxelbrev til Jacob Jacobs/øn paa 1/4 deel udi Hundven, dat/erit Bergen d/en 2 Apr/ilis 1718.

Ditoes udgifne bøxelbrev til Peder Siurs/øn paa 1/4 deel udi Hundven dat/erit Bergen d/en 22 Januarij 1718 ./.

Dernest blev foretaget Sagerne, og som ingen Kongens vare indstevnte hafde

Hans Langøen ladet stevne Martinus Rongevær efter forrige tiltale.
Martinus møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag - og fragik Vidnisbyrdenis forklaring. Martinus Rongevær sagde at have søgt herpaa

1718: 186

fordi hands folk hafde klaget for ham at de ej kunde roe med fred forbi Langøen; hvilket

Hans Langøen paa sin huustruis Veigne gandske benegter at være passerit og ej skal kunde ham overbevisis; Martinus blev tilspuurt om hand noget kunde afbevise ved Vidnisbyrd at hands folk er udforenet af Ane Langøen ? hvortil hand svarede nej; End blev tilspuurt om hand med andre Vidnisbyrd kunde igiendrive disse forrige afhørte ? hvortil hand svarede nej.

Parterne bleve tilspuurte om de noget Videre udi Sagen til Rettens opliuslighed hafde at proponere eller registere lade ? hvortil de svarede nej; og Prætenderede Hans Langøen satifaction af Martinus Rongevær og Processens Omkostnings Erstatning.

Fogeden Lem forestillende Retten at Kongens Sigt, efter hands tanke herunder verserrer, som hand formoder Retten tager udi agt.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og Afsagt.

Hans Langøen indkalder Martinus Rongevær fordi hand ved Vidner skal have beskikket hands huustrue Ane for at skal have talt uansvarlige Ord om hon og ligesom tillagt hende at have løst til at føre folk udi Skade. Dette benegter Martinus gandske at Være skeed som og er bleven aldelis ubeviist; men de indkaldede tvende Vidner Evind Oxnæs og Ole Mathisen forklarer at Martinus Rongevær sagde udi Citantens Huus at hands beskikkelse Var for Vis Vas og end brugte de ord til Citantens Koene at hon ligesom skulle have løst til at føre folk udi Ulykke; denne Martinussis omgang \an/seer Retten mere at være sked af Ubetenksomhed og ubesindig hastighed end andet;

Thi kiendis for Ret, at Martinus Rongevær for Retten her ærklærer Citanten Hans Langøen paa hands huustruis Veigne, det hand om hende og dem ej Andet har eller kand sige og vide end hvad sømmeligt og skikkeligt er og betale Hans Langøen derforuden for denne Processis paaførte Omkostning inden 15 dager 5 merker danske under Nam, og *delibereris (Deliberere = veie for og imot, drøfte, rådslå, overveie) for videre Bøder i denne Sag.

Martinus blev tilspuurt om hand vilde ærklære ham efter Dom, hvorpaa hand sagde, ja og ærklærede ham

1718: 186b

hand ej andet om Hans Langøen eller hands Koene har at sige eller Vide end alt hvad ærligt og sømmeligt er og bad ham derfore om forladelse.

Opsidderne paa den afbrente Gaard Hodneqvam udi Lindaas Schibbrede og Nordhordleehn fogederie af 1 løbs leje udi Smør, nafnlige Erik Nilsøn, Nils Ivers/øn og Arve Peders/øn fremstillede sig for Retten og begierede af Retten et louskikket Tingsvidne om deris Ulykkelige tilstand og Elendighed, og derpaa hafde indkaldet Ole Iversøn Hodneland og Ole Nataas af samme Skibbrede edelig at forklare deris Elendighed, hvorpaa et efter andet forklarede at Aar 1718 d/en 28 Septembr/is om Midnats tid kom en Ulykkelig Vaade Ild udi disse opsidderis Huuse og udi adske *nedlage 5 Nye huus og 4re middelmaadige aldrende Huuse med en stor deel af deris indsamlede Høe og ald anden deris fattige ejendele, saa at de med største nød *nøge fik bierge deris Liv og derover ere satte udi en meget slet og jammerlig tilstand med deris huustruer og børn, hvorpaa et efter andet af de indkaldede Vidnisbyrd Edelig forklarede at alting sig sandfærdig, som anført er, sig forholder som de med god samvittighed kand Vidne, saasom de disver, det med deris egne øjne haver seet; denne deris Edelige forklaring begierede opsidderne under Rettens forseigling beskreven, som blev bevilget.

Fogeden Lem tilspuurte Almuen om de ikke kand erindre sig om Baadmand Hans Synnevaag fra 1697 til 1705 inclusive nød skattefrihed af sin paaboende Gaard Synnevaag udi Lindaas Schibbrede, hvorpaa tvende Dannemænd Mikkel Siurset og Jacob Synnevaag, som vare

hands nermeste grander, edelig forklarede, at de nok kand erindre sig, at samme Hans Synnevaag, om høste Tiden, paastod skattefrihed af Gaarden Synnevaag, saavit hand brugte og derpaa førte beviis udi Retten for fogeden at det ham skulle tilkomme; men om hand nødt det eller ej kand de ikke sig fuldkommen erindre efter saa lang tids forløb men da hand døde var der stor fattigdom efter ham og ved ikke hvor hands kone maa Være afbleven men haver hørt at hon skulle Være død for rum tid siden.

Fogeden Lem tilspuurte og Almuen om dem ikke er *Vitterlighed at delinqventen Karen Jacobsdatter har lenge siddet fengslet, fra livet dømt og henrettet; eller hvor lenge hon ungefærlig sadt udi fengsel før

1718: 187

sin henrettelse ? hvortil tvende Vidner af Almuen nafnlige Jacob Toftinge og Ole Bærraas edelig forklarede at samme Qvindemenniske sad lenge udi arrest formedelst hon hafde ombragt sit eget foster og imidlertid bortrømte og blev paagreben igien og saa sad siden fra Mikaeli og til Vaaren igien og derefter blev Rettet paa Holmen udi Qværnefiorden; og sad hon Vel, saa vidt de kand erindre over et Aars tid.

Derefter blev restantzen saavel paa ordinaire som extraordinaire skatter for Aar 1717 og 1718 af fogeden Lem forfattet, for Almuen oplæst og med Bøndernis Bøger Confererit og rigtig befunden og fogeden under Rettens forseigling tilbage leverit;

Item en liden restantze af Peder Jensen Smidts fuldmegtig for 1711 for Almuen oplæst hvorimod ingen indsigelse er bleven giort, Thi blev den under Rettens forseigling tilstillet;

End paastod hand et Tingsvidne om at intet af Marin Legderne udi dette Skibbrede af Munderings penge for Aar 1711 Var betalt, hvilket ham ikke kunde negtis, saasom Almuens bøger end ogsaa udviste at indtet enten var fordret eller betalt.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd, som tilstundende Aar 1719 Retten skulle betiene nemblig 6 gamble, som tilforne haver aflagt deris Laugrettis eed Thommes Kaalaas, Rasmus Holmaas, Halvor Fieldsende, Mikkel Gaulen, Nils Schoge Mons Schoge og 2de Nye som først for Laugmanden efter Loven haver at aflegge deris Laugrettesed, Ole Sæveraas, og Haldor Hodne.

Endelig blev taxationen over den allernaadigste paabudne dagskat for 1719 af efterskrevne Mænd forfattet med fogeden og Sorenskriveren, nafnlige Mikkel Onæs, Aamund og Anders *Lyrem, Magne Rosnæs, Hans Rise, Mikkel Siurset, Ole Findisbøe, Jacob Synnevaag, Ole Aaraas, Magne Kaland, Ole Rembnor, for almuen oplæst og af os samptlige forseiglet.

1718: 187b

Anno 1718 d/en 5 Decembris er holdet almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Tingstædet Halsviig, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og edsorne og

tilforordnede Laugrettesmænd Mons Rørtvet, Ole Nilsøn Stene, Joen Brandanger, Siur Halsviig, Ole Sande, Ole Fibisdal, Gietmund Aanneland, og Ole Anders/øn Stene med mere tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt Høiøfrigheds Befalinger, som fol/io 169 findis extraherede.

Dernest blev publicerit frue Magdalena S/a/l/ig/ Mag/ister Smeds udgifne Panteforskrivelse til Velædle Stiftamptskriver Severin Seehusen paa efterskrefne Gaarder iblant andre herudi Schibbredet Søre Høvigen 1 løb Smør Malt 1/2 t/ønne, Store Matre 1 løb Smør 1 faar dat/erit Bergen d/en 23 Febr/uarij 1718 ./.

Amptmand Henning Frimands udgifne Skiøde till Stiftamptskriver Seehusen paa efterskrefne Gods udi Gulens Schibbrede beliggende Totlansdalen 1 p/un/d Smør med Bøxel, Hegerøe (Hegerøn?) 1 løb Smør med Bøxel, Lille Matre 1 løb 1 pund Smør med Bøxel dat/erit Bergen d/en 27 Maj 1718.

Gregorius Aannelands udgifne Bøxelbrev til Østen Gregoriussøn paa 1 p/un/d 2 merker Smør udi Aanneland, dat/erit Frøsetter d/en 3 Aug/usti 1718 ./.

D/en 6 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda blev publicerit

Daniel Rafnsbergs udgifne Skiøde til Ole Olsøn Bersviig paa Gaarden Bersvig af skyld 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne Malt, dat/erit Bergen d/en 8 Nov/embris 1718 ./.

Jens Lems udgifne bøxelseddel til Mathis Peders/øn paa 18 merker Smør udi Gaarden Merkisdalen, dat/erit Halsvig d/en 6 Decembr/is 1718 ./.

Efterat Skatterne saavit dennesinde Var at anamme vare oppebaarne, blev foretaget med Sagerne og først Kongens; og hafde da

Bøidelensmanden til deris Kongl/ig Maj/este/ts interressis beobagt ladet stevne Ingeborg Pedersdatter for begangne Løsagtighed og Børneavling til sine Bøders erleggelse og nafngive hvem hendis Barns fader er;
Ingeborg Pedersdatter møtte for Retten og vedstod Stevnemaaletz loulige for-

1718: 188

kyndelse og sigtelsens rigtighed; Og som hon af fogeden blev tilspuurt hvem fader var til denne frugt hon bærer svarede hon, Josep Svendske; hvor hafde hon med ham at bestille blev hon tilspuurt ? hvortil hon svarede, paa Marken udi Høvige-Brekken, hvorlenge siden det er siden denne omgiengelse skeede ? svarede hon Anden dag Paaske i dette Aar; Og som hon blev tilspuurt hvor tit hon med samme hafde haft omgiengelse ? svarede hon 2de ganger paa en dag; end tilspuurt om hon ikke haft omgiengelse med ham enten før eller siden, svarede hon nej: foregivende at hon af ham Var tvungen dertil og truet med Kniv; End tilspuurt om samme Tvang for nogle Mennisker var tilkiendegivet da hon kom til dem at den saa af hende kaldede Voldtegt af ham skulle Være skeed ? svarede hon, hendis taabelighed

var derudi aarsage.
Fogeden tilspuurte om hon kunde med Ed og opragte fingre kunde sværge at ingen anden end denne angifne Svendske Joseph var allene den som baade hafde besvangret hende og var rette Barnefader til dette foster ? svarede hon ja, det hon det med god samvittighed kunde giøre:
Fogeden paastod Dom efter Loven.

Afsagt.

Efterdi Ingeborg Pedersdatter for Retten tilstaar sin begangne forseelse og Barneavling med dend Svendske fange Josep; da tilfindis hon for samme sin begangne Løsagtighed uden Egteskab eller Trolovelse, at bøde, i følge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter Loven; og i mangel af Bødernis erleggelse, tilfindis hon, i følge af den allernaadigste udgangne forordning af 5 Januarij 1714 at forskikkis til Bergens Børnehuus, sine resterende Bøder med 8 s/killing om dagen at opardbeide.

End hafde Bøidelensmanden ladet indkalde Marte Mathisdatter til at giøre forklaring om hendis Mands Abraham Pedersens afgang af Verden der er ved sit land funden død og formodentlig druknet sig selv, til at anhøre Dom om samme handel, disligeste er end stevnt tienistepigen Alis til at forklare hvad hon herom kand Være vidende, item Peder Undalen, Svend Kiellingvold, Ole Jacobs/øn Bransdal, Jon Myre, Gregus Halland, som samme døde

1718: 188b

menniske haver optaget, baade til at forklare hvor samme blev funden og om de haver set nogle teign at det af Mennisker eller anden Ulykkelige hændelse sig kunde være tilslagen.
Marrite Mathisdatter møtte ikke men paa hendis Veigne Reinert Lund; tienistepigen Alis møtte og forklarede hertil at Være kaldet, Peder Undalen, Svend Kiellingvold, Ole Jacobs/øn Bransdal, og Gregis Halland møtte og forklarede hertil at Være kaldede og til at giøre deris forklaringer.
Reinert Lund forklarede paa Koenens Veigne at hon ikke viste af sin Mands gierning enten den var ond eller god, mens da hon var udgaaen at see til det ringe Qvæg de hafde, Var hendis Mand imidlertid udgaaen, som laaeg udi sin seng da hon var hiemme, og da hon indkom igien Manden opstaaen, udgaaen, og borte og blev funden tet ved Næsset udi Siøen. End tilspuurt om hand nogen tid hafde hørt nogle utaalmodige ord af ham eller seet teign til Desperation ? hvortil han svarede paa hendis Veigne, det saadant aldri af dend frafaldne var hørt.
Alis tieniste pige giorde samme forklaring som forrige og sagde sig ej at have hørt nogle Ord af ham, som kunde hensigte til Desperation men efter tilspørgelse svarede at hand blev funden Norden for huusene i Søen og blev ikke funden førend paa 3die dag derefter.
Peder Undalen, som Var en af de Mænd, der samme Mand af Søen op tog blev tilspuurt \hvor/ hand blev funden, svarede som pigen Alis; hvorlenge efter at hand blev sagnet hand blev op tagen ? svarede paa 3die dag *? men saaeg ej allerringeste teign til at samme Menniske kunde Været beskadiget enten af od eller eg eller noget mistenkelig teign ? dertil svared Nej! End tilspuurt om samme Mand endelig maatte gaa denne Vej ved Søen, enten til anden gaard eller Vand ? svarit nej; ej heller var den vej farlig at gaa, hvorved hand laag udi Søen.
Svend Kiellingvold blev dernest fremkaldet, som og Var en af de Mænd som samme Mand optog, og forklarede efter Spørsmaal som forrige.
Ole Jacobs/øn Bransdalen blev dernest fremkaldet, som forklarede som forrige.
Gregus Halland blev dernest fremkaldet som forklarede eenstemmig som forrige undtagen

at hans skoe blev funden et lidet stykke fra den sted hand laag paa

1718: 189

landet staaende; og Ole Bransdalen og forklare og dette samme.
Joen Myre blev dernest fremkaldet som Og giorde samme forklaring som forrige undtagen at hand ej er bleven hands skoe Var.
Fogeden paastod efterdi her ej kand giøris nogen forklaring om ermelte fundne Abraham Pedersen, det hand kand have Været Vanvittig, taabelig, eller tviflraadig, ej heller befunden teign paa ham at Være af Nogen beskadiget, hands Midler og hovetlod at tildømmis Kongen.

Afsagt.

Efterdi Abraham Pedersøn hverken haver Været tviflraadig, eller befunden beskadiget efter besigtelse, men hands Skoe paa Landet, lit fra hvor hand er bleven funden, staaende, saa kand Retten ej ansee hands Gierning anden en forsetlig og derfore i følge af Lovens 6te Bogs 6te Capitels 21 articul tildømmes ermelte Abraham Pedersens hovetlod til Kongen.

Mag/ister Nicolaus Stabel haver stevnt Knud Myre til at betale ham den Aabod hand for gaarden Nordals huuser er tilfunden at svare med Omkostning tilsammen 32 rdr 5 merker 4 s/killing og betale hand derforuden denne foraarsagede Processis Omkostning.
Knud Myre møtte og tilstod Varselen sig louglig at Være forkyndt;
Mag/ister Stabel efter sit brev begierede Tid til Vaartinget at producere besigtelsis forretningen, da hand Videre vilde giøre sin endelig paastand. Som Retten consenterede.

Lars Mortensøn Morup haver ladet stevne Endre Øfre-Opdall til at betale ham resterende 9 Rdr 3 merker 11 s/killing \foruden resterende landskylder og 3die tager efter Bogen/ og betale ham denne Processis Omkostning.
Dend indstevnte møtte og tilstod sigtelsen og begierede dilation til betalingen dog saavit som det crediterede gods 9 rdr 3 merker 11 men landskylderne formente hand at Være ikkun 3de rdr 2 merker 1 s/killing, hvormed Mons/ieu/r Morup formedelst mellemhandling lod sig fornøje og paastod herpaa skadesløs Dom.

Afsagt.

Eftersom Endre Oppedal ej fragaar Sigtelsen og Citanten end og formedelst mellemhandling har vist godhed og eftergivet 3de aar, saa tilfindis Endre Oppedal at betale Citanten \Lars Morup/ de endnu resterende tolf Rixdaler 5 merker 12 s/killing inden 15 dager under Nam efter loven og erstatte ham denne Processis Omkostning ligeledis med 4 merker under lige adfærd efter loven.

1718: 189b

Mons/ieu/r Lars Morup har ladet stevne Johannes Klocheid at betale sig resterende 1 rdr 4 merker 2 s/killing for forstrakte Kornvarer og betale denne Processis forvoldte Omkostning Skadisløs.
Dend indstevnte møtte og tilstod Varselens loulige forkyndelse, ligeledis Sigtelsen.
Citanten paastod Skadesløs Dom med Processens omkostnings erstatning.

Afsagt.

Efterdi Johannes Klocheid ei fragaar Sigtelsen da tilfindis Johannes Klocheid at betale Citanten de ham pligtige 1 rdr 4 merker 2 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven og erstatte Processis Omkostning med 4 merker danske under lige adfærd.

Dito ladet stevne Svend KiellingVold til betaling for resterende 1 rdr 1 mark 12 s/killing.
Svend Kiellingvold Møtte og tilstod Varselen og forklarede at Være skyldig ikkun 1 rdr og derfore har pantsat ham en Sølvring for 5 merker hvilket Citanten fragik og formeente at hands proposition bliver holdet urigtig. Svend blev tilspuurt hvem med ham var da dette skulle Være skeed, svarede hand *hands (Hans) Næsse.
Mons/ieu/r Morup ladet efter Rettens medhandling accordere sig til 2 merker 12 s/killing og paastod sin Rests Omkostning.

Afsagt.

Efterdi Svend Kiellingvold efter Citantens gode medhandling end befindis at blive S/igneu/r Morup skyldig 2 merker 12 s/killing, saa tilfindis hand at betale ham sam/m/e rest 2 merker 12 s/killing med 2 merker 8 s/killing udi Processens forvoldte Omkostning til dato under Nam efter Loven.

End haver Mons/ieu/r Morup ladet stevne Siur Børknæs at betale sig resterende summa efter Dom afsagt aar 1711 paa Sommertinget.
Siur Børknæs møtte og tilstod loulig at Være stevnt for denne Sag og sagde sig at ej vide hvad hand pligtig er;
Mons/ieu/r Morup paastod fornyelsis Dom hvorpaa allene er betalt siden 4 rdr.

Afsagt.

Efterdi ingen Dom, hvor af *sundmen kand udfindis her produceris, saa Udsettis Sagen til Vaartinget, hvorda skal kiendis hvis louligt er.

Dito ladet stevne Ole Clausen Nere-Opdal at betale efter sin salig faders Bog 4 rdr 3 merker 8 s/killing:
Dend indstevnte forklaredis for mange aar at Være død, thi vil hands Arvinger herom stevnis.

Dito ladet stefne Ole Simons/øn Nedre Ostgulen at betale sig efter sin salig faders Baag resterende 1 rdr 1 mark 1 s/killing og erstatte ham denne Processis Omkostning.
Ole Simens/øn Nedre Ostgulen møtte ikke, ej heller nogen

1718: 190

paa hands Veigne.
Stevnevidnerne Lars Opdal og Joen Opdal forklarede edelig at have stevnt ham for hands boepæl med i dag fiorten dagis Varsel og talte med hands huustrue.
Mons/ieu/r Morup paastod laudag til neste Ting for dend indstevnte.

Afsagt.

Ole Simonsøn Nedre Ostgulen foreleggis laudag til nestholdende Ting her udi Schibbredet at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom efter Citantens paastand skal Vorde afsagt.

Dernest fremstillede sig for Retten Christopher Anders/øn Hendriksbøe og begierede et louskikket Tingsvidne om den Ulykkelige Ildebrand som overfalt hands Gaardeparters huuser med ejendele paa Gaarden Hendriksbøe af Skyld 1/2 løb 8 merker; hvortil hand hafde indkaldet tvende af hands Naboer Peder Hendriksbøe og Balser Mittun deris edelige forklaring derom at giøre og forklarede et efter andet edelig at samme Mand mistede udi den brand 6 Velbebyggede store huus løverdags aften efter Mikkels dag, med alle de fattige ejendele af ædende og drikkende, medens hand Var ved Kirkereisen og kom hands huustrue

og 6 Umyndige Børn, saa nøgne derfra, som de vare fødde til Verden og et menniske indebrant, saa at samme Mand nu ved sam/m/e Ilde nød er sat udi yderste Armod og fattigdom, ja største elendighed, og haver ikke det ringeste til sin underholdning, uden hvad medlidende Mennisker at Christen medynksomhed kunde og vilde af medlidendhed giøre. Denne deris forklaring begierede hand under Rettens forseigling beskreven, som blev bevilget.

Derefter blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1719 Retten skulle betiene, nemblig Sex gamle som tilforne haver aflagt deris Laugretteseed, Svend Viko, Ole Nore Høvig, Erik Søre Høvig, Joen Eide, Ole Nils/øn Eide, Tore Eide, og tvende Unge, som først for Laugmanden efter loven haver at aflegge sin Laugrettesed, Ole Ottes/øn Byrknæs og Ysten Byrknæs;

Derefter blev restantzen, saa vel paa de ordinaire som extraordinaire Skatter for Aar 1717 og 1718 forfattet med Almuens Bøger Confererit og rigtig befunden og forseiglet fogeden tilbage leverit.

Ligeledes begierede Nils Schnidtler paa S/igneu/r Peder

1718: 190b

Jensen Smidts Veigne et Tingsvidne at ingen af dette Schibbredis Almue, saavit Marinlegderne angaar har betalt Munderingspenge det aar 1711, som af Almuen ej Var betalt efter deris Bøgers udviis og derfore ham ej kunde disputeris beskreven.

Sluttelig blev Dagskattens Taxation med efterskrefne mænd forfattet, nemblig Lensmanden Ole Hougsdalen Ole Andersen Stene, Peder Hendriksbøe, Ole Sande, Niels Eide, Ole Stene, lydelig oplæst og forseiglet.

1718

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

1719

(1719: 190b)

Anno 1719 d/en 10 Januarij er efter Høivelbaarne H/er/r Vice Statholders Resolution og forrige afskedigelse holdet Aasteds Ret udi Kilestrømmen /: efterdi Guds haarde indfaldende Veir forhindrede at komme der ud den 12 Decembr/is 1718; som var berammet, og de andre tvende Lensmanden Elluf Mundal derefter gifne ordre til samme forretnings fuldbyrdelse d/et ene af 16 Decembr/is 1718 og det andet derpaa af 19 Decembr/is samme Aar, ere blefne nedlagde og Mand 3de dager paa steden har forretningen ej kundet fuldføre for Mænds forsømmelsis skyld, som til samme forretning vare opnefnte :/ med efterskrefne Mænd Siur Littun, Knud Wickne, Ole Hartvet, Haldor Wichno, Ole Wefle, og Knud Mæle;
Paa H/er/r Johan Madsons Arvingers og Enkis Veigne møtte ærværdige H/er/r Christen Kraag og tog til gienmæle og paa den anden side Citanten Johan Jokkum Kling;

Hvorpaa vi begave os samme paa Kilstrømmen staaende huuser, S/igneu/r Jokkum Kling tilhørende at besigtige som vare bestaaende derudi, Den ene Vaaning som udi lengden Var 27 al/en lang, paa Vestre side 14 al/en bred og paa østre side 17 al/en bred, mit imellem Vaaningen en fri gang indbereignit i lengden. Paa Vestre side \neren (eller noren?) til/ 1 boe 8 al/en lang, 6 al/en bred; 1 dito 3 al/en bred, 6 al/en lang, 2de dito 6 al/en mindre et qvarter, lengden og bredden: Item 1 borrestue 11 sælands al/en lang udi Vestre Kandt og 10 al/en udi østre Kandt, med 1 lidet tilsat timret Kammer af 3de Vegger, sampt udi Gangen 1 lidet Kammer med bord afskiøt; paa den søndre side er ellers borrestue Veggene af Vand fordervede og skamferede, udi samme Borrestue Var en \brøstfeldig/ skorsteen med 1 liden bagerovn udi og begge siden af huusets bredde mod Vest og ost en liden Svale af bord tilsat. Oven over paa Vestre side 1 Kammer 8tte sælands al/en lang og 5 Sælands al/en bred med 3de Vegger, item 1 dito mod Nord 4 1/2 al/en bred, 8tte Sælands al/en lang med 3de Vegger. Nok 1 Stue 11 al/en lang, 8 1/2 al/en bred, med 1 gammel sønder Jern Kakkelovn udi og \brøstfeldig/ muret pibe, sampt 10 Vinduer udi.

1719: 191

En daglig Stue med Syv enkelte Vinduer udi af lengde 10 Sælands alen og 6 al/en bred med en liden Jernkakkelovn udi bilegger kaldet; 1 Kiøkken med muret skorsteen udi sampt et lidet spiskammer, item 4re smaa enkelte Vinduer udi Kiøkkenet, Kiøkkenet med Spisekammeret 6 al/en udi Kandt, og paa østre side 1 liden Svale langs Ved stuen og Kiøkkenet. \Stue Veggen mod øst af slagreign beskadiget/ Taget ovenpaa denne Vaaning fattedis Spær, Næver og troug og Var brøstfeldig, item Var bordtaget paa Søndre side brøstfeldigt. Paa Nordre side af denne lengde var en gang paa bolverk anlagt. Dernest blev besigtiget et stav ildhuus 7 1/2 al/en lang 8 al/en bred med en brøstfeldig af graasteen og Leer opsat Skorsteen og temmelig stor Bagerovn, hvorpaa dog taget var brøstfeldigt; End fantes paa holmen en flor staaende som H/er/r Christen Kraag forklarede at være fløt af Jokkum Kling fra den bøxlede Gaard Budalen kaldet, Lindaas Præsteboel tilhørende, og det uden \den beneficerede/ ejerens videnskab eller samtykke, Thi paastod hand at samme flor ej her kunde inddragis iblant de andre af Jukkum Kling paa Kilstrømmens Grund tilhørende huuser; men Jukkum Kling derimod sagde, at naar hand forlader Budalens bruug, skall hand forsiune Gaarden Budalen med forsvarlig flor igien; Thi blev den udi øjesiun tagen af lengde 9 Al/en lang og 8 al/en bred af gammel og Nyt tømmer opsat og iblant de andre huuser indreignet; Sluttelig blev udi øjesiun taget 1 Stavnøst 14 al/en lang og 8te al/en bred som saavit af os kunde fornemmis udi dette frosteveir at være nogenledis forsvarligt.

Mons/ieu/r Kling producerede først derefter 1 saa Kaldet attest af 16 Julij 1718 dernest et Stevnemaal af 14 Nov/embris 1718 nok et saa kaldet Mænds Værk af dato 30 Junij item et indleg af 12 Decembr/is 1718.

Parterne bleve tilraadde til forlig, hvortil Jochum Kling svarede rent ud nej, mens H/er/r Christen Kraag var dertil meget tilbøjelig.

Efter deris Majest/ets allernaadigste forordning af 24 Febr/uarij 1708 specificeris omkostningerne. Sorenskriveren for hans Reisis Omkostning paa hans egne penger til dato 2 rdr 4 merker 8 s/killing forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing, forseiglet papier 4 merker 8 s/killing, beskrivelsen 4 merker for forretningen 5 Rdr, *mændene for deris Umage;* Mændene for deris Umag hver 1 rdr 6 rdr, for Reisens fortering 4 merker til sammen 16 rdr 4 s/killing.

Videre end andført af ejendomme, sagde Johan Jochum Kling sig ej at være ejende.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Efterat Retten, baade efter den Høikongelige OberhofRettis Dom og Høi-Velbaarne H/er/r

Vice Stattholder deris Excellence H/er/r Baron Friderik Kroghs høirespective ordre

1719: 191b

hafde nøje efterseet og eftergrandsket de paa Kilstrømmens Grund bestaaende huuser og Bygninger og om dends Værdi skiønnet, befinder Retten at de kand være værde 280 Rdr og ej mere; hvilken summa To hundrede 80 Rdr Mad/a/me Ane S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madsons paa egne og medarvingers Veigne, tilfindis at betale Johan Jukkum Kling, for ermelte paa Kilstrømmens Grund, efter specification udi acterne, bestaaende huuser, imod huusernis røddiggiørelse;

Og som begge parter udi Sagen ere lige Grundede, saa vit denne qvæstion er angaaende og *og den allernaadigste udgangne forordning af 24 Feb/ruarij 1708 befaller at Retten skal paakiende hvem den skal betale, saa tilfindis Mad/a/me Ane Johan Madsens og Johan Jukkum Kling at betale dend til sammen med 16 Rdr 4 s/killing.

Efter Dommens afsigelse tilbød ærværdig H/er/r Christen Kraag S/igneu/r Johan Jochum Kling de for Kilstrømmens huuser tildømte Penge imod huusernis Røddiggiørelse, men hand ermelte Kling vilde dem ej modtage, hvilket H/er/r Christen Kraag begierede Protocollerit at indføris som blef efterkommet.

Anno 1719 d/en 13 Martij, er, efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Andreas Undals høi-respective Resolution paa S/igneu/r Jens Festers andragende af dat/o Bergen d/en 3 Decembr/is 1718 holdet Extraordinaire Ret og Ting paa Møllendal udi dend Sag imellem S/igneu/r Edevart de Place og Assessor Wilhelm Hansen, nærværende samme tid det opnefnte Laugrettet af fogeden Lem paa S/igneu/r Harders begiering af 2 Martj 1719, nafnlige Lensmanden Ole Totland, Jacob Tors/øn Bratland, Albert Tisted, Elias Riple, Nils Dyngeland, Peder Henne, Ole Sandal, Vincents Tistad, Paul Schiold,

Hvorda Mons/ieu/r Harder befuldmegtiget paa S/igneu/r Festers Veigne, som Sagen paa S/igneu/r de Places veigne hafde at fuldføre, først producerede Høiædle og Velbaarne Stiftbefalingsmand Undals Resolution, samme sag *af (at) afhandle af dat/o 7 Decembr/is 1718 og dernest stevnemaalet, som blev læst;

Velædle og Velbyrdige Assessor Wilhelm Hanssen møtte ikke, efter 3de gangers paaraabelse, ej heller nogen paa hands veigne;

Stevnevidnerne Lars Mellishoug og Lars Myrdal, tvende boesatte Mænd udi Schiolds Schibbrede afhiemblede edelig at have stevnt Velædle og velbyrdige Assessor Vilhelm Hanssen

1719: 192

med i dag fiorten dagis Varsel og for denne Sag og til dette Ting og sted og talte med hands Stiffdatter Jomfru Frorup paa Steenegard;

Monsieur Harder møtte og producerede Gienpart af Assessor Hanssens d/en 2 Apr/ilis 1707 udgifne Obligation til fru Margrete S/a/l/ig/ Ryes stor 1900 Rdr Croner; at betalis et halvt aar efter Loulig opsigelse; paa hvilken Obligation renterne er afskreven at Være betalt til 2 Ap/rilis 1716; hvorom hand anviste Originalen og confererit rigtig over eens stemmende; dernest producerede hand gienpart af Capitain Poul Christian Ryes Transport af 16 Martj 1718 til S/igneu/r Edevart de Place paa Obligationens Capital og dends tilstaaende Rente til 2 Apr/ilis 1716, saavelsom indtil betaling skeer og med originalen confererit rigtig at Være;

endelig producerede hand Jens Festers original opsigelse til Assessor Hansen af 20 Apr/ilis 1718 med Raadstue tienerne som opsigelsis Vidner deris af samme dato skeede forretning, endelig producerede hand extract af Mons/ieu/r Places ordre ifra Mons/ieu/r Place til Citanten Fester at indtale og indsøge bemelte Capital og Renter, hvorom hand anviste originalerne saavit som copierne ommelder; og videre paastod Laudags foreleggelse til førstholdende Vaarting her udi Schibbredet.

Afsagt.

Assessor Wilhelm Hanssen foreleggis Laudag til dend 15 Apr/ilis 1719 at møde og svare til Sagen og Stevnemaalet, hvorda videre skal afhandlis hvis lou og Ret medfører.

Anno 1719 d/en 24 Martij er holdet almindeligt Vaar Restantz- og Sage Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Gaarden Hougsdal, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Tore Eide, Ole Ottesen Byrknæs, Ole Høvig, Erik Høvig, Ole Nilsen Eide, Østen Byrknæs, Svend Vikhe (Viko/Vedvik), og Joen Eide med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten Var sat udi deris Maj/este/ts høje Nafn og Almuen til fredelighed og ædruelighed advaret, blev først publicerit deris Maj/este/ts allernaadigste Skatte forordning for 1719 for de ordinaire Contributioner, dat/erit Kiøbenhafn d/en 5 Decembr/is *1719 (1718).

1719: 192b

2. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning om Krigs styren udi Norge for 1719 dat/erit Kiøbenhafn d/en 19 Decembris 1718.
3. Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste patent om højeste Ret for Aar 1719 dat/erit Kiøbenhafn d/en 24 Octobr/is 1718.

Dernest blev Sagerne foretagne og hafde da

Velærværdige Mag/ister Stabel ladet stevne Knud Anders/øn Nordahl til at betale sig dend paalagde Aabod paalagt efter usvekket Dom eller forretning paa hands brugende Gaardeparters huuser Nordal, med de paagaaende og tildømte Omkostninger d/en summa 32 rdr 5 merker 4 s/killing og betale sig denne Processis forvoldte Omkostning, saasom ingen mindelig betaling til dato er paafult.

Knud Andersøn Nordal møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse;

Mag/ister Stabel producerede først forretningen; og siden tilspuurte dend indstevnte om hand ej baade før besigtelsen og siden besigtelsen er skeed, har tilbud ham mindelig forlig, end ogsaa for ringere end paalagt er ? hvortil hand svarede ja; end tilspuurt om hand ej siden forretningen skede har tilbudet ham det for 20 Rdr, hvortil hand svarede jo: men foregav ej at have Midler til at byde noget. Magister Stabel efter intercession eftergav ham den for 17 rdr; men som Knud Andersøn blev tilspuurt, om hand kunde fornøje dette uden Dom, svarede hand nej; Citanten foregav at hand ej for sin skyld søger dette, men for sin Gaards Conservation og til Leilendingens fremtarv som gaarden antaget haver; thi paastod Citanten Dom til dessens betaling.

Afsagt.

Saasom Citanten af sær godhed, formedelst intercession af Retten haver eftergivet \af/ sin

Prætension (Prætention) paa den tildømte Aabod til 17 rdr, og derpaa paastaar Dom til betaling, efterdi ingen mindelig er skeed, saa tilfindis Knud Andersøn Nordal at betale Citanten Mag/ister Stabel de søgende 17 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.

Mag/ister Nicolaus Stabel haver ladet stevne Ole Andersøn Lie først at betale sig resterende Landskylder for 2de Aar og producere sin landskyldbog, sampt for det andet til strafs lidelse for Motvillig fløtning og erstatte denne Processis Omkostning.
Dend indstevnte blev tilspuurt om hand herfore loulig er stevnt ? hvortil hand svarede ja: dernest tilspuurt om hand er ind stevnt at producere sin landskyldbog ? hvortil hand svarede ja, men denne sinde ej kunde fordi hand blev taget i fløtning med Oberste Leutenant *Grein (Green) og kom ej igien førend i nat, saa hand ej har Været hiemme; end tilspuurt hvorfore hand ej har giort sin

1719: 193

fløtning ? dertil svarede at hand aldrig har veigret skyds uden hand har Været i loulig forfald og aldrig veigret betaling til dem som for ham skydset, end og tilbudet sin landskyld men er ej bleven modtaget; men efter forklaring af Citanten blev tilspuurt, om dette tilbud skeede for stevnemaalet, eller [efter] dette Stevnemaal; hvortil hand svarede at det skede efter Stevnemaalet;

Afsagt.

Til Rettens opliuslighed behøvis baade ejerens og Leilendingens bog, som til neste Ting vil produceris hvorda videre skal kiendis hvis lou og Ret medfører.

Lensmanden Ole Hougsdalen paa Daniel Nils/øns Veigne lader stevne Ole Høvigen til at betale sig for Crediterit Gods Aar 1714 resterende 2 rdr 3 merker og erstatte denne Processens Omkostning.
Ole Høvigen møtte og tilstod stevnemaaletz loulige forkyndelse og sigtelsens rigtighed, og aldrig har disputerit ham Søgningen, men ventede at faaet advarsel for Stevnemaalet. Ole Høvig blev tilspuurt om hand ej har talt med Manden siden Stevnemaalet, ? hvortil hand svarede nej.
Lensmanden vilde give dilation paa Citantens Veigne til Sommer-Tinget efter den indstevntis Begiering om hand inden dend tid vilde betale, som dend indstevnte Ole Høvig lovede.

Afsagt.

Efter Lensmandens begier givis Ole Høvig dilation til Søgningens betaling inden førstholdende Sommerting, og hvis løftet ej bliver af ham efterkommet inden dend belovede Tid, skal Citanten efter loulig Stevnemaal, skee hvis lov og ret medfører.

Lensmanden haver ladet stevne Hemming Randal til Bøders erleggelse for fortilig sammenleje og barneavling med sin hustrue.
Hemming Randal møtte og tilstod Stevnemaaletz loulige forkyndelse hand blev tilspuurt hvad Tid hand hafde Bryllup med sin huustrue ? hvortil hand svarede 8tte dager efter Sankte Hans Tid; og er for ungefær 3 Uger siden kommen i barselseng. Fogeden tilspuurte ham om hand kunde negte at hand jo har haft omgiengelse med sin hustrue 4 Uger for Brylluppet ? hvortil hand svarede Nogen tid tilforne, dog ej for Festningen eller Trolovelsen!
Fogeden begierede tid til at indhendte Præstens attest om deris Copulation og det avlede Barns tid, for deraf at udfinde hvad Tid det differerer paa hands sigende: som retten bevilgede.

Fogeden tilspuurte dernest Laugrettet og tilstæde Væ-

1719: 193b

rende Almue om dem ikke er Vitterligt at Aar 1718 Laae øde efterskrefne Gaarder og gaardeparter udi Gulens Skibbrede *Øde, saasom Udi Korsvold 16 merker Smør, Biørnebotten 12 merker Smør, udi Kiellingvold 18 merker Smør og Øfre Berge 1 p/un/d 6 merker Smør ? hvortil de svarede alle, at det udi sig selv sandferdigt er og sig saaledis i sandhed forholder hvorom de og Vel er vidende. 2. Om herudi Schibbredet findis Sauger hvoraf skattis bør ? hvor til de svarede nej. 3. Om her findis Huusmænd eller strandsiddere, som bruger haandverker eller Næring med Øltapperi eller udi andre Maader og dog ikke til nogen kiøbsted ere borgere ? hvortil de svarede nej. 4. Om der findis andre Huusmænd som ikke bruger handværker eller haver nogen anden Næring at leve af, men dog beboer deris egne Huuse og derfore enten udi forrige Aaringer eller dette aar haver skattet ? hvortil de svarede at af saadanne findis ej andre end de som omdrager og tigger. 5. Om der findis nogle Pebersvenne eller ledige Karle som hverken ere boesatte eller tiener udi Aars tieniste, eller dog nogle saadanne, som bruger kiøbmandskab med heste eller slagtefæ eller andre Varer ? hvortil de svarede at af saadanne slet intet findis. 6. Om noget Arveløs Gods er hands Kongl/ig Maj/este/t Aar 1718 tilfalden eller 6te eller 10de Penge for Arvs afførsel ? hvortil de svarede at saadant slet indtet er forefalden. 7. Om Nogle forlovs Penge hans Kongl/ig Maj/este/t Aar 1718 paa Kongens eget beholdne gods er tilfalden ? hvortil de svarede nej. 8. Om noget Vrag det Aar 1718 er Vorden befunden ind drivende udi dette Skibbredis udhafne eller Grunder ? hvor til de svarede at Aar 1718 er saadant slet indtet forefaldet udi dette Skibbrede.
Dette begierede fogeden under rettens forseigling beskreven, som blev efterkommet.

Dernest blev Odels-mandtallet paa de Selvejende forfattet og for Almuen oplæst, sampt rigtig befunden og af Retten forseiglet.

Sluttelig blev restantzerne saavel paa ordinaire som extraordinaire Skatter for Almuen oplæst med Bøndernis Bøger confererit og rigtig befunden og under Rettens forseigling fogeden tilbage leverit.

Anno 1719 d/en 27 Martij er holdet almindeligt Vaar restantz og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Brude Knappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Mikkel Oenæs

1719: 194

og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, *Raasmus Holmaas, Mikkel Gaulen, Thommes Kaalaas, Haldor Hodne, Ole Sæveraas, Nils Schoge, Mons Schoge og Nils Rosnæs for Halvor Fieldsende, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og erbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste forordninger og

anordninger som fol/io 192 findis extraherede.

Efter Skatterne saa vit dennesinde var at faa, vare anammede, blev foretaget Sagerne og først Kongens og havde da

Bøidelensmanden Mikkel Oenæs til deris Kongl/ig Maj/este/ts interressis beobagt, ladet stevne Mikkel Schodven til Bøders erleggelse efter loven for begangne Løsagtighed med Sygni Andersdatter Lodtvet, som nu anden gang har forseet sig med saadan løsagtighed, hvilken Sygni Andersdatter og er indkaldet til Veddermæle, saavelsom til strafs lidelse og Bøders erleggelse efter loven.

Mikkel Schodven møtte for retten og vedtog loulig at Være stevnt for denne Sag; og forklarede at efter hands reigning er alt tiden ude efter dend omgiengelse hand skulle have haft med hende, saa hand ikke, kand holde sig for Barnefader; dog kunde hand ikke negte at have haft omgiengelse med hende.

Sygni Andersdatter møtte ikke, men Lensmanden paa hendis Veigne, svarede at hon nu Var siug, men begierede tid til Sommertinget.

Fogeden tilspuurte Mikkel Schodven om hand kand fragaa det hand jo har tilstaaet for ham forseelsen og belovet Bøderne for sig og hende ? hvortil hand svarede; ja hand kand det ej negte.

Afsagt.

Sagen givis rum til Sommertinget at dend udeblivende Sygni Andersdatter kand indkaldis og indkomme \med/ sit svar til Spørsmaal at giøre til Rettens nermere opliuslighed og paakiendelse.

Mogens Ydstebøe tillige med Lars og Christian alle opsiddere paa Gaarden Ydstebøe, haver ladet stevne Martinus Rongevær for utilbørlig hugster udi deris tilbøxlede Gaardeparters Skoug, alt til strafs lidelse efter loven.

Martinus Rongevær møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne; ej heller Stevnevidnerne som skulle afhiemble;

Thi henvisis Sagen til Loulig stevnemaal.

1719: 194b

Ligeledis tilspuurte fogeden Laugrettet og Almuen udi Lindaas Schibbrede, om dem ej er Vitterligt at Aar 1718 udi dette Skibbrede Laaeg øde og usaaet efterskrefne Jorder og Gaardeparter, saasom udi Lechvold 1 p/un/d 7 1/2 merker Smør udi Lervaag 1 p/un/d 12 merker Smør, udi kaland 9 merker Smør, udi Kaardahl 21 merker Smør, udi Weraas 1 p/un/d 18 merker Smør, udi Øfre Syslach 22 merker Smør, udi Kaalaas 1 løb 9 merker Smør, udi Holmaas 1 p/un/d 21 merker Smør, udi Houchaas 1 p/un/d 12 merker Smør, udi Weddefield 1 p/un/d 21 merker Smør, udi Nedre-Tvet 2 p/un/d 16 merker Smør, Bachebøe 1 p/un/d 12 merker Smør, *Nere-Fieldsbøe 1 p/un/d 15 merker Smør, Søre Fieldsbøe 1 løb Smør, Dragøen 1 p/un/d 12 merker Smør, udi Konglevold 1 løb 1 p/un/d hvortil alle svarede, at det sig sandferdig saaledis forholder og til Aaret langt mere øde bliver. 2. Om her udi Skibbredet findis Sauger hvoraf Skattis bør ? hvortil de alle svarede nej, og at de aldrig har været her eller kand komme. 3. Om her findis huusmænd eller strandsiddere, som bruger Haandverker eller Næring med øltapperie, eller udi andre Maader og dog ikke til nogen kiøbsted ere Borgere ? hvortil de svarede at af saadanne herudi slet indtet findis. 4. Om her findis andre huusmænd som ikke bruger haandverker eller haver nogen anden

Næring at leve af, men dog beboer deris egne huuse og deraf enten udi forrige aaringer eller nu har skattet og kand skatte ? hvortil de svarede at alle de her findis ere bedlere og tiggere.
5. Om her findis nogle Pebersvenne eller ledige Karle, som hverken ere boesatte eller tiener udi Aars tieniste, eller dog nogle saadanne som bruger kiøbmandskab med Heste og Slagtefæe eller andre Varer ? hvortil de svarede at af saadanne slet ingen udi dette Schibbrede findis. 6. Om noget Arveløs gods er Hans Kongl/ig Maj/este/t Aar 1718 tilfalden eller 6te og 10de Penge for arvs afførsel ? hvortil de svarede nej, at indtet saadant er forefaldet Aar *Aar 1718. 7. Om nogle forlovs penge Hans Kongl/ig Maj/este/t Aar 1718 paa Kongens eget beholdne Gods er tilfalden ? hvortil de svarede nej. 8. Om noget Vrag det Aar 1718 er befunden inddriven udi dette Skibbrede eller paa dends grunder og udhafne ? hvortil de svarede at af saadant indtet er forefalden.
Dette begierede fogeden under Rettens forseigling beskreven, som ej kunde negtis.

Sluttelig blev restantzen, saa vel paa ordinaire som extraordinaire Skatter forfattet og for Almuen lydelig oplæst, med Bøndernis Bøger confererit og rigtig befunden og af Retten forseiglet til restantsernis inddrivelse.

1719: 195

Og som ingen flere indfandt sig som Sager hafde indkaldet til paatale blev retten denne sinde paa dette sted ophævet og Tinget opsagt.

Anno 1718 d/en 28 Martij er holdet Almindeligt Vaar Restantz og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue udi Brude Knappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Nils Sæbøe og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Erik Kaalaas, Mons Giere, Iver Solem, Ole Ulvatten udi Knud Bogis Sted, Johannes Nødtvet, Lars Ystebøe, Rasmus Miøs, og Simen Waagenæs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Navn, var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og erbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Anordninger som fol/io 192 findis extraherede.
Dernest blev publicerit
(1.) Knud Gielmeidens udgifne Bøxelseddel til Johannes Tollefsen paa 1 løb Smør udi Mælingen, dat/erit Bergen d/en 14 Januarij 1719.
2. Brynild Eilertz udgivne Bøxelbrev til Hans Olsøn paa 1 pund Smør udi Daland, dat/erit Wichingevaag d/en 26 Martij 1719.
3. Johannes Qvidstens udgifne bøxelbrev til Nils Olsøn paa 18 merker Smør og 9 kander Malt udi Qvidsteen, daterit Brude Knappen d/en 28 Martj 1719.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens og hafde da

Bøidelensmanden Nils Sæbøe ladet stevne Rasmus Tiore og Torkel Storeim af *Lyese Clostrests* gods til at anhøre Jens Houkeland, Ole Houkeland og Hans Wettaasis Vidnisbyrd om deris øvede Slagsmaal.
Rasmus Tiore og Torkiel Storem møtte og tilstode at Være loulig stevnte til at anhøre

Vidnisbyrdenis forklaringer.
Vidnisbyrdene Jens Houkeland, Ole Houkeland og Hans Wettaas møtte og forklarede at Være loulig stevnte til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag; hvorpaa eden blev dem først forelæst og betydet, sampt tilholdet deris Sandhed at udsige.
Hvorpaa blev først fremkaldet Jens Houkeland, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd, saaledis udsagde: at hand hørte da de reiste fra udskrivelsen fra Ascheland at Rasmus Tiore og Torkield Storem begge brødre komme paa Baaden hvor deponenten og var udi Kieklerie om et Qværnested eller Qværnebek, hvorda Torkel formeente sig at Være fornermet med Qværnebek og Rasmus trettede paa dette, lagde Torkel Storem til Rasmus *Tore (Tiore) med haanden og Var til sammen imellem skienderie, men ordene kunde hand nu ikke erindre dog slog Rasmus ej igien til Torkield.

1719: 195b

Dette hands Vidnisbyrd blev for Retten for ham oplæst og tilstod hand det saa at Være som indført er.
Ole Houkeland blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd, saaledis forklarede: at hand var og med paa Baaden hvor disse indstevnte og det andre Vidnisbyrd Vare, fornam hand nok klammerie mellem Rasmus Tiore og Torkield Storem paa baaden med Ord tale, som hand nu ikke egentlig kand erindre, dog vare de ikke ærrørige, da saa hand at Torkield Storem slog Rasmus Tiore med sin haand af Vred huu hvilket Vidnisbyrd for ham blev oplæst og tilstaaet saa at Være.
Hans Wettaas blev dernest fremkaldet som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede saaledis: at da begge brødre Rasmus Tiore og Torkield Storem vare komme i kiekkel og Jens Houkeland ledde deponenten til baaden, komme de tvende nemblig Rasmus og Torkield bag efter ham kieklende førend de Var indkomne i Baaden; og Vexledis baade Søde og onde Ord imellem dem; og Var alt deponenten indkommen udi Baaden og Torkield med, saavelsom Rasmus, ginge de af og ud igien i Baaden kieklende om dette qvernehuus, saa vilde Torkield gaa af Baaden og Rasmus bad ham følge sig paa Baaden, de skulle Være gode Venner, saa gik Torkel ind og som de roede, for Torkield en tid vil af, men Rasmus sig kieklede om dette forommelte Qværnehuus, men som de saa got som vare komne til landet lagde Torkield til Rasmus; men som de vare komne paa land continuerede samme kieklerie, dog saa hand ikke Rasmus at slaa til Torkield.
Dette begierede fogeden paa Widings Veigne beskreven til Tingsvidnis erholdelse.

Dito Lensmand har ladet stevne Ole Marøen og Johannes Hougland tvende Brødre for Indbyrdis Slagsmaal, til vidne derom Ole Houland og Nils Houland.
De indstevnte møtte og tilstode Varselen at være sig given loulig, dog fragaaende Sigtelsen.
Ole Hougland og Nils Houland møtte og tilstode loulig at være stevnte til at aflegge deris edelige depositioner i denne Sag; hvorpaa blev fremkaldet først
Ole Houland, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at hand tillige med Ole Marrøen og Johannes Houland vare udi Peder Jonsens huus, hvor og Nils Houland Var, sagde Ole Marøen til Johannes, du er ingen fagne Broder og ikke holder jeg dig for en fagne Mand, saa toge de i brøstet paa hin anden, men hvem som først greb fat paa hin anden kand hand ej erindre, dog tumlede de hin anden og droge saa

1719: 196

paa dørren, om de siden komme sammen ude kunde hand ikke *side (sige), saasom hand ej

Var ude, dog Var det ej af godhed de vare sammen inde; dette hands Vidnisbyrd blev oplæst for ham for Retten og af deponenten saa tilstaaet at Være tilgaaet.

Nils Hougland blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at Ole Marøen sagde til Broderen Johannes du er ingen fagne Broder og ingen fagne Broder holder jeg dig for, da sagde Johannes til sin Broder Ole, du haver min fars-Arv borte, da fornam nok deponenten som sad og saaeg ud af Vinduet at de Vare komne sammen med henderne, og saaeg hand sig om at de hafde fat paa hin anden i klæderne og drogis af Vred huu, dog finge de hinanden ej til Jorden; og sagde deponenten saa til dem, erindre Eder at i ere brødre, da forlode hin anden og ginge ud, og fuldte Johannes siden sin grande Ole Hougland hiem - dette hands Vidnisbyrd blev for ham oplæst og tilstaaet sandhed at Være af ham som indført er udsagt; dog tilstode de begge at Ole Marrøen var noget drukken, men Johannes indtet.

De indstevnte for Sagen tilstode at Vidnisbyrdenes forklaringer ere ej at modsige og anderledis ej at Være passerit.

Fogeden paastod straf over dem efter Loven andre Ufredelige til exempel og afskye for uforligelighed.

Afsagt.

Saasom Vidnisbyrdene ej explicite forklarer om Slagsmaals øvelse, men mere om usømmelig, læstværdig og forargelig uforligelighed mellem Brødre, saa tilfindis de begge, nemblig Ole Marøen og Johannes Houland, en hver for sig at bøde til de fattige 1 Rdr, til straf for uforligelig brøderskab; hvilke Bøder af rettens Middel til de mest nødlidende skal distribueris, paa det saadan uforligelighed kunde hemmis, og tilkiendis de saa for Videre bøder i denne Sag; saa og mortificeris de imellem dem hafde ord, at de ej kommer nogen af dem til allerringeste forkleinelse;

Ole Bøe er stevnt for fortilig sammenleje og Barneavling med sin huustrue Giertrud Mikkelsdatter 6 Uger for deris bryllup.

Dend indstevnte møtte og tilstoed Stevnemaalets loulige forkyndelse, og Sigtelsens

1719: 196b

rigtighed.

Fogeden paastod Dom efter Loven til Bøders erleggelse.

Afsagt.

Efterdi dend indstevnte Ole Bøe tilstaar Sigtelsen, da tilfindis hand at bøde for sig og sin huustrue til sammen 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Johannes Qvalem er stevnt for fortilig sammenleje med sin huustrue Ane Nilsdatter og barne Avling 3 Uger for deris Bryllup til Bøders erleggelse efter loven.

Dend indstevnte møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse; og Sigtelsens Rigtighed;

Fogeden paastod Dom til betaling for bøderne.

Afsagt.

Som dend indstevnte Johannes Qvalem tilstaar Sigtelsen, saa tilfindis hand for sig og sin huustrue at bøde til sammen 3 rdr 2 merker 4 s/killing inden 15 dager under Nam efter Loven.

Lensmanden Nils Sæbøe haver ladet stevne Johannes Houland efter forrige tiltale og til at anhøre Kari Bøes edelig forklaring angaaende hand(s) adfærd paa Tinget med Skafferen Hans Wettaas og Hans Wettaas til Vedermæle.

Kari Bøe møtte for Retten og tilstod at Være loulig stevnt til at aflegge hendis edelige deposition i denne Sag.
Johannes Hougland tilstod at Være Varslit til at anhøre hendis forklaring i denne Sag.
Hans Wettaas møtte til Veddermæle.
Kari Bøe efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: at da hon Iblant andre vare paa Tingstædet Ascheland udi Ildhuuset, hvor Erik Qvalem tillige med *Johannes Hougland* sadde og drikke, begyndte Erik Qvalem og Hans Wettaas at tale sammen og sagde Erik Qvalem til *hands (Hans) Wettaas og fortalte ham at hand hafde Været udenlands for Baadsmand og var Vel kommen til Norge igien, da sagde Hans Wettaas til Erik Qvalem kand skee du var en af dem som løbte af Kongens tieniste; da kom *Johannes Hougland* ind gaaende i Ildhuus dørren og sagde til Hans Wettaas, paa Marken med dig det dend verste Mand førde dig, hvorpaa *hands (Hans) udgik og som hand Var udkommen sagde Hans Wettaas til Johannes Hougland, drager du Kniven til mig her paa Tingstedet, saa skalt du faa det verste du kand faa, enda blev deponenten inde og ej udgik og derfore ej kand sige: enten hand hafde Kniv ude eller ej, saasom hon ej udgik.
Johannes Hougland blev tilspuurt om hand ej viste at Ting dend tid Var sat

1719: 197

og at hand Var paa tingstedet; hvortil hand svarede ja, dernest blev Johannes Hougland tilspuurt hvad hand vilde med Hans Wettaas ud for dørren, hvor hand udfordrede ham, svarede hand at hand vilde Hans Wettaas skulle holde sin Mund til; og som hand blev tilspuurt om Hans Wettaas talte noget ilde om ham ? svarede hand nej.
Fogeden paastoed at Kongens Sigt og interresse nøje maatte udsøgis af denne Sag.
Almuen foregav at Johannes Hougland var en fattig Mand.

Afsagt,

Saasom stor fattigdom findis hos dend indstevnte og forseelsen af en skrøbelig drukkenskab er giort saa tilfindis Johannes Houland at bøde til Kongen for hands uskikkelige adfærd paa tinget 5 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.

Johannes Houland har ladet stevne Rasmus Jensen Grindem efter forrige tiltale.
Rasmus Jensen Grindem sagde sig ved tvende Vidnisbyrd Ole Sætre og Simen Sæbøe ladet afhøre Ole Monsøn Øfre-Qvalems tale, som dette til ham skal have sagt.
Ole Sætre og Simen Sæbøe møtte og forklarede at have hørt af Ole Monsøn Øfre Qvalem, da de vare hos ham som beskikkelsis Vidner for Rasmus Jensen Grindem udi Rasmus Jensens nærværelse at Ole Monsøn gandske fragik det hand ej hafde sagt til Rasmus Grindem at Johannes Houland skulle have taget Sild af Rasmus Grindems Garn; og derpaa aflagde deris eed;
Rasmus *Qvalem (Grindem) forklarede at have endnu et Vidne Mons Johans/øn Myching, som skulle bevise Ole Monsøn, det hand det for Rasmus Grindem har sagt, men som forklaris, at Ole Monsen Øfre-Qvalem er død, kand nu ingen Vidnisbyrd føris imod ham.
Rasmus Grindem tilstod, at hand vel hafde sagt, at Ole Monsøn Øfre-Qvalem skulle have sagt saadant til ham, men ej givet ham selv Sag derfor.

Afsagt.

Som de tvende allerrede førte Vidnisbyrd Torgier og Joen Grindem ej forklarer at Rasmus Grindem skal have beskyldt Johannes Houland, men mere Skylden vilde udfalde paa Ole Mons/øn Øfre-Qvalem, om hand levede, saa faar Sagen bortdøe med den døde Mand og Rasmus Grindem derover for Citantens Johannes *Haalands tiltale frikiendis i denne Sag; Og som Johannes *Haaland ej, formedelst Ole Monsens død

1719: 197b

kand faa sin tilbørlige satisfaction for de udspredde Ord, saa mortificeris de herved, at de ej kommer Johannes *Haaland eller hands til allerringeste forkleinelse.
Processens Omkostning ophævis paa begge sider.

Dernest blev restantzen saa vel paa ordinaire som extraordinaire Skatter forfattet, for Almuen lydelig oplæst og af Retten forseiglet saasom de med Bøndernis Bøger var over ens stemmende.

Item blev Odelsmandtallet paa Selvejerne udi dette Skibbrede in dupplo forfattet, oplæst rigtig befunden og forseiglet.

Sluttelig tilspuurtis Almuen af fogeden Lem om dem ej er vitterligt at Aar 1718 her udi Skibbredet laaeg øde og usaaet efterskrefne Gaardeparter Brattougle 2 p/un/d 12 merker Smør og Kaalaas 2 p/un/d 10 merker Smør ? hvortil de svarede ja, at det Sandhed er. Item blev igientaget de 7 andre qvæstioner og tilsvaret at af saadant slet indtet er forefaldet eller findis.

Anno 1719 d/en 29 Martij er holdet almindeligt Vaar restantz og Sage Ting med Allenfitz Schibbredis Almue udi Brude Knappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos, Bøidelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Børge Grødtvet, Ole Giervig, Magne Mundal, Rasmus Tvet, Johannes Caperdalen, Iver Siurset, *Thommet Øfstegaard, Elluf Mitgaard med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efter at Retten var sat og Almuen til fredelighed og ædruelighed sampt erbødighed imod Retten og dends betiendte Advaret, er først publicerit deris Maj/este/ts allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 192 findis extraherede.

Efterat Skatterne saavit denne sinde var at bekomme vare anammede blev foretaget med Sagerne og hafde da

Kari Fiskesætter ladet stevne Ingeborg Olsdatter Fiskesætter efter forrige tiltale, item det udeblivende Vidne Erik Erstad sin Sandhed om samme at forklare.
Ingeborg Olsdatter møtte og tilstod Stevnemaaletz rigtighed; sampt at *hand (hon) med en steen Kastede efter en hund men trefde Grandkaane: og ikke mente hende.
Vidnet Erik Erstad møtte at Være loulig stevnt til at aflegge sit edelige deposition i denne Sag hvorpaa Vidnet blev fremkaldet og Eden for ham forelæst og betydet; sampt tilholdet sin sandhed efter Edens afleggelse at udsige, som og for Retten sin corporlige ed aflagde om sit sandferdige Vidnisbyrd og saa-

1719: 198

ledis udsagde: at hand Var udi Gaarden paa Fischesætter tillige med Johannes Smisdal og flere da Ingeborg Fiskesetters Mand skulle udmarchere forleden Aar Michaeli tider, blev hand Var at Ingeborg Fischesætter hafde en steen i haanden, som hand siden saa i lugten men ej af hvem dend blev udkast, dog blev hand Var at Kari Fischesætter hafde faaet skade end blev tilspuurt om Kari Fischesætter ikke Klagede sig at have faaet skade af samme Steen af Ingeborg (kastet?); dertil hand svarede at hand det ej kunde negte: end tilspuurt hvad Ingeborg svarede, da Kari Fischesætter Klagede paa Ingeborg, svarede hand at det ej kand erindre, og som hand blev tilspuurt hvor langt hand var fra hende, svarede hand strax ved; Og som hand blev tilspuurt hvad aarsagen Var til deris trette, svarede hand sig det ej at vide; og som hand blev tilspuurt om Kari Fischesetter var blodig, svarede hand paa Kinden saa hand hende blodig at Være; og som hand blev tilspuurt om hand viste Kari Fischesætter fik det af Stenen, eller andet, slutter hand det kom af Steenen.

Ingeborg Fiskesætter blev tilspuurt om hon med sin Saligheds Ed kunde bekræfte, det hon ej med samme steen, hvormed Kari Fiskesætter er kastet og beskadiget, meente hende, men som hon forklarer hunden ? hvortil hon svarede nej, det hon ej derpaa vilde giøre sin eed.

Fogeden paastod at saadan uenighed ej bør gaa ustraffet, hvorunder Kongens Sigt ligger men at den nøje til Kongens interesse bliver observerit ved Dom.

Afsagt.

Det ene Vidnisbyrd Johannes *Smidstad forklarer at hand har seet Ingeborg Fischesætter Kaste sin grandKone Kari Fiskesætter udi Andsiget med en Steen og dend indstevnte Ingeborg Fiskesætter ej fragaar samme at have giort, dog med dend undskyldning at hon ej har meent sin Grandkone Kari Fiskesætter dermed, men en huund i Gaarden; det andet Vidnisbyrd Erik Erstad slutter og at samme er skeed af Ingeborg Fiskesætter, om endskiønt hand ej explicite kand udsige sig det at have seet; Saa efterdi her ej er overeens stemmende Vidnisbyrd, men fast formodning; saa foreleggis Ingeborg Fischesætter sig Sagen ved Ed til første Ting at fralegge som igien holdis, eller og Kari Fischesætter tilladis sam/m/e sig tilføjede Skade ved Ed at bekræfte af Ingeborg Fiskesætter frivillig at Være tilføjet; hvorda siden endelig skal vorde paakiendt.

Jesper Heiberg paa frue Ane Lindis Veigne lader stevne Martinus Remme efter forrige tiltale.

*Martinus Remme tilstod at Være loulig Varslet for denne Sag; *Martinus blev tilspuurt om hand ej haver landskyldbog hvoraf

1719: 198b

kand seeis hvad hand skyldig er, og om den med hendis Jordebog er over eens stemmende ? hvortil hand svarede jo, og producerede den i retten: hvilken til conferentze blev taget og rigtig befunden.

Thi paastod Heiberg Dom efter loven.

Afsagt.

Efterdi *Mathis Remmes Landskyldbog med dend indleverede copierede Jordebog af Jordejeren fru Ane Lindis er overeens stemmende, saa tilfindis *Mathis Remme at betale fru Ane Lindis de resterende Landskylder med 5 rdr 2 merker 9 s/killing inden 15 dager under Nam efter loven og betale denne Processis Omkostning med 2 merker 8 s/killing inden 15 dager under Nam efter loven.

Fogeden tilspuurte Almuen om dem ej er vitterligt, at Aar 1718 her udi Skibbredet laaeg øde og usaaet efterskrefne Gaarder Remme 1 løb Smør, Bergtvet 20 merker Smør! hvortil de svarede, at det alt for sandt er: item proponerede hand de 7 efterskrefne poster, hvortil de

svarede at af saadant slet indtet forefalt.

Item blev forfattet odelsmandtallet over Selvejerne udi dette Skibbrede og af Retten forseiglet.

Sluttelig blev restantzerne forfattet og for Almuen oplæst, med Bøndernis bøger Confererit og rigtig befunden og af Retten forseiglet.

Anno 1719 d/en 31 Martij er holdet Almindeligt Vaar restantz og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue paa Tingstedet Frechau, nærværende Kongl/ig Maj/este/t(s) foget over Nordhordleehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Anders Tveten og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jonas Toskem, Arne Refskar, Iver Hopland, Nils Alvøen, Halver Toskem, Rasmus Monsøn Frommereid, Joen Floen Gregorius Houland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efter at Retten var sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og anordninger sampt Høiøfrighedz befalinger som fol/io 192 findis extraherede.

Høiædle Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals ordre angaaende designation paa alle Perle Elver udi fogederiet med Gaardenis og opsiddernis Nafne, som til Ablachum Nordmands efterretlighed skal levere, samme daterit d/en 25 Martj 1719 udi Bergen.

Ditoes ordre angaaende underretning paa det biergede Vin og Brendevin, med biergerne Nafne og hvor det er leverit, dat/erit Bergen d/en 29 Martj 1719.

Nils Knags udgifne Bøxelbrev til Jon Rasmusøn paa 18 merker fiskis landskyld udi Schiold, dat/erit Hops gaard d/en 9 Junij 1718.

1719: 199

Nils Knags udgivne bøxelbrev til Knud Anders/øn paa 1 p/un/d Smør og 1/6 deel t/ønne Maltis leje udi Berland, dat/erit Hops gaard d/en 30 Decembr/is 1718.

Mette Lucies udgifne bøxelbrev til Nils Johans/øn paa 1/2 løb Smør og 1 qvarter Malt udi Sunde, dat/erit Sunde d/en 2 Januarij 1719.

Seeverin Seehuusens udgifne bøxelbrev til Johannes Hansen paa 1/10 part udi Hennøe, dat/erit Bergen d/en 10 Nov/embris 1718.

Knud Mons/øn og Johannes Mons/øn Helles udgifne bøxelbrev til Magne Jons/øn paa Brite Monsdatters Børns deel udi Toschem, dat/erit Ascheland d/en 27 Nov/embris 1718 ./.

Fru Magdalena Fleischers udgivne Skiøde tillige med Hans, Peder og Nils Hofmands udgivne Skiøde til H/er/r Assistents Raad og President Christian Kraag paa en Sædegaard kaldet Asch, skyldende 1 1/2 løb Smør, 1 huud, 1 t/ønne Mallt, 1 t/ønne Korn, 1 faar og

Penge 12 skilling, med paastaaende Bygninger og hvad derved Muur og Naglefast findis derforuden af Creaturer 36 Kiør, 2de gra oxer, og 2de hæster, sampt 3de gaarder Haneviig 1/2 løb Smør 3 Mæler Korn og 1 faar, Stien med bøxel 1/2 løb Smør, Malt 1 t/ønne, Aasbøe med bøxel Smør 1/2 løb, 1 faar og 1 qvarter Malt, dat/erit Bergen d/en 25 Januarij 1719.

Christian Kraag, Assistents Raad og Præsident udi Bergen hands udgifne Pante-obligation til deris HøiærVærdighed Biscoppen Clemens Smidt paa Capital 400 Rdr, hvorfore er pandsat Aschegaard, Aasbøe, Stien og Hanevig udi Herløe Schibbrede beliggende dat/erit Bergen d/en 26 Januarij 1719.

Zidsele Kaas S/a/l/ig/ Jonas Lilienschiolds udgifne Bøxelbrev til Isak Nils/øn Rosland paa 18 merker Smør 1/4 t/ønne Malt, 1/2 faar udi Schindtvet, dat/erit Herløegaard d/en 16 Decembr/is 1718 ./.

Laugmand Nils Knags udgifne Skiøde til Jomfrue Ane Margrete Lilienschiold paa efterskrefne Gaarder Wiig 2 p/un/d fisk, Schiold 1 Vaag fisk, Hatten 1 Vaag fisk, udi Kaarsbøe 1/2 løb Smør 1/4 t/ønne Korn, dat/erit Hops gaard d/en 3 Octobr/is 1718 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne og hafde da

Velbyrdige frue Kaas ladet med skriftlig Kald og Varselseddel af dato Herløe Gaard d/en 16 Januarij 1719 ladet stevne Jens Ryland som blev læst.
Jens Ryland møtte og tilstod loulig at være stevnt for denne Sag. Og svarede til spørsmaal at det første hand blev denne øx Var, saae hand dend staaende udi sin vedskykke og det første hand blev *hand (dend?) Var som var en torsdag fire Uger ungefær for Juul, spuurte hand sine folk om de ej viste hvem som ejede samme øx svarede nej at de det ej viste; og meente hand at samme øx maatte være baaren i hands huus, saasom hand er Smed, og tenkte at den kunde Være baaren til ham at forbedre; og som en Mand af Echeland Lars fire dager efter hand hafde først bleven den Var kom til

1719: 199b

ham og hielpe ham til at legge Golv udi en Stue, sagde hand til samme Mand, som hafde med sig en god øx, gak ud at tag en anden øx her er staaende og brug dend, hvilket Var den samme hand nu for Retten anviste, som behøvede reparation, saasom dend dog maatte forbedris; en dag derefter kom Johannes Rosland til ham og saa denne øx hos Jens Ryland, da sagde Jens denne har staaet hos mig i otte dager og jeg er dend ej ejende hvorpaa manden svarede ham, i hvem som ejer den eller ej saa vil den ferdig giøris. 8tte dager derefter kom Christopher Vigebøe til ham og tilspuurte hand Christopher Wigebøe om denne øx maatte tilhøre hands Grande, saasom hands Grande hafde begieret af Jens Ryland at hand skulle forbedre en øx for ham, svarede Christopher Wigebøe, jeg troer ej at det er min Grande Jensis øx, men hon er mesten lig en af Herløe øxene: imidlertid kom Lars Echeland til ham at vilde Male, da leverede hand ham samme øx til at hugge Isen af Qværnekalden med, som og kierede sig at hand tvilte paa at hand fik male for Herløe folket, som var ventendis, sagde Jens til ham at naar hand hielper dem qværnen løs, bliver hand vel hiulpen med *melderen; og da hand kom til qværnen Var allerrede Herløe drengene kommen, hvorda Herløe drengene spuurte Lars Echeland om hand ejede samme øx, svarede hand nej; og som de spuurte ham hvor hand fik dend fra sagde hand fra Jens Ryland, dog ejer Jens dend ikke, men en anden

maa eje *dem (dend), og som de begierede samme øx af ham til Laaenis, vilde hand ikke, men bad dem gaa til Jens og Laane den af ham, dog aabenbarede de ikke for ham at den hørte Herløe til: og som Lars Ekeland ej vilde laane (dem?) den tog Arne Olsøn fru Lilienschiolds dreng den fra ham og bad hand sige Jens Ryland at hand har taget dend. Siden drog de hiem til Herløe og kom saa derfra igien til Lars og begierte at hand skulle skaffe øxen til den mand hand hafde faaet den af, giorde hand saa velsom Ole Baars/øn og *Henie Ols/øn Øpsøen til Jens med dend; og da de tre *Ryland komme var Jens ej hiemme, men hands Koene og spuurte de efter manden, da Koenen svarede at hand ej var hiemme men ude i marken vilde de bie saa kom hand vel hiem, men de biede ikke dend tid, men droge hiem; 8tte dager derefter skikkede fruen Ole Baarsen og Arne Olsen til Ryland og tilspørge Jens om hand ej kunde faa mand for sig hvorledis øxen var der hos ham kommen ? hvortil Jens svarede at hand kand det ej sige, saasom hand ej ved hvordan den er der indkommen;

Og begierede Mons/ieu/r Harder paa Velbyrdige frue Lilienschiolds Veigne som producerede sin givne fuldmagt af 28 Martij 1719, samme sag at tractere, at de indkaldede Vidnisbyrd Ole Baarsen, Arne Olsøn, *Henie Olsen, Lars Echeland; edelig maatte afhøris: og blev saa Eden for dem oplæst og dem tilholdet sin sandhed at udsige og først fremkaldet

Ole Baarsen og de andre imidlertid udviste, som efter edens afleggelse

1719: 200

om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at den sidste dag hand hafde øxen udi sin haand paa Gaarden Herløe var aftenen for Alle Helgens dag 1718, dend samme som nu for Retten blev anviist, og ej saaeg hand samme øx igien førend i Julen imellem Juul og Hellig Tre Konger, da den blev af *Henie Olsen og Arne Olsen ført til Gaarden Herløe, dagen efter som fruen fik øxen paa Herløe kom hand hiem og drog hand til Lars Echeland \ved qværnehuuset/ tillige med Henie Ols/øn og Arne Olsen for at faa at vide af Lars Echeland hvor hand var kommen til øxen, og gik af drengene Henie Olsen til Echeland for at tale med Lars at hand skulle komme ned til dem i qværnehuuset, og som Henie kom igien og hafde ikke Lars med sig, gik hand og de andre tvende Henie Olsen og Ole Baarsen til Lars Echeland paa hands gaard og spuurte hvor hand er kommen til øxen, svarede hand dem, hvor jeg er kommen til dend der skal hon snart blive baaren igien, jeg skal gaa til min mand, og gik hand tillige med de andre Herløe drenge og Lars til Ryland og sagde da Lars til Jens Rylands Koene her er den øx som Jens Ryland laante mig, da Var Jens ej hiemme, men hands Koene, som sagde hon kand ikke vide hvordan den er der kommen, paa Gaarden er dend kommen: og blev saa øxen efter dem paa Gaarden Ryland; derefter droge de hiem igien til fruen og sagde hende beskieden og mod 8tte dager derefter drog hand og Arne Ols/øn til Jens Ryland igien og i førstningen fant de ham ej hiemme men gik til ham i marken og da de der komme, sagde hand til Jens, fruen vilde gierne vide hvorledes øxen var til ham kommen paa Gaarden; hvortil hand svarede at hand kunde det ej vide hvordan den var kommen der, og vilde selv give til dend beste Koe hand ejede at hand viste hvem som hafde bragt den udi hands huus. Attestanten blev tilspuurt om denne for Retten anviste øx var dend samme som fruen har vist ? hvortil hand svarede ja.

Det andet vidne Arne Olsen blev dernest fremkaldet som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at øxen blev mist paa samme tid som forrige Vidne om melder og ved Hellig Tre Konger tider kom hand til qværn(en) for at male, som tilhørte Jens Ryland, blev hand først Var en øx staaende og gav ikke saa meget agt paa den siden saa hand paa den og sagde til Lars Echeland som var ved qværnen og malede, det er ej min, men Jens Ryland tilkommer dend, dog ejer hand dend ikke heller thi dend har ligget hos ham siden for Julen, saa vilde de have igien til laans af ham at hugge ved med, hvilket Lars veigrede dem, men bad ham gaa til Ryland at faa

1719: 200b

en til Laans: da blev øxen staaende i huuset og da de skulle gaa hiem tog deponenten øxen fra Lars og bad ham sige Jens Ryland det; og drog hand saa hiem tillige med *Hennie og da de kom/m/e hiem kiendte de øxen, dagen derefter drog hand og de andre til qværnen igien; dog forklarede hand ej At have været paa Gaarden Echeland med de andre 2de drenger; mens mod en 8tte dager derefter var hand tillige med Ole Baarsen paa Ryland og passerede da som forrige Vidne har forklaret om Jens Rylands Svar.

Dernest blev fremkaldet Henie Ols/øn Øpsøen som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: som første Vidne indtil de sidste gang var hos Jens Ryland, da var hand ej med; men Ole Baarsen og Arne Ols/øn dog forklarede hand at dette var den samme øx som nu for Retten blev anvist.

Jens Ryland begierede at hands Vidner Christopher Vigebøe, Ole Ryland, Johannes Rosland og Lars Echeland, som hand haver indkaldet til at forklare om hand ej haver aabenbaret for dem at denne øx Var kommen udi hands huus og spuurt dem om nogen kunde vide hvem som hafde baaret den i hands huus;

Mons/ieu/r Harder Tog til gienmæle udi Vidnisbyrdenis afhørelse: og blev da først fremkaldet

Christopher Vigebøe: som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde at Jens Ryland nogle Uger for Juul afvigte sagde til deponenten udi Jens Rylands huus hvor hand Var og blev Var denne øx, dette er en brav øx, det er saa sagde Jens Ryland, og denne øx sagde Jens Ryland at Være sat udi sin skøkke og haver spuurt alt sit folk om den og kand ej faa nogen ejermand til den, hvorpaa Christopher sagde, ejermanden kommer vel, det er ligt en af Herløe øxene sagde deponenten, det er saa sagde Jens.

Ole Ryland blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit Sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at hand blev var denne øx udi Jens Rylands skykke spuurte hand og Jens hinanden, hvem maa eje denne øx, sagde hand det ved jeg ikke, jeg kiendis ikke med dend, og det først de blev den Var, var ungefær 3 Uger for Juul afvigt; og hafde de spuurt een og anden om denne øx hvorledis den kunde være kommen der, men \ingen/ viste at give underretning derom; og sagde deponenten sig at være ofte hos Jens Ryland spuurt om hand ej kunde erindre sig at den var baaren til ham og af hvem, men hand viste det ej at sige.

Johannes Rosland blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at Jens Ryland hafde sendt ungefær otte dager for Juul bud til ham om et Karband, som deponenten bar til ham og Var 3 Mænd tilforne udi Stuen Lars Echeland, Jens Ryland og Nils Vig, udi samme stue hvor hand indkom, blev hand Var samme øx udi Stuen og sagde dette er en brav øx, det er saa sagde Jens, men hon tilhører mig

1719: 201

ikke, hon er sat udi min Skykke, maaskee at giøris færdig.

Jens Ryland blev tilspuurt om hand tilstaar disse Vidnisbyrders forklaringer undtagen at hand haver sagt det er saa; som hand endnu siden tilstod.

Harder forestillede Retten at det er med de førte Vidner bevist det øxen som Tvistes om, hvilken er fremviist og er funden hos Lars Echeland, sampt af hands Mand Jens Ryland tilstaaet at Være Lars Echeland levert, tilhører Citantinden og er hende frastaalen; de undskyldninger som Jens Rylland fører henstiller hand til Retten om de kand Være loulige eller komme ham til befrielse i henseende at hand ikke med publiqve Kundgiørelse haver aabenbaaret denne bortstaalne øxe, hvilke vidnerne forklarer hand sig ikke skal have

vedkiendt og allerhelst i henseende til at hand baade har tilstaaet for Christopher Vigebøe at det Var Herløe øxen og efter dend tid ikke kundgiort dend dem, hand paastod saa Dom at øxen bør følge Citantinden som sit Gods og om Jens Rylland, som ikke kand skaffe hiemmelsmand hvorledis øxen er kommen til ham bør i det mindste efter foregaaende Omstendighed fralegge sig med eed det hand ikke ved hvorledis bemelte øxe er kommen i hands Boe og ellers erstatte Processens Omkostning.

Hvorpaa Jens Rylland aflagde for Retten sin ed det hand ej ved paa hvad maade samme øx udi hands huus er kommende.

Fogeden Lem formeente at efterdi samme øx skal være tyvstaalet og ej gierningsmand findis dend da maatt blive beliggende og forvaret indtil dend sandskyldige kunde oppedagis og afstraffis.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Efterdi Jens Rylland hverken haver fortiet den omtvistende øx, da hand dend udi sit huus er bleven var, men for sine Naboer det tilkiendegivet, som Acterne udviser, udi hvis huus ofte, ham uafvidende bliver indbaaret Øxer og andre Jern Redskab at forardbeide, saasom hand er Smed: endogsaa nu efter Citantindens Velbyrdige frue Lilienschiolds fuldmegtiges paastand, haver aflagt sin Ed for Retten det hand ej om samme Øx er vidende paa hvad maade den er kommen udi hands huus, saa viger Jens Ryland Sagesløs for Citantindens tiltale i denne Sag; og bør ikke denne Citation komme Jens Ryl-

1719: 201b

land eller nogen af hands til allerringeste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte men være som uskrefne og utalt: og som ej \beviser/ denegeris det jo denne omtvistede øx efter Vidnisbyrdenis forklaringer tilhører fru Kaas, saa bliver dend ogsaa hende følgagtig; Processens Omkostninger ophævis paa begge sider.

Fogeden Lem tilspuurte Almuen og Laugrettet om dem ej er vitterligt at Aar 1718 laaeg øde og usaaet efterskrevne Gaardepart udi Herløe Schibbrede Indre-Bragstad 2 p/un/d 12 merker Smør ? hvortil de svarede at det sig sandferdig forholder: item blev proponerit de andre 6 qvæstioner, hvortil de svarede at af saadant slet intet findis; om vrag svarede de at hvad funden er til General Toldforvalter Gaardmand er leverit.

Fogeden Lem Lod efter Velædle og Velbyrdige H/er/r Assistentz-Raad og Præsident Christian Krogs begier udi Kongens Høje Nafn fredlyse Asche gaards, Hanevig, Aasbøe og Stiens Skouger, at ingen understaar sig herefter at hugge enten Brendeved eller Anden gangved under Lovens haarde Straf; thi vilde en hver nu see sig forre og tage sig Vare for Skade, som de ellers ved saadan ulovlig adfærd, om de antreffis imod dette forbud at handle, selvvillig paakoster sig.

Siden blev Odelsmandtallet paa Selvejerne forfattet in duplo og af Retten forseiglet,

Sluttelig blev forfattet restantzerne saa vel paa ordinaire som extraordinaire Skatter, for Almuen oplæst og med Bøndernis Bøger confererit og rigtig befunden og af Retten forseiglet til restantzernis inddrivelse.

Anno 1719 d/en 13 Aprilis er holdet almindeligt Vaar, restantz og Sage Ting med Sartor

Schibbredis Almue udi Buchen nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos Seig/neu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Bache, Iver Landraa, Lars Trengereid, Ole Eide, Mikkel Knuds/øn Bache, Anders Nipen, Ole Nore-Biørøen, og Grim Tæle, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og anordninger som fol/io 192 findis extraherede.
Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning om det Stemplede papir af dato Kiøbenhafn d/en 23 Januarij 1719 ./.

1719: 202

Rente-Cammeretz patent af dat/o 25 Febr/uarij 1719 om forpagtningerne udi Norge *Nordfield, saavel Consumption, som acuse folke og familie Skat, item tiender og andre:
Slotz Lovens høibydende ordres om Skatternis prompte betaling af dat/o Aggerhuus d/en 22 Martij 1719.
Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undahls ordre om Skatternis inddrivelse af dat/o Bergen d/en 29 Martj 1719.

Hans Hansøn Bildøens udgivne afkald til Nils Bildøen paa 60 Rdr 4 merker 12 s/killing Jordegodset indbereignet og underskrevet til Vitterlighed af Warner Ros og Peder Frandsen Wulf af dat/o Bergen d/en 15 Martj 1719 ./.

Elling Worland fremstod dernest for Retten og begierede et Louskikket Tings vidne om sin festemøes Lussi Mikkelsdatters Slegtskab til sin forrige huustrue Ane Larsdatter, saasom hand til samme egteskabs fuldbyrdelse har giort allerunderdanigst Ansøgning om Allernaadigst bevilling til samme at erholde; og hafde hand dertil indkaldet tvende boesatte Mænd her udi Skibbredet, nafnlige Hans Mikkelsen Lerøen og Aamund Jensøn Børnæs deris edelige forklaring om samme Slegtskab at aflegge: og fremstod da en efter anden af dem og edelig udsagde, at Lussi Mikkelsdatters faders moder Ane Golten, var Elling Worlands forrige huustrue Ane Larsdatters Moders Alis Andersdatters Søster og saaledis hin anden udi andet og 3die leed beslegtede; dette begierede Elling Worland under Rettens forseigling beskreven til Tings vidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Kongl/ig Maj/este/ts foget Jens Lem haver med mundtlig Varsel ladet stevne S/igneu/r Mathias Droschoug Viciteur ved Buchen for utilbørlig medhandling med Exsecutanterne og hands tiener Otte Gietmundsøn, da de Vare udsendt at udexseqvere hos ermelte Droschoug dend allernaadigste paabudne og resterende dagskat \og dragunskat for 1717/ og indkaldet exsecutanterne *Schergiant Nils Falch og Soldaterne, Ole Torbiørnsen More, og Ole Jensen sampt sin tiener Otte Gietmundsøn \og Lensmanden Nils Bildøen/ edelig at aflegge deris depositioner om ermelte Droschougs \samme tid øvede/ trudseler mod dem og anden samme tid imod fogeden udi hands fra værelse udøste nærgaaende Ord, og Mathias Droschoug til Vedermæle, og endelig til endelig Dom og Straf efter Loven, for saadan ubeføjet omgang.
Mathias Drossoug blev tilspuurt om hand Var louglig stevnt for denne Sag: hvortil hand

1719: 202b

svarede at h/and svarer indtet i dag men vil have Contra stevning i Sagen.

Stevnevidnerne Aamund og Ole Børnæs, sampt Ole Nilsøn Bildøen afhiemblede edelig at have stevnt ham Loulig med mere end fiorten dagis [Varsel] for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv udi hands huus, sampt indkaldet ham til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer!

Vidnisbyrdene møtte og vilde selvillig aflegge deris edelige depositioner i denne Sag, omendskiøndt det er uden for deris Værneting;

Mathias Droschoug absenterede sig for Retten og sagde sig ej i dag at Vilde svare;

Fogeden paastod at Vidnisbyrdene maatte, som loulige ere indkaldede nu afhøris efterdi Stevnevidnerne haver forklaret loulig at have stevnt Mathias Droschoug til Vedermæle: hvorpaa eden blev dem forelæst og tilholdet deris Sandhed at udsige; og blev først fremkaldet

*Schergiant Nils Falch, og de andre medens hand Vidnede udvist, som efter edens afleggelse om sit Sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at dagen som hand kom til Mathias Droschoug kand hand egentlig ikke erindre, men da hand tillige med de andre exsecutantere komme i fra Gaarden Lerøen til Svinøen hvor Mathias Droschoug er boende, og \vilde/ gaa op udi hands huus fant hand huuset være *beprydet med en deel Baadsfolk og slap ej ind men dørren blev tilslaget for dem af *Mathisens huustrue, og kom han selv Mathias derefter udløbende af dørren paa huuset og spuurte deponenten hvad hand der vilde bestille, svarede hand at Være kommen ud paa kongens Veigne efter fogedens begier og tilladelse af Obersten at exseqvere hos ham resterende Skatter, da svarede Mathias dem, jeg haver ikke med fogeden at bestille, de andre fogeder har ej faaet, ej heller skal hand faa noget hos mig og ingen exseqver penge betaler jeg, hvortil Schergianten svarede Mathias Droschoug, jeg giører som jeg haver ordre fra min Oberst og fra fogeden, her staar fogedens tiener vil hand ophøre, lader jeg mig nøje med hvad hand giør! hvorpaa Droschoug svarede jeg har slet indtet med fogeden at bestille, og staar ej under hands Commando, ej heller under Obersten og Stiftamptmanden, men allene af Kongen; og vilde de have noget, da truede hand dem paa livet; jeg haver ikke med fogeden at bestille hand kand plage sine bønder den Krypplingen, dend Skeve hund og Lands røver; og sprang Mathias Droschoug inde i sin stue med blodet Kaarde i haanden, og truede at hugge, stikke og skyde: sigende om i staar her i fiorten dager; skall i hverken faa Penger eller exseqver penger: hvorpaa fogedens tiener drog til sin huusbond og refererede ham hvad

1719: 203

passeret Var; men Mathias truede at de ei skulle komme med livet af holmen om de rørde saa got som 2 s/killing hos hand; de og saae hvor hand udi deris Nærværelse ladet sit gevæhr med *havel (haggel), som Var fire pistoler og en børse og lagde derpaa fengekrud; og Mathias Droschoug trekkede *han (saa?) sin Kaarde til fogedens Tiener; medens Schergianten bemegtige sig tillige med Soldaterne hands ladde Gevæhr.

Dernest blev fremkaldet Soldaten Ole Torbiørns/øn More: forklarede enstemmig som Schergianten undtagen at hand ej saa børsen at blive lad, og ej heller at hand trekkede paa kaarden; men slog paa sit *Kaarefæste, det samme forklarede siden Schergianten saa, hvad Kaarden var angaaende, at Være passerit.

Ole Jensen blev dernest fremkaldet, som om sit sandferdige edelige Vidnisbyrds afsigelse forklarede: enstemmig som forrige undtagen at hand ej saa Mathias løbe i Stuen med blot Kaarde.

De forklarede end videre alle tre at Mathias Droschoug truede at skyde saa lenge hand hafde Gevæhr paa dem, hans hustrue skulle hugge og hands pige stikke; og Var ikke det nok, da skulle de hielpe sagde hand, pegende paa Baadsfolkene som udi stuen var siddende:

Lensmanden Nils Bildøen blev dernest fremkaldet og aflagde sin edelig deposition i Sagen

som med exsecutanterne Var; at hand Var et stykke fra huuset, derfore kunde hand ikke saa omstendelig høre alting som exseqvered, men dette sagde Mathias som hand hørte; jeg haver ikke med fogeden at bestille, jeg staar ikke i hans skatte Bog, hand kand plage sine Bønder, der hand kand faa en god kiole og god Vest for, der far 18000 diefle i den Kreksede skeve hund, slaaende paa fogedens tieners skuldre sigende: sig din huusbond det, videre kand hand ej sige.

Fogeden begierede, at efterdi hand forefinder af disse indstevnte Persohners forklaringer Sagen at Være af særdelis stor Vigtighed begieris af Retten at alt hvad som passerit er maa givis beskreven paa det hand derved kand andrage dette for sin Allernaadigste Konge og hands allernaadigste resolution derefter til tilbørlig revance forhaabentlig forvendte; som Retten consenterede.

D/en 14 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte.

1719: 203b

Hvorda fogeden tilspuurte Almuen og tilstædeværende Laugret, om ikke udi dette Schibbrede laaeg øde og Usaaet 1718 efterskrevne Gaardeparter, saasom Obsøen 9 merker Smør Brattenborg 12 merker Smør ? hvortil de svarede at det sig sandferdig forholder; ligeledis proponerede hand for dem de 7 andre qvæstioner, hvortil blev svaret, at indtet saadant forfalden er det aar 1718.

Hans Nilsen paa S/igneu/r Christian Justesens Veigne producerede et skriftlig Stevnemaal hvortil blev levert til forseiglet papir fogeden Lem 6 s/killing, paa det Sagens drift ej skulle forhindris; samme Stevnemaal var dat/erit Berg/en d/en 13 Martj 1719 som blev læst.

Monsieur Brun paa Mad/a/me Weilandts veigne møtte og tog til gienmæle i Sagen:

Almuen Var ej tilstæde uden lougrettet, som sagde sig derom indtet at kunde forklare, uden de rigtig haver betalt hvad de Vare søgte for.

Dernest blev Odels Mandtallet for Almuen oplæst og rigtig befunden og af Rettens Middel forseiglet.

Sluttelig blev restantzen saavel paa de ordinaire som extraordinaire Skatter for Aar 1718 forfattet, for Almuen oplæst og med bøndernis bøger confererit og rigtig befunden og af Rettens Middel forseiglet.

Anno 1719 d/en 15 Aprilis er holdet almindeligt Vaar restantz og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Søreide, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Ole Totland, og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Jacob Bratland, Halvor Biørndal, Peder Henne, Ole Sandal, Vincentz Tistad, Elias Riple, Paul Schiold, og Albert Tistad med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat retten udi deris Maj/este/ts høje nafn var sat og almuen til fredelighed og ædruelighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste paabudne Skatteforordninger, andre høikongl/ig forordninger og anordninger som fol/io 201 og 202 findis extraherede.

Henrik Wessels udgifne Panteforskrivelse til S/igneu/r Hans Jonæsøn Ruus paa 200 Rdr hvorfore er pantsat hands Kaabbermølle paa Møllendal staaende, samme daterit Bergen d/en 5 Apr/ilis 1718 ./.

Biscop Clemens Smidtis udgivne bøxelbrev til Mons Olsøn paa halv deelen udi Ole Pedersens brug udi Hope, daterit Bergen d/en 28 Januarij 1719.

Hans Schreuders udgifne bøxelbrev til Rasmus Arnes/øn paa hands salig faders Arne Rasmus/øns brug udi Nordre Jellestad, dat/erit Milde gaard d/en 5 Nov/embris 1718 ./.

Dernest fremstillede sig for Retten Mons/ieu/r Christian Justesen

1719: 204

og producerede et skriftlig Stevnemaal af dat/o Bergen d/en 13 Martj 1719 som blev læst saa formeldende:

Monsieur Lars Brun møtte paa Mad/a/me Weilandts veigne og toeg til gienmæle: hvorpaa Retten tilspuurte Almuen som tilstæde Var og Lougrettet om de ikke kand erindre sig at da hand reiste med S/a/l/ig/ Weilandt paa Tingene og for at assistere ham med at oppebærge Skatterne ved den ene ende, strax leverede paa Tinget til S/a/l/ig/ Weilandt de oppebaarne Penger ? hvortil de svarede at de ikke andet kand sige end det jo skeede. Mons/ieu/r Brun tilspuurte Laugrettet og den øfrige Almue om der var nogen blant dem som med eed kunde og Vilde præstere at dend oppebørsel som er skeed af S/igneu/r Justesen paa S/a/l/ig/ Laugmand Weilandts veigne, minste med meste skilling er ham nemblig Weilandt inden tinge af Justesen leverit ? hvorpaa Iver Birkeland Edelig forklarede at de penger som af Justesen blev oppebaaret meden hand saae det blev af ham strax kastet udi S/a/l/ig/ Weilandts skaal.

Lensmanden Ole Totland forklarede og edelig at saavit hand saa og fornam, blev de af Justesen oppebaarne Penger, leverit udi Weilandt(s) Skaal.

Paal Aase forklarede og Edelig at saavit ham saae blev baade de Penger som Weilandt og Justesen taalte, kastet udi en skaal hvor Weilandt sad;

Mons/ieu/r Brun reserverede sig paa Mad/a/me Weilandts Veigne at Mons/ieu/r Justesen med hendis Søns S/a/l/ig/ Weilandt(s) qvittering bør bevise dend tilstaaende summa af ham oppebaaret til 16000 Rdr.

Christian Justesen svarede til S/igneu/r Brunis indsigelse at den ikke var compatibel med Stevningens Indhold. Mons/ieu/r Justesen begierede tings vidne af Retten og under dends forseigling, som blev consenterit.

Mons/ieu/r Harder paa Jens Festers Veigne stevner Assessor Wilhelm Hansen efter forrige tiltale.

Paa Assessor Hanssens Veigne møtte Procurator Furstenberg, som gav tilkiende at Velbemelte H/er/r Assessor meget forundrer sig over at Her/r Major Rye skal have Negotierit eller transporterit dend paastevnte Obligation til Citanten Monsieur de Place, saasom hand, nemblig H/er/r Assessor skal have giort H/er/r Major Rye fornøjelse for dend største deel af samme Obligations summa, og altsaa skulle H/er/r Assessor ikke have vendtet eller

1719: 204b

formodet at Velbemelte H/er/r Rye skulle have overdraget til Place hands Obligation i sin fulde Værd; ligesaa forundrer og H/er/r Assessor sig over at Mons/ieu/r de Place har fundet sig saa villig at imodtage samme Obligation, uden først i allerringiste at tilspørge eller med H/er/r Assessor at conferere om det hafde sin fuldkommen rigtighed med samme Obligation og om derpaa ej noget Var betalt; Og efterdi saadant ikke er skeed, da lader det sig ansee, at Mons/ieu/r Place og Rye i saa maade har forstaaet hin anden og at Mons/ieu/r Place \i saa maade/ {hverken} ikke skulle have anammet Obligationen eller betalt Pengene uden en particulaire intresse; thi at jo Mons/ieu/r Place haver haft kundskab om at H/er/r Assessor Hanssen har betalt endeel paa samme Obligation, det vilde hand formene at klarligen kand fornemmis af fornevnte Placis skrivelse til H/er/r Assessor Hanssen de dato 14 Maj nestleden, som comparenten dennesinde ikkun vilde forevise Retten, og for nermere at forestille denne Post, saa foreviiste hand og en attest af Velbaarne H/er/r Oberste Leutenant Gren og hands frue udgivet; og som hand ellers foregav, at til denne Sags omstendelig opliusning behøvis nogen tid for at udvirke contrastevning og derudinden tillige at inddrage H/er/r Major Rye til Veddermæle, saa Var comparenten foraarsaget at begiere Sagens udsettelse til Sommertingene, til hvilken Tid hand dend paaberaabte Stevning vil haabe at have udvirket.

Harder paa Citantens veigne svarede at dend inpertinente beskyldning som H/er/r Assessor Hanssen i denne Rettergang mod Mons/ieu/r Place fører, finder Retten vel at være u-efterretlig, Og efterdi H/er/r Assessor Hanssen ej ellers tilstaar Obligationen, men end og den af Rye derpaa udgifne Transport, og ikke beviiser med qvittering eller afskrivelse paa Obligationen, i følge af Lovens 5te Bogs 13 Cap/itul sidste articul, at have derpaa aflagt betaling. Lovens 5te Bogs 13 Cap/itul 4 art/icul forbiuder og at nogen omtvistet gield skal have ligning til afkortning imod *henere (senere) obligationer; saa hvad simulate tilstaaelse Assessor Hanssen end kand have med Capitain Rye udinden deris mellemværende, kand det efter foregaaende beskaffendhed, efter Citantens formee-

1719: 205

ning ikke validere eller gielde til denne transporterede Obligation, ej heller skulle hand formene Retten inleder nogen saadan Rettergang; hvorimod saavelsom dend derom begierte opsettelse hand protesterede og paastoed Dom til betaling for Obligationens summa, med sine Renter og Omkostninger.

Furstenberg replicerede, at hvorvit hands i dag giorde demonstration vil anseis efterretlig eller blive Mons/ieu/r Place paagieldende, det vil ankomme paa Dommerens Decision. At H/er/r Assessor Hansen, som Contraparten foregiver, skal have tilstaaet Citantens fordrings rigtighed, det fornemmer vel Retten af forhen giorde forestillelse, contrarum: Og som Lougen reqvirerer at hvad som bevisis paa en creditors fordring at være betalt, bør at komme til afkortning og liqvidation, saa skulle comparenten formene at det og bør Observeris og validere i denne Sag; og at H/er/r Assessor Hanssen bør at consederis en beleilig tid til at giøre hands nermere forestillelse, saasom comparenten skulle formene, at det allerrede af de foreviste Documenter er at erfare Citantens prætentions mislighed, og at H/er/r Assessor ikke er skyldig, det som hand bliver tiltalt for, hvilket nermere til dend tid, som Sagen er begiert at udsettis, nermere skal vorde illustrerit, hvorudi hand vilde formode Rettens biefald.

Harder svarede at naar Dommeren eftertenker at H/er/r Assessor Hanssen ikke paaberaaber sig nogen afbeviislighed som kunde komme i denne Sag Retten til opliusning, saa vilde hand desto mere forvendte at Retten afviser Sagens disto lengere ophold, men begierede Dom.

Furstenberg svarede, at ved hands paaberaabte bevisligheder, vil og ufeilbarlig følge hands bevisligheder og det til den forberørte begierte Tid.

Afsagt.

Assessor Wilhelm Hanssen foreleggis til nest holdende Ting her udi Skibbredet at indkomme med alle de Bevisligheder, som kand afbevise enten noget at Være betalt paa denne indstevnte Obligation, eller som directe mentionerer paa denne indstevnte Obligations summa og Renter at skal decurteris

1719: 205b

da endelig af Retten skal kiendis hvis Lov og Ret medfører; skulle Velbemelte Assessor Hanssen have nogen søgning, uden for de i hende havende Enten qvitteringer eller andre afbevisligheder, til H/er/r Major Rye, da vil H/er/r Major Rye søgis for sit Rette forum, saasom hand her ej kand dragis \derfra/ uden hand godvilligen kunde formaaes hertil at svare.

Mons/ieu/r Harder paa Mad/a/me Weilandts veigne lader med muntlig Varsel stevne S/igneu/r Hans Risbrig at betale de til Salig Weilandts *Stevboed (Stervboed) skyldig Værende 50 Rdr med rente deraf fra de ere forstrakte og til betaling skeer, sampt at erstatte Processens Omkostning.

Paa Hans Risbrigts veigne møtte ingen ej heller hand selv;

Stevnevidnerne Lars Millishoug og Lars Myrdal tvende boesatte Mænd her udi Schibbredet afhiemblede edelig at have stevnt S/igneu/r Hans Risbrig med i dag 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette ting og talte med ham selv.

Harder møtte paa Citantindens Veigne og producerede Mons/ieu/r Risbrigs skrivelse af 21 Apr/ilis 1716, hvormed det bevisis at hannem dend tid af S/a/l/ig/ Laugmand Weilandt er forstrakt 30 Rdr. Dernest fremlagde hand en extract af S/a/l/ig/ Laugmand Weilandts over endeel sine Debitorer forfattede specification af S/a/l/ig/ Laugmand underskrevet og forseiglet de dat/o 15 Febr/uarij 1718, hvorom hand anviste originalen til conference og copie deraf indgav; ved hvilken hand beviiste at Mons/ieu/r Risbrig til dend tid i alt skulle Være skyldig 50 Rdr, for hvilke efter Stevnemaalet Citantinden paastaar skadesløs Dom; og efterdi dend indstevnte nu ej møder erindrede hand om laudag til neste Ting efterat hand hafde producerit Stiftbefalingsmandens bevilling samme Sag at tractere.

Afsagt.

S/igneu/r Hans Risbrig foreleggis Laudag til nestholdende Ting at møde og svare til Sagen, saafremt ej Dom efter de irette lagde Documenter skal Vorde afsagt.

S/igneu/r Henrich von Rechen lader stevne Rasmus Olsviig at lide Dom til at ryddig giøre de ham paa Gaarden Olsvig bevilgede huuse for aarlig afgift og dend omliggende brug, hvilke huuse med brug hand haver ladet forfalde, øde og forderve og sig haver frasagt, item at betale de resterende 14 rdr 3 merker afgift og erstatte Processens Omkostning.

Rasmus Olsvig møtte ikke ej nogen paa hands Veigne.

Stevnevidnerne de forrige forklarede edelig at have stevnt ham med

1719: 206

i dag 14 dagis Varsel for hands boepæl og talte med ham selv.

Mons/ieu/r Harder producerede Stiftbefalingsmandens bevilling samme Sag at tractere og derefter paastod laugdags foreleggelse som Retten consenterede.

Lensmanden Ole Totland haver ladet stevne Jukkum Møller som tiener paa Grafdal, som haver besvangret Ingeborg tienende S/a/l/ig/ fru Risbriig alt til deris bøders erleggelse efter loven.

Ingen af de indstevnte møtte ej heller nogen paa hans Veigne eller hendis;
Fogeden gav tilkiende at have lagt arrest paa Jukkum Møllers Løn til Bøderne og lige saavel dennesinde stevnt til Bøders betaling, som arresten ved magt kiendelse;
De forrige Stevnevidner afhiemblede edelig at have stevnt dem begge med mere end 14 dagis Varsel for denne Sag og til dette Ting og talte med pigen Ingeborg og Møllerens huusbond S/igneu/r Hans Risbrig.
Fogeden paastod laudags foreleggelse for de indstevnte til neste ting som Retten consenterede.

Velbaarne Oberste von Kraag lader stevne Velædle Cammer Raad Schreuder efter forrige tiltale.
Paa Cammer Raad Schreuders Veigne møtte Peder Bejer og indgav hands skriftlige forsæt af dat/o Milde d/en 14 Apr/ilis 1719 som blev læst.
Lars Aase producerede paa Velbaarne H/er/r Oberste von Kraags Veigne en udreigning under H/er/r General Toldforvalter Gaarmands haand, af dato 14 Apr/ilis 1719, men som samme var paa ustemplet Papir kunde den ej modtagis imod forordningens bydende.
Imidlertid blev end H/er/r Cammer Raad Schreuder paalagt fuldkommen uden nogen undskyldning at indkomme til neste Ting med alle de bevisligheder hand agter at betiene sig af i denne Sag, hvor imidlertid og ham skal meddelis gienpart af alle documenter og Protocollen til efterretlighed.

S/igneu/r Jochum Schrams Skiøde til Henrik Wessel paa Kaabber og qværnemøllen ved Aarestad Elv staaende blev tinglyst af dat/o Bergen 5 Apr/ilis 1718.

S/igneu/r Jesper Stochofs udgifne Skiøde til Joachim Schram paa Kaabber og Kornmølle sampt hoestaaende stald dat/erit Bergen d/en 24 Febr/uarij 1718 ./.

Mag/ister Ole Storms udgifne Bøxelbrev til Henrik Wessel paa Korn og Kaabbermøllens Grund og et engestykke, hvorfor er givet bøxel 80 rdr og skal give aarlig afgift 12 rdr 4 merker, dat/erit Bergen d/en 21 Maj 1718.

Joen Monsøn haver ladet stevne Erik Pedersøn Timmernæs med skriftlig Varsel, af dat/o Bergen d/en 18 Martij

1719: 206b

1719, som blev læst.
Erik Peders/øn møtte og tilstod herfore at være given loulig Varsell;
Jon Mons/øn producerede sit skriftlige indleg af dat/o Bergen d/en 14 Apr/ilis 1719 som blev læst:
Erik Pedersen blev tilspuurt om hand tilstaar disse ord at være talt af ham ? hvortil hand svarede, at meget derudi ej er af ham talt. Erik Pedersen blev tilspuurt om hand kand ved andre Vidnisbyrd afbevise saa ej at Være passerit ? hvortil hand svarede nej. Erik Pedersen forklarede at Baar Lund hafde sagt til ham at Joen Mons/øn skulle have taget de Penger som blev borte paa Hougsdal,
Baar Lund kunde ikke fragaa \at/ have sagt det, som nu og var nærværende, og siger sig det at have hørt af en anden.
Erik Peders/øn blev tilspuurt om hand kand bevise Joen Monsøn nogle Skalke og skielms stykker over ? hvortil hand svarede nej.

Fogeden Paastoed, at efterdi det er en Sag, hvorunder Kongens intresse verserer Kongens Sigt maatte observeris.
Citanten refererede sig til hvis indgivet er og paastod Dom og Processens Omkostnings erstatning.
Formedelst intercession (Intercesion = mellomkomst) af Retten lod Jon Monsen sig overtale af Christen medynksomhed det hand ej vilde efterstræbe hands ære, men lade sig nøje med en fuldstendig ærklæring, som Retten ham kunde foreskrive og derforuden faae en tilstrekkelig Omkostning.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Efterdi Joen Monsøn med det for Byetinget erhvervede og for denne Ret producerede Byetingsvidne af 19 Decembr/is 1718 beviser med Peder Iversens og Nils Mathisens edelige aflagde, enstemmige Vidnisbyrd, det Erik Pedersøn, hafver ilde tiltalt ham paa hands hæder og ære, og Erik Peders/øn ej efter tilspørgelse af Retten kand igiendrive de for Byetinget afhørte Vidnisbyrd, langt mindre overbevise Joen Monsøn noget utilbørligt, saa tilfindis Erik Pedersøn for saadan sin Kaadmundendhed og ubevislige udsigende /: der ellers hafde fortient haardere Straf :/ efter Citanten Jon Monsens egen forbøn at ærklære Joen Monsøn her for Retten og afbede sin store forseelse hos Jon Monsøn; foruden det at de haarde udtalte ord ej bør komme Joen Monsøn eller nogen af hands til allerringeste forkleinelse paa ærlige gode nafn og rygte, men være og blive som døde og u-talte; udi Processens Omkostning betaler Erik Pedersøn Jon Monsøn

1719: 207

6 Rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; dog reserveris Kongl/ig Maj/este/ts foget sin tiltale til Erik Peders/øn paa Kongl/ig Maj/este/ts veigne saavit Bøderne angaar; Og som Erik Pedersøn udi den ene beskyldning haver skaffet Mand for sig Baar Lund, som det for Retten tilstaaet haver, saa reserveris Citanten sin tiltale til Baar Lund i dend post ubehindret.
Derpaa afbad Erik Pedersøn for Retten hos Joen Mons/øn sin forseelse, og ærklærede ham det hand ej andet end alt hvad got og ærligt er, haver haft aarsage eller kand sige om ham og derpaa end overleverede ham sin haand med ydmyg bøn om det samme.

Jon Hougsdal stevner Baar Lund efter forrige tiltale og til at anhøre Elias Øfstebøes og Joen Sandals Vidnisbyrd i denne Sag *at efter forrige afskedigelse af 14 Octobr/is 1718:
Baar Lund tilstod at have talt det *med (men?) have hørt det af andre at Jon Monsøn skulle have taget de bortstaalne Penger paa Hougsdall.
Joen Monsøn begierede at Vidnisbyrdene Jon Sandal og Elias Øfstebøe maatte edelig afhøris og forklare hvad Baar Lund til dem om Joen Hougsdal sagt haver, efterdi hand nu er nærværende; og som nu tilstaar efter tilspørgelse at Være loulig stevnt baade for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer.
Vidnisbyrdene møtte og forklarede at være louglig stevnt til at aflegge deris edelige forklaringer i denne Sag; hvorpaa Joen Sandal (Samdal?) først blev fremkaldet som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at der gik snak udi Bøigden at Baar Lund skulle have været mistenkt for det tyverie som skeede paa Hougsdal, hvorpaa deponenten gik til Baar og sagde, der sigis saadant om dig er du frie, saa giør dig frie, hvorpaa Baar svarede, jeg skal nok være frie men Joen er ikke frie men ej nafngav hvorudi.
Elias Øfstebøe blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at hand var inde paa Hougsdal med noget Korn, da var og Baar Lund paa Vejen mod ham, som sagde til deponenten, hør du ikke *gitte om Erik har faaet sine Penger igien, nej sagde deponenten, dend som tog dem, tog dem vel ej for at bære dem hiem

igien; da sagde Baar Joen har taget dem, som boer i byen, skal jeg troe sagde deponenten, ? hvorpaa Baar sver at hand nemblig Jon hafde taget dem.
Baar Lund blev tilspuurt

1719: 207b

om saa Var passerit, hvortil hand svarede at det Var usandferdigt som Vidnisbyrdene forklarede. Endelig paastod Baar Lund at Joen burde bevise hvor hand var dend nat dette passerede: Baar blev tilspuurt om hand dette hafde sagt og beskyldt Joen Mons/øn; hvortil hand svarede, at hand vel haver sagt det, men allene fortalt det for dem, hvad BøideRykte der gik derom og ej hafde nogen meening dermed.
Joen Monsøn paastod satisfaction paa de ærrørige Ord som udspred er og erstatning for Processens Omkostning.
Da blev af os samptlige for Ret Dømt og afsagt.
Efterdi Vidnisbyrdene ej explicite og eenstemmige forklarer Baar Lunds tale paa en tid at Være hørt, men Baar Lund selv mere uforstandig end af ret anledning saadan tale haver udspred om Joen Mons/øn saa tilfindis hand nemblig Baar Lund at afbede hos Joen Monsen sin forseelse og ubevislige udsigende, som ej bør komme Joen Monsøns eller nogen af hands til allerringeste forkleinelse paa ærlige gode nafn og rygte og Være som Døde og utalte, udi Processens Omkostning betaler Baar Lund Joen Mons/øn 1 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.
Hvorpaa Baar Lund afbed hos Jon Monsøn sin hastige ubevislige udsigende og bad Jon Monsen om forladelse.

Fogeden tilspuurte Laugrettet og tilstædeværende Almue om dem ej er vitterligt, at Aar 1718 udi dette Schibbrede Laae øde og usaaet efterskrefne Gaardeparter saasom Øfre Bratland 2 p/un/d 18 merker Smør og udi Lønninge 2 p/un/d Smør ? hvortil de svarede samptlige, at det sig sandferdig forholder; dernest proponerede hand de andre 7 qvæstioner, som forhen findis specificerede, til dem, hvortil de svarede, at hverken noget saadant det aar 1718 er forefaldet eller udi dette Schibbrede findis; hvilken deris Svar fogeden under Rettens forseigling, til Tingsvidnis erholdelse, beskreven Var forlangende, som blev efterkommet.

Derefter blev Odels mandtallet paa Selvejere eller Selvbrugende udi dette Schibbrede forfattet, oplæst, rigtig befunden og forseiglet af Retten fogeden tilbage leverit.

Sluttelig blev restantzerne, saavel paa ordinaire som extraordinaire Skatter for dette Schibbrede forfattet, med Bøndernis Bøger confererit og rigtig befunden, lydelig oplæst og af Rettens Middel forseiglet;

Ligeledis restantzen forfattet for 1717, oplæst, rigtig befunden og af Rettens Middel forseiglet.

1719: 208

Anno 1719 d/en 17 Aprilis er holdet almindeligt Vaar, restantz og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Arne, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over

Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Peder Larsøn Arnetvet og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Ole Tuenæs, Stephen Qvame, Jørgen Nordal, Haldor Songstad, Iver Teiland, Jens Taqvam, Tørris Arne, og Iver Tveten med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de Allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høi-Øfrighedz befalinger, som fol/io 201 og 202 findis extraherede.

Dernest blev publicerit

1. Christian Hanssens udgifne Panteforskrivelse og pante-obligation til S/igneu/r Peter Borchen, hvorfor er pantsat hands iboende huus udi Store Sandvigen, dat/erit Sandvigen d/en 14 Sept/embris 1718.
2. Velbyrdige frue, fru Magdalena Fleischer S/a/l/ig/ Biscop Nils Smedtis udgifne Skiøde til H/er/r Raadmand Magnus Schiøtte paa Gaarden Aasetvet med bøxel af Jordskyld 1 løb Smør 1 t/ønne Malt med paastaaende Huuse, Kielder og endeel Timmer af et huus som blev nedtaget, sampt et stort nøst ved Søen og Qværnehuus, saaog 10 Kiør og 1 oxe, en hest med videre, dat/erit Bergen d/en 7 Octobr/is 1718 ./.
3. Jomfru Charlotta Amalia Lilienschiolds Skiøde til Edle Raadmand Magnus Skiøtte paa Gaarden Hougland af Skyld 4 p/un/d og 1 t/ønne Malt med Bøxel, dat/erit d/en 26 Aug/usti 1717 ./.
4. Jomfru Ane Margrete Lilienschiold og Sidsele Kistine Lilienschiolds, tillige med frue Zidsele Kaasis odels-transport til S/igneu/r Hans Christian Gartner Byetingskriver i Bergen paa Gaarden Hougland, dat/erit Bergen d/en 29 Decembr/is 1718 ./.
5. Anders Aschelands udgifne Skiøde til H/er/r Byetingskriver Hans Christian Gartner paa Gaarden Hougland af skyld 4re p/un/d Smør og 1 t/ønne Malt, dat/erit Bergen d/en 4 Apr/ilis 1719, til samme gaard er og soldt bøxelen.
6. Ole Hemvigens udgifne bøxelbrev til Anders Bastes/øn paa 2 p/un/d 6 merker Smør udi Kirke Brudvig, af dat/o Hoshofde d/en 21 Nov/embris 1718, hvilken blev tilholdt at anvise til Sommertinget sin revers til ejeren paa det dertil anordnede papiir, saafremt samme Bøxelseddel skulle være ham tienlig.
7. Johannes Anders/øn Øfste Mieldis udgifne bøxelbrev til Erik Bastes/øn paa 18 merker Smør udi Fogstad, dat/erit Øfste-Mielde d/en 5 Januarij 1719 og tilholdt til Sommertinget det samme som forrige.

Dernest blev Sagerne foretagne og først Kongens

1719: 208b

Bøidelensmanden Peder Larsøn Arnetvet haver ladet stevne Helge Weaa en Enkekone for begangne Lejermaal med ud-Commenderit Soldat Anders Nilsøn til bøders erleggelse efter Loven.

Dend indstevnte møtte ikke ej heller nogen paa hendis Veigne; og det ene Stevnevidne Erik Stavenæs møtte ej heller, thi henvisis Sagen til Loulig Stevnemaal.

Fogeden tilspuurte Almuen og tilstæde Værende Laugret om dem ej er vitterligt at Aar 1718 udi dette Skibbrede laaeg øde og usaaet udi Mælinge 1 p/un/d 12 merker Smør ? hvortil de svarede, at det dem vel er vitterligt og udi sig selv sandferdigt. Til de 7 andre (qvæstioner)

svarede at indtet saadant er forefaldet eller findis her udi Skibbredet det aar 1718.

Dernest blev Odels mandtallet paa Selvejerne og selvbrugende udi dette Skibbredet oplæst, efter forfattelse og rigtig befunden og af Retten forseiglet,

Sluttelig blev restantsen, saavel paa de ordinaire som extraordinaire Skatter for Aaringer 1717 og 1718 for almuen oplæst og rigtig befunden med Bøndernis bøger overens stemmende og af Rettens Middel til restantsernis inddrivelse forseiglet.

Anno 1719 d/en 18 Aprilis er holdet Aasteds-Ret paa Gaarden Nedre-Rachnæs med 8tte dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd, nafnlige Johannes Johans/øn Hemvig, Nils Kleveland, Ole Tyssen, Nils Bernæs, Vemmund Vare, Magne Kleppe, Jacob Helland, og Anders Hannestvet, angaaende en odels løsning til en deel udi gaarden Nedre Rachnæs, S/a/l/ig/ Haaver Rachnæs tilhørende:

Hvorda Ole Haavers/øn Mielstad og Gutorm Rachnæs producerede skriftlig Stevnemaal i Sagen af dato Mielstad d/en 29 Nov/embris 1718 som blev læst:

Lars Rachnæs møtte og svarede at være loulig stevnt for denne Sag: og forklarede at have tilbudet Citanterne at imod tage Pengerne efter Skiftebrevet naar hand kunde faa bøxlet Gaardeparten udi Raknæs; Citanterne forklarede at de haver begieret Skiødet af Lars Raknæs, som nu forklarer at det Var bortkommet. Lars Raknæs blev tilspuurt om hand kunde erindre hvor gammelt Skiødet Var paa dette *omtviste gods eller gaardepart ? hvortil hand svarede 30 Aar; Lars Raknæs blev tilspuurt om hand da ej er vitterligt at dette er Citanternis odel ? hvortil hand svarede at Citanternis fader hafde imidlertid pandtsat godset som blev indløst da hand kom i egteskab med hands Koene nu Citanternis *huustrue; og er det nu ungefær 9 aar siden.

Dernest blev spuurt efter Skiftebrevet; som af Ole Mielstad producerit blev, sluttet d/en 6 Decembr/is 1715 hvorudi Ane Olsdatter, som nu er Lars Raknæssis Koene er tilfunden at lade sig udløse af disse omtvistede 10 1/2 merker Smør 3de Kande malt udi Gaarden Raknæs af Citanterne, som de rette odels baarne og bruge parten saalenge hon sad ugift.

Citanterne blev tilspuurt om Lars Raknæs haver tilbudet at imod tage Pengerne ? hvortil de svarede at det skeede 3die dag Paaske, men de begierede igien

1719: 209

Skiødet, som for Gaarden var udgivet, dog tilstoed Lars at have prætenderit 4 rdr over Vurderingen. Hvorpaa Citanterne tilbød ham for Retten de, efter Skiftebrevet ommelte Penger 12 rdr for Godset udi Gaarden Rachnæs, som hand imod tog.

Denne Processis Omkostning specificeris efter dend allernaadigste udgangne forordning af 24 Febr/uarij 1708, Sorenskriveren for dagens forretning 2 rdr, forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing forseiglet papier 4 merker 8 s/killing, beskrivelsen 4 merker, Mændene hver 1 mark er 1 rdr 2 merker, Lensmanden at tilsige og stevne 2 merker, og som skydsen fra og til steden af dem selv er giort anføris indtet derfor, til sammen 5 rdr 1 mark 12 s/killing.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Efterdi Lars Raknæs paa sin huustrues veigne Ane Olsdatter, nu for Retten haver imodtaget de Tolv Rixdaler, som disse omtvistede 10 1/2 merker Smør Tre Kander Malt udi Gaarden Raknæs ere taxerede for paa Skiftet af 6 Decembr/is 1715 og saaledis efterlevet dend for

*SkifteforRetten gifne decision. Da bliver og disse 10 1/2 merker Smør 3 Kander Malt udi Rachnæs Citanterne Ole Mielstad og Gutorm Raknæs til ejendom og odel, saavit det ej prioriterer de nermere odelsberettigede.
Denne Processis forvoldte Omkostning betaler Citanterne og contraparten til helften efter forhen giorte specification med 5 Rdr 1 mark 12 s/killing.

Anno 1719 d/en 20 Aprilis, er holdet Almindeligt Vaar restantz og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Reistad, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Johannes Anders/øn Øfste-Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Stoke, Ole Eide for Haldor Vikno, Anders Hafre, Nils Aasem, Knud Wikno, Johannes Johansøn Øfste Mielde, Thommes Reistad og Erik Hekkland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends Betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Anordninger som fol/io 201 og 202 findis extraherede.

Kongl/ig Maj/este/ts foget ofver Nordhordleehn og Wos S/igneu/r Jens Lems udgifne bøxelseddel til Christen Andersøn paa 18 merker Smør og 12 Kander Malt udi Gaarden Søre-Ascheland af dato Bergen d/en 8 Febr/uarij 1719, hvorda og blev tilholdet at producere til Sommertinget til *til ejeren forskrivelse efter forordningen.

Hermand Henrik Feifs udgifne bøxelbrev til Ole Halversøn paa fru Schønnebøls Veigne paa 1 p/un/d 7 1/2 merker Smør udi Gaarden Søre-Wesetter, dat/erit Bergen d/en 2 Januarij 1719 og samme tilholdet til Sommertinget at producere sin til ejeren efter forordningens tilhold paabudne forskrifvelse.

1719: 209b

Lensmanden efter ordre af fogeden haver ladet stevne Rangvei Mogensdatter efter forrige Rettens afskedigelse af 24 Octobr/is 1718 til at nafngive hvem hendis avlede Barns fader er.
Rangvei Monsdatter møtte og tilstod Stevnemaaletz loulige forkyndelse; og tilstoed efter tilspørgelse at hendis Barns fader er dend Svendske fangne under officerer Anders Harchapæus.
Dend Svendske fange var og her indkaldet og tilsagt at møde for at høre hands sigende derimod. Anders Harchapeus møtte og forklarede at hand ikke kand negte at have haft legemlig omgiengelse med Rangvei Monsdatter, men efter hands reigning skulle noget fattis paa tiden, som efter udreigning var paa 4re Uger;
Hvorpaa Rangvei Monsdatter blev tilspuurt, om hon med Ed og opragte fingre, kunde for Retten forklare at ingen anden er hendis barns fader end ermelte Anders Harcepæus, og derpaa giorde sin ed, det *hand (hon) ej med noget andet menniske end med ermelte Harchapeus har haft omgiengelse og derfore blev delibererit (Deliberere = veie for og imot, drøfte, rådslå) for dend andsatte Mulct.

Dernest tilspuurte fogeden Almuen og Laugrettet som nu tilstæde Var, om dem ej er vitterligt at Aar 1718 udi dette Skibbrede laaeg øde og usaaet Erstad 2 p/un/d 6 merker Smør ? hvortil

de svarede ja, at det sandhed er: siden proponerede hand for dem de 7 andre qvæstioner, hvortil de svarede, at Aar 1718 af saadant udi dette Schibbrede indtet forefalden eller findis.

Sluttelig blev restantzen saavel paa ordinaire, som extraordinaire Skatter for Aar 1718 forfattet, for Almuen lydelig oplæst, med Bøndernis Bøger confererit og rigtig befunden og af Rettens Middel forseiglet.

Item blev odels-mandtallet paa Selvejere, der selv dem beboer oplæst, rigtig befunden og af Rettens Middel forseiglet.

Anno 1719 d/en 22 Aprilis er holdet Almindeligt Vaar restantz og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstædet Hoshofde, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Nils Hannestvet og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Johannes Kleveland, Magne Kleppe, Vemmund Vare, Nils Bernæs, Olle Tøssen, Nils Kleveland, Ole Hemvigen, og Jacob Helland med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgangne forordninger og anordninger som fol/io 201 og 202 findis extraherede.

Wilhelm Hanssens udgifne bøxelseddel, til Lars Jacobs/øn paa 1/2 p/un/d Smør, udi Fieldanger dat/erit Steenegaard d/en 5 Januarij 1719 men tilholdt til Sommertinget at producere reversen til ejeren udgivet.

Dernest blev Sagerne foretagne, efter Skatterne, saavit dennesinde Var at bekomme, Vare Anammede, og hafde da først

De tvende opsiddere paa dend Gaard Fotland udi Haasanger Schibbrede i Nordhordleehn fogederie nafnlige Haldor Olsøn Fotland og Halvor Johans/øn Fotland, som til sammen bruger udi gaarden Fotland 1 løb og 12 merker Smør, fremkaldet tvende boesatte Mænd her udi Schibbre-

1719: 210

det, nafnlige Anders Johansøn Hannestvet og Aschild Haldorsøn Bærnæs edelig at forklare om den ulykkelige Vaade Ild som Søndag Morgenen tilig, 4 Uger for Juull afvigte aar nedlagde deris gaardeparters huuser, med anden deris fattige boehave af ædende og drikkende, sampt Klæder udi aske, og blev af alle gaardens huuser ej mere bierget end 1 flor og 1 lade og 1 liden stue; men 4re buer, 1 stor borgestue, 1 flor og et Ildhuus med Vedhuus opbrendte; hvorpaa de tvende indstevnte Mænd fremstode for Retten og den ene efter den anden edelig udsagde at det sandfærdig forholder i alting disverre for dem som skaden haver lidt, hvorudover de ere satte i stor fattigdom og er ej andet bierget af deris indboe end deris Umyndige Smaa børn nøgne, som de vare fødde til Verden.
Dette begierede disse tvende Mænd af Retten beskrevit til Tingsvidnis erholdelse for

allerunderdanigst at søge deris Kongl/ig Maj/este/t om nogen skatte frihed; hvilket Retten Consenterede.

Lars Raknæs haver ladet stevne Ole Haavers/øn Mielstad for resterende Løn og for endeel flaade Veed de haver haft sammen til regenskab derfore, saasom hand tillige med ham haver bekostet samme Veed, men ej faaet profitten af dend og betale derforuden denne Processis Omkostning.

Ole Mielstad blev tilspuurt om hand ej for denne Sag er loulig stevnt, ? hvortil hand svarede jo. End blev tilspuurt om hand er skyldig Citanten Løn, svarede hand at hand ej har tient sit aar Ud, som hand ej har giort;

Lars Raknes blev tilspuurt om hand hafde tilsagt Ole Haaversen tieniste ? hvortil hand svarede, at hand kand ej negte at hand har tilsagt ham tieniste, men ej vare de foraccorderede om en vis tid, enten aar eller halvt Aar, men meente ej andet end Sommerardbeidet Eller saalenge hand hafde tid til at tiene;

Ole Haaversen blev tilspuurt om hand kunde bevise Lars Raknæs at have lovet sig aars tieniste ? hvortil hand svarede ja; ved hvem blev tilspuurt svarede hand sin Søn og Sønnekoene; Citanten paastod at hertil burde være uvillige Vidner og ej saa nær beslegtede ? hvortil hand svarede ej andre at have, men vilde lade sig nøje med Citantens benegtelsis ed udi dette tilfelde: Citanten paastod at Naar Ole Mielstad vilde giøre sin ed derpaa vilde hand igien lade sig nøje ? hvortil Ole Svarede at h/and begierede tid til at opsøge andre Vidnisbyrd.

Ole Mielstad sagde sig at vilde betale Lars Raknæs for saa meget hand haver tient ham, som var halve; og som de bleve for Retten accorderede om 1 rdr 3 merker, Ole at give og Lars at tage; Kunde Retten ej fravige dette tilbud eller foreening.

Dend anden Post dend indkiøbte Ved angaaende forklarede Citanten at hand og Ole Kiøbte en flaade strangeved for 4 rdr til sammen; hvor Citanten halve ardbeidende for sig og halve for Ole Mielstad som hand halve tiendte og holdt sig paa sine egne dager Kost; hvilket Ole tilstod saa at Være; nu forklarer og Citan-

1719: 210b

ten at hand Vel af Ole Mielstad haver faaet sine udlagde Penger 1 (2?) rdr igien, men ej for sin andeel af flaade løn og af den avange som kunde havis derpaa dog kunde Citanten ej negte at hand jo selvvillig imodtog Penger af Ole Mielstad defore dog at hand skulle have betaling for sit ardbeide; og som Ole Mielstad blev tilspuurt hvor meget, sagde hand 1/2 Rdr; men Citanten sagde sig at Være lovet 1 rdr. Citanten blev tilspuurt om hand kunde bevise sig at være lovet 1 rdr ?

Og som der proponerit imellem dem til forlig derom blev det sluttet paa 4 merker 8 s/killing for ardbeidet udi denne post.

Afsagt.

Efterdi Ole Mielstad selvillig tilstaar Citanten Lars Raknæs for tieniste 1 rdr 3 merker og for ardbeide paa *Vedden 4 merker 8 s/killing til sammen 2 rdr 1 mark 8 s/killing, saa tilfindis Ole Mielstad at betale Citanten Lars Raknæs de 2 rdr 1 mark 8 s/killing med 2 merker udi Processens Omkostning inden 15 dager under Nam efter Loven.

Lars Raknæs haver ladet stevne Ole Haavers/øn Mielstad for sig tillagde nærgaaende Ord, til strafs lidelse efter Loven og erstatte ham denne Processis Omkostning.

Ole Mielstad møtte og tilstod at være stevnt for Sagen; men fragaar Sigtelsen.

Citanten blev tilspuurt om hand kunde bevise dend Indstevnte det sigende, hvorpaa hand

efter tilspørgelse svarede at have indkaldet et Vidne Ole i Vaagen;
Vidnet møtte og tilstod at Være stevnt til at vidne i denne Sag og flere var ej tilstæde end dette indstevnte;
Ole Mielstad tilstod at være stevnt til at anhøre Vidnisbyrdets forklaring:
Hvorpaa Vidnet blev fremkaldet og tilholdt sin Sandhed at udsige: som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde: at da Ole kom ned til Søen gaaende hvor deponenten og Citanten samme tid Var, da sagde Ole Haaversøn til Lars Raknæs, du haver agtet min baad som et tyv og skielm. Dend indstevnte blev tilspuurt om saa var passerit, sagde hand ja, men forklarede ej at have sagt til Lars Raknæs at hand Var det.
Lars Raknæs henskiød sin Sag under Rettens Skiøn og Dom;
Ole Mielstad svarede at hand ej haver meent noget ondt der med *mend haver talet dette af en hastighed uden eftertanke og forklarer ej at have andet at sige om Citanten uden hvad got er.

Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.

Efterdi Citanten Lars Raknæs er udi Acterne erklæret af Ole Haaversen ej at vide om hannem uden alt hvad ærligt og got er og Citanten Lars Raknæs henskyder sin Sag under Rettens Kiendelse; saa kiendis for Ret at Ole Haaversøn her for Retten at afbede hos Citanten Lars Raknæs sin forseelse; foruden det at de her indførte og af Ole Haaversøn hastige udtalte Ord, ej bør komme Lars Raknæs eller nogen af hands paa ærlige gode Nafn og rygte til allerringeste

1719: 211

forkleinelse, men være som døde og utalte; udi Processens forvoldte Omkostning betaler Ole Mielstad til Lars Raknæs 1/2 Rdr inden 15 dager under Nam efter Loven.
Hvorpaa Ole Haaversøn ærklærede ham for Retten det hand ej indtet om Lars Raknæs er vidende end alt hvad got og ærligt er og bad ham nu for Retten forlade sig denne forseelse med haandgivelse, hvormed og Citanten var fornøjet.

Haldor Fotland har ladet stevne Siur Galteland fordi hand vil formene sig at hugge udi Galtelands Skoug hvortil Citanten er medejer, til sin afbrendte gaards opbyggelse til formodentlig bevilling af Retten saasom ingen Medejer saadant efter hands tanke kunde formenis.
Siur Galteland blev tilspuurt om hand for denne Sag er loulig stevnt. Siur Galteland blev tilspuurt om hand kand fragaa det jo Citanten er medejer udi Gaarden Galteland ? hvortil hand svarede: at Citanten ejer hands halve brug. End tilspuurt hvorfore hand vil formene Citanten dette ? svarede hand at hand selv haver forfaldne huuser og behøver det; end tilspuurt om Skougen var deelt imellem dem ? hvortil hand svarede, at dend er ubyt og haver til denne tid været ubyt og forklarede at hand vilde at Citanten ej skulle hugge de beste træer, men at skaane dem til gaardens huuser.
Haldor Fotland formeente, det nøden driver ham nu til at hugge og haver hand seet igiennem fingre med dend indstevnte det hand haver hugget aarlig 3 á 4 t/ylter og soldt og Citanten derimod indtet førend nu har hugget; saa henstillede hand nu dette under Rettens Skiønsomhed.
Dend indstevnte blev tilspuurt om Citanten har hugget tilforne noget udi hands Mark ? hvortil hand svarede nej, ikke førend nu:

Afsagt.

Efterdi dend indstevnte Siur Galtland selv tilstaar baade at Citanten Haldor Fotland er dend halve ejere tillige med ham selv udi dend indstevntis brug, og tilforne ej udi sin andeel, som

dog er ubyt imellem dem udi dends indstevntis brugende Skoug, førend nu Ildebrands nød tvinger ham til at hugge; saa kand Retten ej bifalde Siur Galtlands formening; men efter Lovens 3de Bogs 13 Capit/ul 3 articul kiende for Ret, at Citanten Haldor Fotland maa udi denne nødsfald hugge til sin afbrente Gaard(s) nøtte udi Galtlands Skoug, saavit hands halve andeel udi Siur Galtlands brug kand taale; Skulle Siur Galtland siunis sig at blive (lide?) Skade ved Haldor Fotlands hugster da ved Mænd tilladis ham loulig at skifte Skougen, i følge af lovens 3de Bogs 12 Capit/ul 18 articuls bydende.

1719: 211b

Haldor Fotland haver ladet stevne Siur Galtland for ham tiltalte nærgaaende ord og kaldet ham ærrørigt til Strafs lidelse efter Loven; til Vidne derom Anders Hannestvet og Nils Indre Bærnæs. Siur Galtland har med Contrastevning ladet stevne Haldor Fotland for truende ord, nemblig at det skulle angre Siur Galtland at hand formenede ham at hugge udi Gatlands Skoug og nu stevnt samme Vidner.

Til Vidne derom ere indkaldede samme Vidner, og som det ene Vidne Nils Bernæs bistod Retten, maatte udi hands sted bisidde Retten Knud Miøs.

Nils Bernæs og Anders Hannestvet møtte og forklarede at være loulig stevnt udi denne Sag til at aflegge deris edelige depositioner.

Siur Galtland blev tilspuurt om ha/n/d haver skieldet ham utilbørligt ? hvortil hand svarede nej.

Haldor Fotland blev og tilspuurt, om hand hafde truet Siur Galtland at det skulle angre ham før end hand døde ? hvortil hand svarede nej.

Derpaa blev Nils Bernæs fremkaldet, som edelig forklarede saaledis: at Siur Galtland kom til dem imod aftenstund, som de hafde hugget og ardbeidet og gik omkring og saa hvad der var hugget, da siger Siur Galtland til Haldor Fotland, er det vel at fare saa med min Skoug ? rie diefvelen i Vold sagde Siur til Haldor, hvorpaa Haldor svarede, tykkis dig i dag at det er vel at du skielder paa mig som nu ligger i Kol og aske, du skal angre det førend du dør, da sagde Siur jeg haver nogle furrer staaende her som jeg selv har alet og kand ej andet faa til mine raadne huus siunis dig det ret at Være handlet med min Skoug; hvorpaa Haldor Sagde, efterdi du saa tiltaler mig skal jeg tage andre fire karer med mig i morgen og gaa hougen igiennem og hugge; hvorpaa Siur sagde, dend som tager med overvold fra mig er ikke bedre end den som stæl fra mig. Hvilken hands forklaring blev oplæst og tilstaaet saa at være og ej videre at være passerit.

Dernest blev fremkaldet Anders Hannestvet, som efter edens afleggelse om sit Sandferdige Vidnisbyrd forklarede: eenstemmig som forrige.

Retten tilspuurte dem hvad paastand de giorde imod hin anden; hvortil Haldor Fotland [svarede] at hand satte det under Rettens Skiøn: og derpaa gave de for Retten hin anden haanden og bade hin anden alt got, hvilken deris handel Retten stadfestede.

Haldor Siurs/øn haver ladet stevne Knud Fitie efter forrige tiltale og det ene Vidnisbyrd Aase Larsdatter efter forrige afskiedigelse.

Knud Fitie møtte for retten og tilstod louligen at Være stevnt for denne Sag og til at anhøre Vidnisbyrdetz forklaring; Knud Fitie forklarede at have ligget udi en stor Siugdom og kand ej Vide eller erindre hvad hand haver talet; og ved ej noget ondt at sige om Haldor Siurs/øn, men skulle hand have talt noget, saa er det af hastighed og u-eftertenksomhed.

Hvorpaa Citanten sagde at naar hand bliver ærklæred for Retten

1719: 212

og nyder sin Omkostning erstattet, er hand Vel fornøjet.
Hvorpaa Knud Fitie erklærede ham for Retten det hand ej andet om ham er vidende end alt hvad ærligt og got er og bad omforladelse for denne hastige ubesindighed som udi hands Svaghed maa Være skeed, derforuden tilbød sig Knud Fitie at give Haldor Siurs/øn 1 rdr udi Processens Omkostning.
Fogeden paastod at Kongens Sigt maatte observeris, men som Retten ej seer af de uoverensstemmende Vidnisbyrd, at Knud Fitie til nogen Straf Bøder kand imputeris (Eng.: impute = tilregne, regne, tillegge, beskylde) blev hand derfore befriet.
Da blev af os samptlige for Ret dømt og afsagt.
Efterdi Citanten Haldor Siursøn ej andet forlanger af Knud Fitie, end at blive for Retten erklæret af hannem, og at nyde 1 rdr omkostning for sin omkostning; da tilfinder Retten Knud Fitie at afbede hos Haldor Siursøn sin hastige udsigende, med disse ord, det hand ej andet om ham nemblig Haldor Siurs/øn er vidende, uden alt hvad ærlig og redeligt er og betale ham efter tilbud denne Processis forvoldte Omkostning med 1 rdr inden 15 dager under Nam efter Loven; foruden det at samme her indførte ord ej bør komme Haldor Siursøn eller nogen af hands paa ærlige gode nafn og rygte til allerringeste forkleinelse udi nogen Maade men være som døde og utalte; og som Vidnisbyrdenis forklaring og ej ere overensstemmende og paa en Tid, saa frikiendis hand for videre Strafbøder i denne Sag.
Hvilken ærklæring og for Retten, efter Dommens sigende blev giort med de i samme Dom indførte Ord.

Fogeden tilspuurte Almuen og Laugrettet om nogen af dem kand sige, at Lensmanden Nils Hannestvet, som derfore skal være beskyldt d/en 15 Apr/ilis 1719, ved offentlig holde session at have forstukket og fordult det beste mandskab fra Kongens tieniste, thi som det er kommen for hands ører Kunde hand det ej uudspuurt og ueftersøgt lade passere; efterdi herved Kongens tieniste hellers skulle *defrauderis ((Defraudasjon = svik, underslag) ? hvortil de svarede at hand derudi er uskyldig og gandske frie, saasom de nok som ere nu saa udlette at ej bedre findis, ej heller viste de det om anden øfrighed at sige.

Dernest proponerede fogeden Lem for Almuen og Laugrettet de forhen indførte 7 sidste qvæstioner udi det forlangende Tingsvidne, angaaende Sagebrug, huusmænd, Pebersvenne, Arrveløs gods etc.

1719: 212b

hvortil Almuen og Laugrettet svarede, at af saadant Aar 1718 udi dette Skibbrede indtet fandtis eller forefalt; hvilken Almuens Svar, fogeden under Rettens forseigling, til Tingsvidnis erholdelse beskreven Var forlangende, som ej kunde modsiges.

Dernest blev restantzen for de ordinaire og extraordinaire Skatter for Aar 1718 forfattet, for Almuen lydelig oplæst og rigtig befunden, sampt af rettens Middel forseiglet.

Sluttelig blev Odels mandtallet paa Selvejerne og Selvbrugende forfattet og oplæst, rigtig befunden og af Retten forseiglet.

Anno 1719 d/en 24 Aprilis er holdet almindeligt Vaar Restantz og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue, paa Tingstedet Eide, nærværende Konglig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos Seign/eu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Eide, Iver Storsetter, Lars Eide, Stephen Eide, Christen Eide, Børge Biørsvig, Lars Schaar, Mons Storsetter, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente Advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger som fol/io 192, sampt 201 og 202 findis extraherede.

Dernest blev publicerit H/er/r Søren de Finis udgifne bøxelbrev til Mons Olsøn paa 1/2 løb Smør og 1/2 Mæle Malt udi Nodtvet, dat/erit Phanøe d/en 22 Januarij 1719, hvilken Mons Olsøn blev tilholdet at producere til Sommertinget sin til ejeren givne revers.

Og som Skatterne vare anammede saa vit dennesinde var at erlange blev qvæstionerit om Sager vare indkaldede hvortil indtet blev svaret.

Derefter proponerede fogeden Lem for Almuen og Laugrettet om dem ej er vel vitterligt at Aar 1718 laaeg øde udi dette Skibbrede efterskrefne Jorder, saasom Egebotten Sex marker Smør, udi Neraas 22 1/2 merker Smør, udi Røe 8 1/2 merker Smør ? hvortil de svarede, at de det vel ved og sandferdig kand attestere: dernest proponerede hand for dem de 7 andre qvæstioner, som forhen findis udi Protocollen extraherede; hvortil de svarede, at af saadant Aar 1718 indtet er forefalden eller herudi Schibbredet findis; hvilken Almuens Svar fogeden under Rettens forseigling beskreven var forlangende, som blev efterkommet.

Opsidderne paa Gaarden Indre Eidsnæs af Echanger Schibbrede, nafnlige Lars Siurs/øn, Lars Vemmunds/øn og Siur Monsen, som selv ejede og beboede Gaarden Indre Eidsnæs af Skyld 1 1/2 løb Smør, fremstillede sig for Retten med vemodig Klagemaal over den uformodentlige ulykke af Vaade-Ild

1719: 213

der haver nedlagt deris ejende og paaboende Gaard Indre-Eidsnæs udi aske, hvoraf ikkun blev bierget Laden; men for Lars Siurs/øn af huuser 1 Borrestue, 5 buer, 1 flor, 1 Ildhuus, 1 Vedhuus og 1 faarehuus; for Lars Vemmunds/øn og Siur Monsøn 1 Stor Borrestue, 1 floer, 1 ildhuus, 2de timmer boder, 2de timmer klæver, 2de Vedhuus, 1 Stald, alle Velbebyggede, gandske opbrendte \til aske/ tillige med alt andet deris ejendeel af ædende og drikkende, item et menniske jammerlig i den eene stue opbrent til aske med; og begierede at deris Naboe Mænd, som samme ulykke ansaa og vilde komme dem til hielp, Nafnlige Lars Echnæs og Salamon Echnæs deris edelig forklaring derom at giøre; som og for Retten comparerede og en efter anden edelig udsagde, at alt hvad af dem andraget er disverre for dem, sandferdigt er og mere miserabel sig forholder end andraget er, baade om huuser, og anden deris ejendom saa og om det indebrendte menniske, hvorover disse 3de mænd \med/ deris smaa Børn ere satte udi en megit slet og elendig fattigdom; denne deris Svar begierede de søgende under Rettens forseigling beskreven, som blev bevilget.

End fremstillede sig for Retten Lars Olsøn Etterdalen af Echanger Schibbrede og begierede et louskikket Tings vidne om den ulykkelige Ildebrand som haver nedlagt hands ejende Gaards

huuser paa hands ejende Gaard Etterdalen af Skyld 12 merker Smør udi aske tillige med andre hands fattige ejendele undtagen qvæg, hvor hand da mistede af huus 1 Borrestue, 2 timmerboder og 1 Ildhuus og begierede at disse Indkaldede Mænd Salamon Echnæs og Simon Ascheland, som samme haver beseet, deris edelige forklaring derom maatte giøre; som og for Retten sig indstillede og forklarede edelig enhver for sig, at det sandferdigt ere som af Lars Olsøn angivet, er, hvilket de vel vidende med god Samvittighed kunde bevidne efterdi det med deris egne øjne have seet, og ej videre af alle gaardens Huuser at være igienstaaende uden 1 flor og en Lade; denne deris edelig forklaring hand af Retten til tingsvidnis erholdelse, beskreven var forlangende, som blev bevilget.

Derefter blev restantzen for 1717 oplæst og forseiglet, item restantzen for 1718 paa ordinaire og extraordinaire Skatter forfattet, oplæst og forseiglet;

Item odels mandtallet paa Selvejere og Selvbrugende forfattet, for Almuen oplæst, rigtig befunden og af rettens Middel forseiglet.

Anno 1719 d/en 28 Aprilis er holdet besigtelsis Ret paa Gaarden Møllendal efter Velædle Stifts Prousten Magister Storms forlangende med 6 af Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem til

1719: 213b

samme forretnings fuldbyrdelse opnefnte Mænd, Lensmanden Ole Totland, Albert Tistad, Halvor Biørndal, Peder Henne, Wincents Tistad, og Elias Riple, for at besigtige de huuse paa Møllendal staaende, som Enken Lenke Dideriksdatter beboer med andre gaarden tilhørende huuser,

Hvorda paa Stift Proustens Veigne møtte S/igneu/r Johan Barth og producerede en Varselseddel som blev læst.

Paa Lenke Møllendals Veigne møtte hendis Svoger Petter Segelken og vedstod Stevnemaalets loulige forkyndelse, da (der?) dog Enken tillige selv comparerede og efter tilspørgelse svarede at samme huus som nu Enken hands Vermoder bor udi er Velædle Stifts Prousten tilhørende, men da hands Vermoder her indfløttede Var samme huuser gandske brøstfeldige med gulv, lofter, og renner, som efter loven burde vedligeholdes, hvilket hon haver ladet forferdige som det nu staar og dertil med opset et Ildhuus som paa Gaarden er bestaaende sampt flor og Lade af nyt og holdet dem ved hefd til denne tid og endnu ikke skulle manqvere noget derpaa efter hendis formening; skulle Stifts Prousten kunde haft nogen føje til at søgt hende foer huusebod, formener hon at hand fortilig angriber hende derudi fordi hon gandske er resolverit (Resolvere = beslutte, avgjøre) til at forbedre dem saa de skal blive lougyldige og ikke anderledis skal befindis efter hendis død.

Bart møtte paa Stifts Proustens veigne og gav tilkiende at den øjensiunlige slette tilstand, som gaardens huuser og tilhørende bygninger, saavelsom Jordebrugets slette hefd der haver foranlediget H/er/r Stift Prousten denne Aabods og besigtelsis forretning efter Loven at søge, giver hannem fremdelis aarsage at anmode Rettens Middel de vilde ubesverget tage alting udi øjesiun og besigtelse nemblig huusene og bygningerne hvad derpaa brøstfeldig er, saavelsom Jorden hvorledis den aldelis ligger aaben og uindhegnet og derefter en loulig og forsvarlig aabod, efter foregaaende taxation vil paalegge Enken vedbørlig at tilsvare og dertil fornøjelig udleg hos hende at giøre, hvorunder Stifts Prousten formener at de gode Mænd,

som til denne forretning ere opnefnte derefter forderligst kunde foretage sig ardbeidet og reparationen at bringe til rigtighed paa Enkens bekostning; thi hvad Enkens løfte og tilbud er angaaende, da er det noget som Stifts Prousten ikke derpaa kand lade ankomme men faar see paa Gaardens hefd at den jo før jo bedre kand komme udi behørig tilstand; ellers producerede hand en extract af registeringen holden efter S/a/l/ig/ Jacob Gise under forrige Sorenskriver S/a/l/ig/ Hans Teistes

1719: 214

haand, hvoraf Retten kand fornemme, hvad Stifts Proustens prætentioner i de tider haver været, saa og hvad huuse og bygninger Gaarden og Jorden bør følge; hvilken hand formener, som usvekket, er efter retlig (efterretlig) nok. Derhos bemelte Barth tilkiendegav at hvad de 6 rdr angaar, som ved registeringen efter Enkens Salig Mand blev udlagt til Aaboed, da haver Stifts Prousten gotgiort Enken samme Penger udi hendis landskyld, som hendis Landskylds qvitantz bog noksom skal udvise, hvorimod hon selv skulle lade reparere hvis Aabod, som paa Gaardens huuser nødvendig behøvedis, men hvorledis det er skeed, finder vel Retten ved nermere besigtelse.

Peter Segelchen paa sin Værmoders Veigne formenede at Stefnemaalet hafde ikke dend indfald om Jorden skulle blive besigtiget; og som det siunis at blive vidløftig nermere at demonstrere for Retten, begierede hand copie af hvis som var protocollerit, sampt af dend extract som udi Retten var indleverit og formenede at ingen besigtelse maatte tagis eller skee for udinden Retten hafde givet tid og rum at hand først kunde svare skriftlig til Sagen, hvorpaa hand afvartede (avventet) Dommerens kiendelse.

Barth henstillede Retten til overvejelse om denne S/igneu/r Segelchens proposition ikke hensigter til ophold, Rettens Middel til møje og ufornøden omkostninger; Thi det følger af sig selv at indtet aabod, uden besigtelse rimelig kand giøris og derfore paastod hand forretningens expedition efterdi Enken til dette Aaboed haver faaet loulig Varsel og conseqventer til den besigtelse som følger aabod paa.

Retten tilspuurte Mons/ieu/r Segelchen om disse udi denne producerede extract anførte huuser ej ere gaarden tilhørende eller dette sluttede skifte ved nogen anden dom forandret ? hvortil hand svarede at de anførte gaardepartens huuser tilhører Gaarden; ikke heller kunde hand sige at det skifte er bleven forandret, saasom skiftet blev *blev paaanket, men om denne Post blev forandret eller indstevnt kand hand ej sige;

Afsagt.

Efterdi dend indstevntis fuldmægtig S/igneu/r Peter Segelchen ej, efter Rettens tilspørgelse kand benegte, at de, udi den producerede extract af Skiftet, Sluttet efter S/a/l/ig/ Jacob Gise d/en 25 Julij 1704, anførte \og specificerede/ huuse jo Stift Prousten er tilhørende og dette brug vedkommende, eller kand anvise

1719: 214b

for Retten, at den Skifteforretning udi den Post er af anden Ret svekket, saa kand Retten ej opholde med denne besigtelsis forretning, efterdi Enken Lenke dertil er loulig kaldet, men efter Stevnemaaletz indhold foretager sig med de dertil opnefnte Mænd en loulig huusebesigtelse.

Hvorpaa vi begave os Gaardepartens huuser at besigtige, og først den store Vaaning, bestaaende af 1 stue med Jern-Kakkelovn udi, 1 liden Kielderbod, 1 lidet Kiøkken hos, et loft ovenpaa med et Spisekammer, bestaaende af gamble Vegge som ej Slagreign haver ruinerit, men af elde skamferet, udi kiøkkenet fattedes 1 laas for dørren, som vil kaaste 1 mark 8

s/killing. Paa loftet og i daglig Stuen fattis 18 ruder á 2 s/killing stykket 2 merker 2 s/killing; oven paa loftet har den ene Veg skut sig noget ved tvende stokker, hvilken vil tilbagesettis med 2de oplenninger 4re hagespigere og Skrue ardbeid som alt vil kaaste 1 rdr; Til Bordtag og Vinskeder behøvis 8tte tylter bord á 2 merker t/ylten med Kiørsel og førsel 2 rdr 4 merker, ardbeidsløn dertil 1 rdr; Næver til taget behøvis 10 Vaager á 1 mark Vaagen 1 rdr 4 merker, nok fattis 2de renner á 18 al/en lange og stykker 3 merker er 1 rdr, tvende Torveller á 1 mark stykket 2 merker, ardbeidsløn dertil 1 rdr; nok 8tte stykker Velæs á 6 s/killing stykket 3 merker til sammen paa dette huus 9 rdr 2 merker 10 s/killing.

Dernest Ildhuuset som med Næver og Gavelen at faa tilbagers kunde kaaste 1 rdr.

3. Et fæhuus eller flor *at (af) timmer 10 al/en lang og 9 al/en bred sampt en derhos af Standerverk opsat Stald; dend fattedis 3de nye stokker á 1 mark stykket 3 merker, 3de oplenninger til samme Veg 4 *merker al/en lange á 4 s/killing stykket 12 s/killing, til bordtag paa samme side 2 t/ylter á 2 merker t/ylten 4 merker, brøstet paa nordre side fattedis 2de oplenninger á 6 alen lange á 8 s/killing st/ykket 1 mark, et Torveld 10 al/en lang 10 s/killing, bordtag for Nordre gavel 3 t/ylter 1 rdr, Næver 3 Waager 3 merker, ardbeidsløn til alt dette med skrue ardbeide 1 rdr 3 merker, til sammen 4 - 3 - 6.

4. Laden 17 al/en lang og 13 al/en bred foruden den lille ved siden annecterede Sval, fattis 1 Stav, som kaaster 1 mark til bordtag og Vinskeder behøvis 8 tylter bord á 2 merker t/ylten 2 rdr 4 merker, tvende torveld á 17 al/en lange for 1 mark 4 s/killing st/ykket er 2 merker 8 s/killing, Næver til taget 6 vaager á 1 mark Vaagen 1 rdr, ardbeidsløn hertil 2 rdr er 6 rdr 1 mark 8 s/killing.

Til sammen denne Aabod 21 rdr 1 mark 8.

Hvad det udi extracten anførte Svinehuus og Gamle Vedhuus angaar, da forklarede Enken at de ej var eller haver Været gaarden tilhørende men af hendis S/a/l/ig/ Mand opbygte; derimod Monsieur Barth refererede sig til extracten i rettelagt; og hvad *Vedernis vedligeholdelse Jordens dyrkelse og gierdet angik som Mons/ieu/r Barth anfører at skulle besigtige da befatter Retten sig ej der med siden stevnemaalet ej mentionerer det;

Saavit denne dag forrettet.

Herhos anføris \efter/ dend allernaadigste forordnings bydende denne Processis Omkostning; Sorenskriveren for dagens forretning 3 rdr, beskrivelsen 4 merker forseiglet papir 1 mark 8 s/killing Kaast og skyds eftergav Retten; Mændene for deris Umage hver 1 mark er 1 rdr Stevningens forkyndelse 10 s/killing

1719: 215

til sammen 5 rdr 2 s/killing; og paastod saa Mons/ieu/r Barth dom til aabod og omkostnings erstatning.

Da blev af os for Ret dømt og afsagt.

Efter besigtelsens foretagelse og dends udi Acterne specificerlige udreigning, befindis at Enken Lenkis brugende Gaardeparters Huuser behøver til Aabod 21 rdr 1 mark 8 s/killing, som til Huusenis nødvendige vedligeholdelse vil tilgaa; Thi haver Enken Lenke, efter samme paalagde Aabod, inden Martini førstkommende, *forsvalig at lade reparere disse Gaardepartens huuser; eller og Stifts Prousten Mag/ister Storm efter dend tid at have magt ved Nam at udsøge fra Enken Lenke denne paalagde Aabod 21 rdr 1 mark 8 s/killing og selv gaardepartens huuser derfore lade reparere; Og som Enken Lenke har foraarsaget Stifts Prousten Mag/ister Ole Storm til at skride til denne Rettergang, da betaler og Enken Lenke denne Rettergangs omkostning foruden Aaboden med 5 rdr 2 s/killing.

Anno 1719 d/en 2 Maj, er efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Andreæ Undals høi-respective ordre af 20 Martij 1719 holdet extraordinare Ret paa Gaarden Hennøe, angaaende det forulykkede Skib, som d/en 11 Decembr/is 1718 der strandede; med 8tte af Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem opnefnte Laugrettis Mænd, Gregorius Houland, Jonas Toskem, Jon Floen, Halver Toskem, Rasmus Mons/øn Frommereid, Nils Alvem, Iver Hope og Arne Refskar, hvorda og Møtte paa fogedens Veigne udi hands loulige forfald Bøidelensmanden Anders Tveten, sampt efter ordre af Stiftbefalingsmanden S/igneu/r Christopher Gaarmand;

Hvorda og Comparerede for Retten opsidderne paa Gaarden Hennøe, Hans Henne, Lars Henne, Ole Hennøe, Johannes Henne, Thommes og Nils Hennøe; som paa samme Gaard boe og bruger; hvilke bleve tilholdte deris edelige Sandferdige forklaringer at udsige om hvad som Retten dem kunde tilspørge baade om Skibets forulykkelse og Biergningen; hvorda og først blev fremkaldet

Hans Henne; som blev tilspuurt hvad tid hand blev først var dette Skib; hvortil hand svarede mod Middagen d/en 11 Decembr/is 1718 end tilspuurt om hand ej blev var dagen tilforne eller aftenen tilforne noget Skib uden for Landet; hvortil hand svarede nej; end tilspuurt om hand ej hørte nogen skyden eller raaben om natten før dette Skib forulykkede af folk eller Skud, eller saa teign til at folk og Skib Var i nød med Løgters ophengelse eller andet saadant; hvortil hand svarede nej: end tilspuurt hvad Vinden var dend Nat, svarede sydvest og haart Veir: end tilspuurt om hand ej, da hand blev Skibsvraget Var, fornam levende folk ? hvortil hand svarede

1719: 215b

at hand ej fornam enten døde eller levende folk, og var Skibet saaledis conditionerit da hand saa det at Baanden var af det paa den ene side og dog stod fokke masteren oppe med en liden afbrøt Stump, Cajytten sønderslaget, og Søen dref ind paa den ene side af Skibet og ud paa anden side; end tilspuurt paa hvad sted ungefær dette Skib har stødet, hvortil hand svarede, paa en øe Nødøen Kaldet; end tilspuurt om folk der kunde biergis om de hafde været paa Skibet, svarede hand ja, men hendis første knek har hon faaet uden for, førend dend kom saa langt paa lasten ind drivende; end tilspuurt hvad last dend hafde, svarede trælast som nu bierget er, og om *bedre under* (under båten?) har været kunde hand ej vide; end tilspuurt hvor megit biergit er af samme Last; svarede hand, at hand tillige med de andre biergere har bierget af Lodbielker fra 7 til 10 al/en 20 1/2 tylt; af Skottebielker 13 tylter; 2de Ankertoug, et Cabeltoug, et Varpanker, 1/2 gammel reb af et ankertoug, nogle Smaa afkappede stumper tougverk af Vant og andet tougverk; 1 gammelt Seigl, tvende bojer; 2de sønderslagne stykker Skibs vrag; og ej videre: End tilspuurt om hand ej har fundet enten Kister eller andet saadant, hvortil hand svarede nej; ej heller Baad med Skibet; Mons/ieu/r Gaarmand tilspuurte Hans Henne hvorledis Skibet var conditionerit da de inddrog til ham og gav det tilkiende, som var d/en 15 Decembr/is 1718 ./. hvortil hand svarede, da og ganske synderslagen; Cajutten af til Mersanen; ald banden borte, og dend største deel af Lasten driftig, den ene side gandske indslaget og hengede et stykke af den ene side ved en bielke fast til det andet stykke Vrag. End tilspuurt om \hand og/ de ej kunde have bierget Skibet med sit første Skade ? hvortil hand svarede umuelig for stormende Vers skyld, saasom Søen stod paa landet,: og forklarede hand at hand og de andre biergere med allerstørste møje og fare har bierget dette som foran findis specificerit; og særdelis Toug værket og Varpankeret; End tislpuurt hvad Tid de gav Mons/ieu/r Gaarmand det tilkiende, svarede hand d/en 15 Decembr/is, saasom det var umuelig før formedelste det continuerende stormende Veijr at kunde komme til noget

menniske:
Dend samme forklaring giorde og de andre opsiddere paa Hennøe nafnlige Lars, Ole, Johannes, Thommes og Nils Hennøe, dend ene efter dend anden eenstemmige.
Mons/ieu/r Gaarmand som og tillige med sine folk Var tilstæde, blev tilspuurt udi hvad tilstand hand befalt dette Vragskib at Være, da hand til Hennøe ankom; som svarede at have fundet Skibet conditionerit, som foranført er, baade sønderslagen og \endeel af/ Lasten driftende, dog giorde hand største flid til at bierge eendeel af lasten og tilhielpe at faa det drivende Vrag fastgiort udi en bugt med allerstørste travaillie om morgenen derefter andtog hand folk paa egen bekostning for at henføre dette Vrag paa et sikkere sted, for at faa bierget hvad biergis kunde, samme aften blev derom givet fra ham rapport til Stiftamptmanden, saasom vejret da begynte at bedage at mand kunde faa bud til Bergen, som og med folkene tilbagers gav ham ordre tillige med Bøidelensmanden at stræbe at bierge det meste giørligt

1719: 216

var; som hand og troelig har efterkommet og er saa bierget udi hands Nærværelse hvad foranført er, og betalet biergerne, undtagen Lensmanden;
Siden blev de biergede Varer efterseet, nemblig 20 1/2 tylter lodbielker, som af os blev Vurderit tylten for 5 Rdr og det af dend aarsage at det ej herfra kand føris uden større omkostning og endelig med Skib maa skee eller store Jagter; som Kostbart og dyrebart er; saa og farligt, thi om det med flaade ardbeid skulle fremføris, bliver træerne med borring fordervet og foragtet derfore af de udenlendske som saadan ladning behøve; de andre smaa bielker eller skottebielkerne ansettes for 2 Rdr tylten af foranførte raison (årsak); og skal herved nogen profit havis vil det auctioneris i Bergen paa dend Maade at dend Kiøbende selv afhendter det, ellers, bliver ingen profit for Kongen. Nok laaeg tvende stykker af Vraget, som af os blev taxerit med det lille Jern derpaa kand findis for 4 rdr.

Anno 1719 d/en 16 Junij er efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand Undals gifne Mundtlige Befaling, holdet Extraordinare Ret med efterskrefne Laugrettesmænd Gregorius Toft, Ole Giervig, Nils Hole, Ole Hole, Iver Teiland, Gregus Seuraas, Siur Fieldschaal, og Halvor Nepstad,
Hvorda fremstillede sig for Retten Ærlige og Mandhaftige Dannemand Aamund Anders/øn Søre-Rosland og producerede det allernaadigste erhvervede Kongebrev af dat/o Kiøbenhafn Slot d/en 7 Apr/ilis 1719 hvorudi ham allernaadigst er tillat at maa træde i Egteskab med Marrite Gudmunsdatter Miøs, hvilke begge skal være hin anden udi 3de lige led beslegtede og efter det Kongl/ig Allernaadigste Brevs tilhold, hvorudi hand er forpligtet at bevise det hand sin festemøe ej nermere beslegtiget eller besvogret er, begierede at hands indkaldene Vidner Knud Miøs og Ole Miøs, tvende bosatte Mænd udi Norhordleehns fogederie og Hammers Præstegield, edelig maatte afhøris om hands og hands fæstemøes slegtskab, hvilke begge og møtte og en hver efter anden edelig for Retten forklarede at Aamund Andersøn Søre Rosland, af Nordhordlehns fogederi og Hammers Præstegield, hands fadermoder Mari Gudmundsdatter Miøs, og hands fæstemøes Marrite Gudmundsdatter Miøsis faderfader Rasmus Gudmundsøn Miøs vare sødskende og saaledis Aamund Andersøn Søre Rosland og Marrite Gudmundsdatter hinanden i tredie lige led beslegtede: denne deris edelige aflagde

1719: 216b

deposition begierede Aamund Andersøn Søre Rosland under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse.

Afsagt.

Det begierte Tingsvidne bevilgis Aamund Anders/øn Søre Rosland under Rettens forseigling beskreven.

Anno 1719 d/en 30 Junij er efter høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand *Andrææ Undals høirespective Resolution af 25 Maj holdet besigtelsis Ret paa \Præste/Gaarden Lindaas, med 6 af Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordleehn og Wos S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd, Ole Mitgaard Ole Klevedal, Lars Ols/øn Hopland, Anders Capperdalen, Siur Icheland, og Christian Hopland, sampt møtte og Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem selv paa Kongens Veigne, og Bøidelensmanden Elluf Mundal.

Hvorda først blev oplæst H/er/r Nils Schiottis fuldmægtigis indgifne Memorial, med Stiftbefalingsmandens paateignede Resolution. H/er/r Nils Schiotte møtte selv tillige med Lambert Harder;

H/er/r Christen Kraag møtte paa Enchens Veigne og formeente først at det var Unødvendig at Citanten haver hid indkaldet en Procurator som er imod loven, for det andet, ingen af Almuen er Kaldet her til af Lindaas Gield, og hon selv ej er loulig kaldet;

Harder erklærede sig paa H/er/r Nils Schiottis Veigne til det første at hand nemblig Comparenten er Nærværende til denne besigtelse, svarede, hand, at her ikke stædis nogen Rettergang, end og ikke saadan Rettergang som loven distingverer (Distingvere = skjelne, utmerke (seg) fremfor andre) Procuratoren imod Bøiden at udføre, reqvirentens Memorial og dend derpaa af Stiftbefalingsmanden gifne bevilling formener \ h/and/ / disforuden authoriserer ham nok til denne besigtelse, thi uden det Kunde ingen bevilling paafølge; Den anden exception er om Almuens tilkaldelse og da skulle det Vel Være underligt at kalde een heel Almue, ikke heller er det beviist efter Lovens 2 Bogs 12 Capi/ul at almuen er pligtig noget i denne tilfelde; Den 3die er om Enkens Kald og Varsel, da om end skiøndt Enken ikke haver faaet 14 dagis Kald og Varsel at møde i sit eget huus, saa skulle hand ikke Vente at det kand give nogen difficultet;

Citanten blev tilspuurt om ingen Stevnevidner møder som Kald og Varsel kunde afhiemble ? svarede hand nej.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 4 Capit/ul 1 articul siger explicite at ingen Besigtelse siun eller grandskning bør skee, uden den det angaar, dertil er loulig kaldet; da, som Enken Ane S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madsons tillige med Arvingene ej befindis hertil loulig stevnt, ej heller eendeel af Lindaas Schibbredis Almue, som Sagen er paagieldende, saavit de Huuser angaar de efter Loven bør vedligeholde, saa kand

1719: 217

Retten ej foretage nogen forretning førend herudi først loulig kald og Varsel tagis; til samme tid vilde og S/igneu/r Harder forsiune sig med Høiøfrigheds tilladelse at hand denne Sag maa tractere, saasom Lovens 1ste Bogs 9 Capit/ul 15 articul det uden exception befaller; da og videre udi Sagen skal afhandlis hvis lou og Ret medfører.

Anno 1719 d/en 5 Julij haver jeg tillige med Bøidelensmanden Mikkel Onæs og 6 af fogeden opnefnte Mænd Magne Rosnæs, Nils Rosnæs, Mons Werraas, Mikkel Schaarnæs Mikkel Siurset, Jacob Monstad, og Ole Spiutøen, været paa dend Gaard Lervaag i Lindaas Schibbrede beliggende, efter Høiædle og Velbaarne H/er/r Stiftbefalingsmand *Andrea Undals skriftlige begiering af dat/o Bergen d/en 25 Maj 1719, for at see Jorden Lervaag ret byttet og afsteenet, af hvilken Gaard H/er/r Stiftbefalingsmanden er brugende 1/3 part, som Lenge haver ligget øde og ubebygget, samme tid Var og Varslet de andre paa samme Gaard Lervaag boende Leilendinger Rasmus, Nils, og Enken Botele, som og ginge med os og anviste os skiel og skifte, hvorefter Markesteener bleve nedsatte, paa det enhver kunde *hvide hvad de skulle slaa og ikke dend ene indtrenge sig paa dend anden, efterdi vi slet ingen Markesteener fant, ej heller kunde Enken Botele anvise os hvorledis hon haver af gammel tid slaaet paa den side over elven imod H/er/r Stiftbefalingsmandens brug, thi maatte mand det retteste mand Kunde afpeile det med Markesteener, saadant som det nu staar, saa at det første merke imellem Rasmus og Citanten gaar fra Bue-noven paa østre side, og imod *udsøe til den store steen og siden derfra efter de andre Merker imod Nord, alt som Markesteenerne findis nedsatte; siden paa den Norderste side af den anden boe ned til Søe vejen og saa fremdelis søe Vejen ad; imellem Enken og Citanten fra Elven og imod Nordost alt efter de nedsatte merkesteener og saa øst der fra i Gierdisgaarden; hvilket alt i samptlige Opsidderis Nærværelse og tilkaldelse skeed er, saaledis at enhver holt det upaaklageligt af os at være Giort og dermed Var fornøjet.

Anno 1719 d/en 15 Julij er holdet Aasteds Ret igien paa Præstegaarden Lindaas efter forrige afskedigelse, nærværende paa fogedens Veigne og udi hands Loulige forfald ved Compliteringerne hands beskikket befuldmægtig tiener

1719: 217b

Peder Bejer, sampt forrige af fogeden ved forrige gang opnefnte Mænd af Hammers Gield tillige med Bøidelensmanden; item møtte samme tid af Lindaas Almue Lensmanden Mikkel Onæs, Erik Sætre, Mons Østrem, Jacob Tofting, Gudmund Rosnæs, Ole Berraas, \Mikkel Schaarnæs,/ sampt møtte samme Tid Enken selv og hendis Svaager H/er/r Christen Kraag og Citanten ærværdige H/er/r Nils Schiøtte.

Dend af Lindaas Schibbrede tilkaldede Almue efter tilspørgelse svarede at have betalt til afgangne S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madson aarlig Penge for at vedligeholde de huuser, som dem tilkommer at vedligeholde hvilket de og nu bød efterkommeren H/er/r Nils Schiøtte aarlig efter gammel sædvane; hvorimod hand og vilde lade sig nøje og selv vedligeholde dem herefter for dend aarlige indtegt af Almuen, forsaa *saavit (forsaavit) dem tilkommer at Vedligeholde.

Ellers lod H/er/r Nils udgive et skrift at hand haver eftersøgt ved sin fuldmægtig at faa udtaag af S/a/l/ig/ Abois Protocol om dend huusebesigtelse som da skulle Være holdet af dat/o Bergen 4 Julj 1719 men at den ej \er/ at finde, som hand begierede i denne act maatte indragis.

Hvorpaa vi begave os først Almuens huuser at besigtige og først

(1.) Herresalen med sine tvende Cammere, \om/ hvilke de af Lindaas Almue indkaldede Mænd, forklarede, at da S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madsøn tiltrædede Præstegaarden, var den udi en meget slet tilstand som dend salig Mand og har forbedret med en muret kielder under; dend Vaaning bestaaende af en Stue med Vinduer paa tvende sider, det ene kammer mod

Vest og andet mod øst og udi det ene kammer og herrestuen 1 Skorsteen med Camin som at forbedre med bord, Næver, Render og torveld sampt ardbeidsløn 4 rdr.

2. Borrestuen med Klæven af alderdom og ej vanrygt eller draabefald, fordervet, om hvilken og Lindaas Almues tilkaldede Mænd tilstode saa at have Været af *bollinger, da S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madson dend selv anammede, som dend nu befindis; thi kand dend ingenlunde af os ansees til nogen reparation, men vil af Lindaas Almue selv nye opbyggis og forskaffis, undtagen taget, som Enken svarer - efter Almuens egen tilstaaelse.

3. Floren eller Stalden delit i tvende, bleve dernest besigtiget, og først den ene imod Nord ved Ildhuuset staaende hvilken fattedis Svild, bordtag, skrueardbeid, oplenninger og tag, som udi alt at reparere med Knæer og alt vil kaaste efter Voris udreigning 10 rdr.

4. Den anden floer, hvor udi timmeret noget af elde var fordervet, fattedis hellers 4re Svilder, sampt nogle Spær 4re i tallet, bordtag og skrueardbeid hvilket alt at forbedre vil kaaste 10 rdr.

5. 1 Stald gandske forsvarlig.

6. Nok 1 skinnefloer Præstegaardens huuser Vedkommende som Præsten selv bør vedligeholde 9 1/2 Al/en lang foruden Svalen som derhos er annecterit, hvilken at forbedre fattedis

1719: 218

tvende tylter bord á 2 merker t/ylten er 4 merker, 1 Kippe Næver 1 mark 8 s/killing, ardbeidsløn 4 merker 8 s/killing til sammen 1 rdr *3 merker (4).

Item Laden dernest som og tilkommer Præsten at Vedligeholde og fattedis til Aaboed 24 rdr.

Dernest Udladen imod Vest bestaaende, som vil forbedris med bordtag og Stavlejernis rettelse, sampt Spær, Soler og husval træer, som i alt vil kaaste 6 rdr.

Item Nøstet ved Søen staaende, som fattedis lit bordtag endeel Spær, Torveld og tag, sampt noget troug, hvilket at reparere vil kaaste 8 rdr.

2de gamble Smalehuus fantis der og, som Presten skulle vedligeholde, hvilke begge vare forraadnede, og af os blev sluttet saaledes at en nye skulle for dem begge forskaffis; hvortil allerrede paa Toften laaeg 1 1/2 tylt nytt timmer og andre materialer, saa Resten at forbedre, opbygge og forfærdige, vil kaaste udi alt 5 rdr.

Nok blev besigtiget et ildhuus med sit skot, som hvad Veggene angik fantis forsvarlig, naar dend med tvende oplenninger paa de tvende sider blev forbedret, taget med Næver forsiunet og paa østre side med Torveld, hvilket alt at reparere vil kaaste 2 rdr.

Sluttelig en Skiøkke af Stavardbed opsat, som af dend salig mand var tilbygget \med(?) skykke/ efter Lindaas Almuis Mænds sigende med 1 Stav lenge, men nu at reparere vil kaaste 1 rdr 3 merker.

Summa paa Aaboden 72 rdr.

End blev funden paa Præstegaarden en Vaaning imod Vest staaende af dobbelt høide, nedre 1 stue med Jernkakkelovn item Sengekammer hoes, sampt kiøkken og Spiskammer udi Kiøkkenet og med ret skorsteen; oven til 3de lofter eller Cammer med timmer afdeelt og paa det ene Cammer 1 Camin, som Enken selv tilhørte og hon selv efter hendis salig Mands formand kiøbt hafde; item oven for mod Nord 2de smaa stuer med Jernkakkelovner udi og opmuret Skorsteen udi, sampt gang hoes, af hvilke tvende kakelovner dend ene tilhører Præstegaarden, som tilforne efter dend beretning mand nu fik, skal have staaet i herrekammeret og hid op forfløt, saasom ingen enten original eller gienpart \af nogen besigtelse/ Os blev over leverit;

Item tilhørte Enken 1 flor Qvalfloren kaldet, vesten for kirken bestaaende, item et Torvhuus

øst i gierdet staaende item et qværnehuus med qværn, som alt Enken tilkom uden Præstegaardens bygning.

1719: 218b

Dernest begierede Enken at dette maatte inddragis udi forretningen hvad inventarium hon leverede .....?..... H/er/r Nils Schiotte, saasom 7 Kiør med aldrige Unge og gamble til sammen, 1 graoxe 3de aar; 1 hest 13 aar; 1 Sexringsbaad af Værdi 3 rdr 3 merker hvilket H/er/r Nils tilstod at have faaet. Af Bøger 1 Nye dansk Bibel 4 Tomi in Octavi, Frideric Secundi Bibel in Folio. En Passional in dri odecimi, Alterbog, Extract af Alterbogen, Ritualet: hvilket her Nils tilstod at have bekommet. Nok af Treboeskab 1 egehalvtønde, 1/2 dito, Sex *meelstrykker eller tomme tønder med 1 bund, 2de g/am/l/e/ firretønder; Sex Melkeboller, 4re træfader, 6 trætallerkener, 1 Smørfad, 1 Bord udi Røgstuen á 3 al/en uden stoel; 1 lidet Bord med en egelist om endene, 1 Jern lampe, 1 Kierne, 1 gammelt Kar paa 4 1/2 t/ønne, 1 g/amme/l borre paa 6 t/ønner nye imod en g/amme/l paa 12 t/ønner, 6 Bergen gylden hver beregnet til 12 s/killing danske; hvilke H/er/r Nils tilstod at have faaet.
Dernest begierede Ærværdige H/er/r Nils Schiøtte at dette udi Acten maatte specificeris at ham var fornøjelse skeed for dend gandske Aabod, og Enken Ane S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madsons ligeledis begierede at dette maatte indføris at hende at være skeed fornøjelse for sine ejende huuser paa Lindaas af H/er/r Nils, saa at indtet imellem dem nu saavit huusene og Aaboden er angaaende er mellemstaaende.
Item begierede H/er/r Nils og Enken Ane S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madsens at dette maatte indføris at de og om Præstegaardens Avling vare forligte saaledis at H/er/r Nils betaler 24 Rdr til Enken for hendis 3die part af avlingen \undtagen den af Enken forstrakte Sæd./
Deris ærværdighed H/er/r Nils Schiøtte \tillige med Enken/ begierede at dette og maatte udi forretningen inddragis at hand Var forenet med Enken S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madsons angaaende pensionen af Kaldet, for 18 rdr og de tvende gaarder til Enkegaard Schaarnæs og Spieldnæs; hvormed de begge vare fornøjede:
Hernest specificeris Omkostningerne til denne forretning fogeden for hands Umage for begge dages forretninger 5 rdr, og reisen 3 rdr. Sorenskriverens salarium begge dagis forretninger 5 rdr, første reise til Steden 1 mark 8 s/killing forretningens beskrivelse 4 merker forseiglingspenge 1 mark 4 s/killing forseiglet papir 1 mark 8 s/killing. Mændene for deris Umage hver 3 merker er 3 rdr. Hvilket H/er/r Nils Schiøtte selv betaler.

Anno 1719 d/en 17 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Gaarden Eide, nærværende paa Kongl/ig Maj/este/ts Veigne hands beskikket fuldmegtig Tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Joen Eide, Tore Eide, Ole Høvig, Ysten Byrknæs, Ole Byrknæs, Ole Eide, Svend Vige, Erik Søre Høvig, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten

1719: 219

udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje nafn Var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicert,
(1.) Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning angaaende adskelligt Justitien

angaaende, dat/erit Kiøbenhafn d/en 31 Maj 1719.
2. Slotz Lovens ordre angaaende at enhvers allerunderdanigste Erklæring paa hvad opsendis strax nedsendis af Dat/o Aggerhuus-Slot d/en 21 Apr/ilis 1719.
3. Slots Lovens Patent af dato Christiania d/en 20 Maj 1719 angaaende fri skyds til Lands og Vands ophævelse, for saa vit ej til Armeens *forpflegning (Tysk: pflegen = pleie, røkte, passe, bruke) benødiges; sampt hvad for hver Miil paa visse tider om Aaret skal betales.
4. Slotz Lovens anordning af samme dato hvad hver gastgiever for Spisning, Natteleje skal betalis, sampt for Staldrum til hest og hestefoder, item for tiener og Seng.
5. C N Gabel(s) ordre til fogeden angaaende Skatternis inddrivelse af dato Christiania d/en 29 Junij 1719.
6. S/igneu/r Weibyes ordre til fogeden Lem angaaende Skatternis prompte inddrivelse under exsecution af dat/o Christiania d/en 17 Junj 1719 ./.

Dernest blev Sagerne foretagne, og Som ingen Kongens Sager Vare indstevnte blev foretaget andre og hafde da

Mag/ister Nicolaus Stabel ladet stevne Ole Lie efter forrige tiltale og Erik Nefdal, sampt Ole Høvigen til at bevise at hand har tilsagt ham, nemblig Ole Lie udi *Skylds (Skyds), da hand Var forlegen ved sine Kirkereiser;
Ole Lie tilstod at hand ej da skydsede, saasom hand var udi skyds med en Capitain ved Nafn Schreuder, som hand vilde bevise naar ham maatte forundis tid. Dernest producerede Ole Lie sin Landskyld bog ham af sin ejer given, som med Jordejerens bog for Retten blev confererit og rigtig befundne; erbød sig ellers at betale baade Landskyld og 3dietage, sampt hvad skyds for ham kand Være lejet; og blev befunden efter sin bog at Være skyldig 1 rdr 4 merker 14 s/killing og for Skydsen lejet for ham 1 mark 8 s/killing til sammen 2 rdr 6 s/killing.
Citanten begierede at ham maatte givis tid til Høste Tinget at hand kunde faa tage en loulig huusebesigtelse, da hand da vilde udføre alting loulig med ham.

Afsagt.

Efter Citantens paastand givis Sagen Rum til dend begierte huusebesigtelse loulig kand tagis;
Medens dette blev forrettet erbød disse trende Mænd Lensmanden Ole Hougsdalen, Joen Eide og Mogens Rørtvet at træde udi Caution for Ole Lie baade om hands fredelighed og skikkelighed imod sin ejer og andre hands Naboer; hvorfore Præsten formedelst intercession (medhandling) af Retten lod sig nøje, dog, om dette mislingede at have sin Ret upræjudicerit (Ikkje ha tapt sin rett).

Dernest blev dend allernaadigste paabudne dagskats taxation

1719: 219b

for 1719 med efterskrefne Mænd foretaget, saasom Lensmanden Ole Hougsdal, Ole Høvig, Ole Ottes/øn Byrknæs, Ysten Byrknæs, Mons Molland, Nils *Arechet (Areklet?), Ole Fibisdal, Nils Kieldbiu, Svend Vike, Erik Høvig, Ole Rambiør, Joen Nærdal.

Dernest blev restantsen saa vel paa de ordinaire som Extraordinaire Skatter for 1718 forfattet, for Almuen oplæst og rigtig befunden sampt af Retten forseiglet.

Item tilspuurte fogedens fuldmegtig Almuen om nogen kand sige sig at have betalt det allerringeste paa dend allernaadigste paabudne dagskat for 1719 ? hvortil de svarede, at

derpaa ej ringeste er betalt, men alt for stor restants udi andre Ting hos dem.

Dernest blev forfattet specification paa hvad der Var betalt udi dend allernaadigste paabudne ordinaire skats tvende Terminer for 1719; og tilstaaet af Almuen ej derpaa videre at Være betalt, hvilket beløb sig til dend summa 76 Rdr 2 merker 2 s/killing.

Anno 1719 d/en 19 Julij er holdet besigtelsis Ret paa Qvalvaagnæsset Lindaas Præsteboel underliggende, som af ærværdige H/er/r Christen Kraag bebois, efter hands forlangende for at see hvad Aaboed paa Gaardepartens egne Huuser kunde paakomme, med 6 dertil af fogeden opnefnte Mænd, Siur Icheland, Christian Hopland, Lars Hopland, Anders Capperdal, Ole Klevedal, Ole Mitgar, og Bøidelensmanden Elluf Mundal, sampt paa fogedens Veigne hands beskikket fuldmegtig Peder Bejer,

Hvorda af deris Ærværdighed H/er/r Christen Kraag Var indkaldet hand(s) Værmoder Mad/a/me Ane S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madsons, som nu ej møtte, men efter H/er/r Christens beretning Var fornøjet med forretningens fuldbyrdelse, sampt til Veddermæle deris Ærværdighed H/er/r Nils Schiøtte Sogne Præst til Lindaas, og endeel af Lindaas Sogns Almue, Mikkel Oenæs, Mikkel Schornæs, Nils og Aamund Qvalvaag, for at tilkiendegive hvad huuser Gaarden tilkommer og Gaardebruget,

H/er/r Nils og de fire Mænd tilstode at Være louligen kaldede til denne forretning; hvorda først blev giort af Mændene og Citanten anvisning paa Gaardens huuser:

1. 1 Lade med Stald Gaarden tilhørende, som fattedis Torveld paa østre side og liden forbedring paa Bordtag paa søre siden, sampt Stalden at ophøjes, hvilket alt vil kaaste 2 rdr med ardbeids løn.
2. Udfloren gammel, hvilken at forbedre med Vindskee, Tag, bordtag, Svilder, brøst og ardbeidsløn 4 rdr vil kaaste;
3. Hiemmefloren fattedis noget tag, sampt bordtag paa Søre side, Torveld og 1 stykke af langsvilden, brøstet vil settes paa Nordre Enden tilbagers, Tag i Gangen og troget, tvende Nye beter; torveld, hvilket at forbedre med Materialer og Ardbeids løn vil kaaste 8 rdr.

1719: 220

4. Borrestuen af elde paa Vestre side fordervet, som vil indfeldis stykker udi, sampt Var Noverne paa Østre side forraadnet; hvilket alt at forbedre med *Gelvet vil kaaste 6 rdr.
5. Drengebuen mod Nord staaende, hvis *bollinger passerer, men fattis Gulv og bordtag som vil kaaste 3 rdr.
6. Ildhuuset fattedis noget Næver og Noverne vil beklædis paa østre side, hvilket alt vil kaaste 2 rdr.
7. 1 Liden Boe, fattedis lit til at klæde Naaverne paa østre side og ellers at forbedre vil kaaste 3 merker.

Til sammen denne Aabod som Enken herpaa svarer 24 rdr 3 merker.

End forklarede de fire Mænd af Lindaas Gield indkaldede, de, eldste som da levede, nafnlige Mikkel Onæs, Mikkel Schornæs Aamund og Nils Qvalvaag, efter tilspørgelse, efterdi ingen besigtelse fantis for at være givet, langt mindre for os producerit blev, at her har staaet en gammel stue tilforne paa 8 al/en, som Gaarden tilhørte og nu gandske er borte, men da S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madson hid kom, meget slet conditionerit; for hvilken stue blev lagt en liden stue nord i Gaarden staaende med et lidet skot af *biørne-ardbeid opsat; hvilken om den end var mindre \end/ dend forrige gamble de fire Mænd nu holdt bedre; hvilken stue

med sin Skorsteen undtagen kakkelovn blev lagt i forriges sted.
Dernest befantes paa Qvalvaagnæs bestaaende og Enken tilhørende efterskrefne huuser, først 1 Vaaning, bestaaende af 1 Stue med Jernkakkelovn, 1 Cammer med kiøkken neden til og Skorsteen udi, sampt oven til 1 loft og 1 lidet Cammer med bord afskildt, hvilket efter H/er/r Christens begiering paa Enkens Veigne blev Vurderit og taxerit for 80 Rdr efter Siun og grandskning.
Paa den anden side af Gaarden, Nye Stuen, dend røde Stue, imellem begge Stuer 1 lidet Cammer med bord afdeelit og ved Nordre ende af dend røde Stue 1 lidet Cam/m/er og 1 liden Kielder under Vurderit til sammen 80 rdr.
End en Liden nye stue med Cammer af H/er/r Christen selv op bygt som hand ej forlangede at taxeris.
Dernest specificeris Omkostningerne til denne forretning Sorenskriverens reise 4 merker 8 s/killing, dagens forretning 3 rdr, forseiglet papir 1 mark 8 s/killing forseiglings penge 1 mark 4 s/killing beskrivelsen 2 merker Mændene hver 1 mark 8 s/killing er 1 rdr 3 merker og Lensmanden 2 merker til sammen 6 rdr 2 merker 4 s/killing.
Hvilken Omkostning H/er/r Christen selv tilsvarer, men Enken Aaboden.

Samme dag er holdet besigtelse paa Gaarden Nore Feste paa den Gaardepartes huuser som Ole *Søre Feste bruger og

1719: 220b

beboer og først paa
(1.) Laden, som vilde gandske nedtagis og ej ringere kunde forbedris med tag, bordtag, troug, Spær, Staflejer, brøst og ardbeidsløn - end for 8 rdr.
2. Dend halve floer som Ole ejede gandske nedraadnet hvoraf ej kunde bruges mere end endeel langstokker, som kunde tiene til Kridinger, dends halve deel at forbedre og ferdig giøre vil kaaste 6 Rdr.
3. Halvdelen udi et trevegget Ildhuus med *børneardbeid opsat gandske nedfalden og borte af 9 al/en *bredde (lengde) og 6 al/en bred, dend halve deel at opbygge deraf vil kaaste 4 rdr.
4. Borrestuen at forbedre med tag og bordtag *at forbedre* sampt Svild vil kaaste 6 rdr,
Til sammen disse huusers Aaboed som Ole Feste svarer 24 rdr;
Dernest specificeris Omkostningerne Mændene for deris Umage hver 1 mark er 6 merker, Sorenskriverens salarum 2 rdr forseiglet papier 1 mark 8 s/killing forseiglings penge 1 mark 4 s/killing tilsammen med beskrivelsen som er 2 merker dend summa 3 rdr 4 merker 12 s/killing, hvilke Ole Feste og svarer, som Sagskyldig, til sammen Aabod og Omkostning 27 rdr 4 merker 12 s/killing.

Anno 1719 d/en 21 Julij er holdet Sommer- Skatte og Sage Ting med Allenfits Schibbredis Almue udi Brude Knappen, nærværende paa Kongl/ig Maj/este/ts fogetz Veigne hands beskikket Tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Elluf Mundal og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd Børge Nepstad, Ole Giervig, Magne Mundal, Johannes Capperdal, Rasmus Tveten, Iver Siursetter, Thommes Øfstegaard, og Elluf Mitgaard med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten var sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod

Retten og dends betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste forordninger og Anordninger som fol/io 219 findis extraherede.

Dernest Ole Joensøn Fieldschaalnæssis, Joen Joens/øn Fieldschaalnæssis, Ole Hoshofdis, sampt Anders Anders/øn Totlands udgifne afkald for hands hustrues Arv, dat/erit Lechnæs d/en 10 Maj 1719 ./.

Dernest blev taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat for 1719 med efterskrefne Mænd Rasmus Læknæs, Tollef Mundal, Nils Aase, Ole Elsaas, Rasmus Tveten, Lars Gousereid, Christian Mychisvold, Jacob Tofting og Lars Tveten foretaget og endelit, sampt forseiglet.

Derefter blev restantzen over de ordinaire Skatter for 1718 og dagskat for 1718 forfattet for almuen oplæst og rigtig befunden og af Rettens Middel forseiglet,

Sluttelig blev forfattet lista paa hvad en deel af Almuen udi dette Schibbrede haver betalt paa de 2de forfaldne terminer for 1719 saa og at ingen har betalt paa dend allernaadigste paabudne dagskatz tvende terminer for 1719 det ringiste.

Anno 1719 d/en 22 Julij er holdet Almindeligt Sommer Skatte og Sage Ting med Radøe Schibbredis Almue udi Brudeknappen nærværende \paa/ Kongl/ig Maj/este/ts fogets Veigne hands beskikket fuldmægtig Tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Nils Sæbøe

1719: 221

og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Erik Kaalaas, Mons Giere, Knud Boge, Iver Solem, Johannes Nødtvet, Lars Ystebøe, Rasmus Miøs og Simon Waagenæs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Rettens og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og anordninger som fol/io 219 findis extraherede.

Dernest blev foretaget taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat for 1719 med efterskrefne Mænd Knud Yttre Sæbøe, Gunder Tolleshoug, Anders Ascheland, Erik Kaalaas, Knud Boge, Ysten Næsse, Villum Grindem, Simon Vaagenæs, Rasmus Miøs, af Lyre Sogn Mons Giære og Lars Ystebøe.

Derefter fremstillede sig for Retten Mikkel Christensøn Waagenæs og Brite Rasmusdatter Nødtvet, som haver erlanget deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste tilladelse af dato Clausholm d/en 12 Julij 1718 at maa træde udi egteskab sammen omendskiøndt de ere hin anden i tredie leed beslegtet, og begierede at efterskrefne Dannemænd Lars Ystebøe og Magne Nødtvet maatte giøre deris edelige forklaring om samme deris slegtskab, hvilke begge dannemænd Lars Ystebøe og Magne Nodtvet for Retten møtte og efter edens afleggelse om deris sandferdige Vidnisbyrd en efter anden udsagde at Mogens Ystebøe, som var Brite Rasmusdatters Moderfader, var Siri Qvalems Broder, hvilken Siri Qvalem var \Mikkel/ Christensen Waagenæssis Modermoder, og saaledis Mikkel Christensøn Waagenæs og Brite

Rasmusdatter Nødtvet hin anden i 3die Led beslegtede:
Denne deris edelige forklaring begierede Mikkel Christensøn Waagenæs under Rettens forseigling beskreven til Tingsvidnis erholdelse, som Retten consenterede.

Dernest blev forfattet restantzen saavel paa de ordinaire skatter som extraordinaire for 1718 for almuen lydelig oplæst og rigtig befunden, og af Rettens Middel forseiglet.

Sluttelig blev forfattet lista paa hvad enhver af dette Skibbredis Almue har betalt paa de tvende forfaldne Terminer af dend ordinaire skat for 1719, som beløb sig til dend summa 124 rdr 9 s/killing, sampt at ej Videre paa dend allernaadigste paabudne dagskat for 1719 af

1719: 221b

dette Skibbredis almue er Vorden betalt end af een Mand ved Nafn Knud Sæbøe 4 merker 8 s/killing.
Og som Natten førend mand dette hafde forrettet alt Var henløben til halvgaaen to, maatte Retten af mødighed ophævis.

Anno 1719 d/en 24 Julij er holdet almindeligt Sommer Skatte og Sage-Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Brude Knappen, nærværende paa fogedens Veigne og udi hands forfald hands beskikket befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Mikkel Oenæs og edsorne og tilforordnede Laugrettismænd, Nils Rosnæs, Nils Schoge, Ole Sæveraas, Haldor Hodne, Thommes Kaalaas, Mikkel Gaulen, Mons Schoge Rasmus Holmaas med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn er vorden sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit de allernaadigste forordninger, anordninger og høiøfrigheds befalinger som fol/io 219 findis extraherede.

Dernest blev foretaget dagskattens taxation for 1719 med efterskrefne Mænd af Lyre Sogn Mikkel Grimstad og Stephen Brudvold, af Mychings Sogn Sander Tvete og Ole Sæveraas, af Lindaas Sogn Rasmus Holmaas og Nils Rosnæs, af Østrems Sogn Peder Hopland og Jacob Førland af Fedie Sogn Mikkel Huuse og Joen Kopper.

D/en 25 dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte hvorda først blev foretaget Sagerne og efter Skik Kongens først: og hafde da

Bøidelensmanden Mikkel Onæs ladet stevne Mikkel Schodven efter forrige tiltale sampt Sygni Andersdatter til Veddermæle.
Sygni Andersdatter møtte og Vedstod Varselens louformelighed og end dette at hon ej haver haft med anden at bestille end med ermelte Mikkel Schodven; og hand at være hendis rette Barns fader og hvad Tid *hand (hon) hafte sidst haft omgiengelse med ham kand hon ikke vide. Hon blev tilspuurt hvad hon nu hafde at bøde med ? svarede hon indtet.
Lensmanden paastod Dom for saadan Løsagtighed efter Loven.

Afsagt.

Efterdi Mikkel Schodven selvillig haver rettet for sig og erlagt for sin begangne forseelse med Sygni Andersdatter og barneavling med hende sine bøder efter lovens 6te Bog 13 Capitels 1 articul 12 rdr, saa kand Retten ej videre Dom for dend forseelse over ham felde, saasom hand foruden det har udstaaet Kirkens disciplin; men som Sygni Andersdatter nu anden gang er befunden i denne

1719: 222

horagtige forseelse og barneavling, da tilfindis hon først at bøde for samme forseelse 6 rdr inden 15 dage under Nam efter Loven og entvige det Kirkesogn \hon sig forseet udi haver./ Og i fald hon ej haver at erlegge bøderne med, da i følge af den allernaadigste forordning af 5 Januarij 1714 at forsendis til Bergens børnehuus sine idømte bøder med 8 s/killing om dagen at op ardbeide.

Lucas Olsøn haver ladet stevne Rasmus Wabu for resterende landskyld 11 rdr 2 merker indbereignet 1719 aars Landskyld til betaling og Processens omkostnings erstatning.
Dend indstevnte møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og efter tilspørgelse tilstod ej At have Landskyldbog eller dend faaet, omendskiøndt hand haver begieret bog; dog kunde hand ikke negte Søgningen; end tilspuurt hvor meget hand bruger ? svarede 1/2 løb Smør 1/2 t/ønne Malt, og giver aarlig Landskyld 2 rdr 3 merker, og sidder saa fri for ald ejer skyds.
Lensmanden paa Ejerens Veigne paastod Dom til betaling efter dend indstevntis tilstaaelse og Processens forvoldte Omkostnings erstatning.

Afsagt.

Efterdi dend indstevnte Rasmus Wabu tilstaar Sigtelsens rigtighed, da tilfindis hand at betale Citanten S/igneu/r Lucas Olsøn de ham søgende 11 rdr 2 merker hvorudi er indbereignet landskylden for 1719, inden 15 dager under Nam efter Loven og betale denne forvoldte Processis Omkostning med indtet, saasom ingen derfore kræver og forseiglingspenge af dend indstevnte Selv er betalt.

Mikkel Schodven haver ladet stevne Knud Lødtvet fordi hand haver ilde skieldet ham, til Vidne derom *Josehp Lødtvet og Ole Schodven, alt til strafs lidelse efter Loven.
Knud Lødtvet møtte og tilstod loulig at Være stevnt for Sagen og til at anhøre Vidnisbyrdenis forklaringer.
Vidnerne Josep Lødtvet og Ole Schodven møtte og tilstode louligen at være stevnt til at aflegge deris edelige Depositioner i denne Sag.
Knud Lødtvet svarede at hand selv 3die gik til Mikkel Schodven dend tid Sygni Andersdatter var kommen i barselseng hos ham paa Lødtvet, og tiltalte Mikkel Schodven at hand skulle drage omsorg for Sygni Andersdatters barns daab, da vilde hand nemblig Mikkel Schodven det ej giøre; hvorpaa Knud Lød-

1719: 222b

tved blev Vred og talte nogle ord til Mikkel Schodven, hvorfore hand ej vilde have omsorg derfore, efterdi hand holdt ham dertil *forplig (forpligtig) til; og som hand da blev tilspuurt hvad ord det Var, svarede hand, at hand sagde til Mikkel Schodven havde i Været en brav Karl havde i ej talt disse ord at i ej skulle eller vilde have omsorg derfore; da kom Mikkel selv 3die dagen derefter, da sagde Knud Lødtvet sig at have talt samme ord;
Mikkel Schodven begierede at de indkaldede Vidnisbyrd maatte afhøris ! for hvem først

eden blev op holdt og dem tilholdt Sandheden at udsige, og først fremkaldet
Ole Schodven, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: at Knud Lødtved sagde til Mikkel Schodven at hand taler hvad hand vil, og haver ej giort som en brav *Karn (Karl) men et skiems stykke imod mig sagde Knud til Mikkel og ej til nogen anden, hvilken attestanten deraf kunde vide, saasom hand Var op kaldet med Mikkel at Knud skulle forsiune Barnet med daaben - videre ærrørige ord blev ej talt; vidnet blev tilspuurt *og (om) Mikkel skieldede paa Knud ? hvortil deponenten sagde nej.
Joseph Lødtved blev dernest fremkaldet, som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd forklarede: enstemmig som forrige Vidne:
Knud Lødtvet sagde at disse ord kom deraf at Mikkel efter hands sigende skulle vilde Kaste skylden paa ham, hvilket Mikkel gandske fragik; End tilspuurt Knud *Løddtved om hand kunde overbevise Mikkel Schodven noget utilbørligt eller skiems stykke, eller med andre Vidnisbyrd igiendrive disse førte at de ej retelig haver Vidnet ? hvortil hand svarede nej og hafde een Mand som hand meente ej skulle have hørt det, og om hand skal have talt disse ord er det sked af hastighed.
Citanten henstillede sin Sag under Rettens kiendelse.
Da blev af de 8tte Mænd for Ret dømt og afsagt tillige med mig.
Knud Lødtvet er indkaldet af Mikkel Schodven for ham tiltalte nærgaaende Ord, hvilken tale af Knud Lødtvet udsagt, Mikkel Schodven med de tvende førte Vidnisbyrd haver overbeviist Knud Lødtvet; denne Knud Lødtvets haarde udsigende om Mikkel Schodven, tilstaar Knud Lødtvet ej at kand Mikkel Schodven overbevise, langt mindre igiendrive de allerrede derom af Mikkel Schodven førte Vidnisbyrd, men om saadant af ham nemblig Knud Lødtvet skal være sagt, siger hand det at være skeed af hastig ubesindighed;
Thi kiendis for Ret at ermelte Knud Lødvet her for Retten afbeder sin forseelse og hastige ubetenksomhed om Mikkel Schodven talt og her for Retten beder ham om forladelse; foruden det at samme hastige ubetenksomme og ubevislige

1719: 223

Ord af Knud Lødtvet talt, ej bør at komme Mikkel Schodven eller nogen af hands til allerringeste forkleinelse paa ærlige gode Nafn og rygte, men være som døde og utalte og betaler Knud Lødtvet til Mikkel Schodven herforuden denne Processis Omkostning med 2 merker 8 s/killing inden fembten dager under Nam efter Loven.
Knud Lødtvet afbad saa for Retten hos Mikkel Schodven sin hastige ubetenksomhed og ærklærede ham det hand om ham ej Andet hafde at sige uden hvad ærligt og got Var og derpaa gav Mikkel Schodven sin haand hvormed Citanten og Var fornøjet.

Derefter blev restantsen saavel paa den ordinare som extraordinare skat for 1718 oplæst efter forfattelsen og rigtig befunden, item restanten paa høeskatten og Munster som ecvipagie Penger, hvorimod ingen indsigelse blev giort og af Retten derfore forseiglet;

Dernest blev taget under Rettens forseigling hvad en hver af dette Skibbredis Almue haver betalt paa 1719 aars tvende forfaldne terminer, sampt at indtet af dette Skibbredis Almue paa dagskattens 2de terminer for 1719 er betalt.

Anno 1719 d/en 27 Julij er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Echanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Eide, nærværende paa Kongl/ig Maj/este/ts fogets S/igneu/r Jens Lems

Veigne og udi hands loulige forfald, hands beskikket befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Iver Esem og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Eide, Iver Storset, Lars Yttre Eide, Christen Eide, Stephen Eide, Børge Biørsvig, Lars Schaar, Mons Storsett med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efter at Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/ts Nafn var sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Anordninger, som fol/io 219 findis extraherede.
Slotz Lovens ordre af dato Slotz Loven d/en 3 Julij 1719 angaaende en høe skatte udredning af Aggerhuus Christiansand og Bergens Stifter, hvoraf skal betalis og erleggis af hver fuld gaard 2 Skippund høe i natura eller med penge 1 1/2 Rdr.
Stiftbefalingsmand Undals ordre angaaende rigtige tiærre-Tønders afskaffelse under 2 rdrs bøder og som skal anammes under Vragers haand, og betaler Vrageren om hand .....d... første gang 4 rdr og erstatte Skaden og anden gang miste sin bevilling

1719: 223b

Dernest blev foretaget taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat for 1719 med efterskrefne Mænd af Myching Sogn Mons Yttre Hindenæs og Ole Indre Hindenæs, og Hammers og Haasanger Sogn Ole Ese, Ole Molvig, Lars Schaar og af Moe Sogn Lars Helland Erik Aatterstad, og Rasmus Øfre Helland og Bøidelensmanden og af os samptlige forseiglet.

Derefter blev Restantzen saa vel paa dend ordinaire som extraordinaire skatter for 1718 forfattet, for Almuen lydelig oplæst og rigtig befunden og af Retten forseiglet,

Item blev forfattet under Rettens forseigling hvad en deel af dette Schibbredis Almue paa de tvende terminer for 1719 haver betalt, item inchludert at ingen af dette Schibbredis Almue det ringeste paa 1719 aars dagskat har betalt og af Retten forseiglet.

Og som ingen Sager til paakiendelse vare indstevnte blev Retten dennesinde paa dette Sted ophævet.

Anno 1719 d/en 29 Julij er holdet Sommer- Skatte og Sage Ting med Haasanger Schibbredis Almue paa Tingstedet Hoshofde, nærværende Bøidelensmanden Nils Hannestvet og paa Kongl/ig Maj/este/ts fogetz Veigne, hand(s) beskikket befuldmægtig Tiener Peder Bejer, sampt edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Anders Hoshofde udi Johannes Hemvigens Sted, Magne Kleppe, Vemmund Vare, Nils Bernæs, Ole Tøssøn, Nils Hole, for Johannes Kleveland, Nils Kleveland, og Jacob Herland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, *efter Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn var bleven sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret er publicerit alle de allernaadigste forordninger, sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 219 og 223 findis extraherede.

Derefter blev foretaget taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat for 1719 med

efterskrefne Mænd, Magne Kleppe, Ole Hole, Joen Hesjedal, Ole Grimstad, Ole Tepstad, Ole Tirevold, Johannes Hesjedal, Nils Bernæs, Vemmund Vare, Ole Birkeland, og Arne Rosland og Nils Hannestvet Lensmanden forfattet og forseiglet.

Dernest blev foretaget Sagerne og hafde da

Halver Fotland ladet stevne Siur Galtland fordi ermelte Siur Galtland haver hugget udi hands Skoug imod hands Villie til strafs lidelse efter Loven.
Siur Galtland møtte og tilstod herfore at være loulig stevnt og fragaar ej at have hugget i Fotlands Skoug, men i Galtlands Skoug; hvor om dend indstevnte vilde føre Vidnisbyrd Johannes Knuds/øn Svennem;
Citanten formeente at efterdi hands formænd de 3die for ham haver hugget der, og utilspuurt af Siur Galtland som nu Siur Galtland tilegner sig, saa forment hand at det tilkom sig og ej Siur Galtland, hvorom ha/n/d føre Vidnisbyrd at sam/m/e Skouge Teig hvorudi Siur Galtland have hugget, tilhører Fotland, og ej Galtland, hvilke Vidner ere Ole Biørndal, Haldor Fotland

1719: 224

Sæphind Fotland, Magne Bærnæs.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 16 Capit/ul 1 art/icul siger udtrykkelig at naar nogen beklager sig forurettet paa Skou, Jord Eng og skouskifter, med Videre, som ikke kand kiendis paa førend Syn og besigtelse skeer, da skal derpaa dømmis paa Aastæden af Sorenskriveren og 6 mænd og der i følge af Lovens 1ste Bogs 13 Cap/itul 9 art/icul vidnerne afhøris og føris;
Thi henvises Sagen til aastæden, hvor da og Vil indkaldis hvad Vidnisbyrd en hver kand have til Sagens oplysning, da endelig skal Vorde dømt hvad Lov og Ret medfører.

Derefter blev restantzen saavel paa de ordinare som extraordinaire Skatter for 1718 forfattede, for Almuen oplæst og rigtig befundne og af Retten forseiglede.

Sluttelig blev taget under Rettens forseigling hvad en hver af dette Skibbredis Almue paa de tvende Terminers ordinare skat for 1719, haver betalt, sampt at intet paa dagskattens terminer for 1719 af nogen af dette Skibbredis Almue er Vorden erlagt hvilket ej allene blev lydelig oplæst og tilstaaet rigtig at være, men og derpaa forseiglet.

Anno 1719 d/en 1 Augusti er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Mielde Schibbredis Almue paa Gaarden Reistad nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts fogets loulige forfald hands beskikket befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Stokke, Haldor Wichno, Anders Hafre, Erik Hekkland, Thommes Reistad, Nils Aasem, Knud Wikno, og Johannes Johans/øn Øfste Mielde,

Hvorda, efterat Retten udi deris Kongl/ig Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 219 og 223 findis extraherede.

Dernest S/igneu/r Stud Østrits/øns udgifne Pante forskrivelse til Velædle Stiftamptskriver Seehuusen paa 150 Rdr, for hvilken summa iblandt andet er pantsat efterskrefne Gaardeparter udi Nordhordleehn udi Kirke Brudvig i Arne Schibbrede 18 merker Smør og udi Sundland i Mielde Schibbrede 18 merker Smør og et qvarter Malt, daterit Bergen d/en 4 Aug/usti 1718 ./.

Efterat Skatterne vare anammede saavit denne sinde var at bekomme, blev foretaget med Sagerne, og hafde

Bøidelensmanden Johannes Øfste-Mielde ladet stevne Mons Bragvatten, en egtegift mand, som haver sin levende hustrue for begangne løsagtighed og barneavling med Ane Rasmusdatter Bragvatten, og hende til veddermæle, sampt begge

1719: 224b

til Strafs Lidelse efter Loven.
Mons Bragvatten møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og sigtelsens Rigtighed;
Paa Ane Rasmusdatters Veigne møtte Nils Ascheland og tilstod Sigtelsen og Stevnemaalet, og var denne deris forseelse paa begge sider første gang;
Lensmanden paastod Dom efter Loven.

Afsagt.

Efterdi [ingen] af de indstevnte ej fragaar Sigtelsen, saa tilfindis Mons Bragvatten for sin første begangne forseelse \med barneavling/ udi sit egteskab medens hand haver levende huustrue med Ane Rasmusdatter Bragvatten, at straffis yderlig paa sin formue og Ane Rasmusdatter at bøde 12 lod Sølv inden 15 dager under Nam efter loven, sampt begge at stande aabenbare skrift, item for videre forargelse at forekomme tildømmis Ane Rasmusdatter Bragvatten som tilholder sig paa samme Gaard Bragvatten, dend at fravige og anden sted sig tieniste at antage.

Mad/a/me Alida Gaarmand haver ladet stevne Ole Halvers/øn Rodland til betaling for resterende Landskylder og 3dietager dend summa 10 Rdr 3 merker 12 s/killing og erstatte denne Processis Omkostning skadisløs, sampt at lide straf for forbuds overtrædelse;
Dend indstevnte møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og fragaar Søgningen og at hand ej mere er skyldig end 4 rdr 3 merker 6 s/killing saasom hon skal have lovet ham Jorden for 3 rdr bøxel, Thi blev ham paalagt til neste Ting at anvise sin bøxelseddel for at see deraf hvad hand skulle give udi Bøxel, alt til Rettens nermere opliuslighed.

Siden blev taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat for 1719 med dette aars Laugret forfattet og tiltaget Siur Littun Ole Vefle, og Magne Borge, sampt af os forseiglet.

Derefter blev restantzen paa de ordinaire og extraordinare Skatter for 1718 forfattet, oplæst, rigtig befunden og af Retten forseiglet, sampt blev under Rettens forseigling taget beskreven hvad en hver paa dette aars tvende Terminer har betalt og hvor meget, item at ingen af dette Skibbredis Almue det allerringeste paa de tvende forfaldne Terminer for 1719 aars dagskat det allerringeste har betalt.

Anno 1719 d/en 3 Augusti er holdet Sommer- Skatte og Sage Ting med Arne Schibbredis Almue paa Gaarden Yttre Arne, nærværende paa Kongl/ig Maj/este/ts fogets Veigne hands beskikket befuldmegtig tiener Peder Beejer, Bøidelensmanden Peder Lars/øn Arnetvet og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Stephen Qvame, Jørgen Jordal, Nils Hougland, Haldor Songstad, Iver Teiland, Jens Taqvam, Iver Tveten og Ole Tuenæs med mere Tingsøgende Almue

Hvorda efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje nafn var sat, og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste

1719: 225

forordninger, og anordninger, sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 219 og 223 findis extraherede.

Dernest blev publicerit Stod Østenchs udgifne Obligation og panteforskrivelse til Velædle Stiftamptskriver Severin Seehusen paa 150 Rdr, for hvilken Capital iblandt andet er pandtsat endel Gaarder herudi Nordhordlehn, nemblig udi *Byyn (Bryn?) paa Wos 1/2 løb Smør 1/4 løb Smør udi Kirke Brudvig og 1/4 løb Smør og 1 Qvarter Malt udi Sundland, dat/erit Bergen d/en 4 Aug/usti 1718.

Else S/a/l/ig/ Hieronimus Wibuschis udgifne Skiøde, tillige med hendis Lauværges Samtykke S/igneu/r Henrik Fari.. og til Vitterlighed Jens Fester, til S/igneu/r Jacob Jacobs/øn hans huustrue og Arvinger paa tvende hende tilhørende huuse-Vaaninger, bestaaende paa den Søndre og nederste deel af hendis bøxlede plads udi Store-Sandvigen, dat/erit Bergen d/en 8 Julij 1717 ./.

Nils Fløens udgifne Skiøde til Mogens Gregoriussøn Helland paa 5 *2/8 (eller 2/3, men det må vera 2/5) merker Smør udi Helland, saa ermelte Mons Gregoriussøn nu er ejende med de 21 3/5 merker Smør hand selv arvet haver efter fader og Moder i samme Gaard 1 p/un/d 3 merker Smør, Skiødet daterit Arne d/en 3 Aug/usti 1719.

Halvor Tuenæssis tillige med Nils Fløens udgivne Skiøde til Johannes Johans/øn Helland paa 16 1/5 merker Smør udi Helland, saa hand med de 10 4/5 merker Smør hand selv efter fader og Moder paa sin huustruis Veigne arvet haver udi Gaarden Helland er ejende 1 p/un/d 3 merker Smør, samme Skiøde er dat/erit Arne d/en 3 Augusti 1719 ./.

Dernest blev publicerit deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste forordning af dato Christiania d/en 11 Julij 1719 at alle de gamble bøxelseddeler, som tilforne haver været udgifne og nu paa det dertil forordnede Stemplet papir efter forordningen af 23 Januarij 1719 skal omskrivis, uden betaling skal publiceris.

Derefter blev foretaget taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat for 1719 med Laugrettet, og Anders Lødtvet, sampt bøidelensmanden Peder Larsøn Arnetvet forfattet og af os samptlige forseiglet.

D/en 4de dito blev Retten igien sat sammesteds med foranførte Laugrettesmænd hvorda

fremstillede sig for Retten

Mons Halstensøn og begierede Vemodelig at hands tvende indkaldede Vidnisbyrd Mons Clemmetss/øn Blindem, og Stephen Anbiørs/øn Blindem maatte aflegge deris edelige forklaring om dend Ulykkelige Vaade Ild, som d/en 15 Aprilis 1719 om midnats tid nedlagde hands Gaardeparters huuser paa Blindem udi Aske, nemblig 1 stor stue, 1 Senge boe og et Ildhuus, sampt andre hands fattige ejendele og ej fik reddet andet end hands qvæg, hands Gaardeparts brug angav hand at Være, som og hands skattebog og udviste 2 p/un/d 9 merker Smør *? hvilket tvende indkaldede for Retten møtte og aflagde deris edelige Depositioner eenstem-

1719: 225b

mige et efter andet, at i aar 1719 om midnats tid overfalt denne stakkels Mand en Vaade Ild og nedlagde udi aske, for ham 3de af ham selv nye opbygte huuser, 1 stue, 1 Sengeboe og et Ildhuus, saasom samme Mand antog en øde gaard \part/ af skyld 2 p/un/d 9 merker udi Blindem i Arne Schibbrede beliggende og miste denne fattige Mand alle hands andre ejendele af ædende og drikkende, sampt Klæder og Sædekorn, saa hand udi en slet og Miserabel tilstand er sat, det de Vel Vidende med God samvittighed kand bevidne, saasom de paa samme gaard er boende; dette begierede Mons Halstensøn under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse; som Retten consenterede.

Dernest blev forfattet restantzen saa vel over de ordinaire som extraordinaire skatter for 1718 og for almuen oplæst, hvorimod ingen indsigelse blev givet uden ved Ole Taqvam, og af Retten forseiglet, item blev taget under Rettens forseigling *forsegling beskreven hvad enhver paa 1719 aars tvende forfaldne terminer har betalt, sampt at indtet paa 1719 aars dagskat af dette Skibbredis almue er betalt.

Sluttelig blev publicerit Magdalena S/a/l/ig/ Biscop Smidts udgifne Panteforskrivelse til H/er/r Christopher Gaarmand paa 350 Rdr courant, af dato Bergen d/en 18 Januarij 1718 hvorfor er pantsat dend halve deel udi dend Gaard Asch med tilliggende Adelig frihed og tilhørende Gaarder Hanevig, Stie og Aasebøe, Bielcherøen 2 løber Smør, udi Arne Schibbrede Myrdal 2 p/un/d 6 merker Smør 1/2 t/ønne malt, med Videre udi Sundhordlen beliggende.

Anno 1719 d/en 5 Augusti er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Herløe Schibbredis Almue paa gaarden Frechau nærværende paa Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lems Veigne og udi hands loulige forfald, hand(s) beskikket befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Anders Anders/øn Tvet og tilforordnede Laugrettesmænd, Jonas Toskem, Joen Floen, Iver Hopland, Nils Alvøen, Rasmus Mons/øn Frommereid, Halvor Toskem, Aadne Refskaar, og Gregus Houland, med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og Anordninger sampt høiøfrigheds befalinger, som fol/io 219, 223 og 225 findis extraherede.

Magdalena Fleischeris udgifne Panteforskrivelse til H/er/r Christopher Gaardmand paa 350 Rdr, hvorfore er pantsat halvdelen udi Gaarden Asch med tilliggende adelige frihed, item Hanevig, Stie og Aasbøe (i) Herløe Schibbrede, sampt udi Sartor Schibbrede Bielcherøen 2 løber Smør, udi Arne Schibbrede Myrdal 2 p/un/d 6 merker Smør 1/2 t/ønne Malt, udi Sundhordlehn Gripne i Opdals Schibbrede beliggende 1 1/2 løb Smør 2 huuder, dat/ert Bergen d/en 18 Januarij 1718.

Dernest fremstillede sig for Retten \de/ Dannemænd af Radøe Schibbrede nafnlige Siur Johannes/øn og Rasmus Nils/øn af Marøen som begge udi samme gaard Marøen bruger 1 løb Smør og 1 pund,

1719: 226

og begierede at deris indkaldede Vidnisbyrd S/igneu/r Christopher Garman, som paa samme Gaard Marøen er boende, og Mari Simonsdatter Marøen gift med Nils Thommes/øn Marøen Edelig Maatte afhøris om den ulykkelige dem overfaldende udi deris fraværelse, ved Natte Tider, ved havet, Ildebrand, som nedlagde deris Gaardeparters huuser og andre deris fattige ejendeele udi Aske *? hvilke Vidnisbyrd og møtte og et efter andet udsagde at Natten for d/en 13 Aprilis indeværende aar da alle Mandfolk var ude at søge deris Næring med fiskeri, overfalt disse tvende mænds huuser, som Var femb i tallet nemblig 1 stor stue, hvorudi de begge tilholdte, 3de gode Sengeboder og et Ildhuus, en ulykkelig Ildebrand om natte tider og nedlagde disse huuser med ald anden deris fattige ejendel udi aske, saa at deris hustruer og Børn 8tte i tallet, kommer udspringende paa Marken saa nøgne de Vare fødde til Verden, og ej det allerringeste fik bierget, undtagen flor og lade og qvæget, hvilket de Vel Vidende kand og Vil med god Samvittighed bevidne, og derom alt for meget er vidende, og dend jammer anstaar, saasom de paa sam/m/e Gaard er boende, og nøisom nok stræber at bierge resten af huusene, som Gud gav dem lykke til, denne deris forklaring begierede Citanterne under Rettens forseigling beskreven til tingsvidnis erholdelse som Retten consenterede.

Dernest blev publicerit fru Zidsele Kaasis udgivne bøxelbrev til Mons Larsøn Sture paa 1/2 løbs leje udi Rosland af dato Herløe gaard d/en 16 Apr/ilis 1719 men ingen Revers anviist.

Efterat Skatterne saavit dennesinde var at bekomme vare anammede blev foretaget med taxationen over dend allernaadigste paabudne dagskat for 1719 med efterskrefne Mænd, Gudmund Gielmen, Nils Heggøen, Johannes Oen, Joen Heggøen, Hendrik Gielmen, Johannes Fosse, Anders Hopland, Samuel Stien, Lars *Toskvigen (Tøssvik?/Torsteinsvik?), Johannes Frechaug, Mons Frechaug, Askild Rambnanger og Unge Lars Tveten og samptlige Laugret tillige med Nils Erstad og af os samptlige forseiglet.

Dernest blev foretaget Sagerne og først Kongens og hafde da.

Bøidelensmanden Anders Tveten til deris Kongl/ig Maj/este/ts interressis beobagt ladet stevne Margrete Jacobsdatter for begangne Lejermaal og Barne avling med Jacob Johansøn som er bort rømt, til strafs lidelse efter Loven.
Dend indstevnte Margrete Jacobsdatter møtte og tilstod loulig at være stevnt for denne

1719: 226b

Sag og tilstod sigtelsen, saa at ingen anden er hendis avlede Barns fader end ermelte Jacob

*Johannesøn, som er bortrømt til Nordlandene.
Lensmanden paastod Dom over dend indstevnte efter Loven.

Afsagt.

Efterdi Margrete Jacobsdatter tilstaar Sigtelsen at have avlet barn med bortrømte Jacob Johansøn, saa tilfindis hon i følge af Lovens 6te Bogs 13 Capitels 1ste articul at bøde 12 lod Sølv for begangne løsagtighed inden 15 dager under Nam efter Loven og stande aabenbare Skrift; skulle hon ej hafve at erlegge Bøderne med, da tilfindis hon i følge af dend allernaadigste forordning af 5 Januarij 1714 at forsendis til Bergens Børnehuus sine idømte Bøder med 8 s/killing om dagen at opardbeide.

Derefter blev restantzen saavel over dend ordinare som extraordinaire skat for 1718 forfattet, for almuen lydelig oplæst og forseiglet; sampt blev taget under Rettens forseigling hvad en hver af Almuen i dette Skibbrede paa de tvende terminer ord/inaire skat for 1719 kand have betalt, sampt at indtet paa dagskatten for 1719 af dette Schibbredis Almue er betalt.

Anno 1719 d/en 7 Augusti er holdet Sommer Skatte og Sage Ting med Sartor Schibbredis Almue udi Buchen, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts fogets S/igneu/r Jens Lems loulige forfald hand(s) beskikket befuldmegtig tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Nils Bildøen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Anders Bache, Grim Tæle, Anders Nipen, Ole Eide, Mikkel Knuds/øn Bache, Lars Trengereid, Ole Biørøen og Iver Landraa med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn Var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og Dens Betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste forordninger og anordninger som fol/io 219 223 og 225 findis extraherede.

(1.) Dernest blev publicerit Magdalena Fleischers udgifne panteforskrivelse til Velærværdige H/er/r Christopher Gaarmand paa 350 Rdr af dat/o Bergen d/en 18 Januarij 1718 hvorfore er pantsat efterskrefne Jordegodz halvdelen udi Ask med sine adelige friheder, item Hanevig Stie og Aasbøe, nok udi Sartor Schibbrede Bielcherøen 2 løber Smør, udi Arne Schibbrede Myrdal 2 p/un/d 6 merker Smør 1/2 t/ønne Malt, item udi Sundhordlehn Gripne 1 1/2 løb Smør 2 huuder;

2. Ole Olsøn Gietangers Børns Lodseddel paa 2 p/un/d 6 merker fisk udi Nedre Golten sluttet d/en 19 Junj 1719.

3. Synneve Olsdatters lodseddel af 19 Junj 1719 paa 31 Rdr 2 merker 4 1/2 s/killing sampt paa efterskrefne Gods udi Sollesvig 4 merker fisk for 2 rdr og udi Stensland 2 pund 59/65 merker fisk for 32 rdr 5 merker 9 5/6 s/killing.

4. Hans Olsøns udgifne Skiøde til Morten Monsøn Knapschoug paa 10 merker fisk udi Laachøen dat/erit Buchen d/en 7 Aug/usti 1719.

5. Nils Nipens udgifne Skiøde til Mikkel Tørres/øn paa 1/2 pund fisk udi Nipen dat/erit Buchen d/en 7 Aug/usti 1719.

1719: 227

6. Nils Johansøn Nipens udgifne Skiøde til Ole Hansøn paa 1/2 pund fisk udi Nipen, dat/erit Buchen d/en 7 Aug/usti 1719.

7. Magdalena S/a/l/ig/ Biscop Smidts udgifne Bøxelbrev efter seeniste allernaadigste

forordning til Rasmus Ivers/øn paa 2 p/un/d Smør udi Bielcherøen og samme tid anviist reversen, af dat/o 4 Julij 1719, publicerit ud/en betaling.

8. Ditoes udgifne Bøxelbrev til Stephen Monsøn paa 1 p/un/d Smør hvoraf var bøxlet paa nyt 8 merker Smør og ej tilforne tinglyst, dat/erit Bergen d/en 4 Julij 1719.

9. Ditoes udgifne bøxelbrev til Ole Olsøn paa 1 p/un/d Smør hvoraf nu er nyelig bøxlet 8 merker Smør og ej betalt tinglysing for førend nu, dat/erit Bergen d/en 4 Julij 1719.

10. Ditoes udgifne bøxelbrev til Ingebrigt Bielcherøen paa 2 p/un/d Smør udi Bielcherøen hvoraf tilforne var betalt tinglysning og nu uden betaling igien tinglyst dat/erit Berg/en d/en 4 Julij 1719.

11. Hans Olsøn Algrøens udgivne bøxelbrev til Ole Thommes/øn paa 2 p/un/d fisk udi Algrøen af dat/o Buchen d/en 7 Aug/usti 1719 og samme tid anvist sin revers, som alt ej tilforne er tinglyst.

12. Peder Hambres udgivne bøxelbrev til Jacob Nilsøn paa 3 spand fisk udi Hambre dat/erit Buchen d/en 7 Aug/usti 1719.

D/en 8 dito blev Retten igien sat med foranførte sammesteds hvorda blev foretaget med Sagerne og hafde da

Winciantz Trællevig ladet stefne Ole Hommelsund fordi hand haver tiufkiend hands barn \Rasmus Joens/øn / og Ilde medhandlet det derforuden til Vidner derom Thommes Varrøen og Marrite Hansdatter tienende Mogens Varøen, enten samme hands beskyldning at bevise eller derfore lide Dom efter Loven.

Ole Hommelsund møtte ikke, ej heller nogen paa hands Veigne,

Stevnevidnerne Morten Sæle, og Mikkel Lars/øn tienende Lensmanden Nils Bildøen afhiemblede edelig at have stevnt Ole Hommelsund med mere end fiorten dages Varsel for denne Sag og til dette Ting item indkaldet ham til at afhøre disse indstevnte Vidnisbyrders forklaringer.

Citanten begierede At hands indkaldede Vidnisbyrd maatte afhøris:

Vidnerne møtte og tilstode Loulig at Være stevnte i denne Sag. Dernest blev fremkaldet det ene Vidne Thommes Varøen som efter edens afleggelse om sit sandferdige Vidnisbyrd udsagde, at hand Var paa Gaarden Trællevig for ungefær 1 Maanet siden eller mere, for at hielpe Vincents til at Spade, da kom Ole Hummelsund paa Trellevig og banket paa Citantens huuser, men ej indgik, da udgik Vincentz Trællevig til dend bankende Ole Hummelsund, da sagde Ole Hummelsund til Vincents Trællevig, din Søn Rasmus haver taget sild af mit garn, hvortil Vincents svarede det ved jeg ej af, ej heller har jeg befalet mit barn

1719: 227b

saadant at giøre, hvorpaa Ole Hummelsund afdrog og sagde til Wincentz du skal betale laget inden enden tar;

Sønnen Rasmus var og tilstæde og tilspuurtis om hand hafde taget sild af hands garn, ? hvortil hand svarede nej, og sagde saadant uskikkeligt skal ham aldrig overbevisis.

Det andet Vidne Marrite Hansdatter forklarede edelig enstemmig, som forrige Vidne, og sagde sig at have *Være samme tid paa Gaarden Trællevig og inde i samme stue eller huus med forrige Vidner og alting anhørte.

Afsagt.

Ole Hommelsund foreleggis til neste Ting at møde og ærklære sig imod de allerrede førte Vidnisbyrd og videre at tilsvare Sagen, hvorda endelig skal kiendis hvis Lov og Ret medfører.

Dernest blev foretaget dagskattens taxation over dette Skibbredis Almue for 1719 med Laugrettet og Bøidelensmanden og af os samptlige forseiglet.

Derefter blev forfattet restantzen saavel paa den ordinare som extraordinaire skat for 1718 og for almuen oplæst og rigtig befunden, sampt forseiglet, item blev taget under Rettens forseigling beskreven hvad en hver af dette Schibbredis Almue paa 1719 aars tvende Terminer kand have betalt, item at indtet paa 1719 aars dagskat er betalt,
Og som ingen videre efter paaraabelse, fremstillede sig, som Sager hafde indstevnt, blev Retten dennesinde paa dette sted ophævet.

Anno 1719 d/en 9 Augusti er holdet Sommer, Skatte og Sage Ting med Schiolds Schibbredis Almue paa Gaarden Søreide, nærværende udi Kongl/ig Maj/este/ts fogets fraværelse hands beskikket befuldmægtig tiener Peder Bejer, Bøidelensmanden Ole Totland og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd, Jacob Bratland, Albrigt Tistad, Halver Biørndal, Peder Henne, Ole Sandal, Vincents Tistad, Elias Riple, Paal Schiold med mere Tingsøgende Almue.

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn var sat, og almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgangne forordninger og Anordninger, sampt høiøfrighed(s) befalinger som fol/io 219, 223 og 225 findis extraherede.

Dernest blev publicerit Kist... ..artea S/a/l/ig/ Smidt tillige med Seig/neu/r Jacob Philups underskrivelse udstedde bøxelseddel til Erik Peders/øn paa 19 skilling buegildt udi Store Mittun dat/erit Bergen d/en 24 Febr/uarij 1719 og annecterit derhos det forseiglede papiir efter forordningens maade paa 1 mark 8 s/killing.

Ditoes udgivne bøxelbrev til Nils Villums/øn paa 19 skilling bugilt i samme gaard Mittun af samme dato

1719: 228

og paa samme maade udrettet, som og blev publicerit.

Derefter blev foretaget Sagerne og hafde da

S/igneu/r Lambert Harder ladet stevne paa Mad/a/me Weilands Veigne S/igneu/r Hans Risbrig efter forrige tiltale.
Paa Hans Risbrigs Veigne møtte Nils Mathisøn boende paa Lyngby og indgav hands skriftlige indleg af dato 6 Augusti 1719 som blev læst;
Harder møtte paa Citantindens Veigne og formente at efterdi Stevnemaalet tydelig forklarer Søgningen, Risbrig og er given lovlig Varsel og Laudag og ikke fører noget loulig forfald, saa paastod hand Dom, saavel i hovetsagen som Processens Omkostninger og protesterede imod lengere Opsettelse.

Afsagt.

Hans Risbrig bevilgis copie af de i rettelagde Krafs bevisligheder af Citantinden Mad/a/me Weilandts til nestholdende Ting her i Skibbredet, da hand og foreleggis uden videre ophold at

svare og besvare Sagen, saafremt da og Dom, efter de i rettelagde bevisligheder da skall Vorde afsagt.

Dito lader stevne Rasmus Olsvigen efter forrige tiltale paa S/igneu/r von Rechens Veigne.
Rasmus Olsvig møtte og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse. Tilspuurt af Retten om hand noget bøxelbrev haver, hvortil hand svarede nej, men anviste et paa slet papir sig af S/a/l/ig/ Grette Schroeder given; som ej kunde af Retten antagis saasom det Var paa ustemplet papir, ellers fremlagde hand et skiftebrev sluttet af da Værende Sorenskriver Christian Aboe 1696 d/en 16 Novembris hvorved hand Vilde bevise huusene sig at tilkomme; men om Gielden svarede at hand har betalt paa denne Gield med ardbed 3 rdr og fordi Ejeren har taget tvende kiør fra ham af de hende tilkom, formener hand ej at kand svare dend fulle forpagtning, saasom samme kiør forleden Vaar blev taget; Og som hand blev tilspuurt hvad Tid hand plejer at betale afgiften, ? svarede hand høst og Vaar;
Mons/ieu/r Harder begierede Tid til at conferere sin Principal om dette af dend indstevnte fremført.

Afsagt.

S/igneu/r Lambert Harder bevilgis til nestholdende Ting her udi Skibbredet at conferere sin Principal om hvad dend indstevnte har foregivet at bør decurteris alt til Rettens nermere opliuslighed og paakiendelse.

S/igneu/r Lambert Harder haver ladet stevne Wilhelm Hansen efter forrige tiltale og Rettens forrige kiendelse.
Paa dend indstevntis Veigne møtte hans Procurator Furstenberg og anviste Retten en Contrastevning i denne Sag som formedelst tidens Korthed ikke for Vedkom-

1719: 228b

mende har kundet bleven loulig forkyndt, ellers gav Furstenberg Retten tilkiende at H/er/r Assessor Hanssen haver eendel Vidner, som hand til denne Sags Opliusning Uforbigiengelig er foraarsaget at føre, som ikke til denne Tid har kundet skeed, hvorfore hand maatte begiere Tid til at forhverve sine bevisligheder og at indkalde sine Vidner til sit forum til deris forklaring, hvilket alt at faa udrettet og samme her i Retten at faa producerit, maatte hand endnu nødvendig begiere tid til Sagens udsettelse til neste Ting.
Harder paa Citantens Veigne møtte og protesterede imod denne Sags lengere ophold, thi Sagen er I sig selv saa reen og Klar, at indtet \imod/ den kand Gielde uden qvittering eller afskrivelse paa obligationen; den Contrastevning hvilken Assessor Hanssen her nu ladet fremvise er til H/er/r Major Rye, Concernerer Reigning og afreigning med Videre slig Vidløftighed, der ikke med denne Søgning efter Loven kand have nogen convenients (Konveniens = god tone, skikk og bruk); de Vidner, hvilke Assessor Hanssen alligerer nefnis ikke, og om end saa var, skulle hand formene de gielte ikke efter Loven og allerhelst, efterdi de skal paagielde Capitain Rye, formeente hand de Var i fra denne Sag; den seniste Rettens kiendelse og hvad den tilholder, har Assessor Hanssen ikke i nogen deel præsterit, Thi refererede hand sig til den og begierede Dom uden lengere ophold.
Furstenberg replicerede, at naar H/er/r Assessor Hansen indkommer med hand(s) paaberaabte bevisligheder da skal Retten deraf formodentlig fornemme at Sagen paa Contrapartens side er ikke saa pure og Klar, som den nu insimuleris; og da skal Retten noksom fornemme, at H/er/r Major Rye ikke haver været authoriserit til at transportere dend omtvistede Obligation til S/igneu/r de Place ej heller Place nogen Ret saasom hand formener at søge betaling hos Assessor Hanssen, at have: Og som Comparenten formener at

hovetsagen bestaar derudi, hands beraabte bevisligheder vil og derpaa gielde, saa skulle comparenten formode, at H/er/r Assessor Hanssen ikke med Retten bliver overilet, men at hannem givis tid til at deducere sin Sag og forsvare sig imod Citantens tiltale, saaledis vilde Comparenten formode at Retten bevilgede dend begierte

1719: 229

Opsettelse.
Harder vilde uden videre Vidløftighed allene svare dette at Loven forbyder Sagens udsettelse og denne udsettelse som Assessor Hanssen begierer, beraaber sig hverken paa nafngivne bevisligheder, ej heller paa saadanne bevisligheder, som kand have nogen convenients (god tone, skikk og bruk) med denne Sag; det er mere end Aar leden siden Assessor Hanssen blev giort bekiendt denne Søgning og saaledis haft tid til at søge sine afbevisligheder; Thi refererede hand sig endnu til Rettens seeniste Kiendelse og begierer Dom.
Furstenberg formenede at H/er/r Assessor Hanssen tilfulde havede explicerit (Eksplisere = forklare) sig hvorhen hands begierte opsettelse sigter, nemblig til at føre Vidner til denne Sags opliuslighed og sin forhaabentlige befrielse for Placis tiltale; Videre eller nermere formener Furstenberg at skulle Være vidløftig paa denne tid at udlade (indlade?) sig, vilde derfore ikkun referere sig til sit forrige og formodede at Retten billiger dend begierte opsettelse.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 5 Capit/ul 9 articul forbyder en Dommer at veigre nogen Vidnisbyrds førelse enten at stæde, forhøre eller forhøre lade; Thi bevilgis H/er/r Assessor Hanssen til nestholdende høste-Ting at lade afhøre sine Vidnisbyrder til Sagens opliuslighed og samme Tid at indkomme med alle bevisligheder i Sagen, Thi ellers bliver uden videre opsettelse endelig Kiendt efter indgifne bevisligheder i Sagen.

Oberste von Krog haver ladet stevne Cammer Raad Hans Schreuder efter forrige tiltale;
Paa H/er/r Cammer Raad Schreuders Veigne møtte Ole Magnesøn Giellestad og anviste hands skriftlige forset af dato Milde gaard d/en 5 Aug/usti 1719, som var en stevning til Vidners afhørelse for Byetinget i Bergen denne Sag angaaende hvorudi Her Oberste von Krog til Veddermæle er Varslet og begierede derhos tid til samme tingsvidnis erholdelse, for at producere i Retten til Sagens opliuslighed.
Peder Bejer indgav paa Oberste von Krogs Veigne udreigning af H/er/r General Told forvalter Gaardmand af dato 14 Apr/ilis 1719 med stemplet papir og begierede Dom.

Afsagt.

Lovens 1ste Bogs 5 Capitels 9 articul forbyder Dommere at veigre Vidnisbyrds førelse enten at stæde forhøre eller forhøre lade, thi bevilgis H/er/r Cammer Raad Schreuder tid til nestholdende Ting her udi Schibbredet at faa *erhvertet imidlertid det paaberaabte Tingsvidne og det tillige med alle andre afbevisligheder at fremkomme til

1719: 229b

Sagens Opliuslighed reqvirerende, da og endelig uden videre ophold, saafremt det ej efterkommis, dom afsiges efter hvad af Citanten indgivet er.

Ole Eide har ladet stevne Joen Eide fordi hand uden lov og Dom haver nedkastet hands gods

og ejendom paa Marken til strafs lidelse efter Loven; Joen Eide haver med Contrastevning ladet stevne Ole Eide fordi hand spend hans dørrer ind paa hands huuser, hvor hand boer og sig tilbøxlet haver til strafs lidelse efter Loven, og siden indgaaet udi hands huus om natte Tider og med draget Kniv da hand og hand(s) Koene laaeg udi deris seng og truet dem med Kniv og andet skadeligt gevæhr.

Joen Eide blev tilspuurt om hand har bøxlet Gaarden hand paaboer af Eigeren H/er/r Søren de Fine ? hvortil hand svarede ja, men ej faaet bøxelseddel;

Ole Eide blev tilspuurt om hand ej har opsagt Gaard og gaardshuuser hvor hand er boende for Joen Eide ? hvortil hand svarede ja: og tilstod derfore at have bekommet 5 Rdr.

Joen Eide blev tilspuurt om hand har givet ham forlov at boe hos sig, eller det er given ham af ejeren, hvortil Joen svarede at hand gav ham forlov at boe derudi fra M/ichaeli \til/ S/anc/t Hans tid og Ej lengere, men har *har opholdt sig derudi uden hands forlov 2 aar, og Ole tilstod ej at have ejerens Mindes til.

Og som Ole Eide blev tilspuurt om hand har indbrud Jon Eidis huuser(s) \dør/, svarede hand, at hand ej har spent dem op *med (men?) skut 3de ganger paa dem og saa gik dørren i stykker;

Joen Eide blev tilspuurt hvorfore hand udbar og udkastede hands ting, dertil hand svarede at hand var foraarsaget at giøre det for ufredeligheds skyld; Joen Eide blev tilspuurt om hand kand afbevise Ole Eide at have om natte Tid indkommet til sig og sin hustrue medens de laage og truede dem med ondt, hvortill hand svarede; at hand kunde ingen vidnisbyrd faa dertil saasom det Var natte Tide:

Parterne bleve tilspuurte om de noget videre inden sagen hafde at sige til opliuslighed; hvortil de svarede nej.

Afsagt.

Saasom Ole Eide selv tilstaar at have med haandemagt indbrut Joen Eidis tilbøxlede Gaardepartis Buedør saa den sønder er inddreven paa Gulvet, saa tilfindis hand i følge af Lovens 6te Bogs 14 Capitels 1 og 4de articler at betale Joen Eide, først skaden efter uvillige Mænds sigelse og dernest at Bøde for herverk 3de fyrretyve lod sølv imod dend som huuset ejer, andre saadanne uroelige hoveeder til straf og afskye, sampt betale denne Processis Omkostning inden 15 dager under Nam med 2 merker 8 s/killing danske.

Fogeden Lem haver ladet stevne Nils Lyngbye, Mons Nygaarden og Lars Nygaarden for Motvillighed i at skydse paa Tingreiserne eller udskrivelsen;

De indstevnte møtte og tilstode Stevnemaalets loulige forkyndelse og sagde sig ej af Modtvillighed at haver u-

1719: 230

deblivet, men formedelst urigtig bud; saasom ingen af dem skulle haver faaet tiden at vide, Lars Nygaard angav sig ellers at Være Præstens medhielper og derfore formodede at Være fri;

Fogedens tiener paastod straf efter Loven.

Afsagt.

Sagen udsettis til fogedens nærværelse om hand denne forseelse denne gang vilde eftergive.

Dernest blev tinglyst Assessor Wilhelm Hanssens udgifne Skiøde til S/igneu/r Hans Christian Gartner paa Kaabbeltvet skyldende 1 løb Smør, dat/erit Stenegaard d/en 11 Januarij 1718.

Mag/ister Chlemens Smidt, Biscop over Bergens bispestoel hands efter dend allernaadigste

forordning af 23 Januarij 1719 om det stemplede papir underdanigste fornyede bøxelseddel til Mogens Mogensøn paa 1/2 løb Smør 1/4 deel huud og 1/4 deel faar (Gard ikkje nemnd) af dato Bergen d/en 5 Aug/usti 1719, som blev Tinglyst uden betaling efter deris Maj/este/ts allernaadigste befaling;

Derefter blev foretaget taxationen over dend allernaadigste dagskat for 1719 med efterskrefne Mænd Albert Tistad, Halver Biørndal, Peder Henne, Vincents Tistad, Poul Schiold, Elias Riple, Joen Grimen, Jacob Bratland, Hans Jellestad Jens Liland, Tollef Hope Anders Helgepladset og Lars Nygaard tillige med Bøidelensmanden og forseiglet.

Endelig blev forfattet restantzen saa vel paa de ordinaire som extraordinaire Skatter for 1718 og for almuen lydelig oplæst, hvorimod ingen indsigelse er bleven giort og af Retten derefter forseiglet.

Sluttelig blev taget under Rettens forseigling hvad eendeel af dette Skibbredis Almue paa de ordinaire Skatter for 1719 har betalt og oplæst, item inddraget i samme Tingsvidne at ingen af dette Skibbredis Almue det allerringeste paa 1719 aars Krigsstyr eller dagskat har betalt.

Anno 1719 d/en 8 Septembris er holdet besigtelse paa dend Gaard Træland i Lindaas Schibbrede beliggende med 6 dertil af Kongl/ig Maj/este/ts foget S/igneu/r Jens Lem opnefnte Mænd, lensmanden Mikkel Onæs, Nils Qvalvaag, Aamund Qvalvaag, Ole Qvalvaag, Jacob Qvalvaag, Ole Schodven, Mikkel Goulen for at besigtige Ole Andersøn Trælands Gaardeparters huusers Brøstfeldighed, og derpaa ligge forsvarlig Aaboeds
Hvorda og Ole Træland blev tilspuurt om ej hand til denne besigtelse var loulig Varslet af hans ejer ? hvortil

1719: 230b

hand svarede ja *? end tilspuurt hvor lenge hand denne Gaard beboet haver, ? svarede 3 1/2 Aar; og samme part bøxlet haver af S/a/l/ig/ H/er/r Johan Madson og derfore givet i bøxel 8 rdr; men sagde sig nu ej at have bøxelseddel, men samme ham af salig Weilandt at Være foretaget og tilstod at have faaet huusebode efter sin forrige salig Koene 8 merker 8 s/killing,
Hvorpaa vi begave os efter Ærværdige H/er/r Nils Schiøttis begiering, (som?) samme tid møtte hands bøxlede Gaardepartes huuser at besigtige og.

1. Laden, som fattedes Bordtag paa Søre side, noget Næver til taget, hvilket alt med Ardbeds løn vil kaaste 2 rdr 3 merker.
2. Den søre Bue fattedis tag, som 8tte Vaager Næver kand forbedre hvilket vil kaaste 1 rdr.
3. Mitbuen fattedis 2 Vaager Næver som vil kaaste 1 mark 8 s/killing.
4. Stuen dens Vegger fordervet tillige med taget, hvilket at reparere med alt ej ringere vil kaaste end 4 rdr.
5. Ildhuuset, dend *Veste (Vestre) Veg, gandske fordervet, taget gandske brøstfeldig, svalen uden bordtag, 1 tylt trog hvilket alt Vil Kaaste 6 Rdr.
6. Floren med timmer, troug, Spær, Næver og ardbeds løn kand ej Ringere forbedris end for 6 rdr;

Bliver da heele Gaardens Aaboed 19 rdr 4 merker 8 s/killing;
Hernest specificeris Omkostningerne, Sorenskriveren for dagens forretning 2 rdr, forseiglet

papir 1 mark 8 s/killing beskrivelse 2 merker Mændene hver 1 mark er 1 rdr og lensmanden 1 mark 8 s/killing, skyds 3 merker til sammen Aabod og Omkostning 24 rdr (og 8 sk.), hvilket Ole Træland betaler, saafremt hand ej inden 8tende Maanets udgang (Det er oktober) reparerer huusene, til Jordejeren H/er/r Nils, som derfore selv da lader reparere dem.

Anno 1719 d/en 16 Octobr/is er holdet almindeligt Høste- Skatte og Sage-Ting med Guulens Schibbredis Almue paa Gaarden Risnæs, Nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Ole Hougsdalen og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Tore Eide, Ole Høvig, Ole Nils/øn Eide, Ysten Børknæs, Ole Ottesøn Børknæs, Svend Vikke (Viko), Erik Søre Høvig og Joen Eide,

Hvorda, efterat Retten udi hands Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed, ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit
Deris Maj/este/ts allernaadigste Resolution af 4 Sept/embris 1719 over Toldbetienten Mathias Droschougs opsetsighed imod fogeden Jens Lem og exsecutanterne, hvorudi ermelte Droschoug af deris Maj/este/t er tilfunden at gaa udi Bergenhuus festning 6 Uger paa Vand og Brød og giøre derefter fogeden tilstrekkelig afbed.

1719: 231

Deris Kongl/ig Maj/este/ts allernaadigste patent om Aardals Kaabberverks afstaaelse til hvem derudi vilde participere af dato Frederichsborg d/en 21 Aug/usti 1719.
Deris Maj/este/ts allernaadigste forordning anlangende at de som indskikker Relationer, Memorialer eller suppliqver til hands Maj/este/t, Cancellcevice, Rente-Cammeret, Admiralitetet, General Commissariaterne, eller andre Collegier skal separere Materierne og ej indføre udi en relation, Memorial eller suppliqve flere Materier end de som til et hvert sted henhører af dat/o Kiøbenhafn d/en 10 Martij 1719.
Slotz Lovens ordre angaaende høeskattens inddrivelse og dends paabud for 1719 af hver fuld Gaard af dato Slots Loven paa Aggerhuus Slot d/en 3 Julij 1719.
Deris Maj/este/ts allernaadigste forordning af dato Christiania d/en 11 Julij 1719 at saa mange bøxelseddeler som tilforne haver betalt deris tinglysning skall Tinglyses uden betaling.
Stiftbefalingsmand Undals brev til fogeden Lem af 10 Maj 1719 at S/a/l/ig/ Wellands Cautionist skal efter Rente Cammerets Resolution betale de til Almuen for 1714 formeget oppebaarne Penger 1160 Rdr 1 mark 4 s/killing.
Rente Cammeretz forklarings Brev over d/en allernaadigste udgangne Papiir forordning af 23 Januarij 1719 at til hver bondis brug skal brugis 3 ark papir af No: 19 eller No: 20 ligesom de haver brug til af dato Rente Cammeret d/en 1 Julij 1719.
Rente Cammerets Brev af 19 Aug/usti 1719 om forhold af fogeden udi adskillige Poster angaaende det Stemplede Papiir til de Nye festebreve, Bøger og reverser som skal indrettis.
Deris Maj/este/ts allernaadigste Resolution af dato Christiania d/en 8 Julij 1719 at hvem som er tildømt at bøde til Vor Frelseris Kirke paa Christians hafn og ikke har betalt eller betaler dem, skal fra Dommens dato svare Renter til betaling skeer.
Stiftbefalingsmandens Resolution af 26 Aug/usti 1719 paa Almuens suppliqve af dato Bergen d/en 12 Aug/usti 1719 at Almuen skal tilbage betalis de for 1714 formeget af Welant

oppebaarne 1160 Rdr nogen Mark og skilling.
Statholders Resolution af 4 Aug/usti 1719 paa Almuens underdanige suppliqve af dato 23 Julij 1719 at en hver Reisende som ikke foreviser Statholderens egen (eget) Pas, skal betale til Wands og lands skydsen efter Stedens beskaffendhed.

Rector á Møinichens fornyede bøxelseddel af dat/o 19 Aug/usti 1719 paa 1/2 løb Smør 1/2 pund fisk Tinglyst uden betaling bogen anvist og ej reversen anvist - eller dend gamble Bøxelseddel at den er tinglyst.

1719: 231b

Mag/ister Ole Storms udgivne bøxelbrev *til af dato Bergen d/en 4 Octobris 1719 til Knud Josepson paa 1 p/un/d Smør 1/2 faar og 9 Kander Malt udi Nedre Grinde - ej anvist reversen og qvitteringsbogen.

D/en 17 dito blev Retten igien sat sammesteds, hvorda, efterat det overblefne af Skatterne var anammet, blev foretaget med Sagerne og først Kongens; og hafde da

Lars Brun paa S/a/l/ig/ Veilands Veigne ladet stevne Torkil Aslaks/øn for begangne Løsagtighed og Barneavling med Brite Hendriksdatter, som tilforne er dømt alt til sine Bøders erleggelse efter Loven hvilken gierning er skeed aar 1715 og hon derfore dømbt,
Torkield Aslaks/øn møtte selv for Retten og tilstod Stevnemaalets loulige forkyndelse og Sigtelsens rigtighed.
Lars Brun paastod dom efter Loven - og dend indstevnte tilkiendegav sin uformuenhed og fattigdom.

Afsagt.

Som Torkel Aslaks/øn tilstaar sigtelsen, nemblig at have avlet barn med Brite Hendriksdatter, saa tilfindis hand at bøde til Kongen efter Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 art/icul 24 lod sølv inden fembten dager under Nam efter Loven.

Fogeden Jens Lem haver ladet stevne Joen Eide og Ole Eide fordi at Joen Eide hafde beskyldt Ole Eide fordi at hand skal have hugget udi hands Skoug uden tilladelse, hvor om Ole Eide sagde \det/ at Være løgn, hvilket skeede paa Vaartinget 1719, alt til Sagens undersøgning.
Og som disse tvende vare Laugrettesmænd dette aar, sad udi deris sted Peder Hendriksbøe og Mons Hougsdal.
De begge indstevnte møtte og tilstode stevningens loulige forkyndelse;
Joen Eide svarede at hand dend tid Var saa drukken at hand det ej kunde erindre; dog sagde Ole at ordene *hvad passerit: og som Vidnisbyrdene vare dette Aars Laugrett maatte Sagen udsettis til neste Ting.

Johannes Røe stevner legsmanden Ole Nedre Ostgulen efter forrige tiltale af 12 Nov/embris 1717 til at betale sig resterende 22 s/killing af Gaarden Kaarsvold som laaeg udi hands legd.
Ole Nedre Ostgulen svarede at hand som legsmand ej kunde svare det hand ej har bekommet af ejeren men naar hand faar det vil hand gierne betale det;
Johannes Røe paastod at ham maatte tilkiendis det ham ej af Legden har faaet og tilsvare ham denne Omkostning.
Ole Nedre Ostgulen formente ...?... (sig for) Omkostning at delibereris (Deliberere = veie for og imot, drøfte, rådslå) siden hand har krævet de som slog dend øde gaardspart, nemblig

Øfre Opdals opsiddere og indtet har faaet, thi kunde hand indtet tage det ud uden Dom, saasom hand ej kunde exseqvere det.

Afsagt.

Efterdi Ole Nedre Ostgulen ej haver bekommet af Legden disse af Citanten Johannes Røe søgende 22 s/killing

1719: 232

hvor ofte hand haver krævet det, og Soldaten dog bør have sin manqverede udredning, saa kand dog Soldaten Johannes Røe ej miste hvad Kongen allernaadigst haver tillagt ham, saasom det ham ej er betalt, men Legsmanden Ole Nedre Ostgulen faar de ermelte 22 s/killing betale og søge loulig legsbrødrene eller Jordejeren igien, til hvem og Johannes Røe givis regres sin Omkostning at udsøge.

Dernest tilspuurte fogeden Laugrettet og tilstædeværende Almue om nogen forandring med Skatte Matriculen og Jordebogen siden 1717 Aars udgang er forefalden ? hvortil de svarede nej. 2. Om ej hands Kongl/ig Maj/este/ts eget gods og beneficerede godz \ikke/ er det samme som det 1717 aar befandtis og at deraf ej siden dend tid noget er forbyttet ? hvortil de svarede at saavit de ved er ingen forandring derudi skeed. 3. Om udi det aar 1719 ej efterskrefne Gaarder har ligget øde hvoraf ej nogen høeskat eller andre saadanne extraordinaire Skatter er Vorden betalt eller kunde blive betalt, saasom Kaarsvold 16 merker, Biørnebotten 12 merker, udi Øfre-Berge 1 p/un/d 6 merker ? hvortil de alle svarede at dette og sandferdig sig forholder. 4. Om Noget Vrag det aar 1719 paa dette Skibbredis Grunder er funden ? hvortil de svarede nej. 5. Om her findis Sauger hvorpaa Bord skieris ? hvortil de svarede nej. 6. Om nogen Huusmænd og Strandsiddere som bruger haandverker eller næring med øltapperi eller andre Maader her findis, som dog ikke til nogen Kiøbsted ere Borgere ? hvortil de svarede at ej andre her findis end Gastgiæver sædet. 7. Om her findis andre Huusmænd som bruger haandverker eller haver nogen anden Næring at leve af, eller beboer deris egne huuse og derfor i dette aar haver skattet eller kunde skatte ? hvortil de svarede at hvad af saadanne findis ere tiggere og betlere. 8. Om her findis Pebersvenne eller andre ledige Karle, som hverken ere boesatte eller tiener udi Aars tieniste eller dog nogle saadanne som bruger kiøbmandskab med heste og Slagtefæe eller andre saadanne Varer ? hvortil de svarede at af saadanne aldelis ingen findis. 9. Om noget arveløs gods er hands Kongl/ig Maj/este/t det aar 1719 tilfalden; item 6te og tiende penge for Arvs

1719: 232b

afførsel, ? hvortil de svarede at af saadant, slet indtet det Aar 1719 er forefalden *? 10. Om nogle forlovspenge paa Kongens eget beholdne Gods det Aar 1719 er tilfalden udi dette Skibbrede, hvortil de svarede nej.

Daniel Rafnsberg fremstod for Retten og udi anledning til sine af det Høikongl/ig Rente Cammer tilstillede anteignelser tilspuurte Laugrettet og samptlige tilstædeværende Almue, om ikke Guri Joensdatter der er beligget af Lasse Sætenæs, ikke udi sin Barselseng med *med bemelte Lasse sit Barn er ved døden afgangen, ligeledis at hon ikke det allerringeste har efterlat sig til sine Bøders afbetaling ? hvortil de samptlige svarede, at det sig saaledis i alle Maader forholder baade at hon udi sin Barselseng med bemelte U-egte Barn er ved døden afgangen, ligeledis at hon ej det ringeste til sine Bøder for bemelte gierning var ejende,

men gandske udfattig og betlende; hvilket svar Ranfsberg under Rettens forseigling beskreven begierede som ham ej kunde negtis.

Ligeledis tilspuurte Daniel Rafnsberg Laugrettet og tilstæde Værende almue om nogen af dem ved eller kand sige at der udi de Aaringer 1712, 1713 og 1714 da hand Var Constituerit foget, er falden eller Været noget Vrag enten af Skib eller udi andre Maader, hvorved deris Maj/este/t Kunde eller burde være noget tilført ? hvortil de eenstemmige svarede nej, at udi bemelte Aaringer indtet Vrag er seet eller funden, som til deris Maj/este/ts interresse kunde henregnis, hvilket svar hand under Rettens forseigling beskreven var forlangende, som blev bevilget.

S/a/l/ig/ Laugmand Veilandts fuldmægtig Lars Brun fremstoed dernest og tilspuurte Laugrettet og tillige med dend øfrige Almue om dennem Var bekiendt at her udi Schibbredet Annis 1715 og 1716 nogle Strandsiddere eller Huusmænd haver været, som efter forordningen burde Skatte ? hvortil Laugrettismændene tillige med dend øfrige Almue enstemmig svarede, at udi forbemelte Aaringer ingen Huusmænd, som bruger noget Haandverk eller Strandsiddere, som bruger Næring af Øltapperie eller andre Kiøbmandskaber i dette Schibbrede sig haver opholdt; Eller haver været og endnu er Huusmænd, som bor paa Leilendingers grund og udi Leilendingers huuse, hvilke ere forarmede folk og tiggere - ydermere tilspuurte

1719: 233

Lars Brun om udi Aaret 1715 og 1716 udi dette Schibbrede haver været pebbersvenne, som haver brugt Kiøbmandskab med heste, Slagtefæe eller andre Vahrer, item om Bøndersønner som haver brugt nogen handel og efter forordningen buurde Skatte ? hvortil Laugrettet med samptlige Almue svarede at ingen saadanne folk udi forbemelte Aaringer her udi Schibbredet haver været - dernest tilspuurte bemelte Brun om Almuen var vitterligt at nogen Sauger eller bordskiersell aar 1715 og 1716 udi dette Skibbrede haver Været, hvoraf hans Kongl/ig Maj/este/t Saugbord og Saugmester Skatten burde bereignis ? dertil dend samptlige Almue eenstemmig Svarede at ingen Sauger eller Borskiærsel udi forbemelte Aaringer i dette [Skibbrede] haver Været eller er;

Nok i anledning af det Høikongl/ig Cammer-Collegii fremsendte anteignelse-poster udinden S/a/l/ig/ vice Laugmand Veilandts allerunderdanigste Regenskaber 1715 og 1716 æskede Lars Brun ledingen tilbage som Lensmanden Ole Hougsdal bemelte Aaringer var gotgiort;
Lensmanden svarede, at hand formodede efter de allernaadigste udgangne Skatteforordninger at nyde Ledingen fri, saavelsom alle hands formænd haver nødt og vil hand i denne fald referere sig til forordningen, hvorefter det hannem er gotgiort.

End tilspuurte Lars Brun Lensmanden Ole Hougsdalen om hand hafde indstevnt for Retten Peder Jacobs/øn Store Qværnøen og Guri Mathisdatter sampt Ingebrigt Olsøn Nappen og Ane Hansdatter Kløftvet at lide Dom til betaling for deris udi Aaret 1715 og 1716 begaaede Lejermaaler ?
Lensmanden Ole Hougsdalen svarede at Lars Bruns ordre hannem derom var indløben, men Ingebrigt Olsøn Nappen og Ane Handsdatter Kløftvet vare forlengst med hin anden kommen udi egteskab og boer udi Lindaas Schibbrede, saa hafde hand og efter derom forhen ergangne Kiendelse af dennem oppebaaret Egteskabs Bøder, 3 rdr 2 merker 4 s/killing som hand til salig Veilandt hafde leverit; ydermere svarede Lensmanden at Peder Jacobs/øn Store

Qværnøen forlengst er udCommenderit i Kongens tieniste, hvilket og dend øfrige Almue paa Spørsmaal biefalt, sampt og at Guri Mathisdatter lenge forhen var bortløben af Schibbredet enten til Bergen

1719: 233b

eller et andet sted og at de begge Vare nogle forløbne Tiggere som for Landet om og aldelis indtet ejende derom vilde Lænsmanden tillige med flere aflegge deris Corporlige eed naar forlangendis.

Dernest blev restantzen saavel paa de ordinaire som extraordinare skatter for aar 1719 oplæst og rigtig befunden, saavelsom paa Høeskatten og af Retten forseiglet.

Sluttelig blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1720 Retten skal betiene, Mathis Nappen, Lars Nappen, Elling og Hans og Jacob Miømjen og Peder Hendriksbøe, og tvende Unge som først for Laugmanden haver at aflegge deris Laugretteseed, Nils Areclet og Knud Mittun.

Anno 1719 d/en 20 Octobr/is er holdet Almindeligt Høste Skatte og Sage Ting med Lindaas Schibbredis Almue udi Brude Knappen, nærværende Kongl/ig Maj/este/ts foget over Nordhordlehn og Wos S/igneu/r Jens Lem, Bøidelensmanden Mikkel Onæs og edsorne og tilforordnede Laugrettesmænd Rasmus Holmaas, Mons Schoge, Thommes Kaalaas, Haldor Hodne, Ole Sæveraas, Mikkel Gaulen, Nils Schoge, og Nils Rosnæs med mere Tingsøgende Almue,

Hvorda, efterat Retten udi deris Maj/este/ts høje Nafn var sat og Almuen til fredelighed ædruelighed og ærbødighed imod Retten og dends betiente advaret, er først publicerit alle de allernaadigste udgangne forordninger og anordninger som fol/io *130 og *131 (230 og 231) findis extraherede.

Dernest blev publicerit Stiftamptskriver Seehuusens udgivne bøxelbrev til Johannes Ols/øn paa 1/2 løb udi UdKielen dat/erit Bergen d/en 15 Aug/usti 1719, ej anvist revers med gienpart af bøxelseddelen og bogen.

Ditoes udgifne bøxelbrev til Christen Hans/øn paa 1/2 løb Smør udi Udkielen dat/erit 11 Maj 1719 ej anvist revers og bog.

Biscop Clemens Smidt(s) bøxelbrev til Johannes Ols/øn paa faderens halve brug som efter hands angivelse var 19 1/2 merker Smør udi Fondnæs dat/erit Berg/en d/en 14 Octobr/is 1719 ej anvist revers og bog.

Jomfrue Ane Margrete Lilienschiolds udgivne Skiøde til Mons Einers/øn Veraas paa Gaarden Weraas, skyldende aarlig 2 p/un/d Smør og 1 t/ønne Malt, dat/erit Herløe Gaard d/en 17 Julij 1719.

Mag/ister Caspar Rømers udgifne Bøxelbrev til Baste Mikkels/øn paa 1/2 løb 9 merker Smør

og 3/4 huud udi Hundven daterit Bergen d/en 4 Octobr/is 1719 og samme tid anvist reversen men ej Bogen.

D/en 21 dito blev Retten igien sat sammestedz med foranførte hvorda blev foretaget med Sagerne og havde da forrige Constituerit foget

S/igneu/r Daniel Rafnsberg ladet stevne Ane Eriksdatter Risøen for begangne Lejermaal og barneavling udi sit egteskab medens hon havede levende Mand, med Tollef Botelsen til Strafs lidelse efter Loven.
Ane Risøen møtte og tog til gienmæle

1719: 234

omendskiøndt hende ej var given den loulige Varsel og tilstod sigtelsen at have med ermelte Tollef Botels/øn avlet Barn.
Rafnsberg paastod at hon bliver tilfunden at bøde sine Bøder efter yderste formue,

Afsagt.

Efterdi Ane Eriksdatter frivillig tager til gienmæle uden anden Varsel og tilstaar for Retten sin begangne forseelse og barneavling udi sit egteskab medens hon haver levende Mand, med Tollef Botelsøn, da tilfindis hon ifølge af Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 25 articuls tilhold at straffis yderlig paa sin formue.

Mons/ieu/r Lars Brun haver i følge af forrige kiendelse af 25 Julij 1716 ladet stevne Ingebrigt Olsøn da tienende paa Nappen og Ane Jonsdatter til deris Bøders erleggelse efter Loven for begangne forseelse og Barneavling sammen.
Ingebrigt Olsøn møtte paa egne og Ane Jonsdatters Veigne møtte og tilstod Stevnemaaletz loulige forkyndelse, sampt forklarede at have fuldbyrdet sit egteskab nu i Sommer S/anc/t Hans tider før har hand ej kundet fuldbyrdet det fordi hand ej hafde Jord at forsørge hende Ved og har allerrede betalt sine egtebøder.
Mons/ieu/r Bruun paastod at de bør betale deris fulde bøder omendskiøndt de ere komne i egteskab, siden det ej er skeed til dend af Retten forelagde Tid; dog tilstod hand at Salig Laugmand Veilandt havde oppebaaret egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing.

Afsagt.

Vel haver Retten d/en 25 Julij 1716 ved interlocutorie (Eng.: interlocutory = som er i form av en samtale, samtaleform) Kiendelse forelagt disse indstevnte Ingebrigt Olsøn og Ane Jonsdatter at fuldbyrde deris egteskab i det ringiste med trolovelse unden Mikaeli samme Aar, ellers skulle de søgis for fulde Bøder; i fra dend tid til nu er ej nogen søgning skeed af da Værende foget Ædle S/a/l/ig/ Laugmand Weilandt, men af hannem oppebaaret Egtebøder 3 rdr 2 merker 4 s/killing; Siden dend tid til nu ere disse indstevnte kommen udi egteskab og nu Søgis for fulde bøder, hvilket Retten ej kand bifalde; Thi som Lovens 6te Bogs 13 Capit/ul 1 articul explicite siger at naar 2de som haver begaaet barneavling med hin anden egter hver andre, da skal hand betale halv femte lod Sølv og hon halft saa meget, bøderne paa denne Maade ere og af afdøde Weilandt paa samme maade oppebaarne, og \af dem/ fuldbyrdede; men dømmer

1719: 234b

for Ret at de ej videre kand tilfindis at svare end de allerrede betalt haver og tilstaaet er at Være oppebaaret, og frikiender dem saa for Mons/ieu/r Bruns videre paastand i denne Sag.

Dernest fremstod for Retten Colbeen Throns/øn Fieldanger og begierede at hands tvende indkaldede Vidner Rasmus og Ole Hougsmyr maatte aflegge deris edelige depositioner om dend skade ham af en ulykkelig Vaade Ild paa hands brugende Gaardepart Fieldanger af Skyld et pund Smør er tilslagen i Vaar dette aar 3de dager for Vorsmis høje liuse dag er tilslagen med hands Gaardepartes huuser og ejendele, som samme medens de stode paa ardbeidet og Spade deris ager nedlagde ej allene alle hands gaardepartes huuser uden Laden, mens end ogsaa en nye floer med 8tte store *høfder (hoveder = best) udi aske; og end hands anden ejendel, hvorudover hand er sat udi en meget slet og jammerlig tilstand, ej ejende mere end hand stod og ardbeide udi;

De tvende indkaldede Vidner møtte for Retten og tilstode hertil louligen at være indkaldede; og et efter andet enstemmig forklarede efter edens afleggelse om deris sandferdige Vidnisbyrd forklarede, at samme tid som Citanten udsiger medens hand stod og ardbeidede paa sin ager blev de vare Ilden høilius dag at komme igiennem huusene, hvilken tog saadan overhaand at førend de kunde komme der til var alt Ildhuuset og floren med otte best udi aske lagt, og ej var mueligt for dem at bierge men blev siden opbrendt 1 Borrestue, 1 Sengeboed, et Loft, og ald hands Anden fattig ejendel og giort til aske, hvilket de disvere vel kunde bevidne, saasom de dend elendighed alt for meget saaeg og bleve Vare, og ej vare god for at bierge; hands tilstand er og saa elendig at hand slet intet er ejende.

Denne deris edelige forklaring begierede hand under Rettens forseigling til Tingsvidnis erlangelse beskreven, som Retten consenterede.

Dernest fremkom for Retten S/igneu/r Rafnsberg og tilspuurte samptlige Laugrett og tilstæde Værende Almue om nogen af dem kand sige eller veed at udi de Aaringer 1712, 1713, 1714 er funden nogen Vrag videre end de af Mikkel Huuse fundne og fordølgede Bord, som ved Dom dessens omstendighed er bevislig giort; hvortil de eenstemmige svarede at uden de ommelte og af Mikkel Huuse fundne Bord, er udi dette Schibbrede ej ringiste Vrag i ermelte Aaringer funden eller opedaget; hvilket Svar Rafnsberg begierede under Rettens forseigling beskreven, som blev consenterit.

1719: 235

End tilspuurte Rafnsberg om ikke Hans Olsøn Helsing udi de aaringer 1712 og 1713 var enroullerrit Matros udi deris Maj/este/ts Tieniste og om ikke bemelte Hans Olsøn nu herudi Schibbredet er boende og udi ommelte Aaringer brugte dend Gaard Severøen som skylder udi Landskyld efter Matriculen fisk 1 Vaag Korn 1/2 t/ønne og udi Skat Smør 2 p/un/d 6 merker ? hvortil de alle svarede det saaledis at Være udi Sandhed at fornefnte Hans Olsøn udi bemelte Aaringer var enrollerit matros udi deris Maj/este/ts Tieniste og at hands Koene samme Tid beboede dend Gaard Severøen der skylder som før er meldt, hvilket dem alle Var vidende.

2. Om ikke Reserv Soldat Stephen Nilsøn Hundven der har beligget Marthe Monsdatter ikke ogsaa haver lovet for Retten at egte hende og om hand ikke strax der efter, førend hand hands løfte og Egteskab kunde fuldbyrde, maatte efter ordre udi Deris Maj/este/ts tieniste udmarchere, hvorfra hand endnu ikke er hiemkommen ? hvortil de eenstemmige Svarede, at det sig saaledis i alle Maader forholder, som her sagt er, baade med hands egteskabs løfte og hastige udmarch i deris Maj/este/ts tieniste, hvor hand endnu, det de ej andet er vidende, beroer.

3. Om ikke de Gaarder Søre Fieldsbøe og Bachebøe, der ere deris Maj/este/t tilhørende for de Aaringer 1712, 1713 og 1714 har Været gandske øde og ubeboet, hvilke skylder nemblig

Søre Fieldsbøe i Skat Smør 1 løb og udi Landskyld Smør 1 løb Korn 1/2 t/ønne Bachebøe i Skat Smør 1/2 løb og udi Landskyld Smør 1/2 løb Malt 1 t/ønne; ligeledis om det nogensinde har *vaaret (været) mueligt at faa dem beboet og brugt, enten for skat eller leje, endskiøndt de mange gange til adskillige har *vaaren til besiddelse opbuden ? hvortil de samptlige svarede det at Være sandferdigt at bemelte 2de gaarder deris Maj/este/ts tilhørende har udi 3de forermelte Aaringer *vaaren øde og Ubrugt og at det ej har *vaaren mueligt, samme Gaarder at faa beboet og sat udi Stand.

4. At Femme Johansdatter der er besovet af Ole Schoge, er her af Skibbredet for lenge siden entviget og ingen ved hvor hon er henfaren, ligeledis om \hon/ noget til sine Bøders *belaling var ejende, langt mindre efterlod

1719: 235b

sig ? hvortil de eenstemmige svarede at bemelte Femme Johansdatter strax efter sin Barselseng er her af Schibbredet bortreist og ligeledis at hon ikke det ringeste var ejende til sine Bøders betaling men gandske fattig og betlende.

Monsieur Lars Brun S/a/l/ig/ vice Laugmand Veilandt(s) fuldmægtig tilspuurte Laugrettet tillige med dend øfrige Almue efterskrefne Poster.

1. Om dennem var Vitterligt at her udi Skibbredet A/nn/o 1715 og 1716 haver Været nogen Strandsiddere, som da brugte Næring af Øltapperi eller anden Kiøbmandskab, item huusmænd, som brugede handværker, hvilke efter forordningen burde skatte ? Laugrettesmændene med samptlige Almue svarede eenstemmige at ingen saadanne Strandsiddere eller huusmænd forbemelte Aaringer haver Været udi dette Skibbrede.
2. Om nogen Pebbersvenne, som haver brugt Kiøbmandskab med Heste, Slagtefæe eller andre Vahrer item bøndersønner, som haver brugt nogen handel udi dette Schibbrede annis 1715, 1716 har været ? hvortil Laugrettesmændene, sampt og Almuen svarede at aldelis ingen saadanne folk forbemelte Aaringer her udi Schibbredet sig har opholdet eller Været.
3. Om nogen Sauger eller bordskiørsel annis 1715 og 1716 udi dette Schibbrede haver været hvoraf Saugebord og Saugmester Skatten hans Kongl/ig Maj/este/ts til indtegt allerunderdanigst buurde bereignis ? dertil Laugrettesmændene med samptlige Almue svarede at udi forbemelte Aaringer ingen Sauger eller bordskiørsel udi dette Schibbrede haver været.
4. Om dennem ikke var vitterligt at dend Gaard Bachebøe der aarlig skylder efter Matriculen udi Skat 1 p/un/d 12 merker Smør og giver Landskyld af 1/2 løb 1/2 t/ønne Malt, sampt Gaarden Søre Fieldsbøe som giver Skat af 1 løb Smør og aarlig Landskyld 1 løb Smør 2 Mæle Malt udi de aaringer 1715 og 1716 haver ligget øde og ubebygt, sampt til tinge Været opbuden for at faa dem i brug og hæfd ? hvortil de svarede jo.

Dernest fremkaldede bemelte Lars Brun Lensmanden Mikkel Onæs for Retten og i anledning af forbemelte antegnelsis Poster eskede Ledingen af ham tilbage som salig Veilandt 1715 og 1716 bemelte Mikkel Onæs hafde gotgiort; Lensmanden svarede at hand ingen Leding kunde levere tilbage, saasom dend Kongl/ig allernaadigste skatteforordning hannem og alle

1719: 236

Lensmænd samme allernaadigst forunder og i saa fald refererede sig til forordningen, som hannem for denne prætention befrier.

Fogeden Jens Lem proponerede alle Tie qvæstioner som paa Guulens Ting bleve proponerede og findis registrerede udi protocollen under fol/io 232 og af Almuen saaledes som foregaaende besvaret saa herved ej er ringiste difference som til observance Kunde anføris imod bogen.

Allene dend tredie qvæstion om det øde Godz hvormed sig saaledis dette Aar 1719 udi Lindaas Schibbrede forholder og ligger øde, nemblig Lervaag en halv løb S/mør Kaland 9 merker Smør, Weraas 1 p/un/d 18 merker S/mør Øfre Syslak To pund 18 merker Smør, Kaalaas En løb 9 merker Smør, Nedre Tvet 1 løb et pund Smør, Bachebøe 1 pund 12 merker Smør, Nore Fieldsbøe 1 p/un/d 15 merker Smør Søre Fieldsbøe 1 løb Smør, Dragøen 1 p/un/d 12 merker Smør, Konglevold 1 løb Smør, Bruntland To pund Smør, Hellistvet 1 pund 21 merker Smør, Nedre Syslak 2 p/un/d 15 merker Smør, hvilke fogeden under Rettens forseigling beskreven var forlangende som Retten consenterede.

Dernest blev opnefnt Laugrettesmænd som tilstundende Aar 1720 Retten skulle betiene nemblig 6 gamble Johannes Famestad, Anders Famestad, Nils Qvalvaag, Jacob Qvalvaag, Aamund Qvalvaag, Ole Qvalvaag og tvende Unge, som først for Laugmanden efter loven haver at aflegge deris Laugrettes eed, Knud Syslach, og Sæbiørn Tvibernæs.

1719: 236b

Sluttelig blev restantzen saavel paa de ordinaire som extraordinaire skatter for Aar 1719 forfattet for almuen lydelig oplæst, med Bøndernis Bøger overeens stemmende og af samptlige Laugrettet forseiglet,

Saaledis af mig denne Protocol ved Guds
medardbeidende hielp paa dette Tingsted sluttet.
Testor
Arnoldus de Fine.

- o - o - o - o - o - o - o - o - o -